

BIGARREN ZATIA

CES
EGAB

Consejo Económico
y Social Vasco

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOA
MEMORIA SOZIOEKONOMIKA

08

3

BIZI-KALITATEA EAEn

1. ZENBAIT KOLEKTIBO ZAURGARRIREN BIZI-BALDINTZAK.....	258
1.1. GIZARTE-ZAILITASUNEAN DAUDEN HAURRAK.....	258
1.1.1. Gizarte-zailtasunean dauden adingabeak babesteko figurak.....	258
1.1.2. EAEn gizarte-babesa jasotzen duten adingabeen kolektiboa.....	259
1.1.3. Lagundu gabe dauden adingabe atzerriarren kasua.....	263
1.1.4. Pobrezia bizi diren adingabeak.....	265
1.2. EZINDUTAKO PERTSONAK.....	267
1.2.1. Datu nagusiak. Ezintasunari, Autonomia Pertsonalari eta Mendetasun-Egoereri buruzko Inkesta [EAME] 2008.....	267
1.2.2. Lan merkatua.....	271
1.2.3. Bizi-baldintzak eta gizarteratzea.....	274
2. OSASUNA ETA OSASUN SISTEMA.....	276
2.1. OSASUN SISTEMAREN FINANTZAZIOA ETA GASTUA.....	276
2.1.1. Laguntza-jardueraren gastua.....	276
2.2. OSASUNAREN IKUSPEGI OROKORRA ETA LEHENTASUNA DUTEN ARAZOAK.....	278
2.2.1. Bizi-itxaropenaren eta hilkortasunaren adierazleak.....	278
2.2.2. Gaixotze-adierazleak: Nahitaez aitortu beharreko gaixotasunak.....	282
2.2.3. Nahitaez aitortu beharreko gaixotasunak: Sexu Transmisioko Infekzioak (STI).....	283
2.3. OSASUNAREN DETERMINANTEAK.....	284
2.3.1. Bizi-ohitura osasuntsuak.....	284
2.3.2. Prebentzio-praktikak: minbizi zerbikala eta bularretako minbizi.....	288
2.4. OSASUN SISTEMA ETA PRESTAZIOAK.....	290
2.4.1. Sarrera.....	290
2.4.2. Egitura, baliabideak eta osasun-laguntzako jarduera.....	292
3. HIRIGINTZA ETA ETXEBIZITZA.....	300
3.1. LURZORUA ETA ERAIKUNTZA-KOSTUAK.....	300
3.1.1. Lurzorua EAEn.....	300
3.1.2. Estatistika eraikuntzaren kostuetan.....	302
3.2. ETXEBIZITZA HUTSAK EAEN. 2007KO DATUAK.....	302
3.3. ETXEBIZITZAREN ESKAINTZA EAEn.....	305
3.3.1. Salgai dauden etxebizitzaren eskaintza eta prezioak.....	305
3.3.2. Alokairu erregimena.....	309
3.3.3. Etxebizitzaren prezioen erkaketa autonomi erkidegoen arabera.....	311
3.3.4. Eraikuntza-jarduera.....	313
3.4. ETXEBIZITZA BEHARRAK ETA ESKAERA EAEn.....	314
3.4.1. Beharizanen kuantifikazioa.....	314
3.4.2. Pertsona eta familia behartsuen ezaugarriak eta motiboak.....	315
3.4.3. Etxebizitza behartsuen ezaugarriak.....	317
3.4.4. Alokairu-etxebizitzaren eskaera.....	319
3.4.5. Finantza ahalmena eta esfortzua.....	320
3.5. ETXEBIZITZA-POLITIKA.....	323
3.5.1. Eusko Jaurlaritzaren etxebizitza politika.....	323
3.5.2. Foru aldundien etxebizitza politika.....	326
4. AISIALDIA, KULTURA ETA KONTSUMOA.....	327
4.1. FINANTZAZIOA ETA GASTU PUBLIKOA KULTURAN.....	327
4.2. FAMILIEN GASTUA KULTURAREN KONTSUMOAN.....	327
4.3. EAEko BIZTANLEEN OHITURAK DENBORAREN ERABILERA SOZIALEAN.....	330
4.3.1. Komunikabideen eragina.....	330

4.4. KULTUR ETA AISIALDI JARDUEREN ESKAINTZA EAEn.....	331
4.4.1. Kultur ekipamenduetara doazen bisitariak.....	331
4.4.2. Biltzar eta azoka jarduera.....	332
4.5. ARGITALPEN-PRODUKZIOA.....	335
4.6. EUSKARAREN EGOERA ETA HIZKUNTZ POLITIKA.....	340
4.6.1. Euskararen egoera soziolinguistikoa: ezagutza-maila.....	340
4.6.2. Euskararen egoera soziolinguistikoa: transmisioa.....	341
4.6.3. Euskararen egoera soziolinguistikoa: erabilera eta jarrerak.....	341
4.7. KONTSUMOA ETA KONTSUMITZAILEAREN DEFENTSA.....	343
4.7.1. Kontsumoaren errekamazioa.....	343
4.7.2. Errekamazioen ebazpena: kontsumoko arbitrajea.....	343
4.7.3. Merkatu-kontrola.....	344
5. POBREZIA ETA GIZARTE BAZTERKETA.....	347
5.1. BIZI-BALDINTZEI BURUZKO 2007KO INKESTAREN EMAITZAK.....	347
5.2. POBREZIARI ETA GIZARTE-EZBERDINTASUNEI BURUZKO 2008KO INKESTA: POBREZIAREN ETA PREKARIOTASUNAREN ERAGINA.....	350
5.2.1. Mantiemenduen dimentsioan dauden arazoak.....	350
5.2.2. Pilaketa dimentsioan dauden arazoak.....	352
5.2.3. Benetako pobreziaren eragina hurbilketa.....	354
6. JARDUEA JUDIZIALAREN EBOLUZIOA EAEn.....	357
6.1. JUSTIZIAREN ZIFRAK.....	357
6.2. PROZESUAREN ADIERAZLEAK.....	358

4

GIZARTE-BABESA EAEn

1. LANGABEZIAREN BABESA: INEM-SPEE.....	367
1.1. LANGABEZIAKO ESTALDURA ETA PRESTAZIOEN JASOTZAILEAK.....	367
1.2. LANGABEZIAREN BABESEKO GASTUA ETA DIRU-SARRERA.....	371
2. GIZARTE SEGURANTZAREN PRESTAZIOAK EAEn.....	372
2.1. GIZARTE SEGURANTZAREN PRESTAZIOAK TRANSFERITU GABEKO KUDEAKETAREKIN.....	372
2.2. GIZARTE SEGURANTZAREN PRESTAZIOAK TRANSFERITUTAKO KUDEAKETAREKIN: ORDAINDUTAKOAREN ARABERAKOAK EZ DIREN PRESTAZIOAK.....	376
2.2.1. Gizarte Zerbitzuaren kotizatu gabeko pentsioak.....	376
2.2.2. Gizarte Ongizateko Fondoaren laguntzako pentsioak.....	378
2.2.3. LISMI prestazioak.....	378
3. POBREZIAREN ETA GIZARTE BAZTERKETAREN AURKAKO NEURRIAK EAEn.....	381
3.1. POBREZIAREN ETA BAZTERKETAREN AURKAKO PRESTAZIOAK.....	382
3.1.1. Oinarritzko errenta.....	382
3.1.2. Gizarte Larrialdiko Laguntzak.....	383
3.2. GIZARTERATZEA MESEDETEZKO PROGRAMAK.....	385
3.2.1. AUZOLAN programa.....	385
3.2.2. Gizarteratze programen kudeaketa errazteko indartze programa.....	385
3.2.3. Gizarteratze eta laneratze enpresak sortzeko eta mantentzeko laguntzak.....	386

4. GIZARTE AURREIKUSPENENKO SISTEMA OSAGARRIAK EAEn.....	387
4.1. BABESTUTAKO BIZTANLERIA.....	388
4.2. BABESAREN INTENTSITATEA.....	391
4.3. ERAKUNDE BABESLEAK. HAIEN DIMENTSION EKONOMIKOA.....	394
4.4. ARAUBIDE FISKALA.....	396

5

GARAPENERAKO LANKIDETZA

1. GIZA GARAPENA, ZORRA ETA GARAPENERAKO LAGUNTZA MUNDUKO TESTUINGURUAN.....	402
1.1. GIZA GARAPENAREN INDIZEA. 2007-2008KO EMAITZAK.....	402
1.2. GARAPENERAKO LAGUNTZA OFIZIALA ETA ZORRAREN ZAMA.....	402
2. EAEko GARAPENERAKO LAGUNTZA 2008an.....	406
2.1. LANKIDETZAREN ETA GARAPENERAKO LAGUNTZAREN FONDOA.....	407
2.2. EUSKAL FONDOA.....	409

6

JARDUN ARAUGILEA EAEn

1. JARDUN ARAUGILEA EAEn.....	412
1.1. LEGEBILTZARRA ETA EUSKO JAURLARITZA.....	412
1.2. LURRALDE HISTORIKOETAKO BATZAR NAGUSIAK.....	417
1.3. EUSKO LEGEBILTZARRAREN VIII. LEGEGINTZALDIAREN BALANTZEA.....	417

7

LABURPENA ETA AURREGOGOETAK

03.

BIZI-KALITATEA EAEn

1. TALDE ZAURGARRI BATZUEN BIZI-BALDINTZAK

1.1. Gizarte zailtasunak dituzten haurrak

Adin txikikoak eskubideak dituzte; gainera, ezaugarri bereziak ere badituzte, eta biztanleria-sektore oso zaurgarria osatzen dute, bermatu beharreko eskubide espezifikoak dituen sektorea. Halaber, euren eskubideak arrisku bereziko egoeran dituzten talde batzuk daude: babesik gabeko haurrak eta gazteak, bakarrik dauden adin txikiko atzerritarak, adin txikiko urratzaileak, hezkuntza-beharrian bereziak dituzten ikasleak, etab.

Euskadiko Autonomia Estatutuko 10. artikuluan ezarritakoaren arabera, EAEk eskumen soilak dauka adin txikikoak babesteko eta zaintzeko erakundeek gizarte-laguntzan, antolamenduan, araubidean eta funtzionamenduan, baita gizarteratzean eta haurren eta gazteen politikan ere. Eta, EAEren barruan, indarreko araudiaren arabera, haurren eta gazteen politikaren eta gizarte-laguntzaren arloko legeria hiru Lurralde Historikoetako foru-organismoek betearazten dute, bakoitzak bere lurralde-eremuan.

Testuinguru honetan, haurraren irudiak azken urteotan izan duen bilakaera ikusita, horren gizarte-dimentsio berriaren arabera legeria eratzea ezinbestekoa izanik, Eusko Jaurlaritzak, 2005ean, *"Haurrak eta Gazteak Zaintzeko eta Babesteko Legea"*¹ sortu zuen. Arau horrek, indarreko eskumen-ereduaren barruan, EAEko herri-administrazioek (eskumenak garatu behar dituzten administrazioak) bete beharreko printzipioak ezarri ditu, eta legeriaren (zibila, zigorrekia eta prozedurakoa) arloko bidezko lege-egokitzapenak egin dira. Hain zuzen ere, Lege honek hiru helburu ditu:

1. Haurrei eta nerabeei honako hauetan jasotako eskubide guztiak bermatzea: Konstituzioa, Nazio Batuen Konbentzioa (Haurraren Eskubideei buruzkoa), Haurraren Eskubideen Europako Gutuna eta antolamendu juridikoa.
2. Haurtzaroren eta nerabezaroren eskubideak eta ongizatea sustatzeko jarduerak garatzeko jarduketa-esparrua ezar-

tzea, baita haurren eta gazteen zaintzarako eta babeserako esku-hartzeak garatzeko esparrua ere, familian eta gizartearen garapen egokia izango dutela bermatzeko.

3. Arriskuko edo babesgabeziako egoeran dauden haurrak eta gazteak babestearen arloko jarduketa-printzipioak eta eskumen- eta erakunde-esparrua zehaztea, eta adin txikiko urratzaileekin esku hartzeko printzipioak eta esparrua ere bai.

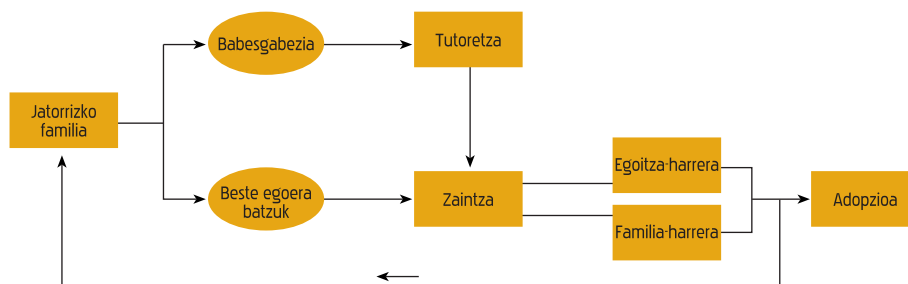
1.1.1. Gizarte-zailtasunak dituen adin txikikoa babesteko irudiak

Oraingo sistema juridikoak guraso biologikoen edo, bestela, adopzio gurasoen esku jartzen du adin txikikoaren zaintza fisikoa eta morala. Gurasoek, ez egotearen, ezintasunaren, eze-gokitasunaren edo ez-gaitasunaren eraginez, funtzio horiek ondo bete ezin badituzte, antolamendu juridikoak neurri batzuk ditu ezarrita, halako ez-ohiko egoerak adin txikikoengan sortu ahal dituzten ondorioak arindu ahal izateko. Babesa arriskuko egoerak aurreikusita eta zuzenduta, zerbitzu egoiak ezarrita, zaintza eginda eta, babesgabeziako egoeretan, legearen aginduz tutoretza eskuratuta egiten da. Era berean, bermatu egin behar da gurasoek, tutoreek eta zaintzaileek euren erantzukizunak ondo garatzen dituztela, eta zerbitzu eskuragarriak eskaini behar dira adin txikikoarengan eragina duten arlo guztietan.

Arriskuko egoerak adin txikikoaren garapen pertsonalean edo gizarte-garapenean kaltea sortzen dutenak dira; halako egoeren eraginez, zenbait kasutan, legearen bidezko tutoretza ezarri behar izaten da. Arriskuko egoeren ezaugarri nagusia adin txikikoak kaltea jasotzea da, baina hori ez da nahiko larria adin txikikoa familiatik ateratzeko. Betebehar publikoen jarduketak, betiere, adin txikikoaren eskubideak bermatu behar ditu, eta horren helburua gizarte arloko arrisku- eta zailtasun-faktoreak murriztea izango da, baita adin txikikoa eta horren familia babesteko faktoreak sustatzea ere.

Lehenengo eta behin, zaintzaileak bere ondoan eduki behar du adin txikikoa, janaria eman eta heziketa integrala bermatu behar dio. Zaintza hori herri-botereek hartuko dute euren gain,

III.1.1. Grafikoa. Arauzko esparruko prozesurik adierazgarrienak (21/87 eta 1/96 Legeak)

Iturria: Osasun eta Gizarte Politika Ministerioa. Haurtzarora babesteko neurriei buruzko oinarritzko estatistika.

¹ Haurtzarora eta Nerabezarora Babesteari eta Laguntzeari buruzko otsailaren 18ko 3/2005 Legea (2005eko martxoaren 30eko EHAAn argitaratuta).

adin txikikoren bat babesgabeziako egoeran (tutoretza eta zaintza) dagoela ikusten denean, eta gurasoek edo tutoreek eskatzen dutenean, zergati larrien ondorioz eta beharrezko al-dian edo epaileak erabakitzen duenean zaindu ezin dutela justifikatuta (ezkontza banatzeko, dibortziazteko edo ezeztatze-ko prozeduretan, zigor-auzian edo tutoretza arrunta eratu aurre-ko aldian, adin txikikoarentzat ona denean). Foru Aldundietako Gizarte Ekintzako Sailek zaintza euren gain hartzen dutenean, zaintza hori egoitza-harreraren bidez egiten da, Aldundien zentroetan edo beste zentro batzuetan, edo familia-harreraren bitartez (beste familia batzuk edo familia luzatuak).

Bestalde, adin txikiko baten tutoretza hartu behar da hori ba-besgabeziako egoeran dagoenean; egoera hori, berriz, adin txikikoak zaintzeari buruzko legeek ezarritako babes-betebe-harrak urratzearen, bete ezin izatearen edo txarto betetzearen ondorioz sortzen da, haurrak ezinbesteko laguntza moralik edo materialik gabe gelditzen direnean. Horren ondorioz berehalakoan guraso-ahala edo ohiko tutoretza etetea eta zaintza hartzea dira, eta hori, berriro ere, egoitzako edo fami-lio harreraren bidez egingo da.

Azkenik, adopzioa familia-zuzenbideko erakundea da; horren bitartez, pertsona erabat sartzen da beste pertsona baten edo batzuen familiaren bizitzan, seme-alabatasun biologikoak sortzen dituen ondorio berberekin; horrela, apurtu egiten dira lehengo familiarekiko lotura juridikoak. Horri dagokionez, an-tolamendu juridikoak nazioko eta nazioarteko adopzioa arau-tzen du. Lehenengo kasuan, adopzioa testigantzakoa da, eta

azken urteotan nazioarteko adopzioak (orain arte hazkunde handia izan ondoren) murriztu egin dira, memoria honetako "1.1. Demografia eta inmigrazioa" kapituluko "1.1.2. Oinarrizko adierazle demografikoen bilakaera" atalean adierazitakoaren arabera².

1.1.2. EAEen gizarte-babesa jasotzen duten adin txikikoen taldea

Ezin da zehatz jakin babesgabeziako egoeran zenbat adin txikiko dagoen, egoera horietariko zati handia ez baitira ezagutzen, neurri egokiak hartu ahal izateko detektatzen ez direlako.

Osasun eta Gizarte Politika Ministerioko Familia eta Haur-tzaroko Zuzendaritza Nagusiaren "Haurtzaroren babesari buruzko Estatistika" deritzon adierazitakoaren arabera, ai-pagarria da haurtzaroarekin eta gaztaroarekin harremanetan dauden profesionalek hauxe esatea: 1.000 adin txikikotik 15ek tratu txar edo arduragabekeria fisiko edo psikikoren bat jasan ahal dutela. Nolanahi ere, talde horren guztizkoari dagokionez, Gizarte Zerbitzu arduradunek zati txikia baino ez dute detekta-tzen, eta, beraz, atal honetako gainerako zatian datu erabilga-riak aurkeztuko ditugu, hau da, gizarte-arriskuko egoeran dau-den haurren babesari buruzko estatistikak; estatistika horiek Estatuko beste autonomia-erkidego batzuetakoekin konpara-tuko dira, hori egiteko aukerarik egonez gero.

Laguntza jasotzen duten adin txikikoen profilari dagokionez, Arartekoaren "Parlamentuari urtero aurkezturiko txostena,

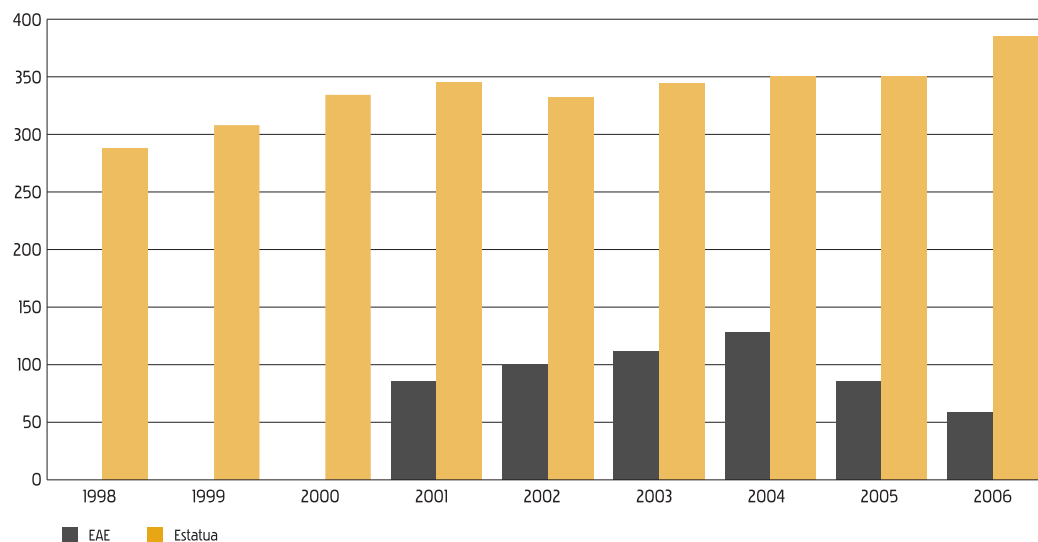
III.1.1. LAUKIA. EXLÉGE TUTORETZAK, AUTONOMIA ERKIDEGOEN ARABERA. ALTAK. 2002-2006

	2002		2004		2006	
	Kop.	100.000ko Tasak	Kop.	100.000ko Tasak	Kop.	100.000ko Tasak
Andaluzia	853	55,0	989	63,3	1.162	74,3
Aragoi	81	44,6	134	69,8	321	163,8
Asturias	108	77,1	60	44,7	143	108,7
Balearrak	151	93,8	170	94,9	96	50,7
Kanariak	453	127,1	249	67,2	172	45,5
Kantabria	13	15,9	50	60,6	116	139,6
Gaztela eta Leon	196	53,0	195	54,3	225	63,8
Gaztela-Mantxa	213	63,8	212	61,1	192	54,8
Katalunia	1.043	98,3	1.148	99,9	1.685	139,5
Valentzia	617	82,6	517	64,6	922	110,1
Extremadura	130	60,7	97	47,2	126	63,0
Galizia	379	93,1	396	101,2	355	92,5
Madril	750	80,9	840	81,8	898	83,1
Murtzia	239	96,8	260	97,2	293	105,2
Nafarroa	17	18,7	28	28,6	38	37,3
EAE	246	80,1	244	79,1	524	168,2
Errioxa	23	53,0	38	80,8	64	131,0
Ceuta eta Melilla	210	585,7	157	447,7	176	511,0
Estatua Guztira	5.722	78,9	5.784	76,5	7.508	97,1

Iturria: OGPM. Haurtzarora babesteko neurriei buruzko oinarrizko estatistika.

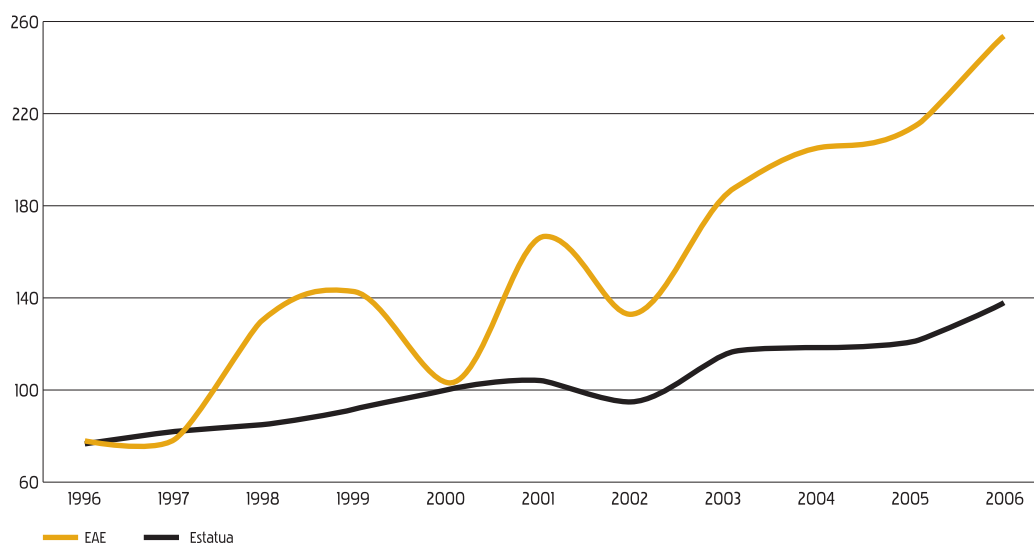
² Honi buruzko informazio gehiago lortzeko, aipaturiko atala irakurri behar da.

III.1.2. Grafikoa. Exlege tutoretzak: 100.000 biztanleko tasak

Iturria: OGPM. Haurtzaroa babesteko neurriei buruzko oinarritzko estatistika.

III.1.3. Grafikoa. Egoitza-harrerak: Urteko alden bilakaera, 100.000 adin txikikoren arabera. EAE eta Estatua

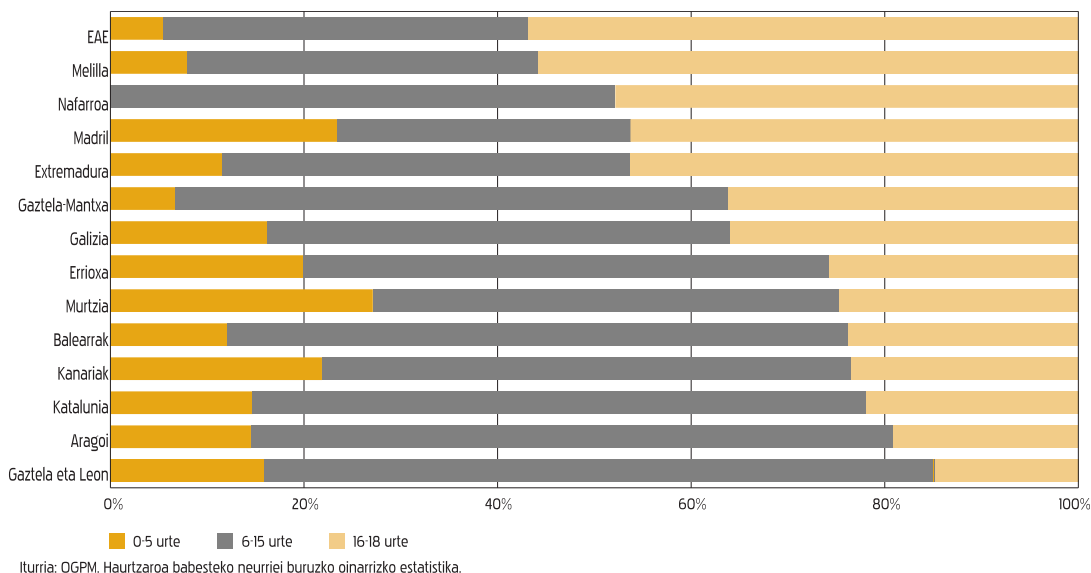
Iturria: Geuk eginda. Osasun eta Gizarte Politika Ministerioiko datuetan oinarrituz.

2008" txostenean jasotakoaren arabera, egunero drogak hartzen dituzten 13 eta 17 urte bitarteko nerabe kopuruak gorakada handia izan du, eta gurasoek ez dakite adin txikiko hauei arauak edo mugak jartzen. Nerabe horiek, gainera, sarritan ez dira eskolara joaten. Talde horren barruan gora egin dute immigrante kopuruak (beste kultura-ezaugarri batzuk), guraso bakarreko familia kopuruak, familia barruko indarkeriari eta emakumeen tratu txarrari lotutako arriskuek...

(a) Exlege tutoretzak

Euskal Autonomia Erkidegoan, Foru Aldundiek euren gain hartu dute Erkidegoko 250 adin txikiko ingururen tutoretza (2004an 244), gurasoek euren ardura hartu ezin izan dutelako; hala eta guztiz ere, 2006an (azken informazio erabilgarria urte horri buruzkoa) datu hori bikoiztu egin da, eta guztira 524 alta egin dira; horrek 100.000ko 168,2ko tasa adierazten du, eta Estatuko ratioa 97,1ekoa da.

III.1.4. Grafikoa. Egoitza-harrerak: 2006an erregistraturiko alden banaketa, adinaren arabera

Erakundeek haurtzaroren arloan duten politikaren baldintzetariko bat haurrak guraso biologikoekin egotea da; hala ere, muturreko egoera batzuetan, hori ezinezkoa izaten da. Oro har, udalerrietako Gizarte Zerbitzuek detektatzen dituzte halako egoerak, kasurik gehienetan ikastetxeetatik, auzotarren-gandik edo Udaltzaingotik iristen zaien informaziori esker. Familiei laguntzeko teknikarien ustez, seme-alabak zaintzeko ezintasuna duten familiek profil argirik eduki ez arren, gehienetan familia horietan zenbait faktore biltzen dira, esate baterako, langabezia, gizarte-bazterkeria, droga-erabilerak edota buruko gaixotasunak. Guztiarekin ere, eta hurrengo atalean ikusiko denez, aintzat hartu behar da bakarrik dauden gazte atzeritarren kopuruak gora egiteak eragina duela Administrazioaren laguntza duten adin txikikoen hazkunde handian. Guztira, Foru Aldundiek, 2006ko abenduaren 31n, 1.171 adin txikiko zituzten euren tutoretzapean, eta horrek 100.000 adin txikikotik 375.9ko tasa adierazten du (2005ean 299.1). Datu horiek Estatuko gainerako autonomia-erkidegoetan gertatzen denarekin konparatuta ikusten denez, EAEn adin txikikoen tutoretza-espeditenteen urteroko alda kopurua, 2006an (aurreko urteetan gertaturikoaren alderantziz), Estatuko batez bestekoa baino askoz ere handiagoa zen (hurrenez hurren, 100.000 adin txikikotik 167.2 eta 97.1); hain zuzen ere, Aragoiren (100.000ko 163.8) eta Kantabriaren (100.000ko 139.1) maila oso antzekoetan zegoen.

Erreferentziako urtearen amaieran irekitako espeditente kopuru osoari dagokionez, EAEko datuak (100.000ko 375.9) gorakada handia izan du azken urteotan (2005etik 2006ra %25.7);

Estatuko batez bestekoak, 1999tik 100.000ko 350 inguruan mantendu ondoren, %9.7ko hazkundea izan du azken urtean, 100.000ko 382.2ra heldu arte. EAE, hortaz, batez bestekoa baino apur bat beherago dago, eta Galiziako edo Kanarietako erkidegoen antzeko mailetan.

Osasun eta Gizarte Politika Ministerioak egindako azterketen arabera, urtean zehar tutoretzapeko haur kopuruak etengabe-ko hazkundea izan du; horrela, alda kopurua nahiko egonkorra izan arren, urte bakoitzaren amaieran tutoretza duen haur kopurua gero eta handiagoa da, eta horrek aditzera ematen du baxa kopurua alda kopurua baino askoz ere baxuagoa dela.

(b) Egoitza —eta familia— harrera

Babesgabeziako egoeran dauden adin txikikoen egoitza-harrera Aldundien zentroetan edo horiekin hitzarturiko beste batzuetan egin daiteke³. Egoera iragankorrak dira, eta euren helburua, oro har, familia biologikora itzultzea, familia-harrera egitea edo adopzioa da, epaileak zigor-azuzian harturiko erabakiaren bidez neurri hori erabakitzen denean izan ezik. Halako harrera motaren adin txikiko jasotzaileen zaintza Foru Aldundiek egiten dute; hala ere, salbuespenez, adin nagusitasuna gainditu egin ahal da, batez ere neba-arreben kasuan, zentroak eta sailak ikerketa eta balorazio egokia egin ondoren, baldin eta adin nagusitasunera heldu baino lehen zaintzako egoeran egon ez badira; halako kasuetan, Foru Aldundiak baimena emanez gero, adin nagusitasunera heldu eta hurrengo 24 hilabeteetan izan daitezke onuradunak.

³ Halaber, ondore hauetarako, zentroetara asimilatutzat hartzen dira tutoretzako bizilekuak, etxebizitza funtzionalak, egoitza txikiak, etab.

III.1.2. LAUKIA. FAMILIA HARRERA ADMINISTRATIBOA: 100.000 ADIN TXIKIKOREN ARABERAKO TASAK

	1996	1998	2000	2002	2004	2006
Andaluzia	59,2	73,5	96,0	116,7	131,9	127,8
Aragoi	20,0	36,2	52,3	49,3	65,6	84,2
Asturias	167,5	157,8	210,8	249,4	314,9	173,3
Balearrak	148,7	280,5	350,3	387,2	310,9	57,5
Kanariak	210,7	323,5	342,4	349,9	312,7	273,3
Kantabria	SD	68,3	75,1	87,1	134,6	123,9
Gaztela eta Leon	81,3	82,0	86,2	89,2	92,4	98,9
Gaztela-Mantxa	29,1	48,1	65,5	58,5	67,7	90,1
Katalunia	158,2	186,4	220,7	300,1	295,5	—
Valentzia	75,2	182,9	265,1	334,6	395,8	283,3
Extremadura	97,8	133,3	113,7	180,6	:	165,5
Galizia	174,0	218,1	293,6	372,8	387,6	345,8
Madril	40,8	61,7	71,9	80,7	102,4	96,9
Murtzia	84,0	100,1	118,1	125,4	:	270,4
Nafarroa	71,8	78,2	87,7	80,7	120,5	124,7
EAE	19,1	67,2	28,9	95,8	110,9	101,8
Errioxa	117,2	139,8	146,2	142,2	161,7	172,0
Ceuta eta Melilla	522,1	521,1	315,0	256,2	339,3	403,2
Estatua Guztira	92,9	129,0	155,7	191,0	208,8	165,2

Iturria: OGPM. Haurtzarora babesteari buruzko oinarritzko estatistika.

18 urtera heltzen direnean harrera-egoeran dauden adin txikikoei dagokienez, esan behar da une horretan arazo larria dutela, adin nagusitasunera heltzeko une horretatik aurrera laguntzako mekanismo gutxi baitaude. Izan ere, horrek pobretasuneko eta gizarte-bazterkeriako arriskuak sortzen ditu, gazte horiek lana lortzeko zailtasunak izan ditzaketelako, familia-harremarik ez dutelako, etab.

Egoitza-harreraren altak adin txikikoaren guraso-ahalaren titularrak eskatu ahal dituzte (borondatezko zaintza-neurriak dira), exlege tutoretzaren ondorioz edo ebazpen judizialaren bidez, batik bat; baxak, berriz, adin txikikoa berriro familian sartzen delako edo familia-, administrazio- edo judizio-harrerara igarotzen delako gertatzen dira.

Osasun eta Gizarte Politika Ministerioak datuak agerian jarri dutenez, Estatuan egoitza-harrerak gora egin zuen 2006an, eta, horrela, hautsi egin zen 2000n hasitako beheranzko joera: familia-harrera administratiboen kopuru, berriz, murriztu egin zen berriro, 2005ean hasitako joerari jarraituz. Azkenik, familia-harrera judizialean egonkortasuna nagusitu da oster, betiere 100.000ko 150 adin txikikoren inguruan.

EAEn, egoitza-harrerako urteroko altek, gorabeherekin bada ere, gora egin dute, eta Estatuko batez bestekoaren gainetik daude. 1996-1997 biurtekoan, grafikoan ikusten denez, egoitza-harrerako alden tasak ia berdindak izan ziren EAEn eta Estatuan, 2000n bezala. Aldiz, bitarteko urteetan eta 2001etik aurrera, desberdintasun handiak ikusten dira, eta EAEk gaintitu egin du Estatuko batez bestekoa. Azken datu erabilgarriek adierazitakoaren arabera (2006ari buruzko datuak), EAEn 100.000ko 252,6 altako ratioa dago, eta Estatuan 100.000ko

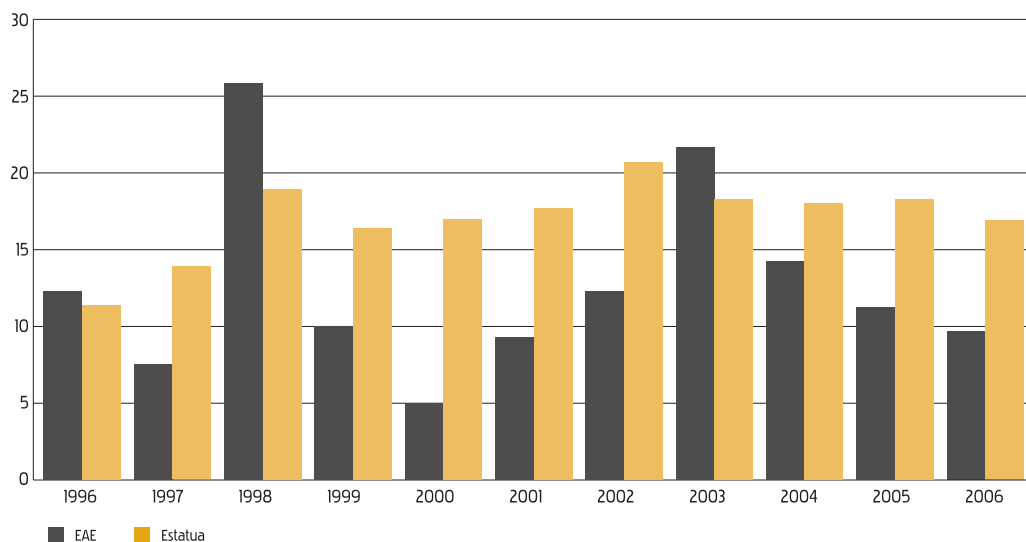
137,7koa. Bi kasuetan, aurreko urtearekiko hazkundea handia izan da, baina EAEkoa handiagoa (%19, eta estatuan %13,1).

Foru Aldundien mendeko egoitzetan hartu diren adin txikikoen ezaugarriak dagokienez, gehienak gizonak dira (%73,6), eta batez besteko adina handia da, 16-17 urte bitartekoak %56,7 baitira; 6-15 urte bitartekoak %37,4 dira, eta 6 urtetik beherakoak %5,9 baino ez. Estatu osorako batez besteko daturik eduki ez arren, ezaugarri horiek beste autonomia-erkidego batzuetan ikusitakoan antzekoak direla esan daiteke, sexuari dagokionez (informazioa eman duten guztien kasuan mutilak neskak baino gehiago dira); hala ere, EAEn, Melillan eta Nafarroan bezala, lagundutako adin txikikoak apur bat "zahartu" egin dira, grafikoan ikusten denez.

Familia-harreraren, bestalde, adin txikikoak erabateko partaidetza eduki behar du familian; bera hartzen duenak zaindu, bere ondoan eduki, jaten eman, hezi eta heziketa integrala eskaini behar dio. Modalitate desberdinak daude, espedientearen jatorriaren arabera (administratiboa edo judiziala, kontuan hartuta harrera erabaki judizialaren ondoriozkoa den "gurasoek edo tutoreek onartu ezean" edo erakunde publikoaren, hartzaileen adin txikikoaren eta familiakoaren onarpena egotearen eraginezkoa den) eta lortu nahi diren helburuen arabera. Horri dagokionez, harrera bakuna (iragankorra, bai gerora familia biologikoarengana itzultzea aurreikusten delako, bai babes-neurri egonkorragoren bat hartu arte), iraunkorra (adin txikikoaren eta horren familiaren adina eta egoera aintzat hartuta komenigarria denean) edo adopzioaren aurrekoa (adopzioaren aurreko fasea) izan daiteke.

EAEn familia-harrera administratiboko espedienteetan altak (modu erlatiboan) Estatuko batez bestekoaren azpitik daude,

III.1.5. Grafikoa. Egoitza-harrerak: Urteko alten bilakaera, 100.000 adin txikikoren arabera. EAE eta Estatua

Iturria: Geuk eginda, Osasun eta Gizarte Politika Ministerioko datuetan oinarrituz.

eta Extremaduraren edo Asturiasen antzeko mailetan. Horrela, esate baterako, 2006an EAEk 100.000ko 29,2ko tasa zuen altetan, eta Estatuko batez bestekoa 37,2koa zen. Modalitate honen arabera harrera duten adin txikikoen ratioa, bestalde, 100.000ko 101,8koa da, eta Estatuko batez bestekoa %165,2koa; bi kasutan behera egin du, aurreko urteetatik.

Azkenik, agindu judizialaren bidezko familia-harrerak aintzat hartuta, EAEren eta Estatuko batez bestekoaren arteko desberdintasunak mantendu egin dira; gainera, EAEen alta kopuruak beherakada handia izan du 2003tik, eta 2006an 100.000ko 9,6koa izan da; Estatuan, berriz, ratio hori 100.000ko 17-18 bitartekoa izan da aintzat harturiko aldi osoan. Nolanahi ere, halako familia-harreretarako ratioak txikiagoak dira administrazio-harreretarakoak baino, urteko alta kopuruari dagokionez (baina guztietan ez).

1.1.3. Bakarrik dauden adin txikiko atzerritarren kasua

Bakarrik dauden adin txikiko atzerritarren presentzia fenomeno nahiko berria da Euskal Autonomia Erkidegoan, eta erronka handiak planteatzen dizkie adin txikikoen babesaren arloan eskumena duten administrazioei. Esku hartzearen premiak eta beharrak zaildu egin dute, halako egoeren berritasunaren eraginez, beharrezko baliabideen planifikazioa. Gainera, adin txikiko atzerritarrekiko esku-hartzearen arloan aurretiazko esperientziarik ez dagoenez, beharrezkoa da lorpenak eta zailtasunak etengabe baloratzeari, eta esku-hartzean ezinbesteko egokitzapen guztiak egitea.

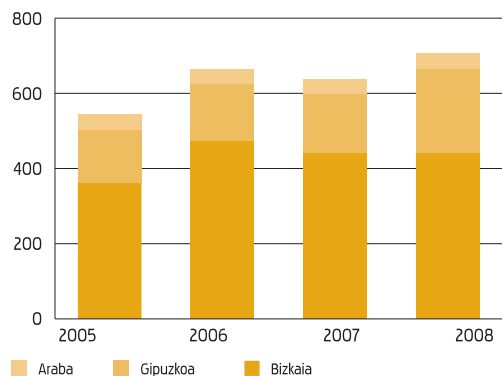
2008an, Foru Aldundiek bakarrik zeuden adin txikiko atzerritarren 706 harrera-espedienteren altak eman zituzten, aurreko urtean baino %10,5 gehiago; horietatik %57 Bizkaian izan ziren, %32 Gipuzkoan eta gainerako %11 Araban. Kontuan

hartu behar da 2006an (finkaturiko informazioa eskaintzen duen azken urtea) EAEen adin txikikoen egoitza-harrerako 787 alta egon zirela, eta horietatik 662, Arartekoaren datuen arabera, atzerritarrek zirela. Beraz, atzerritarren ratioa %84,1ekoa da, eta horrek agerian jartzen du inmigrazioari loturiko arazo hori garrantzi handikoa dela. Izan ere, aztertutako adierazle guztiek %82-85 bitarteko ratioak adierazi dituzte, EAEko erakundeek lagundutako adin txikikoen arteko atzerritarren ehunekoari dagokionez.

Halaber, 2008ko abenduaren 31n adin txikiko 1.325 atzerritar zeuden hartuta, aurreko urtean baino %26,3 gehiago. Ehuneko horren arabera, egoitzetan hartzen diren adin txikikoak aldi luzeagoan gelditzen dira bertan. Izan ere, harrera-zentroetan jasotako adin txikiko atzerritarren mugikortasuna beti altua izan ondoren (Bizkaian, esate baterako, 2000n harturiko adin txikikoen %40k gehienez 6 eguneko egonaldia egiten zuten), 2006an borondatezko joatean ehunekoa %20koa baino ez da izan.

Arartekoaren "Bakarrik dauden gazte atzerritarren egoera EAE" ikerketan (2005) adierazitakoaren arabera, EAEko babes-zerbitzuek lagundutako adin txikiko atzerritarrik gehienak Marokokoak ziren. Hala eta guztiz ere, babesgabeziako egoeran dauden adin txikikoen taldea ez da homogeneoa, eta, bertan, profil oso anitzak daude. Bizkaiko Foru Aldundiko Gizarte Zerbitzuek, adibidez, aditzera eman dute adin txikiko gero eta gazteagoko profil baterako aldaketa dagoela: 2006an lagundutakoan %32 15-17 urte bitartekoak ziren, eta %22 12-14 urte bitartekoak. Horrela, Arartekoak aldaketa bat detektatu du adin txikiko horien migrazio-proiektuan; izan ere, orain dela urte batzuk "ia helduen" migrazioa egon zen, eta horiek migrazio-proiektu argia zuten, lan egiteko, bizi-baldintzak hobetzeko eta

III.1.6. Grafikoa. Menores extranjeros no acompañados: altas de acogimiento anuales

Fuente: Ararteko con datos de las Diputaciones Forales.

jatorrizko familiari laguntzeko: orain, berriz, "nerabeen" migrazioa dago, eta horiek ez dute proiektu zehazturik. Mantendu dena mutil kopuruak neskekiko duen nagusitasun handia izan da: lagundutako adin txikiko atzeritar guztien %95 mutilak dira, batez beste, hiru Lurralde Historikoetan.

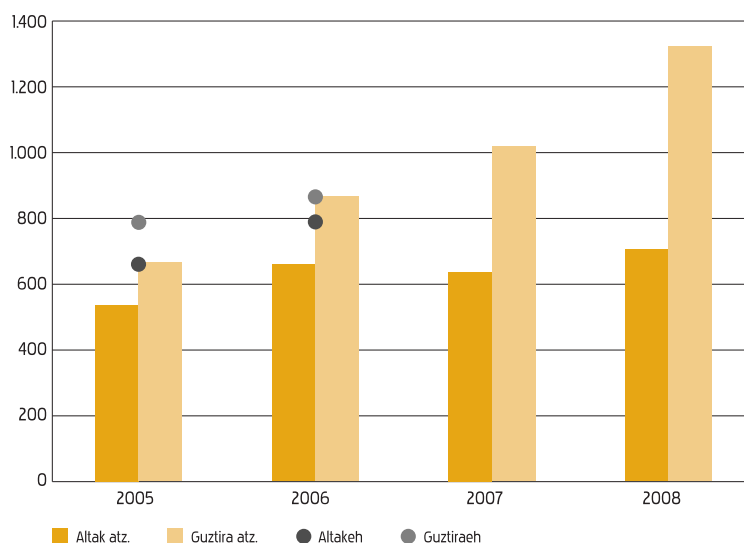
Horien gatazkakortasunari buruz sorturiko gizarte-alarma, Arartekoaren iritzian, ez dator bat kasurik gehienekin⁴; izan ere, erantzun ona eman diete heziketa-programa publikoei, batez ere laneratzera zuzendutakoei, gazte horiek lan-merkatuan

sartzeko asmoz iritsi baitira, euren adina eta egoera aintzat hartuta hemen lanik ezin dutela egin jakin gabe.

Erakundeek adin txikiko horiei emandako erantzunaren balorazio orokorrean, Arartekoak oraindik ere indarrean dauden arazo batzuk detektatu zituen ("Legebiltzarrerako txostena, 2008" deritzon adierazitako arazoak):

- Adin txikiko hauek babesteko eta zaintzeko irizpide komunik ez egotea, eta erakundeen arteko koordinaziorik ere ez egotea; horren eraginez, adin txikikoak leku batetik bestera ibiltzen dira, kasuan kasuko lekuan lortzen duten edo lortu nahi duten erantzunaren arabera.
- Adin txikiko horiei bideraturiko egoitza-baliabideek mugak eta baldintzak edukitzea, batik bat plaza kopuru erabilgarriari dagokionez; horren ondorioz, harrera-zentroak, sarritan, gainezka daude.
- Baliabideen kudeaketari eta bertan lan egiten duten profesionalen lan-egoerari loturiko alderdiak (ratioak, heziketa, esperientzia, baxak, lan-baldintzak...); gehienak zentroak zuzentzen dituzten elkarteek eurek kontratatzen dituzte.
- Gizarteratzea eta laneratzera errazten duten prozeduretako atzerapenak eta zailtasunak, batez ere bizileku- eta lan-baimenen tramitazioan, hori sarritan zenbait urtetan luzatzen baita.
- Eskolatzeko zailtasunak eta hezkuntza-erantzuna, adin txikiko hauen hizkuntza- eta prestakuntza-beharrianetarako.
- 18 urtera heltzean emantzipatzeko aukerei dagokienez dauden mugak, batik bat ostatuaren eta lanaren aldetik.

III.1.7. Grafikoa. Egoitza-harrera EAEn bakarrik dauden adin txikiko atzeritarrei: altak eta lagundutako adin txikikoen kopuru osoa. Urte osoan lagundutako adin txikikoen kopuruarekiko konparazioa

Iturria: ARARTEKOREn eta Osasun eta Gizarte Politika Ministerioaren datuekin eginda.

⁴ EAEn immigranteekin lan egiten duten erakundeek ere zuzena ez den pertzepzioa eta nolabaiteko "gizarte-alarma" aipatu dute, bakarrik dauden adin txikiko atzeritarren inguruan sortutakoa; hala ere, EAE immigrante kopururik txikiena duten Estatuko hiru erkidegoen artean dago. Hala ere, asetasun-diskurtsoaren sustapena kritikatu da, kontuan hartuta premiazko eta egoitzako laguntza-baliabideen urritasuna detektatu dela.

- Gizartean adin txikiko talde honi buruz sarritan ematen edo indartzen den irudia, talde homogeneoa eta oso arazotsua balitz bezala.

Diagnostiko honetan oinarrituz, Arartekoak gomendio batzuk egin zizkien erakundeei; horien artean, garrantzitsuenak honako hauek dira:

- Erakundearen arteko planifikazioa eta koordinazioa hobetzea, horiek beharrezkoak baitira detektaturiko oinarritzko arazo-etariko batzuk gainditzeko.
- Egoitza-baliabideen harrera-gaitasuna hobetzea, horiek ez baitira nahiko, baliabideak dibertsifikatzea eta zentroen baldintzak eta funtzionamendua hobetzea.
- Adin txikikoen administrazio-egoera erregularizatzeko tramiteak arintzea: hezur-probak iristen direnean, erroldatzea, tutoretzaren onarpena, bizileku- eta lan-baimenak...
- Gazteen babeseko eta justiziako zerbitzuen arteko lankidetzaz, adin txikiko urratzaileen kasuan.
- Ikertu eta, behar izanez gero, jardun beharra, babesgabeziako egoeretan; adibidez, kalean dauden adin txikikoen edo adin txikikoak erabiltzen dituzten prostituzio-sareen kasuan. Edo poliziak adin txikiko atzeritarrei emandako tratua ondo zaintzea.

Azkenik, Arartekoaren “*Parlamenturako txostena, 2008*” deritzon adierazitakoaren arabera, azken urtean handitu egin da baliabide-sarea, zenbait kasutan behin-behineko instalazioen bidez edo lehendik dauden zentroetan plaza kopurua handituta.

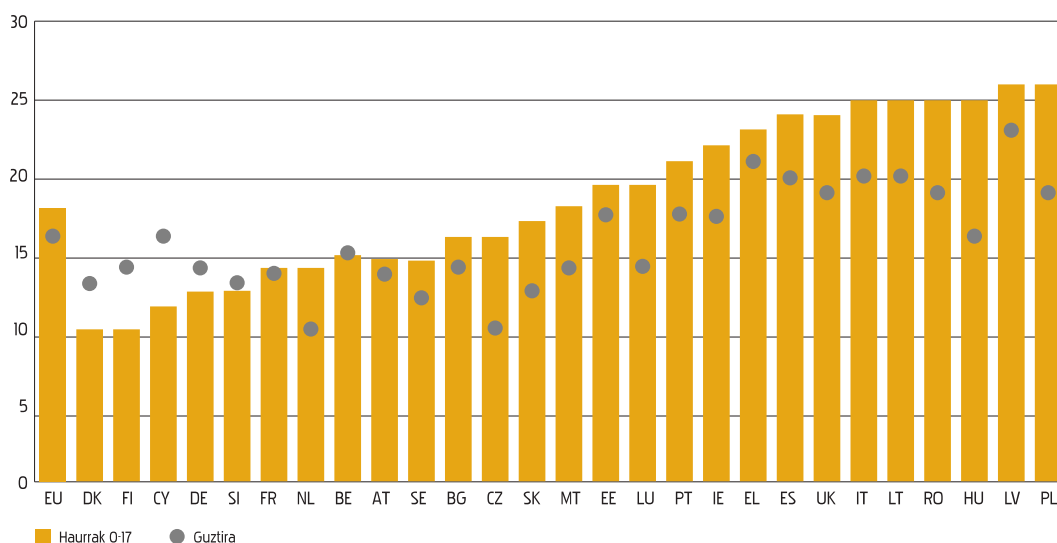
1.1.4. Adin txikikoak pobretasunean

Gizarte aurreratuetan, adin txikikoen babesgabeziaren eta ongizate ezaren (alderdi ekonomikoan) inguruko egoeren arteko berezko loturarik ez badago ere, bi arazo horiek sarritan lotuta joaten dira, eta, gehienetan, gizarte-zailtasuna duten adin txikikoek, lehenengo eta behin, familia barruko pobretasun-egoerak izaten dituzte, baita beste arazo batzuk ere, adibidez, drogazaletasunak, tratu txarrak edo ezintasunak.

Pobretasunaren eztabaidako gaien artean, eztabaidagarrietariko bat haurtzaroko egoeran egoten den aldaketa da. Zenbait ikerketak agerian jarri dutenez, herrialde aberatsetan haurren pobretasunak hazkunde handia izan du azken bi hamarkadetan, eta haurrek talde oso zaurgarria osatzen dute. Gainera, egiaztapen horren inplikazioak handiak dira, epe laburrean eta luzean; izan ere, ekonomia- eta gizarte-zailtasunak dituzten familietan hazteak, oraingo egoeran ez ezik, haurren etorkizuneko garapenean eta aukeretan ere eragina dauka⁵.

Europar Batasunean haurren %19k pobretasun-arriskua dute⁶ —biztanleria osoaren ehunekoa %16—, Herrialde batzuetan, haurren %25 baino gehiago pobretasun-egoeran bizi dira, eta gabezia larriak dituzte; horietariko gehienetan, haurrek gainerako biztanleek baino pobretasun larriagoa dute. Hori dela eta, Batasunaren eta bertako estatukideen lehentasun nagusienetariko bat haurren pobretasunaren aurkako borroka da. 2008an Europako Batzordeak, Gizarte Babeseko Batzordearen bidez, gaiari buruzko txostena⁷ argitaratu du, eta bertan, besteak beste, honako ondorio hauek atera dira.

III.1.8. Grafikoa. Biztanleria osoaren eta ezintasuna duenaren (langabetuak eta guztiak) ikasketa maila. Datuak %-tan. EAE, 2006.

Iturria: Errentari eta bizi-baldintzei buruzko EBko estatistikak (SILC, 2006).

⁵ FOESSA fundazioa (2008): Espainiako bazterkeriari eta gizarte-garapenari buruzko VI. txostena. 2008.

⁶ Herri bakoitzeko batez besteko errentaren %60 edukitzea. Pobretasunari buruzko informazio gehiago jartzeko, irakurri memoria honetako “IV. Pobretasuna eta bazterkeria” kapitulua.

⁷ THE SOCIAL PROTECTION COMMITTEE (2008): Child poverty and well-being in the EU. Current status and way forward. European Commission.

III.1.3. LAUKIA. POBRETASUN ETA KOLOKATASUN EGOEREN BANAKETAREN BILAKAERA, FAMILIA TALDE MOTAREN ARABERA. 1996-2008 (FAMILIA ETXEBIZITZETAKO BIZTANLERIA, % BERTIKALETAN)

	Mantenamenduko Pobretasuna				Metaketako Pobretasuna				Pobretasun Erreala				Erabateko Ongizaterik ez			
	96	00	04	08	96	00	04	08	96	00	04	08	96	00	04	08
Taldea ez	6,7	18,9	19,9	17,0	7,3	7,7	7,2	8,3	7,2	11,4	16,3	11,7	7,4	11,6	11,9	16,0
Seme-alabarik gabeko bikotea	11,7	12,7	13,7	14,1	10,2	8,7	8,0	7,1	6,3	8,7	9,1	8,1	12,7	10,8	14,2	16,0
Bikotea seme-alabekin	61,2	49,8	42,0	43,5	68,1	65,9	39,4	51,6	68,0	60,3	36,8	51,9	70,4	65,7	57,9	52,9
Guraso bakarra	20,4	15,0	23,5	24,1	14,4	17,7	44,6	33,0	18,4	16,4	36,8	26,7	9,5	10,3	14,7	13,6
B. mota b.	:	3,6	0,8	1,3	:	0,0	0,8	0,0	:	3,3	1,0	1,7	:	1,7	1,3	1,4
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Eusko Jaurlaritzak, PGDI 2008.

Lehenengo eta behin, Europako haurren pobretasunaren hiru eragile nagusiak familia-ezaugarriak, gurasoen lan-egoera eta gobernuen esku-hartzearen eraginkortasuna dira. Emandako datuen arabera, Europar pobretasuna duten haurren %22 guraso bakarreko familietan bizi dira, %25 familia ugarietan, eta immigranteek edo migrazio taldeek osaturiko familietan hazten diren haurrek gainerakoek baino zailtasun handiagoak dituzte. Halaber, 30 urtetik beherako gurasoak dituzten haurrek pobretasun-arrisku askoz ere handiagoa dute (%27 ama 30 urtetik beherakoa denean, %19 ama 30-39 urte bitartekoa denean, eta %16 ama 40 urtetik gorakoa denean); gauza bera gertatzen da prestakuntza urriko gurasoak dituzten haurren kasuan (haur pobreen %30ean gurasoetarikoez ere ez dauka bigarren hezkuntzako titulaziorik). Eta, lan-egoerari dagokionez, langabezian dauden eta haurrak dituzten familien %62 pobretasun-arriskuko egoeran daude.

txostenak egiaztaturikoaren arabera, estatukideek politikak eta ekimena garatzen dituzte halako egoerak arintzeko; horien artean, eraginkorrenak haur guztientzako neurri unibertsalak eta talderik zaurgarrienerako neurri bereziak bateratzen dituztenak dira. txostenean, halaber, esaten da gurasoen laneratzea hobetzeko ekimenetan funtsezkoa dela haurrak zaintzeko kalitatezko zerbitzuak edukitzea, baita lan-ordutegi malguak finkatzea eta laneko baimenen emakida arintzea ere. Haurren garapenerako laguntzari dagokionez, esku-hartze goiztiarra, eskola uztearen aurkako borroka eta osasun-laguntzako eta etxebizitzako zerbitzuak hobetzea lehentasunezko jarduketatarantzak dira haurtzararen eskubideak bermatzeko eta talde oso zaurgarri horren pobretasunari aurre egiteko.

Euskal Autonomia Erkidegoan, Eusko Jaurlaritzak egindako Pobretasunaren eta Gizarte Desberdintasunen 2008ko Inkestak (PGDI) egiaztaturikoaren arabera, lehenengo eta behin, guraso bakarreko familien pobretasunaren arrisku diferentzial handiagoaren ondorioz, baina baita, zenbait kasutan, seme-alabak dituzten bikoteen arazoaren eragin erlatibo handiagoaren ondorioz ere (pobretasunaren %2,6, eta seme-alabarik gabeko bikoteen kasuan %1,5), urte horretan 14 urtetik beherako adin txikikoak dituzten familietan pobretasun- eta kolokatasun-arazo handiagoak dituzte.

Horrela, adin txikikorik gabeko familietan bizi diren pertsonen arteko %17,6ko zifrei dagokionez, kolokatasun-arazoaren eragina %27,6koa da 14 urtera arteko seme-alaba bat edo gehiago duten familien kasuan. Pobretasun errearen tasa ere handiagoa da 14 urteko adin txikiko bat edo gehiago duten familietan; hain zuzen ere, %5,7koa da, eta ratio hori adin txikikorik gabeko familien %1,8ko ratioa baino askoz ere handiagoa da. 2008ko inkestak agerian jarri duenez, hala ere, hobekuntza handia egon da 2004ra arte ikusitakoari dagokionez: seme-alabak dituzten familietako biztanleriaren kolokatasun-tasak %40-45 bitarteko mailetan mantendu dira 2004ra arte, eta pobretasun erreala, berriz, %7-8 bitartean, adin txikikorik gabeko familietako beheranzko joerari kontrajarrita. 2004tik 2008ra, aldiz, beherakada handia izan da adin txikikoak dituzten familietan; hau da, kolokatasun-tasa %41,4tik %27,6ra jaitsi da, eta pobretasun errearen tasa %7,1etik %5,7ra. Beherakada hori, hala eta guztiz ere, adin txikikorik gabeko pertsonena baino txikiagoa da, horietan %3tik %1,8rako beherakada egon baita azken lau urteotan.

Pobretasunaren adierazleei dagokionez, pobretasunak eta kolokatasunak 14 urtetik gorako seme-alabak dituzten familietan duen eragin handiagoak arrisku larriagoko egoera sortzen du adin horretako adin txikikoen multzoan. Ongizatea lortzeko zailtasunak dituzten 14 urteko edo gehiagoko pertsonen %20,1ari dagokionez, 2008an proportzioa %27,5ekoa izan da 14 urtetik beherakoaren artean. Ildo berean, 14 urtetik beherako pobretasun errearen tasa ia bi aldiz handiagoa da gainerako biztanleena baino: %5,5 eta %2,8, hurrenez hurren.

Epe luzerako beheranzko joera egon arren, diferentzialik handiena mantenamenduko pobretasunean dago; hain zuzen ere, haurren kasuan %6,1ekoa da, eta 14 urteko edo gehiagoko biztanleen artean %3,7. Aldea, hala ere, askoz ere handiagoa da metaketako pobretasunaren kasuan: %1 eta %0,6, hurrenez hurren. Azken urteotan ikusitako prozesurik positiboenetariko bat estu lotuta dago haurren arteko metaketako pobretasunaren beherakadarekin: 1996ko %2,8tik 2004ko %4,9rako etengabeko hazkundera izan ondoren, 2008an tasa %1era murriztu da.

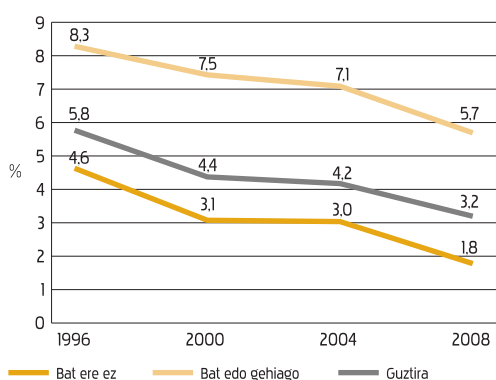
2004tik 2008ra bitarteko joera aldaketa kolokatasunaren zifretan ere ikusten da. 1996tik 2004ra %40tik hurbileko zifretan

III.1.4. LAUKIA. POBRETASUN ETA KOLOKATASUN EGOEREN ERAGINAREN BILAKAERA, 14 URTETIK BEHERAKOEN ARTEAN FAMILIAN. 1996-2008

	<14 urte				>14 urte			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Mantenamenduko pobretasuna	14,2	9,1	8,9	6,1	8,7	6,0	5,7	3,8
Metaketako pobretasuna	2,8	4,6	4,9	1,0	1,7	2,3	1,9	0,6
Pobretasun erreala	9,1	7,6	8,0	5,4	5,4	4,0	3,8	2,8
Erabateko ongizaterik ez	43,9	39,6	41,5	27,5	40,8	32,4	31,5	20,1

Iturria: Eusko Jaurlaritzak. PGDI 2008.

III.1.9. Grafikoa. Pobretasun errealeko egoeren eraginaren bilakaera, etxerik gabeko 14 urtetik beherako kopuruaren arabera. 1996-2008

mantendu ondoren, tasa %41,5etik %27ra erori da laurteko horretan, 14 urtetik gorako biztanleen artean erregistraturikoa baino intentsitate askoz ere handiagoarekin. Biztanle horien kasuan, hala eta guztiz ere, 2004tik 2008ra bitartean ikusitako %31,5etik %20,1erako erortzeak 1996ko %40,8tik honako beherakada luzatu du.

Laburbiltzeko, esan daiteke joera berriek, betiere, agerian jartzen dutela haurren biztanleriak, 2004tik 2008ra, bat egiten duela pobretasunaren adierazleek EAEko gainerako biztanleen artean urte batzuetatik hona izandako bilakaera positiboarekin.

1.2. Ezintasuna duten pertsonak

Europar Batasunean ezintasuna duten 50 milioi pertsona baino gehiago bizi dira⁸, eta horietariko asko guztiz baztertuta daude gizartearen barruko erabateko partaidetzatik eta gizarteratzetik. Pertsona horiek, gaixotasun, nahaste, traumatismo edo lesioaren baten ondorioz, edo beste zenbait egoeraren eraginez (esate baterako, zahartzea edo jaiotzatiko anomalia batzuk), mugak dituzte gainerako pertsonen zailtasun barik egiten dituzten lanak edo jarduerak egiteko. Datu berriek agerian jarri dutenez, ezin-

tasunaren eta zahartzearen arteko lotura estua dago. Datuok, halaber, agerian jarri dute ezintasuna duten pertsonak oraindik ere neurri barik baztertuta daudela lan-merkatutik, eta ezintasuna duten emakumeen egoera gizonena baino txarragoa dela. Gainera, ezintasun psikikoak edo ikaskuntza-arazoak dituzten pertsonen lanpostua aurkitzeko aukera gutxiago dute, ezintasun fisikoa dutenek baino.

Azken urteotan, eta batik bat Autonomia Pertsonalaren eta Mendekotasun Egoeran dauden Pertsonen Arreta sustatzeari buruzko abenduaren 14ko 39/2006 Legea (Estatuko Legea) onetsi zenetik (aurrerantzean Mendekotasunari buruzko Legea), Mendekotasun kontzeptua, neurri batean, nagusitu egin zaio Ezintasun kontzeptuari, adinaren, gaixotasunaren edo ezintasunaren eraginez haxe behar duten pertsonak biltzeko: beste pertsona batzuen arreta edo laguntza garrantzitsuak, eguneroko bizitzako oinarriko jarduerak egiteko. Memoria Sozioekonomikoaren edizio honetan, ezintasuna duten pertsonen bizi-baldintzak aztertu nahi ditugu, batez ere definizio horren ezaugarriak bete eta 16-65 urte bitarteko pertsonen bizi-baldintzak, hau da, lan egiteko adinean dauden pertsonenak, 2006ko Memoria Sozioekonomikoan "mendekotasuna duten pertsonak" kontzeptuaren barruan aztertu ziren pertsonen kontrajarrita; izan ere, 2006an mendekotasuneko zahartzaroari eta zaintzaileen arazoei loturiko problemak aztertu ziren.

2003ko Memoria Sozioekonomikoak orain dela bosturteko bat esandakoaren arabera, ezintasuna duen pertsona ahalik eta independenteena, autonomoena eta gaituena izatea funtsezkoa da pertsona hori laneratzeko eta bizi-kalitatea bermatzeko: hala ere, manifestuek, egintzek, agiriek eta planek agerian jarri dutenez (talde horretako pertsonak laneratzeko arazoei buruzkoak), laguntzako arauzko babes handia badago ere, Administrazioaren eta gizartearen orain arteko jarrera ez da nahikoa.

1.2.1. Datu nagusiak. Ezintasunari, Autonomia Pertsonalari eta Mendekotasun-egoerei buruzko Inkesta (EAMI) 2008

"Ezintasunari, Autonomia Pertsonalari eta Mendekotasun-egoerei buruzko Inkesta" (EAMI) deritzona INEren estatistika-

⁸ EUROSTATen datuen arabera (2002), 16 eta 64 urte bitarteko 44,6 milioi pertsona inguruk, hau da, seitek batek (%15,7), diote iraupen luzeko osasun- edo ezintasun-arazoren bat dutela. 64 urtetik gorakoak gehituz gero, 50 milioi pertsona baino gehiago dira. 91/2007 EEGren arakatzeari irizpena, "Igualdad de oportunidades para las personas con discapacidad".

III.1.5. LAUKIA. EZINTASUNEN BAT DUTEN 6 URTEKO ETA GEHIAGOKO PERTSONAK, AUTONOMIA ERKIDEGOAREN ETA SEXUAREN ARABERA (1.000 BIZTANLEKO TASAK). 2008.

	Bi sexuak	Gizonak	Emakumeak
Errioxa	61,63	45,85	77,63
Kantabria	70,02	54,68	84,67
Balearrak	70,99	54,13	87,89
Kanariak	71,32	63,13	79,49
Nafarroa	74,22	61,10	87,25
Madril	75,85	63,90	87,05
Katalunia	76,05	61,06	90,71
EAE	84,47	69,67	98,57
ESTATUA	89,70	72,58	106,35
Aragoi	91,89	73,20	110,49
Andaluzia	95,82	74,49	116,68
Murtzia	98,02	81,74	114,70
Gaztela-Mantxa	98,94	76,80	121,38
Valentziako Erk.	99,19	85,02	113,20
Asturias	103,70	76,61	128,44
Gaztela eta Leon	108,63	88,64	128,23
Extremadura	109,89	83,83	135,51
Galizia	112,94	89,84	134,31
Ceuta	113,20	102,09	124,22
Melilla	118,63	93,15	142,79

Iturria: INE. EAMI 2008. Eraitzen aurrerapena.

eragiketa berria da; 2008an “*Ezintasunei, Gabeziei eta Osasun Egoerari buruzko Inkesta*” (1999) ordeztu du lehenengoz, eta bere helburu nagusia Mendekotasunaren Autonomiarako eta Arretarako Sistema Nazionalerako informazio-eskariari erantzuna ematea da; sistema hori, batez ere, lehen aipaturiko Mendekotasunari buruzko Legearen babesean sortu da. Horretarako, funtsezkoa da hauxe ezagutzea: ezintasuna duen pertsona kopurua, horien banaketa geografikoa, mugak eta ezaugarriak. Gainera, horien bizi-baldintzak ebaluatu eta laguntzako beharrianak eta eskariak identifikatu behar dira, baita jasotzen dituzten laguntzak eta horien ezaugarriak ere. Halaber, aldagai horiek, lehenengoz, etxeetan bizi diren pertsonentzat eta euren beharrianetara egokitutako egoitzetan bizi direnentzat aztertu dira.

2008ko Inkestak gairitu egin du 1999koa, OMEren Funtzionamenduaren, Ezintasunaren eta Osasunaren Nazioarteko Sailkapenera (FNS) egokitzen baita; izan ere, horrek, 2001etik, barruan gabeziak, ezintasunak (orain jarduerarako mugak) eta baliaezintasunak (orain partaidetzarako murriztapenak) biltzen dituen kontzeptutzat hartu du “ezintasuna”, eta, gainera, desberdintasun garrantzitsu bat sartu du: osasun kontzeptuaren hedapena egin du, kontzeptuaren barruan ingurumen-faktoreak kontuan hartuta (pertsonen bizitzeko eta euren bizitza bideratzeko dituzten inguru fisikoak, gizarte-ingurua eta jarrera mailakoa). Horren helburua hizkuntza komuna eta es-

tandarizatua eta kontzeptuzko esparru egokia eskaintzea da, osasuna eta horri loturiko egoerak deskribatzeko.

Lehenengo eta behin, Inkestaren arabera, EAEko etxeetan bizi eta ezintasun bat duen pertsona kopurua 169.400ekoa da, hau da, biztanleria osoaren %8,4, behin behineko datuak aintzat hartuta. Sexuaren arabera, EAEko 101.200 emakumek diote ezintasun bat dutela, eta, horri dagokionez, gizon kopurua 68.200ekoa da. Horrenbestez, emakumeen/gizonen arteko ratioa 60/40 da, Estatukoaren antzekoa. Gainera, emakumeen ezintasun-tasak gizonenak baino altuagoa dira 45 urtetik aurrera, eta beheko tartean, berriz, gizonen tasa emakumeena baino altuagoa da.

2008ko EAMiren emaitzak INEk ezintasunari buruz egindako ikerketarekin konparatuta ikusten denez (1999ko datuak⁹), ezintasuna duen pertsona kopuruak, bai Estatuan eta bai EAEn, gora egin du (estatuan %8,9 eta EAEn %18). Hala ere, ezintasuna duen pertsona kopuruaren hazkundea biztanleria osoak izandakoa baino txikiagoa denez, esan daiteke ezintasun-tasa murriztu egin dela aldi horretan. Emaitza horiek azaltzeko, kontuan hartu behar da ezintasuna duen pertsona kopuruaren bilakaera, batez ere, bi faktoreren eraginpean dagoela: lehenengo eta behin, 64 urtetik gorako biztanle kopuruak (ezintasunak talde horretan dauka eraginik handiena) gorakada handia izan du; baina, beste alde batetik, gizarte-eta osasun-baldintzak hobetzearen ondorioz, pertsona horien kopurua pentsatutakoa baino txikiagoa da. Bi faktore horien eragin garbiaren eraginez, ezintasuna duten biztanleen ehunekoa murriztu egin da.

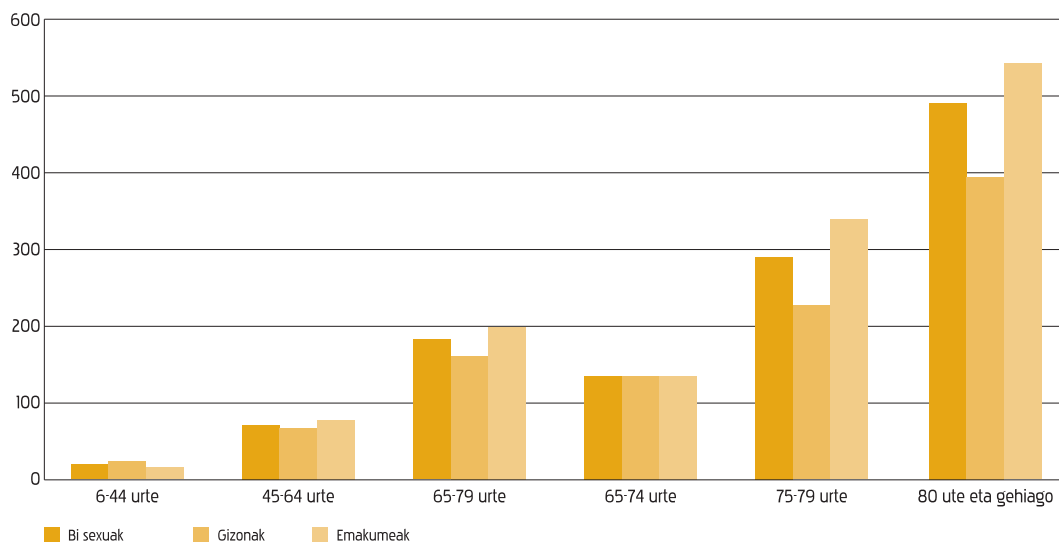
Gainera, ezintasun tasaren murriztapena 16 eta 90 urte bitarteko adin-tarteetan izan da; beherakadarik handienak 75 eta 79 urte bitarteko pertsonen artean izan dira (Estatuan %16,2), baita 80 eta 84 urte bitarteko pertsonen artean ere (Estatuko batez besteko datua %10,2). Tasek adinen arabera izandako bilakaera aztertuta ondorioztatzen denez, 65 urtetik beherako adinetan ezintasunak 1999koaren antzeko eragina dauka; hala eta guztiz ere, hortik gorako adinetan eragin txikiagoa dauka.

EAMik ateratako ondorioen arabera, ezintasuna zaharragoen artean agertzen da, baina ezintasun-arriskuko aldia handitu egin da, bizi-itxaropenak gora egitearen ondorioz. Horrela, 2008an, ezintasuna zuten pertsonen batez besteko adina 64,3 urtekoa zen (Estatuko datua), eta 1999an 63,3 urtekoa zen. 65 urtekoen eta hortik gorakoen artean, batez besteko adina 78,8 urtekoa izan zen 2008an, eta 77,1ekoa 1999an.

Autonomia Erkidegoetan ikusten denez, ezintasuna duen pertsona-ehunekorik handiena dutenak Galizia (%11,3), Extremadura (%11) eta Gaztela-Leon (%10,9) dira, baita Ceuta eta Melilla hiri autonomoak ere (hurrenez hurren, %11,9 eta %11,3). Aldiz, ehunekorik txikiak Errioxan (%6,2), Kantabrian (%7) eta Balearretan (%7,1) daude. EAMitik ondorioztatzen de-

⁹ Bi inkestetako metodologiaren eta emaitzen aurkezpenaren arloko desberdintasunen eraginez, ezin da xehetasun maila handiagorik lortu, autonomia-erkidegoei dagokienez; dena den, badirudi Estatutako datu orokor horiek ez dutela desberdintasun handirik, EAEko emaitzetatik.

III.1.10. Grafikoa. Ezintasuna duten 6 urteko eta gehiagoko pertsonak adin taldeen eta sexuaren arabera. 1.000 biztanleko tasak. EAE. 2008

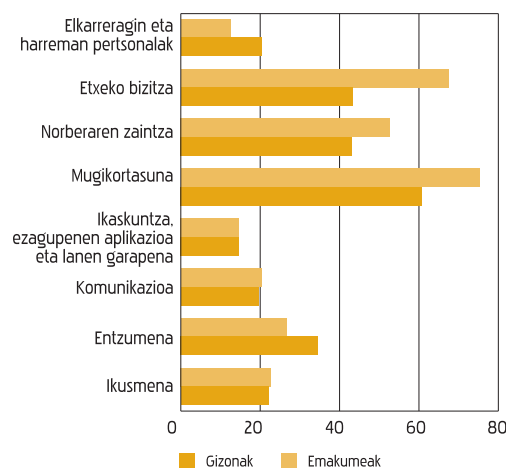
Iturria: INE EAMI. Emailtzen aurrerapena.

nez, halaber, erkidego guztien profil bera dute sexuaren eta adinaren arabera; hau da, ezintasuna duten gizon kopurua emakume kopurua baino handiagoa da guztietan; gainera, 44 urtera arteko edo 45 urtetik gorako adin taldeetarako emakumeen tasak gizonenak baino baxuagoak dira.

Bestalde, 2008ko EAMIk agerian jarritakoaren arabera, EAEko familia guztien %18,5ean (gutxienez) ezintasuna duten pertsona bakarrik bizi da. Hala eta guztiz ere, kasurik ohikoena bi kide dituen eta horietatik bat ezinduna duen familiarena da. Era berean, halako familietan bizi diren 6 urteko eta gehiagoko pertsonen ezintasun talde nagusiak mugikortasunekoak dira (biztanleriaren %6 eta ezintasuna duen biztanleriaren %70), baita etxeko bizitzarena (%4,9) eta norberaren zaintzarena ere (%4,3). Izan ere, ezintasuna duten pertsonen erdiek baino gehiagok mugak dituzte euren jardueran, hiru arrazoi horietarikoren baten eraginez. 80 urteko eta gehiagoko taldearen kasuan, hiru ezintasun talde nagusi horiek ezintasuna duten 10 pertsonatik 7tan dute eragina. Sexuaren arabera, emakumeek gizonak baino tasa handiagoak dituzte ezintasun mota guztietan, eta, bai gizonen eta bai emakumeen kasuan, jarduerara murrizteko zergati nagusia ezintasuna da.

Ezintasuna duten sei urteko edo gehiagoko pertsona guztien %74 (2,8 milioi) zailtasunak dituzte eguneroko bizitzako oinarritzko jarduerak egiteko¹⁰: horien erdiek ezin dute halako jarduerarik egin, baldin eta laguntzarik jasotzen ez badute. Sexuaren arabera, ezintasuna duten emakumeen %80,3k murriztapen horietarikoren bat dute, eta gizonen kasuan ehunekoa %64,6koa da. Adina zenbat eta handiagoa izan, mugak

III.1.11. Grafikoa. Ezintasuna duten pertsonen ehunekoa, guztizkoari dagokionez, ezintasun motaren eta sexuaren arabera. EAE. 2008

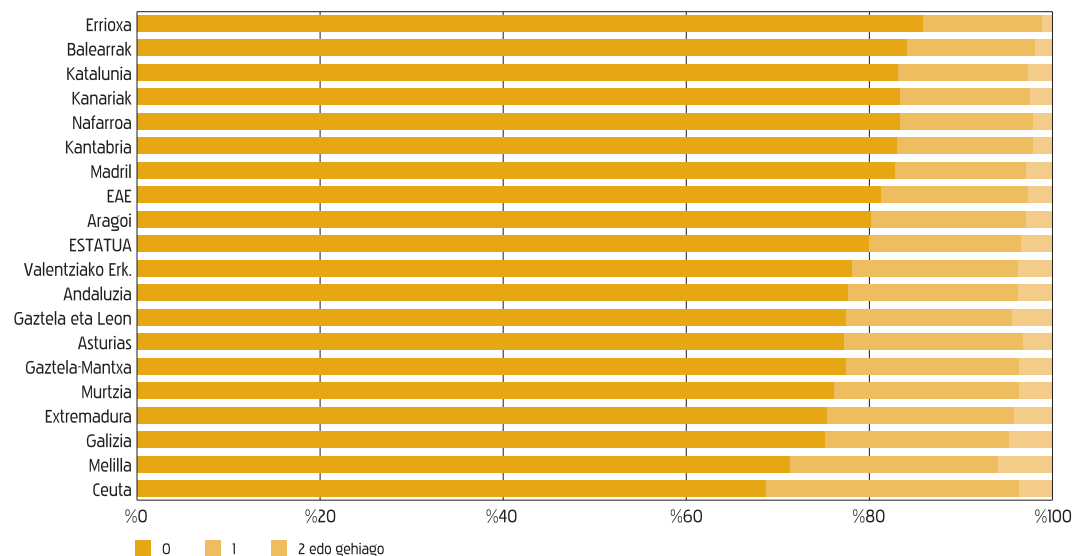

Iturria: INE EAMI. Emailtzen aurrerapena.

hainbat eta nabarmenagoak dira; horrela, 6 eta 44 urte bitartean, hamarretik seik dute zailtasunen bat halako jarduerak egiteko, eta 80 urteko eta hortik gorako taldean proportzioa 10etik 8,6koa da. Bestalde, Inkestak kalkulaturikoaren arabera, eguneroko bizitzako oinarritzko jarduerak egiteko zailtasunak

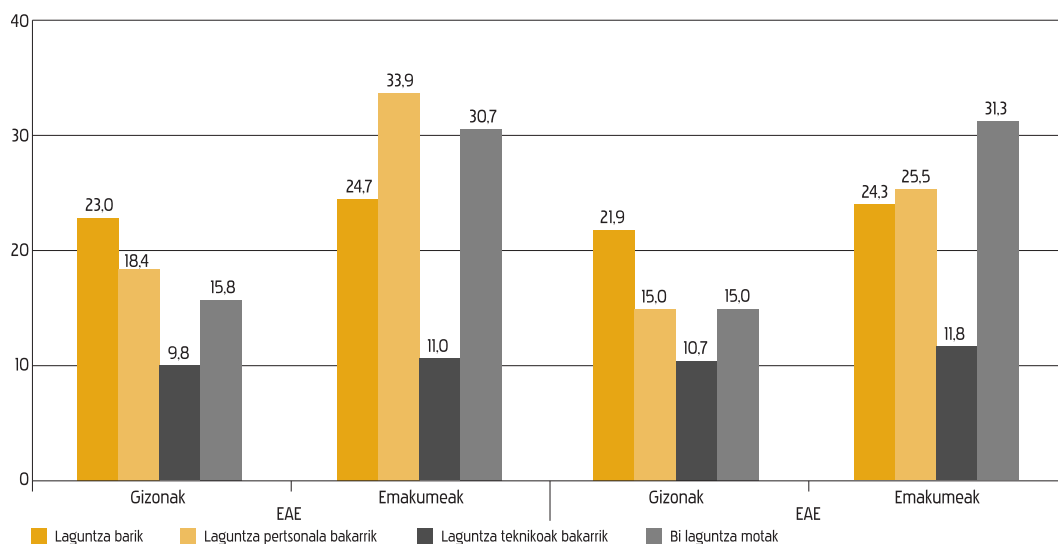
¹⁰ Inkestaren arabera, Eguneroko Bizitzako Oinarritzko Jarduerak honako hauek dira: norbere burua garbitzea eta higiegi pertsonaleko beste jarduerak batzuk, janzea eta eranstea, jatea eta edatea, osasuna zaintzea, ondasunak eta zerbitzuak eskuratzeko, otorduak prestatzea, etxeko lanak egitea, etxe barruan eta kanpoan ibiltzea, eta lan errazak egitea, batik bat.

III.1.12. Grafikoa. Familien banaketa, ezintasuna duen pertsona kopuruaren arabera. 2008

Iturria: INE EAMI. Emailtzen aurrerapena.

III.1.13. Grafikoa. 6 urteko eta gehiagoko pertsonak, ezintasunerako duten laguntza mota kontuan hartuta, sexuaren arabera. 1.000 biztanleko tasak. Estatua eta EAE. 2008

Iturria: INE EAMI. Emailtzen aurrerapena.

dituzten pertsonen %80,5ek laguntzaren bat jasotzen dute, eta, horrela, euren muga larritasuna nabarmen murrizten da.

Bestalde, EAMI ezintasuna eragiten duten urritasunak ikertu ditu, baita horien eragile nagusiak ere. Ezintasuna duten sei urteko edo gehiagoko pertsonen urritasunik ohikoena ho-

nako hauek dira: hezurretakoak eta artikulazioetakoak (6 urtetik gorako pertsonen kasuan milako 30,5), entzumenekoak (milako 21,9), ikusmenekoak (milako 14,9) eta burukoak (milako 13,7). Urritasun horien eragilerik ohikoenei dagokienez, ezintasuna duten 10 pertsonatik 7ren kasuan ohikoena gaixotasun arrunta da. Bigarren eragilerik garrantzitsuenak "beste zergati

batzuk" dira, batez ere 80 urteko eta gehiagoko pertsonen kasuan, epigrafe horren barruan zahartzea berariaz jasota baitago, urritasunaren eragileztat. Horren ostean, istripuak eta jaiotza-inguruko arazoak daude (jaiotzetiko zergatiak edo erdiztean izandako arazoak).

Halaber, ezintasuna duten pertsonen laguntzaren bat jasotzen duten ikertu da, laguntza teknikoak eta beste pertsona batzuek emandakoak bereizita. Emaizte agerian jarri dutenez, Estatuko 6 urtetik gorako pertsonen %10,3k eta EAEko %15,5ek laguntza, ikuskapen edo zaintza pertsonalak eta laguntza teknikoak jasotzen dituzte. Sexuaren arabera, desberdintasun handiak ikusten dira. Ezintasuna duten gizonen %31,7k ez du laguntzarik jasotzen, eta emakumeen kasuan ehunekoa %23,2koa da. Laguntza motak aztertuta, ezintasuna duten emakumeen %60,7k beste pertsona batzuen laguntza jasotzen dute, eta gizonen kasuan ehunekoa %47,1koa da.

Zaintza pertsonalak ematen dituen pertsonaren profilari dagokionez, gehienbat emakumeak dira, 45 eta 64 urte bitartekoak, eta zaindutako pertsonaren etxe berean bizi da. Zaintzaile nagusien %76,3 emakumeak dira. Adinaren arabera, zaintzako lanak egiten dituen 64 urtera arteko gizon bakoitzeko 4 emakume zaintzaile daude.

Azkenik, 2008ko EAMik adineko pertsonen egoitzak, ezintasuna duten pertsonen egoitza espezifikokoak eta iraupen luzeko geriatrikoak eta psikiatrikoak ikertu ditu, lehenengo. Inkestaren emaitzen arabera, Estatuan halako zentroetan 269.400 pertsonak (oraindik ez dago autonomia-erkidegoei buruzko informaziorik) diote ezintasunen bat dutela (guztizkoaren %92,7). Kopuru horretatik, %35 gizonak dira eta %65 emakumeak.

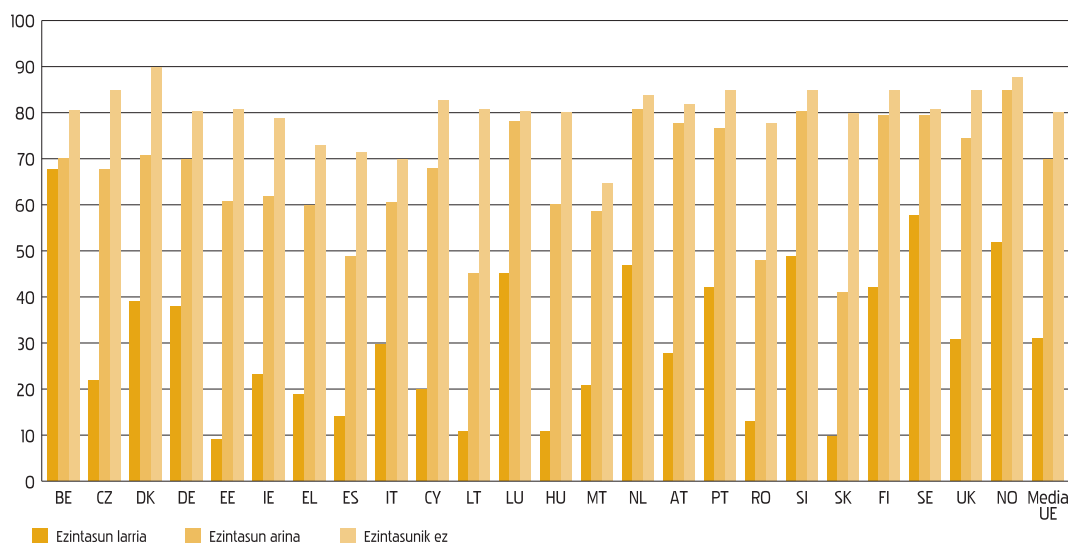
Talde hori, batez ere, adineko pertsonen eratzan dute (%82,5ek baino gehiagok 65 urtetik gora dute, eta, horien artean, lautik hiruk 80 urtetik gora).

1.2.2. Lan Merkatua

Gizabanakoen sozializazioarekin loturarik estuena duen arloa lana da. Ezintasun-egoera oraindik ere larriagoa da, hain zuzen ere, egoera horretan dauden pertsonen jarduerata-urriaren eraginez. Enplegua lortzeak, alde batetik, aukera ematen du autonomi pertsonala eta gizarte-laguntzen zirkuitutik irtetea sustatzen duten diru-sarrerak lortzeko, eta, bestetik, sozializazioko, harreman pertsonaletako eta trebetasunak eta gaitasunak eskuratzeko prozesuan parte hartzeko¹¹. Europar Batasunean 300 milioi pertsona daude lan egiteko adinean, eta horietatik 50 milioi ezintasunen bat dute. Pertsona horietariko asko lana garatzeko gauza dira. Hala eta guztiz ere, lanik gabeziako tasek bikoiztu egiten dituzte ezintasunik ez duten pertsonen tasak¹². 2003an, EUROSTATEk egindako kalkuluaren arabera, ezintasuna zuten pertsonen %78k ez zuten lan-jarduerarik, eta iraupen luzeko osasun arazorik edo ezintasunik gabeko pertsonen kasuan ehunekoa %27 zen.

Eusko Jaurlaritzako Enplegu Sailak 2006an egindako "Ezintasuna duten pertsonen egoera erreala, enpleguari dagokionez" ikerketako datuen arabera, ezintasuna duen biztanleriaren jarduerata-osa oso urria da EAEn, batez ere emakumeen artean; halako pertsonen erdia baino gutxiago ari da lanean edo horretarako moduan daude, eta ratio hori urte horretako biztanleria osoaren ratioa baino 22 puntu baxuagoa da.

III.1.14. Grafikoa. 25 eta 54 urte bitarteko pertsonen enplegu-tasak, ezintasun mailaren arabera. 2002

Iturria: EUROSTAT.

¹¹ CIDEK (2009): Ezintasuna eta lan-merkatua: EAEko egoera. Eusko Jaurlaritza. Laneko koadernoak. 42. zenb.

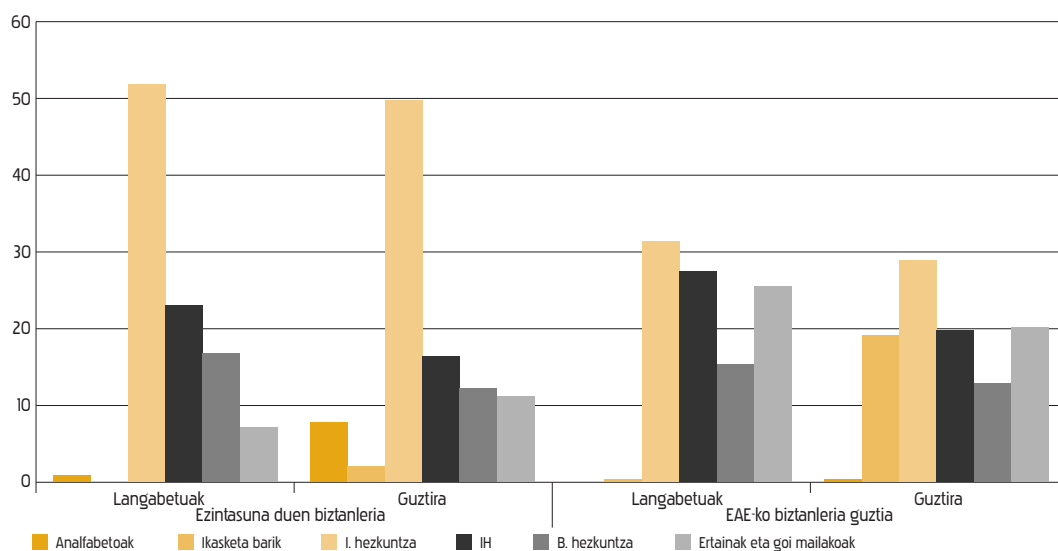
¹² EUROPAKO BATZORDEA (2008): "Europe's policy response to the issue of disability". SOCIAL AGENDA aldizkaria, 2008ko abendua.

III.1.6. LAUKIA. JARDUERA TASAK SEXUAREN ETA ADINAREN ARABERA. EZINTASUNA DUEN BIZTANLERIA ETA GUZTIZKOA. 2006

	EZINT. DUEN BIZTANLERIA			EAE-KO BIZTANLERIA		
	Gizonak	Emakumeak	Guztira	Gizonak	Emakumeak	Guztira
16-24	39,7	35,7	38,5	49,8	40,5	45,2
25-34	63,0	66,6	64,6	92,6	86,1	89,4
35-49	65,1	51,3	59,5	93,4	71,5	82,4
50-64	35,8	28,8	33,2	70,5	32,0	51,0
Guztira	49,7	43,0	47,1	80,1	59,0	69,6

Iturria: EAEn ezintasuna duten pertsonen lan-jarduerari buruzko inkesta. EUSKO JAURLARITZA.

III.1.15. Grafikoa. Biztanleria osoaren eta ezintasuna duenaren (langabetuak eta guztiak) ikasketa maila. Datuak %-tan. EAE, 2006

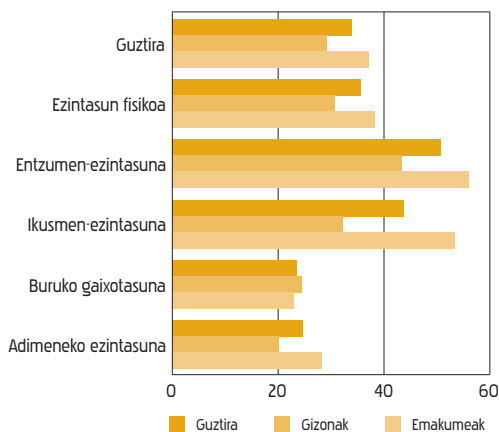

Iturria: EAEn ezintasuna duten pertsonen lan-jarduerari buruzko inkesta.

Gainera, biztanleria orokorrarekiko desberdintasunak nabarmendu egiten dira adinarekin. 50 urtetik gora, ezintasuna, gehienbat gizonen artean, lanik gabezia bihurtzen da. Halaber, entzumen- eta ikusmen-ezintasuna duten pertsonak dituzte jardueratazarik altuenak, eta baxuenak, berriz, adimeneko ezintasuna edo buruko gaixotasuna duten pertsonak. Enplegu-modalitateari dagokionez, ikerketak agerian jarri duenaren arabera, lanean ari diren ezinduen erdiak baino gehiagok ohiko enplegua dauka, eta %40k, berriz, enplegu zentro berezietan egiten dute lan. Datu horrek agerian jartzen duenez, ohiko merkatuan ezintasun onartua baina aitortu gabea duten pertsona askok egiten dute lan, eta pertsona horiek ez dute baliarezintasun-kontraturik, ikerketan adierazitakoaren arabera. Langabeziari dagokionez ikusitakoaren arabera, lehenengo eta behin, ezintasuna duten langabetu ia guztiek lan-esperientzia dute, eta lehenago lanik egin ez dutenen proportzioa %10ekoa baino ez da. Gainera, ezintasuna duten langabetuen batez besteko adina 43 urtekoa da, eta horietako %75ek 35

urte baino gehiago dute; aipatzekoa da, lehenengo enpleguaren bila ari diren pertsonen batez besteko adina: 33 urte. Ezintasun motaren arabera, adimeneko ezintasuna duten pertsonak langabezia-indize baxuagoa dute, eta buruko gaixotasuna dutenak, berriz, batez bestekotik gora daude. Horrek agerian jartzen du enplegu zentro bereziak garrantzi handikoak direla adimeneko ezintasuna duten pertsonentzat, horiek gero ohiko lan merkatuan sartzeko arazo gehiago eduki arren. Ezintasuna duten langabetuen heziketaren arloan ikusten denez, hori altua da, ezinduen biztanleria orokorrarekin konparatuta. Bigarren mailetan da altuena, eta maila horietan ezintasunik ez dutenen heziketa ere gaintitzen da; izan ere, ezintasuna duten langabetuen %23,3k lanbide-ikasketak dituzte, eta %16k lanbidekoak ez diren bigarren hezkuntzako ikasketak; EAEko biztanleria osoari dagokionez, ehuneko horiek %19,3 eta %13 dira, hurrenez hurren. Bestalde, egindako kalkularen arabera, EAEn ezintasuna zuten 17.613 pertsona landun zeuden, 2002an; horrek %29,2ko

III.1.16. Grafikoa. Ezintasuna duten pertsonak EAEn: Lanaren ratioak sexuren eta ezintasun motaren arabera. 2006

Iturria: EAEen ezintasuna duten pertsonen lan-jarduerari buruzko inkesta.

ratioa adierazten du, eta Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleria osoaren ratioa %52,7koa da. Gainera, gizonen eta emakumeen arteko desberdintasun handiak ikusten dira: emakumeen okupazio-koefizientea %29,2koa da, eta gizonena %37,1koa. Adinaren arabera, ratorik handienak 35 urtetik gorakoen artean daude, biztanleria orokorraren kasuan gertatzen denaren alderantziz, azken kasu horretan okupazio-metaketarik handiena 25 eta 49 urte bitartekoaren artean baitago. Ezintasun mota kontuan hartuta, okupazio-tasarik handiena entzumen- eta ikusmen-ezintasuna duten pertsonen artean dago; gero, ezintasuna duten pertsonen artean, eta, askoz ere urrunago, adimeneko ezintasuna eta buruko gaixotasuna dutenen artean.

Azkenik, Eusko Jaurlaritzaren ikerketak agerian jarri duenez, EAE eredugarria da enplegu babestuko politikan, eta, halaber, gure erkidegoan Enplegu Zentro Bereziek¹³ magnitude handia dute, gutxi gorabehera Estatuan modalitate horretan egiten diren kontratu guztien %20 biltzen baitituzte. Zentroek eurek emandako datuek adierazitakoaren arabera, urte horretan, ezintasuna zuten 6.483 pertsona EAEko enplegu zentro berezietan ari ziren lanean, eta horrek lan egiteko adinean zeuden pertsona ezinduen %12,4 adierazten du¹⁴. Lanpostu horien ia bi heren 1990 baino lehen sorturiko erakundeetan zeuden, eta horietatik %30ean (2000tik aurrera sortutakoak) halako pertsonen %5 baino ez zebilen lanean.

¹³ Enplegu Zentro Bereziak babesturiko enplegu enpresak dira; bertan, gutxienez langilearen %70 ezintasuna duten pertsonen osatzen dute. Halako enpresen helburua pertsona horiek produkzio eta ordaindutako lana eskaintzea da, euren ezaugarrietara egokitzen dena, ezintasuna duten pertsonak ohiko lan-merkatuan sartu ahal izateko.

¹⁴ Bestalde, EHLABEK (EAEko babesturiko enplegu enpresa-elkartea) egindako kalkuluaren arabera, 2008an ezintasuna zuten ia 6.000 pertsona ari ziren EAEko enplegu-zentro berezietan lanean, eta horrek Estatuko babesturiko enpleguaren %15 adierazten du.

¹⁵ Lan-kokalekuak enplegu-zentro bereziko langile ezinduek eratzen dituzte; horiek ohiko lan-merkatuko enpresa batean sartzen dira, enpresa laguntzailean, horren ohiko jarduerarekiko zuzeneko lotura duten obrak edo zerbitzuak egiteko; horretarako, langile talde bat enpresa laguntzaileko lantokira lekualdatzen da aldi baterako.

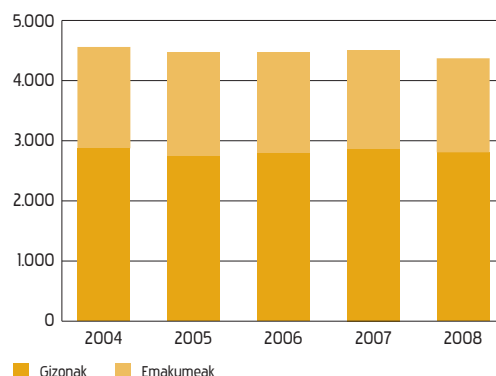
III.1.7. LAUKIA. ENPLEGUKO ZENTRO BEREZIAK EAE-N: KOPURUA ETA ENPLEGUA. 2006.

	EZB KOPURUA	LANPOSTUAK	TASA*
Araba	19	859	10,6%
Bizkaia	36	2312	9,8%
Gipuzkoa	33	3312	16,3%
EAE Guztira	88	6483	12,4%

(*) Lan egiteko adina duten ezinduei dagokienez.

Iturria: EAEen ezintasuna duten pertsonen lan-jarduerari buruzko inkesta.

III.1.17. Grafikoa. Ezintasuna duten pertsonen egindako lan-kontratuak EAEn

Iturriak: EGAILAN, EEZPren datuekin.

Bestalde, datu erabilgarriek adierazten dutenez, zentro horien %15 inguruk lan-prestatzaileak dituzte, eta %5ek baino ez du ohiko lan-merkatuan sartu duten pertsonen jarraipenik egiten. Amaitzeko, ikerketak dienez, enplegu zentro berezietako langileek eurek ere uste dute ohiko merkatura igarotzea zentroak berak errazten duela, baina ez dela lehentasuna eurentzat. Bestalde, EGAILANEK (Lan Merkatuaren Euskadiko Behatokia), EEZPren datuak aintzat hartuta, esan du 2008an 4.337 lan-kontratu sinatu zizkietela, EAEen, ezintasuna zuten pertsonen (%2,8, 2007ari dagokionez), eta horietatik %81,5 Enplegu Zentro Bereziekin, %18,2 enpresa normalizatueta eta gainerako %0,3 "lan-kokalekuetan"¹⁵ egin zirela. Kontratu horietatik, gainera, %21,5 mugagabeak izan ziren, eta %78,5 aldi baterakoak. Jarduera-sektoreka, sinaturiko kontratuen %71,8 hiru-garren sektoreko jardueretan izan ziren, %24,9 industrian, %2 eraikuntzan eta %1,3 oinarritzko jardueretan.

Kontraturiko pertsona ezinduen profilari dagokionez, EEZPren datuek agerian jarri dutenez, %54,5 gizonak izan ziren; %45,3 30-44 urte bitartekoak izan ziren, %64k bigarren hezkuntzako ikasketak dituzte, eta %71,1 prestakuntzarik gabeko langilezat kontratatu ziren.

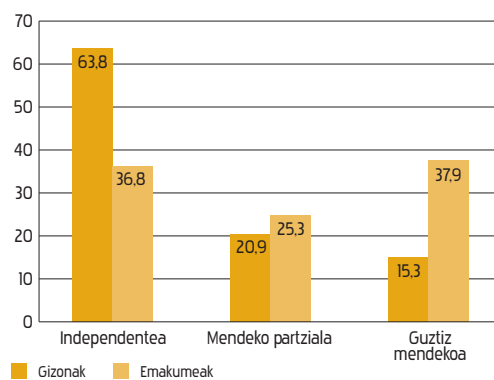
1.2.3. Bizi Baldintzak eta Gizarteratzea.

Ezintasuna duten pertsonen zaurgarritasun handiko gizarte taldea osatzen dute, bazterkeria-arriskuko faktore asko baitituzte. Gizarte talde oso zaurgarritzat, ezintasuna duten pertsonen inguruan prebentzioko eta babeseko sistemak eta dispositiboak garatu dira, euren garapen pertsonala eta gizarte-garapena aukera-berdintasunean sustatu ahal izateko: diskriminaziorik ezari loturiko neurriak, laguntza espezializatua, enplegurako sustapena, babes ekonomikoa, egoitza-zerbitzuak eta familia-laguntza, besteak beste. Ezintasuna duten pertsonak halako laguntza —eta sustapen— sistemen hobaria jasotzeko moduan daudenean, ezintasunaren eraginezko bazterkeria-arriskuak murriztu egiten dira¹⁶.

Bestalde, ezintasuna duen pertsona baten testuinguruan bazterkeria-arriskuko faktore batzuk ezintasunaren ondoriozko faktoreei gehitzen zaizkienean, laguntza-sistemak eskuratzeko aukerak erabat murrizten dira, eta, beraz, zaurgarritasun-egoera larriagotu egiten da. Azken batean, familia-, kultura-, gizarte- edo ekonomia-testuinguru txarrean, ezintasuna duten pertsonen egoera oraindik ere zailagoa izan daiteke.

Herrialde industrializatuetan, ezintasuna duten pertsonen zifra biztanleriaren %10 ingurukoa da, eta Europar Batasunean %15ekoa, lehen esan dugunez. Datu eta estatistika fidagarriak ez dugunez, ez dakigu pobretasunean pertsona horietariko zenbat dauden, baina onartuta dago ezintasuna duen

III.1.18. Grafikoa. EAEn ezintasuna duten pertsonen independentzia ekonomikoa, sexuaren arabera, %, 2006

Iturria: EAEn ezintasuna duten pertsonen lan-jarduerari buruzko inkesta.

biztanleriaren %40 (gutxienez) pobretasunaren atariaren azpitik dagoela Espainian. Gainera, Ezintasuna duten Pertsonen Ordezkarien Espainiako Batzordeak (CERMI) zenbait txostenetan adierazi duenez, ezintasuna duten emakumeak, sarritan, pobretasunaren eta gizarte-bazterkeriaren eraginpean daude. Halaber, erakundeetan bizi diren pertsonen ez dute finantza-pobretasun larriarik, baina muturreko gizarte-bazterkeria jasaten dute.

Lan eta Inmigrazio Ministerioak argitaraturiko txosten batean¹⁷, Espainian ezintasuna ongizate ekonomikoaren maila urriagorekin zein mailatan dagoen lotuta aztertzen du, 1994-2005 aldirako EBko Familien Paneleko datuak erabiliz:

III.1.8. LAUKIA. EZINTASUNA DUTEN PERTSONEN INDEPENDENTZIA EKONOMIKOAREN MAILA, DIRU-SARRERA ITURRIAREN ARABERA. 2006

	Independentea	Mendeko Partziala	Guztiz Mendekoa	Guztira
Diru-sarrera barik	0,1	0,3	99,4	100,0
Laneko diru-sarrerak	74,8	21,1	4,2	100,0
Langabeziako sorosp.	50,6	44,8	4,5	100,0
Ezintasuneko pentsioa	73,1	21,3	5,7	100,0
Erretiroko pentsioa	94,3	3,7	2,0	100,0
B. pentsio batzuk (GS)	52,2	31,8	16,1	100,0
EGL	25,3	39,8	34,9	100,0
Oinarrizko errenta	75,6	15,1	9,3	100,0
Elikadurako pentsioa	49,0	33,9	17,1	100,0
Beste batzuk	44,9	30,5	24,7	100,0
GUZTIRA	53,2	22,6	24,1	100,0

Iturria: EAEn ezintasuna duten pertsonen lan-jarduerari buruzko inkesta.

¹⁶ FUNDACIÓN FOESSA (2008): "VI Informe sobre exclusión y desarrollo social en España 2008". Cáritas Española Editores.

¹⁷ MALO Y DÁVILA (2006): "La protección social de las personas con discapacidad: ayudas técnicas, ayudas personales y pobreza", FOESSA fundazioaren txostenean aipatuta.

o Pertsona ezinduren bat duten familietan pobretasuna handiagoa da: ezintasuna gogorragoa denean, pobretasuna %60-80 bitartean hazten da, eta ezintasun gogorreko pertsona bi edo gehiago duten familietan tasa horiek bikoiztu egiten dute ezindurik gabeko pertsonen tasak.

- Ezintasuna agertu baino lehen, familiek pobretasun-tasa altuagoak dituzte, ezintasun egoerako kiderik ez duten familiek baino.
- Pobretasunaren atariaren azpitik egoteko aukera hiru aldiz handiagoa da ezintasun larria duten pertsonentzat. Ezintasunik gabeko egoerak edo larritasunaren murriztapenak 1,25 aldiz urritzen du probabilitate hori.

Horrenbestez, ezintasunaren eta bertan sartzearen ondorioz, handitu egiten da pobrea izateko aukera; gainera, ondorio hori, pertsonak ezintasun gogorra duenean, askoz ere handiagoa da. Ezintasunari loturiko errentak eusteko sistema egon arren, ezintasun hori familien pobrezia-arrisku larriagoari lotuta dago. Ezintasuna oraindik ere arazo larria da, familien ongizate ekonomikorako, eta ez epe laburrean baka-rrik, baita luzean ere.

Euskal Autonomia Erkidegoan¹⁸, azken datu erabilgarriek¹⁹ agerian jarri dutenez, ezintasuna duten pertsonen erdia, gutxi gorabehera, ekonomikoki independentea da. Beste erdia, zati berdinetan, beste pertsona batekiko mendekotasun partziala duten eta erabateko mendekotasuna duten pertsonen osatzen dute.

Independentziaren profila erretiroko edo ezintasuneko pentsioa duten pertsonen osatzen dute, edo ordaindutako lana duten pertsonen. Memoria Sozioekonomiko honetako "Gizarte Babesa EAEn" kapituluaren ateratako datuen artean, aipatzekoa da 2008an EAEko 44.000 pertsonak baino gehiagok "ez-gaitasun iraunkorreko" kotizaziopeko pentsioak jasotzea, 5.000 pertsonak baino gehiagok "ezintasuneko" pentsioak jasotzea eta 680 pertsonak EGLri loturiko prestazioren bat jasotzea (Elbarria Gizarteratzeari buruzko 13/82 Legea). Ez dakigu, hala eta guztiz ere, beste prestazio batzuk jaso dituzten (esaterako, erretiroko pentsioa) zenbat pertsonen duten ezintasunen bat. Azkenik, independentzia ekonomikoak generoko osagai argia dauka; izan ere, ezintasuna duten gizonen bi herenak eta emakumeen heren bat dira independenteak.

¹⁸ EAEko Pobretasunari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestak ez du ezintasuna duen pertsona talde jakina aztertzen.

¹⁹ CIDEA (2009): Ezintasuna eta lan-merkatua: EAEko egoera. Eusko Jaurlaritza, Laneko koadernoak, 42. zenb.

2. OSASUNA ETA OSASUN SISTEMA

2.1. Osasun sistemaren finantzazioa eta gastua

EAEn aurrekontuaren likidazioaren datuen arabera, Osasun Sailaren gastu-partida 2008. urtean 3.240,7 milioi eurokoa izan zen. Hau da, aurreko ekitaldian baino %10,7 gehiago. Hazkuntza horren portzentajea aurreko denboraldian izandakoa (%11,2) baino txikiagoa izan zen. Gastu hori BPGaren %4,74 da, aurreko urtekoa (%4,44) baino handiagoa.

Horrela, Osasun Sailak baliabideen portzentajearen lehenengo postuan jarraitzen du, baliabide guztien %34,8arekin (portzio hori aurreko urteetan izandakoa baino pixka bat handiago da: 2007an, %34,1 eta 2006an, %33,9). Programarik garrantzitsuen Osakidetza-erentzako transferentziei dagokie.

2007ko memoria sozioekonomikoan azaldu genuenez, Eustaten Osasun Kontuaren datuen arabera, EAEn egin zen osasun gastu osoa 2006an 4.290 milioi eurokoa izan zen. Horrek esan nahi du aurreko denboralditik %7,9ko hazkuntza izan zela. Hori merkatuko prezioen BPGaren %6,95a da. Aipatutako gastuaren finantzazioa kontuan izanik, gastatu-

tako 100 euro bakoitzeko 72,2 osasun publikoak finantzatu zituen.

2.1.1. Laguntza-jardueraren gastua

Osasun-laguntzako jarduera ospitalean edo ospitale kanpo eman daiteke; beraz, ospitaletatik kanpo ematen den lehen mailako arreta eta arreta espezializatua hemen sartzen dira. Bi jarduera motak publikoak edo pribatuak izan daitezke. Osasun-laguntzako jarduera publikoa Osakidetza eta itundutako zentroek ematen dute. Pribatua, zentro pribatuek.

Epigrafe honetan zehar aurkezten dugun analisia ondoko hauetan oinarritzen da:

- EUSTATEk emandako datuetan, ospitaleen sektorerako (*ospitaleetako estatistika*) eta ospitale kanpoko sektorerako (*ospitale kanpoko estatistika publikoa*).
- Aitzitik, lehenengo kasuan informazioa sektore publikorako eta pribaturako eskuragarri dagoen arren, bigarrena (ospitale kanpoko) sektore publikorako bakarrik dago.
- Osakidetza eman duen informazioan, bai ospitaleei dago kienez, bai ospitale kanpoko jarduerari buruzkoa.

III.2.1. LAUKIA. EUSKO JAURLARITZAKO OSASUN SAILAK LIKIDATUTAKO GASTUAREN BANAKAPENA (milaka eurotan)

	2006	2007	2008	2007-08 aldakuntza
Egitura eta babesa	16.442	24.372	19.155	-21,4
Osasun kontratazioa eta finantzazioa	2.027.899	2.285.500	2.571.048	12,5
Osasun publikoa	26.509	33.363	29.475	-11,7
Osasun antolaketa eta plangintza	7.810	6.108	7.238	18,5
Farmazia eta prestazio ortoprotesikoa	548.824	572.893	610.630	6,6
Euskadi Plana Informazioaren Gizarte	5.419	4.446,1	3.122	-29,8
Osasuna guztira	2.632.903	2.926.682	3.240.668	10,7
GUZTIRA	7.770.938	8.584.886	9.317.300	7.770.938
BPG	61.760.620	66.427.468	68.428.685	61.760.620
Osasunaren %, OSOKOAN	33,9	34,1	34,8	
Osasunaren % BPGan	4,26	4,41	4,74	

Iturria: EAEko Kontu Orokorrek eta geuk egina.

III.2.2. LAUKIA. EAEko OSPITALEZ KANPOKO SEKTORE PUBLIKOKO GASTUA

	2004	2005	2006	2007	aldak % 2006/07
JARDUERA EKONOMIKOA (euroak milaka)					
Gastuak guztira	368.365	398.582	421.364	482.498	14,5
Gastu arruntak	358.156	389.928	408.984	454.732	11,2
Langileria-gastuak	303.038	330.091	346.500	386.275	11,5
Bestelako gastu arruntak	55.118	59.837	62.484	68.457	9,6
Kapital-gastuak	10.208	8.654	12.381	27.766	124,3
ADIERAZLE EKONOMIKOAK					
Langileria-gastuak / Gastua guztira (%)	82,3	82,8	82,2	80,1	—
Kapital-gastuak / Gastua guztira (%)	2,8	2,2	2,9	5,8	—
Gastua biztanleko (eurotan)	175,0	188,4	197,7	224,7	13,6
Gastua / BPG (%)	0,7	0,7	0,7	0,7	—

Iturria: EUSTAT. Ospitale kanpoko estatistika publikoa.

Ospitaleaz kanpoko jarduera publikoko gastua

EUSTATen datuen arabera, euskal osasun sistema publikoak 2007. urtean 482,5 milioi euro bideratu zituen ospitaleaz kanpoko osasun-laguntzara. Horrek esan nahi du aurreko urtearen aldean %14,5 gehitu zela bideratutako dirua, EAEko ekonomiak urte horretarako izan zuen %6,7aren gainetik (BPGaren hazkunde nominalaren terminoetan).

Gastu guztietatik %94,2 (hau da, 454,7 milioi euro) gastu arruntetarako dira eta %5,8 (27,8 milioi) inbertsio gastuetarako; zenbateko hori aurreko urtean baino %124,3 handiagoa da, Bizkaian eta Gipuzkoan eraikitze fasean zeuden ospitaleaz kanpoko zentro berriak direla-eta.

Langileria-gastua aurreko ekitaldian baino %11,5 handiagoa da. Gastu osoaren %80 da, hau da, 2006an zeukan pisua baino 2,2 puntu gutxiago.

Ospitaleaz kanpoko laguntza jarduera EAEaren BPGaren %0,73 izan zen. Biztanle bakoitzeko batez besteko gastua 224,7 euro izan zen, aurreko urtean baino %13,6 gehiago.

Ospitaleaz kanpoko gastu publikoaren finantzazio iturri nagusia Osasun Saila da aurten ere.

Ospitaleko jarduera publiko eta pribatuko gastua

EUSTATen ospitaleetako estatistikaren datuen arabera, EAEko ospitaleetako osasun gastua (publikoa eta pribatua) 2007an 1.844,1 milioi eurokoa izan zen (aurreko urtean 1.651,2 milioi euro izan ziren). Beraz, aurreko ekitalditik %11,7ko gehikuntza ekarri zuen horrek. Euskal ekonomiaren hazkundearen gainetik BPG arruntari dagokionez (%6,7).

Ospitaleetako laguntza jarduera EAEko 2007ko BPGaren %2,8 izan zen. Biztanle bakoitzeko batez besteko gastua 861 euro izan zen, aurreko urtean baino %11,1 gehiago. Gastu osotik, 1.750,7 milioi gastu arruntetarako izan ziren eta 93,1 milioi inbertsioetarako. Azken hori nabarmendu behar da, aurreko ekitalditik %53,1eko gehikuntza izan zuelako.

Titulartasunaren arabera, hau da, sare publikoa eta pribatua bereiztuz, ikus dezakegu gastuaren %85 gastu publikoa

III.2.3. LAUKIA. SALMENTAK ETA SARRERAK (euroak, milaka)

	2004	2005	2006	2007
Salmentak eta sarrerak guztira	403.072	433.717	464.061	514.255
Sarrerak zerbitzuak emateagatik	390.749	421.258	449.930	498.123
Partikularak	115	130	152	168
Aseguru-erakunde pribatuak	1.453	1.352	1.232	1.359
Lan-istripuetako mutuak	32.309	34.974	34.138	35.754
Osasun Saila	356.707	384.633	414.241	460.657
Bestelako erakunde edo organismo publikoak	161	165	162	179
Zerbitzuak emateagatiko bestelako sarrerak	3	4	4	7
Enpresarentzat egindako lanak	471	433	468	874
Ustiapenerako diru-laguntzak	1.698	1.834	1.916	1.969
Kudeaketako beste sarrera batzuk	1.402	1.524	1.514	1.591
Finantza-sarrerak	48	79	67	105
Bestelako sarrerak	248	231	335	274

Iturria: EUSTAT. Ospitaleaz kanpoko estatistika publikoa.

III.2.4. LAUKIA. EAEko OSPITALE SEKTOREKO GASTUAREN BILAKAERA

	2003	2004	2005	2006	2007	% 2006-07
JARDUERA EKONOMIKOA (euroak milaka)						
Gastua guztira (arrunta+inbertsioa)	1.318.117	1.402.897	1.513.564	1.651.364	1.844.063	11,7
Gastu arruntak	1.257.624	1.350.474	1.459.257	1.590.343	1.750.667	10,1
Langileria-gastuak	807.164	850.760	922.664	1.007.459	1.122.140	11,4
Bestelako gastu arruntak	450.460	499.714	536.593	582.884	628.527	7,8
Inbertsioa	60.493	52.423	54.307	61.021	93.396	53,1
Sarrera guztira	1.229.149	1.331.643	1.440.098	1.585.618	1.745.731	10,1
Sarrera arruntak	1.200.097	1.300.697	1.406.996	1.552.128	1.712.408	10,3
Salmentak	1.191.669	1.290.505	1.395.618	1.541.772	1.702.646	10,4
Diru-laguntzak	8.428	10.192	11.378	10.356	9.762	-5,7
Kapitaleko sarrerak	29.052	30.946	33.102	33.490	33.323	-0,5
ADIERAZLE EKONOMIKOAK						
Gastua biztanleko (eurotan)	622	659	716	776	861	11,1
Gastua / BPG	2,7	2,6	2,6	2,7	2,8	

Iturria: EUSTAT eta Osasun Saila. Eusko Jaurlaritzak. Ospitaleetako estatistika.

III.2.5. LAUKIA. EAEko OSPITALE SEKTOREKO GASTUAREN BILAKAERA (euroak milaka)

	2004			2005			2006			2007		
	Guztira	Publik.	Prib.	Guztira	Publik.	Prib.	Guztira	Publik.	Prib.	Guztira	Publik.	Prib.
Gastua guztira (arrunta+inbertsioa)	1.402.897	1.186.188	216.710	1.513.564	1.278.414	235.151	1.651.365	1.394.888	256.476	1.844.063	1.566.257	277.806
Erosketak eta gastu arruntak guztira	1.350.474	1.151.173	199.302	1.459.257	1.239.930	219.327	1.590.343	1.351.927	238.416	1.750.667	1.492.932	257.735
Erosketak	386.621	313.182	73.438	417.334	339.158	78.177	454.546	371.510	83.035	494.983	405.144	89.840
Langileria-gastuak	850.760	757.265	93.495	922.664	817.558	105.107	1.007.459	891.158	116.301	1.122.140	995.521	126.619
Inbertsioak guztira	52.423	35.015	17.408	54.307	38.484	15.824	61.022	42.961	18.060	93.396	73.325	20.071
Salmentak eta sarrera arruntak guztira	1.300.697	1.098.905	201.792	1.406.996	1.180.752	226.244	1.552.128	1.307.908	244.220	1.712.408	1.447.070	265.339

Iturria: EUSTAT. Ospitaleetako estatistika.

III.2.6. LAUKIA. OSAKIDETZAREN GASTUEN LIKIDAZIOA ETA AURREKONTUA (euroak milaka)

	2005			2006			2007		
	Aurrek.	Likidaz.	Aldea	Aurrek.	Likidaz.	Aldea	Aurrek.	Likidaz.	Aldea
INBERTSIOA	69.349	84.316	14.967	78.463	68.619	-9.844	123.137	113.513	-9.624
USTIAPEN GASTUA	1.694.864	1.695.083	219	1.838.278	1.841.206	2.928	2.042.700	2.049.387	6.687
Langileria	1.170.146	1.169.946	-200	1.262.528	1.262.350	-178	1.419.568	1.417.562	-2.006
Hornikuntzak	367.015	380.043	13.028	419.773	414.209	-5.564	462.253	446.257	-15.996
Bestelakoak	157.703	145.094	-12.609	155.977	164.647	8.670	160.879	185.568	24.689
GUZTIRA	1.764.213	1.779.399	15.186	1.916.741	1.909.825	-6.916	2.165.837	2.162.900	-2.937
Gast. urte arteko aldak. (%)	9,1			7,3			13,3		
Gastua BPGan (%)	3,11			3,09			3,28		

Iturria: Geuk egina, EAEko kontu orokorretako datuekin.

zela. Antzekoak dira proportzio hori eta Japonekoa (%82,3), Danimarkakoa (%83,4) eta Islandiakoa (%82), Norvegiakoa (%83), Suediakoa (%82), baina Luxenburgokoa (%90,5) baino txikiagoa da, EUROSTATen datuen arabera.

Bai gastu publikoa, bai pribatua, 2006 eta 2007. urteen artean gehitu dira; lehenengoa +%10,1 eta bigarrena +%7,5. Gastu arruntaren gehikuntza %10,4 da lehenengo kasuan eta %8,1 bigarrean. Bestalde, inbertsioak askozaz ere gehiago gehitu dira sare publikoan (%70,7) sare pribatuan baino (%11,1). Sarrerei dagokienez (salmenta eta sarrera arruntak), %10,6 gehitu dira sare publikoan eta %8,6 pribatuan.

Osakidetzaren gastua ospitaleetako eta ospitaleez kanpoko jardueran.

Osakidetzaren aurrekontuko likidazioak, EAEko kontu orokorretan oinarrituta egin zena, erakusten du erakunde horrek egingako gastua, 2007an, 2.162,9 milioi euro izan zela (2006an baino %13,3 gehiago), hau da, BPG nominalaren %3,28. Gehikuntza hori ustiapen gastuen (langileria, hornikuntzak eta bestelako gastuak) eta inbertsioen gehikuntzak azaltzen du. Likidatutako aurrekontu osoaren %5,3 inbertsioei dagokie (113.513 mila euro) eta %94,7 ustiapen gastuei: hortik langile-

ria-gastuak nabarmentzen dira, erakundearen gastu osoaren %65,5 baitira.

Aurrekontuko zenbatekoaren eta 2007an benetan burutu denaren artean dagoen desbideraketari dagokionez, likidatutako gastua txikiagoa da aurrekontuko baino (-2.937 mila euro), eta inbertsioengatik desbideraketari dagokio: hor, aurrekontuko zenbatekoa baino %7,8 txikiagoa izan da burutzapena. Ustiapen gastuei dagokienez, likidatutako zenbatekoa aurrekontuko baino handiagoa da, "bestelako gastuak" partidaren zuzeneko ondorio gisa. Izan ere, "hornikuntzetan" eta "langileria-gastuetan" benetan egingako gastua aurrekontuko baino txikiagoa da.

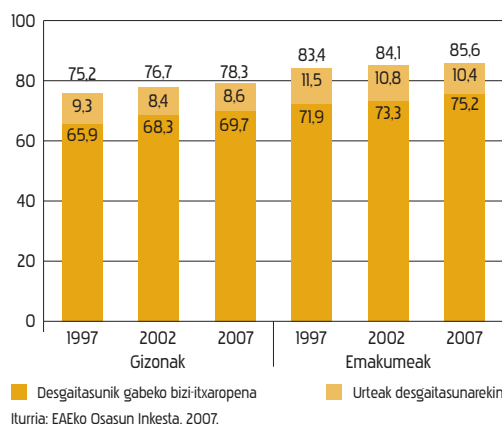
2.2. Osasunaren ikuspegi orokorra eta lehentasuna duten arazoak

2.2.1. Bizi-itxaropenaren eta hilkortasunaren adierazleak

(a) Bizi-itxaropena jaiotzean eta desgaitasunik gabeko bizi-itxaropena

Azken EAEko Osasun Inkestaren datuen arabera, 2008an 2007ko datuekin argitaratua, **bizi-itxaropenak (BI) jaiotzean** goranzko joera du EAEn, bai gizonentzat bai emakumeentzat. Hain zuzen ere, 2002tik 2007ra BI 76,7 urtetatik 78,3 urtetara

III.2.1. Grafikoa. EAEko bizi-itxaropena

igo da (+1,6 urte) gizonentzat eta 84,1 urtetatik 85,6 urtetara (+1,5 urte) emakumeentzat.

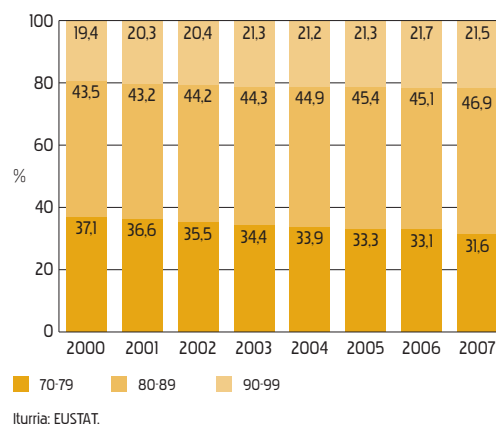
Bestalde, **desgaitasunik gabeko bizi-itxaropena** (DGBI¹), biztanleen hilkortasuna ez ezik erikortasuna eta desgaitasuna kontuan hartzen dituen osasun-adierazlea, 2002tik 2007ra igo zen, 68,3 urtetatik 69,7 urtetara (+1,4 urte) gizonentzat eta 73,3 urtetatik 75,2 urtetara (+1,9 urte) emakumeentzat.

Gizonen bizi-itxaropena desgaitasunik gabeko bizi-itxaropena gehitu delako (+1,4 urte) igo da, baina baita desgaitasunarekin bizi izandako urte kopuruan igoera txikia egon delako (8,4 urtetik 8,6 urtetara). Aitzitik, emakumeen bizi-itxaropenaren igoerarekin batera, desgaitasunarekin bizitzen dituzten urte kopurua gutxiuntza gertatu da (10,8tik 10,4ra). Kontuan izan behar dugu, ordea, emakumeek desgaitasunarekin bizitzen duten urte kopurua handiagoa dela gizonek bizitzen dutena baino.

(b) Hilkortasuna. Heriotzaren kausa nagusiak

2007. urtean, heriotzen behin-behineko kopurua, EUSTATEN datuen arabera, 19.252 izan zen. Haietatik 10.021 gizonezkoak

III.2.2. Grafikoa. Heriotzen banaketaren bilakaera, 70-99 adin-tartean

izan ziren eta 9.231 emakumezkoak. Horrenbestez, 2006. urtean baino 745 heriotza gehiago erregistratu ziren. Horrek esan nahi du %4ko gehikuntza egon zela. Gehikuntza hori genero ikuspegi batetik ere gertatzen da, neurri txikiagoan bada ere. Izan ere, emakumeen heriotza kopurua 534tan gehitu da, hau da, %6,1 gehiago. Gizonezkoen artean %2,2 gehitu da (+211). Gaixotasunen prebentzioan eta tratamenduan egindako aurrerapenen ondorioz, azken urteetako heriotza asko adin-tarte handienetan gertatzen dira. Bestela esanda, jendea "laugarren adinera" iritsi da. Horrela, 70-79 urteko tartean 4.618 heriotza izan dira, 80-89 urteko tartean 6.864, 90-99 urteko tartean 3.145, eta 99tik gorakoan, 136.

70-99 urte tartean, eta aurreko urtearekin alderatuta, 80-89 urte tartean heriotzen proportzio handiagoa gertatzen da, 70-79 urteen artean txikiagoa, eta 90-99 urte tarteko heriotzetan egonkortasun handiagoa dago.

Heriotzaren kausari dagokionez, nabarmendu behar dugu estreinako aldiz gertatu diren heriotzarik gehienek (%30,2) kausa tumoreak izan zirela. Aurreko urteetan zirkulazio sistemako

III.2.7. LAUKIA. MINBIZIAK ETA ZIRKULAZIO SISTEMAREN GAIXOTASUNEK ERAGINDAKO HERIOTZAK (10.000 biztanleko estandarizatutako tasak)

	2004			2005			2006		
	Guztira	Gizona	Emak.	Guztira	Gizona	Emak.	Guztira	Gizona	Emak.
Neoplasia gaiztoak									
Espainia	164,2	240	105,6	159,7	232,7	103,3	158,3	228,8	103,4
UE-15	173,1	230,1	131,9	171,4	226,1	131,4	168,3	221,2	129,1
UE-25	180,2	241,5	136,3	177,8	236,3	135,4	175	231,8	133,4
Zirkulazio aparatuaren gaixotasunak									
Espainia	173,5	210,8	140,9	172	208,7	139,7	159	194,6	127,6
UE-15	216	264,7	175,9	213,3	260,4	173,9	198,8	243,5	161,5
UE-25	244,2	300	198,6	241,2	295,4	196,2	226,1	277,9	183

Iturria: EUROSTAT.

¹ Desgaitasunik gabeko bizi-itxaropena indize sintetiko da, hilkortasun datuak eta gaitasun funtzionalekoak (jardueraren mugapen kronikoa eta jardueraren aldi baterako oztopatzea) elkartzen dituen. Estimazio hori lagin-diseinua aintzat hartuta egin da. Horregatik, 1997 eta 200 urteetako balioak aurretik argitaratuetatik ezberdinak dira. Desgaitasunik gabeko bizi-itxaropena 2006ko hilkortasunarekin kalkulatu dago.

III.2.8. LAUKIA. HERIOTZAK, SEXUAREN ETA LURRALDE HISTORIKOAREN ARABERA

	EAE			Araba			Bizkaia			Gipuzkoa		
	Guztira	Gizonak	Emak.	Guztira	Gizonak	Emak.	Guztira	Gizonak	Emak.	Guztira	Gizonak	Emak.
1999	18.396	9.801	8.595	2.272	1.227	1.045	10.110	5.392	4.718	6.014	3.182	2.832
2000	18.242	9.801	8.441	2.191	1.202	989	10.214	5.469	4.745	5.837	3.130	2.707
2001	18.087	9.670	8.417	2.219	1.223	996	10.008	5.351	4.657	5.860	3.096	2.764
2002	18.619	9.875	8.744	2.166	1.134	1.032	10.430	5.524	4.906	6.023	3.217	2.806
2003	19.305	10.050	9.255	2.357	1.229	1.128	10.684	5.584	5.100	6.264	3.237	3.027
2004	18.684	9.770	8.914	2.275	1.197	1.078	10.388	5.483	4.905	6.021	3.090	2.931
2005	19.425	10.329	9.096	2.498	1.394	1.104	10.811	5.709	5.102	6.116	3.226	2.890
2006	18.507	9.810	8.697	2.247	1.223	1.024	10.361	5.508	4.853	5.899	3.079	2.820
2007 (p)	19.252	10.021	9.231	2.414	1.283	1.131	10.638	5.485	5.153	6.200	3.253	2.947
06-2007 ezb.	745	211	534	167	60	107	277	-23	300	301	174	127
Aldak % 06-07	4,0	2,2	6,1	7,4	4,9	10,4	2,7	-0,4	6,2	5,1	5,7	4,5

(p) Behin-behineko datuak. Iturria: EUSTAT. Heriotzen estatistika.

III.2.9. LAUKIA. HERIOTZAK, SEXUAREN ETA LURRALDE HISTORIKOAREN ARABERA

	<1	1-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99	≥100
1998	99	33	60	235	423	638	1.155	2.607	4.731	5.760	2.351	59
1999	81	17	53	228	376	663	1.190	2.422	4.794	5.852	2.633	87
2000	53	27	67	215	394	646	1.272	2.415	4.855	5.689	2.541	68
2001	60	22	41	181	356	601	1.263	2.305	4.811	5.682	2.667	98
2002	61	23	48	162	327	660	1.280	2.304	4.834	6.020	2.777	123
2003	62	19	43	148	300	696	1.304	2.184	4.955	6.379	3.075	140
2004	79	23	40	122	274	665	1.289	1.997	4.776	6.323	2.986	110
2005	57	21	37	134	280	593	1.310	1.968	4.955	6.752	3.171	147
2006	66	16	28	116	248	659	1.230	1.948	4.660	6.348	3.058	130
2007 (p)	88	23	33	92	258	628	1.318	2.019	4.618	6.864	3.145	166

(p) Behin-behineko datuak. Iturria: EUSTAT. Heriotzen estatistika.

III.2.10. LAUKIA. EAEko HERIOTZAK, BETETAKO ADINAREN ARABERA

	EAE			Araba			Bizkaia			Gipuzkoa		
	Guztira	Gizonak	Emak.	Guztira	Gizonak	Emak.	Guztira	Gizonak	Emak.	Guztira	Gizonak	Emak.
1999	81	48	33	8	6	2	45	28	17	28	14	14
2000	53	23	30	8	4	4	25	8	17	20	11	9
2001	60	36	24	5	5	0	30	18	12	25	13	12
2002	61	33	28	8	4	4	31	17	14	22	12	10
2003	62	33	29	5	4	1	36	17	19	21	12	9
2004	79	38	41	8	4	4	41	18	23	30	16	14
2005	57	36	21	8	4	4	25	17	8	24	15	9
2006	66	29	37	10	7	3	38	14	24	18	8	10
2007 (p)	88	47	41	11	6	5	46	24	22	31	17	14
Aldak. % 06-07	33,3	62,1	10,8	10,0	-14,3	66,7	21,1	71,4	-8,3	72,2	112,5	40,0

(p) Behin-behineko datuak. Iturria: EUSTAT. Heriotzen estatistika.

III.2.11. LAUKIA. HERIOTZAK, KAUSAREN ARABERA

	EAE								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 (p)	
								n	%
Guztira	18.242	18.087	18.619	19.305	18.684	19.425	18.507	19.252	100.0
Tumoreak	5.378	5.496	5.467	5.548	5.479	5.462	5.580	5.812	30.2
Zirkulazio sistema	5.900	5.743	5.891	5.891	5.775	5.891	5.615	5.710	29.7
Arnasketa sistema	1.962	1.649	1.944	2.066	1.788	2.214	1.739	1.854	9.6
Digestio sistema	957	979	954	1.041	1.013	950	949	990	5.1
Istripuak	831	760	795	806	745	776	697	734	3.8
Gainerako gaixotasunak	3.214	3.460	3.568	3.953	3.884	4.132	3.927	4.152	21.6
Heriotzen bi kausarik arruntenen arteko banaketa portzentualaren eboluzioa:									
Tumoreak	29.5	30.4	29.4	28.7	29.3	28.1	30.2		30.2
Zirkulazio sistema	32.3	31.8	31.6	30.5	30.9	30.3	30.3		29.7

(p) Behin-behineko datuak. Iturria: EUSTAT. Heriotzen estatistika

gaixotasunek ekarri zituzten heriotzarik gehien. 2007. urtean, gaixotasun horiek heriotza guztien %29,7 ekarri dute. Gero, urrunago, arnasketako gaixotasunak daude: heriotza guztien %9,6 izan ziren (1.854).

EUROSTATen datuen arabera, EB-ko heriotzen kausa nagusiak 2006. urtean, lehenik eta behin, zirkulazio aparatuaren gaixotasunak izan ziren (226,1 heriotza 100.000 pertsonako EB-25ean); bigarrenik, neoplasia gaiztoak edo tumoreak (175 heriotza 100.000 pertsonako); hirugarrenik, arnasketa aparatuaren gaixotasunak, eta laugarrenik, digestio aparatuaren gaixotasunak. Ezberdintasun handiak daude gizonen eta emakumeen heriotza tasa estandarizatuaren artean. Horrela, zirkulazio aparatuaren gaixotasunetan, tasa 277,9 heriotzakoa da 100.000 gizoneko, eta 183koa 100.000 emakumeko. Minbizia kasuan, 231,8 gizoneko 100.000 gizoneko eta 133,4 emakumeko 100.000 emakumeko.

Bestalde, haurren heriotza tasa (urte batetik beherakoa) 2006koa baino handiago da: 66 heriotzatik 88ra. Hazkundera nesken artean (27tik 41era) nahiz mutilen artean (29tik 47ra) gertatu da.

Bukatzeko, 2007ko behin-behineko datuen arabera, jaiotzak (20.596) heriotzak (19.252) baino gehiago dira. EAEko hazkunde begetatiboa (populazioaren aldakuntza, jaiotzen eta heriotzen arteko ezberdintasuna den aldetik, migrazioak kontuan izan gabe) positiboa da oraindik ere: 1.344 pertsona.

(c) Garai aurreko hilkortasuna. Balizko bizi-urte galduak (BBUG)

Adierazle honen bidez, irizpide berberak dauzkaten pertsonen talde bat aztertzen da. Pertsona hauek behaketa epidemiologiko prospektibo baten barruan daude. Behar baino lehenago hil diren pertsonak (70 urte bete aurretik hil diren pertsonak) bizi ez dituzten bizi-urte guztiak hartzen dira oinarritzat; horretarako, pertsona bakoitza hiltzean zeukan adinaren eta 70 urteen artean dagoen urte-tartea zenbatzen da. Horrela, bali-

zko bizi-urte galduak (BBUG) osasun publikoan neurri egokia dira hilkortasunak populaziorik gazteenean izan duen eragina neurtzeko orduan.

Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailaren datuen arabera, emakumezkoen garai aurreko heriotzen kausa nagusiak, 2007. urtean, ondoko hauek izan ziren, ordena honetan: bularretako tumore gaiztoak; trakeako, bronkioetako eta birikietako tumore gaiztoak, suizidioak eta autolesioak, motordun ibilgailuekin izandako trafikoko istripuak, gaizki definitutako lekuetako tumore gaiztoak, sekundarioak, gaixotasun zerebro-baskularrak eta kardiopatia iskemikoak. Ondorioz, kausetan edota haien garrantziaren ordenan ezberdintasunak daude 2006. urtearekin alderatuta, 2006an ondokoak izan baitziren, ordena honetan: bularretako tumore gaiztoak, trakeako, bronkioetako eta birikietako tumore gaiztoak, gaixotasun zerebro-baskularrak, gaizki definitutako lekuetako tumore gaiztoak, sekundarioak, entzefaloko tumore gaiztoak, motordun ibilgailuekin izandako trafikoko istripuak eta kardiopatia iskemikoak.

Egoera hau 2006an izandakoarekin erkatzen badugu, ikusiko dugu BBUGetan eta hilkortasun tasetan (gordinean eta doituari) gehikuntzak gertatu direla kasu hauetan: trakeako, bronkioetako eta birikietako tumore gaiztoak; suizidio eta autolesioak; motordun ibilgailuekin izandako trafikoko istripuak, gaizki definitutako lekuetako tumore gaiztoak, sekundarioak; obarioetako tumore gaiztoak; kardiopatia iskemikoak; koloneko tumore gaiztoak; leuzemiak; pankreako tumore gaiztoak; umetoki-lepoko tumore gaiztoak, eta umetokiaren beste alde batzuetako tumore gaiztoak.

Ondoko hauetan, ordea, gutxiago izan dira: bularretako tumore gaiztoak; gaixotasun zerebro-baskularrak; entzefaloko tumore gaiztoak; zirrosia eta gibeletako gaixotasun kronikoak eta HIESa. Gizonen kasuan, 2007. urtean, EAEko BBUGen kausa nagusiak trakeako, bronkioetako eta birikietako tumore gaiztoak; kardiopatia iskemikoa; motordun ibilgailuekin izandako trafikoko istripuak; suizidioa eta autolesioak; zirrosia eta gibeletako

III.2.12. LAUKIA. BALIZKO BIZI-URTE GALDUAK, SEXUAREN ETA KAUSA NAGUSIEN ARABERA

	BBUG	T. gordina*	T. estand*	BBUG	T. gordina*	T. estand*
	Gizonak, 2006			Gizonak, 2007		
Trakeako, bronkioetako eta birikietako T. G.	4.823	5,3	4,62	4.778	5,25	4,54
Kardiopatia iskemikoa	3.373	3,71	3,2	3.473	3,82	3,24
Motordun ibilgailuekin izandako trafiko istripuak	2.955	3,25	3,22	2.744	3,02	2,87
Suizidioa eta autolesioak	2.190	2,41	2,07	2.343	2,57	2,2
Zirrosia eta gibleko gaix. kronikoak	1.875	2,06	1,8	2.070	2,27	1,98
Gaixotasun zerebro-baskularra	1.575	1,73	1,52	1.265	1,39	1,2
HIES	1.303	1,43	1,18	1.145	1,26	1,01
Urdaileko T.G.	888	0,98	0,84	1.093	1,2	1,05
Ezpainetako, aho-barrunbeto eta faringeko T.G.	1.058	1,16	1,03	1.055	1,16	1
Hestegorriko T.G.	1.318	1,45	1,19	1.048	1,15	0,95
Koloneko T.G.				968	1,06	0,92
Gaizki definitutako lekuetako T.G., sekundarioak.	1.108	1,22	1,07	895	0,98	0,85
Nahi gabeko erorketak	1.285	1,41	1,22	843	0,93	0,86
Pankreako T.G.				825	0,91	0,9
Entzefaloko T.G.	820	0,9	0,78	795	0,87	0,76
Itomena, murgilketa, arnasketa estutzea.	998	1,1	0,98			
Ahogamiento, sumersión, sofoca.	744	0,82	0,98			
	Emakumeak 2006			Emakumeak 2007		
Bularretako T.G.	2.253	2,51	2,09	2.230	2,48	2,07
Trakeako, bronkioetako eta birikietako T. G.	1.445	1,61	1,34	1.868	2,08	1,75
Suizidioa eta autolesioak	448	0,5	0,42	840	0,94	0,78
Motordun ibilgailuekin izandako trafiko istripuak	590	0,66	0,79	677	0,75	0,94
Gaizki definitutako lekuetako T.G., sekundarioak.	635	0,71	0,58	673	0,75	0,67
Gaixotasun zerebro-baskularra	728	0,81	0,67	648	0,72	0,65
Kardiopatia iskemikoa	513	0,57	0,47	570	0,63	0,51
Obarioetako T.G.	503	0,56	0,48	570	0,63	0,52
Koloneko T.G.	478	0,53	0,44	510	0,57	0,46
Entzefaloko T.G.	615	0,68	0,57	460	0,51	0,46
Zirrosia eta gibleko gaixotasun kronikoak	428	0,48	0,42	375	0,42	0,35
Leuzemia				364	0,41	0,45
Pankreako T.G.	335	0,37	0,31	353	0,39	0,35
Umetokiaren beste alde batzuetako T.G.	360	0,4	0,33	350	0,39	0,32
Umetoki-lepoko T.G.	360	0,4	0,33	343	0,38	0,32
HIES	503	0,56	0,45			

*Tasa gordina 1.000 pertsonako, eta Tasa estandarizatua adinaren arabera Europako populazio estandarrekin.
Iturria: Hilkortasunaren erregistroa. Osasun Plangintza eta Antolaketako Zuzendaritza.

gaixotasunak: gaixotasun zerebro-baskularrak eta HIESa izan ziren.

Egoera hori eta 2006koa konparatzen baditugu, BBUGak eta hilkortasun tasak (gordina eta doitua) gehitu ziren kasu hauetan: kardiopatia iskemikoa; suizidioa eta autolesioak; zirrosia eta gibleko gaixotasun kronikoak; urdaileko tumore gaiztoak; hestegorriko tumore gaiztoak; eta nahi gabeko erorketak. Ondoko hauek ordea, urritu egin ziren: trakeako, bronkioetako eta birikietako tumore gaiztoak; motordun ibilgailuekin izandako trafiko istripuak; gaixotasun zerebro-baskularrak; HIESa; ezpainenetako, aho-barrunbeto eta faringeko tumore gaiztoak; drogen bidezko nahi gabeko pozoitzea; koloneko tumore gaiztoak; gaizki definitutako lekuetako tumore gaiztoak, sekundarioak; eta pankreako tumore gaiztoak.

2.2.2. Gaixotze-adierazleak. Nahitaez aitortu beharreko gaixotasunak

Erikortasuna gaixotasun batek populazio batean dauzkan ondorioen azterketa da, hau da, leku eta denboraldi jakin batean gaixotzen diren pertsonen proportzioa. Memoria sozioekonomikoaren edizio honetan, nahitaez aitortu beharreko gaixotasunei (NAG) bakarrik erreparatuko diegu.

Osasun Publikoaren lanetako bat gaixotasun transmitigarrien kontrola da. Zentzu horretan, EAEko osasun sistemaren garapenak eta EAEko bizi-baldintzen hobekuntzak gaixotasun infektagarri askoren eragina murriztu badute ere, gaixotasun horiek oraindik ere osasun arazo handia dira.

Zenbait gaixotasunen eragina nabarmen murriztu da (adibidez, tuberkulosiarena) eta beste batzuk desagertzeko bidean daude (elgorria adibidez). Halere, gaixotasun sortu berriak

III.2.13. LAUKIA. NAHITAEZ AITORTU BEHARREKO GAIXOTASUNEN BILAKAERA EAEn

	KASU KOP.			2008ko INDIZEAK	
	2007 p	2008 p	2007-08 Ezberd.	IE 1 p	IE 2 p
Botulismoa	0	0	—	0	0
Kolera	0	0	—	0	0
Disenteria	15	30	20	2	1,8
Sukar tifo-paratifikoa	4	2	-2	0,5	0,7
Trikinosia	3	40	37	13,3	0
Gaixotasun meningokozikoa	52	57	5	1,1	0,8
Gripea	28.406	42.261	13.855	1,5	1,5
Legionelosi	87	76	-11	0,9	0,9
Meningitis tuberkuloso	4	10	6	2,5	2
Tuberkulosia	373	343	-30	0,9	0,9
Astanafarria	12.641	5.583	-8.058	0,4	0,4
Infekzio gonokozikoa	89	79	-10	0,9	1,7
Sifilia	83	83	0	1	2,9
Difteria	0	0	—	0	0
Parotiditisa	1.839	382	1.457	0,2	13,6
Poliomielitisa	0	0	—	0	0
Errubeola	2	0	-2	0	0
Elgorria	0	0	—	0	0
Tetanosa	1	2	1	2	2
Kukutxeztula	21	38	17	1,8	1,8
A Hepatitisa	35	41	6	1,2	1,2
B Hepatitisa	26	34	8	1,3	1,3
C Hepatitisa	6	11	5	1,8	1,8
Bestelako hepatitis birikoak	0	0	—	0	0
Bruzelosia	1	3	2	3	1,5
Amorreria	0	0	—	0	0
Sukar horia	0	0	—	0	0
Paludismoa	17	22	5	1,3	1,3
Izurria	0	0	—	0	0
Exantema tifusa	0	0	—	0	0
Legena	1	0	-1	0	0
Jaiotzatiko errubeola	0	0	0	0	0
Jaiotzatiko sifilia	0	0	0	0	0
Jaioberrien tetanosa	0	0	0	0	0

Iturria: EAEko epidemia-buletinak. Azkena, 21.a. (p) Behin-behineko datuak

IE.1 (1. epidemia-indizea): aipatutako denboraldian gaixotasun baterako aurkeztu diren kasuen eta aurreko urteko denboraldi berdinean gaixotasun horretarako aurkeztu diren kasuen arteko erlazioa da.

IE.2 (2. epidemia-indizea): aipatutako denboraldian gaixotasun baterako aurkeztu diren kasuen eta aurreko bost urteetako denboraldi berdinean gaixotasun horretarako aurkeztu diren kasuen medianaren arteko erlazioa da.

deritzenak aldi behin agertzen dira eta, horregatik, zaintza epidemiologikoko egokia mantentzea ezinbestekoa da.

Zaintza Epidemiologikoko Sistemaren eginkizuna informazio azkarra eta fidagarria eskaintzea da, EAEn gaixotasun transmitigarriak eta agerrialdiak kontrolatzeko eta prebenitzeko ekintzak ahalbidetzen dituena.

Eusko Jaurlaritzaren datuen arabera, 2008ko 42. asteetan (2007ko abenduaren 30etik 2008ko urriaren 12ra arte) bereziki nabarmentzen dira gripe kasuak (+13.855) eta parotiditis kasuak (+1.457), eta neurri txikiagoan trikinosia (+37), disenteria (+20) eta kukutxeztula (+17).

Bestalde, esan behar dugu behera egin dutela tuberkulosi (-30), legionelosi (-11) eta infekzio gonokozikoko kasuak.

1. epidemia-indizea (aurreko urteko denboraldi berarekin egiten den konparazioa) aztertzen badugu, ikusiko dugu trikinosi kasuak eta meningitis tuberkulosoko kasuak nabarmen areagotu zirela 2008an, 2007. urtearekin alderatuz gero. 2. epidemia-indizea (aurreko bost urteetako medianarekin egiten den konparazioa) aztertzen badugu, ondorioztatzen dugu parotiditis, sifili, meningitis tuberkuloso, disenteria, kukutxeztula eta C hepatitis kasuak areagotu direla.

2.2.3. Nahitaez aitortu beharreko gaixotasunak: Sexu Transmisioko Infekzioak (STI)

Batzuek uste dute sexu transmisioko infekzioak (STI) gaindituta daudela herrialde garatuetan, baina errealitatea bes-

telakoa da: STIak osasun publikoko arazo bat dira, gero eta handiagoa. Gaixotasun hauen diagnostikoak eta tratamendu goiztiarrak konplikazio eta ondorio larriak ekar ditzakete: hantura pelbikoko gaixotasuna, antzutasuna, haurdunaldi ektopikoak, uzukio eta genitaletako minbizia, eta jaioberrien erikortasuna. Gainera, erlazio handia dago STI klasikoaren hedapenaren eta Giza Immuno-eskasiaren Birusaren (GIB) transmisioaren artean: STIek GIBaren sexu-transmisioaren arriskua areagotzen dute.

Infekzio gonokozikoak (IG), sifilia eta beste STI batzuk 80ko hamarkadaren amaieran 90eko hamarkadaren hasieran murriztu ziren Europan, HIESaren prebentzio kanpainen ondorioz. Baina 90eko hamarkadaren bigarren erdialdetik aurrera, infekzio horien kopurua nabarmen igo da, eta EAE ez da joera horretatik kanpo gelditu.

Gure erkidegoan, STIko zerbitzu espezializatuetan arreta behar izan duten egoeren kopurua %166 igo da azken 12 urteetan. Gehikuntza hori gure inguruko herrialdeetan gertatu denarekin bat dator. Adibidez, Erresuma Batuan, STI kliniketan urtero ikusten dituzten STI kasuen kopurua %268 areagotu da 1996tik 2005era.

Bestalde, STIko erregistroak (gure ingurunean STIen eboluzioa ezaugarritzeko funtzioa dena, sifilia eta gonokozia soilik baitira nahitaez aitortu beharrekoak, eta gainera kopurua nazarrik adierazi behar da; horregatik, ez dakizkigu gaixotasun horiek dauzkaten pertsonen ezaugarriak) aditzera ematen du Europan bezala hemen ere:

- infekzio gonokozikoek goranzko joera dutela azken urteetan. Gehikuntza hau batez ere gizonezko homosexualetan gertatu da. Halere, azken bi urteetan gizon eta emakume heterosexualen kasu kopuruak gora egin du.
- Sifilirako, datuek erakusten dute espero zirenak baino kasu gehiago daudela, 2003tik aurrera. Gaixoen patroia soziodemografikoak erakusten du gizonezkoak gehienekoak direla (%95,6), batez ere homosexualak (%89,5).

Argi dago STIak gora egiten ari direla: prebentzioa da gakoa. Esfortzua populazio orokorarentzat eta kolektiborik ukituenentzat programak garatzeko izan behar da, pertsona horiei informazioa emateko eta ohiturak eta jarrerak aldatu ahal izateko. Horrez gain, STIko zerbitzuak bultzatzen dituzten neurriak sortu behar dira. Gainera, zerbitzu horien artean, osasun publikoko espezialisten artean eta lehen arretako medikuen artean elkarlan estua garatu behar da, gure biztanleriaren sexu osasunean asistentzia hobea emateko.

2.3. Osasunaren determinanteak

2.3.1. Bizi-ohitura osasuntsuak

(a) Elikatzeko ohiturak

2007ko EAEko Osasun Inkestaren datuen arabera, inkesta egin zitzaizen pertsonen artean egunero fruta jaten dutela esaten dutenen portzentaje handia nabarmendu behar dugu: guztien %65,1. Baina %30,5ak bakarrik jaten ditu barazkiak egunero. Generoaren ikuspegitik, ohikoagoa da emakumeen artean, gizonen artean baino, fruta eta barazkiak egunero jatea eta arraina asteen hirutan edo gehiagotan jatea. Frutaren kasuan, emakumeen artean portzentajea %70,7koa da eta gizonen artean %59,2koa. Barazkietarako, %35,7 da portzentajea, eta gizonena %24,9. Arraina gutxienez asteen hirutan jaten duten emakumeak %42,6 dira, eta gizonezkoak, %37,6. Gizonezkoek nahiago dute okela eta hestebeteak jatea.

Adina kontuan izanik, egunero fruta eta barazkiak jaten dituzten pertsonen portzentajeak gora egiten du adin-taldeak gora egin heinean, bai gizonen artean, bai emakumeen artean. Arraina asteen hirutan edo gehiagotan jaten duen populazioaren portzentajeak ere gora egiten du adinak gora egin ahala, bai gizonen artean bai emakumeen artean. Baina okela asteen hirutan edo gehiagotan jaten duten pertsonen portzentajeak behera egiten du pertsonaren adinak gora egin ahala, emakumeen eta gizonen kasuan.

Pertsonaren talde sozioekonomikoaren aldagaia kontuan izaten badugu, taldearen arabera ezberdintasunak daudela ikusiko dugu.

Osasun Inkestan, famili buruaren lanbidearen arabera, famili unitateko kide guztiei talde sozioekonomiko jakin bat ematen zaie. Erretiratuak eta langabetuak beren azken lanbidearen arabera talde sozioekonomikoa ematen zaie. Bost kategoria daude, enpresarekiko lan-harremana (enplegatzailea, langilea... famili laguntza), kargua edo kategoria, eta jardura (nekazaritza, industria, eraikuntza...) kontuan izanik.

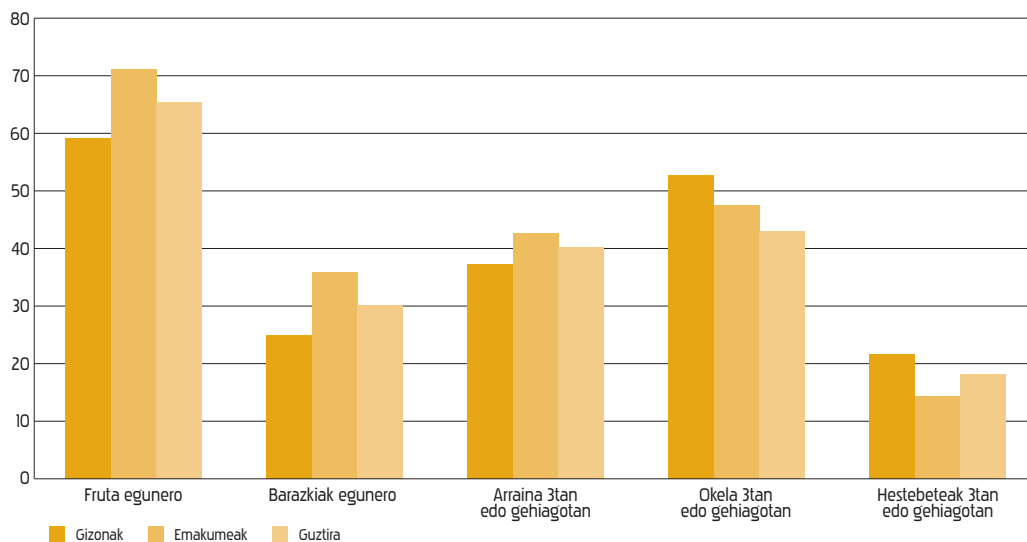
- I. taldea. Administrazioa eta enpresetako zuzendariak. Goi-mailako funtzionarioak. Lanbide liberalak. Goi-mailako teknikariak. Enpresaburua, langileekin, bere enpresan teknikari ertaineko kargua edo handiagoa zeukana; kudeaketa-zuzendariak edo goi-mailako teknikariak, lan-harremana eta jardura sektorea gorabehera.
- II. taldea. Komertzioaren eta zerbitzu pertsonalen zuzendariak eta jabe-kudeatzaileak. Bestelako teknikariak (goi-mailakoak izan ezik). Artistak eta kirolariak.

III.2.14 LAUKIA. STI BATZUEN BILAKAERA (KASU KOPURUA)

	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08
Infek. gonokozikoa	8	4	6	12	8	18	14	29	24	31	36	29	60	92	118	—
Sifilia	0	0	0	0	1	3	0	0	2	0	8	15	17	15	35	39

Iturria: EAEko epidemia-buletinak. Azkena: 23.

III.2.3. Grafikoa. Elikadura ohiturak: populazioaren proportzioa

Iturria: EAEko Osasun Inkesta, 2007.

III.2.15 LAUKIA. FRUTA, BARAZKIAK, ARRAINA ETA OKELA JAN OHI DITUZTEN 16 URTETIK GORAKO PERTSONEN PORTZENTAJEA, SEXUAREN, ADINAREN ETA TALDE SOZIOEKONOMIKOAREN ARABERA

		Fruta egunero	Barazkiak egunero	Arraina astean hirutan edo gehiagotan	Okela astean hirutan edo gehiagotan
Gizona	16-24	41,7	12,7	29,7	56,6
	25-44	49,1	20,8	31,7	56,9
	45-64	64,7	27,7	42,2	51,8
	≥65	83,5	36,9	48,3	42,3
	Guztira	59,2	24,9	37,6	52,7
	I-II taldea (altua)	56,1	24,5	38	52
	III. taldea	59,5	27,1	36,3	49,9
	IV-V taldea (baxua)	60,4	24,6	37,7	53,6
Emakumea	16-24	49,3	19,3	31,5	56,8
	25-44	59,1	30,9	36,2	50,3
	45-64	78,2	40,7	47,4	47
	≥65	88,1	43,9	50,8	39,1
	Guztira	70,7	35,7	42,6	47,3
	I-II taldea (altua)	70,3	38,7	42,1	49,2
	III. taldea	70,5	38,9	45,7	46,2
	IV-V taldea (baxua)	70,9	33,8	42,1	46,7
Sexu biak	16-24	45,4	15,9	30,6	56,7
	25-44	54,0	25,8	33,9	53,7
	45-64	71,6	34,3	44,8	49,4
	≥65	86,2	41	49,8	40,4
	Guztira	65,1	30,5	40,2	49,9

Iturria: EAEko Osasun Inkesta, 2007.

Enpresaburuak, titulatu ertaina baino kategoria txikiagoko karguarekin eta nekazaritza ez den sektore batean; lehen sektoreko enpresaburuak (nekazaritza, arrantza, ...), enpresan duten kargua gorabehera; teknikari ertainak; arduradun postua duten autonomoak.

• III. Erdi mailako arduradunak eta koadroak. Administrazioari eta funtzionarioak. Babes eta segurtasun zerbitzuetako pertsonak. Kooperatibetako kideak, soldatadun finkoak edo behin-behinekoak arduradun kategoriarekin; administrazioari kategoriatik kanpo dauden autonomoak, komertzio edo ostalaritza sektore-

koak; kooperatibetako kideak, soldatadun finkoak edo behin-behinekoak arduradun edo administrari kategoriarekin eta administrazio publikoko sektorekoak.

- IV. taldea. Industriako, komertzio eta zerbituetako esku-langile kalifikatuak eta semikalifikatuak. Administrari kategorian daukaten autonomoak, lehen sektorean, industrian edo eraikuntzan ari den enpresa batean; soldatadun finkoak edo behin-behinekoak, teknikari espezialista edo teknikari laguntzaile kategoriarekin; administrazio publikoan atezain kategorian duten soldatadun finkoak; teknikari laguntzaile edo aprendiz kategorian duten autonomoak.
- V. taldea. Kalifikatu gabeko langileak. Kooperatibetako kideak, soldatadun finko edo behin-behinekoak aprendiz edo peoi kategoriarekin, administrazioa ez den sektore batean.

Datuek erakusten du egunero fruta jaten duten 16 urtetik gorako pertsonak gehiago direla IV-V taldean (baxua) eta barazkia jaten dutenak III. taldean (ertaina), bai gizonetan bai emakumetan. Baina tasa gordina kalkulatu beharrean (aurrerakoa) tasa estandarizatu kalkulatu badugu, emaitzak ezberdinak dira.

Tasa estandarizatuak populazioen edo denboraldien arteko konparazioak egiteko erabiltzen dira. Tasa gordinen ordez tasa estandarizatuak erabiltzeko arrazoia da "azpiko beste faktore batzuk" daudela, adibidez adina, eragina dutela. Estandarizazioa, beraz, doikuntza prozedura bat da, "beste faktore horiek" sortutako ondorioa deuseztatzen duena. Estandarizazioa egiteko, "populazio estandar bat" aplikatzen da, hau da, adin-banaketa bera daukan populazioa.

Horrela, hiru talde sozioekonomikoek populazio berdina eta adin-banaketa berdina izanez gero, emakumeen artean fruitaren eta barazkien eguneroko kontsumoa handiagoa da talderik aberatsenetan.

(b) Obesitatea

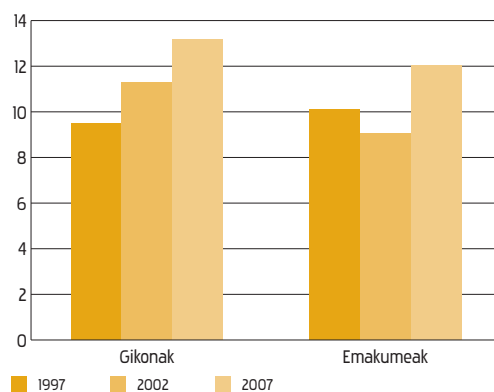
Pertsona bat obesoa den edo ez adierazten duen adierazlea Gorputz Masaren Indizea (GMI) da. Pisua (kilogramotan) eta altueraren (metrotan) karratuaren arteko koefizientea da.

Pertsona *obesoa* da 30 edo gehiagoko GMI duen pertsona. 25 edo gehiagoko eta 30 baino gutxiagoko GMI duenak gehiegizko pisua du. 18,5 edo gehiagoko eta 25 baino gutxiagoko GMI duena *normala* da. 18,5 baino GMI txikiagoa duenak ez du GMI nahikoa.

2007ko EAEko Osasun Inkestaren datuen arabera, azken 10 urteetan obesitateak gora egin du, bai gizonen bai emakumeen artean. Adinaren arabera estandarizaturako tasetan, gizonen %13ak eta emakumeen %12ak obesitatea zeukaten 2007an. Adin-taldea kontuan izanik, gizonetan 44 urtetik gorakoetan areagotu da obesitatea; emakumeetan, adin guztietan.

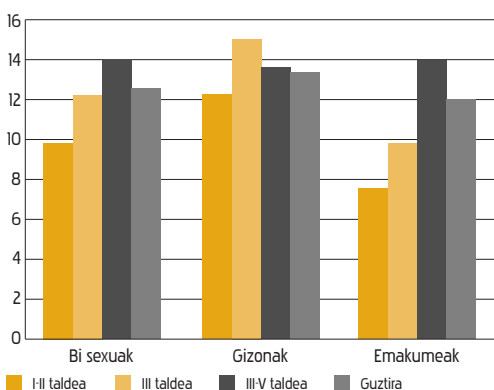
Pertsona bati dagokion talde sozioekonomikoari buruz datuek erakusten dute 2007an gizonen obesitatearen maiztasunean ez zegoela ia ezberdintasunik maila sozioekonomikoaren arabera. Aitzitik, emakumeetan obesitateak gora egiten du maila sozioekonomikoak behera egin ahala.

III.2.4. Grafikoa. Obesitatearen prebalentzia estandarizatu (%)

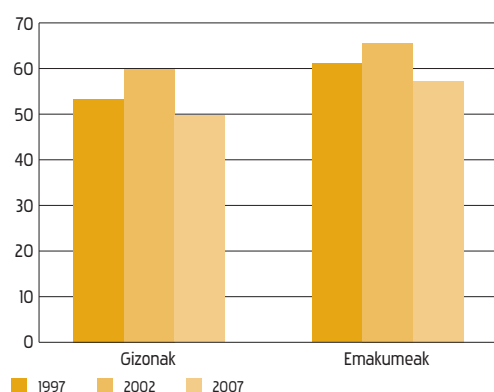
Iturria: EAEko Osasun Inkesta, 2007.

III.2.5. Grafikoa. Obesitatearen prebalentzia estandarizatu (%), talde sozioekonomikoaren arabera

Iturria: EAEko Osasun Inkesta, 2007.

III.2.6. Grafikoa. Aisialdian populazio sedentarioaren proportzio estandarizatu adinaren arabera

Iturria: EAEko Osasun Inkesta, 2007.

(c) *Jarduera fisikoa aisialdian eta ariketa fisiko osasuntsuak*
Inkestaren bidez *jarduera fisikoa* neurtzeko arazo metodologiko batzuk dauzka, arrazoi ezberdinak direla medio: iraganari buruzko galderei erantzuterakoan oroimenak kale egiten duelako, jardueraren bakoitzaren intentsitatea neurtzeko sailkapen bat baino gehiago daudelako, jardueraren bati beti intentsitate bera (MET edo baliokide metabolikoa²) modu uniformean aplikatzen zaiolako jardueraren hori nola egiten den kontuan izan gabe, eta azkenik, populazioa egiten duen jardueraren arabera kategorizatzen sailkapen egokiak aurkitzeko zailtasunak daudelako. Aitzitik, populazioaren jardueraren neurtzeko metodorik ohikoenetako bat da. Jardueraren indizea kalkulatzeko aldagai hauek aplikatzen dira: jardueraren maiztasuna, intentsitatea eta iraupena. Egiten den jardueraren bakoitzari MET kopuru jakin bat ematen zaio. Jardueraren bakoitzari, hala nola ibiltzea, esleipenen taulak zenbait aukera eskaintzen ditu, jardueraren egiten den moduen arabera. Pertsonen adinaren arabera, batez besteko balio bat ematen da. Adibidez, pertsonak 65 urtetik gora baditu eta ibiltzen dela esaten badu, 2,5 MET ematen zaizkio; baina 65 urte baino gutxiago baditu, 4 MET ematen zaizkio. METak honela banatzen dira jardueraren arabera: 2,5 MET: paseatzea; 4 MET: ibiltzea, dantzatzea, golf, gimnasia suabea, zaldi gainean ibiltzea; 6 MET: pala kirolak, bizikleta, taldeko kirolak, patinatzea, monopatina, eskiatzea, aerobika; eta 8 MET: korrika egitea, mendia, squash eta edozein kirol baldin eta intentsitate handiz egiten bada. Energia indizea honela kalkulatu da:

JARDUERA	MAIZTASUNA (egun.)		IRAUPENA (minutuak)		INTENTSITATEA (METak)		GUZTIRA
Ibiltzea	10	*	60	*	4	=	2.400
Futbola	4	*	60	*	6	=	1.440
GUZTIRA							3.840

Orain, pertsonak sailkatuko ditugu aisialdian egiten duten energia gastuaren arabera, kategoria honetan:

OSO AKTIBOAK: 5.000 METeko edo gehiagoko energia gastua izan duten pertsonak.

AKTIBOAK: 3.000 eta 4.999 MET arteko energia gastua izan duten pertsonak.

AKTIBITATE MODERATUA: 1.250 eta 2.999 MET arteko energia gastua izan duten pertsonak.

SEDENTARIOAK: 1.250 MET baino gutxiagoko energia gastua izan duten pertsonak.

Aurrekoa kontuan izanik, ikus dezakegu 2007an elkarrizketa egin zaien pertsonen %53a sedentarioak direla, %22,1a aktibitate moderatua dutela, %14,8a aktiboak direla eta %10,1a oso aktiboak direla.

Bilakaeraren datuetatik ondorioztatzen da *sedentarisismoak* behera egin duela gizonen artean nahiz emakumeen artean, adin-talde guztietan, baina 2007an aisialdian sedentarioak diren emakumeen proportzioa handiagoa dela gizonena baino (%57,2 eta %48,5 hurrenez hurren).

Halere, adin-taldearen arabera ezberdintasunak dira. Adibidez, emakumeen artean, 64 urtetik gorakoak dira sedentarioenak (guztien %60,2), eta haien ondoren 16 eta 24 urte artekoen taldea (%58,5). Gizonen artean, 25-44 urte arteko taldea da lehena (%55,2) eta haren atzetik 64 urtetik gorakoena (%53). *Ariketa fisiko osasuntsuei* dagokienez, hau da, astean hirutan gutxienez hogeita minutuz egiten den jardueraren fisikoari da-

III.2.16. LAUKIA. PERTSONEN SAILKAPENA, EHUNEKOTAN, AISIALDIAN EGITEN DUTEN JARDUERA FISIKOAREN ARABERA, ADINA KONTUAN IZANIK, 2007						
		Sedentarioa	Moderatua	Aktiboa	Oso aktiboa	Populazio osoa
Gizona	16-24	39,5	24,1	19,4	17,0	101.512
	25-44	52,5	22,7	12,8	12,0	354.691
	44-64	49,8	21,1	17,0	12,1	276.947
	≥65	42,7	22,3	21,7	13,4	156.770
	Guzt.	48,5	22,3	16,4	12,8	889.920
Emakumea	16-24	58,5	23,7	11,8	6,0	96.824
	25-44	58,1	21,3	13,0	7,6	340.854
	44-64	53,5	22,4	15,0	9,1	286.082
	≥65	60,2	21,0	12,3	6,5	222.616
	Guzt.	57,2	21,8	13,3	7,6	946.376
Sexu biak	16-24	48,8	23,9	15,7	11,6	198.336
	25-44	55,2	22,0	2,9	9,8	695.545
	44-64	51,7	21,8	16,0	10,6	563.029
	≥65	53,0	21,5	16,2	9,3	379.386
	Guzt.	53,0	22,1	14,8	10,1	1.836.296

Iturria: EAEko Osasun Inkesta, 2007.

² MET bat atseden hartzen ari garenean gastatzen dugun energiaren baliokidea da: 3,5 ml oxigenoko kontsumoa, kilogramo eta minutu bakoitzeko. METak atseden hartzen ari gareneko baliokide honen multiploak dira.

III.2.17. LAUKIA. ARIKETA FISIKOA EGIN NAHI EZ DUTEN PERTSONEN BANAKETA EHUNEKOTAN, ARRAZOIAREN ARABERA

		Ez dut astirik	Osasun arazoak	Ez dut borondaterik	Ez dago leku egokirik	Bestelako arrazoiak	Populazio osoa
Gizona	16-24	41,4	4,3	40,0	2,4	11,9	48.042
	25-44	52,3	4,4	31,0	1,1	11,2	221.648
	44-64	37,8	12,8	36,0	1,4	12,0	161.139
	≥65	6,2	50,3	32,1	1,5	9,9	59.451
	Guztira	40,9	12,7	33,7	1,4	11,4	490.280
	II taldea	44,6	10,2	32,5	1,8	10,9	125.733
	III. taldea	41,4	11,1	37,3	1,7	8,6	56.908
Emakumea	IV-V taldea	39,2	14	33,5	1,2	12,1	307.693
	16-24	36,0	3,7	53,7	1,7	4,8	63.125
	25-44	47,5	4,9	40,3	0,8	6,6	243.253
	44-64	38,4	14,4	37,6	0,3	9,2	173.140
	≥65	8,7	51,1	27,6	0,8	11,7	113.979
	Guztira	36,2	16,4	38,5	0,7	8,2	593.497
	II taldea	40,3	12,3	39,3	0,8	7,3	152.850
	III. taldea	34,9	13,9	44,3	0,8	6,1	70.966
	IV-V taldea	34,8	18,6	37,1	0,7	8,9	369.681

Iturria: EAEko Osasun Inkesta, 2007.

gokionez, esan dezakegu elkarriketa egin zaien pertsonen %62,2ak ariketa fisiko osasuntsuak egiten dituela.

Sexuak bereziz gero, ariketa fisiko osasuntsuak egiten dituzten gizonen portzentajeak emakumeena gainditzen du (%63,9 eta %60,6 hurrenez hurren). Adinaren arabera sailkatuta, emakumeen talderik aktiboena eta osasuntsua 44-64 urte artekoa da, gero 16-24 taldea; gizonen artean, 64 urtetik gorakoa da eta gero 44-64 urte artekoa.

Aitzitik, elkarriketa egin zaien pertsonen %40,8ak bakarrik egiten du nahi duen jarduera fisiko aisialdian (gizonen artean %40,8 eta emakumeen artean %37,1).

Aisialdian nahi duten jarduera fisiko egiten ez dutela esaten duten emakumeen artean, jarduera hori ez egiteko arrazoi nagusiak dira *ez dutela borondaterik* (%38,5) eta *ez dutela astirik* (%36,2). Gizonen artean, arrazoi nagusiak *denbora falta* (%40,9) eta *borondate falta* (%33,7) dira. Hau da, bat datoz, baina ordena ezberdinean.

Gizonen kasuan, beraien talde sozioekonomikoa gorabehera, ariketak ez egiteko arrazoi nagusi biak beren generoaren batez besteko orokorrak erakusten dituenak dira, ordena berean: denbora falta eta borondate eza. Emakumeen artean, III, IV eta V taldeetarako, jarduera ez egiteko bi arrazoi nagusiak bat datoz beren generoaren batez besteko orokorrenekin: lehenik eta behin, borondate eza, eta bigarrenik, denbora falta. Halere, I eta II taldeetako emakumeen artean, usuago gertatzen da astirik ez izatea, borondaterik ez izatea baino.

2.3.2. Prebentzio-praktikak. Minbizi zerbikala eta bularretako minbizi detektatzea

OMEk "Minbizi kontrolatzeko programa nazionalen" txostenean, 2004an argitaratua, adierazi zuenez, minbizi kontrolatzeko programa nazional bat osasun publikoko progra-

ma bat da, tumore gaiztoen eragina eta hilgarritasuna murrizteko, eta minbiziak daukaten pertsonen bizi-kalitatea hobetzeko, datuetan oinarritutako estrategiak modu sistematikoan eta bidezkoan aplikatuz eta dauden baliabideak ahalik eta hoberean erabiliz. Estrategia horiek gaixotasunaren prebentzioa, detekzio goiztiarra, diagnostikoa, tratamendua eta leunketa ditu helburu.

Detekzio goiztiarra egiteko, populazio sintomatikoen diagnostiko goiztiarra eta sintomatikoak ez diren baina arriskua duten populazioen baheketa beharrezkoak dira.

Minbizi zenbat eta arinago detektatu eta diagnostikatu, orduan eta aukera gehiago egongo dira sendatze-tratamenduak arrakasta izan dezan, batez ere minbizi mota hauetan: bularrak, umetoki-lepoa, ahoa, laringea, kolona eta ondestea edo azala. Horrenbestez, *populazioari gaixotasunaren hasierako zantzuak ezagutzera irakatsi behar zaio*. Adibidez: koskorrak, azaleko lesioak, hemorragia arraroak, etengabeko indigestioa eta erlastasun kronikoa. Osasun heziketako kanpainen bidez eta osasuneko lehen arretako langilea prestatuz, portaera hau bultzatu daiteke.

Baheketa programak baldintza jakin batzuk betetzen badira bakarrik sor daitezke: eraginkorrak direla frogatzea, arriskuan dagoen talde osoa aztertze baliabide nahikoak edukitzea (langileak, tresnak eta abar), diagnostikoak berresteko eta emaitza ez-normalak eman dituzten pertsonen tratamendua eta jarraipena emateko baliabideak egotea, eta gaixotasunaren prebalentzia honelako programa batek eskatzen dituen ahaleginak eta gastuak justifikatzeko bezain handia izatea.

Gaur egun, OMEren arabera, baliabide asko dauzkaten herrialdeetan, baheketa programak bularretako minbizirako eta umetoki-lepoko minbizirako bakarrik sor daitezke. Minbizi inbaditzaile bat garatzeko arriskurik handiena duten emaku-

meen artean egin behar dira ahaleginak. Hau da, 35 urtetik gorako emakumeen artean baheketa eraginkorra egin behar da umetoki-lepoko minbizirako (zitologia) eta 50 urtetik gorako emakumeen artean bularretako minbizirako (mamografia).

(a) Zitologiak

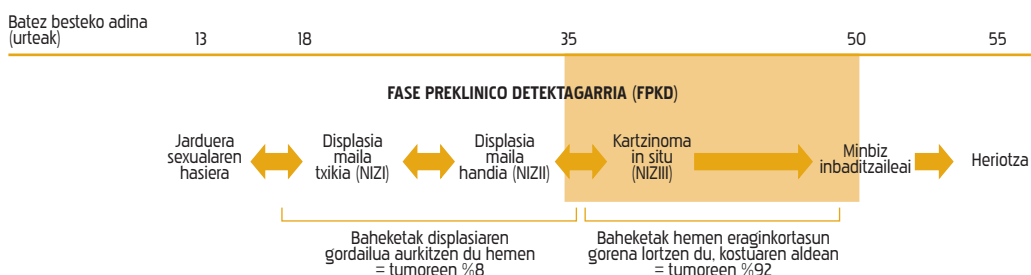
Umetoki-lepoko minbizia bigarren minbizirik ohikoena da emakumeen artean, mundu osoan. Frotis zerbikala aztertuz egiten den baheketa eta jarraipen-tratamendu egokia oso lagungarriak izan daitezke eragin eta hilkortasun tasak murrizteko. Frotisak alterazio zitologikoak daudela erakuts dezake, minbizi aurreko lesio baten ezaugarri (adibidez, displasia maila

III.2.18. LAUKIA. 16 URTETIK GORAKO EMAKUMEAK (%) ETA ZITOLOGIA NOIZ EGINDUTEN

	Inoiz ez	<2 urte	≥ 2 urte
16-24	71,4	25,6	3,0
25-34	25,5	64,0	10,6
35-40	9,7	69,3	21,1
41-60	8,7	64,6	26,7
≥61	38,6	21,8	39,6
GUZTIRA	26,8	48,5	24,7

Iturria: EAEko Osasun Inkesta, 2007.

III.2.7. Grafikoa. Minbizi zerbikalaren detekzioa

Dharra: NIZ: Neoplasia intraepitelial zerbikala.

Iturria: "Minbizi kontrolatzeko programa nazionalak. Kudeaketarako politikak eta pautak" (OME).

ezberdinak, neoplasia intraepitelial zerbikala...), baita minbizi in situ edo minbizi inbaditzaile sortu berria. Lehen lesio horien tratamendua oso eraginkorra da.

Azterketa kuantitatiboek erakutsi dute, umetoki-lepoko minbizirako emaitza negatiboak eman dituen frotis zitologiko bat aztertu ondoren, 3 eta 5 urte arteko epean baheketa bakar bat egiteak urtean behin egitearen antzeko eragina lortzen duela 35 eta 64 urte bitarteko emakumeen artean.

Baliabide mugatuak dituzten herrialdeek 35 eta 40 urte arteko emakume guztiei bizitzan behin baheketa egin beharko liekete. Baliabide nahikoak daudenean, ordea, baheketaren maiztasuna areagotu behar da: 10 urtean behin eta gero 5 urtean behin 35 eta 55 urte arteko emakumeentzat. Hori lortzen denean, baheketa emakume gazteagoen artean egitea zilegi da. 25 urtetik beherakoen artean, ordea, gutxitan egin behar da, gaixotasuna haiengan ez delako hain ohikoa.

OMEren gomendioen arabera, minbiziaren kontrolerako programa nazionalan, frotisak aztertzeko laboratoriorak eta anormaltasunak tratatzeko instalazioak baldin badaude, hasierako helburua izan beharko litzateke 35 eta 40 urte bitarteko emakume guztiei baheketa behin egitea. Helburu hori proposatutako taldearen %80arekin bete denean, baheketaren maiztasuna areagotu behar da, 10 urtean behin eginez, eta geroago bost urtean behin, 30 eta 60 urte arteko emakumeekin. Baheketaren maiztasuna areagotzeak edo emakume

gazteagoen artean zabaltzeak ez dituzte konpentsatzen laborategiko proben kalitatearen akatsak eta behaketa.

EAEen, 2007ko Osasun Inkestaren datuen arabera azken bi urteetan zitologiarik egin ez duten 35 eta 40 urte arteko emakumeen proportzioa %9,7 da. Beraz, %90,3ak egin du, %80ko helburua gaindituz.

(b) Mamografiak

Bularretako minbizia minbizirik ohikoena da mundu osoko emakumeen artean. Baheketa egiteko zenbait metodo daude.

OMEk azaltzen duenez,

- Instalazio egokiak daudenean, mamografia soilaren bidez baheketa eginez (bularren miaketa fisikoa eginez edo ez) eta emaitza positibo susmagarriak dituzten pertsonen jarraipena eginez, bularretako minbiziagatik hilkortasuna heren bateraino jaitsiko da 50 eta 69 urte arteko emakumeen artean. Onuraren zati handi bat 2 edo 3 urterik behin egiten den baheketari zor zaio.
- 40 eta 49 urte arteko emakumeen artean daukan eraginkortasunari buruzko datu mugatuak daude.
- Mamografia ez da erabili behar detekzio masifikatzailea egiteko, salbu eta dagokion adin-taldearen (hau da, 50 urteko emakumeen) gutxienez %70ari baheketa eraginkorra eta fidagarria egiten zaioela bermatzeko baliabiderik ez badago.

III.2.19. LAUKIA. EMAKUMEAK: BANAKETA EHUNEKOTAN, MAMOGRAFIA EGITEAREN ARABERA, ADINKA ETA TALDEKA 2007

		Inoiz ez	<3 urte	≥ 3 urte
<50	I. taldea	62,9	30,5	6,6
	II. taldea	67,5	29,0	3,5
	III. taldea	73,1	23,4	3,5
	IV. taldea	72,1	24,2	3,8
	V. taldea	76,1	18,6	5,3
	Guztira	70,7	25,0	4,4
50-64	I. taldea	4,2	94,2	1,6
	II. taldea	5,1	91,3	3,7
	III. taldea	2,7	95,3	2,0
	IV. taldea	6,3	90,7	3,1
	V. taldea	9,7	84,6	5,7
	Guztira	5,8	91,1	3,1
65-74	I. taldea	8,9	55,7	35,4
	II. taldea	—	59,0	41,0
	III. taldea	7,5	44,9	47,6
	IV. taldea	6,6	56,1	37,3
	V. taldea	15,8	43,3	41,0
	Guztira	7,7	53,1	39,2
≥75	I. taldea	41,7	13,0	45,3
	II. taldea	43,3	18,0	38,7
	III. taldea	45,0	11,6	43,4
	IV. taldea	51,0	9,5	39,5
	V. taldea	61,7	5,8	32,6
	Guztira	51,5	9,7	38,8
TOTAL	I. taldea	42,9	45,9	11,1
	II. taldea	44,3	46,3	9,4
	III. taldea	46,7	41,0	12,3
	IV. taldea	45,1	42,5	12,4
	V. taldea	54,2	30,9	14,9
	Guztira	46,3	41,5	12,2

Iturria: EAEko Osasun Inkesta, 2007.

Osasun Sailak 2007. urtean egin zuen Osasun Inkestaren arabera, programako adin-taldean (50-64 urte), azken hiru urteetan mamografiak egin dituzten emakumeen portzentajea %91,1ekoa da. Ez dago ezberdintasun esanguratsurik talde sozioekonomikoen artean, salbu eta talderik aberatsenean, por-

zentaje txikiagoa duena (%84,6). Aitzitik, kontuan izan behar da talde horretako emakumeek osasun zentro pribatuetan egin lezaketela.

2.4. Osasun sistema eta prestazioak

2.4.1. Sarrera

Lurralde bateko osasun sistemaren egoera eta bilakaera baloratzeko gehien onartu ohi diren baliabideen adierazleen artean, ospitale kopurua, ohe kopurua eta langile kopurua (medikuak, erizainak, eta abar) daude.

EUROSTATEk osasun baliabideen eta langileen gainean dituen datuen arabera:

- EAEn, 100.000 biztanleko dauden doktore eta psikiatra kopurua EB-ko beste herrialde batzuetan dagoena baino handiagoa da. Halere, EUROSTATen datuak tentu handiz aztertu behar dira, EUROSTATEk berak aitortu baitu serieen artean haustura gertatu dela.

Beste batzuetan azaldu dugunez, EUSTATEk erabiltzen duen metodologiak ospitaleetako osasun-laguntza jarduera (publikoa eta pribatua) eta ospitalez kanpokoa (publikoa) bereizten ditu. Biak ezin daitezke batu. Halere esan dezakegu hazkunderako joera dagoela mediku kopuruan, baina ezin dezakegu zehaztu hazkunde erreala zenbatekoa den.

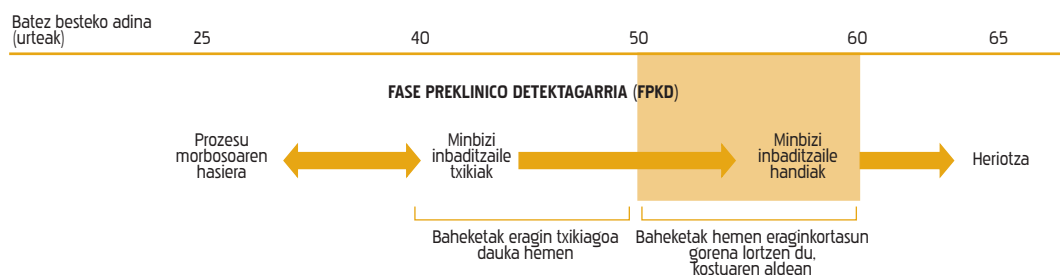
- Ospitaleetako ohe kopuruak, EB-n nahiz EAEn, beheranzko joera dauka. Murrizpen honen arrazoietakoa bat batez beste-ko egonaldien murrizpena izan omen da.

Zehazki, EUSTATEk emandako datuen arabera, aurrerago azalduko ditugunak, 2005 eta 2006. urteen artean, 100.000 biztanleko ohe kopurua 338,9tik 334,1era igaro da. EAEn, 385,9tik 380,9ra.

EUSTATEk emandako datuek, aurrerago azaltzen direnak, erakusten dute ohe kopuruak gora egin zuela 2004tik 2005era, eta ordutik hona behera egin duela.

- 100.000 biztanleko dentista kopuruak ere gora egin du, salbuespenak salbuespen. Adierazlea, EAEn, estatuan dagoena baino txikiagoa da (48,6 eta 53,7 hurrenez hurren, 2007an) eta EB-ko herrialderik gehienetan dagoena baino txikiagoa.
- 100.000 biztanleko dauden erizain eta emagin kopuruari dagokionez, azken urteetan etengabeko hazkundera ikusi

III.2.8. Grafikoa. Bularretako minbiziaren detekzioa

Iturria: "Minbizi kontrolatzeko programa nazionalak. Kudeaketarako politikak eta pautak" (OME).

III.2.20. LAUKIA. EAEko MEDIKUAK

	2003	2004	2005	2006	2007
Ospitalez kanpoko laguntza-jardueran (OKLJ) ari diren medikuak (publikoan)	2.709	2.747	2.773	2.795	2.815
Ospitaleko laguntza-jardueran (OLJ) ari diren medikuak (publikoan eta pribatuan)	4.180	4.247	4.284	4.330	4.459
Populazioa	2.095.014	2.104.396	2.115.383	2.130.996	2.147.754
OKLJn dauden medikuak 100.000 biztanleko	129,3	130,5	131,1	131,2	131,1
OLJn dauden medikuak 100.000 biztanleko	199,5	201,8	202,5	203,2	207,6

Iturria: EUSTAT.

III.2.21. LAUKIA OSASUN BALIABIDEAK (tasak 100.000 biztanleko)

	Oheak		Psikiatrak eta doktoreak			Dentistak			Erizainak eta emaginak		
	2005	2006	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
EB-15											
Austria	770,7	766,4	352,8	365,0	375,7	51,2	53,8	54,1	729,1	739,6	
Belgika	744,8		401,2	400,8	404,7	82,3	82,3	81,7	661,1	674,7	644,4
Alemania	846,4	829,1	308,2	316,2		79,0	78,3		1.452,2	1.451,3	
Danimarka	370,7	361,8	320,2	328,9		89,4	89,1		665,9	670,4	
Espainia	338,9	334,1	331,1	414,8	418,5	49,7	51,5	53,7	648,9	864,5	855,4
Galizia	362,7	363,7	415,7	387,5	311,9	51,1	52,4	54,4	717,6	727,6	727,7
Asturias	362,4	362,6	502,5	372,6	443,6	432	447	461	816,6	915,2	904,9
Kantabria	379,4	365,9	364,4	489,6	419,0	64,2	66,2	69,2	889,0	743,0	960,3
EAE	385,9	300,9	611,9	436,1	503,2	47,4	47,1	48,6	947,3	985,9	1.190,8
Nafarroa	387,3	361,7	299,2	391,8	685,7	49,9	48,7	50,3	985,2	831,1	751,0
Errioxa	318,3	315,8	357,5	368,4	493,8	42,3	42,5	44,5	1.013,3	1.104,2	1.089,4
Aragoi	401,0	398,5	547,3	350,3	376,7	76,7	78,4	83,5	831,5	641,6	674,1
Madril	321,5	317,0	351,2	301,7	297,6	36,5	37,9	39,6	818,0	795,3	784,3
Gaztela eta Leon	397,6	398,1	243,0	342,0	331,6	29,1	31,5	32,6	657,0	665,7	730,6
Gaztela-Mantxa	260,6	262,9	252,0	260,6	195,5	29,1	30,3	32,3	739,1	849,4	921,4
Extremadura	348,1	344,0	389,3	375,4	381,1	51,7	54,1	56,3	796,0	880,9	917,4
Katalunia	439,9	438,7	301,6	348,8	355,1	46,9	48,5	51,9	706,0	698,1	600,9
Valentziar K.	254,5	252,0	365,3	433,8	315,5	47,4	49,0	50,9	970,8	679,8	818,2
Balearrak	337,1	323,5	341,3	325,9	333,4	46,7	48,8	51,6	580,2	632,5	632,8
Andaluzia	260,7	256,0	352,0	335,6	496,1	52,9	53,8	56,0	723,0	576,6	583,6
Murtzia	317,5	316,2	420,1	139,7	279,5	44,8	44,7	41,9	1.681,3	1.820,4	1.257,7
Ceuta	539,4	525,1	302,0	370,6	350,5	39,6	41,3	43,5	702,0	532,4	676,0
Kanariak	396,0	362,6							1.108,0		
Finlandia	704,2	695,6	336,1	335,5		66,9	66,6	66,6	787,6	807,3	769,3
Frantzia	733,4	718,3									
Grezia	478,2		278,4	303,7		44,7	49,6		611,2	620,0	
Irlanda	546,3	537,8	380,1	366,6		79,0	80,1		692,8	703,0	
Italia	400,9	395,2							745,3		
Luxenburgo			291,9	291,5	286,1	62,1	67,6	67,5	508,0	567,2	554,6
Holanda	437,9	438,2	213,8	217,8		32,1	32,9		564,1	509,0	
Portugal			217,4	215,8		47,3	49,1		571,0	586,9	
Suedia	292,6	289,8	234,2	235,8		59,8	59,8		749,5	762,1	
Erresuma Batua											
EB-25											
Zipre			354,9	355,7		67,4	67,4		850,2	844,7	
txekiar Errep	829,1	817,0	341,2	345,5		75,8	76,2		995,9	999,8	
Estonia	548,4	565,3	373,6	359,5	368,3	50,6	52,4	55,1	747,7	737,2	761,1
Hungaria	784,6	791,3	277,3	282,4		55,3	55,9				
Lituania											
Letonia	766,4	758,6	347,4	383,5	332,8	48,1	46,6	42,9	579,0	591,2	622,8
Malta	742,5	752,3			357,7			57,5			1.467,3
Eslovenia		477,5	302,8	315,9		54,2	50,3		631,6	632,6	
Eslovakia	677,7	708,7	235,6			47,1			783,2		
Polonia	652,2	647,5									
EB-27											
Errumania	661,8	658,6	348,7	356,6		82,1	82,7				

Iturria: Eurostat. Datu-basea.

da. Datu horiek estatuan erregistratutakoak (1.190,8; 2007an 855,4) eta EB-ko herrialdeetan erregistratutakoak baino handiagoak dira.

2.4.2. Egitura, baliabideak eta osasun-laguntzako jarduera

Lehenago azaldu dugunez, osasun-laguntza jarduera ospitaleko edo ospitaleaz kanpoko jarduera izan daiteke. Publikoak edo pribatuak izan daitezke biak. Osasun-laguntzako jarduera publikoa Osakidetza eta itundutako zentroek ematen dute. Pribatua, zentro pribatuek.

Gastuaren azterketan bezalaxe, orain azalduko dugun analisia ondoko hauetan oinarriturik egin da:

- EUSTATEk eskainitako datuak, ospitale sektorerako (*ospitaleetako estatistika*) eta ospitaleaz kanpoko sektorerako (*ospitaleaz kanpoko estatistika publikoa*). Lehenengo kasuan informazioa eskuragarri dago bai sektore publikorako bai sektore pribaturako. Bigarrenean (ospitaleaz kanpoko), berriz, sektore publikorako datuak bakarrik dauzkagu.
- Osakidetza eman duen informazioan, bai ospitaleei dago-kienez, bai ospitaleaz kanpoko jarduerari buruzkoa.

2.4.2.1. Ospitaleaz kanpoko jarduera publikoa

EUSTATen datuen arabera, ospitaleaz kanpoko laguntza-jarduera publikoa 2000. urteaz geroztik urtero areagotu da.

2007. urtean, ospitaleaz kanpoko 467 zentro publikoek (aurreko urtean baino %0,2 gehiago) guztira 13.807 mila kontsulta hartu zituzten, 2006an baino %3,2 gehiago. Horrek esan nahi du 2003. urteaz geroztik %9,5eko gehikuntza izan dela. Gehikuntza hori langile-kopuru osoaren gehikuntza baino txikia da. Langile-kopuruaren gehikuntza 2006 eta 2007 artean %1,2 izan zen, eta 2003 eta 2007 artean %5,2.

Lanean ari diren langileak 7.592 dira guztira. Haietatik %77 osasun-langileak dira (2.815 medikuak dira, aurreko urtean baino %0,8 gehiago, eta 3.008 erizaintzako langileak eta bestelako langileak dira). %23, berriz, ez dira osasuneko langileak. 2006 eta 2007. urteen artean beste jaitziera bat egon zen espezialisten kopuruan, %1,3koa. 2003 eta 2007. urteen artean jaitziera %3,8koa izan zen.

Ospitaleaz kanpo egiten diren kontsulta medikoen %82,5 lehen arretakoak dira: medikuntza orokorra / familia-medikua (9,7 milioi) eta pediatria (1,6 milioi). Bi espezialitateek erakusten dute kontsulten kopuruak gora egin duela aurreko urteaz geroztik: medikuntza orokorrean %3,6 eta pediatrian %2,4. Gainerako kontsulta medikoak, %17,5, anbulatorioetan, osasun mentaleko zentroetan eta lan-istripuetako mutuen laguntza-zentroetan ematen den arreta espezializatua dira. Gehien eskatu ziren espezialitateak traumatologia (496.333 kontsulta), tokoginekologia (317.938), psikiatria (272.773) eta oftalmologia (215.057) izan ziren.

Mediku kopurua areagotu denez gero, mediku bakoitzeko biztanle kopuruak behera egin du medikuntza orokorrean. Pediatrian, ordea, ez da berdin gertatzen. Lehenengo kasuan 1.413 biztanletik 1.397 biztanletara aldatu da mediku bakoitzeko ratioa. Baina bigarrenean, 834tik 844ra. Horrek aurreko urtean pediatriak izandako joeraren jarraipena erakusten du: aurreko urtean ere mediku bakoitzeko biztanle kopuruak gora egin zuen: 814tik 834ra.

Mediku bakoitzeko kontsulten batez bestekoa 2007. urtean 4.974koa izan zen (aurreko urtean baino gehixeago, 4.853). Batez besteko horren gainetik mediku orokorrak daude, 6.345 kontsulta hartu zituztenak, eta pediatriak (5.456 kontsulta). Gainerako medikuen kasuan batez bestekoak txikiagoak dira:

III.2.22. LAUKIA. OSPITALEAZ KANPOKO LAGUNTZA-JARDUERA PUBLIKOA EAEn

	2003	2005 (1)	2006	2007	Δ 2006-2007 (%)	Δ 2003-2007 (%)
BALIABIDEAK						
Zentro kopurua	447	451	465	467	0,4	4,5
Langileak guztira	7.216	7.446	7.499	7.592	1,2	5,2
Medikuak	2.709	2.773	2.795	2.815	0,7	3,9
Medikuntza orokorra	1.406	1.465	1.508	1.537	1,9	9,3
Pediatria	287	295	297	301	1,3	4,9
Espezialistak	1.016	1.013	990	977	-1,3	-3,8
Bestelako osasun-langileak guztira	2.863	2.949	2.960	3.008	1,6	5,1
Osasunez kanpoko lang. guztira	1.644	1.724	1.744	1.769	1,4	7,6
LAGUNTZA-JARDUERA (milatan)						
Kontsultak guztira	12.608	13.180	13.375	13.807	3,2	9,5
Medikuntza orokorra	8.727	9.248	9.415	9.752	3,6	11,7
Pediatria	1.482	1.551	1.603	1.642	2,4	10,8
Erradiografia	499	530	555	755	36,0	51,3

(1) Kontsultategietako batzuk osasun zentro gisa birsailkatu dira, Osasun eta Kontsumo Ministerioaren arabera (urriaren 10eko 1277/2003 Errege Dekretua).

Iturria: EUSTAT, Ospitaleaz kanpoko estatistika publikoa.

III.2.23. LAUKIA. EAEko OSPITALEZ KANPOKO ADIERAZLE NAGUSIAK

	2003	2005 (1)	2006	2007
EGITURAZKO ADIERAZLEAK (biztanle kop/medikua)				
Medikuak guztira	773	763	762	763
Medikuntza orokorra	1.490	1.444	1.413	1.397
Pediatría (0-14 urte)	808	814	834	844
JARDUERA ADIERAZLEAK (kontsultak 100 biztanleko)				
Kontsulta medikoak	602	623	628	643
Medikuntza orokorreko kontsultak	417	437	442	454
Pediatrico kontsultak	639	646	647	646
Kontsultak mediku bakoitzeko				
Kontsulta medikoak	4.726	4.821	4.853	4.974
Medikuntza orokorreko kontsultak	6.207	6.313	6.243	6.345
Pediatrico kontsultak	5.164	5.259	5.397	5.456

(1) Kontsultategietako batzuk osasun zentro gisa birstaillatu dira, Osasun eta Kontsumo Ministerioaren arabera (urriaren 10eko 1277/2003 Errege Dekretua).

Iturria: EUSTAT, Ospitalez kanpoko estatistika publikoa.

III.2.24. LAUKIA. ZENTRO MOTAK ETA ZENTROETAN HARTZEN DIREN KONTSULTAK

Zentro mota	Zentro kopurua, motaren arabera			Zentro bakoitzean hartutako kontsultak (% bertikala)
	2005	2006	2007	2007
Guztira	451	465	467	100
Anbulatorioa	28	28	28	6,0
Kontsultategia	28	58	52	11,1
Osasun zentroa	132	119	128	27,4
Premiazko arretako zerbitzua	37	37	37	7,9
Zentro periferikoa (medik. etxea)	119	113	112	24,0
Osasun mentaleko kontsultategia	50	50	50	10,7
Mutueta osasun zentroak	46	48	48	10,3
Bestelakoak	11	12	12	2,6

Iturria: EUSTAT, Ospitalez kanpoko estatistika publikoa.

dermatologoak (4.287), traumatologoak (3.939), endokrinoak (3.760) eta oftalmologoak (3.469).

Biztanle bakoitzeko kontsulta kopurua 6,4 izan zen batez bestez. Horrek esan nahi du aurreko urtearen aldean igoera txiki bat egon dela. Hazkunde horren arrazoia da medikuntza orokorreko kontsultek gora egin zutelako (6,4tik 6,5era), pediatrian kopurua egonkorra baita (14 urtetik beherakoak batez bestez 6,5 aldiz joan ziren osasun zentroa pediatriarengana). Kontsulta guztien %27,4a osasun zentroetan hartu zen, %24 medikuen etxeetan³, %11,1 kontsultategietan⁴, %10,7 osasun mentaleko kontsultategietan, %10,3 lan-istripuetako mutueta osasun zentroetan, %7,9 larrialdietako arreta zerbitzuetan⁵.

eta %6 ambulatorioetan (zentro hauetan gizarte segurantzako onuradunei laguntza ematen zaie zenbait alorretan: medikuntza orokorra, pediatria/puerikultura eta espezialitateak).

2.4.2.2. Ospitaleetako jarduera publiko eta pribatua⁶

EUSTATEN ospitaleetako estatistikaren datuen arabera, 2006 eta 2007. urteen artean, ospitale kopurua unitate bat murriztu da: sare pribatuan 27 egotetik 26 daude. Horrela, guztira 44 ospitale daude: 18 publiko eta 26 pribatu. Ospitale kopurua handiagoa da sare pribatuan, baina publikoak dauzka baliabiderik gehien. Ohe guztien %69,3 dauzka, inkubagailu guztien %83,5, ebakuntza-gelen %60,9, erditzeko gelen %70,3, kan-

³ Zentro periferikoa (medikuen etxea): Zentro hauetan, landa-giroko lekuetan, medikuntza orokorreko laguntza ematen da. Beharrezkoa denean, emaginak eta OLTak ere badaude.

⁴ Kontsultategiak: zentro hauetan gizarte segurantzaren onuradunei medikuntza orokorreko eta pediatriako/puerikulturako laguntza ematen zaie, baldin eta beren jarduerak egiten duten eremuan espezialitate hori badago.

⁵ Etengabeko Arreta Guneak (EAG) arratsaldean eta gauean dauden jaieguneak arreta eskaintzen diete gizarte segurantzaren onuradunei.

⁶ EUSTATEN arabera, ospitaleak publikoak (Osakidetza) edo pribatuak izan daitezke: ongintzazko-partikularra, pribatuak, Gurutze Gorria, beste batzuk.

po kontsultetarako gelen %66,5, langileen %77,3, medikuen %66,9, erizainen %83, OLT eta EUDen %84,6 eta laguntzazkoa ez den langileriaren %74,5. 2006 eta 2007. urteen artean, oheen, erditzeko gelen eta kanpo kontsultetarako gelen kopurua izan ezik, gainerakoek gora egin zuten. Gutxikuntza sare pribatuan baino ez zen gertatu.

Zehazkiago, langileei dagokionez, kopuru osoak gora egin du berriro, %2,3 batez bestez. Sare publikoa eta pribatua bereiztuz gero, sektore publikoan %2,4 areagotu da eta pribatuan %2,1. Kategoriaren arabera (medikuak, erizainak eta abar), mediku kopuruak %4an gora egin du sare publikoan eta %0,9an sare pribatuan (beheranzko joera hautsiz). Erizain kopuruak gora egin du sare bietan (publikoan %1,7 eta pribatuan %5,2). OLTak eta EUDak %1,7 gehiago dira publikoan eta %6,1 gehiago publikoan. Laguntzazkoak ez diren langileak %2,3 gehiago dira publikoan eta %1,1 pribatuan.

EUSTATen datuen arabera, ospitaleetako sektoreak 21.279 langile izan zituen, aurreko urtean baino %2,3 gehiago. Haietatik %72 emakumeak izan ziren eta %28 gizonak. Lan

egiten duten ospitaleen helburuak bereiztuz gero, langileen %88,2ak akutuen ospitaleetan lan egiten dute, %7,5ak ospitale psikiatrikoetan eta %4,3ak egonaldi ertain eta luzeko ospitaleetan.

Osasun jarduerari dagokionez, jarduera guztiek gora egin dute, salbu eta sare publikoko erresonantzia magnetikoak (%-5; sare pribatuan ordea, +%11,3). Premiazko ebakuntzek behera egin dute, sare publikoan behera egitearen ondorioz (%-0,7; pribatuan, berriz, gora egin dute, %1,5). Zesarea bidezko erditzeak sare publikoan gutxitu dira (%-5,1; sare pribatuan, ostera, %15,1 gehitu dira). Erditze multipleak sare pribatuan gutxitu egin dira (%-16,7) eta publikoan %14,2 gehitu dira.

Ospitaleetan egin ziren 233.742 ebakuntzek (%62,4 publikoetan eta %37,6 pribatueta) %4,3ko gehikuntza ekarri zuten aurreko urtearen aldean (%4koa sare publikoan eta %4,9koa pribatuan). Gehikuntza honen arrazoa da, EUSTATen arabera, kirurgia handi anbulatorioko ebakuntzak (eguneko ospitale kirurgikoak) %10 gehitu direla, ospitaleratzearen alternatiba gisa.

III.2.25. LAUKIA. OSPITALEETAKO LAGUNTZA-JARDUERAREN EBOLUZIOA EAEn

	2004			2005			2006			2007			Var. 2006-07		
	Guz.	Publ.	Prib.	Guz.	Publ.	Prib.	Guz.	Publ.	Prib.	Guz.	Publ.	Prib.	Guz.	Publ.	Prib.
BALIABIDEAK															
Ospitale kopurua	44	18	26	44	18	26	45	18	27	44	18	26	-2,2	0,0	-3,7
Oheak	8.016	5.565	2.451	8.118	5.635	2.483	8.049	5.581	2.468	8.048	5.615	2.433	0,0	0,6	-1,4
Inkubagailuak	97	84	13	89	76	13	91	76	15	91	76	15	0,0	0,0	0,0
Ebakuntza-gelak	189	114	75	191	116	75	193	118	75	197	120	77	2,1	1,7	2,7
Erditze gelak	38	26	12	38	26	12	38	26	12	37	26	11	-2,6	0,0	-8,3
Kanpo kontsult. gelak	892	570	322	926	599	327	956	621	335	935	622	313	-2,2	0,2	-6,6
Langileak guztira	20.037	15.620	4.417	20.399	15.784	4.615	20.797	16.057	4.740	21.279	16.441	4.838	2,3	2,4	2,1
Medikuak	4.247	2.747	1.500	4.284	2.796	1.488	4.330	2.865	1.465	4.459	2.981	1.478	3,0	4,0	0,9
Erizainak	5.686	4.822	864	5.794	4.865	929	5.969	4.981	988	6.103	5.064	1.039	2,2	1,7	5,2
OLT eta EUD	5.213	4.494	719	5.307	4.540	767	5.467	4.653	814	5.595	4.731	864	2,3	1,7	6,1
Laguntzazkoak ez diren langileak	3.857	2.941	916	3.941	2.956	985	3.984	2.958	1.026	4.063	3.026	1.037	2,0	2,3	1,1
LAGUNTZA JARDUERA															
X izpien azterlanak	1.458.688	1.196.864	261.824	1.454.042	1.167.016	287.026	1.551.876	1.254.914	296.962	1.591.855	1.283.271	308.584	2,6	2,3	3,9
Ekografiak	228.689	163.376	65.313	244.132	168.003	76.129	264.811	185.218	79.593	287.327	200.783	86.544	8,5	8,4	8,7
+T.A.C.+	162.090	139.491	22.599	168.487	143.126	25.361	186.849	157.071	29.778	200.675	169.591	31.084	7,4	8,0	4,4
Erresonantzia magnetikoa	53.185	20.206	32.979	54.707	20.536	34.171	57.110	20.593	36.517	60.227	19.569	40.658	5,5	-5,0	11,3
Angiografia digitala	7.942	6.853	1.089	7.801	7.177	624	8.479	7.800	679	9.073	8.377	696	7,0	7,4	2,5
Ebakuntzak	219.165	138.177	80.988	213.276	131.278	81.998	224.104	140.210	83.894	233.742	145.753	87.989	4,3	4,0	4,9
Programatuak	187.789	115.407	72.382	184.214	109.704	74.510	194.876	118.306	76.570	204.554	123.997	80.557	5,0	4,8	5,2
Premiazkoak	31.376	22.770	8.606	29.062	21.574	7.488	29.228	21.904	7.324	29.188	21.756	7.432	-0,1	-0,7	1,5
Erditzeak	19.789	17.375	2.414	19.992	17.512	2.480	20.233	17.742	2.491	20.874	18.134	2.740	3,2	2,2	10,0
Baginatik	16.763	14.935	1.828	17.108	15.180	1.928	17.128	15.353	1.775	17.782	15.866	1.916	3,8	3,3	7,9
Zesarea bidez	3.026	2.440	586	2.884	2.332	552	3.105	2.389	716	3.092	2.268	824	-0,4	-5,1	15,1
Erditze multipleak	379	362	17	387	370	17	435	423	12	493	483	10	13,3	14,2	-16,7
Erditzeak (anestesia epidurala)	1.480,6	1.441,6	390	1.511,3	1.451,4	599	1.490,6	1.438,7	519	1.551,3	1.497,4	539	4,1	4,1	3,9
Abortuak	2.113	2.113	—	2.141	2.141	—	2.132	2.132	—	2.236	2.220	16	4,9	4,1	—

Iturria: EUSTAT. Ospitaleetako estatistika. Datu-basea.

III.2.26. LAUKIA. EAeko OSPITALE ADIERAZLE NAGUSIEN EBOLUZIOA

	2004			2005			2006			2007		
	Guz.	Publ.	Prib.	Guz.	Publ.	Prib.	Guz.	Publ.	Prib.	Guz.	Publ.	Prib.
EGITURAZKO ADIERAZLEAK (funtzionatzen ari diren 100 ohe bakoitzeko langileak)												
Medikuak	37,8	45,2	21	38,3	45,5	21,9	39,8	47,3	23	41,3	49	23,6
Erizainak	67,9	83,7	31,8	68	83	34,2	70,5	85,3	37	72,1	86,2	39,7
JARDUERA ADIERAZLEAK (1.000 biztanle bakoitzeko adierazlea)												
Oheak	3,8	2,6	1,2	3,8	2,7	1,2	3,8	2,6	1,2	3,8	2,6	1,1
Egonaldiak	1.144,3	816,0	328,3	1.163,9	828,1	335,7	1.121,5	800,8	320,7	1.136,8	816,4	320,4
Ospitaleratzeak	133,2	97,5	35,7	135,1	97,8	37,2	137,2	99,7	37,5	140,2	101,9	38,3
Larrialdiak	494,2	426,1	68,1	508,3	432,3	76,0	516,5	436,0	80,6	511,1	426,8	84,3
Ebakuntzak	103,0	64,9	38,0	100,9	62,1	38,8	105,2	65,8	39,4	109,2	68,1	41,1
Kanpo kontsultak	1.030,7	801,2	229,5	1.030,5	810,5	220,0	1.100,7	855,8	244,8	1.121,9	880,9	241,0
FUNTZIONAMENDU ADIERAZLEAK												
Okupazio indizea (%)	83,3	85,5	78,1	83,1	85,1	78,3	81,3	83,7	75,8	82,8	85,3	77,2
Batez besteko egonaldia	8,6	8,4	9,2	8,7	8,5	9	8,2	8,1	8,6	8,2	8,1	8,4
txandaketa indizea	35,2	37,1	31	35	36,5	31,7	36	37,7	32,3	37	38,6	33,6
Larrialdietako presioa	49	60,2	18,4	50,4	62,5	18,6	48,3	60,6	15,6	48,8	61,6	14,8
Ospitaleratutako larrialdiak	13,2	13,8	9,3	13,3	14,1	8,8	12,8	13,9	7,3	13,4	14,7	6,7
Hilkortasun gordina (%)	3,3	3,8	2	3,5	4	2,1	3,2	3,7	1,8	3,3	3,8	2
Nekropsiak 1.000 heriotza bakoitzeko	37,8	44,5	2,7	33,7	40	1,8	37,3	43,9	2,1	41,3	48,7	3,7
Akutuen ospitaleetako batez besteko egonaldia (guztira)	5,4	6	3,6	5,5	6,2	3,5	5,2	5,8	3,3	5,1	5,8	3,2
Kirurgia eta espezialitateak	4,2	5,1	2,6	4,2	5,3	2,5	4	5	2,3	3,9	4,7	2,4
Neonatalogia	12,4	12,4	5,2	13	13	4	12,3	12,4	3,2	12,4	12,4	3,5
Ginekologia	3,1	3	3,3	3,1	3,1	3,3	3,1	3	3,5	3	2,9	3,6
Psikiatria (akutuen unitatea)	16,4	16,4	4	15,6	15,7	3	15,3	15,3	2,8	15,6	15,6	3,5
Psikiatria (egonaldi luzeak)	9,3	9,3	—	8,2	8,2	—	8,8	8,8	—	8,6	8,6	—
Errehabilitazioa	52,8	50,6	90	49,6	46	99,4	39,1	36,3	161	43,8	40,5	129,1

Iturria: EUSTAT. Ospitaleetako estatistika. Datu-basea.

Hartutako erditze guztiei dagokienez (20.874) %3,2ko gehikuntza gertatu da aurreko urtetik. Erditzeetatik gehienak (%86,9) ospitale publikoetan izan ziren. Zesarea bidezko erditzeek (erditze guztien %14,8) behera egin zuten sare publikoan eta gora sare pribatuan. Erditze multipleak %13,3 gehitu dira, sare publikoan gehitu direlako (+%14,2), nahiz eta pribatuan %16,7 gutxitu diren.

Ospitaleetako egiturazko adierazleen analisitik ondorioztatzen da 100 ohe bakoitzeko mediku kopuruak gora egiten segitzen duela ospitale publikoetan eta pribatuetan. 2007. urtean 49 mediku zeuden 100 ohe bakoitzeko ospitale publikoetan; pribatuetan, 23,6. Era berean, 100 ohe bakoitzeko erizain gehiago daude urte honetan, sare publikoan nahiz pribatuan.

Ospitaleek 8.048 ohe zituzten (aurreko urtean baino 1 gutxiago). Horrek esan nahi du 1.000 biztanleko 3,8 ohe daudela batez beste, aurreko urteetan bezalaxe. Jarduerari buruzko ospitaleetako gainerako adierazleek erakusten dute diru-sarreren, egonaldien, ebakuntzen eta kanpo kontsulten kopuruak gora egin duela; larrialdien kopuruak, ordea, behera egin du.

Funtzionamenduaren adierazleei dagokienez ondoko hauek areagotu dira: okupazioa eta txandaketa, larrialdietako presioa eta gaixoa ospitaleratu ziren larrialdien proportzioa, eta 1.000 heriotza bakoitzeko nekropsiak.

Bestalde, batez besteko egonaldia 8,2 da. Akutuen ospitaleetan 5,1 da. Kirurgia eta espezialitateetan 3,9, neonatologian 12,4, ginekologian 3, psikiatrian (akutuen unitatea) 15,6 eta psikiatrian (egonaldi luzeak) 8,6, eta errehabilitazioan 43,8.

2.4.2.3. Osakidetzaren ospitaleetako eta ospitalez kanpoko jarduerak

Baliabideen erabilera

Osakidetzako Osasun Laguntzako Zuzendaritzak emandako datuen arabera, Osakidetza sarearen batez besteko okupazio orokorraren indizea⁷, 2007. urtean izandako igoera koituntzaren ondoren, 2008an erori egin da berriro ere. Zehazki, %2,6 jaitsi da 2007an izan zenaren aldean, eta %81,8koa da. Aurreko urtean, ordea, %84,4koa izan zen.

⁷ Erantsitako informazioa Osakidetzako ospitale guztiei dagokie. Aurreko memoria sozioekonomikoetan akutuen ospitaleei buruzko informazioa soilik sartu zen. Orain, egonaldi ertain eta luzeko ospitaleak ere aintzat hartzen dira.

%100a gaindituz eta, horrenbestez, aipatutako batez beste-koaren gainetik, ondoko espezialitateak daude: digestiboa (%112,7, 2007an baino gehiago), barne medikuntza (%108,4, aurreko urtetik 10,2 puntu jaitsiz) eta neumologia (%108,3, 2007tik 37,6 puntu jaitsiz).

%100aren azpitik, baina batez bestekoaren gainetik halere, ondoko hauek daude: urologia (%82,5), neurologia (%82,6), errehabilitazioa eta zainketa aringarriak (biak %91,2), hematologia (%92,1) eta kardiologia (%93,4).

Batez bestekoaren azpitik kirurgia plastikoa, hodietako kirurgia, psikiatria eta toraxeko kirurgia daude, eta batez bestekoan, kirurgia orokorra eta traumatologia.

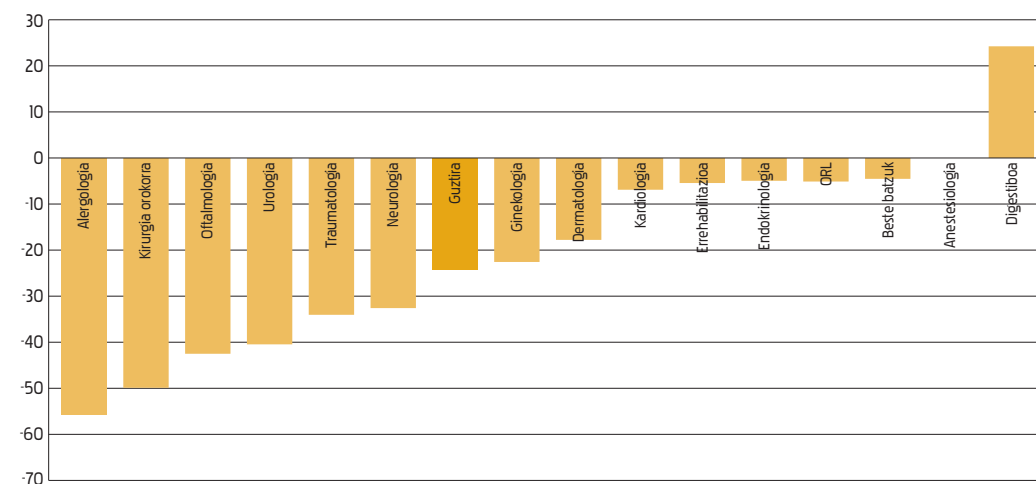
Batez besteko egonaldia berriro jaitsi da: 6,3 egunetik 5,1 egunetara. Batez bestekoaren oso gainetik errehabilitazioa (30,6), zaintza aringarriak (17,8), psikiatria (13,9), hematologia (10,4) eta barne-medikuntza (8,9) daude. Halere, guztiak jaitsi dira aurreko urtetik.

III.2.27. LAUKIA. BALIABIDE PUBLIKOEN ERABILERA, ESPEZIALITATEAREN ARABERA (BATEZ BESTEKO EGONALDIA ETA OKUPAZIO INDIZEA)

ZERBITZUAK	Batez besteko egonaldia, egunetan					Okupazio indizea (%)				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
ZERBITZU MEDIKOAK										
Barne-medikuntza	9,0	9,3	8,9	8,9	8,4	105,1	114,3	105,4	118,6	108,4
Kardiologia	5,6	6,0	5,6	5,7	5,4	92,5	97,0	93,8	107,8	93,4
Digestiboa	8,3	8,1	7,6	8,1	7,5	105,1	106,4	108,1	107,8	112,7
Hematologia	11,1	10,6	11,0	10,9	10,4	87,2	86,1	82,1	87,8	92,1
Neumologia	7,6	7,9	7,1	7,0	6,7	94,2	96,7	83,8	145,9	108,3
Psikiatria	16,0	15,1	14,7	15,0	13,9	88,4	87,2	85,6	86,4	77,7
Errehabilitazioa	35,7	32,8	33,5	33,1	30,6	86,8	81,4	81,2	91,9	91,2
Zaintza aringarriak	19,3	17,0	18,2	18,2	17,8	55,2	54,1	61,3	121,6	92,2
KIRURGIA-ZERBITZUAK										
Kirurgia orokorra	5,5	6,0	5,4	5,2	5,1	93,8	97,7	92,2	95,1	81,8
Kirurgia plastikoa	5,6	5,9	5,7	5,0	5,9	72,1	66,8	68,2	64,6	71,6
Kirurgia kardiobaskularra	5,0	5,2	5,6	5,2	4,6	69,1	90,9	86,5	95,0	95,7
Hodietako kirurgia	6,4	6,3	6,1	5,9	6,1	86,7	79,8	85,0	78,1	72,8
Toraxeko kirurgia	5,7	5,5	4,9	4,8	4,6	96,6	87,1	85,4	87,7	79,0
Neurokirurgia	7,3	7,0	6,8	6,6	6,3	87,6	80,9	80,6	83,2	82,6
Traumatologia	5,9	6,4	5,9	6,0	5,5	87,9	88,7	86,6	91,5	81,8
Urologia	5,1	5,1	4,7	4,6	4,2	84,9	87,8	77,7	80,8	82,5
OROKORRA	7,0	7,1	6,7	6,3	5,1	84,3	84,2	83,0	84,4	81,8

Iturria: Osakidetza: Ospitale akuatuak + egonaldi ertain eta luzeko ospitaleak.

III.2.9. Grafikoa. Kanpo kontsultetarako itxaronzerrendetako gaixo kopuruaren aldakuntza

Iturria: Osakidetza.

Itxaronzerrendak

Kanpo kontsultei dagokionez, itxaronzerrendetan dauden gaixoen kopurua, guztira, aurreko urteko gehikuntzaren ondoren, 2008an jaitsi egin da, 88.750etik 72.507ra. Urte batean nolabaiteko hazkunde joera izan zuen eta hurrengoan jaisteko joera.

2007ko gehikuntza espezialitate ia guztietan gertatu zen, salbu eta anestesilogian (%-6,8), oftalmologian (%-6,1), urologian (%-3,1) eta alergologian (%-0,4). Eta 2008an, jaitsiersa ia espezialitate guztietan gertatu da, salbu eta anestesilogian (+%5,3) eta digestiboan (+%3,6).

Jaitsiersa handienak ondoko hauek izan dituzte: alergologia (%-45,4), oftalmologia (%-36,5), neurologia (%-28,8), otorrinolaringologia-ORL (%-24,7) eta kirurgia orokorra (%-24,3).

Denbora-tartea luzatzen badugu, adibidez, 2004 eta 2008. urteen arteko denboraldira, ikusiko dugu itxaronzerrendan dauden gaixoen kopurua %24,6 jaitsi zela. Jaitsiersa horren jatorria, batez ere, ondoko hauen jaitsieran datza: alergologia (%-56,1), kirurgia orokorra (%-50,4), oftalmologia (%-43), urologia (%-40,7), traumatologia (%-34), neurologia (%-33) eta ginekologia (%-22,8). Ordea, digestiboan %24,1eko gehikuntza egon da.

Luzapen denborari dagokionez, 2007 eta 2008. urteen artean, 3 hilabete baino gehiago itxaron behar izan duten pertsonen portzentajeak gora egin zuen: %0,6tik %2,4ra. Hilabete 1 eta 3 artean itxaron behar dutenen ratioak behera egin zuen: %19tik %17,1era. Bestalde, hilabete bat baino gutxiago itxaroten dutenen ratioa %80aren inguruan mantentzen da.

Ebakuntzetarako itxaronzerrendetan, gaixo kopuruak %7,6 behera egin du 2007 eta 2008. urteen artean, 16.086 pertsonatik 14.886 pertsonetara alegia. Batez besteko luzapen egunen kopuruak behera egin du (53 egunetatik 51,9 egune-

III.2.28. LAUKIA. KANPO KONTSULTETAKO ITXARONZERRENDAK. LUZAPEN-DENBORAK (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
< hilabete 1	57,9	61,4	74,5	80,4	80,1
1-3 hilabete	32,6	27,3	23,2	19,0	17,5
> 3 hilabete	9,4	11,3	2,2	0,6	2,4

Fuente: Osakidetza. Hospitales Agudos + Hospitales Media y Larga Estancia.

III.2.30. LAUKIA. EBAKUNTZETARAKO ITXARONZERRENDAK BILAKAERA

	2004	2005	2006	2007	2008
Gaixo kop.	15.906	15.706	15.944	16.086	14.866
Batez best. luzapena (egunetan)	56,8	55,17	51,9	53,03	51,86
Gaixo kop > 3 hilabete	2.914	2.878	2.470	2.414	2.050
Gaixoen % > 3 hilabete	18,32	18,25	15,5	15,0	13,8

Iturria: Osakidetza. Ospitale akutak.

tara). Horrenbestez, ebakuntza bat egiteko 3 hilabete baino gehiago itxaron behar duten gaixoen portzentajeak berriro ere behera egin du, %15etik %13,8ra.

Ebakuntza prozeduraren arabera itxaronzerrendetako datuei buruz esan behar dugu datu horiek hartzeari utzi zitzaioela. Zuzendaritza Nagusiak hala erabakita, 2008ko urrian.

III.2.29. LAUKIA. KANPO KONTSULTEN ITXARONZERRENDAK (GAIXO KOPURURIK HANDIENA DUTEN ESPEZIALITATEAK)

	Gaixo kop.					Aldakuntzak				
	2004	2005	2006	2007	2008	aldak % 04-05	aldak % 05-06	aldak % 06-07	aldak % 07-08	aldak % 04-08
Alergologia	2.064	1.982	1.664	1.658	906	-4,0	-16,0	-0,4	-45,4	-56,1
Anestesiologia	4.035	5.002	4.084	3.805	4.008	24,0	-18,4	-6,8	5,3	-0,7
Kardiologia	2.922	3.290	2.338	3.328	2.714	12,6	-28,9	42,3	-18,4	-7,1
Dermatologia	9.711	10.564	8.305	8.649	7.963	8,8	-21,4	4,1	-7,9	-18,0
Digestiboa	3.349	3.440	3.530	4.013	4.157	2,7	2,6	13,7	3,6	24,1
Endokrinologia	2.077	1.873	1.578	1.985	1.963	-9,8	-15,8	25,8	-1,1	-5,5
Neurologia	4.229	4.018	3.429	3.980	2.833	-5,0	-14,7	16,1	-28,8	-33,0
Errehabilitazioa	3.344	3.164	3.022	3.730	3.145	-5,4	-4,5	23,4	-15,7	-6,0
Kirurgia orokorra	4.712	4.258	3.076	3.089	2.339	-9,6	-27,8	0,4	-24,3	-50,4
Oftalmologia	18.987	22.120	18.135	17.026	10.818	16,5	-18,0	-6,1	-36,5	-43,0
ORL-otorrinolaringologia	4.085	4.630	4.103	5.132	3.862	13,3	-11,4	25,1	-24,7	-5,5
Traumatologia	14.695	15.671	11.737	11.899	9.693	6,6	-25,1	1,4	-18,5	-34,0
Urologia	3.731	3.456	2.642	2.560	2.212	-7,4	-23,6	-3,1	-13,6	-40,7
Ginekologia	7.869	6.583	5.673	7.646	6.076	-16,3	-13,8	34,8	-20,5	-22,8
Bestelakoak	10.324	12.018	9.711	10.250	9.818	16,4	-19,2	5,6	-4,2	-4,9
GUZTIRA	96.134	102.069	83.027	88.750	72.507	6,2	-18,7	6,9	-18,3	-24,6

Iturria: Osakidetza: Ospitale akutak + egonaldi ertain eta luzeko ospitaleak.

2.4.2.4. Osasun arreta pribatua: Laguntza mediko eta farmazeutikoko aseguru libreko erakundeak

Aseguru libreko erakundeen (aurrerantzean ALE) kopuru osoa, EUSTATen datuen arabera, 15 da. Halere, bakoitzak lurralde batean baino gehiagotan jardun dezake. Haietatik 4 igualatorioak dira, 7 aseguru konpainiak eta 4 BGAEak eta mutuak.

Aseguru libreko erakundeen (aurrerantzean ALE) kopuru osoa, EUSTATen datuen arabera, 15 da. Halere, bakoitzak lurralde batean baino gehiagotan jardun dezake. Haietatik 4 igualatorioak dira, 7 aseguru konpainiak eta 4 BGAEak eta mutuak.

Zorroari dagokionez, poliza kopuruak gora egin du berriro ere. 2006 eta 2007. urteen artean %4,5 igo da, 185.951raino. Osasun-laguntzako aseguru pribatua daukaten pertsonen kopurua 377.364ra iritsi zen. Hau da, 2006an baino %9,4 pertsona gehiago. 12 urteetako kopururik handiena, EUSTATen arabera. Horrenbestez, EAEko biztanleriaren %17,5ak osasun-aseguru pribatua dauka.

Asegurudun kopururik handiena hartzen duen modalitatea banakako edo familiako poliza da (%48,3), gero aseguru kolektiboak (enpresa batek bere langileentzat edo kolektibo batek bere kideentzat zuzenean egiten dituztenak) %35,6arekin, eta mutualitate publikoak (%16,1).

Gehikuntzarik handiena, asegurudun kopuruan, banakako edo familien aseguruetan gertatu da. 2006 eta 2007. urteen

artean %10,2 gehitu dira. Bestetik, aseguru kolektiboak %9,4 hazi dira, eta mutualitate publikoak %7,2.

Asegurudun gehienek (%97) nahiago dute aseguru mediku pribatua osasun-laguntza orokorreko estaldurarekin (mediko-kirurgikoa). %3ak, aldiz, estaldura zehatza aukeratu du (adibidez, lehen arretakoa, espezializatua edo hortzetakoa).

2007an bildutako primen zenbateko osoa 202,9 milioi eurokoa izan zen. Hau da, estatuko guztiaren %4, eta EAEko urte horretako BPGaren %0,3. Primen bolumena %9,2 gehitu zen aurreko urtearen aldean, estatuan izan zuen gehikuntzaren (%9,9) azpitik.

EAE osorako, asegurudun bakoitzeko urteko batez besteko prima 538 eurokoa izan zen; 2006. urtearen aldean %0,2 txikiagoa. EAEko primarik txikiena aseguru kolektiboena izan zen (497 euro; aurreko urtean 498 euro) eta handiena modalitate publikoa (579 euro).

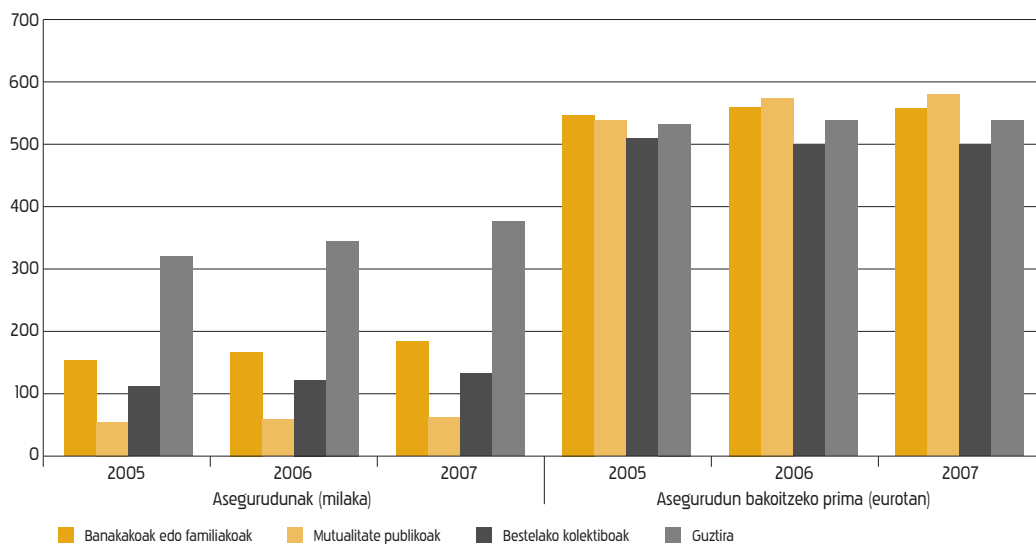
Osasun-laguntzako aseguru medikua daukaten pertsonen ALEen kontura 1.298.127 kontsulta mediko egin zituzten guztira (aurreko urtean baino %2,2 gehiago); hau da, 3,4 kontsulta asegurudun bakoitzeko, aurreko urtean izandako datuaren antzean (3,6), eta ospitale kanpoko sare publikoan batez bestez izaten diren 6,4 bisiten azpitik. EUSTATen arabera, traumatologia, tokoginekologia, pediatria eta oftalmologia espezialitate-rik ohikoenak izan ziren.

III.2.31. LAUKIA. LAGUNTZA MEDIKO ETA FARMAZEUTIKOKO ASEGURU LIBREKO ERAKUNDEEN BILAKAERA EAEn

	2000	2004	2005	2006	2007	06-07ko ald.
Erakundeak guztira *	15	15	14	16	15	-6,3
Igualatorioak	4	4	4	4	4	0,0
Aseguru konpainiak	8	8	7	8	7	-12,5
BGAek eta mutuak	3	3	3	4	4	0,0
Zorroa						
Poliza kop	151.910	162.627	167.373	178.022	185.951	4,5
Asegurudun kop	299.778	311.148	319.788	344.883	377.364	9,4
Asegurudun populazioaren %	14	15	15	16	18	8,6
Primen bolumena (euroak milaka)	121.867	158.519	169.744	185.818	202.997	9,2
Asegurudun bak. primak (eurotan)	407	509	531	539	538	-0,2
Biztanle bak. primak (eurotan)	58	74	80	87	95	9,2
Primak / BPG (%)	0,29	0,30	0,29	0,30	0,31	
Langileria						
Guztira	7.663	8.106	7.816	8.382	8.625	2,9
Osasun-langileak	7.557	7.938	7.653	8.205	8.450	3,0
Medikuak	1.619	6.592	6.346	6.720	6.900	2,7
OLT / EUD	399	466	429	434	461	6,2
Laguntza jarduera						
Kontsulta anbulatorioen kop	1.135.559	1.197.201	1.235.331	1.270.526	1.298.127	2,2
Kont., mila asegurudun bakoitzeko	3.788	3.848	3.863	3.684	3.440	
Ospitaleratzeak	35.832	46.922	49.236	51.117	52.205	2,1
Ebakuntzak	28.576	32.185	33.117	34.431	35.219	2,3
Jarduera ekonomikoa						
Gastuak guztira (euroak milaka)	129.507	160.778	168.694	177.792	194.883	9,6
Sarrerak guztira (euroak milaka)	128.622	168.129	179.722	196.283	213.408	8,7

* Guztirako kopurua erakunde ezberdinei dagokie, nahiz eta erakunde batek lurralde batean baino gehiagotan jardun dezakeen..
Iturria: EUSTAT. Datu-basea.

III.2.10. Grafikoa. Aseguru kopuruaren eta asegurudun bakoitzaren primen bilakaera, poliza motaren arabera

Iturria: Eustat. Laguntza mediko eta farmazeutikoko aseguru libreko erakundearen azterketa.

Ospitaleko arreta 2007an ere hazi zen. Horrela, aseguru-etxe medikoetako gaixoei guztira 52.205 ospitaleratze izan zituzten (aurreko urtean baino %2,1 gehiago: 51.117). Batez besteko egonaldia 3 egunekoa izan zen. Kolektibo horren

%67,5ak ebakuntza jasan zuen. Guztira 35.219 ebakuntza izan ziren (+%2,3); haietatik ohikoenak kirurgia orokorrekoak, oftalmologiakoak, traumatologiakoak eta ginekologiakoak izan ziren.

3. HIRIGINTZA ETA ETXEBIZITZA

EAEko higiezin merkatuak 2008an izandako bilakaeraren ezaugarri nagusia hau da: Eusko Jaurlaritzaren Higiezin Eskaintzaren Inkestaren datuen arabera, etxebizitza-eskaintzak %21,4ko hazkunde orokorra izan du (2006-2007ko aldian %22,2); gainera, intentsitate desberdineko hazkundeak egon dira salmentako etxebizitza berria (+18,5), erabilitako etxebizitzan (%+26), alokairuko etxebizitza askean (%+24,3), salmentako babeseko etxebizitzan (%+6,5) edo alokairuko babeseko etxebizitzan (%+58,4). Eskariak edo etxebizitza-beharrianak¹, berriz, %10,2ko murriztapena izan du, aurreko urtean beste %10,7ko murriztapena izan ondoren.

Bestalde, etxebizitzetarako eraturiko hipoteka kopuruak %15,4ko murriztapena izan du, eta horien zenbateko osoak, berriz, %16ko murriztapena, aurreko urtean, hurrenez hurren, %10,1eko eta %11,5eko murriztapena izan ondoren. Horren ondorioz, hipotekaturiko finkarako maileguan emandako batez besteko zenbatekoak %0,6ko beherakada baino ez du izan 2008an. Hipoteken merkatuko interes-tasek beherantz jarraitu dute: urtebeterako euriborra urtarileko 4,50etik abenduko 3,45era igaro da (-1,05 puntu), baina kreditu-erakundeek familiei maileguan emandako kredituen tasa (UTB) mantendu egin da: aldi horretan 5,53tik 5,58ra igaro da (+0,05 puntu)².

3.1. Lurzorua eta eraikuntza kostuak

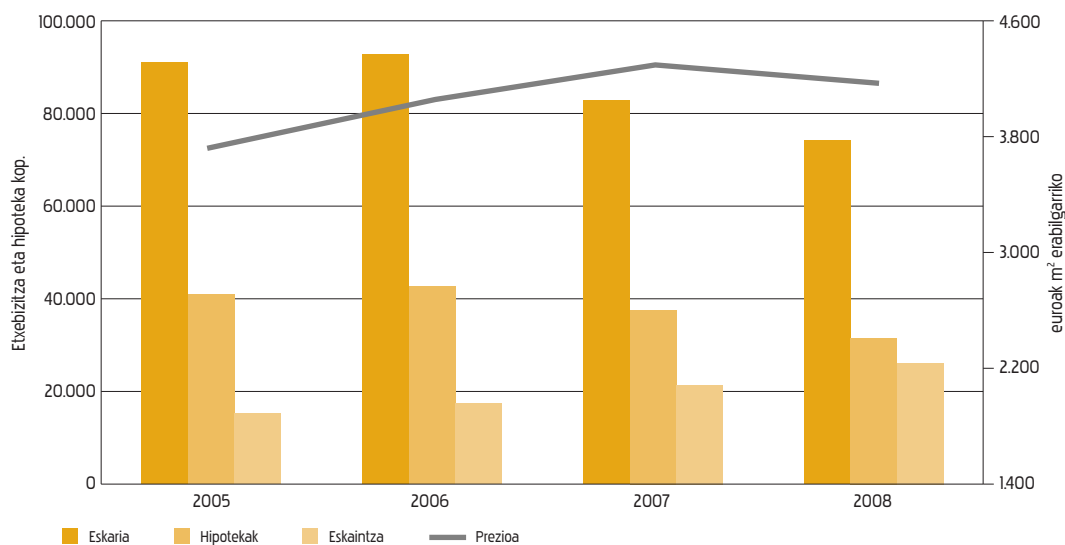
3.1.1. Lurzorua EAEn

Etxebizitzak egoitza-merkatura iristeko prozesua lurzorua eskuratuta hasten da: gero, hirigintza, sustapena eta eraikuntza datoz, eta, azkenik, etxebizitzaren salmenta edo adjudikazioa. Oro har, prozesu horren azken faseari buruzko informazio apur bat daukagu: eskaintako etxebizitza-bolumena, horien ezaggarriak eta salmentako prezioak dakizkigu, baina lehenagoko faseei buruzko informazioa oso orokorra eta, iturrien arabera, kontraesankorra da.

EAEko sustatzaileek Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Sailak 2007an egindako Inkestaren bidez adierazitakoaren arabera, etxebizitzaren azken prezioan gehien eragiten duen osagaia lurzoruaren kostua da, etxebizitzaren azken prezioaren erdia baino gehiago (%56) eragiten baitu. Hain zuzen ere, %39 lurzoruaren kostu gordinari dagokio, eta horri hirigintza-kostuen %17 gehitu behar zaio. Eraikuntza-kostuek, sustapen-enpresek diotenez, azken prezioaren %28 osatzen dute, eta gainerako %16 kostu orokorrak eta finantza-kostuak eta enpresa-bitartea dira.

Etxebizitza Ministerioaren Prezioen Estatistikako datuak aintzat hartuta, 2008ko azken hiru hilabeteetan EAEn egindako hiri-lurzoruen transakzioek 404,4 €/m²-ko batez besteko balioa izan dute, eta aurreko urtean izandako batez bestekoa baino %2,5 baxuagoak izan dira (aurreko urtean bilakaera aurkakoa

III.3.1. Grafikoa. Etxebizitzaren merkatuaren bilakaera EAEn¹

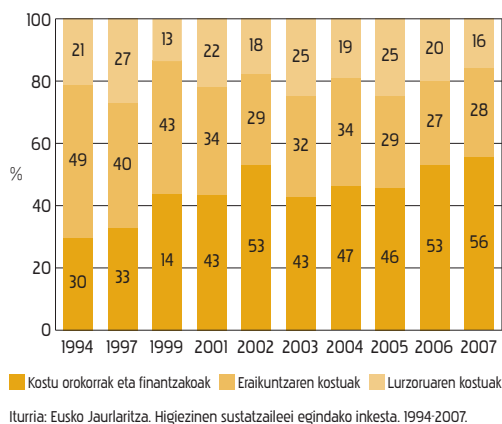

Iturria: EUSKO JAURLARITZAren eta INEren datuekin eginda.

¹ Grafikoa adierazitako eskarian, zenbat etxebizitza lortu behar den adierazten du; eskaintza higiezin sustatzaileek eta eragileek adierazitakoa da; prezioak salmentako etxebizitza aske (berria eta erabilitakoa) m² erabilgarriko euroak dira.

² Finantza-aldagai horien bilakaerari buruzko informazio gehiago lortzeko, irakurri memoria sozioekonomiko honetako "II.2. Produktio-egitura eta Berrikuntza EAEn" kapitulua.

III.3.2. Grafikoa. Etxebizitzaren prezioaren egituraren bilakaera EAE-n

izan ondoren, batez besteko prezioak %25,1eko hazkundera izan baitzuen, 2006ko laugarren hiruhilekoari zegokionez). Halaber, Estatu osoan izandako transakzioen batez bestekoa 248 €/m²-koa izan zen, eta horrek %10,5eko murriztapena adierazten du, 2007ko azken hiruhilekoan lorturiko batez besteko prezioari dagokionez.

Ehuneko absolutuetan, batez besteko preziorik altuena Madrilgo Erkidegoak dauka (510,1 €/m², 2007ko laugarren hiruhilekoan baino %9,5 baxuagoa), eta, gero, Kanarietako Erkidegoak (429,4 €/m²). EAE, bestalde, Estatuko batez bestekoaren gainetik dago urte honetan ere, prezioek Estatuan baino beherakada askoz ere txikiagoa izan baitute. Hain zuzen ere, laugarren postuan dago, Valentziako Erkidegoaren aurretik.

EAEk Lurralde Historikoen arabera izandako bilakaerari erreparatuta, aipagarria da prezioek Araban izandako beherakada; hain zuzen ere, %-20,8ko bilakaerarekin, 2008ko amaieran batez besteko prezioa 487,3 €/m²-koa izan da. Bizkaian ere batez besteko prezioek behera egin dute (-3,8), eta Gipuzkoan, berriz, prezioen maila ez da aldatu, 2007ko laugarren hiruhilekoko prezioei dagokienez (lehenengo bi hiruhilekoetan beherakada nabaria, eta, gero, urteko bigarren erdian, berriro ere gora).

Bestalde, Udalerrien eta Probintzien Espainiako Federazioaren (UPEF) "Espainiako etxebizitza sozialaren eskaria eta Etxebizitza sozial berrien sustapenerako lurzoru erabilgarria" ikerketan adierazitakoaren arabera, 2008an Estatuko udalek eta eskualdeko gobernuek 225.000 eta 400.000 etxebizitza bitartean hasteko beste lurzoru dute, txosten horretan, udalek eta autonomia-erkidegoek, baita udalerrietako eta eskualdeetako enpresa publikoek ere, 2009-2012 bitartean erabiltzeko moduko lurzoru dago jasota. EAERako egindako kalkuluaren arabera, babeseko 32.000 etxebizitza baino gehixeago eraikitzeko aukera dago.

Azkenik, hirigintza-jarduerak eragin handia sortzen du ingurumenean, Eusko jaurlaritzako Ingurumen Sailak iraunkortasuna

III.3.1. LAUKIA. HIRI LURZORUAREN KOSTUAREN BILAKAERA AUTONOMIA ERKIDEGOEN ARABERA (€/M²). LAUGARREN HIRUHILEKOAK

	2006	2007	2008	Ald. % 07/08
Andaluzia	252,3	259,3	238,8	-7,9
Aragoi	243,8	215,0	205,0	-4,7
Asturias	269,9	260,9	275,5	5,6
Balearrak	322,4	352,8	306,4	-13,2
Kanariak	370,5	405,4	429,4	5,9
Kantabria	201,6	214,8	219,5	2,2
Gaztela eta Leon	144,0	120,8	111,8	-7,5
Gaztela-Mantxa	184,6	202,0	167,1	-17,3
Katalunia	348,6	295,5	262,3	-11,2
Valentziako E.	423,8	364,2	320,1	-12,1
Extremadura	140,1	147,0	152,9	4,0
Galizia	214,3	233,0	221,3	-5,0
Madril	495,7	563,6	510,1	-9,5
Murtzia	325,7	400,3	371,5	-7,2
Nafarroa	161,6	181,0	172,5	-4,7
EAE	331,5	414,9	404,4	-2,5
Araba	487,8	615,3	487,3	-20,8
Gipuzkoa	236,0	499,1	498,9	0,0
Bizkaia	290,3	324,9	312,6	-3,8
Errioxa	266,2	253,1	246,4	-2,6
Ceuta eta Melilla	664,4	399,7	409,2	2,4
ESTATUKO B.B.	284,6	277,0	248,0	-10,5

Iturria: Etxebizitza Ministerioa. Lurzorua prezioen estatistika.

III.3.2. LAUKIA. AZALERA ARTIFIZIALIZATUA EAE-N, ERABILAREN ARABERA

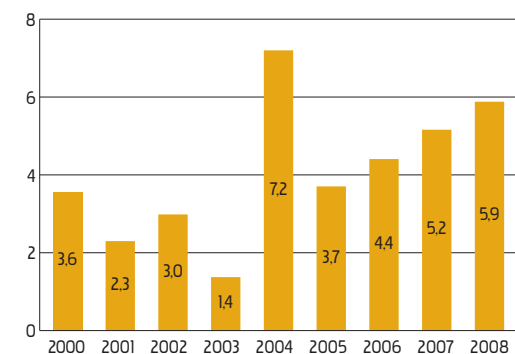
	2006	2007	Ald. %
Egoitza	19.675	19.858	0,9
Jarduera ekonomikoak	13.368	13.649	2,1
Ekipamenduak	5.410	5.411	0,0
Espazio libreak	8.650	8.638	-0,1
Oinarritako azpiegiturak	1.015	1.057	4,1
Errepideak	6.996	6.979	-0,2
Portuak	327	331	1,2
Aireportuak	809	809	0,0
Trenbideak	590	588	-0,3
GUZTIRA	56.841	57.322	0,8

Iturria: IHOBE. Ingurumen-urtekaria, 2008.

ri buruz egindako ikerketek diotenez; horren estrategiaren barruan, hain zuzen ere, lurraldearen erabilera orekatua lortzeko helburua sartzen da.

IHOBEk argitaratzen duen "Ingurumen Urtekaria 2008" deritzenak jakinarazitakoaren arabera, EAEko azalera artifizializatu 57.322 hektareakoa zen 2007an, hau da, azalera osoaren %8, aurreko urtean baino 481 hektarea gehiago (+0,8). Hazkunde hori jarduera ekonomikoetarako lurzoruak izandako hazkunderaren eraginezkoa izan da, horrek 281 hektareako

III.3.3. Grafikoa. Eraikuntzaren kostuen urte batetik besterako aldaketaren tasa EAE-n. Oinarri urtea=2005

Iturria: EUSTAT. EKI.

hazkundera izan baitu (aldaketaren %58,4); baita egoitza-erabileretarako lurzoruaen hazkundera eraginezkoa ere, 183 hektareako hazkundera izan du eta (hazkunderaren %38).

3.1.2. Eraikuntzaren kostuen estatistika

EUSTATen "Eraikuntzaren Kostuen Indizea"³ koiunturako adierazlea da, eta kostu horien bilakaera neurtzen du, honako hauek oinarrituz: eraikuntza sektoreko lehengaien edo bitarteko kontsumoen kostuen indizean (Lehengaien eta Materialen, Energiaren Kostuaren eta Gastuen Kostuaren batuketan, ibilbide hori sektoreko lehengai nagusien prezioen bidez zenbatesita) eta langilearen kostuetan (Soldata Gordinen eta Gizarte Kotizazioen batuketan, sektoreko Hitzarmen Kolektiboaren bitartez zenbatesita). Jakina, adierazle horrek ez du aukerarik ematen produkzioaren azken prezioan eragina duten kostu guztiak neurtzeko; izan ere, enpresa-irabazia ez ezik, kapitalari loturiko faktoreak ere falta dira.

2008an eraikuntzaren kostuek, oro har, %5,9ko hazkundera izan dute; eskulanaren kostuak %6,3ko hazkundera, eta lehengaien kostuek %5,7koa. Eraikuntzaren eta Obra Zibilaren

azpisektorean kostuek gora egin dute, baina intentsitate desberdinarekin: %6,5 eta %3,3, hurrenez hurren. Sektoreak kontsumituriko lehengaien prezioen artean, 2008an inflazio-tasarik handienak izan dituztenen artean, honako hauek daude: Energia elektrikoa eta gasa (%14,4), Metalezkoak diren eta ez diren mineralak (%13,1), Ura (%11,4) eta Industria kimikoa (%6,8). Aldiz, prezioetan murriztapenak izan dituztenak honako hauek dira: Petrolioaren fintzea (%-21,6) eta Material elektronikoa (%-3,2).

Bestalde, EUSTATen "Industriaren eta Eraikuntzaren Estatistika" deritzoneko datuek agerian jarri dutenez, eraikuntzaren sektorea faktore aktiboa izan zen urte horretan ere. Azken datu erabilgarrien arabera (2007ari buruzko datuak), urte horretan eraikuntzaren balio erantsi gordinak %16,1eko hazkundera nominala izan zuen (2006an %9,4ko hazkundera). Sektore honetan enpleguak, 2007an, 100.000 lanpostuko muga gainditu du, eta 101.437 lanpostura heldu da (aurreko urtean baino %5,3 gehiago).

Enpresa-soberakin gordinak, bestalde, sorturiko balio erantsiaren %39,3koa da, eta %24,4ko bilakaera positiboa izan du; langilearen kostuak, berriz, neurri txikiagoan hazi dira (%11,3). Bestalde, inbertsioak 336 milioi eurokoak izan dira, eta zifra hori aurreko ekitaldiko baino txikiagoa da (%3,2ko murriztapena); gainera, zenbateko horri amortizazioak kenduz gero, inbertsio garbia 54 milioi eurokoa da (2006an baino 46 gutxiago). Azkenik, negozioaren zifra %19ko hazkundera izan du, eta 19.766 milioi eurokoa izan da; zergak baino lehenagoko emaitzek, berriz, %21,7ko hazkundera izan dute.

3.2. Etxebizitza hutsa EAE-n. 2007ko datuak

2008an Eusko Jurlaritzako Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Sailak "EAE-n Hutsik dagoen Etxebizitzaren Kuantifikazioaren eta Ezaugarrien Biurteko Inkesta" aurkeztu du. 2007ko datuak erabilia, eta inkesta hori 1997tik egiten da. Ikerketa horren arabera, EAEko hiriko zentsu-ataletan dauden etxebizitzak %4,9 hutsik daude, eta, guztira, 42.000 etxebizitza inguru dira.

III.3.3. LAUKIA. ERAIKUNTZAREN KOSTUEN INDIZEAREN BILAKAERA, AZPISEKTOREEN ETA OSAGIAEN ARABERA. EAE

Oinarria 2005 = 100	Guzt.	Eraikuntza	Obra Zibila	Leheng.	Eskul.
2003	90,1	89,9	90,5	89,1	92,1
2004	95,1	95,1	95,2	94,8	95,6
2005	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2006	104,1	103,9	104,9	103,8	105,3
2007	108,3	108,1	109,2	108,0	109,7
2008*	116,5	115,8	118,9	116,5	116,6

(*): behin-behineko datuak.

Iturria: EUSTAT. Eraikuntzaren Kostuen Indizea.

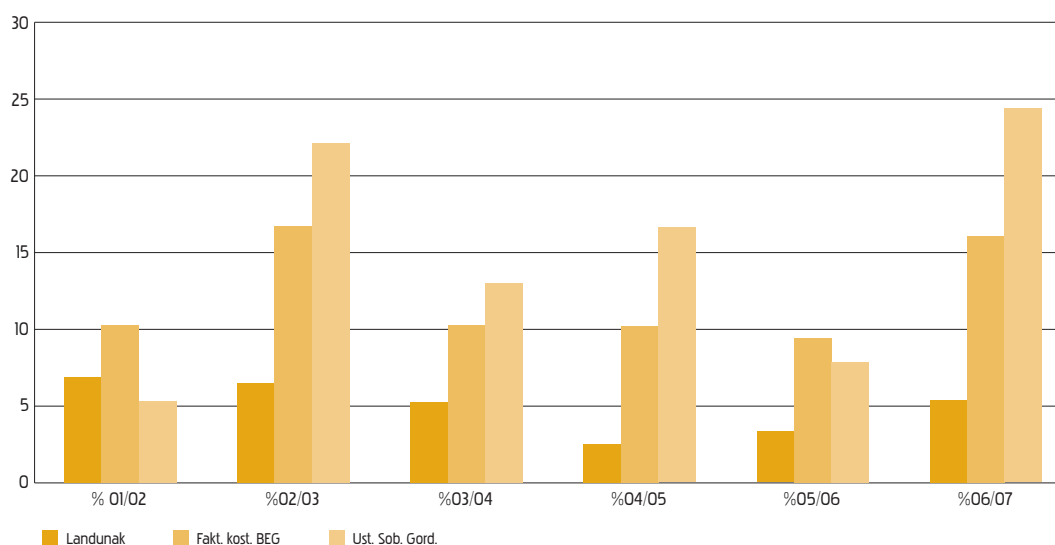
³ Indize honek Eraikuntzako bi obra motak bereizten ditu: Eraikuntza (eraikuntza iraunkorra, banandua eta independentea, familiako edo taldeko etxebizitzatzat erabiltzeko sortu dena; edo nekazaritzarako, industriarako, zerbitzuak emateko edo, oro har, jarduerak garatzeko sortutakoa —adibidez, eskolak, siloak, etab.—) eta Obra Zibila (eraikuntzakoa ez den azpiegiturako edozein obra, erabilera publikoa edo taldekoa izango duena). 2008ko otsailean, EUSTATEk oinarri berria egin zuen, 2000tik 2005era igarota. Aldaketa horren eraginez, beste zenbait hobekuntzaren artean, gaurkotu egin dira EAEko eraikuntza-sektoreko produkturik eta lehengairik garrantzitsuenak, eta horien estaldura nabarmen handitu da.

III.3.4. LAUKIA. ERAIKUNTZA SEKTOREKO MAGNITUDE NAGUSIAK. PREZIO KORRONTAK. (€-AK MILATAN)

	2005	2006	2007	05/06%	06/07%
Landunak	93.176	96.312	101.437	3,4	5,3
BEG fakt. kostuan	4.566.481	4.996.500	5.799.692	9,4	16,1
Ustiap. Soberakin Gord.	1.694.332	1.829.851	2.276.497	8,0	24,4
Egindako inbertsioak	437.565	347.103	336.036	-20,7	-3,2
Amortizazioak	200.116	246.969	281.875	23,4	14,1
Negozioko zifra	14.183.643	16.615.279	19.766.324	17,1	19,0
B. diru-sarrera batzuk	1.563.781	:	:	:	:
Ustiapeneko kontsumoa	9.411.217	10.215.128	12.593.631	8,5	23,3
Kanpoko zerbitzuak	1.411.170	1.614.433	1.988.964	14,4	23,2
Langileriaren kostuak	2.872.149	3.166.649	3.523.195	10,3	11,3
B. gastu batzuk	327.459	:	:	:	:
Zerg. baino lehen	1.329.323	1.424.258	1.733.896	7,1	21,7
Cash-Flowa	1.529.439	1.671.227	2.015.771	9,3	20,6

Iturria: EUSTAT. Industriaren eta Eraikuntzaren Estatistika.

III.3.4. Grafikoa. Eraikuntza sektoreko magnitude nagusien urte batetik besterako aldaketaren tasa EAE-n

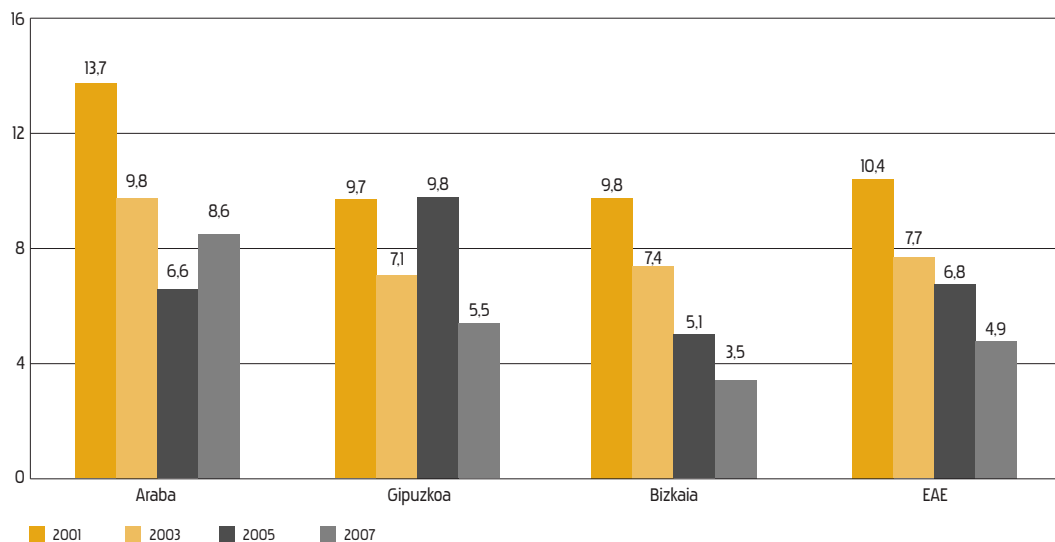

Iturria: EUSTAT. Industriaren eta eraikuntzaren estatistika.

Horietatik 18.500 inguru "kudeatzeko modukotzat" sailkatuta daude (etxebizitzaren stock osoaren %2,2 baino ez). Lurraldeka, etxebizitza hutsaren ehuneko handiagoa da Araban (%8,6), bertan sasoiko etxebizitzak edo bigarren egoitzak garrantzi handia baitauka (hutsik dauden 10 etxebizitzatik ia 6). Hutsik dauden etxebizitza horien erabilerak eta egoerak aztertuta, Inkestak egindako kalkuluaren arabera, kudeatzeko moduko etxebizitza kopurua 4.000koa da Araban, ia 8.000koa Gipuzkoan eta 6.400 ingurukoa Bizkaian. Inkesta honetako lehenagoko edizioekiko bilakaerari dagokionez, oro har, hutsik dagoen etxebizitzaren garrantzi erlatiboa apurka-apurka murrizten ari dela ikusten da, lurralde guztietan (2001etik lau puntuko batez besteko beherakada), Araban izan

ezik, bertan 2007an gorakada egon baita. Aldiz, beherakada hori handiagoa izan da Bizkaian, 2001eko %9,8tik 2007ko %3,5era, hain zuzen ere. Halaber, hutsik dauden etxebizitzetako buruzko ikerketak agerian jarri duenez, ia guztiak (sasoikoak ere bai), hau da, %92, noizbait erabiltzaile daude: %64 azken bi urteotan eta orainsu okupatu ez direnen %79 lehenagoko urteetan. Horiek lehen erabiltzeko moduari dagokionez, %47,9 ohiko etxebizitzatzat erabili ziren. Bizkaia eta Gipuzkoan ildo horri jarraitu diote; baina, Araban, aldiz, "sasoiko etxebizitzaren" edo "bigarren etxebizitzaren" formulak %53 gainditzen du. Gainera, etxebizitza hauen azken okupazioko erabiltzaileen %89 jabeak izan ziren, eta maizterrak %9a baino ez ziren heldu.

III.3.5. Grafikoa. Etxebizitza hutsaren garrantziaren bilakaera lurralde historikoetan.

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila.

III.3.5. LAUKIA. ETXEBIZITZA PARKEA LURRALDE HISTORIKOEN ARABERA. 2007

	Etxeb. Guztiak	Okupatuak (guzt. %)	Hutsik daudenak		
			Guzt.	Garaia	Hutsik
ARABA	133.337	91,4	8,6	58,8	41,2
GIPUZKOA	269.647	94,5	5,5	33,4	66,6
BIZKAIA	450.287	95,6	3,5	41,6	58,4
EAE	853.271	95,1	4,9	43,4	56,6

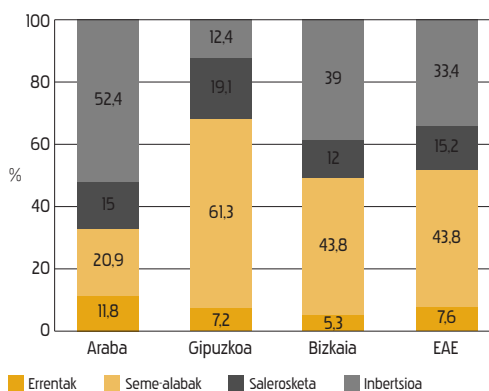
Iturria: Eusko Jaurlaritza. Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila.

Bestalde, hutsik dauden etxebizitza hauen jabeek jabetzaren helburuari buruz galdetuta ikusten denez, eta sasoiko etxebizitzaren edo bigarren egoitzaren garrantzia ezabatu ondoren, EAEko ehunekorik handienak atal hauetan daude: "seme-alabentzako erreserba" (%43,8) eta "inbertsioa" (%33,4). Beste zergati batzuen artean, aipagarriak dira "salerosketa" (%15,2) eta "errentak sortzea" (%7,6). Araban inbertsioa da nagusi, Gipuzkoan seme-alabentzako erreserba, eta Bizkaian bi kontzeptu horiek elkarrengatik eta batez besteko orokorretik hurbil dauden balioak dituzte.

Alokairuko eskaintzan ageri diren etxebizitza hutsen ehuneko %3 ingurukoa da, eta %7 baino ez da salmentarako erabiltzen. Horrela, alokairuaren eta salmentaren baterako eskaintza etxebizitza huts guztien %94koa da, EAEko batez bestekotzat, hau da, etxebizitza-parke osoaren %0,5ekoa da.

Hutsik dauden etxebizitzaren egitura-ezaugarriak dagokienez, gehienak neurri ertainekoak (%39) edo txikikoak (%35) dira,

III.3.6. Grafikoa. Etxebizitzaren jabetzaren helburuak lurralde historikoetan. 2007

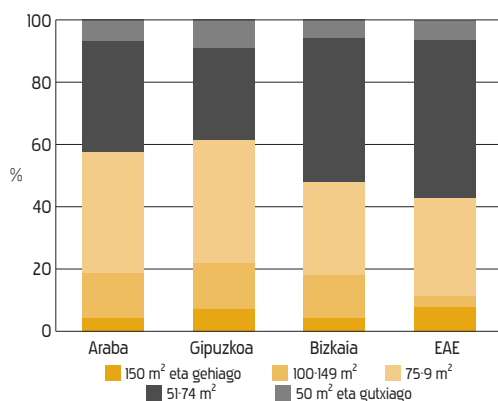
Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila.

III.3.6. LAUKIA. EAE-KO ETXEBIZITZA ESKAINTZAREN BILAKAERAREN LABURPENA

	Guztira	Salmentako etxebizitzak					Alokairuko etxebizitzak		
		Salmenta guztira	Etxebizitza berriak			Erabilitako etxebizitzak	Alokairua guztira	Askea	Soziala
			Guztira	BOE/Sozialak	Askeak				
2001	15.044	14.310	5.778	2.959	2.819	8.532	829	409	420
2002	14.379	13.399	5.519	2.847	2.672	7.880	980	429	551
2003	14.032	13.030	6.729	3.541	3.188	6.301	1.002	534	468
2004	14.953	13.941	7.831	3.932	3.900	6.110	1.012	512	500
2005	16.138	14.602	8.078	3.919	4.159	6.524	1.536	521	1.015
2006	18.045	15.913	8.977	5.065	3.912	6.936	2.132	578	1.554
2007	22.048	20.051	9.421	5.093	4.329	10.630	1.997	485	1.512
I-2008	24.605	22.328	10.230	5.606	4.624	12.098	2.277	476	1.801
II-2008	26.040	23.514	10.748	6.081	4.668	12.766	2.526	522	2.004
III-2008	26.924	24.068	10.808	5.998	4.809	13.260	2.856	578	2.278
IV-2008	26.766	23.767	10.373	5.424	4.949	13.395	2.999	603	2.396

Iturria: Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila. EUSKO JAURLARITZA.
Oharra: Datuak 4. ordenako b.b. mugikorraren bidez adierazita daude.

III.3.7. Grafikoa. Etxebizitza hutsak lurraldeka, azalera erabilgarriaren arabera. 2007.

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila.

eta %60 inguruk bost gela edo gehiago dituzte. Halaber, %60k komuna dute, eta %45ek soilik dituzte zentralak ez diren berokuntzako aparatuak. %47k, gainera, gasa dauka hor dieriatik banatuta; %20k garajea dauka, eta %33k trastelekua. Azkenik, hutsik dauden etxebizitzak %80 1985 baino lehen eraiki ziren, eta %27 1950 baino lehen.

3.3. Etxebizitza eskaintza EAE-n

Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Sailaren datuek⁴ agerian jartzen dutenez, lehenengo eta behin, azken urtean etxebizitzaren eskaintza osoak (salmenta gehi alokairua) %21,4ko hazkundera izan du (aurreko urtean %22,2koa

izan ondoren), eta laugarren hiruilekoan 26.766 unitate izan dira. Lagin hori prezioen estatistikaren oinarria da; bertan, etxebizitzaren %50 bigarren eskukoak dira (gehienbat salmenta-araubidean eskainita), %18,5 eraikuntza berriko etxebizitza askeak, eta %31,5 babeseko etxebizitzak; azken horien artean, herena alokairuan eskaintzen da. Datu horien arabera, mantendu egin da eskaintzaren goranzko joera, 2004an hasitakoa, 2002-03 biurtekoan merkatuko etxebizitza kopuruak behera egin ondoren.

2008ko beste ezaugarri aipagarri bat alokairuko etxebizitza-eskaintzak izandako hazkunde handia da; hain zuzen ere, %50,2ko hazkundera izan du 2007tik, edo, beste modu batera esateko, 1.000 unitate gehiago dira, baldintzotan eskaintako etxebizitza pribatua eta publikoa (soziala) aintzat hartuta. Guztiarekin ere, 2008aren amaieran, eskaintzaren %11,2 baino ez zen. Gainera, alokairuko bost etxebizitzatik bat baino ez da pribatua.

Salmentako etxebizitza askearen (berria eta erabilia) prezioak, bestalde, %2ko beherakada izan du, 2007ko batez bestekoari dagokionez, aurreko urtean %9ko gorakada izan ondoren. Etxebizitza berriaren merkatua kontuan hartuta, beherakada %3,5ekoa da, eta bigarren eskuko etxebizitzaren segmentuak, berriz, beherakada apur bat txikiagoa izan du (%-3,2). Azkenik, Memoria ixteko unean ez da informaziorik egon 2008ko etxebizitzaren merkatu babestuko prezioei/errentei buruz.

3.3.1. Salmentako etxebizitzaren eskaintza eta prezioak

(a) Etxebizitza berria

Lehenengo eta behin, salmentako eraikuntza berriko etxebizitza askeen eskaintzak gora egin du 2008ko laugarren hiruhi-

⁴ Datuak etxebizitza eskaintza duten (bost etxebizitza baino gehiagoko sustapenak) etxebizitza-sustatzailerei eta higiezinaren jabetzako eragileei, 172 sustatzaileri eta 125 higiezinaren agentziari egindako inkestaren bidez lortuta daude; beraz, agian, ez dute eskaintza osoa jasotzen. Inkestaren emaitzetan, garrantzitsuenak, datu absolutuak baino gehiago, aldaketaren datuak dira.

III.3.7. LAUKIA. SALMENTAKO ETXEBIZITZA BERRIEN EZAUGARRIAK. 2007

	Babes. (%)	Etxebizitza askeak (%)			
		EAE	Araba	Gipuzkoa	Bizkaia
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TIPOLOGIA*					
Familia batekoa/bikoa	0,0	16,6	23,3	12,5	16,4
Taldekoa	100,0	83,4	76,7	87,5	83,6
AZALERA ERABILG.					
< 60 m ²	10,4	8,2	5,8	10,9	7,4
61-75 m ²	29,3	16,8	13,0	20,0	16,4
76-90 m ²	69,3	35,6	29,4	41,7	34,4
91-120 m ²	0,0	23,5	29,9	16,7	25,1
>120 m ²	0,0	15,9	21,7	10,7	16,7
ERAIKUNTZA FASEA *					
Amaituta	2,2	10,5	13,6	10,8	9,2
Obran	59,9	79,2	64,5	85,2	80,0
Proiektuan	37,9	10,3	21,9	4,0	10,0
AKABERA					
Luxua	0,0	15,7	2,1	4,9	27,4
Altua	0,0	47,4	18,4	63,2	48,4
Arrunta	100,0	36,9	79,5	31,9	24,2

*Ez dago higiezin agentzietan merkaturaturiko etxebizitzetarako buruzko informaziorik.

Iturria: EAEko Etxebizitza, Garaje eta Lokal Eskaintzari buruzko Inkesta. 2007ko 4. hiruhilekoa.

lekoan; hain zuzen ere, 4.949 unitate izan dira, 2007an baino %14,3 gehiago; lurraldeka, banaketa hauxe da: Bizkaian %48,7, Gipuzkoan %31,3 eta Araban gainerako %20,1. Banaketa horrek ehuneko erlatiboaren beherakada adierazten du Bizkaian (2007an %50,3); Araban eta Gipuzkoan, berriz, gorakada egon da (hurrenez hurren, eskaintzaren %19,7 eta %30).

EAEko etxebizitza aske berriak gehienek ezaugarriak honako hauek dira (2007ko datuak): taldeko etxebizitzak (%83), eta eraikuntza faseko etxebizitzak bolumen handiagoa (%79). Azalera erabilgarriari dagokionez, 76-90 m² bitarteko azalera dutenak %36 dira, eta apartamentuek oraindik ere presentzia oso urria dute eskaintzako laginaren barruan. Horrela, guztizkoaren %8k baino ez dauka 60 m²-tik beherako azalera. Batez besteko azaleraren aldetik, eraikuntza berriko eskaintza askeko multzo osoaren batez bestekoa 85 m²-koa da (babe-seko etxebizitzaren batez besteko tamaina, berriz, apur bat txikiagoa: 79 m²).

Eraikuntza berriko etxebizitzaren batez besteko prezioa, 2008ko laugarren hiruhilekoan, 4.054 €/m²-koa izan zen, 2007ko batez bestekoa baino %1,4 merkeagoa. Lurraldeka, batez bestekoa nahiko baxuagoa da Araban (3.254 €/m²); Bizkaian eta Gipuzkoan, berriz, 4.234 €/m²-koa eta 4.243 €/m²-koa da, hurrenez hurren. Arabako prezioak %10,1eko murriztapena izan zuen 2007an, Gasteizko batez bestekoak izandako uzurdu-raren eraginez, eta 2008an beste %0,4 murriztu zen. Bizkaian, bestalde, etxebizitza berri askearen batez besteko prezioak %-3ko murriztapena izan zuen, eta Gipuzkoan, berriz, hazkunde izan duen (%1,2).

Etxebizitza bakoitzeko prezioak aztertuta ikusten denez, EAEko batez bestekoa 337.200€-koa da, Bizkaiko 346.900€-tik Arabako 272.000€-ra bitartekoa. Bien bitartean Gipuzkoa da: 360.000€.

Ohiko etxebizitzari dagokionez, etxebizitza askean prezioek behera egin badute ere (-2,1), ohiko etxebizitzaren kasuan %6,4ko gorakada izan urte. Bilakaera desberdina izan arren, balio absolutuetan, ohiko etxebizitzaren batez besteko prezioa 3.428,4 €/m²-koa izan zen 2008ko laugarren hiruhilekoan (eraikuntza berriko eskaintza askearen batez bestekoa baino %18 merkeagoa).

Eraikuntza berriko etxebizitza askeen banaketari dagokionez, prezio-tarte handien arabera, 2008rako informaziorik ez dugunez, esan behar da azken urteotan banaketa-kurba eskuinetara mugitu dela, eta asimetria handiagoa duela, prezioetan ikusi den barreiaduraren ondorioz. Alderdi horretatik, 2007ko laugarren hiruhilekoan izandako eskaintzaren %6 baino ez da 180.000 eurotik beherakoa. Bestalde, eskaintzaren %29 etxebizitza bakoitzeko 420.000€-tik gorakoa izan da. Babeseko merkatuari dagokionez, gogoratu behar da 2006an desagertu egin zela salmentako etxebizitza sozialen eskaintza, eta etxebizitza horiek alokairuan baino ez direla eskaintzen. Salmentak eskaintzako BOEen batez besteko prezioa 1.372 €/m²-koa da, eta batez besteko hori aurreko urtekoa baino %3,7 handiagoa da. Gogoratu behar da, 2007ko datuen arabera, lau etxebizitzatik ia hiruk (%72) 90.000 eta 120.000 euro bitarteko prezioa zutela. Gainerakoetatik %17k 90.000€-tik beherako prezioa zuten, eta beste %11k 120.000€-tik gorakoa, baina 150.000 euroetara iritsi gabe.

III.3.8. LAUKIA. EAE-KO SALMENTAKO ETXEBIZITZEN B.B. PREZIOAREN BILAKAERA. €/M² ERABILGARRI

	Etxebizitza Askea				Babesturiko Etxebizitza **	
	Askea guzt. *	Erab.	Berria	Etxeb. Arrunta	BOE	Soziala
2003	3.060,1	3.338,4	2.510,0	2.419,7	1.047,4	597,1
2004	3.327,1	3.596,4	2.905,2	2.785,7	1.129,0	670,3
2005	3.715,0	3.935,5	3.369,0	2.960,2	1.245,8	756,5
2006	4.046,9	4.272,8	3.646,3	3.153,6	1.285,1	
2007	4.286,0	4.356,4	4.113,2	3.221,4	1.322,9	
2008 I	4.300,3	4.361,9	4.139,2	3.315,7	1.334,7	
2008 II	4.266,9	4.332,0	4.088,9	3.374,8	1.347,8	
2008 III	4.216,1	4.267,1	4.075,2	3.419,1	1.359,5	
2008 IV	4.160,4	4.199,0	4.053,8	3.428,4	1.372,0	

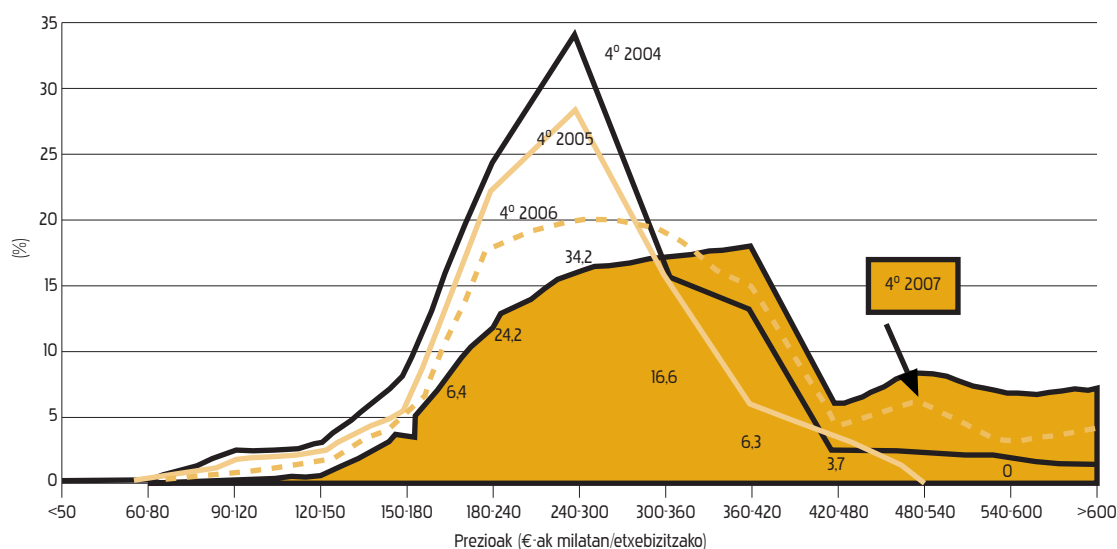
* Etxebizitza aske berrien eta erabilien b.b. prezioa.

** 2006tik desagertu egin da salmentako etxebizitza sozialaren modalitatea.

Oharra: Datuak 4. ordenako b.b. mugikarren bidez adierazita daude.

Iturria: EAEko Etxebizitza, Garaje eta Lokal Eskaintzari buruzko Inkesta. 2008ko 4. hiruhilekoa.

III.3.8. Grafikoa. Etxebizitza berri askeen banaketa, prezio-tarteen arabera, EAEn

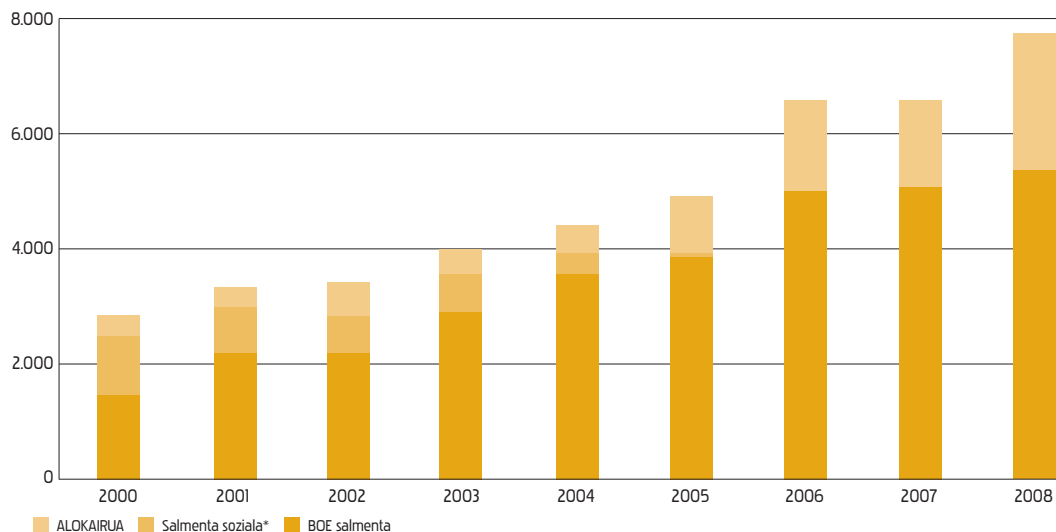
Iturria: EAEko Etxebizitza, Garaje eta Lokalen eskaintzari buruzko inkesta. 2007ko 4. hiruhilekoa.

Lurralde historiko batetik bestera ia ez dago desberdintasunik. Etxebizitza bakoitzeko prezioaren aldetik, EAEko batez bestekoa 108.000 €/koa da (2007an baino %+3,7). Prezioren altuena Araban dauka (114.300 €/etxebizitza); gero, Bizkaiak (100.100 €/etxebizitza), eta, azkenik, Gipuzkoak (99.900 €/etxebizitza). Bestalde, 2007aren amaieran, bolumen oso txikietan izanik ere, babeseko araubideren bat zuten beste etxebizitza tipologia batzuk hasi ziren detektatzen: tasaturiko babes ofizialeko etxebizitzak eta tasaturiko udal-etxebizitzak. Etxebizitza horiek babeseko etxebizitzaren prezioan baino prezio apur bat garestiagoan eskaintzen dira, baina etxebizitza askearen preziora heldu barik. Hain zuzen ere, 2007ko azken hiruhile-

koan detektaturiko etxebizitzaren batez besteko prezioa 1.912 €/m²-koa izan zen, eta etxebizitza bakoitzeko prezioa, berri, 160.000 eurokoa.

Azkenik, Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Sailak, 2006an, babeseko etxebizitzaren gehieneko prezioen konparazio-ikerketa egin zuen, Autonomia Erkidego guztiak aintzat hartuta; bertan jasotakoaren arabera, EAEn babeseko etxebizitzaren prezioak, oro har, Estatuko erkidego guztietan ikusitako prezioen zona ertainean-baxuan kokatzen dira. Hala eta guztiz ere, lehenengo eta behin, EAEko prezioek gainditu egiten dituzte erkidegorik gehienetako Araubide orokorreko BOEen mailak; dena den, batez bestekotik hurbileko balioe-

III.3.9. Grafikoa. Salmentarako eta alokairurako babesturiko etxebizitza-eskaintzaren bilakaera EAEn

Iturria: EAEko Etxebizitza, Garaje eta Lokalen eskaintzari buruzko inkesta.
(*) Modalitate hau 2006an desagertu zen.

III.3.9. LAUKIA. ETXEBIZITZAREN PREZIOEN INDIZE OROKORRAREN BILAKAERA, AUTONOMIA ERKIDEGOEN ARABERA. URTEA 2005 = 100

	IV-2006	IV-2007	IV-2008
Ceuta eta Melilla	125,9	135,7	141,4
Galizia	126,1	133,8	130,6
Balearrak	119,8	128,1	126,5
Katalunia	120	126,9	126,2
Aragoi	125,9	129,9	125,5
Andaluzia	120,3	126,1	125,2
Murtzia	119,9	129,8	122,7
Asturias	114,6	123,2	123,1
GIPUZKOA	116,1	122,2	123,0
EAE	115,2	122,1	121,7
Kantabria	120,1	126,7	121,0
BIZKAIA	115,6	124,8	120,9
Valentziako E.	118,2	123,3	120,8
ESTATUA	117,9	123,6	120,2
Gaztela eta Leon	117,9	123,3	119,1
NAFARROA	110,9	112,2	114,7
Kanariak	113,1	120,1	114,1
Gaztela-Mantxa	117,8	121,7	113,8
Errioxa	114,2	117	110,5
Madril	112,9	114,9	106,9
ARABA	106	106,5	104,4

Iturria: Etxebizitza Ministerioa.

tan daude, eta erkidegorik garestienetatik nahiko urrun. Bigarrenaz, EAEko etxebizitza sozialaren prezioak Araubide Bereziko BOEen mailarik baxuenetan daude, eta alde handia dute erkidegorik garestienetako prezioekin. Estatuan babese-ko etxebizitzan preziorik garestienak Katalunian, Balearretan, Madrilan, Kanarietan eta Valentziako Erkidegoan daude; merkeenak, berriz, Extremaduran, Murtzian eta Gaztela-Mantxan.

(b) Erabilitako etxebizitza

Eusko Jurlaritzako Etxebizitza Sailaren datuen bidez, detektatu da bigarren eskuko 13.395 etxebizitza eskaintzen direla (aurreko urtean baino %26 gehiago)⁵. Etxebizitza horiek lurralde-banaketa hauxe dute: Bizkaian %51,6; Araban %32,6, eta Gipuzkoan gainerako %15,8.

Eskaintza azalera erabilgarriaren arabera aztertuta ikusten denez, 2007ko datuek etxebizitza txikiagoen presentzia handiagoa jarri dute agerian, eraikuntza berriko etxebizitzaren segmentuan baino. Horrela, erabilitako etxebizitzaren %23k 60 m²-tik beherako azalera dute, eta etxebizitza berriaren merkatuan ehuneko hori %8koa da. Batez besteko azalera, bestalde, 81 m²-koa da EAEn (aurreko urtean 88 m²).

EAEn salmentan dauden bigarren eskuko etxebizitzaren batez besteko prezioa 4.199 €/m²-koa da, aurreko urtean erregistraturiko batez bestekoa baino %3,6 txikiagoa, ba-

⁵ Lagin-datuak izan arren, informazioak agerian jartzen du eskaintzako etxebizitza erabilien stockak gora egin duela, eta egoera hori ohikoa da higiezinaren merkatuan jardura urria denean.

⁶ Eusko Jurlaritzak, gainera, esan du estatistika honetarako jakinarazitako prezioak eskaintzaileek eskaturikoak direla, eta, oro har, salerosketa egiteko unean murriztu egiten direla.

III.3.10. LAUKIA. SALMENTAKO ETXEBIZITZA BERTIKALAK. 2007				
	EAE	Araba	Gipuzk.	Bizkaia
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0
TIPOLOGIA				
Familia batekoa/ bikoa	2,0	2,8	3,8	1,2
Taldekoa	98,0	97,2	96,2	98,8
AZALERA ERAB.				
Gehienez 60 m ²	22,6	18,7	19,3	25,4
61 - 75 m ²	27,0	27,5	27,1	26,7
76 - 90 m ²	26,4	31,6	28,1	23,4
91 - 120 m ²	15,4	14,3	15,4	16,0
> 120 m ²	8,5	7,9	10,1	8,5

Iturria: Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila. Eusko Jaurlaritza.

tez besteko prezioaren bilakaerak aurreko urtean izandako apurka-apurkako moderazioaren ondorioz, urteko hazkundeazken hamar urtekotako hazkunderik txikiena izan baitzen⁶. Lurraldeka, prezioen beherakadarik handiena Araban izan da (%-6,3); izan ere, 2007an bilakaera negatiboa izan zuten, EAEko gainerako lurraldeei aurrea hartuta. Bizkaian (%-2,2) eta Gipuzkoan (%-0,8) ere tasa negatiboak izan dituzte, baina ez batez besteko beherakadaren bestekoak. Balio absolutuetan, Arabako batez bestekoa 33.591 €/m²-koa da, Bizkaikoa 4.394 €/m², eta Gipuzkoakoa 4.809 €/m²-koa. Etxebizitza bakoitzeko prezioari dagokionez, EAEko batez bestekoa 339.500 €-koa da; hain zuzen ere, Gipuzkoako 398.400 €-tik Arabako 290.300 €-ra bitartekoa. Bizkaia bien artean dago: etxebizitza bakoitzeko 352.400€.

Prezioek tarte handien arabera duten banaketari dagokionez, erabilitako etxebizitzak (2007ko datuak) banaketa nahiko simetrikoa dauka, batez besteko prezioaren inguruan. Prezioen tarterik handienean, eskaintzaren %7 urte horretan etxebizitzako 600.000€-tik gorakoa zen, eta nolabaiteko uzkurdua egon zen, aurreko urtean ikusitako proportzioari zegokionez (2006ko laugarren hiruilekoan %9). Bestalde, etxebizitzaren %2,2 baino ez zen eskaintzen 180.000€-tik beherako prezioan (2006an %2,7 eta 2005ean %6,2). Lurraldekako azterketak agerian jarri duenez, segmenturik altuenetako etxebizitza-metaketarik handiena Gipuzkoan dago. 600.000€-tik gorakoak, hain zuzen ere, eskaintako etxebizitza erabilien %14,7 ziren; Bizkaian proportzio hori %6koa zen, eta Araban %3koa.

3.3.2. Alokairuko araubidea

2001eko zentsuko datuek agerian jarri dutenaren arabera, Estatuko familia guztien %11,5 alokairuko etxebizitzan bizi dira, eta EAEen ehuneko hori %7,3koa da. Estatuko proportziorik txikienetarikoa; Gipuzkoa batez besteko horretatik gora dago (%8,1), eta Araban eta Bizkaian, berriz, ehuneko %6,9koa da. 2008ko laugarren hiruilekoko Higiezinaren Eskaintzaren Inkestak, bestalde, alokairuko 2.999 etxebizitza eskaintzen

direla kalkulatu du, aurreko urtean baino %50,2 gehiago. Segmentu askeak eta babesekoak unitateak irabazi dituzte; hala ere, gero ikusiko dugunez, babesekoak neurri handiagoan. Horren ondorioz, babeseko alokairua eskaintzaren %80koa zen, 2007an baino lau puntu handiagoa.

Lehenengo eta behin, babeseko etxebizitzaren merkatuan alokairuko 2.396 unitate zeuden 2008ko laugarren hiruilekoan, aurreko urtean baino %58,4 gehiago.

2008ari buruzko informaziorik ez dugunez, esan behar da 2007an, alokairuko babeseko etxebizitzaren %68 sozialak eta gainerako %32 BOEak zirela. Alokairuan eskaintako babeseko etxebizitzaren lurralde-banaketa hauxe zen: %29 Araban, %53 Bizkaian eta %18 Gipuzkoan. Babeseko modalitatean egiaz-taturikoaren arabera, Gipuzkoan BOEen eskaintza nagusitu egiten zaio etxebizitza sozialaren eskaintzari; beste bi lurral-deetan, ostera, etxebizitza sozialaren nagusitasun argia dago. Tipologien arabera banaketa horren bilakaerak, bestalde, alokairuko etxebizitza sozialaren garrantzi erlatibo gero eta handiagoa jarri du agerian, BOEen eskaintzaren kaltetan.

Bestalde, alokairuko etxebizitzek azalera erabilgarriaren ar-bera duten banaketak agerian jarri duenez (2007ko datuak), eskaintako etxebizitzarik gehiek 61-75 m² bitarteko azalera dute (%44); azalera hori baino handiago dutenak %31 dira, eta 61 m²-ra heltzen ez direnak, berriz, eskaintzaren %25. Gainera, desberdintasun handiak daude salmentak eskaintako ba-beseko etxebizitzekin, azken horien kasuan etxebizitza han-diak nagusitzen baitira; gainera, apartamentuek (etxebizitza txikiagoak) presentzia oso urria dute (%10, eta besteen kasuan %25, lehen esan dugunez).

EAEen alokairuko babeseko etxebizitzaren batez besteko errenta hileko 194,1€-koa izan zen 2007an. BOEen modalitatean hileko 325€-koa, eta etxebizitza sozialetan 131,7€-koa. Bilakaeraren ar-loan ikusten denez, BOEen modalitatean (%-15,5) eta etxebi-zitza sozialetan (%-6,6, 2006ari dagokionez) izandako errenta uzkurdu egin da.

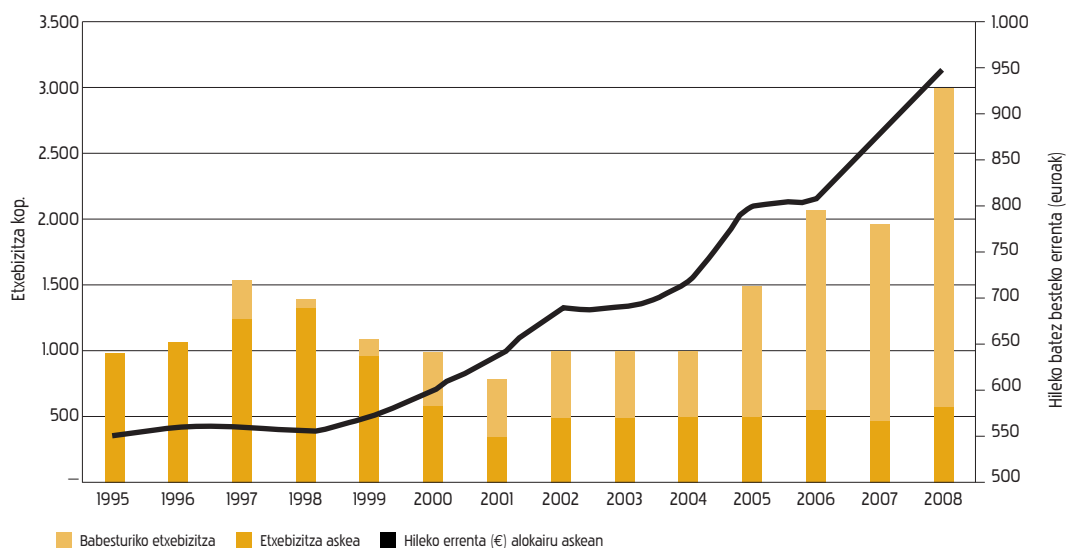
Lurralde Historikoen arabera, eta BOEei dagokionez, Bizkaiko batez bestekoa hileko 357€-koa izan zen 2007an, eta Gipuzkoan, berriz, 280€-koa. Araban ez da babeseko moda-litate hori erregistratu 2007ko azken hiruilekoan. Etxebizi-

III.3.11. LAUKIA. ALOKAIRUAN ESKAINITAKO ETXEBIZITZEN ERRENTAREN BILAKAERA EAE-N. (€/HILEAN).

	Babesturiko Merkatua			Merkatu Askea
	BOE	Sozialak	Guztira	
2003	345,1	141,1	276,5	693,1
2004	385,4	164,4	257,3	724,4
2005	397,5	147,6	278,2	807,4
2006	384,9	141,0	263,2	819,6
2007	325,3	131,7	194,1	890,2
2008	n.d.	n.d.	n.d.	968,9

Iturria: Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila. Eusko Jaurlaritza.

III.3.10. Grafikoa. Alokairuko etxebizitza-eskaintzaren bilakaera eta hileko batez besteko errenta

Iturria: EAEko Etxebizitza, Garaje eta Lokalen eskaintzari buruzko inkesta.

III.3.12. LAUKIA. ALOKAIRUAN ESKAINITAKO ETXEBIZITZA ASKEAK ETA HILEKO B.B ERRENTA

	Etxebizitzak				Hileko errenta (€)			
	EAE	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	EAE	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa
2003	533	101	347	86	693,1	815,7	666,6	691,9
2004	512	108	308	96	724,4	828,2	687,4	747,0
2005	511	123	273	116	778,9	850,3	749,3	788,7
2006	578	184	241	153	819,6	866,8	795,7	802,8
2007	485	181	212	92	890,2	908,5	875,4	901,5
2008	603	227	247	130	968,9	895,0	968,8	1.086,5

Iturria: Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila, "EAEko Etxebizitza, Garaje eta Lokal Eskaintzari buruzko Inkesta".

tza sozialari dagokionez, batez besteko errentarik altuena Gipuzkoan egon da (hileko 252€), gero Bizkaian (207€), eta azkenik Araban (135€). Alokairuko babeseko eskaintzaren banaketak (errenta-tarte handien arabera) agerian jarri duenez, halaber, metaketa handia egon da hileko 120-240€ bitarteko tartean (guztizkoaren %45). Bestalde, etxebizitzaren %31k 120€-tik beherako errenta izan dute.

Beste alde batetik, 2008ko laugarren hiruhilekoan alokairuan eskainitako etxebizitza askeen lagina 603 unitatekoa izan da, aurreko urtekoa baino %24,3 handiagoa. Lurralde-banaketari dagokionez, Bizkaiko ehuneko %41ekoa izan da, Arabakoa %38koa eta Gipuzkoakoa %21ekoa.

Eskaintako etxebizitzaren azalera erabilgarriari dagokionez, tarte handien arabera banaketaren azterketak (2007) agerian jarri du tarte guztiak ordezkatuta daudela; hala eta guztiz ere, bolumenik handiena erdiko tartean dago, eta etxebizitzaren %24k 76-90 m² bitarteko azalera dute. Azalera txikiagoko

etxebizitzaren kasuan, horien ordezkaritzak gorakadatxoa izan du lagin osoaren barruan; izan ere, 2007an 61 m²-tik beherako etxebizitzak eskaintzaren %20 ziren, 2005ean %18 eta 2004an %17.

Batez beste, norbanakoenak diren eta alokairuan eskaintzen diren (higiezinen jabetzako agenteen bidez) etxebizitzaren batez besteko errenta hileko 968,9€-koa izan zen 2008an, aurreko urtean baino %8,9 handiagoa. Lurralde Historikoen arabera, preziorik garestiena Gipuzkoakoa izan da (1.086,5€); gero, Bizkaikoa (968,8), eta azkenik Arabakoa (895€). Bilakaeraren azterketak dioenez, hazkunderik handiena Gipuzkoan egon da (%+20,5), eta Bizkaian apur bat txikiagoa (%10,7). Araban, aldiz, batez besteko errentak %1,5eko murriztapena izan du. Etxebizitzek errenta-tartean arabera duten banaketari dagokionez, 2007an hileko 600€-tik beherako etxebizitzaren presentzia urria detektatu da, horiek eskaintzaren %6a baino ez baitira heltzen. Beste muturrean, %28k hileko 1.080€-ak gainditzen

III.3.13. LAUKIA. BABES OFIZIALEKO ETXEBIZITZAREN SALMENTAREN GEHIENEN PREZIOA, AUTONOMIA ERKIDEGOEN ARABERA. 2008. (€/m ²)					
	Araubide Orokorreko BOE		Araubide Bereziko BOE		Prezio tasatuak edo hitzartuak*
	Zonarik	Zonarik	Zonarik	Zonarik	
	garestiena	merkeena	garestiena	merkeena	
EAE	1.384,32	1.209,90	845,74	636,22	2.353,32
Nafarroa	1.467,50	1.467,50	1.354,62	1.354,62	1.862,60
Katalunia	1.940,48	1.212,80	1.705,50	1.137,00	3.001,68
Madril	1.940,48	1.212,80	1.819,20	1.137,00	:
Valentzia	1.819,20	1.212,80	1.705,50	1.137,00	2.319,48
Andaluzia	1.394,72	1.212,80	1.220,38	1.061,20	1.743,40
Aragoi	1.212,80	1.174,66	1.030,68	985,2	1.364,40
Asturias	1.443,23	1.091,52	1.262,83	955,08	1.623,64
Balearrak	1.940,48	1.212,80	1.819,20	1.137,00	3.001,68
Kanariak	1.500,84	1.334,08	1.167,63	1.167,32	:
Kantabria	1.394,72	1.212,80	1.307,55	1.137,00	1.773,72
Gaztela-Mantxa	1.514,24	1.019,20	1.324,96	873,6	1.817,09
Gaztela eta Leon	1.576,64	1.061,20	1.478,10	985,4	:
Extremadura	1.070,10	863,58	963,09	777,22	1.335,50
Galizia	1.212,80	1.099,10	1.061,20	958,4	1.569,06
Errioxa	1.394,72	1.212,80	1.220,38	1.061,20	1.569,06
Murtzia	1.212,80	1.099,10	1.137,00	1.046,00	1.364,40
ESTATUKO B.B.	1.495,30	1.171,14	1.319,03	1.032,14	1.570,53

Iturria: Autonomia Erkidegoetako Araudia. Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila. Eusko Jaurlaritza.

*Zona-banaketa egonez gero, eremurik garestienaren datua dago jasota.

zituzten; azkenik, etxebizitzarik gehienak erdiko tarteetan metaturik zeuden, batez besteko errentaren inguruan. Horrela, eskaintzaren %40k 720-960€ bitarteko errenta zuten.

3.3.3. Etxebizitzaren prezioen konparazioa. Autonomia Erkidegoen arabera

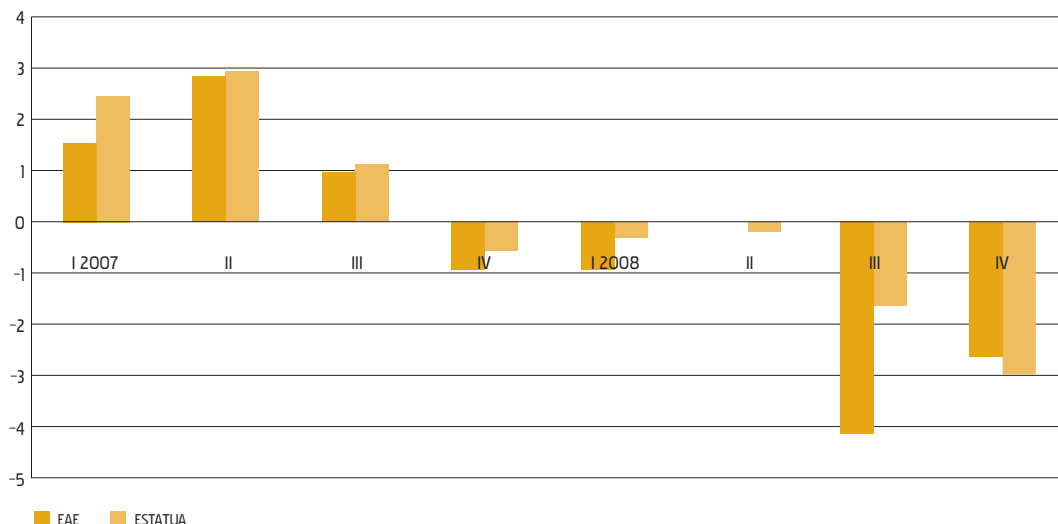
Lehenengo eta behin, 2008an INE "Etxebizitzaren Prezioen Indizea" (EPI) egiten hasi da; hiruileko adierazle horren helburua, 2007ko datuekin, prezio askeko etxebizitzaren (berriak eta bigarren eskukoak) salerosketa-prezioen mailaren bilakaera neurtzea da. EPIk erantzuna eman nahi dio Europar Batasuneko estatistika adostuen sorkuntzaren arloan egindako informazio-eskariari; indize horren beste helburuetariko bat, horrenbestez, estatukideen arteko konparazio-elementua izatea da, etxebizitza askearen prezioen bilakaeraren arloan. Babeseko etxebizitzak, beraz, Indizearen eremutik kanpo gelditzen dira, horien prezioak araututa daudelako eta merkatuko ohiko mekanismoen arabera ez direlako.

EPIk Notariotzaren Kontseilu Nagusiak Ziurtapeneko Notario Agentziaren bidez eskaintako datu-baseetatik ateratako informazioa erabiltzen du. Administrazio-erregistroen erabilerak aukera ematen du, alde batetik, biztanleria osoari buruzko informazioa edukitzeko, eta, horrela, laginketa-teknikarik erabili behar ez izateko; bestetik, edozein salerosketa-eragiketako informazioa indizearen kalkuluan sartzeko, gertatzen den unean bertan, hori funtsezkoa baita koiuntura-adierazlea izan nahi duen indize baten kasuan.

2008ko emaitzek agerian jarri dutenez, Estatuan etxebizitzaren batez besteko prezioek beherakada orokorra eta gero eta handiagoa izan dute; dena den, EAEn badirudi laugarren hiruilekoan susperraldia egon dela, hirugarren hiruilekoan %4,3ko murriztapena izan ondoren; hala eta guztiz ere, merkatuko egoera eta adierazlearen gaitetasuna kontuan hartuta, hori 2009ko bilakaerarekin konparatu behar da. Urte batetik besterako aldatetari dagokionez, EAEk %8ko beherakadarekin amaitu du 2008. eta Estatuko batez besteko beherakada %54koa izan da. Autonomia Erkidegoen arabera, urtean metaturiko prezioetan beherakadarik handienak Katalunian (%10,1) eta Madrilen (%8,1) izan dira. Hirugarren postuan EAE dago. Gainera, aditzera eman behar da, prezioek erkidego guztietan murriztu arren, Galizian %0,4ko murriztapena baino ez dutela izan.

Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saileko Etxebizitzaren Behatokiak, bestalde, babeseko etxebizitzak Autonomia Erkidegoen arabera dituen prezioen konparazio-ikerketara egin du 2008an; ikerketa horren emaitza nagusien artean, aipatzekoa da EAEn babeseko etxebizitzaren prezioak erkidego guztietan ikusitako prezioen lerruneko erdiko-beheko zonan kokatzea. Hala ere, aditzera eman da, lehenengo eta behin, EAEn etxebizitza hitzartuaren prezioek gainditu egiten dituztela erkidegorik gehienetako etxebizitza tasatuaren edo hitzartuaren mailak, tipologia horrek espezifikazio asko eduki arren (kasuan kasuko erkidegoaren arabera); eta, bigarrenaz, EAEn etxebizitza sozialaren prezioak Autonomia Erkidegoetako Araubide Bereziko BOEen prezioen azken postuetan kokatu-

III.3.11. Grafikoa. Etxebizitzaren Prezioen Indizea: Hiruhileko aldaketaren tasak. Oinarri-urtea: 2007

Iturria: INE. EPI.

ta daudela, eta garestienekiko alde handia dutela. Babeseko etxebizitzaren arloan, preziorik garestienak Katalunian, Balearretan, Madrilen, Kanarietan eta Valentziako Erkidegoan daude. Beste muturrean, babeseko etxebizitzarik merkeenak Extremaduran, Aragoian eta Gaztela-Mantxan daude. Etxebizitzaren babes-araubide desberdinen arabera emaitzak honako hauek dira:

- Zonarik garestienetako Araubide Orokorreko BOEren prezioak kontuan hartuta ikusten denez, preziorik garestiena Katalunian, Balearretan eta Madrilen dago (1.940,48 €/m²), eta, gero, Valentzian (1.819,2 €/m²). Ondoren, Gaztela eta Leon, Gaztela-Mantxa eta Kanariak daude, gainerako autonomia-erkidegoen antzeko mailetan (gutxi gorabehera, 1.400 €/m²). Estatuko preziorik merkeenak Extremaduran daude (1.070 €/m²); gero, Murtzian, Aragoian eta Galizian. EAE beheragoko posizioetan dago, hain zuzen ere, bosgarrenean atzetik hasita (1.384,32 €/m²), eta metro koadroko batez besteko prezioa batez bestekoa baino askoz ere merkeagoa da (1.495,30 €/m²).
- Erkidego bakoitzean Araubide Orokorreko BOErik merkeenak dituzten zonak aintzat hartuta, preziorik garestiena Nafarroan dago (1.467 €/m²), gero Kanarietan, EA Ereikiko alde handiarekin (1.209,9 €/m²), eta gure erkidegoa taularen erdian kokaturik dago. Preziorik merkeena Extremadurak dauka (863,6 €/m²), eta, gero, Gaztela-Mantxak eta 1.100 €/m² prezioa gainditzeko ez duen beste erkidego talde batek.
- Zonarik garestienetako Araubide Bereziko BOEren prezioak kontuan hartuta, preziorik altuenak Madrilen eta Balearretan daude (1.819,2 €/m²), eta, gero, Katalunian eta Valentzian (1.705,5 €/m²); erkidego horiek alde handia dute gainerakoei dagokienez, eta batez besteko prezioetatik ere (1.171 €/m²)

III.3.12. Grafikoa. Prezioen mapa autonomia erkidegoen arabera: araubide orokorreko BOE-ren prezioa (preziorik baxueneko zonak). 2008. Euroak/m²

alde handia dute. Beste muturrean (preziorik merkeena), EAE dago (845,7 €/m²), eta, gero, Extremadura: 1.000 €/m² gainditzeko ez duten bi erkidego bakarrik dira, eta oso urrun gelditzen dira Madrileko edo Balearretako eta Kataluniako prezioetatik, horietan prezioak EAEn baino bi aldiz handiagoak baitira (%115 handiagoak).

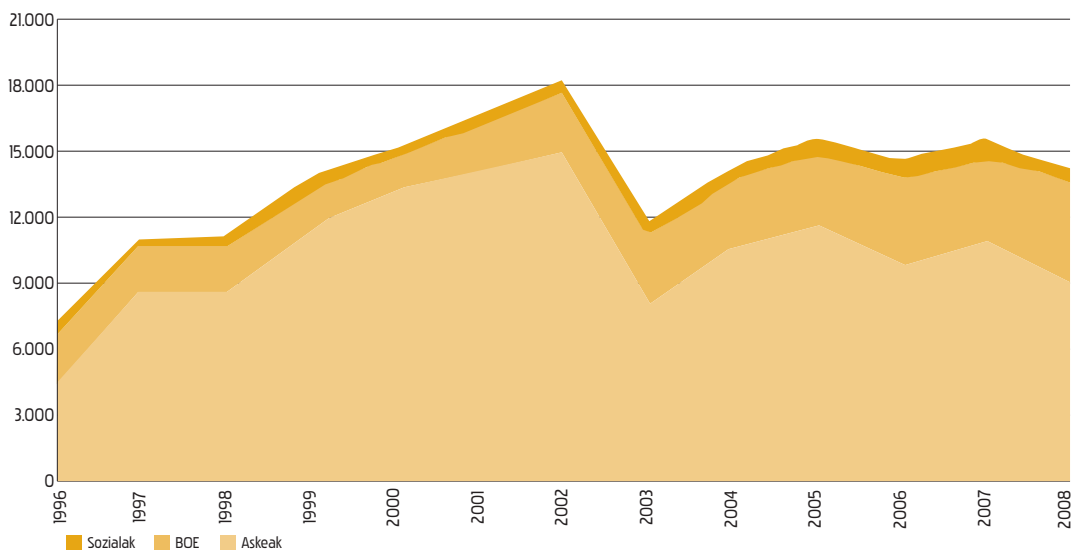
- Azkenik, zonarik merkeenetako Araubide Bereziko BOEren prezioak aintzat hartuta (erkidego bakoitzeko babeseko etxebizitzarik merkeenak), preziorik merkeena berriro ere EAEn dago (636 €/m²), eta, gero, Extremaduran (777 €/m²), batez bestekotik oso urrun (1.032 €/m²). Aldiz, preziorik handienak dituen erkidegoa Nafarroa da (1.354 €/m²); izan ere, bertako prezioak EAEkoak baino bi aldiz handiagoak dira, eta

III.3.14. LAUKIA. ERAIKUNTZA JARDUERA: HASITAKO ETA AMAITURIKO ETXEBIZITZAK EAE-N

		2004	2005	2006	2007	2008
Etxebizitza Askeak	Hasita	11.794	11.987	9.815	11.269	8.147
	Amaituta	10.588	11.522	9.794	10.793	9.083
	Hasita	4.427	4.625	5.148	5.892	5.640
	BOE	3.981	3.830	4.828	5.302	4.793
Babeseko Etxebizitzak	Sozialak	446	795	320	590	847
	Amaituta	3.647	4.025	4.829	4.631	5.000
	BOE	3.140	3.345	4.001	3.739	4.591
	Sozialak	507	680	828	892	409

Iturria: Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila. Eusko Jaurlaritza.

III.3.13. Grafikoa. Amaituriko etxebizitza kopuruaren bilakaera EAEn

Iturria: Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila. Eusko Jaurlaritza.

hurrengo erkidegorik garestienetakoak baino askoz ere handiagoak (1.100 €/m² inguru).

3.3.4. Eraikuntza-jarduera

EAEn hasitako etxebizitza kopuru osoak, 2007an %14,7ko hazkundera izan ondoren, 2008an %19,7ko murriztapena izan du. Guztira, 13.787 etxebizitza hasi dira; horietatik 8.147 askeak dira (%40,9), 4.793 babes ofizialekoak (%53) eta 847 sozialak (%6,1).

Halaber, 2006an Eusko Jaurlaritzaren 2006-2009ko Etxebizitza Plana abian jarri zenetik, babeseko etxebizitzaren merkaturan irudi berriak sortu dira, eta horien eraginez, orain arte, 2006an 125 zuzkidura-bizilekuren eraikuntza hasi da (guztiak Gipuzkoan), eta 2007an beste 361. Era berean, 2008ko irailera arte, beste 352 bizilekuren eraikuntza hasi da. Gainera, 2007an

tasaturiko 100 udal-etxebizitzaren eraikuntza hasi da alokairurako, eta beste 957rena ere bai, jabetzan adjudikatzeko.

Bestalde, EAEn 2008an amaituriko etxebizitza kopurua 14.083 unitatekoa da, aurreko urtean baino %8,7 gutxiago, amaituriko etxebizitza askeen ehunekoa izandako beherakadaren ondorioz (%-15,8), horiek konpentsatu egin baitute babeseko etxebizitzaren segmentuan izandako gorakada: 2008an babeseko 5.000 etxebizitza amaitu ziren (%+7,9); horietatik %91,8 babes ofizialekoak eta gainerako %9,2 etxebizitza sozialak ziren. 2008ko datuek agerian jarri dutenez, azkenik, babeseko etxebizitzak EAEko eraikuntza-jardueran duen parte-hartzea suspertu egin da, aurreko urteari dagokionez: amaituriko etxebizitzaren artean, babeseko etxebizitzaren ehunekoa %30etik %35,5era igaro da.

III.3.15. LAUKIA. FAMILIAK ETXEBIZITZA BEHARRIZAN MOTAREN ETA LURRALDE HISTORIKOAREN ARABERA. 2005-2008

	EAE			Araba			Bizkaia			Gipuzkoa		
	Lortu (1)	Aldatu	Birgaitu	Lortu	Aldatu	Birgaitu	Lortu	Aldatu	Birgaitu	Lortu	Aldatu	Birgaitu
2005	90.815	49.559	111.469	13.217	6.061	15.152	49.348	26.260	60.748	28.290	17.173	35.566
2006	92.788	47.851	134.028	13.156	6.304	18.112	48.613	26.169	70.975	31.019	15.382	44.950
2007	82.891	64.393	113.396	12.424	7.559	13.957	46.299	34.255	63.181	24.167	22.584	36.264
2008	74.461	40.894	128.669	10.992	6.813	18.231	39.052	21.714	71.544	24.417	12.367	38.893
Indizeak. Datuak ehunekotan, familia kopuruari dagokionez (2):												
2005	11,69	6,38	14,35	12,10	5,55	13,88	11,80	6,28	14,52	11,35	6,89	14,27
2006	11,79	6,08	17,03	11,82	5,67	16,28	11,48	6,18	16,76	12,30	6,10	17,82
2007	10,37	8,06	14,19	10,92	6,64	12,27	10,77	7,97	14,70	9,45	8,83	14,17
2008	8,98	4,93	15,52	9,25	5,73	15,34	8,77	4,88	16,07	9,21	4,66	14,66

(1) Lortu behararen kasuan, 18-44 urte bitarteko biztanleriak eskatzen dituen etxebizitzak hartu dira kontuan.

(2) Memoria honen lehenagoko edizioetako datuei dagokienez, Etxebizitza Sailak berriro kalkulatu ditu 2005etik 2007rako balioak, Etxebizitzari buruzko datu erabilgarri berriak aintzat hartuz; beraz, datuak ez datoz bat.

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza, Herri Lan eta Garraio Saila, Etxebizitza Beharrianen eta Eskariaren Inkesta.

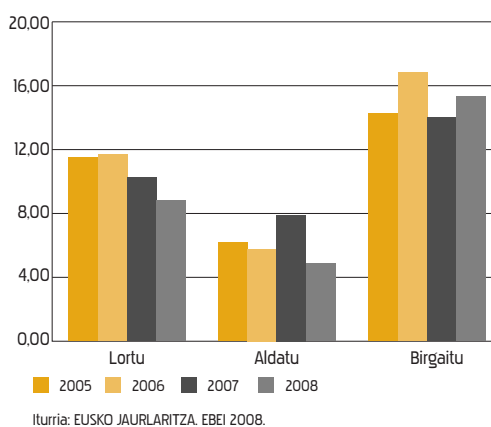
3.4. Etxebizitza beharrianak eta eskaria EAE-n⁷

3.4.1. Beharrianen kuantifikazioa

Eusko Jaurlaritzaren "EAEko Etxebizitza Beharrianen eta Eskariaren Dinarrizko Inkesta" deritzonaren 2008ko emaitzek agerian jarri dutenez, lehenengo etxebizitza lortu beharra duen pertsona-ehunekoa %8,98koa da; zifra hori azken urteotakoa baino txikiagoa da (2007an %10,37), eta orain dela 10 urte lorturikotik hurbilekoa. Zifra absolutuetan, beharrian hori adierazi duen pertsona kopurua 74.461 familiakoa da, eta horrek aurreko urtean baino %10,1 gutxiago adierazten du. Eskariaren aldetik, lau urteko epean 50.954 etxebizitzako beharrianak kalkulatu da, eta 15.547koa urtebeteko epean (epe laburra). Etxebizitza epeen arabera lortzeko itxaropen horiek orain arteko inkesta guztietan erregistraturiko txikienak dira, eta horrek, Eusko Jaurlaritzaren ustez, agerian jartzen du eraginpeko pertsona gazteen itxaropenak nabarmen narriatu direla, segururik adierazle ekonomikoek txarrera egitearen eraginez, 2007ko Inkestan adierazitakoaren arabera.

Halaber, Inkestak dioenez, EAEko familien %4,9k ohiko etxebizitza aldatu beharra dute; edo, beste modu batera esateko, 40.894 etxebizitza behar dira. Eskariaren aldetik, aurreikuspena 19.678 etxebizitzakoa da 4 urtean, eta 8.207koa epe laburrean (urtebete). Lortu beharreko kasuetan gertatzen den bezala, aldatzeko beharra konpontzeko aukera, epeen arabera, azken urteotako mailarik baxuenetan dago. Inkestak adierazitakoaren arabera, bestalde, etxebizitza birgaitu beharra duten familien proportzioa %14,2tik %15,5era hazi da azken urtean; hain zuzen ere, 128.669 familia dira. Eskariaren aldetik, familia horien %61,6k uste dute aukera handia edo nahiko handia dagoela hurrengo 4 urteotan etxebizitza birgaitzeko, eta urtebeteko epean berrikuntzak egiteko asmoa dutenen ehunekoa %26,6koa da.

III.3.14. Grafikoa. Etxebizitza-beharrianak duen familia-ehunekoen bilakaera EAEn

Lurraldeka, etxebizitza-eskariak antzeko joerak jarraitu ditu 2008an. Aldatu beharra murriztu egin da hiru lurraldeetan; horien artean, Araba nabarmendu da, batez bestekoaren gaitetik baitago, 5,73ko indizearekin; EAE osoko indizea 4,93koa da. Lehenengo etxebizitza eskuratu behar izateari dagokionez, egoerak hobera egin du hiru lurraldeetan; hain zuzen ere, 2008ko Inkestan oinarrituz, Bizkaiko 8,77ko indizeetik (batez bestekoaren azpitik) Gipuzkoako eta Arabako 9,21eko eta 9,25eko indizeetara (hurrenez hurren) kalkulatu dira (biak batez bestekoaren gaitetik). Birgaikuntzan, azkenik, lurraldeen arteko desberdintasunak ez dira handiak, eta hiru lurraldeak, bai indizean eta bai aurreko urtearekiko aldaketan (hiru lurraldeetan gora), EAEko %15,5en inguruan daude (Bizkaia gaitetik, eta Araba eta Gipuzkoa azpitik).

⁷ Atal honetan 2007ko inkestako erreferentzia batzuk mantendu dira; izan ere, 2008ko inkestako datuak (argitaratu direnak) aurreko edizioetan baino nahiko mugatuagoak dira, eta ezin izan da Memorian aztertzen dugun eduki osoa gaurkotu.

3.4.2. Beharritza duten pertsonen eta familien ezaugarriak eta zergatiak

Etxebizitza aldatu beharra duten familien eta lehenengo etxebizitza lortu beharra duten gazteen ezaugarri soziologikoak eta egoitzakoak aurreko urteetan ikusitakoan antzekoak dira.

Lehenengo eta behin, etxebizitza lortu beharra duten pertsonen erdia baino gehiago 25-34 urte bitartekoa da (datu horrek hazkunde leuneko joera izan du urteetan), eta lan-kontratu finkoa dauka. Gainera, emakumeen %53k unibertsitateko ikasketak dituzte, eta ratio hori %24,4ra murrizten da gizonen kasuan.

Bestalde, eta 2007ko datuek diotenez, etxebizitza aldatu beharra duten familietako pertsona nagusiaren batez besteko

adina 48 urtekoa da (2006an baino 2 urte gehiago), eta familiak 3,1 kide ditu, batez beste. Halako familien oraingo etxebizitzak zaharragoak dira (batez beste, 39 urte, eta EAEko etxebizitza-parkearen batez besteko antzinasuna 35 urtekoa), eta, gainera, txikiagoak dira (71 m²) etxebizitza-parke orokorrekoak baino. Halaber, aldatu beharra duten eta errentariak diren familien ehunekoa batez bestekoa baino askoz ere handiagoa da (talde horren %23 alokairuko etxebizitzan dago, eta EAEko batez bestekoa %5ekoa da).

Etxebizitzaren arloan beharritza azaltzen duten zioei dagokienez, lehenengo postuan independizatzeko gogoia dago (%76,1), etxebizitza lortu beharra duten pertsonen kasuan –2007ko datuak– (2006an %77); ezkontzeko edo bikotearekin bizitzeko asmoek garrantzi erlatiboa galtzen

III.3.16. LAUKIA. ETXEBIZITZA ALDATZEKO (1) ZERGATIEN BILAKAERA

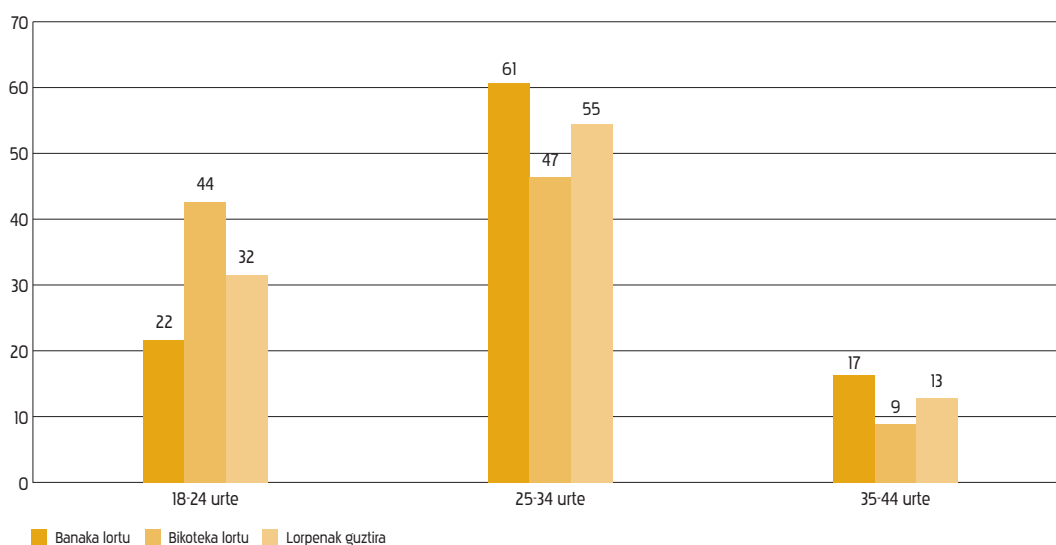
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Tamaina ez-egokia	28	38,9	42,1	40,6	35,8	38,5	29,7	30,0
Egoera txarra	7,3	7,9	13,4	2,6	3,7	6,2	7,3	16,6
Kokaleku txarra	9,4	5,5	4,9	7,0	7,0	5,1	8,4	6,3
Jabetza nahi du	24,6	17	13	18,8	13,6	10,3	8,4	15,4
Igogailua(2)	10,7	13,1	15,4	17,4	20,6	16,4	20,7	14,5
Dibortziatu/Banandu	20,0	17,6	11,2	13,6	19,2	23,5	25,6	2,2
Alokairu merkeagoa nahi	20,0	17,6	11,2	13,6	19,2	23,5	25,6	5,3
Beste zergatiren bat	20,0	17,6	11,2	13,6	19,2	23,5	25,6	9,8

(1) % bertikala (mota bakoitzeko beharritza guztiei dagokienez).

(2) Zenbait kasutan berezita; beste batean, "Beste zergatiren bat" atalean sartuta.

Iturria: EAEko Etxebizitza Beharritza eta Eskariaren Inkesta. Eusko Jaurlaritza.

III.3.15. Grafikoa. Lehenengo etxebizitza eskuratu beharra duten pertsonen ehunekoaren banaketa, adinaren arabera. 2008.

Iturria: Eusko Jaurlaritza. EBEI 2008.

III.3.17. LAUKIA. LORTU EDO ALDATU BEHARRA ADIERAZI DUTEN FAMILIEK BEHAR DITUZTEN ETXEBIZITZEN EZAUGARRIAK

	Aldatu (I)			Lortu (I)		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
EGOERA						
Berria	16,5	27,8	21,0	17,9	23,4	17,3
Erabilia	2,2	6,9	4,7	1,9	5,4	2,0
Bata zein b.	77,1	60,6	70,2	79,5	70,0	80,2
Ed/Ee	4,2	4,7	4,1	0,7	1,2	0,5
AZALERA ERABILGARRIA						
40 m ² -tik beh.	2,0	5,6	2,9	4,3	1,9	5,6
41-60 m ²	17,4	16,8	27,1	34,5	26,7	40,8
61-75 m ²	37,3	22,2	28,3	36,5	34,0	34,4
76-90 m ²	26,8	33,4	26,6	19,4	26,4	13,9
91-120 m ²	11,7	12,5	9,4	2,4	3,1	0,7
120 m ² -tik g.	3,0	2,1	2,6	0,0	0,0	0,0
Ed/Ee	1,8	7,1	3,1	2,9	7,8	4,5
EDUKITZEKO ARAUBIDEA						
Jabetza	73,4	75,2	63,5	66,2	67,8	57,6
Alokairua	12,0	11,4	16,9	7,5	8,3	9,2
Bata zein b.	14,6	13,3	19,6	26,3	23,9	33,2

(I) % bertikal (mota bakoitz. beharrezana duten guzt. dagokienez).
Iturria: EUSKO JAURLARITZA. EBEI 2008.

III.3.18. LAUKIA. LORTU BEHARRA DUTEN PERTSONEN EZAUGARRI SOZIOEKONOMIKOAK. 2008

EZAUGARRIAK	LORTU *	
	Emakumea	Gizona
ADIN TALDEA		
18-24 urte	31,4	32,2
25-34 urte	57,4	52,3
35 urte eta gehiago	11,2	15,0
IKASKETA MAILA		
Ikasketa barik/Oinarritzakoak	8,7	18,9
Lanbide-ikasketak	30,6	42,4
Bigarren hezkuntzako ikask.	7,6	13,8
Unibertsitateko ikasketak	53,1	24,4
LAN EGOERA		
Norbere konturako langilea	5,7	7,1
Kontratu finkoko langilea	53,4	50,5
Aldi baterako kontrat. langilea	33,3	31,9
Langabetua	7,2	6,9
Ikaslea	0,5	3,0

(*) % bertikala (behar. duten pers. guzt. dagokienez).
Iturria: Eusko Jaurlaritza. EBEI 2008.

jarraitu dute (gaur egun, %22,9; eta orain dela hamar urte %50).

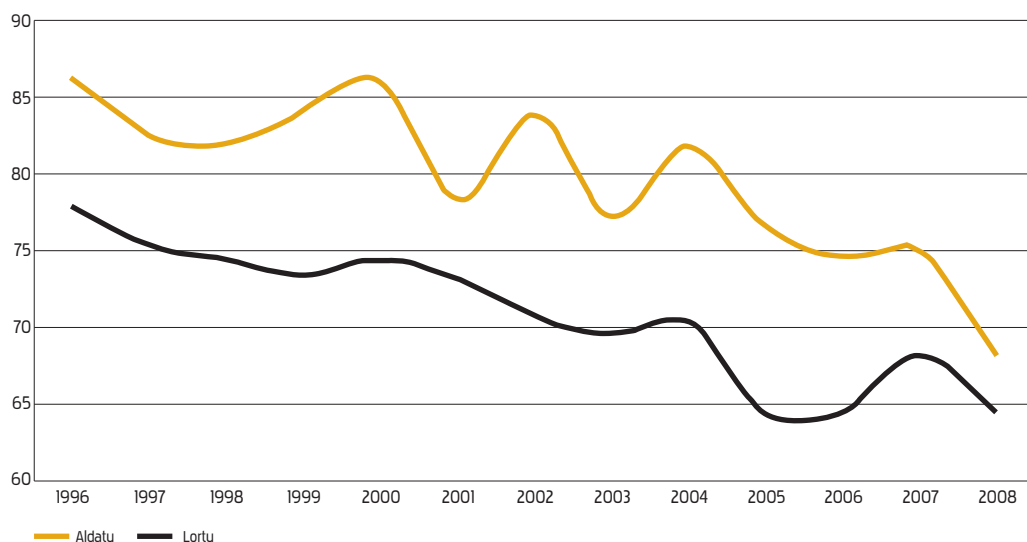
Bestalde, etxebizitza aldatu beharra duten familien artean, gehien aipatzen den zergatia oraingo etxebizitzaren tamaina ez-egokia da (2008an %30 eta 2007an %29,7), eta horren atzetik etxebizitzaren egoera txarra aipatu da gehien (%16,6). Halaber, aurreko urtean ikusitakoaren arabera, etxebizitza aldatu beharra duten familiek oraingo etxebizitzarekin dituzten

poztasun mailak EAeko familia guztien batez bestekoa baino baxuagoak dira. Etxebizitzarekiko poztasunaren batez besteko mailak, 2007an (informazio hori eskaini duen azken urtea), 100eko 88 puntu inguruak ziren, eta etxebizitza aldatu nahi duten familien kasuan batez bestekoa 83 puntukoa zen. Inguaruaren kasuan, apur bat positiboagoak dira, eta poztasunaren batez besteko maila 65 puntura jaisten da (kasu guztiei dagokienez, 90 puntukoa).

Bestalde, beharrezana onartu ondoren, aldatu eta lortu beharra duten kasuen zati garrantzitsu batek "handitzat" edo "nahiko handitzat" kalifikatu dute euren beharrezan maila. Talde hori, 2007an, lortu beharra zuten pertsonen %87,8koa zen (2006an %86), eta aldatu beharra zuten familien %82,9koa (2006koaren antzeko tasa); ehuneko horiek handitzen joan dira azken urteotan, batik bat etxebizitza lortu beharra dutela adierazi duten pertsonen artean.

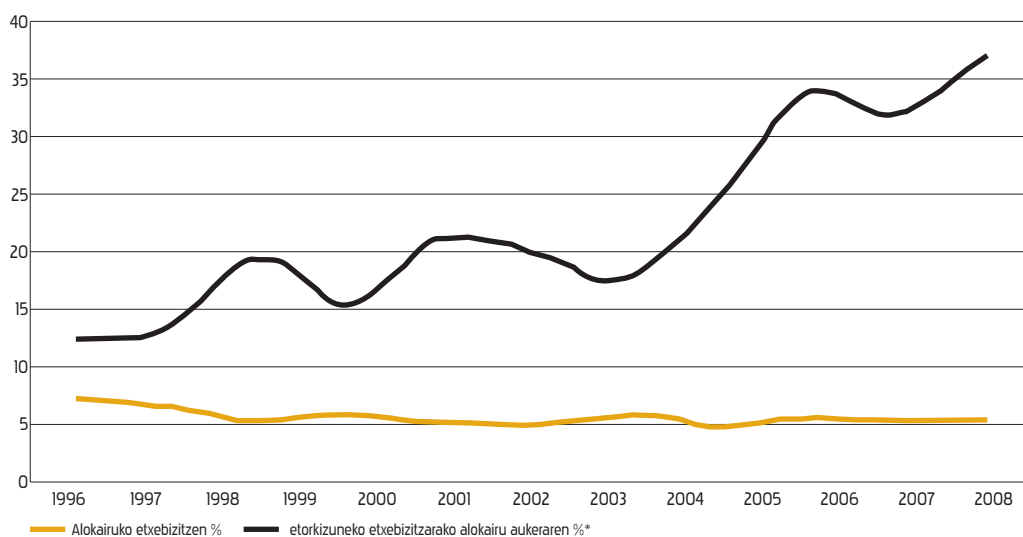
Azkenik, generoaren ikuspegitik, etxebizitza lortu beharra duen taldearen azterketak agerian jarri duenez, emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak daude. 2007an diru-sarrera maila oso antzekoa zen (emakumeentzat hileko 1.395€ eta gizonentzat hileko 1.385€); hala eta guztiz ere, emakumeak ezkorragoak dira, etxebizitzaren erosketari aurre egiteko orduan: gizonak baino gehieneko prezio baxuagoa eta hileko ordainketa-gaitasun urriagoa azaltzen dute. Gainera, partekaturiko finantziazioaren bidezko erosketarako pausoa emango dutela dioten emakumeak gizonak baino gehiago dira (%37, eta gizonen kasuan %28). Beharrezana sortu duten zergatiei dagokienez, gehien aipatu den zergatia independizatzeko nahia da, bai gizonen eta bai emakumeen kasuan. Lortu beharrezan kualifikazioan sakonduta, 2007ko Inkestak beharrezan subjektibo handiagoa azaldu

III.3.16. Grafikoa. Behar diren etxebizitzaren batez besteko azaleraren bilakaera. m²

Iturria: Etxebizitza, Herri Lan eta Garraio Saila, "Etxebizitza Beharizana eta Eskaria EAEn".

III.3.17. Grafikoa. Alokairuko etxebizitzak. Edukitze araubidea, eskari aukerari dagokionez.

Iturria: Eusko Jaurlaritzaren datuekin eginda. EBEI 2008.

(*) Alokairuaren eta edukitze araubidearekiko indiferentziaren arteko batuketa.

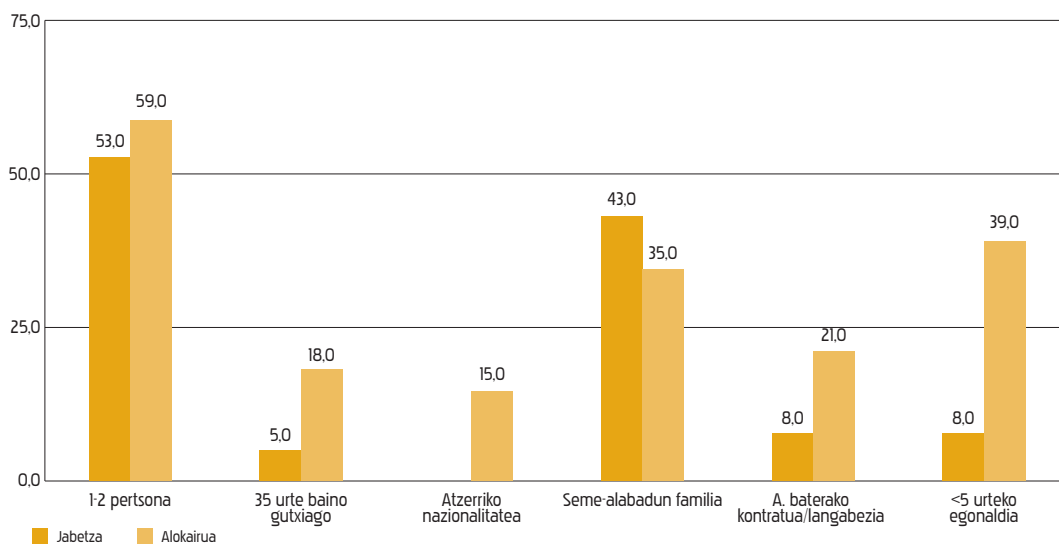
zuen emakumeen artean (80 puntu, eta gizonen kasuan 75); halaber, ez da desberdintasun handirik ikusten beharri-zan egoeran egoteko aldiari: azken urtean sorturiko beharri-zanak berdina dira (bi kasuetan %12), eta lau urtetik gora zeraian taldea ere antzekoa zen (emakumeen kasuan %27 eta gizonen kasuan %25).

Azkenik, etxebizitza lortu beharra duten gizonen eta emakumeen antzeko ezaugarriak azaldu dituzte lortu nahi dituzten etxebizitzetan (bi kasutan, aukerarik gogokoena jabetza da). Aldiz,

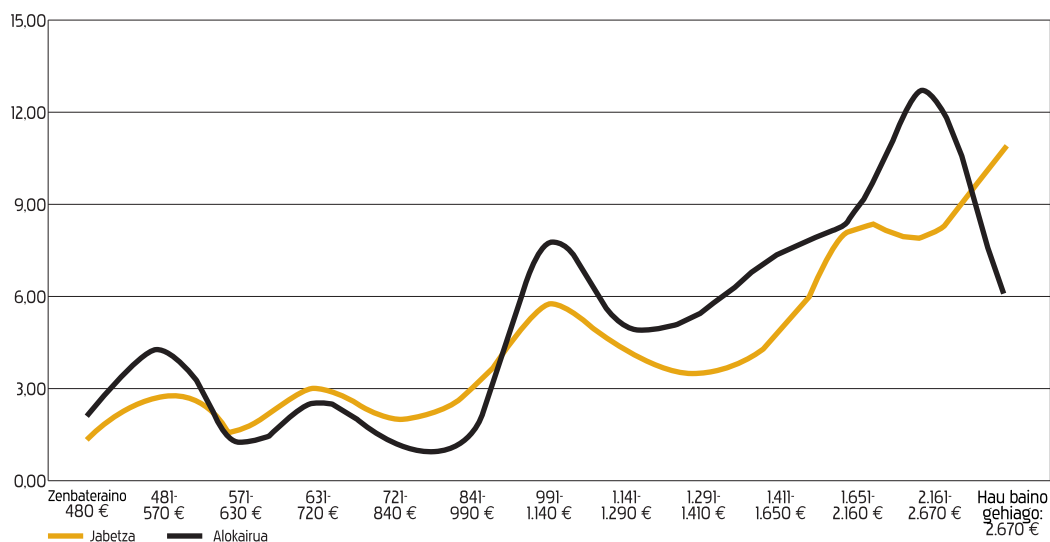
emakumeek etxebizitza berriaren edo erabiliaren baldintzarekiko "indiferentzia" handiagoa dute, eta gizonen, berriz, nahiago dute etxebizitza berria izatea. Etxebizitzaren tamainari dagokionez, gizonen aipaturiko batez besteko tamaina 69 m²-koa da, emakumeek aipaturiko 66 m²-koa baino apur bat handiagoa.

3.4.3. Behar diren etxebizitzaren ezaugarriak

Etxebizitza lortu beharra duten gazterik gehienek 41-60 m² bitarteko etxebizitza behar dute (gazteen %40,8); horietarik

III.3.18. Grafikoa. Jabetzako familien eta alokairuko familien arteko desberdintasun sozioekonomiko batzuk

Iturria: Eusko Jaurlaritzak. EBEI 2008.

III.3.19. Grafikoa. Diru-sarrerak etxebizitzaren edukitze araubidearen arabera. Banaketa ehunekotan, hileko diru-sarreraren arabera. 2008

Iturria: Eusko Jaurlaritzak. EBEI 2008.

gehienek etxebizitzaren jabe izan nahi dute (%57,6). Bestalde, etxebizitza aldatu beharra duten familien artean, gehienek etxebizitza handiagoa nahi dute (2007ko datuekin, batez beste, 71,4 m²-ko etxebizitzak okupatzen dituzte, eta 74,8 m²-ko etxebizitzak behar dituzte); gainera, jabetza nahi dutenen proportzioa lehenengo etxebizitza lortu nahi dutenena baino handiagoa da (2008an %63,5).

Halaber, aipagarria da nahi diren etxebizitzaren batez besteko azalera gero eta txikiagoa izatea, kasu guztietan; hori, neurri handian, higiezinaren merkatuaren baldintzetara egokitu behar izatearen eta etxebizitzaren prezioa mugatu beharraren eraginezkoa da. Etxebizitza lortu behar duten gazteen kasuan, azken bi urteotan gorakada egon den arren, azalera nabarmen murriztu da azken 10 urteotan; horrek, Eusko

Jaurilaritzaren iritziz, aditzera ematen du *barneratu* egin dutela familiarekiko independentzia lortzeko lehenengo fasean komenigarriagoa dela etxebizitza txikiagoak edukitzea. Etxebizitza aldatzeko kasuetan, azalera gutxiago murriztu da, beharrezana eragiten duen zergati nagusia, hain zuzen ere, tamaina izan arren.

3.4.4. Alokairuko etxebizitza-eskaria

2008ko inkestak egindako zenbatespenen arabera, EAEko familien %5,3 alokairuko etxebizitzan bizi dira, eta proportzio hori egonkor mantendu da azken hamarkadan⁸. Eremu geografikoak aintzat hartuta, alokairuan dagoen familia-ehunekorik handiena Gipuzkoak dauka (%6,9); Bizkaia eta Arabak, berriz, batez bestekotik beherako tasa dute: hurrenez hurren, %4,8 eta %3,4.

Horrela, familiarik gehienak jabetzan daude: horietatik, 2007an kontsultaturiko familien %64k esan zuten etxebizitzaren jabetza zutela eta guztiz ordainduta zutela, eta %24,5ek jabetza zutela, baina guztiz ordaindu barik zutela. Jaraunspenezko

edo dohaintzazko jabetza izatearen eta lagatako etxebizitzan bizitzearen edo beste egoeraren batean egotearen barruan, familia guztien %3 sartzen ziren.

Familia errentariak okupaturiko etxebizitza, oro har, jabetzakoak baino txikiagoak dira: 2007an horien batez besteko azalera 77 m²-koa zen, eta jabetzako etxebizitzena, berriz, 80 m²-koa. Gainera, alokairuko higiezinaren merkatua eraikin zaharragoetan kokaturiko etxebizitzek osatzen dute, eta, horrela, jabetzako etxebizitzaren batez besteko antzinatasuna 34 urtekoa da, eta errentaturikoena, berriz, 39 urtekoa. Bilakaeraren ikuspegitik, alokairuko etxebizitzaren batez besteko azalera 2004an hasitako beheranzko ildoari jarraitu dio: jabetzako etxebizitzaren tamaina, berriz, mantendu egin da 1998tik 2007ra.

Bestalde, 2007ko Inkestak ondorioztaturikoaren arabera, alokaturiko etxebizitzetan bizi diren familien soldaten batez bestekoa %23 baxuagoa da etxebizitzaren jabe diren familien soldatena baino (hurrenez hurren, 1.333€ eta 1.723€ garbi hilean). Hala eta guztiz ere, familia errentariak esan zuten hileko 390€-ko erren-

III.3.19. LAUKIA. ETXEBIZITZA LORTU BEHARRA DUTENEN ALOKAIRUAREKIKO DUTEN JARRERA. 2008

		Lortzeko Tipologia				Guztira	
		Lortu banaka		Lortu bikotean		Zenb.	%
		Zenb.	%	Zenb.	%		
ALOKATUKO ZENUKE?	Bai, errentak baxuagoak badira	11.365	39,2	11.454	44,3	22.818	41,6
	Bai, etx. egoera hobean badago	445	1,5	1.711	6,6	2.156	3,9
	Bai, beste zergati batzuk	1.634	5,6	1.507	5,8	3.141	5,7
	Ez	14.827	51,2	10.792	41,7	25.619	46,7
	Ez/Ee	705	2,4	404	1,6	1.109	2,0
	Guztira	28.975	100,0	25.868	100,0	54.843	100,0
ZERGATIK AUKERATU DUZU ALOKAIRUA?	Diru-sarrera gutxi	6.085	28,5	5.229	34,7	11.314	31,1
	Ez du hipotekatu nahi	3.835	18,0	2.240	14,9	6.075	16,7
	Mugikortasuna	1.336	6,3	1.556	10,3	2.892	7,9
	Aldi baterako soluzioa	9.283	43,5	5.645	37,5	14.928	41,0
	Beste zergati batzuk	615	2,9	402	2,7	1.017	2,8
	Ed/Ee	167	0,8			167	0,5
	Guztira	21.321	100,0	15.072	100,0	36.393	100,0
ERRENTA MAILA ONARGARRIA?	Gehienez 180€/hilean	2.053	5,8	2.100	07,0	4.154	6,3
	180-300€/hilean	16.697	47,1	9.254	30,8	25.951	39,6
	300-450€/hilean	9.936	28,0	9.723	32,4	19.659	30,0
	450-600€/hilean	4.947	13,9	6.422	21,4	11.369	17,4
	600€ baino gehiago hilean			855	2,8	855	1,3
	Ed/Ee	1.836	5,2	1.646	5,5	3.482	5,3
	Guztira	35.469	100,0	30.001	100,0	65.470	100,0
ALOKAIRUA NOIZ ARTE?	2 urte baino gutxiago	7.639	21,5	12.588	42,0	20.227	30,9
	2-5 urte	13.110	37,0	8.676	28,9	21.786	33,3
	5 urte baino gehiago	11.718	33,0	4.922	16,4	16.640	25,4
	Ed/Ee	3.001	8,5	3.815	12,7	6.817	10,4
	Guztira	35.469	100,0	30.001	100,0	65.470	100,0
	Guztira	35.469	100,0	30.001	100,0	65.470	100,0
ONARTUKO ZENUKE ALOKAIRUAN ADJUDIKATURIKO ETXEBIZITZARIK?	Bai, beti	15.692	44,2	14.097	47,0	29.788	45,5
	Bai, baldintzekin	18.516	52,2	15.109	50,4	33.626	51,4
	Ez, inoiz ere ez	775	2,2	615	2,0	1.390	2,1
	Ed/Ee	486	1,4	180	0,6	666	1,0
	Guztira	35.469	100,0	30.001	100,0	65.470	100,0
	Guztira	35.469	100,0	30.001	100,0	65.470	100,0

Iturria: Eusko Jaurlaritza, EBEI 2008.

⁸ Etxebizitza Ministerioak 2006rako kalkulaturikoaren arabera, EAEko alokairuko etxebizitza-tasa %7,7koa izango da, Estatuko batez besteko %11ko tasa baino nahiko baxuagoa.

ta ordaintzen zutela⁹, eta horrek %29ko finantza-ahalegina adierazten du, azken urteotan etxebizitza erosi duten familiek egiten dutena baino askoz ere txikiagoa, horien diru-sarreraren %39 etxebizitza ordaintzeko omen baitira. Hala ere, alokairuko errentak, kapitulu honetako 3.3.2. atalean ikusi dugunez, askoz ere altuagoak dira: alokairuko etxebizitza askerako 967€, 2008ko Higiezinaren Eskaintzaren Inkestak adierazitakoaren arabera. Desberdintasun horiei dagokienez, alokairuko batez besteko errenta oso aldakorra da, zenbait faktore kontuan hartuta, adibidez, etxebizitzaren antzinasuna, kontratazio-urtea eta etxebizitzaren kokalekua. Aldatu beharraren aldetik, familia errentariaren %35ek diotenez, ohiko etxebizitza aldatu beharra zuten (etxebizitzaren jabe direnen kasuan %6,1), eta %5ek esan du oraingo etxebizitzan berrikuntzak egin behar dituztela. Aldatu beharraren eragile nagusia alokairu merkeagoa lortzea da, eta, horren atzetik, etxebizitza baten jabetza lortu nahi izatea. Hala eta guztiz ere, jabetzako etxebizitza duten familien artean gehien aipatzen den zergatia oraingo etxebizitzaren tamaina ez-egokia da.

Azkenik, Inkestak egiaztaturikoaren arabera, alokairuaren onarpen mailak (etxebizitza lortzeko bidetzat) behera egin du, lehenengo etxebizitza behar duten pertsonen artean. Hain zuten ere, %51,3k soilik planteatzen du etorkizunean etxebizitza edukitzeko araubidetzat (2007an %70), eta %96,4k esan dute onartu egingo luketela alokairuan adjudikaturiko babeseko etxebizitza bat. Dena den, etxebizitza aldatu beharra duten pertsonen artean, proportzioa %37ra arte murrizten da, eta proportzio hori egonkor mantendu da, aldaketa txikiekin, azken hamar urteotan.

3.4.5. Finantzako gaitasuna eta ahaleginak

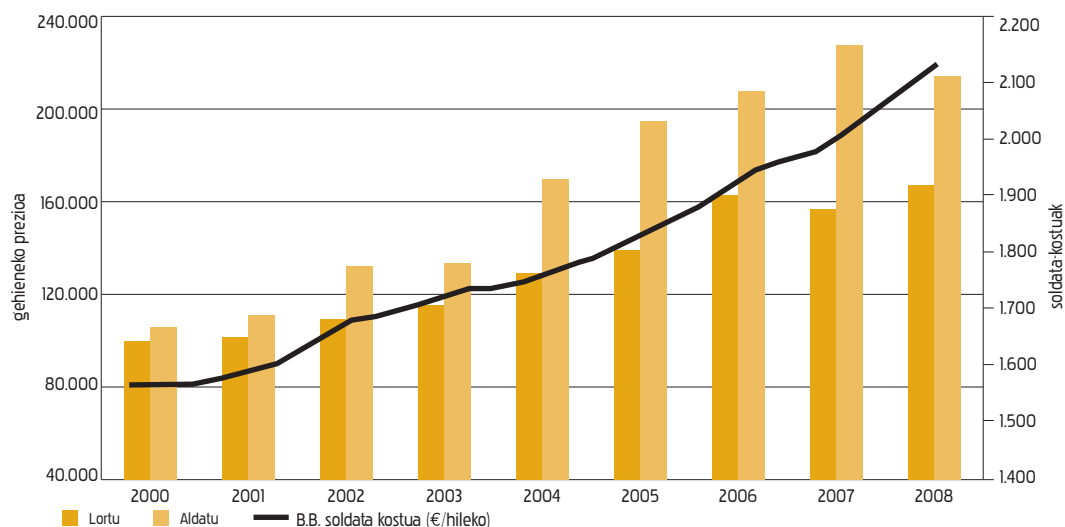
(a) Etxebizitza lortu beharra

Etxebizitza Beharrianen eta Eskariaren Inkestak adierazi duenez, etxebizitza askearen prezioek nekez eskuratzeko mailatan jarraitzen dute, etxebizitza lortu behar duten taldeentzat; batez ere, lehenengo etxebizitza lortu behar dutenentzat. 2007an, etxebizitza lortu beharra zuten pertsonen soldata garbia hilean 1.389 eurokoa zen (2006an baino %5,4); horrek aditzera ematen du talde horretan finantza-gaitasun urriagoa duen beste pertsona talde bat sartu dela; gainera, diru-sarrera bat baino gehiago zutenen artean, etxebizitza lortu beharra zutenen proportzioa murriztu egin zen.

Bestalde, 2008an, familia horien gehieneko prezio onargarriak gora egin zuen, eta 168.072 eurotan jarri zen (2006an baino %6,4 gehiago). Lurraldeka, aipatzekoa da gehieneko prezio onargarri hori, EAEko hiru hiriburuetan, EAEko gainerako udalerrietan bizi diren pertsonena baino baxuagoa izatea.

Finantziazio-formulei dagokienez, 2007an, gazteek etxebizitzaren lorpena finantzatzeko erabiltzen zituzten finantziazio-iturri nagusiak hipoteka-maileguak ziren. Izan ere, %99k mailegua eskatzeko asmoa zuten (2006an %92,4). Gainera, %36,6k aurrezkiak erabiltzeko asmoa zuten, eta ehuneko txiki batek (%13,9), azkenik, familiaren laguntzaren bat lortzeko itzaropena zuten. Halaber, gazte kopuru handi batek finantza-erakundeen baldintzek ahalbideturiko mugaraino zorpetzeko asmoa zuen: ia %60k kredituaren bidez finantzatu nahi zuen etxebizitzaren prezioaren %75-100.

III.3.20. Grafikoa. Adierazitako gehieneko erosketa prezio onargarriaren eta soldata kostuaren bilakaera. Hileko batez bestekoa. €

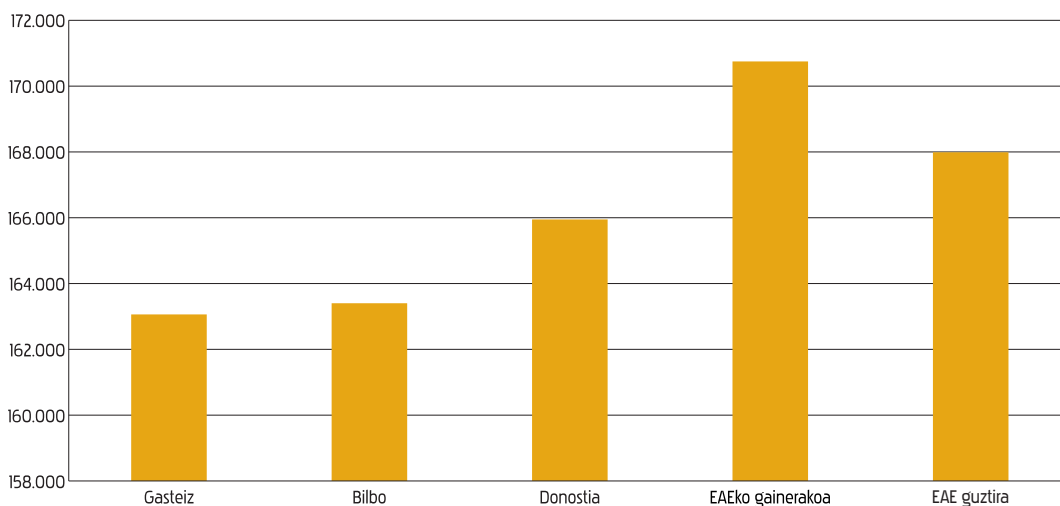

Iturria: Eusko Jaurlaritzaren eta INEren datuekin eginda.

Oharra: Soldata-kostuen segida oso-osorik gaurkotu da, INEk 2009an argitaraturiko atzera begirako zenbatespenetan oinarrituz, Urte honetako I. hiruhileko aldaketa metodologikoa kontuan hartuta.

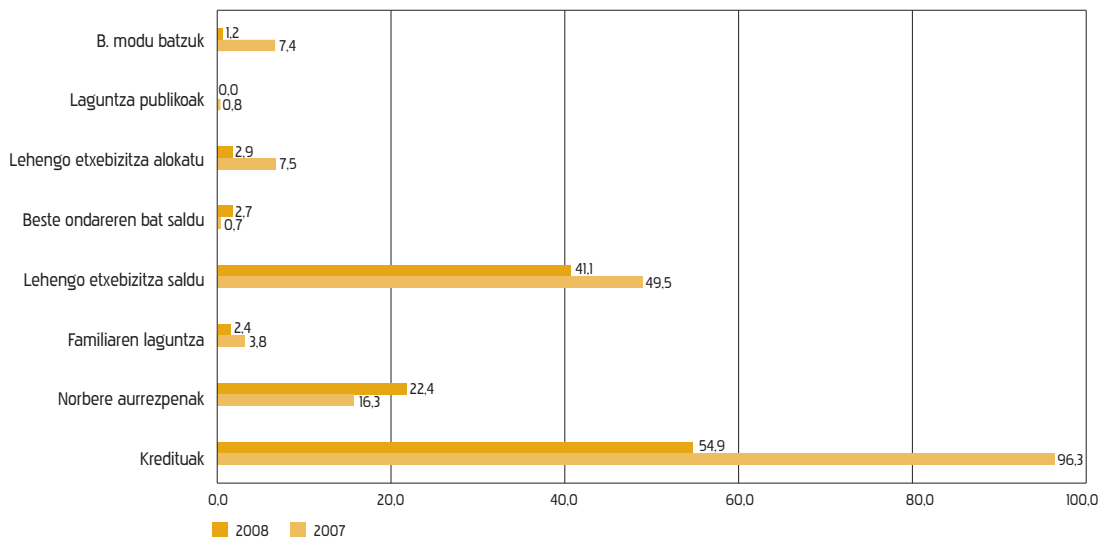
⁹ Inkesta honetan ez da etxebizitza mota (askea edo babesekoa) bereizten, lagin motako mugak egotearen ondorioz.

III.3.21. Grafikoa. Etxebizitza lortu beharra dutenen gehieneko prezio onargarria. €. 2008

Iturria: Eusko Jaurilaritza. EBEI 2008.

III.3.22. Grafikoa. Etxebizitza lortu beharra duten pertsonak EAEn: Aurreikusitako finantziazio-formulak.

Iturria: Eusko Jaurilaritza. EBEI 2008.

(b) Etxebizitza aldatu beharra

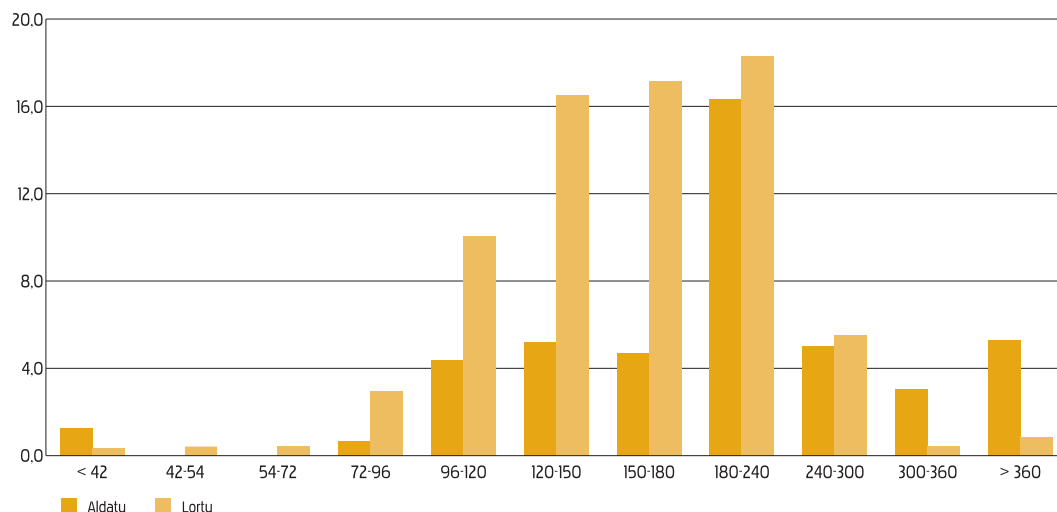
Bestalde, etxebizitza aldatu beharra duten familiek hileko 1.618 euroko diru-sarrerak zituzten 2007an (2006an baino %0,6 gehiago), eta 2008an 214.369 eurotan finkatu zuten euren gehieneko prezio onargarria /2007an baino %6,4 gutxiago). Finantziazio-formulak aztertzeko orduan, kontuan hartu behar da familia hauetariko gehienek dagoeneko etxebizitzaren bat dutela jabetzan, eta hori saltzetik lorturiko baliabideak erabili nahi dituztela etxebizitza berria erosteko. Hain zuzen ere, 2008ko Inkestak adierazitakoarena arabera, familien %41,1ek

salmentatik lorturiko baliabideak erabiltzeko asmoa dute, eta %2,9k lehengo etxebizitza alokatu nahi dute. Gainera, %54,9k hipoteka mailegua eskatzea dute aurreikusita. Aipatzekoa da ratio horrek 2007ko Inkestan lorturiko erantzunarekiko izan duen beherakada handia, urte horretan ehunekoa %96,3koa izan baitzen.

(c) Finantza-gaitasun baxuko segmentua

Amaitzeko, etxebizitza-politika publikoen jasotzailea den taldearen barruan, ekonomia- eta finantza-mugak izanik (aur-

III.3.23. Grafikoa. Etxebizitza erosteko gehieneko prezio onargarria (€-ak milatan). Etxebizitza lortu edo aldatu beharra duten familiak EAEn, 2008.

Iturria: Eusko Jaurlaritza. EBEI 2008.

III.3.20. LAUKIA. ARRETA BEHAR DUEN ETXEBIZITZA BEHARRIZANA ETA SEGMENTU BABESGARRIA. 2008

	Lortu		Aldatu		Guztira	
	Etxebizitz.	%	Etxebizitz.	%	Etxebizitz.	%
Beharrianak guztira	74.461	100,0	40.894	100,0	115.355	100,0
Arreta behar dutenak	74.461	100,0	19.976	50,0	94.437	82,0
Segmentu babesgarria, gehieneko prezioaren arabera *						
< 72.000 euro	703	0,9	—	—	703	0,7
< 96.000 euro	2.850	3,8	—	—	2.850	3,0
< 120.000 euro	10.429	14,0	1.302	6,2	11.731	12,3
< 150.000 euro	22.861	30,7	2.829	13,4	25.690	26,9

* Zifra metagarriak. Mota bakoitzeko beharrianak dutenakiko %.

Iturria: EAEko Etxebizitza Beharrianen eta Eskariaren Oinarriko Inkestako datuetan oinarrituz eginda. 2008. Eusko Jaurlaritza.

kezturiko parametroak aintzat hartuz) etxebizitzaren arloko babeseko jarduketan benetako jasotzaileak izan behar diren pertsonak bereizi behar dira. Horri dagokionez, adierazitako gehieneko prezio onargarria erabiltzen da pertsonen posizio ekonomikoa bereizteko aldagai nagusitzat; izan ere, galdera horri erantzutean, inkestaturiko pertsonak kontuan hartzen dute euren erosteko ahalmenean eragina duten ezaugarrien multzoa (diru-sarrerak, ondarea, familia-zamak, etab.). Nolanahi ere, azterketa hori diru-sarreraren aldagaiekin egindakoarekin osatzen da (indarreko etxebizitza-araudiak erabiltzen duen aldagai).

Beharrian babesgarriak bereizteko balio kritikoei dagokienez, Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza Sailak erreferentziako bi puntu planteatu ditu 2007an: 96.000€-ko muga BOEen salmentaren prezioei aurre egiteko zailtasunak dituzten pertsonak identifikatzeko, eta 150.000€-ko muga etxebizitza askea lortzeko zailtasunak dituzten pertsonentzat.

Lehenengo mugari dagokionez, 2008ko inkestaren emaitzek agerian jarri dutenez, etxebizitza lortu beharra duten pertsonen %3,8k (2007an %8,2) 96.000€-tik beherako etxebizitza erosi ahal dute (guztira, 2.850 etxebizitza), eta horietatik %14k 120.000€-tik beherako prezioa duen etxebizitza erosteko aukera dute. Etxebizitza aldatu beharra duten familien proportzioa, prezio-segmentu horretarako, %6,2koa da (1.302 etxebizitza), eta aurreko urtean %7,9koa zen. Horrela, guztira, beharrianen %20,2k etxebizitzaren arloko laguntza sozialak jaso beharko lituzkete (2007an %13,2).

Segmentu babesgarriak nabarmen egin du gora 150.000€-ko bigarren muga kontuan hartuta; horrela, etxebizitza lortu behar duten pertsonen %30,7k eta etxebizitza aldatu beharra duten familien %13,4k ez dute gaitasunik prezio horretako etxebizitza erosi ahal izateko. Horrenbestez, 2008ko Inkestak detektaturiko beharrianen %44,1ek zailtasun handiak zituzten etxebizitza askea lortzeko (2007an %60,3).

Nolanahi ere, ondorio horiek desberdin samarrak dira fami-
lien diru-sarrera gordin haztatuen maila kontuan hartuta
ateratzen direnetatik (etxebizitzarako laguntza publikoak
emateko erabiltzen den irizpide ofiziala). Horrela, etxebizitza
lortu behar duten pertsona gazteen %9k eta etxebizitza al-
datu beharra duten familien %6k 15.000€-tik beherako diru-
sarrerak zituzten 2008an, eta, beraz, laguntza sozialen esfe-
ran kokatzen dira (2007an %9,5 eta %6,5, hurrenez hurren).
Halaber, lehenengo etxebizitza lortu behar duten gazteen
%6lek eta etxebizitza aldatu beharra zuten familien %54k
33.000€-ko diru-sarrera gordin haztatu baino gutxiago izan
zituzten urte horretan, eta, hortaz, laguntza ofizialak jaso
eta BOE baten adjudikaziodunak izan zitezkeen (2007an
%61 eta %27,2).

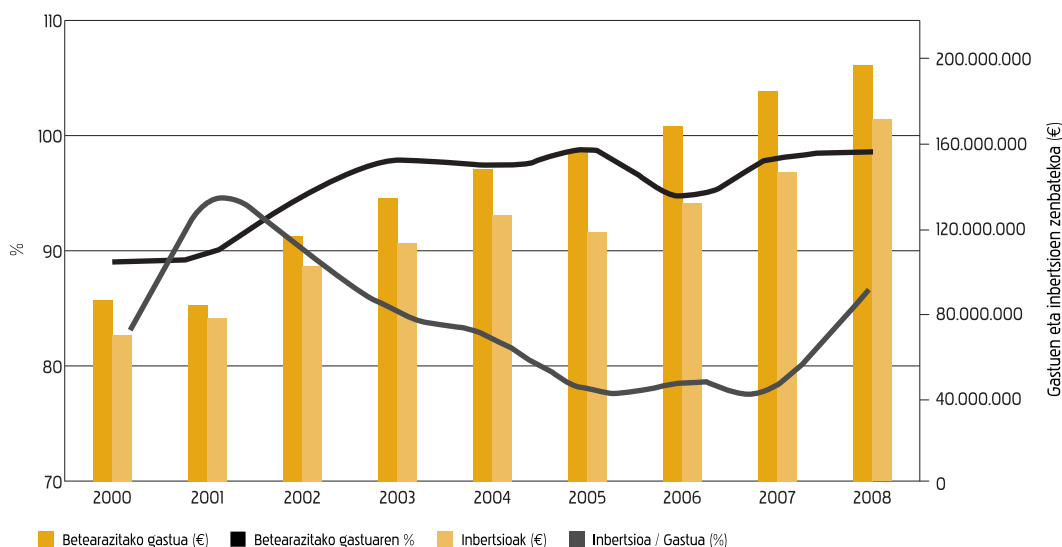
3.5. Etxebizitza politika

3.5.1. Eusko Jaurlaritzaren etxebizitza-politika

Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Sailaren aurrekontu-gastua,
joan den hamarkadan, Eusko Jaurlaritzaren aurrekontu
osoaren %2,8 izan da. 1997-2001 aldian, sail horrek Eusko
Jaurlaritzako aurrekontu osoaren gastuan izandako parte-
hartzea %2,2koa izan zen. 2002ko ekitalditik aurrera, aurre-
kontuari loturiko egoera hori zuzendu egin da neurri batean,
eta, horrela, Sailaren aurrekontuak %3 inguruko parte-hartzea
dauka guztizkoari dagokionez.

Ilido horretan, Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Gizarte Gai-
etako Sailaren Etxebizitza Programan betearazitako gastuak
hazkunde nabaria izan du azken urteotan, eta 2008an 198,81
milioi eurokoa izan da, aurreko urtean baino 5,3 handiagoa.

III.3.24. Grafikoa. Etxebizitza Programako Gastuen eta Inbertsioen Bilakaera

Iturria: Etxebizitzaren Behatokia. Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila.

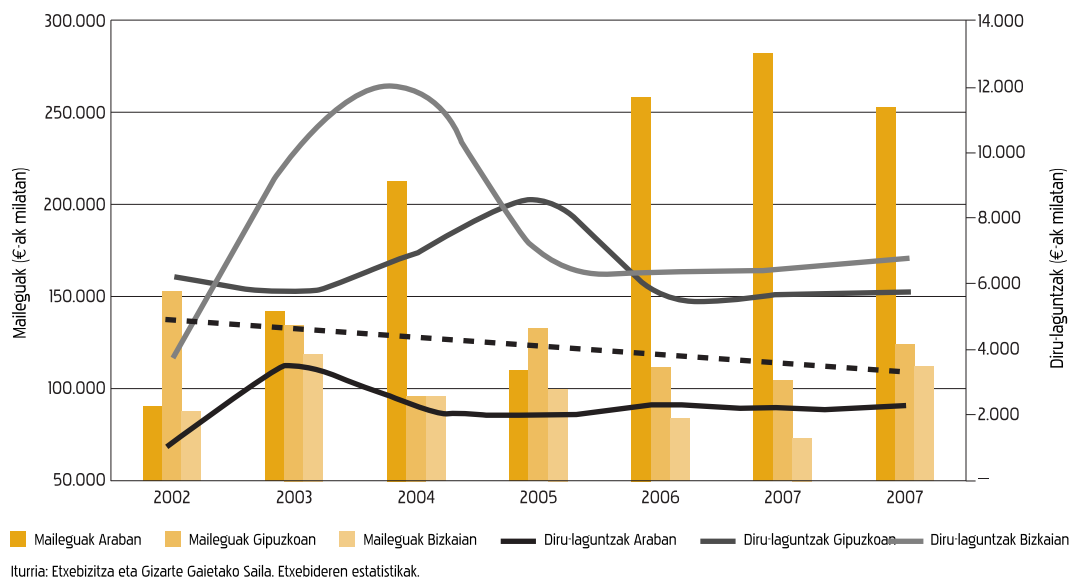
III.3.21. LAUKIA. EUSKO JAURLARITZAKO ETXEBIZITZA PROGRAMATIK LIKIDATURIKO GASTUAREN BILAKAERA ETA BPG-REKIKO EHUNEKOA

	ETXEBIZITZA PROGRAMAKO GASTUA		EAE-KO BPG PREZIO KORRONTEETAN		PROGRAM. %, BPG-RI DAGOK.
	Euroak m.	Hazk. %	Euroak m.	Hazk. %	
2001	85,71	-0,9	43.931	5,5	0,20
2002	119,22	39,1	46.226	5,2	0,26
2003	136,73	14,7	49.242	6,5	0,28
2004	154,34	12,9	53.305	8,3	0,29
2005	157,43	2,0	57.289	7,5	0,27
2006	171,56	9,0	61.764	7,8	0,28
2007	188,88	10,1	65.928	6,7	0,29
2008*	198,81	5,3	69.212	5,0	0,29

Iturria: Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Sailaren eta EUSTATen datuetan oinarrituz eginda.

(*) Behin-behineko datuak.

III.3.25. Grafikoa. Etxebizitza plan gidaria: maileguak eta diru-laguntzak lurraldeka. €-ak milatan

III.3.22. LAUKIA. ETXEBIZITZA PLAN GIDARIAREN MAILEGUAK ETA DIRU-LAGUNTZAK, NORAKOAREN ARABERA

Norakoa	2007		2008	
	Etxebizitza kopurua	Zenbatekoa (€-ak milatan)	Etxebizitza kopurua	Zenbatekoa (€-ak milatan)
MAILEGUAK*				
Sustatzailea	3.537	257.709,31	3.253	226.888,86
Eskuratzaile babestua	980	65.162,31	1.908	159.751,19
Eskuratzaile erabilia	69	4.666,51	91	7.573,00
Alokairurako eskuratu	946	26.535,12	271	9.373,84
Birgaikuntza	1.013	6.699,13	788	6.148,51
DIRU-LAGUNTZAK**				
Eskuratzaileak	11	81,77	44	64,13
Birgaikuntza	16.587	14.115,87	16.027	14.610,98

* Egindako maileguak.

** Diru-laguntzak: onartuak.

Iturria: Etxebizitzaren Behatokia. Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila. Eusko Jaurlaritzak.

Gastu hori EAEko BPGren %0,29 da, behin-behineko datuen arabera, eta tasa hori ia aldatu barik mantendu da 2002tik. Aldi berean, programa horren arloan egindako inbertsioen bolumena handitu egin da, eta 2008an 176,1 milioi euro izan dira. Gainera, aipagarria da programak urteetan izan duen inbertsio-izaera, 1987-2008 aldian egindako inbertsioak gastuen bolumen osoaren %89,5ekoak baitira.

2008ko ekitaldian, Eusko Jaurlaritzaren etxebizitza-politikak 2006-09ko Etxebizitza Plan Gidariak finkaturiko ildo estrategikoei jarraitu die; proiektu horrek etxebizitza-politikak hurrengo urteetarako izango dituen ildo nagusiak zehazten ditu. Plan berria egituratzen duen helburu nagusia babeseko

etxebizitza-eskaintzaren hazkundera da, bai ikuspegi kuantitatibotik eta bai kualitatiboagotik begiratuta.

Horretarako, etxebizitza-beharizanaren profil guztiak hartzen ditu aintzat, beharizan bakoitzari egokituak eta anitzak diren tipologiaren bidezko erantzuna eskaintzeko. 2.800 milioi euroko aurrekontua dauka indarraldi osorako, eta 2009rako 88.201 unitateko babeseko etxebizitza-parkea lortu nahi du, horietatik %22 alokairukoak.

2008an eraikitakoei dagokienez, urte horretan babeseko etxebizitzaren eraikuntzak behera egin du; hain zuzen ere, 7.117 etxebizitza hasi dira, 2007an baino %2,6 gutxiago, batez ere BOEk izandako murriztapenaren ondorioz (%-9,6), etxebizi-

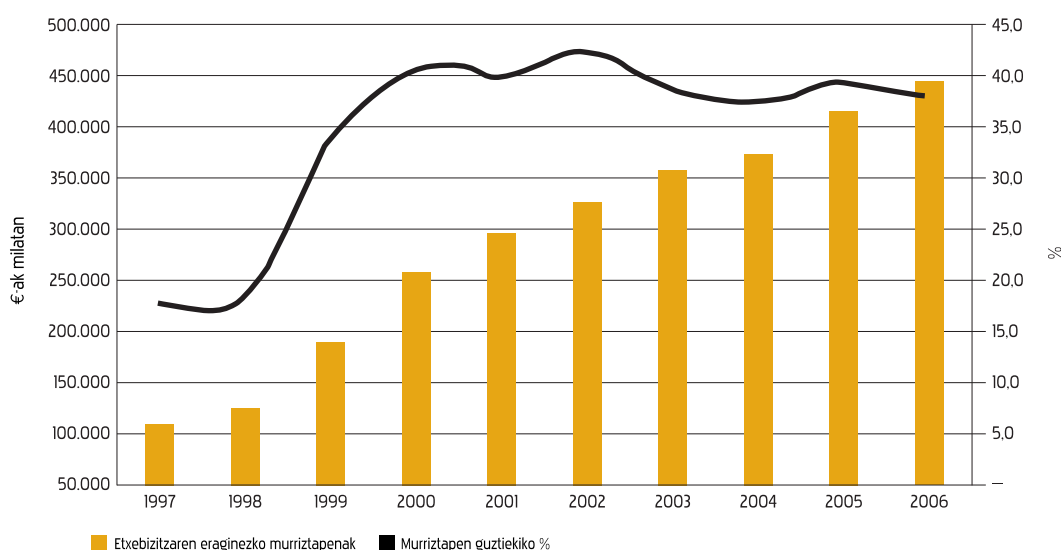
III.3.23. LAUKIA. ETXEBIDE PLANAREN BARRUKO JARDUKETAK (JARDUKETA KOPURUA)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hasitako babeseko etxebizitzaren eraikuntza	6.625	4.427	4.625	5.755	7.310	7.117
Babes ofizialeko etxebizitzak	5.816	3.981	3.830	4.828	5.302	4.793
Etxebizitza sozialak	809	446	795	320	590	847
Zuzkidurako bizilekuak	—	—	—	125	361	997
Tasaturiko udal-etxebizitzak	—	—	—	428	1.057	480
Lurzoruaren lorpena (etxebizitza kopuruan)	2.065	3.430	3.890	4.321	5.483	3.751
Etxebizitzak eta eraikinak birgaitzeko jarduketak	11.159	23.914	15.471	13.905	11.798	16.027
Erabilitako etxebizitza askea lortzeko laguntzak	1.509	2.142	645	31	11	44
Etxebizitza hutsa alokatzeko eta alokairurako erosteko laguntzak*	528	718	889	2.619	689	800

(*)BIZIGUNE programa.

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Saila. Etxebizitzaren Behatokia.

III.3.26. Grafikoa. Etxebizitzak PFEZ-n sortzen dituen murriztapenen zenbatekoaren bilakaera eta murriztapen guztiekiko ehunekoa.

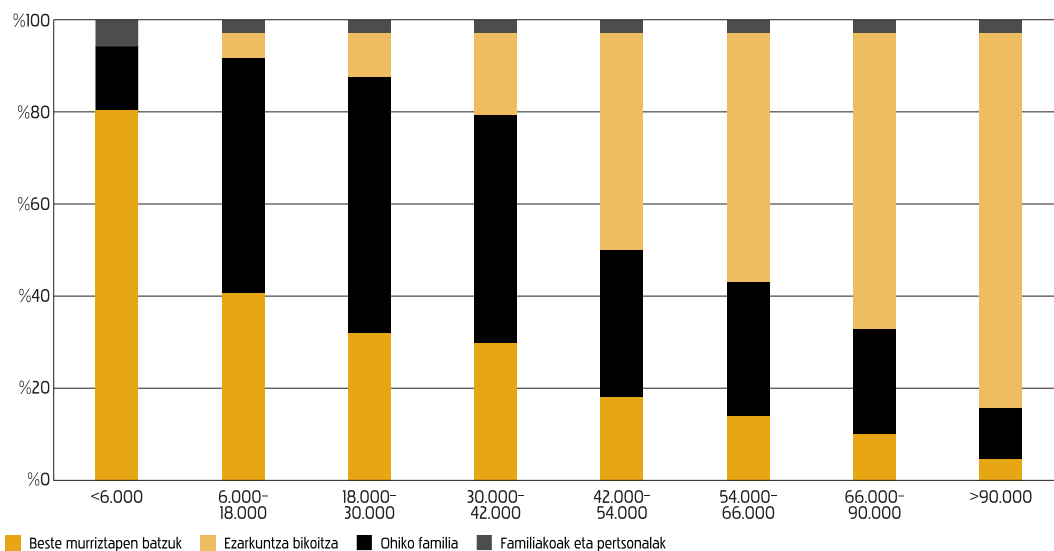
Iturria: Eusko Jaurlaritza. Zerga Koordinazioko Erakundea.

tza sozialek (%+43,6) eta zuzkidurako bizilekuek (%+176,2; hain zuzen ere, 36letik 997ra igarota) gora egin baitute. Tasaturiko udal-etxebizitzaren eraikuntzak ere behera egin du, eta 2007ko 1.057tik 480 unitatera igaro dira. Gainera, Sailak eraikuntzarako lurzorua lortzeko egin dituen jarduketek %31,6ko murriztapena izan dute: 3.751 etxebizitza berri eraikitzeko lurzorua lortu da (2007an baino 1.732 gutxiago).

Eskaria eta eskaintza sustatzeko emandako maileguei eta diru-laguntzei dagokienez, 2008an %13,2ko hazkundea egon da, maileguetarako fondoek dirulaguntzen kaltetan izandako gorakadaren eraginez (hurrenez hurren, %13,6 eta %3,4). Guztira, emandako 424 milioi euroetatik, 409,7 milioi maileguetarako izan dira (%96,5) eta 14,7 milioi diru-laguntzetarako (gainerako %3,5).

Lehenengo eta behin, azken urtean emandako maileguak %3,6ko murriztapena izan dute (6.545etik 6.311ra igaro dira, jarduketan edo etxebizitzaren arloan); horien batez besteko zenbatekoak (64.924 euro), berriz, %17,8ko hazkundea izan du. Sustatzaileei emandako maileguak murriztu egin dira (%-12), baita alokairurako maileguak ere (%-64,7). Aldiz, babeseko etxebizitza (%+145,2) eta erabilitako etxebizitza (7,6 milioi euro) lortzeko maileguek gora egin dute. Bestalde, diru-laguntzak murriztu egin dira urte honetan ere, eta espediente kopuruak %3,2ko murriztapena izan du, dena den, lehen esan dugunez, horien azken zenbatekoak %3,4ko hazkundea izan du. Diru-laguntzetarako 14,7 milioi euroetatik %99,3 etxebizitza birgaitzeko jarduketetarako izan dira. Birgaikuntzarako batez besteko diru-laguntza 913€-koa izan da (2007an baino 58 gehiago).

III.3.27. Grafikoa. PFEZ-ko murriztapenek errenta tarteen arabera duten garrantziaren ehuneko banaketa. euroak. EAE, 2006.

Lurraldeka, maileguetarako fondoen bolumenak hazkunde handia izan du Bizkaian, lurralde horretan bideratzen diren 83,6 milioi euroek %131,8ko hazkundera adierazten baitute, aurreko urteari dagokionez. Guztiarekin ere, diru-laguntzetara eta maileguetara bideraturiko fondoen %58 Araban eman dira.

3.5.2. Foru Aldundien etxebizitza-politika

Eusko Jaurlaritzak garaturiko etxebizitza-politika ez ezik, interresgarria da zerga-gastuen zifra handiak zein izan diren ere jakitea, Foru Aldundiek etxebizitzaren arloko esku-hartze publikorako tresnatzat. Horri buruzko azken datu erabilgarriak 2006koak dira, eta horien iturria Eusko Jaurlaritzako Koordinazio Organoko "EAEko Ogasunaren urteroko txosten integratua" da.

Hiru Foru Aldundiek egindako PFEZren likidazioetan oinarrituz, ohiko etxebizitzaren eraginezko murriztapenen zenbatekoa lortzen da (etxebizitzaren alokairua, inbertsioa eta errentamendua); oro har, murriztapen kualitatiborik handienak izan ziren (murriztapen guztien %38,1), eta horien zenbatekoa,

2006an, 450 milioi eurokoa izan zen (aurreko urtean baino %7,5 gehiago). Zenbateko hori Eusko Jaurlaritzaren Etxebizitza Programak urte horretan betearazitako gastuaren %262 da, aurreko atalean ikusi dugunez.

Murriztapenok handiagoak dira errenta ertainetan, hau da, 13.200 eta 27.600 euro bitarteko errentetan (batez beste, murriztapen guztien %52); errenta mailak gora egin ahala, murriztapenak txikiagoak dira: 66.000€-rekin %27,1, eta errenta mailarik altuenetan oraindik ere ehuneko txikiagoak. 22.800 euroko errentara arteko tartean, halako murriztapenen %56 sartzen dira. Lurraldeka, Araban murriztapen guztien %47,1 izan ziren; Bizkaian %36, eta Gipuzkoan %37,5.

Grafikoan ikusten denez, ohiko etxebizitzaren eraginezko murriztapenen zenbatekoak etengabeko hazkundera izan du azken urteotan, eta 2006an 1997koaren %422 izan zen, 1999tik 2000ra %40,3ko hazkunde handia egon zen, epigrafe honetan etxebizitza errentatzearen eraginezko murriztapenak sartzearen ondorioz, horiek ordura arte murriztapen pertsonalen eta familiakoen artean sartzen baitziren.

4. AISIALDIA, KULTURA ETA KONTSUMOA

4.1. Finantziarioa eta gastu publikoa kulturaren

Kultura sektoreak EAEko ekonomian eta gizartean duen garrantziaren zenbatespena, aurreko urteetan bezala, zeharkako iturrien bidez egin da; hain zuzen ere, Kultura Ministerioak argitaratzen duen “*Kultura Estatistiken Urtekaria*” deritzonaren bidez¹.

Urtekari horretan, Estatuko Administrazio Nagusiak, Administrazio Autonomikoak eta Toki Administrazioak (Toki Erakundeak: Udalak eta Aldundiak, Kontseiluak eta Kabiidoak eta mendeko Erakunde autonomoak) kulturaren arloan egindako finantziarioari eta gastu publikoari buruzko informazioa dago. Estatuko Administrazio Nagusiari buruzko datuak ez daude Autonomia Erkidegoka banatuta, baina beste bien datuak bai. Datu horiek aurkeztu baino lehen, bi ohar egin behar dira: alde batetik, aintzat hartu behar da, Urtekari ohar metodologikoei adierazitakoaren arabera, Autonomia Erkidegoek eskaturiko informazioa eman ez dutenean, bidezko zenbatespenak egin direla; bestetik, argitalpenak berak oharatzen duenez, ezinezkoa da iturri guztien datuak finkatzea, Autonomia Erkidegoei buruzko informazio orokorra emateko.

Beste alde batetik, Kultura Ministerioaren Urtekariak haxe hartzen du gastu publikotzat: “*herri-administrazioek kulturarako likidaturiko gastua, onarturiko betebeharren fasean, eta, beraz, gastuaren izaera publikoa edo pribatua finantziario-egilearen izaerak eragiten du, eta ez jasotzailearen izaerak*”. Ez dira murrizten kultura-erakunde publiko batzuek, adibidez, museoek, izan ditzaketen diru-sarrera pribatuak. Halaber, enpresek edo norbanakoei kultura-erakunde publikoei egindako dohaintzen eta halakoen eraginezko balizko desgrabazioak ere ez dira kulturako gastutzat jaso.

EAEko Administrazioak 2006an kulturaren likidaturiko gastua, Kultura Ministerioak emandako datuen arabera, 934 milioi eurokoa izan da; hain zuzen ere, 2005ekoa baino 11,8 milioi gehiago dira, eta horrek %14,5eko hazkundea adierazten du. Gastu hori Estatuko administrazio autonomikoei 2006an kulturaren likidaturiko gastu osoaren %5,2 da (aurreko urtean %5,6), eta Eusko Jaurlaritzak urte horretan egindako gastu osoaren %1,2 (aurreko urtean %1,1). Gainera, Erkidegoko BPGren %0,15 da, autonomia-erkidego guztien batez bestekoa baino apur bat txikiagoa. Adierazle horretan, lehenengo postuetan dauden erkidegoak Extremadura eta Nafarroa dira, baldin eta, euren ezaugarri bereziak kontuan hartuta, Ceuta eta Melilla kanpoan uzten baditugu. Biztanle bakoitzeko gastuari dagokionez, EAEko gastu hori 44,2€-koa izan da 2006an (2005ean baino 5,4 gehiago), eta zenbateko hori Estatuko batez bestekotik gorakoa da (41,3€).

Gastuaren helburuari dagokionez, EAEko 934 milioi euroen %27,6 kulturako ondasunetara eta zerbitzuetara bideratu zen 2006an (aurreko urtean %26,9), eta ez dakigu gainerako %72,4 zertarako izan zen. Autonomia-erkidegoen kasuan, kulturako ondasunetarako eta zerbitzuetarako ehunekoa %38,2koa izan da (aurreko urtean %36,9).

Gastuaren izaera ekonomikoa aintzat hartuta, %76,6 gastu korranteak dira (Estatuko batez bestekoa %54,7), %15,3 kapital-gastuak (Estatuan %42,5) eta gainerako %8,1 finantzako aktiboak eta pasiboak (Estatuan %2,8).

Bestalde, Urtekariak likidaturiko kulturako gastua adierazten du, eta, beraz, EAEko “Toki Administrazio” gisa katalogatu ditu, 2006rako, 345,8 milioi euro; hori Estatuko guztizkoaren %10,7 da, eta aurreko urtekoarekiko %3,3ko hazkundea izan du. EAEko Toki Administrazioaren barruan, 236 milioi euro udalei (guztizkoaren %68,2) eta 124,6 milioi foru-aldundiei dagozkie². Gastuaren helburuari dagokionez, %84,4 kultura sustatzeko eta zabaltzeko da, eta gainerakoa, berriz, arkeologiarako eta ondare historiko artistikoa babesteko.

4.2. Familien gastua kultura kontsumoan

Kultura Ministerioak emandako datuen arabera, EAEko familiak kulturako ondasunetan eta zerbitzuetan egindako gastua, 2006an, 828,3 milioi eurokoa izan da (2005ean baino 208 milioi gehiago), eta horrek %33,5eko hazkundea adierazten du. Gastu hori EAEko ondasunetan eta zerbitzuetan egindako gastu osoaren %3,3 adierazten du (autonomia-erkidego guztien batez bestekoa (%3,1) baino 2 hamarren gehiago. Adierazle horretan lehenengo postuetan dauden erkidegoak honako hauek dira: Kanariak (%3,7), Balearrak (%3,6) eta Katalunia, Aragoi, Madril eta Nafarroa (bakoitzak %3,4).

Familia bakoitzeko batez besteko gastuaren arloan, EAE bostgarren postuan gelditu da 2006an, 1.023 euroko gastuarekin, Madril (1.143,40), Kataluniaren (1.088,40), Balearren (1.080,70) eta Nafarroaren (1.053,20) atzetik.

Pertsona bakoitzeko batez besteko gastuari dagokionez, EAEko gastu hori 394,20€-koa izan da, 2005ean baino 97,50€ gehiago; kuantitate hori Estatuko batez bestekoa baino %18,4 handiagoa da, eta, horrela, EAE gehien gastatzen duen laugarren erkidegoa da, Balearren (408,20€), Madril (407,80€) eta Kataluniaren (406,20€) atzetik.

Gastu mota kontuan hartuta (liburuak eta argitalpenak, kultura-zerbitzuak, ekipamenduak eta informazioaren tratamendurako osagarriak...), EAEko, 2006an pertsona bakoitzeko gastaturiko 394,20 euroetatik %29,6 liburuetarako eta aldian behingo argitalpenetarako izan zen, %25,3 kultura-zerbitzuetarako, %33,7 informazioaren tratamendurako ikus-entzunezko ekipa-

¹ Ikerketa honetan sarturiko kultura-sektoreak honako hauek dira: ondasun eta zerbitzu kulturalak (monumentuak, museoak, aztarnategi arkeologikoak, artxiboak eta liburutegiak), arte plastikoak eta eszenikoak (erakusketak, argazkigintza, musika, dantza, antzerkia), liburuak eta ikus-entzunezkoak (zinema, bideoa eta grabaturiko musika), diziplina artekoa (kulturaren sustapena eta zabalkundeak, administrazio eta zerbitzu orokorrak eta hizkuntza-politika).

² Ikusten denez, Administrazioak bi mailen batuketan ez da Herri Administrazioen gastu osoaren berdina, finkaturiko gastuak baitira.

III.4.1. LAUKIA. HERRI ADMINISTRAZIOEK KULTURAN LIKIDATURIKO GASTUA, AUTONOMIA ERKIDEGOEN ARABERA

	Balio Absolutuak (€-ak milioitan)		Estatuan Kulturan Likidatur. Gastuaren %		% AEEE-EK LIKIDATURIKO GASTU OSOAREN %			BPG-REN %			Biztanleko B.B. Gastua (€)		
	2005	2006	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Estatua	1465,6	1.80,5	100	100	1,07	1,07	1,21	0,16	0,16	0,18	31,4	34,1	41,3
Andaluzia	211,7	263,2	14,4	14,6	0,80	0,86	0,97	0,16	0,17	0,19	24,2	27,6	33,8
Aragoi	36,7	46,4	2,5	2,6	0,90	0,89	1,00	0,13	0,13	0,15	28,0	29,5	36,9
Asturias	40,5	51,8	2,8	2,9	1,12	1,21	1,38	0,19	0,21	0,25	32,7	38,2	48,9
Balearrak	13,6	14,5	0,9	0,8	0,49	0,46	0,49	0,05	0,06	0,06	12,2	14,2	14,7
Kanariak	27,6	46	1,9	2,5	0,62	0,50	0,73	0,10	0,08	0,12	17,7	14,5	23,5
Kantabria	26,5	27,7	1,8	1,5	1,40	1,43	1,36	0,22	0,23	0,23	43,2	48,2	49,8
Gaztela eta Leon	116,2	132,8	7,9	7,3	1,56	1,35	1,42	0,27	0,24	0,25	49,4	47,1	53,6
Gaztela-Mantxa	70,1	78,3	4,8	4,3	0,98	1,02	1,00	0,22	0,23	0,23	34,3	37,7	41,4
Katalunia	271,3	323,6	18,5	17,9	1,02	1,13	1,27	0,14	0,16	0,18	33,4	40,0	46,7
Valentziako Er.	128,1	139,4	8,7	7,7	1,07	1,10	1,15	0,14	0,15	0,15	25,2	28,3	30,0
Extremadura	53,4	61,8	3,6	3,4	1,13	1,35	1,39	0,30	0,35	0,38	39,2	49,9	57,7
Galizia	128,5	143,5	8,8	7,9	1,57	1,35	1,40	0,31	0,28	0,28	49,3	47,4	52,8
Madril	161,0	203,4	11,0	11,3	1,14	1,09	1,23	0,10	0,10	0,12	26,6	27,7	34,3
Murtzia	32,8	82,1	2,2	4,5	0,97	0,96	2,17	0,14	0,14	0,32	23,2	25,2	61,4
Nafarroa	45,7	75	3,1	4,2	1,53	1,38	2,03	0,30	0,30	0,46	75,2	78,6	127,5
EAE	81,6	93,4	5,6	5,2	1,11	1,12	1,20	0,15	0,15	0,15	35,7	38,8	44,2
Errioxa	11,4	13,5	0,8	0,7	1,24	1,18	1,19	0,18	0,17	0,19	38,5	38,8	45,0
Ceuta	4,0	5,9	0,3	0,3	1,45	2,11	2,91	0,21	0,30	0,40	37,0	56,5	82,2
Melilla	5,0	5,1	0,3	0,3	2,93	2,98	2,85	0,41	0,40	0,38	70,1	74,7	77,3

Iturria: Kultura Ministerioa, Finantziarioko Estatistikak eta Kulturako Gastu Publikoa, Kultura Estatistiken Urtekaria.

III.4.2. LAUKIA. TOKI ADMINISTRAZIOEK KULTURAN LIKIDATURIKO GASTUA, ERAKUNDE MOTAREN ETA HELBURUAREN ARABERA (EUROAK MILIOITAN)

	GASTUA ERAKUNDE MOTAREN ARABERA						GASTUA HELBURUAREN ARABERA					
	Toki-erakundeak		Udalak		Aldundiak, kon- tseiluak eta kabildoak		Guztira		Kulturaren sustapena eta zabalkundea		Arkeologia eta ondare historiko artistikoaren babesa	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Estatua	2.925.049	3.244.712	2.438.936	2.741.539	553.980	578.517	2.925.049	3.244.712	2.643.809	2.929.277	281.240	315.435
Andaluzia	396.341	443.574	354.494	397.847	52.194	59.605	396.341	443.574	364.027	409.649	32.314	33.924
Aragoi	89.366	95.574	72.763	80.161	22.859	21.140	89.366	95.574	82.389	85.994	6.977	9.580
Asturias	57.612	70.123	57.621	70.126	—	—	57.612	70.123	52.136	62.591	5.475	7.533
Balearrak	87.455	88.660	60.320	57.392	30.267	32.752	87.455	88.660	78.378	78.744	9.077	9.916
Kanariak	188.754	199.241	98.530	107.889	98.527	93.604	188.754	199.241	171.290	182.481	17.464	16.760
Kantabria	24.700	33.713	24.702	33.718	—	—	24.700	33.713	21.853	30.836	2.848	2.877
Gaztela eta Leon	181.187	156.147	157.925	126.246	28.501	33.820	181.187	156.147	171.118	139.110	10.069	17.037
Gaztela-Mantxa	104.274	137.559	87.872	119.834	18.212	19.311	104.274	137.559	100.143	129.414	4.131	8.144
Katalunia	485.716	554.761	415.582	477.066	85.522	97.843	485.716	554.761	410.367	505.973	75.349	48.788
Valentziako E.	310.781	340.196	272.224	300.454	43.806	46.100	310.781	340.196	266.582	288.391	44.198	51.805
Extremadura	38.074	51.251	26.268	39.772	12.784	13.013	38.074	51.251	34.522	41.801	3.819	9.450
Galizia	147.504	167.486	116.932	134.283	33.485	36.753	147.504	167.486	138.271	153.403	9.233	14.083
Madril	330.847	403.571	330.847	403.575	—	—	330.847	403.571	315.275	378.459	15.572	25.112
Murtzia	75.152	80.297	75.155	80.297	—	—	75.152	80.297	68.232	75.863	6.921	4.434
Nafarroa	54.976	56.484	55.057	56.612	—	—	54.976	56.484	54.976	56.484	0	0
EAE	334.665	345.776	214.994	235.966	127.822	124.574	334.665	345.776	299.824	291.996	34.841	53.780
Errioxa	17.648	20.300	17.651	20.302	—	—	17.648	20.300	14.695	18.088	2.953	2.212

Iturria: Kultura Ministerioa, Finantziarioko Estatistikak eta Kulturako Gastu Publikoa, Kultura Estatistiken Urtekaria.

III.4.3. LAUKIA. FAMILIEN GASTUA KULTURA ONDASUNETAN ETA ZERBITZUETAN AUTONOMIA ERKIDEGOEN ARABERA

	Balio absolutua (€-ak milioitan)		zerbitzuetan egindako gastuaren % (€-ak milioitan)		Etxe bakoitzeko b. b. (euroak)		Pertsonako b.b. (euroak)	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Estatua	10.460,2	14.590,3	2,9	3,1	703,8	920,2	242,7	332,9
Andaluzia	1.454,8	2.082,0	2,5	2,8	592,9	781,8	189,1	266,3
Aragoi	341,1	399,1	3,4	3,0	761,7	831,5	275,5	318,3
Asturias	256,5	371,0	3,1	3,3	666,9	921,5	243,8	352,9
Balearrak	257,1	405,9	2,7	3,6	714,1	1.080,7	266,0	408,2
Kanariak	422,4	670,2	2,9	3,7	667,8	992,2	219,8	340,9
Kantabria	119,0	167,4	2,5	3,1	659,1	832,4	217,2	301,1
Gaztela eta Leon	492,9	654,1	2,5	2,7	533,9	695,8	201,9	266,8
Gaztela-Mantxa	253,1	435,0	1,9	2,6	391,7	653,6	136,0	229,3
Katalunia	1.975,7	2.892,2	3,3	3,4	789,4	1.088,4	289,8	406,2
Valentziako Erk.	1.320,4	1.706,2	3,4	3,4	824,6	973,4	290,1	364,7
Extremadura	106,4	222,7	1,7	2,4	288,8	594,9	100,1	209,1
Galizia	453,7	732,1	2,2	2,7	509,2	757,1	168,0	270,6
Madril	1.953,9	2.430,9	3,2	3,4	991,3	1.143,4	335,1	407,8
Murtzia	189,0	318,6	2,0	2,5	434,7	706,8	144,0	236,6
Nafarroa	134,5	226,5	2,6	3,4	704,5	1.053,2	233,1	387,7
EAE	620,3	828,3	3,2	3,3	847,1	1.023,0	296,7	394,2
Errioxa	73,8	72,8	3,0	2,6	707,9	635,7	250,4	242,0

Iturria: Kultura Ministerioa, Finantziarioko Estatistikak eta Kulturako Gastu Publikoa, Kultura Estatistiken Urtekaria.

IV.4.4. LAUKIA. FAMILIEN GASTUA KULTURA ONDASUNETAN ETA ZERBITZUETAN, AUTONOMIA ERKIDEGOEN ARABERA (EUROAK)

	PERTSONAKO B.B. GASTUA										FAMILIAKO B.B. GASTUA		
	Guztira (eurotan)		Liburuak eta aldian behingo argitalpenak		Kultura- zerbitzuak (ikuskitzuna eta beste kultura- zerbitzu batzuk)		Informazioaren tratamendurako ikus-entzunezko ekipamenduak eta osagarriak		Beste ondasun eta zerbitzu batzuk		Kultura-zerbitzuak (2006)		
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	Guztira	Ikusk.	B. kultura-zerb. b.
Estatua	242,7	332,9	70,3	70,6	69,7	98,5	79,8	126,3	22,9	37,5	272,4	100,1	172,3
Andaluzia	189,1	266,3	49,0	52,7	49,2	79,2	72,3	101,4	18,7	33,1	232,5	82,1	150,4
Aragoi	275,5	318,3	81,6	78,3	80,8	84,4	90,0	124,3	23,4	31,3	220,4	97,8	122,6
Asturias	243,8	352,9	92,2	102,3	49,4	86,0	85,1	133,5	17,2	31,0	224,7	65,6	159,1
Balearrak	266,0	408,2	74,9	86,0	83,1	120,5	84,0	152,8	23,9	48,9	319,1	82,9	236,2
Kanariak	219,8	340,9	60,0	51,3	62,8	115,2	79,7	139,4	17,3	35,0	335,2	112,6	222,6
Kantabria	217,2	301,1	88,8	86,6	51,6	74,6	59,0	97,4	17,8	42,5	206,4	84,4	122,0
Gaztela eta Leon	201,9	266,8	62,8	62,8	44,6	71,9	71,4	97,6	23,1	34,5	187,4	85,1	102,3
Gaztela-Mantxa	136,0	229,3	36,8	43,8	43,0	68,7	38,8	93,7	17,5	23,2	195,7	83,5	112,2
Katalunia	289,8	406,2	73,8	75,2	84,8	126,0	101,5	161,3	29,8	43,8	337,6	116,2	221,4
Valentziako E.	290,1	364,7	70,0	68,8	90,3	112,9	99,3	138,5	30,6	44,5	301,2	88,5	212,7
Extremadura	100,1	209,1	27,4	49,3	21,5	57,1	44,3	75,8	6,9	26,9	162,5	77,3	85,2
Galizia	168,0	270,6	61,3	72,0	33,1	70,7	59,2	97,6	14,5	30,2	198	63,8	134,2
Madril	335,1	407,8	91,2	87,5	128,0	122,4	89,1	154,8	27,5	43,1	343,2	145,9	197,3
Murtzia	144,0	236,6	51,9	49,5	35,8	80,7	45,1	83,3	11,3	23,1	241,1	88,9	152,2
Nafarroa	233,1	387,7	97,0	96,4	49,4	126,3	69,2	127,5	17,5	37,5	343	145,6	197,4
EAE	296,7	394,2	139,3	116,6	49,6	99,7	79,4	132,7	28,4	45,3	258,7	114,9	143,8
Errioxa	250,4	242,0	82,8	56,3	76,4	69,4	70,7	87,4	20,6	28,8	182,4	84,9	97,5

Iturria: Kultura Ministerioa, Finantziarioko Estatistikak eta Kulturako Gastu Publikoa, Kultura Estatistiken Urtekaria.

menduetarako eta osagarrietarako, eta %11,5 beste ondasun eta zerbitzu batzuetarako. Estatuko batez bestekoen ikerketan desberdintasunak ikusten dira. Horrela, Estatuan EAEn baino gutxiago gastatzen da liburuetan eta aldian behingo argitalpenetan (%21,2), eta gehiago kultura-zerbitzuetan (%29,6) eta informazioaren tratamendurako ikus-entzunezko ekipamenduetan eta osagarrietan (%37,9).

Kultura-zerbitzuetako gastuen artean, ikuskizunetan egindako gastua sartzen da. Azken hori neurtzeko, Urtekariak familia bakoitzak (eta ez pertsona bakoitzak) kultura-zerbitzuetan egindako batez besteko gastuari buruzko informazioa ematen du. Kultura-zerbitzuetan egindako gastu horiek 258,70

eurokoak izan dira EAEn, eta Estatuko batez bestekoa 272,40 eurokoa izan da. EAEko familia bakoitzak ikuskizunetan egindako gastua 114,90 eurokoa izan da 2006an. Estatuan familia bakoitzak egindako gastua apur bat txikiagoa izan da (100,10 euro). Ikuskizunetan familia bakoitzeko gehien gastatzen duten erkidegoak Madril (145,90 euro), Nafarroa (145,60), Katalunia (116,20) eta Kanariak (112,60) dira.

4.3. EAE-ko biztanleek astiaren erabilera dituzten ohiturak

4.3.1. Komunikabideen sarrera

KIEk (Komunikabideak Ikertzeko Elkarteak) "Espainiako Komunikabideen Esparru Orokorra" deritzon emandako

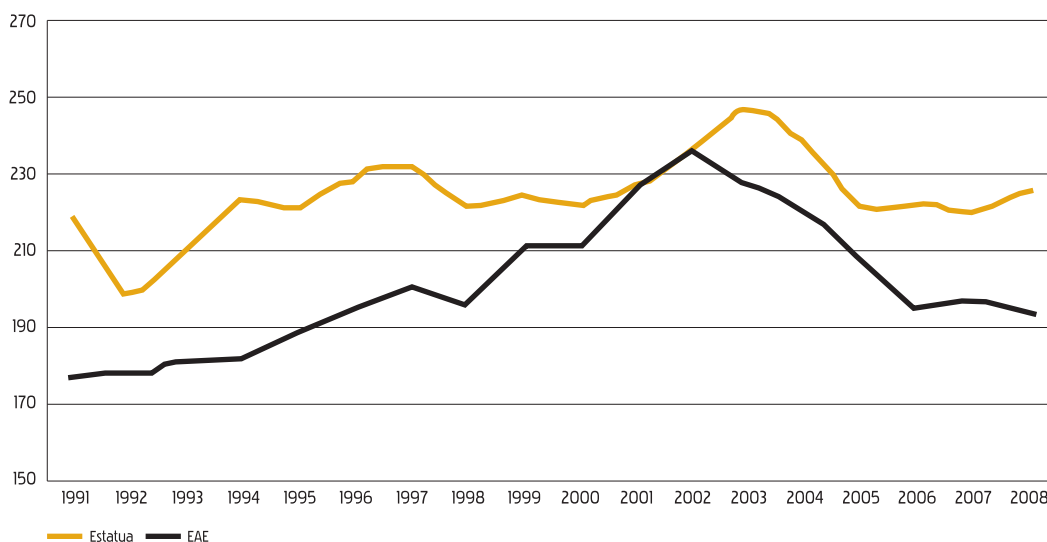
II.4.5. LAUKIA. KOMUNIKABIDEEN SARRERA. EAE, ESTATUA ETA EB (% horizontalak)

	Biztanleria (milatan)			Egunkariak			Eranskinak			Aldizkariak				
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008		
Estatua	1.856	1.855	1.851	57,4	56,2	59,2	47,9	50,2	49,2	43,0	41,4	54,6		
Andaluzia	37.439	37.911	38.261	41,8	41,3	42,1	25,4	24,9	21,7	47,7	49,4	53,3		
Aragoi	6.515	6.597	6.554	33,1	31,4	32,8	13,0	13,5	9,8	41,6	40,2	43,0		
Asturias	1.095	1.102	1.105	46,6	48,6	46,9	33,5	33,8	31,7	52,3	53,4	56,1		
Balearrak	953	951	946	59,4	57,0	57,0	42,0	45,3	38,6	54,3	58,8	55,7		
Kanariak	840	862	880	48,6	48,9	48,6	26,0	27,2	24,9	56,2	60,0	58,5		
Kantabria	1.648	1.681	1.707	40,5	38,6	37,1	22,5	18,5	16,9	56,7	57,8	56,5		
Gaztela eta L.	491	495	498	47,1	48,1	51,3	41,2	38,0	38,9	38,1	33,5	50,6		
Gaztela-M.	2.190	2.193	2.187	43,9	42,9	44,0	30,2	32,3	25,5	49,9	55,7	56,5		
Katalunia	1.609	1.637	1.659	27,5	27,9	26,7	18,2	15,6	14,3	46,4	50,1	51,7		
Valentziako E.	5.952	6.039	6.114	45,6	45,1	45,8	24,1	24,5	20,9	51,0	54,5	58,7		
Extremadura	3.974	4.059	4.132	32,8	33,8	34,2	18,1	19,0	16,3	45,8	49,7	54,5		
Galizia	918	922	923	30,0	30,1	31,2	11,1	13,1	13,4	35,9	35,5	43,4		
Madril	2.415	2.422	2.418	52,1	47,7	49,4	34,4	28,6	26,6	49,2	45,8	50,1		
Murtzia	5.104	5.186	5.253	45,2	47,0	47,9	32,1	28,0	24,4	51,5	55,8	58,3		
Nafarroa	1.110	1.133	1.153	31,8	31,0	32,7	17,9	16,6	13,1	40,8	38,1	50,5		
Errioxa	507	511	515	61,5	60,4	61,5	45,6	54,6	52,5	47,1	46,8	61,4		
	Irratia (*)			Telebista (*)			Zinema (**)			Internet (***)			Aurreko egunean publizit. ikusi	
EAE	62,2	61,7	62,8	87,9	89,1	89,4	5,5	4,1	2,6	26,4	30,0	29,9	66,2	68,5
Estatua	56,1	54,7	53,1	88,6	88,7	88,5	6,0	5,3	4,2	22,2	26,2	31,8	52,0	50,9
Andaluzia	52,7	52,0	49,3	91,8	90,8	89,7	4,6	3,9	3,3	17,8	20,8	25,0	45,1	41,9
Aragoi	58,8	58,8	57,9	90,5	92,1	91,7	4,6	3,5	3,4	23,2	26,6	29,1	42,1	41,0
Asturias	60,0	59,5	56,9	89,1	91,6	90,5	4,9	4,6	4,0	24,4	27,2	29,1	41,7	37,9
Balearrak	52,6	55,6	50,1	84,4	84,8	83,7	6,1	3,8	5,7	24,4	28,7	32,4	44,2	44,0
Kanariak	52,5	51,2	51,0	84,9	86,4	87,5	6,1	5,4	4,1	25,8	28,0	32,1	60,2	57,4
Kantabria	59,4	56,5	59,0	86,1	85,0	85,6	6,3	4,9	1,5	20,0	25,8	22,4	79,2	76,2
Gaztela eta L.	60,9	58,6	57,1	89,3	90,6	90,0	5,9	5,2	4,8	18,9	23,5	26,4	48,3	47,3
Gaztela-M.	51,8	50,1	49,9	90,4	89,6	88,8	4,9	5,2	4,1	17,5	22,2	21,7	47,0	36,8
Katalunia	55,1	52,3	52,5	87,7	86,4	87,1	7,9	6,3	5,4	27,8	31,3	36,1	49,5	49,5
Valentziako E.	55,4	51,1	50,7	87,9	89,7	89,8	6,1	5,2	4,1	19,5	23,4	27,8	58,9	61,0
Extremadura	44,4	46,8	47,5	93,3	94,9	93,3	3,1	3,5	2,6	10,2	17,3	21,4	26,3	31,2
Galizia	55,8	54,8	53,3	87,9	86,8	86,0	4,5	4,1	2,1	18,2	19,9	24,8	37,9	41,9
Madril	61,3	61,3	56,5	86,9	86,3	86,7	7,3	8,7	5,5	28,3	35,8	39,3	67,3	62,0
Murtzia	53,9	52,1	47,4	86,8	89,8	89,6	5,9	3,3	3,0	17,1	16,5	23,5	64,9	64,6
Nafarroa	59,0	56,1	63,8	87,2	91,7	90,2	8,0	6,1	4,4	21,2	28,9	27,9	33,8	52,6
Errioxa	59,4	60,8	53,7	88,2	89,6	87,2	13,6	5,0	8,1	18,9	25,4	30,2	38,5	43,4

(*) Eguneroko entzule pilatua, (**) Gutxienez astean behin, (***) Azken 30 egunetan. Biztanleria milaka pertsonatan.

Iturria: KIE, Komunikabideen Esparru Orokorra, 2007, 2008 eta 2009.

III.4.1. Grafikoa. EAEko eta Estatuko batez besteko telebista-kontsumoaren bilakaera. Batez besteko minutu kopurua

Iturria: KIE. Espainiako Komunikabideen Esparru Orokorra. Azken urtea: 2009.

datuen arabera, komunikabideek EAEn duten sarrerak³ joera desberdina dauka, kasuan kasuko komunikabidea kontuan hartuta.

Sarrera hori aintzat hartuz, garrantzitsuenak telebista, irratia, egunkariak, aldizkariak eta eranskinak dira. Horrela, 2008an telebistaren sarrera %89,4koa izan zen (Estatuko %88,5eko batez bestekoa baino handiagoa), eta, gainera, ehuneko 3 hamarren handitu zen, aurreko urteari zegokionez. Irratiaren sarrera %62,8koa izan zen (Estatuko %53,1eko batez bestekoa baino handiagoa), eta, horrela, ordura arte izandako beheranzko joera hautsita, 1,1 puntuko hazkundea izan du. Egunkariaren sarrera %59,2koa izan zen (Estatuko 42,1eko batez bestekoa baino handiagoa), eta aurreko urtean baino 3,3 puntu gehiago izan ziren. Aldizkariak %54,6ra iritsi dira (Estatuko ratioa baino 3,3 puntu gehiago, eta aurreko urtean baino 13,2 puntu gehiago). Eranskinen sarrera, berriz, %50,2tik %49,2ra murriztu zen, baina Estatuko %21,7ko batez bestekoa baino askoz ere handiagoa izan da.

Internetek hedapen askoz ere urriagoa dauka. Hala eta guztiz ere, mantendu egin du %30 inguruko sarrera-ratioa, eta, gainera, goranzko joera dauka (2004an %21,7; 2005ean %24,5; 2006an %26,4).

Urte honetan berriro ere aipagarria da zinemaren sarreraren murriztapena, eta hori Estatuko batez bestekotik beherakoa da. Hain zuzen ere, %2,6ko sarrera dauka (2007an %4,1; 2006an %5,5; 2005ean %9,4; eta 2004an %9,7), eta Estatukoa %4,2koa da.

Horrenbestez, KIEren datuen arabera, komunikabiderik gehien sarrera maila handiagoa da EAEn Estatuan baino, aldizkariaren kasuan izan ezik (2008an alderdi hori aldatu egin da). Hala ere, aipatzekoa da zinemaren sarrerak izandako murriztapena, eta hori Estatuko batez bestekotik beherakoa da. Telebistaren kontsumoari dagokionez, Komunikabideen Esparru Orokorreko datuen arabera, EAEko batez bestekoa eguneko 194 minutukoa da, eta horrek %1,5eko murriztapena adierazten du; horrela, 2002tik 2006ra izandako beheranzko joerara itzuli gara. Estatuaren kasuan, batez bestekoa 225 minutukoa da, eta horrek 5 minutuko hazkundea adierazten du, aurreko aldiari dagokionez. Grafikoa ikusten denez, EAEn kontsumoa txikiagoa da, aintzat hartutako aldiaren barruko urte guztietan.

4.4. Kulturako eta aisialdiko jardueren eskaintza EAE-n

4.4.1. Kultura-ekipamenduetako bisitariak

EAE, nazioarteko testuinguruaren barruan, derrigorrezko bisitaldiko guneetarikoa da, gero eta gehiago, bertan sustatzen ari diren kultura-ekipamenduen kantitatearen eta aniztasunaren eraginez. Ekipamendu horien artean, aipatzekoa da etnografia-, arkeologia-, bibliografia- eta dokumentu-ondareko adierazpenen eskaintza anitza, baita museoen, liburutegien eta artxiboen aniztasuna eta aberastasuna ere.

Museo-jarduera eta, hain zuzen ere, Lurralde Historikoetan dauden museo nagusietako bisitari kopurua adierazletzat erabiltza da ikusten denez, erakarpen-puntu nagusia Guggenheim Bilbao museoa da berriro ere, eta 2008an 951.368 bisitari izan

³ Komunikabide jakina erabiltzen duen biztanleriaren ehunekoa. Komunikabidearen arabera, irakurle, ikusle, entzule edo internauta kopurua izango da.

III.4.6. LAUKIA. KULTURA EKIPAMENDUETAKO BISITARIAK

	1998	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	% 07/08	% 1998/08
Araba											
Arabako Arte Ederren Museoa	49.415	43.667	54.621	36.260	30.177	34.473	32.568	14.513	13.443	-7,4	-72,8
Arabako Arkeologia Museoa	22.730	27.663	24.375	27.573	24.672	22.875	23.843	15.961	8.791	-44,9	-61,3
Artium**	—	—	101.838	75.800	89.791	92.267	97.106	99.500	104.197	4,7	16,0
Arte Sakratuko Elizbarrutiko Museoa	—	—	—	—	26.004	32.186	37.141	37.034	32.951	-11,0	-11,3
Karten Fournier Museoa	36.084	38.913	42.599	32.512	31.315	32.866	39.794	20.585	—	-100,0	-100,0
Andre Maria Katedrala Fundazioa	—	38.518	56.773	66.422	74.871	87.671	98.790	103.258	100.967	-2,2	162,1
Bizkaia											
Arrantzaileen Museoa	29.253	22.067	22.408	26.309	28.852	28.878	21.896	15.105	13.610	-9,9	-53,5
Bilboko Arte Ederren Museoa	d.e.	119.229	150.065	135.027	155.643	142.067	144.085	164.903	223.197	35,4	87,2
Ría de Bilbo Itsas Museoa***	—	—	—	35.296	49.876	115.235	70.124	73.455	48.242	-34,3	-58,1
El Pobal Burdinola****	—	—	—	—	7.322	13.700	13.238	13.921	15.060	8,2	13,8
Euskal Herria Museoa	29.185	16.079	18.420	14.874	18.100	18.414	12.269	10.057	9.612	-4,4	-67,1
Bilboko Euskal Museoa	51.445	43.572	40.292	42.307	44.129	41.756	54.280	37.996	60.909	60,3	18,4
Gernikako Bakearen Museoa	—	—	—	14.715	17.187	19.410	25.560	35.111	24.755	-29,5	27,5
Guggenheim Museoa	1.300.274	930.000	851.628	874.807	909.145	965.082	1.008.774	1.002.963	951.368	-5,1	-26,8
Santimamiñeko Kobazuloa	—	—	—	—	—	—	—	—	8.816	—	—
Gipuzkoa											
Agorregiko Burdinola eta Errota	15.000	15.275	15.000	15.000	15.621	14.626	14.510	12.447	13.788	10,8	-8,1
Chillida Leku Museoa	d.e.	95.792	84.791	89.669	91.567	83.603	83.718	78.532	61.854	-21,2	-27,1
Donostiako Aquariuma	391.208	330.061	309.661	336.453	330.165	301.828	300.256	270.098	277.285	2,7	-29,1
Igartubeti Baserria	n.d.	5.284	8.910	7.148	9.428	7.197	6.148	5.765	7.176	24,5	0,4
Burdinaren Harana	n.d.	19.226	17.734	14.884	16.019	18.450	20.522	23.979	20.718	-13,6	16,8
San Telmo Museoa	d.e.	49.180	62.506	47.549	56.439	49.413	49.179	12.717	94.391 *****	642,2	51,0
Trenbidearen Euskal Museoa	24.387	37.724	39.210	41.789	41.639	40.017	40.857	14.813	36.175	144,2	-7,7
Itsas Museoa	27.386	15.686	14.418	16.407	14.113	12.447	10.516	9.365	13.838	47,8	-4,0
Kutxa Zientziaren Eremua	d.e.	205.160	123.136	126.640	146.965	135.158	127.344	117.750	112.734	-4,3	-45,1
Zumalakarregi Museoa	7.292	12.707	8.232	12.834	9.373	5.399	9.117	17.298	5.482	-68,3	-24,8

* Museoa itxita egon da 2008ko abuztutik, eta 2009an, karten Fournier Museoarekin batera, Bibat Museoa izeneko museo bakarra izango da. **ARTIUM 2002an inauguratu zuten, *** 2008an itxi zuten **** 2003an inauguratu zuten, ***** 2004an inauguratu zuten *****Obratarako itxita; datuak Historiaren Etxeari buruzkoak dira (San Telmoren mende).

Iturria: Basque Tour, Turismo Euskal Agentzia, Eusko Jaurlaritza.

ditu; hala ere, bisitari kopuruak %5,1eko murriztapena izan du aurreko urtetik, eta %26,8koa seriea hasi zenetik.

Bigarren taldean, urte honetan ere, honako hauek daude: Donostiako Aquariuma (277.285 bisitari, hau da, apurtu egin du 2003an hasitako beherantzko joera, bisitari kopuruari dagokionez, 2007tik 2008ra kopuru horrek %2,7ko hazkundea izan baitu); Bilboko Arte Ederren Museoa (223.197 bisitari, aurreko urtean baino %35,4 gehiago); eta Kutxa Zientziaren Eremua; azken horretan bisitari kopuruak berriro ere behera egin du, 117.750 bisitaritik 112.734 bisitarira (%-4,3), eta horrek %45,1eko murriztapena adierazten du 2001ari dagokionez (inauguratu zen urtea).

Hirugarren taldean, Artiuma, Andre Maria Katedrala Fundazioa, Chillida Leku Museoa eta Bilboko Euskal Herria Museoa sartzen dira; kultura-ekipamendu horiek, 2008an, 104.197, 100.967, 61.854 eta 60.909 bisitari izan dituzte, hurrenez hurren. Chillida Leku Museoaren kasuan ez ezik, gainerakoetan bisitari kopuruak gora egin du 2007tik 2008ra.

4.4.2. Biltzar- eta azoka-jarduera

(a) Biltzar-jarduera

EAEko biltzar-jarduerak, 2007tik 2008ra, Eusko Jaurlaritzako Turismo Euskal Agentziak (Basque Tour) emandako datuen arabera, bilakaera desberdina izan du lurralde historiko bate-tik bestera. Egindako bilera kopuruak %558,5eko hazkundea izan du Araban, %2,6ko murriztapena Bizkaian eta %28,2koa Gipuzkoan. Horrela, Araban 349 bilera egin dira (2007an baino 296 gehiago), Bizkaian 981 (aurreko urtean baino 26 gutxiago) eta Gipuzkoan 84 (aurreko urtean baino 33 gutxiago).

Gipuzkoan ordezkari kopurua murriztu egin da aurreko urte-tik, eta 27.169 ordezkari 20.143ra igaro da (%-25,9). Bilerarik gehienak biltzarrak izan dira, guztizkoaren %60,7, eta horietan ordezkarien %66,5 bildu dira. Jardunaldi, mintegi eta simpo-sium kopurua biltzar kopurua baino txikiagoa izan da (22 eta 51, hurrenez hurren), eta bakoitzeko ordezkari-ratio txikiagoa izan dute: 159 eta 263, hurrenez hurren. Jarduerari dagokio-nez, medikuntzako edo osasuneko bilerak nagusitu dira berriro

(%26,2), baita ekonomikoak edo merkataritzakoak ere (guztizkoaren %22,6); baina teknologia-sektorekoen eta unibertsitatekoen kopuruak gora egin du.

Bizkaian egindako bileretatik (bilerarik gehienak bertan), gehien-gehienak (%72,6) jardunaldiak, mintegiak eta sinposiumak izan dira (712). Bertaraturiko ordezkari kopurua 192.110koa izan da, eta horrek %3,8ko hazkundea adierazten du, 2007ari dagokionez; hain zuzen ere, biltzar bakoitzeko ordezkari-ratioa 196koa izan da, eta ratio horrek gora egin du (bilera bakoitzeko 12 ordezkari gehiago aurreko urtean baino). Bilera-jarduerari dagokionez, aipatzekoak dira teknologiaren arlokoak (%21,6, baina 2007koa baino ehuneko txikiagoa), medikuntzakoak-osasunekoak (%19,8) eta ekonomikoak-merkataritzakoak (%19,4).

Azkenik, Araban 349 bilera egin dira, eta aurreko urtean 53 izan ziren; beraz, hazkunde handia egon da. Horietatik 47 jardunaldiak, mintegiak edo sinposiumak izan dira (aurreko urtean 25), eta 80 (aurreko urtean baino 57 gehiago) biltzarrak. Bertaraturiko ordezkari kopurua 51.762koa izan da (%492ko hazkundea 2007tik, eta 8.745 ordezkari gehiago); bakoitzeko ordezkari kopurua 148koa izan da, eta horrek 18 ordezkari murriztapena adierazten du, aurreko urteari dagokionez.

(b) Azoka-jarduera

Merkataritzako erakusketak eta azokak gorakadarik handieneko sustapen-elementuetarikoak izan dira azken urteotan. Ekonomia orokorraren ikuspegitik begiratuta, jarduera ekonomikoa sortzen dute, produktuen zabalkundea eta salmenta erraztu, aurrerakuntza teknikoak sustatu eta nabarmendu, eta nazioko eta nazioarteko irudia hobetzen duten lankidetzak-ikurrak baitira. Enpresaren ikuspegitik, berebiziko aukera ematen dute; izan ere, azoka batean erakusleek eta bisitariak zuzen-zuzen eta bitartekari barik ordezkatzeko dute edozein merkataritza-sektoretako eskaintza eta eskaria.

Azokek enpresei ematen dizkieten zerbitzuak, aintzat hartuta produktuak erakusteko eta kontratazioa sustatzeko gaitasuna, eskari garrantzitsua sortzen ari dira; horrela, azoka-barrutietan inbertsio handiak egin eta lehiaketak garatzen dira, jarduera ekonomikoa sustatzeko politikaren barruan sartzen direnak. Horrenbestez, hiriburu garrantzitsu ia guztietan azoka-barrutiren bat egoten da, nazioarteko erreferentzia-puntua izateko gaitasuna duena, erakusleak erakartzeko gaitasuna eta hirigintza- eta teknologia-bikaintasuna kontuan hartuta; tradizioz handienekoak (adibidez, Hannover, Birmingham, Milan, Madril, Bartzelona eta Bilbo), gainera, instalazioak berritzeko, handitzeko edo hobetzeko prozesuetan murgilduta daude edo egon dira.

III.4.7. LAUKIA. BILTZAR JARDUERAREN BILAKAERA (2006-2008)

	Araba				Bizkaia				Gipuzkoa*				Estatua 2007
	2006	2007	2008	Ala., %07/08	2006	2007	2008	Ala., %07/08	2006	2007	2008	Ala., %07/08	
EGINDAKO BILERA GUZTIAK	60	53	349	558,5	978	1.007	981	-2,6	84	117	84	-28,2	18.790
Jardunaldiak, mintegiak, sinposiumak	16	25	47	88,0	759	768	712	-7,3	40	48	22	-54,2	9.625
Biltzarrak	37	23	80	247,8	78	94	93	-1,1	27	56	51	-8,9	2.733
Konbentzioak	3	2	1	-50,0	141	145	176	21,4	17	13	11	-15,4	6.097
Beste batzuk	4	3	222	7300,0	-	-	0	-	-	-	0	-	335
BERTARATURIKO ORDEZKARIAK	12.560	8.745	51.762	491,9	184.589	185.035	192.110	3,8	20.585	27.169	20.143	-25,9	3.201.171
Jardunaldiak, mintegiak, sinposiumak	2.560	3.695	5.133	38,9	113.618	117.922	106.921	-9,3	4.148	8.064	3.487	-56,8	1.079.054
Biltzarrak	9.600	4.570	21.542	371,4	24.259	26.856	42.873	59,6	14.675	16.958	13.395	-21,0	1.162.685
Konbentzioak	400	480	55	-88,5	46.712	40.257	42.316	5,1	1.762	2.147	3.261	51,9	934.018
Beste batzuk	-	-	25.087	-	-	-	-	-	-	-	0	-	25.414
BAKOITZEKO ORDEZKARI RATIOA	209	166	148	-10,8	189	184	196	6,7	245	232	240	3,4	170
Jardunaldiak, mintegiak, sinposiumak	-	148	109	-26,4	150	154	150	-2,3	104	168	159	-5,7	112
Biltzarrak	-	199	269	35,2	311	286	461	61,4	544	303	263	-13,3	425
Konbentzioak	-	240	55	-77,1	331	278	240	-13,6	104	165	296	79,5	153
Beste batzuk	-	-	113	-	-	-	-	-	-	-	-	-	76
BILEREN JARDUERA (%)													
Osasuna	-	-	-	-	18	20	19,8	-	16	28	26,2	-	22,3
Zientzia-sektorea	-	-	-	-	0	6	0	-	6	10	8,3	-	7,8
Kultura-sektorea	-	-	-	-	11	12	17	-	5	7	7,2	-	8,5
Ekonomia- eta merkataritza-sektorea	-	-	-	-	20	17	19,4	-	42	30	22,6	-	29,6
Sektore publikoa	-	-	-	-	12	8	9,7	-	6	5	4,8	-	11,3
Sector tecnológico	-	-	-	-	27	28	21,6	-	8	10	15,5	-	4,9
Universidad	-	-	-	-	-	6	5,3	-	-	8	11,9	-	6,9
Otros	-	-	-	-	-	3	7,2	-	-	2	3,6	-	8,7

* Tipologiaren arabera Gipuzkoako datuak Spain Convention Bureau deritzonak ezarritako irizpideak aintzat hartuta jaso dira.
Iturria: Basque Tour, Turismo Euskal Agentzia, Eusko Jaurlaritza.

III.4.8. LAUKIA. ESTATUKO AZOKA-BARRUTI GARRANTZITSUENEN ANTOLATUTAKO AZOKA-KOPURUA

Azoka-barrutia	Egindako azoka kopurua				
	2004	2005	2006	2007	06-07ko aldea
Almeriako Erakusketa eta Biltzar Jauregia	4	2	4	2	-2
Albaceteko Azoka Erakundea	9	9	7	6	-1
Armillako (Granada) Erakustazoka	8	8	10	7	-3
Barbastroko (Huesca) Azoka Erakundea	5	5	8	7	-1
Bartzelonako Azoka	44	54	49	56	7
Reed Exhibition Iberia (Bartzelona)	8	8	7	9	2
BILBAO EXHIBITION CENTRE	18	17	20	30	10
Ciudad Real	—	—	6	—	—
Cornellako (Bartzelona) Azoka	7	6	6	7	1
Kordobako Azoka Erakundea	—	—	3	—	—
Alacanteko Azoka Erakundea (Elche)	22	24	24	27	3
Azoka eta Erakusketa Partzuergoa (Ferrol)	2	5	5	4	-1
Asturiaseko Nazioarteko Erakustazoka	4	5	4	5	1
Gironako Azoka	9	10	9	9	0
Jaengo Azoka	9	6	8	12	4
Kanarietako Azoka Erakundea	6	5	5	5	0
Lugoko Azoka eta Erakusketa Fundazioa	—	—	2	4	2
Lleidako Azoka	10	11	12	14	2
Madrilako Azoka	80	71	84	80	-4
Landa Etxea Azoka Barrutia	11	9	5	—	-5
Malagako Azoka eta Biltzar Jauregia	13	16	15	15	0
Mollerusa (Lleida) Azoka	5	5	4	5	1
Ourenseko Azoka eta Erakusketa Fundazioa	11	10	10	11	1
Balearetako Azokak eta Biltzarrak	9	22	11	13	2
Reusko (Tarragona) Azoka	6	—	8	13	5
Santanderreko Erakusketa Jauregia	—	—	—	8	—
Tenerifeko Azoka erakundea	8	9	8	10	2
Sevillako Biltzar eta Erakusketa Jauregia	18	10	16	14	-2
Galiziako Nazioarteko Azoka (Pontevedra)	6	6	5	6	1
Talavera (Toledo)	—	—	—	6	—
Teruel	—	—	—	4	—
Pacheco Dorrea (Murtzia)	—	—	—	8	—
Valentziako Azoka	37	42	31	39	8
Gaztela eta Leongo Azoka Erakundea, Valladolideko Azoka	11	10	14	12	-2
Vigoko Azoka Erakundea	9	8	9	6	-3
Vilagarcía de Arousa	—	—	—	7	—
Zaragozako Azoka	16	16	11	30	19

Iturria: EAEL eta geuk landuta.

Espainiako Azoka Elkarateak (EAEL) emandako datuen arabera, Bilbao Exhibition Centre-BEC deritzonak (2004an Bilboko Nazioarteko Azokaren txanda hartu zuen proiektua) laugarren postuan zegoen 2007an (EAELek elkarturiko azokei buruzko datuak eman dituen azken urtea), Azoka Barrutien sailkapenean, garaturiko lehiaketa kopurua aintzat hartuta, Madrilako Azokaren (80), Bartzelonakoaren (56) eta Valentziakoaren (39) atzetik; eta Zaragozakoaren sailkapen berean. Bestalde, Alacanteko Azoka, 2006an BECen aurretik egon ondoren, 2007an atzetik jarri zen (27 azoka). BECek azoka-jardueraren bilakaerari buruz eskainitako datuek agerian jarri dutenez, bi urtean behingo oszilazioa gerta-

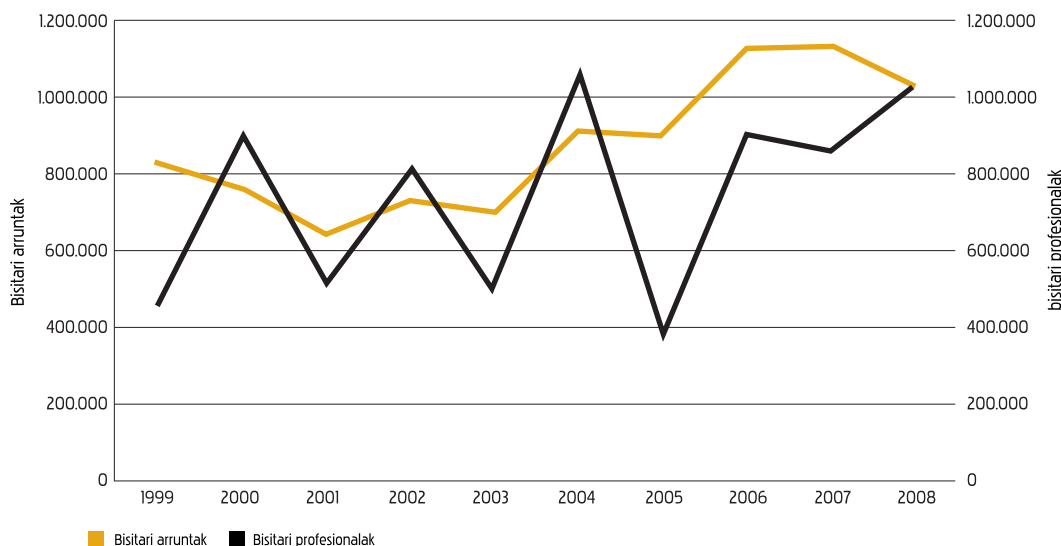
tzen zen zuzeneko erakusleetan, azalera garbian eta bisitari profesionalen kopuruan, Makina-Erreminta eta Ferroforma Biurtekoak urte bikoitietan egitearen ondorioz⁴.

Hala ere, partaide profesionalen kopuru ahalik eta handiena erakartzeko, Ferroformak aldatu egin ditu datak, nazioarteko egutegian leku pribilegiatua hartzeko. Horrela, Ferroformaren 17. edizioa ez da 2006an izan, 2007an baino.

Erakundeak berak emandako datuen arabera, BECen 17 lehiaketa eta 152 ikuskizun-konbentzio egin ziren, eta horietan 102.202 bisitari profesionalek hartu zuten parte (aurreko urtean baino %20,4 gehiago), baita 1.006.974 bisitari arruntek ere.

⁴ 2004ko ediziotik, ohiko sektoreetan gero eta indar handiagoa duten merkatu berriak sartu dira, horiek euren berezko azoka-protagonismoa eskatu baitute. Horrela, aldi berean, Bricoforma egin zen, Brikolajearen Nazioarteko Azoka.

III.4.2. Grafikoa. BEC. Bisitarien bilakaera

Iturria: Eusko Jaurlaritzaren eta BEC.

III.4.9 LAUKIA. BILBAO EXHIBITION CENTRE OINARRIZKO ADIERAZLEAK

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lehiaketa kopurua	14	22	16	19	20	24	17
Zuzeneko erakusleak	3.006	2.001	3.323	1.978	2.551	3.555	2.354
Azalera garbia	136.706	81.392	196.811	120.865	176.720	152.699	158.436
Bisitari profesionalak	79.485	49.165	105.086	37.143	89.206	84.877	102.202
Bisitari arruntak	722.743	685.471	899.487	891.313	1.118.166	1.127.188*	1.006.974

*Bisitari arruntak: Arena pabilioiko ikuskizunetako + BEC Konbentzioetako bisitariak.
Iturria: BEC.

4.5. Produkzio editoriala

INEn *"Produkzio Editorialaren Estatistika"* deritzoneko datuen arabera, 2008an EAE zazpigarren postuan zegoen produkzio editorialeko sailkapenean (postu bat galdu aurreko urtetik); hain zuzen ere, 2.813 titulu argitaratu dira (liburuak eta liburuxkak), Estatu osoko %3,3. Honako hauen atzetik dago: Katalunia (27.451 titulu, guztizkoaren %31,8), Madrilgo Erkidegoa (25.932 titulu, guztizkoaren %30), Andaluzia (8.032), Valentziako Erkidegoa (4.731), Galizia (3.747) eta Gaztela eta Leon (3.298). Argitaraturiko 2.767 titulu horiek %1,7ko hazkundea adierazten dute, 2007ari dagokionez, 2006an hasitako goranzko joerari jarraituz, zenbait urtetako beherakadak egon ondoren (2000tik).

Bestalde, 2008an editaturiko ale kopurua 5.632koa izan da, aurreko urtean baino %3,2 gehiago; beraz, batez besteko tiradak (titulu bakoitzeko ale kopurua) %1,5eko hazkundea izan du, eta guztira 2.002 ale izan dira.

Titulu guztietatik, 2.813 (%83,8) liburuak dira, eta 456 (%16,2) liburuxkak. Liburuen kasuan, titulu kopuruak %3,2ko hazkundea izan du, eta ale kopuruak, berriz, %5,2ko hazkundea. Horrenbestez, batez besteko tiradak %2,2ko hazkundea izan du, eta 2.001 ale izan dira. Liburuxkei dagokionez, titulu kopuruak %5,8ko murriztapena izan du, eta ale kopuruak %7ko murriztapena; horrela, batez besteko tiradak %1,3ko beherakada izan du.

EAEn 2008an editaturiko liburu kopurua, ISBN⁵ emandako datuen arabera, 3.446koa izan zen (INERena baino zifra handia-

⁵ ISBN deritzona (INTERNATIONAL STANDARD BOOK NUMBER) editorial bateko liburuak zenbakitzeko eta identifikatzeko nazioarteko sistema da, eta softwarean ere aplikatuta dago. Identifikazioa eratxiki ondoren, zenbaki hori liburu hori bakarrik aplikatuko zaio, eta ezin izango da berriro erabili.

III.4.10. LAUKIA. BEC-EN 2008AN IZANDAKO IKUSKIZUN NAGUSIAK

	LEHIAKETAK	BEC KONBENTZIOAK	BIZKAIA ARENA
Urtarrila	• Joerak	• BBKren konbentzioa • Zannier • Gizarte Ekintza (BFA)	—
Otsaila	—	• Lantegi Batuak • BFAko azterketak • PSE-EEren mitina • Jehovaharen lekukoak • Eroski	• Disney on Ice
Martxoa	• BIEMH	• Osakidetzako azterketak • BIEMH jardunaldiak • Zeppelin casting-a	• Marea
Apirila	• Construlan • Egurtek	• La Caixa • Eroski Jaialdia • HAEEn jardunaldia • Tleko gaua • EVE	• Bilera Neokatekumenala • Apassionata
Maiatza	• Expocomsumo • Expovacaciones • Creamoda • Desembalaje	• ELA • Larrosaren Jaia • Izan ere Elkartea • LABeko Biltzar Nazionala • Kristau Eskola • Elecnorren urteurrena	• IURBENTIA-WINTHERTUR • El canto del Loco • Elizbarrutiko jaialdia
Ekaina	—	• AEROTRENDS • Euskal Eskola Publikoa • Arcelor Mittal • EHU Heziketa Zikloak • British Institute • EITB Pásalo 1000	• Mayumaná • Think gaur Euskadi 2020
Uztaila	• Euskal Encounter	• Zannier • Pasarela Difusión • Gourmet Chef Selection • Spiral • EHUKo azterketak	—
Abuztua	—	—	—
Iraila	• Nagusi	• IDOM • TEA CEGOS • OSAKIDETZA • Ganbara • Nagusilan	• Pressing Catch • Bilove musikaldia
Urria	• Expobodas • Fosminer • Imitaziozko Bitxigintza	• CHANEL • Kardiologia Biltzarra • EB-Bren Biltzarra • Codorniu • EHAA/HABEko azterketak	• Europa Supercross txapelketa • Manolo García
Azaroa	• Geo2 • Exponatur	• INTERGUNE (SPRI) • Basquetour • Vodafone • Ibermática • Tourgacilia • EVE • Euskadiko Kutxa	• IURBENTIA-BRUESA • Muika- eta dantza-jaialdia
Abendua	• PIN - UGP • Desembalaje	• ABLATECH Biltzarra • Robotiker Tecnalia • Naturgas	• Miguél Bosé • Kontseiluaren ekitaldia • Euskalit 2008 • Bizkaiko Bertsolari txapelketa • IURBENTIA-BARCELONA

Iturria: BEC.

III.4.11. LAUKIA. PRODUKZIO EDITORIALAREN BILAKAERA EAE-N

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Alda. 06-07	Alda. 07-08
GUZTIRA											
Tituluak	2.484	2.338	2.329	2.553	2.485	2.460	2.360	2.767	2.813	17,2	1,7
Aleak (milatan)	5.085	5.214	5.098	5.620	5.366	5.613	5.574	5.456	5.632	-2,1	3,2
B. b. tirada	2.047,1	2.230,1	2.188,9	2.201,3	2.159,4	2.281,7	2.361,9	1.971,8	2.002,1	-16,5	1,5
Liburuak											
Tituluak	2.253	2.008	2.004	2.157	2.024	2.039	1.920	2.283	2.357	18,9	3,2
Aleak (milatan)	4.411	4.188	4.228	4.510	4.167	4.393	4.456	4.472	4.717	0,4	5,5
B. b. tirada	1.957,8	2.085,7	2.109,8	2.090,9	2.058,8	2.154,5	2.320,8	1.958,8	2.001,3	-15,6	2,2
Liburuxkak											
Tituluak	231	330	325	378	461	421	440	484	456	10,0	-5,8
Aleak (milatan)	674	1.026	870	1.110	1.199	1.220	1.117	984	915	-11,9	-7,0
B. b. tirada	2.917,7	3.109,1	2.676,9	2.936,5	2.600,9	2.897,9	2.538,6	2.033,1	2.006,6	-19,9	-1,3

Iturria: INE, Produkzio editorialaren estatistika.

III.4.12. LAUKIA. EDIZIOAREN BANAKETA GEOGRAFIKOA, INSKRIBATURIKO ISBN-EN ARABERA

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008		Ald. %, 2007-08
							k	%	
Andaluzia	4.575	4.966	5.282	5.076	4.733	9.776	9.287	11,1	-5,00
Aragoi	1.061	1.487	1.538	1.221	1.225	1.545	1.322	1,6	-14,43
Asturias	428	599	684	515	497	541	850	1,0	+57,12
Balearrak	679	647	523	744	658	700	677	0,8	-3,29
Kanariak	599	744	754	886	899	1.738	997	1,2	-42,64
Kantabria	256	283	255	353	339	445	348	0,4	-21,80
Gaztela eta Leon	2.312	2.291	2.224	2.605	2.878	2.747	3.390	4,0	+23,41
Gaztela-Mantxa	526	519	532	515	560	689	662	0,8	-3,92
Katalunia	23.952	25.635	25.546	25.896	27.691	24.640	28.091	33,4	+14,01
Valentziako E.	3.644	4.573	3.886	3.904	3.951	5.052	4.618	5,5	-8,59
Extremadura	364	319	360	284	379	514	520	0,6	+1,17
Galizia	1.934	2.643	2.618	2.770	2.879	3.376	3.300	3,9	-2,25
Madril	25.131	28.470	28.072	26.772	26.517	26.624	24.966	29,7	-6,23
Murtzia	644	528	536	613	574	689	609	0,7	-11,61
Nafarroa	1.007	720	903	653	633	595	724	0,9	+21,68
EAE	2.620	3.377	3.491	3.298	2.712	2.697	3.446	4,1	+27,77
Araba	313	339	294	328	316	344	383	0,5	+11,3
Gipuzkoa	1.127	1.652	1.574	1.599	1.103	1.053	1.442	1,7	+36,9
Bizkaia	1.180	1.386	1.623	1.371	1.293	1.300	1.601	1,9	+23,2
Errioxa	132	126	138	126	186	176	170	0,2	-3,41
Ceuta	18	11	17	14	10	9	8	0,0	-11,11
Melilla	11	12	8	20	9	6	31	0,0	+416,67
Guztira	69.893	77.950	77.367	76.265	77.330	82.559	83.996	100,0	+1,74

Iturria: Kultura Ministerioa, ISBNs.

goa, segurutik azken kasu horretan berrinprimaketak kontuan hartu ez direlako; hain zuzen ere, %28ko hazkundea egon da aurreko urtetik. Hazkunde hori produkzio editorialak hiru lurraldeetan izandako hazkundearen eraginezkoa izan da: Gipuzkoan (%37), Bizkaian (%23,2) eta Araban (%11,3). Produkzio editorialik handieneko lurraldeak Bizkaia eta Gipuzkoa izan dira berriro, EAEko produkzio osoaren %47rekin eta %42rekin,

hurrenez hurren. Araban produkzio osoaren %11 baino ez da egon.

Autonomia-erkidegoen sailkapenean, produkzio editorialaren arloan, EAE bosgarren postuan dago, Kataluniaren, Madrilén, Andaluziaren eta Valentziaren atzetik. Galizia eta Gaztela eta Leon, aurreko urtean EAEren aurretik egon ondoren, atzeko posizioetara igaro dira.

III.4.13. LAUKIA. ESTATUAN HIZKUNTZA GUZTIETAN ETA EUSKARAZ ARGITARATURIKO TITULUAK (LIBURUAK ETA LIBURUXKAK) GAIKA

	2006			2007			2008			Aldaketa euskara	
	Euskera			Euskera			Euskera			06-07	07-08
	Guztira	k	%/guzt. euskara	Guztira	k	%/guzt. Eusk.	Guztira	k	%/guzt. euskara		
Guztira	66.270	962	100,0	72.914	1.102	100	86.330	1.186	100,0	14,6	7,6
1 Orokorrak	2.048	14	1,5	2.778	17	1,5	3.216	37	3,1	21,4	117,6
2 Filosofia, psikologia	2.645	14	1,5	3.236	17	1,5	4.019	18	1,5	21,4	5,9
3 Erlijioa, teologia	2.623	42	4,4	2.809	31	2,8	2.999	32	2,7	-26,2	3,2
4 Soziologia, estatistika	1.278	9	0,9	2.144	31	2,8	2.725	34	2,9	244,4	9,7
5 Zientzia politikoak, zientzia ekonomikoak	3.009	23	2,4	3.525	25	2,3	3.736	33	2,8	8,7	32,0
6 Zuzenbidea, herri-administrazioa, gizarteko laguntza eta aurreikuspena, aseguruak	4.278	15	1,6	5.071	14	1,3	5.705	17	1,4	-6,7	21,4
7 Arteak eta zientzia militarra	141	..		130	..		141	0	0,0		
8 Hezkuntza, irakaskuntza, heziketa, jolasak	2.540	94	9,8	2.593	80	7,3	2.175	38	3,2	-14,9	-52,5
9 Merkataritza, komunikazioak, garraioa, turismoa									0,0		
10 Etnografia, antropologia kulturala (ohiturak, folklorea,...)	1.105	23	2,4	1.477	26	2,4	1.877	37	3,1	13,0	42,3
11 Matematika	691	21	2,2	855	38	3,4	1.100	50	4,2	81,0	31,6
12 Natura-zientziak	2.537	37	3,8	3.034	111	10,1	3.575	101	8,5	200,0	-9,0
13 Medikuntza, osasuna	3.956	7	0,7	4.068	7	0,6	4.465	11	0,9	0,0	57,1
14 Ingeniaritza, teknologia, industriak, lanbideak	2.647	9	0,9	2.280	11	1,0	2.065	20	1,7	22,2	81,8
15 Nekazaritza, basogintza, abeltzaintza, ehiza, arrantza	680	3	0,3	667	5	0,5	640	2	0,2	66,7	-60,0
16 Etxeko zientzia	1.007	3	0,3	956	4	0,4	1.317	1	0,1	33,3	-75,0
17 Kudeaketa, administrazioa eta antolamendua	1.664	5	0,5	1.490	3	0,3	2.796	7	0,6	-40,0	133,3
18 Lurraldearen egokitzapena, hirigintza, arkitektura	988	2	0,2	919	2	0,2	1.228	4	0,3	0,0	100,0
19 Plastika eta arte grafikoak, argazkigintza	3.807	18	1,9	4.160	24	2,2	4.829	20	1,7	33,3	-16,7
20 Musika, ikuskizunak, antzerkia, filmak eta zinema	1.500	24	2,5	1.866	46	4,2	2.000	38	3,2	91,7	-17,4
21 Jolasak eta kirolak	1.005	17	1,8	1.136	14	1,3	1.411	11	0,9	-17,6	-21,4
22 Filologia, hizkuntzak, hizkuntzalaritza	2.063	52	5,4	2.368	60	5,4	2.751	67	5,6	15,4	11,7
23 Literatura, historia eta literatura-kritika	18.892	468	48,6	19.371	455	41,3	24.098	502	42,3	-2,8	10,3
24 Geografia	1.401	16	1,7	1.719	32	2,9	2.013	45	3,8	100,0	40,6
25 Historia, biografia	3.765	46	4,8	4.262	49	4,4	5.449	61	5,1	6,5	24,5

Iturria: INE. Produkzio editorialaren estatistika.

Guztizkoaren gaineko partaidetza %4,1ekoa izan da. Gainera, tarte handia dago lehenengo bi erkidegoen eta gainerakoaren artean. Horrela, Madrilen 24.966 titulu editatu ziren (guztizkoaren %29,7), eta Katalunian %33,4 (28.091 titulu). Andaluzian, bestalde, Estatuko titulu guztien %11,1 editatu ziren, Valentziako Erkidegoan %5,5, Gaztelan eta Leonen %4 eta Galizian %3,9.

Argiztapenaren hizkuntza kontuan hartuta, 2007an, INEk emandako datuen arabera, Estatuan argitaraturiko titulu guztien %1,4 euskaraz editatu dira; hain zuzen ere, 1.186 liburu eta liburuxkak, eta ehuneko hori aurreko urtekoa (%1,5) baino apur bat txikiagoa da. Horietatik, %42,3 Literaturakoak, Historiakoak eta Literatura-kritikakoak izan dira (berrito ere handitu egin da multzo osoaren barruko garrantzia, 2007an %41,3koa izan baitzen). Horren atzetik, baina oso urrun, honako hauek dau-

de: Natura Zientziak (%8,5), Filologia, hizkuntzak eta hizkuntzalaritza (%5,6); Historia eta biografia (%5,1), eta Matematika (%4,2). Bestalde, honako arlo hauetan ere hazkunde handiak izan dira: Orokortasunak (%+117,6), Lurraldearen egokitzapena, hirigintza eta arkitektura (%+100), eta Ingeniaritza, teknologia, industriak eta lanbideak (%+81,8).

Gai-kategorien arabera azterketak agerian jarri duenez, euskaraz editaturiko testuliburu kopuruak behera egin du (%-9,3), aurreko urtean gora egin ondoren (%+4); halaber, haur-liburuen argitalpen kopuruak %18,3ko hazkundea izan du, eta horrela berretsi egin da orain arte ikusitako goranzko joera. Bestalde, euskarazko argitalpen ofizialak mantendu egin dira. Aldia zabaldua, hau da, 2000tik 2008ra bitartean, ikusten da euskarazko testuliburuaren edizioak %45,4ko beherakada izan duela, eta haur-liburuen edizioak %20,8ko gorakada; era

III.4.14. LAUKIA. TITULU KOPURUA (LIBURUAK ETA LIBURUXKAK) ALDIAREN ETA GAI KATEGORIEN ARABERA

	2000			2006			2007			2008			Ald. %, euskara		
	Guzt.	Euskara		Guzt.	Euskara		Guzt.	Euskara		Guzt.	Euskara		2000-2008	2006-07	2007-08
		k	%		k	%		k	%		k	%			
Testuliburuak	4.896	304	53	3.066	176	34,0	3.282	183	37,0	3.082	166	31,9	-45,4	4,0	-9,3
Haurrentzat	4.009	236	41	4.035	217	41,9	3.931	241	48,8	4.541	285	54,7	20,8	11,1	18,3
Argitalpen ofizialak	4.974	33	6	9.639	71	13,7	9.770	70	14,2	11.619	70	13,4	112,1	-1,4	0,0
Unibertsitate-tesiak	696	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
GUZTIRA	14.575	579	100	17.913	518	100,0	16.983	494	100,0	19.242	521	100,0	-10,0	-4,6	5,5

Iturria: INE, Produkzio editorialaren estatistika.

III.4.15. LAUKIA. ISBN-AK ARGITALPEN HIZKUNTZAREN ARABERA INSKRIBATUTA

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008		Aldaketa 2007-08
							k	%	
Gaztelania	54.160	59.748	59.142	57.779	58.700	63.384	64.186	76,4	+1,3
Katalana	7.300	8.260	7.781	8.577	8.460	7.609	8.533	10,2	+12,1
Euskara	1.221	1.532	1.834	1.731	1.425	1.231	1.432	1,7	+16,3
Galiziera	1.498	1.828	1.849	1.826	1.805	1.780	1.858	2,2	+4,4
Valentziera	763	962	1.072	881	865	938	1.054	1,2	+12,4
Espainiako b. hizkuntza b.	76	172	110	50	52	43	255	0,3	+439,0
B. hizkuntza batzuk	2.594	3.064	3.179	2.845	3.299	4.252	3.608	4,3	-15,2
Eleanitzak	2.281	2.384	2.400	2.576	2.724	3.322	3.070	3,7	-7,6
Guztira	69.893	77.950	77.367	76.265	77.330	82.559	83.996	100,0	+1,74

Iturria: Kultura Ministerioa, ISBNak.

III.4.16. LAUKIA. EDIZIOA ITZULPEN HIZKUNTZEN ARABERA*

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	% 07-08
Gaztelania	2.621	3.009	3.161	2.738	3.513	4.048	3.313	-18,2
Katalana	478	531	513	578	619	786	668	-15,0
Euskara	61	71	91	125	92	88	83	-5,7
Galiziera	99	126	185	131	182	177	97	-45,2

(*)Inskribaturiko ISBNen arabera. Iturria: Kultura Ministerioa, ISBNak.

berean, euskarazko argitalpen ofizialek %112,1eko gorakada izan dute.

ISBNren arabera, Espainiako estatuan editaturiko titulu guztien %76,4 gaztelaniazkoak dira (aurreko urtean %76,8), %10,2 katalanez, %2,2 galizieraz eta %1,7 euskaraz. Euskarazko argitalpen kopuruak %16,3ko hazkundea izan du 2007tik 2008ra; gainera, handitu egin du guztizkoaren barruan duen garrantzia, %1,5etik %1,7ra igaro baita.

Bestalde, beste hizkuntza batzuetara itzultzen diren euskarazko titulu kopuru osoa (liburuak eta liburuxkak) handitu egin da; hain zuzen ere, 71 titulu dira, eta, horrela, gainditu egin da 2005eko kopurua, urte horretan 66 titulu itzuli baitziren.

Horien zati handi baten izendatzailerak komunak literatura-gaiak izan dira eta oraindik ere badira. Horrela, 2006an itzultitako titulu guztien %51,6 Literatura, Historia eta Kritikaren arlokoak izan dira; 2007an %70,3 izan dira eta 2008an %93,5 (65 titulu).

Azkenik, euskarara itzultitako titulu kopurua osoak, ISBNren Espainiako Agentziak emandako datuen arabera, berriro ere behera egin du. Horrela, 2008an 83 titulu itzuli ziren euskarara, eta horrek %5,7ko beherakada adierazten du, 2007ko titulu kopuruari dagokionez. Horrela, euskarara egindako itzulpen kopurua gaztelaniara, katalanera eta galizierara egindako kopurua baino txikiagoa izan da.

III.4.17. LAUKIA. BESTE HIZKUNTZA BATZUETARA ITZULITAKO EUSKARAZKO TITULUAK

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Guztira	40	55	66	31	27	71
1 Orokorrak	2	4	2	..		1
2 Filosofia, psikologia			..	..		1
3 Erlijioa, teologia		2	..	..		0
4 Soziologia, estatistika		2	1	2		0
5 Zientzia politikoak, zientzia ekonomikoak	11	2	1	2		2
6 Zuzenbidea, herri-administrazioa, gizarteko laguntza eta aurreikuspena, aseguruak	4	5	1	..		0
7 Artea eta zientzia militarra			..	..		0
8 Hezkuntza, irakaskuntza, heziketa, jolasak		1	4	1		0
9 Merkataritza, komunikazioak, garraioa, turismoa			..	..		
10 Etnografia, antropologia kulturala (ohiturak, folklorea,...)		2	4	1		0
11 Matematika			..	..		0
12 Natura-zientziak		2	3	1	5	0
13 Medikuntza, osasuna			..	..		0
14 Ingeniaritza, teknologia, industriak, lanbideak			1	..		0
15 Nekazaritza, basogintza, abeltzaintza, ehiza, arrantza		1	2	..		0
16 Etzeko zientzia		1	..	..		1
17 Kudeaketa, administrazioa eta antolamendua			5	..		0
18 Lurraldearen egokitzapena, hirigintza, arkitektura		1	1	..		0
19 Plastika eta arte grafikoen, argazkigintza	7	4	13	4	1	0
20 Musika, ikuskizunak, antzerkia, filmak eta zinema		1	1	..		0
21 Jolasak eta kirolak	2		4	..		0
22 Filologia, hizkuntzak, hizkuntzalaritza		1	1	..		0
23 Literatura, historia eta literatura-kritika	13	22	14	16	19	65
24 Geografia		1	5	2		0
25 Historia, biografia	1	3	3	2	1	1

Iturria: INE, Produkzio editorialaren estatistika.

4.6. Euskararen egoera eta hizkuntza politika

Eusko Jaurlaritzako Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak sustaturiko ikerketa soziolinguistikoen agerian jarri dute euskararen aldeko ekintza positiboko politikak aldiaren behin inplementatzeko eta ebaluatzeko nahia dagoela.

Horri dagokionez, 1991tik bost urtez behin egiten diren inkesta soziolinguistikoen tresna zientifikorik erabilgarrienak eta xehatuena dira, euskalduntze-prozesua ebaluatzeko.

Euskararen egoerari buruzko azken datuak, bestalde, Eusko Jaurlaritzako Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak 2006an egindako IV. Inkesta Soziolinguistikotik atera dira eta 2008an argitaratuta daude. Bertan, zenbait ikerketa-arlo ageri dira, eta, horien artean, honako lau hauek aipa daitezke:

- Hiritarren hizkuntza-gaitasuna edo hizkuntzaren ezagupen maila.
- Hizkuntzaren transmisioa.
- Euskarak zenbait arlotan duen erabilera (etxean, familiako kideekin, lagunen artean, salerosketetan, lanean, eremu formal publikoetan eta pribatuak, etab.).
- Euskararekiko jarrera.

4.6.1. Euskararen egoera soziolinguistikoa: ezagupen maila

Hizkuntza-gaitasunari dagokionez ikusten denaren arabera, EAEko ia herena elebiduna da. Hain zuzen ere, euskaraz eta gaztelaniaz ondo edo nahiko ondo hitz egiten duten 15 urtetik gorako per-

III.4.18. LAUKIA. HIZKUNTZA GAITASUNAREN BILAKAERA

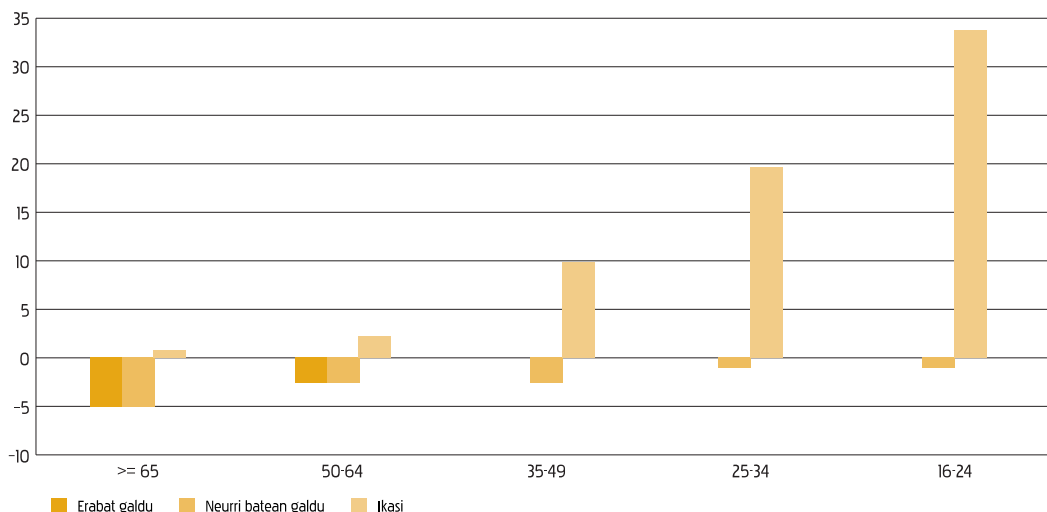
	1991	1996	2001	2006
ELEBIDUNAK				
milak	419	493	531	557,6
%	24,1	27,7	29,4	30,1
ELEBIDUN PASIBOAK				
milak	149	281	531	339,6
%	8,5	15,8	11,4	18,3
ELEBAKAR ERDALDUNAK				
milak	1.174	1.005	1.070	953,3
%	67,4	56,5	59,2	51,3

Iturria: IV. Inkesta Soziolinguistikoa, Hizkuntza Politikako Sailburuordetza, Eusko Jaurlaritza.

tsonek 557.600 dira (%30,1, eta 2001ean %29,4 ziren). Halaber, 339.600 pertsonak (%18,3, eta 2001ean %11,4), euskaraz ondo hitz egin ez arren, ondo edo nahiko ondo ulertzen dute. EAEko 15 urtetik gorako gainerako biztanleek, hau da, 953.300 pertsonak (%51,5, eta 2001ean %59,2), gaztelaniaz baino ez dakite.

Ikuspegi dinamikotik begiratuta ikusten denez, elebidun kopuruak 138 mila pertsonatik gorako hazkundea izan du 1991tik 2006ra, eta horien ehunekoa 6 puntu baino gehiagoko hazkundea izan du: %24,1etik %30,1era igaro da.

III.4.3. Euskara ikasi eta galdu dutenak, adinaren arabera (2006)

Iturria: IV. Inkesta Soziolinguistikoa.

4.6.2. Euskararen egoera sozioelinguistikoa: transmisioa

Hizkuntza-gaitasunari buruzko datuak, sarritan, kontrajarri egiten zaizkio *hizkuntza-transmisioari* eta ama-hizkuntzari edo lehenengo hizkuntzari buruzkoei. Hiru lurralde historikoetan, ama-hizkuntza nagusia gaztelania da. EAEko lau biztanletik hiruren (%76,2) lehenengo hizkuntza gaztelania da, %18,7ren lehenengo hizkuntza euskara da, eta %5,1ena biak.

Euskararen familia-transmisioa garrantzi handikoa bada ere, euskara ama-hizkuntzat ez duten pertsonak hizkuntza hori ikastea ere garrantzi handikoa da, eta, horrela, bi elementuok batuta, euskararen galeren/irabazien indizea ezar daiteke.

Lehenengo hizkuntzat euskara izan duten edo euskara eta gaztelania (biak) izan dituzten pertsonarik gehienek kontserbatu egin dute euskara eta orain elebidunak dira (%86,4). Hala eta guztiz ere, %13,6k guztiz edo neurri batean galdu du euskara, hurrenez hurren, %8,6 eta %5 (ulertu bai, baina ez dakite hitz egiten). Beraz, euskararen galerak oraindik ere ez dira erabat geldiarazi.

Hala ere, euskara ikasi dutenen kopurua (euskaldun berriak) galdu dutenen kopurua baino hiru aldiz handiagoa da. Horrela, ama-hizkuntzat gaztelania eduki dutenen artean, hamarretik 1,3k (%12,6) euskara ikasi dute, eta, gaur egun, elebidunak dira: beste horrenbestek (%21,4), euren lehenengo hizkuntza gaztelania izan arren, euskara ondo ulertzeko gaitasuna dute (eskuratze partzialak dira).

Adinen arabera, alde handiak ikusten dira. Euskara ikasi dutenen ehunekoak txikia da 50 urtetik gorakoen artean (%1,9ko batez bestekoa). Baina 50 urtetik beherakoen artean, euskaldun berrien ehunekoak hazkunde handia izan du, eta adin talde batetik hurrengora bikoiztu egin da: 35-49 urteko taldean %8,3; 25-34 urteko taldean %16,6; eta 16-24 urteko taldean %32,3.

4.6.3. Euskararen egoera sozioelinguistikoa: erabilera eta jarrerak

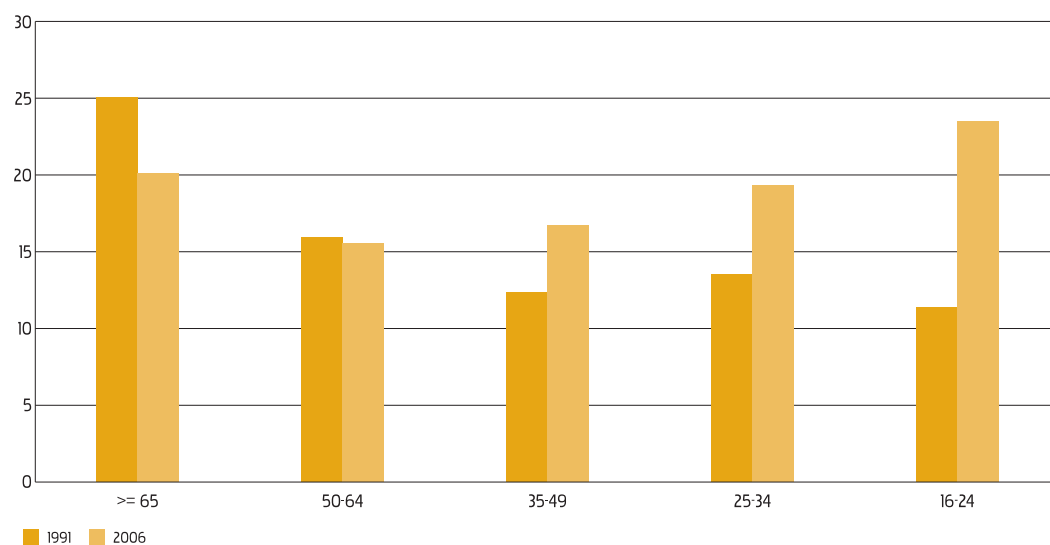
Euskararen erabilerari dagokionez, hori ebaluatzeko erabiltzen den tipologiaren barruan hiru eremu sartzen dira: familia, lagunak eta arlo formala. Azken horren barruan,aldi berean, lau azpiero sartzten dira: udal- eta osasun-zerbitzuak, arlo publikoan; eta auzoetako dendak eta finantza-erakundeak (bankuak eta aurrezki-kutxak), arlo pribatuan. Halaber, ikerketa aldiaren, zona sozioelinguistikoa eta adin-segmentuen arabera egin da.

a) Euskararen erabilera aldiaren, zona sozioelinguistikoa eta adinaren arabera

Gaur egun, EAEko biztanleria osoaren %18,6k euskara erabiltzen du eguneroko jardueretan (%6,1ek gaztelaniaren beste, eta %12,5ek euskara gaztelania baino gehiago); %11 gehienbat gaztelania erabiltzen du, eta %70,4k ez du euskara erabiltzen. Azken 15 urteotako bilakaera aztertuta ikusten denez, euskararen erabilerak gora egin du, apurka-apurka. 1991n hiztunen %15,3k erabiltzen zuten euskara, eta 2006an ehunekoak %17,2koa da. Aldi berean, gaztelania bakarrik erabiltzen dutenen kopuruak behera egin du, baina oraindik ere, alde handiz, talderik ugariena osatzen dute (1991n %77,7 eta 2006an %70,4).

Adina kontuan hartuta, euskara gaztelaniaren beste (%10) edo gehiago (%13,5) erabiltzen dutenen ehunekorik handiena 16-24 urte bitarteko gazteen artean dago (%23,5), eta, gero, 65 urtetik gorakoen artean (%20,7). Azken 15 urteotako bilakaera aztertuta ikusten denaren arabera, gaur egun, 65 urtetik gorakoek 1991n baino gutxiago erabiltzen dute euskara (%20,7 eta %25,2), biztanleria zahartzearen ondorioz. 50-64 urteko pertsonen artean, euskara erabiltzen dutenen ehuneko oso

III.4.4. Grafikoa. Euskara gaztelaniaren beste edo gehiago erabiltzen dutenen bilakaera, adin taldeen arabera

Iturria: IV. Inkesta Soziolinguistikoa.

antzekoa da orain (%16) eta orain dela hamabost urte (%16,5). Baina 50 urtetik beherakoen artean, euskara gehiago erabiltzen da orain 1991n baino. Gainera, alde hori handitu egiten da adinean behera egin ahala: 35-49 urteko taldean %16,9 eta %13,2, hurrenez hurren; 34-25 urteko taldean %19,2 eta %14; eta 16-24 urteko taldean %23,5 eta %12,1.

Zona soziolinguistikoak aintzat hartuta, inkestak agerian jarri duenez, azken 15 urteotan euskararen erabilerak hazkunde txoa izan du 1. eta 2. zona soziolinguistikoetan (hurrenez hurren, elebidunak %<20 eta %20-50); 3. zonan (elebidunak %50-80) hazkunde nabaria egon da (5 puntukoa, euskara gaztelaniaren beste edo gehiago erabiltzen dutenen artean), eta 4. zonan (biztanleriaren %80 euskalduna) 3 puntuko beherakada egon da.

b) Euskararen erabilera eremuaren arabera

Euskararen azterketan aintzat hartutako eremuak honako hauek izan dira:

- Familia (bikotea, seme-alabak, neba-arrebak, eta gurasoak).
- Hurbileko erkidegoa (lagunak, auzotarrak, lankideak, dendak)
- Eremu formalak (bankuak eta aurrezki-kutxak, anbulatorioa, udal-zerbitzuak).

Familia barruko erabilerari dagokionez, EAEko 16 urteko edo hortik gorako biztanleriaren %74k gaztelania baino ez dute erabiltzen. %14k euskara erabiltzen dute beti edo gehienetan, eta beste %4k gaztelaniaren beste erabiltzen dute. Gainera, %8k ere erabiltzen dute euskara, baina gaztelania baino gutxiago.

Hurbileko erkidegoari dagokionez, EAEko 16 urteko edo hortik gorako biztanleriaren %15ek euskara erabiltzen dute beti edo

ia beti lankideekin, %14k lagunekin eta %13k auzotarrekin eta saltzaileekin. Halaber, %7k euskara gaztelaniaren beste erabiltzen dute lankideekin eta lagunekin, eta %6k auzotarrekin eta saltzaileekin.

Eremu formalean hauxe daukagu:

- Udal-zerbitzuetan, euskara erabiltzen duten 16 urtetik gorako hiritarrak %18 dira, eta euskara gaztelaniaren beste erabiltzen dutenak, berriz, %4.
- Bankuetan eta aurrezki-kutxetan, euskara erabiltzen duten 16 urtetik gorako hiritarrak %17 dira, eta euskara gaztelaniaren beste erabiltzen dutenak, berriz, %4.
- Anbulatorioan eta osasun-zerbitzuetan, euskara erabiltzen dutenen ehunekoa %12koa da, eta euskara gaztelaniaren beste erabiltzen dutenen kopurua, berriz, %5ekoa. Aurrekoa baino ehuneko txikiagoa da.
- Estatuko Administrazioaren mendeko erakundeetan erabiltzen da gutxien euskara (Gizarte Segurantzza, EIN, NAN tramitzeko bulegoak...). Hala ere, urteak joan ahala ehunekoa gero eta handiagoa da.

c) Euskararen erabilera sustatzearekiko jarrerak

Biztanleriak euskara sustatzeari buruz duen iritzia jakiteko, Hizkuntza Politikako Sailburuordetzak tipologia berezia sortu du. EAEko 16 urteko edo hortik gorako biztanleek horren alde edo aurka azaldutako iritzietan oinarrituz.

Horren arabera, EAEko 16 urteko edo hortik gorako biztanleriaren %64,7 euskara sustatzearen aldekoa da, %24 ez da ez aldekoa ez aurkakoa, eta %11,2 aurkakoa da.

Bilakaeraren ikuspegitik begiratuta, bi puntuko aldea baino ez dago euskara sustatzearen aurkako taldearen ehunekoan, orain arte egindako lau inkesta soziolinguistikoetan. Aldiz, euskara

sustatzearen aldekoen artean, ehunekoa gero eta handiagoa da: 1996an %52 eta 2006an %64,7.

4.7. Kontsumoa eta kontsumitzailearen defentsa

4.7.1. Kontsumoko erreklamazioak

2008tik, EAE n 19.698 erreklamazio tramitatu ziren, kontsumoko bulegoetan: 8.074 Eusko Jaurlaritzako Industria, Merkataritza eta Turismo Saileko hiru Lurralde Bulegoen bidez; 11.136 Kontsumitzailea Informatzeko Udal Bulegoen bidez (KIUB), eta 488 kontsumitzaile-elkarteen bitartez.

Eusko Jaurlaritzak tramitaturiko 8.074 erreklamazioetatik 1.622 Arabako Lurralde Ordezkaritzakoak dira, 4.338 Bizkaiko Lurralde Ordezkaritzakoak eta 2.114 Gipuzkoako Lurralde Ordezkaritzakoak. Zifra oso horrek %1,01eko murriztapena adierazten du, aurreko ekitaldiari dagokionez, eta, horrela, hautsi egin da aurreko urteetako goranzko joera.

Jasotako erreklamazio guztien artean, 2008ko abenduaren 31n, 1.135 (%14,1) ez ziren tramitean onartu, kontsumoari loturiko arloak ez zirelako, eta 1.175 (%14,6) erreklamazioa justifikatzen zuen zioa gertatu zen Autonomia Erkidegora eraman ziren, edo beste erakunderen batera (abiazio zibila). Guztira, 5.617 ebatzi ziren, eta beste 1.315 inguru oraindik ebatzi barik daude, tramitatzen ari direlako.

Halaber, erreklamazio horietariko batzuk Arbitraje Batzordera bidali ziren, sistemara atxikitako enpresekiko desadostasunak zirelako. Beste kasu batzuetan (181), demandatzaileek azkenean ez zuten eskabidea egin, eta ia 1.059 kasutan adostasuna lortu zen, Eusko Jaurlaritzaren bitartekotzarekin. Gainerako 2.213 kasuetan, alderdien arteko adostasunik lortu ez zenez, eta administrazio-urratzerik ez zegoela egiaztatu zenez, espedienteak artxibatu egin zen.

Administrazioak salaketa eragin zuen egintzak zuzentzeko eskabidea egin ziren 89 enpresari (aurreko urtean 62), eta 178 zehapen-espediente ireki ziren, bai Eusko Jaurlaritzak programaturiko kanpainen eraginez, bai jasotako erreklamazioen ondorioz.

Aurreko urteetan bezala, erreklamaziorik gehienak jaso dituzten sektoreak honako hauek dira: telekomunikazioak (guztizkoaren %29), garraioak (%10,2) eta ibilgailuen, etxetresna elektrikoaren eta etxebizitzaren konponketak (%8,3).

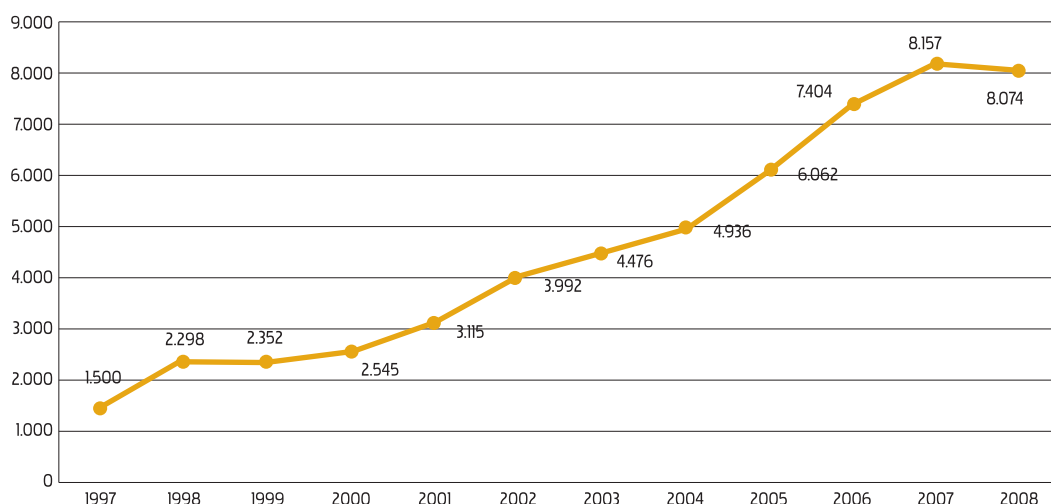
Telekomunikazioen sektorean erreklamazioak eragin dituzten zergati nagusiak konponketen eta produktuen bermeak aplikatzearen arloko arazoei lotutakoak izan dira. Garraioetan, berriz, aireko garraioari loturiko erreklamazioak izan dira ugariak, eta, etxetresna elektrikoaren salmentan eta konponketan, azkenik, bermea ez betetzea, baita iruzurrezko publizitatea eta beste informazio-gabezia batzuk ere.

4.7.2. Erreklamazioen ebazpena: Kontsumoko arbitrajea

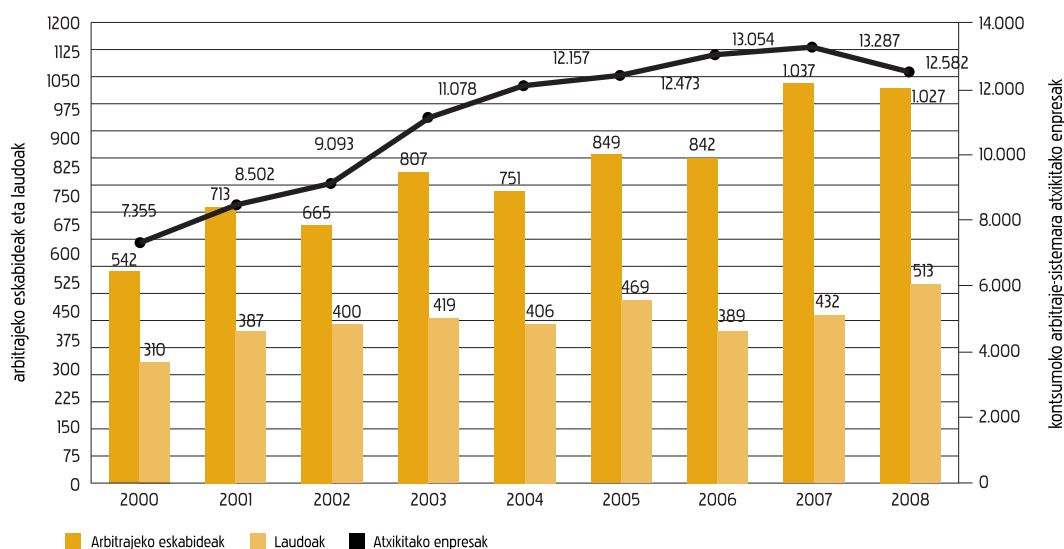
Kontsumoko Arbitraje Sistema kontsumoko harremanetan sor daitezkeen desadostasunak ebazteko aukera ematen duen judizioz kanpoko sistema da, harreman horietan, alde batetik, enpresek eta profesionalek eta, bestetik, kontsumitzaileek eta erabiltzaileek parte hartzen dutenean.

2008ko otsailean Kontsumo Arbitraje Sistema arautu duen 231/2008 Dekretua onetsi zen; horren berritasun nagusia, aurreko araudiari zegokionez, haxe izan zen: kontsumitzaileen eta enpresen arteko 300€-tik beherako zenbatekodun arazoak arbitro bakarrak ebazteko aukera egotea, baita erreklamatu berari aurkezturiko arbitraje-eskabideak metatzea, tramitazio elektronikoa arautzea eta aurretiazko bitartekotza gauzatzea ere (alderdien arteko adostasuna lortzeko).

III.4.5. Grafikoa. Eusko Jaurlaritzak tramitaturiko kontsumo-erreklamazioen bilakaera

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritza.

III.4.6. Grafikoa. Kontsumoko arbitrajeari atxikitako enpresak, arbitrajeko eskabideak eta aldeko laudoak

Iturria: Eusko Jaurilaritzako Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritza.

Sistemak finkatzen jarraitu du, eta urte bakoitzean EAEn atxikitako enpresa, profesional eta denda gehiago da, bide horretan konfiantza baitute, zerbitzuen erabiltzaileekin eta kontsumitzaileekin sor daitezkeen arazoak konpontzeko. Oraingoan ere, balantzea positiboa izan da: 2008an 812 enpresa berri sartu ziren sisteman.

Atxikipen berriak zuzen-zuzen lotuta daude Eusko Jaurilaritzako Kontsumo eta Segurtasun Zuzendaritzak urtero egiten dituen kanpainekin; kanpainok, urte honetan, 1.447 enpresara zuzendu dira (aurreko urtean 1.376), aurrez aurreko bisitaldien bidez; horrela, bisitaturiko enpresa guztien %56,1ek atxikipena eskatu dute.

Bestalde, atxikitako enpresen zentsua gaurkotzeko beste kanpaina bat egin da; bertan egiaztatu denez, 1.517 establezimenduk amaitu egin dute euren jarduera, eta, beraz, baxa hartu dute Kontsumoko Arbitraje Sisteman. Horrenbestez, kontsumoko arbitraje-sistemara atxikitako kopuru osoa aurreko urtekoa baino txikiagoa da, bertan 812 enpresa berri sartu arren. Horrela, 2008ko abenduan, Arbitraje Sistemara atxikitako enpresa kopurua 12.582koa izan da.

Jardueren arabera, atxikipen-ehunekoa aldatu egiten da sektore batetik bestera. Atxikipen-indizerik handiena dutenak bitxigintza eta erlojugintza eta ehungintza eta zapatagintza dira (EAEn jarduera hau garatzen duten enpresen %43,9 eta %33,6, hurrenez hurren); gero, informatika (%32,9), altzariak (%29,5), tindategiak (%29,4) eta ibilgailuen salmenta eta konponketa (%27,6). Beste muturrean, Kontsumoko Arbitraje Sistemara gutxien atxikitzen diren sektoreak daude: garraioa (%0,35), etxerik etxeko salmenta (%0,42), aseguruak (%1,12) eta banka (ezein enpresa ere ez dauka atxikita).

Arbitraje-eskabideei dagokienez, zerbitzua 1994an sortu zenetik 2008ra bitartean, 9.147 eskabide jaso dira. Ekitaldi honetan 1.027 arbitraje-eskabide egon dira (2007an 1.037), eta 513 laudo eman dira (aurreko urtean baino 81 gehiago).

Kontsumitzaile-elkarteen bidez aurkezturiko arbitraje-eskabideak 34 izan dira, Kontsumitzaileak Informatzeko Udaltzaren bidez (KIUB) aurkezturikoak 350, Lurralde Ordezkaritzaren bitartez aurkezturikoak 408 eta Arbitrajeko Batzordeari zuzen-zuzen aurkezturikoak 235.

Eskabide guztietatik (1.027) 513 arbitraje-laudoaren bidez ebazti ziren, 265 artxibatu egin ziren (erreklamatuak auzia arbitraje-laudoaren bidez ebaztea ez onartzeagatik), 209 alderdien arteko adostasunez ebazti ziren (Kontsumoko Arbitraje Batzordearen bitartekotzarekin), 7 artxibatu egin ziren (erreklamaziogileak erreklamazioa bertan behera uzteagatik), 33 ez ziren tramitean onartu (kontsumoko arbitrajetik kanpoko arloei buruzkoak izateagatik), 4 beste autonomia-erkidego batzuetara bidali ziren (egoitza soziala bertan egoteagatik), 30 tramitean daude ekitaldia ixteko unean (2007aren amaieran aurkeztu baitira) eta 34 abenduan arbitraje-laudoa ematearen zain zeuden.

Emaitzei dagokienez, %29,24 kontsumitzailearen aldekoak izan ziren erabat, eta %39,38 neurri batean izan ziren kontsumitzailearen aldekoak; gainerako %31,38an Arbitraje Elkargoak establezimenduari edo enpresari eman zion arrazoiak. Arbitraje Elkargoaren erabakiak edo laudoak aho batez hartu ziren, kasu guztien %92an.

4.7.3. Merkatuko kontrola

Merkatuko kontrolean, kontsumitzaileei eskainitako produktuek eta zerbitzuek etiketen, informazioaren eta segurtasunaren

III.4.19. LAUKIA. KONTSUMOKO ARBITRAJERA ATXIKITAKO ENPRESAK EAE-N

	2005	2006	2007	2008
Ibilgailuen salmenta eta konponketa	1.131	1.123	1.204	1.029
Telekomunikazioak	78	83	85	79
Ehungintza eta zapatagintza	2.223	2.527	2.496	2.592
Altzariak	925	975	1.246	950
Bitxigintza eta erlojugintza	353	368	420	367
Etxetresna elektrikoak	493	456	580	—
Zerbitzuko jarduerak	700	750	400	460
Bidaia-agentziak	87	69	53	51
Irakaskuntza	255	268	265	249
Etxebizitza, etxearen konponketa	3.076	3.269	4.219	4.100
Energia	16	16	13	12
Aseguruak	26	27	26	36
Garraioak	49	51	51	47
Etterik etxeko salmenta	1	2	6	5
Elikadura		813	980	738
Ostalaritza		492	512	459
Informatika		174	167	184
Tindategiak		111	140	106
Banka	0	0	0	0
Beste batzuk	3.060	1.480	424	697
Guztira	12.473	13.054	13.287	12.582

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritza.

arloko baldintzak (indarreko legeriak eskaturikoak) betetzen dituztela egiaztatzeko ikuskapen-jarduerak sartzen dira. Horretarako, etiketen edo sektore oso arautuen ikuskapen sistematikoak egin behar dira, produktu eta zerbitzu batzuen segurtasun- eta jarraipen-egiaztapenekin batera, azken horiei arreta berezia jarri behar baitzaie, euren gatazka maila aintzat hartuta. Alde batetik, **ikuskapeneko eta kontroleko kanpainak** sartzen dira, hau da, araudia bete egiten dela zaintzeko programaturiko jarduketak. Arreta berezia jartzen zaio sektore oso arautuen eta produktuen etiketen ikuskapen sistematikoari. Bestalde, **osasunerako edo segurtasunerako arriskutsuak izan daitezkeen produktuak aurkitu, geldiarazi eta kendu** egin behar dira.

(a) Ikuskapen eta kontroleko kanpainak

2008an, Kontsumo eta Segurtasun Zuzendaritzak 9 **ikuskapen-kanpaina** egin ditu (2007an 10, 2006an eta 2005ean 12, eta 2004an 17):

- Arrainaren etiketak.
- Hiriko errotazio-aparkalekuko zerbitzuak.
- Oinetakoen etiketak, osaketa eta laginak.
- Edari energetikoen etiketen eta osaketaren laginak.
- Lerro zuriko etxetresna elektrikoak etiketen laginak.
- Farmazietako erosketa-tiketa ematearen egiaztapena.
- Glutenik gabeko janarien laginak hartzeko kanpaina.
- Jostailuen kontrola eta segurtasuna. Eeko merketan egiaztasuna egiaztatzea.
- Telekomunikazio-zerbitzuak. Kontratuko telefonia mugikorra. Egindako ikuskapenen emaitza orokorra 5.324 jarduketakoa izan da (aurreko urtean baino %3,6 gehiago); horren barruan, kanpainen eraginez programaturikoak eta orokorrean programatu direnak sartzen dira, gehienetan salaketak jartzearen, produktu irregularrak agertzearen edo autonomia-erkidegoen artean inhibizioak eta jakinarazpenak egitearen eraginezkoak.

Gehienak honako honi lotutakoak izan dira: jostailuak (808); ehungintza, zapatagintza eta osagarriak (559); telefonia eta komunikazioa (499); etxetresna elektrikoak salmenta eta konponketa, informatika eta ikus-entzunezkoak (530); elikadura (253); altzariak (217), eta tindategiak eta arropa-garbitegiak (217). Aurreko urtean honako hauek izan ziren: jostailuak (655); telefonia eta komunikazioa (608); etxetresna elektrikoak (539); altzariak (373); ibilgailuak (368); eta elikadura (321). Beste modu batera esateko, gehien ikuskatzen diren produktuak jostailuak, telefonia eta komunikazioa, etxetresna elektrikoak, elikadura eta altzariak izaten dira.

(b) Elikadurakoak ez diren produktuen segurtasunaren kontrola

EB osatzen duten mugak ezabatu eta zirkulazio askearen printzipioa ezarri ondoren, merkatuan agerturiko produktu asko EBko edozein herritakoak edo bertatik kanpoko herrietakoak izan daitezke.

Beharrezkoa da, horrenbestez, produktu seguruak merkaturatzea kontrolatzeko mekanismo gehiago ezar-

III.4.20. LAUKIA. IKUSKAPEN JARDUERAK, ZERGATIAREN ARABERA

	2004	2005	2006	2007	2008			
					Guzt.	Araba	Gipuzkoa	Bizkaia
Kanpainak	1.443	1.536	897	1.103	1.148	285	428	435
Salaketak	2.086	2.084	2.657	2.699	3.063	427	1.074	1.562
Alertak	415	524	832	1.057	795	134	357	304
B. batzuk	358	84	299	282	318	53	150	115
Guztira	4.302	4.228	4.685	5.141	5.324	899	2.009	2.416

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritza.

III.4.21. LAUKIA. IKUSKAPEN JARDUERAK, PRODUKTUAREN EDO ZERBITZUAREN ARABERA

	2005	2006	2007	2008
Jostailuak	564	582	655	808
Telefonia eta komunikazioa		363	608	499
Telekomunikazioak - telefonia-zerbitzuak		102		
Etxetresna elektrikoak, ekipamendu informatikoaren eta ikus-entzunezkoen salmenta		506	539	530
Etxetresna elektrikoak, ekipamendu informatikoaren eta ikus-entzunezkoen salmenta	101	108		
Altzariak		218	373	217
Ibilgailuak	97	170	368	113
Elikadura	348	375	321	253
Etxebizitza, higiezinaren sustapena	411	107	263	113
Material elektrikoak		273	257	182
Ehungintza, zapatagintza eta osagarriak	299	330	193	559
Tindategiak eta garbitegiak	516	244	162	217
Produktu kimikoak (kosmetikoak, drogeria eta lurrindegia)	65	22	137	64
Banku-zerbitzuak		10	51	48
Garraioak	9	43	36	25
Bidaia	3	13		9
Hornidura-zerbitzua (energia, ura, b. batzuk)	17	28	23	30
Zerbitzuguneak			11	13
Aseguruak			7	3
Osasun- eta laguntza-zerbitzua	8	10	5	14
Ibilgailuen konponketa	238	176		203
Etxebizitzaren konponketa, gremioak	67	127		88
Oltoa eta koipeak	53			
Publizitatea	3			
Produktuak	1.239	572	603	590
Zerbitzuak	190	306	306	347
Kodetu barik			223	249
Guztira	4.228	4.685	5.141	5.324

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Kontsumo eta Industria Seguratasuneko Zuzendaritza.

III.4.22. LAUKIA. ALERTATURIKO PRODUKTUEN JATORRIZKO HERRIA

	txina	EB	AEB	B. batz.	Identif. barik	Guzt.
Jostailuak	638	35	4	63	137	877
Material elektrikoak	223	31	5	12	144	415
Ibilgailuak	25	156	28	50	22	281
Etxetresna elektrikoak	104	23	3	20	93	243
Produktu kimikoak	111	39	10	15	55	230
Apainagarriak	78	40	1	49	32	200
Ehungintza, zapatagintza eta osagarriak	54	58	3	20	30	165
Puerikultura	39	52	15	19	23	148
Kiroleko produktuak	36	17	7	3	10	73
Erremintak	29	8	10	7	17	71
Altzariak	21	9	2	5	0	37
Beste batzuk	63	9	1	15	11	99
Guztira	1.421	477	89	278	574	2.839

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Kontsumo eta Industria Seguratasuneko Zerbitzua.

tzea; horretarako, Informazioa Azkar Trukatze Sistema ezarri da⁶.

2008an, guztira, 2.839 alerta jaso ziren, gehienak jostailuei (877, hau da, alerta guztien %30,9) eta material elektrikoari (415, hain zuzen ere, guztizkoaren %14,6) buruzkoak. Gero,

ibilgailuak, apaindurako produktuak, etxetresna elektrikoak eta ehungintza, zapatagintza eta osagarriak datoz. Alertaturiko produktuaren jatorrizko herria aintzat hartuta, %50,1 txinatik zetozen (aurreko aldian %37,8); %16,8 EBtik eta %3,1 AEBtik.

⁶ Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2001eko abenduaren 3ko 2001/95/EE Zuzendarauan oinarritzen da; zuzendarau hori produktuaren segurtasun orokorrari buruzkoa da, eta geure antolamendu juridikoan jasota gelditu da, Produktuen Segurtasun Orokorrari buruzko abenduaren 26ko 1801/2003 EDren bidez. Gainera, Amerikako Estatu Batuetatik iritsitako jakinarazpenak kudeatzen dira, eta bertako sarean (U.S. Consumer Product Safety Commission, CPSC) alertaturiko produktuak Espainian merkaturatzen diren egiaztatzen da.

5. POBRETASUNA ETA GIZARTE BAZTERKERIA

Gizarte-bazterkeriaren arazoa zeharkako errealitatea da oraingo gizarteetan. Erakundeek eta ikertzaileek urte askotan erabilitako "pobretasun" kontzeptuaren barruan ez dira sartzen gizarte-bazterkeriaren errealitatea eta horren eraginezko dinamikak. Beraz, azken bi hamarkadotan adostasun zabala lortu da, bai gizarte-ikertzaileen eta bai kudeatzaileen artean; horren arabera, pobretasun kategoria "gizarte-bazterkeria" kategoriara zabaldu behar da, hori pobretasun ekonomikora mugatzen ez delako eta, batik bat, oraingo gizarteetan aldaketa sakonak egon direlako, aurrerakuntza teknologikoen, bizi-moduak aldatzearen eta garatzen ari diren gizarte-berrikuntzen eraginez.

"Bazterkeria" hitza, bestalde, pobretasunaren ikuspegi ekonomizista gainditu behar izatearen ondorioz sartu da, pobretasuna ez baita diru-sarrera baxuak izateari loturiko arazoa bakarrik. Hain zuzen ere, integrazioa galtzeari loturiko gizarte-prozesua da, eta horren barruan, diru-sarrera gutxi izateaz eta lan-merkatutik urrun egoteaz gain, gizartean parte-hartze txikiagoa edukitzea eta, horrenbestez, gizarte-eskubideak galtzea ere sartzen da¹.

Nizako Ituna eta Lisboako Gailurra (2000-2010) eta helburuak indarrean sartu ondoren, bazterkeriaren aurkako borroka (gaur hartan positiboan formulatuta, "gizarteratze" gisa) garrantzi handiagoa hartu zuen EBren agendan. Lisboako Gailurrean ezarritako helburuen artean, 2010erako pobretasuna ezabatzea sartzen da; horretarako, estatuek biurteko ekintza-planak egiteko konpromisoa hartu eta Gizarte Babeseko Batzordea abiatu zen, baita estrategia indartzeko beste mekanismo batzuk ere.

Baina, EBko herririk gehienek azken urteotan aurrerakuntza ekonomikoa izan arren, pobretasun mailak ez dira nabarmen murriztu (gaur egun, 78 milioi europar inguru pobretasunean bizi dira), eta, Lisboako 2005eko helburuen birformulazioan, gizarte-bazterkeriaren arazoa oraindik ere agendan dago, laneratzeari lotuta eta asmo handiagoko helburuekin zabaldua; helburuok gizarte-babesean dute eragina, egiaztatu egin baita pobretasuna murrizteko gizarte-babeseko sistemak nazioarteko testuinguru berrira egokitzen duten egiturazko neurriak hartu behar direla.

2008aren amaieran, Batzordeak 2010. urtea "Pobretasunaren eta Gizarte Bazterkeriaren aurkako Europako Urtea" izendatzeko proposamena onetsi zuen, pobretasuna ezabatzeko; horretarako, lau helburu nagusi ezarri zituen:

1. Pobretasuna eta gizarte-bazterkeria duten pertsonen duintasunez bizitzeko eta gizartean parte-hartze aktiboa izateko duten eskubidea onartzea.

2. Partekaturiko erantzukizuna eta parte-hartzea garatzea: gizarteratze-politiketarako laguntza publikoa sustatzea, pobretasunaren eta bazterkeriaren aurka banakako eta taldeko erantzukizunak nabarmenduz, eta eragile publikoen eta pribatuen inplikazioa sustatuz.

3. Kohesio handiagoko gizartea sustatzea, bertako pertsonak ondo jabetzeko pobretasuna ezabatzearen hobariak gizarte osoak jasoko dituela.

4. EBren eta bertako estatukideen konpromisoa berritzea, pobretasunari eta bazterkeriari aurre egiteko, eta helburu horretan Administrazioaren barruko maila guztiak inplikatzeko.

Ondoren, EAEko pobretasunaren eta gizarte-bazterkeriako arazoen panorama azalduko dugu, labur-labur. INEren "Bizi Baldintzen Inkesta" 2007ko datuetan eta Eusko Jaurlaritzaren "Pobretasunaren eta Gizarte Desberdintasunen 2008ko Inkesta" deritzonako datuetan oinarrituz. Inkesta horiek, diru-sarrerak eta beste zenbait faktore aintzat hartuta, EAEko biztanleen ongizate-arazo batzuk neurtzen dituzte, Estatuko eta Europako beste herri batzuetako biztanleen egoerarekin konparatuta.

5.1. Bizi baldintzen inkestaren emaitzak (2007)²

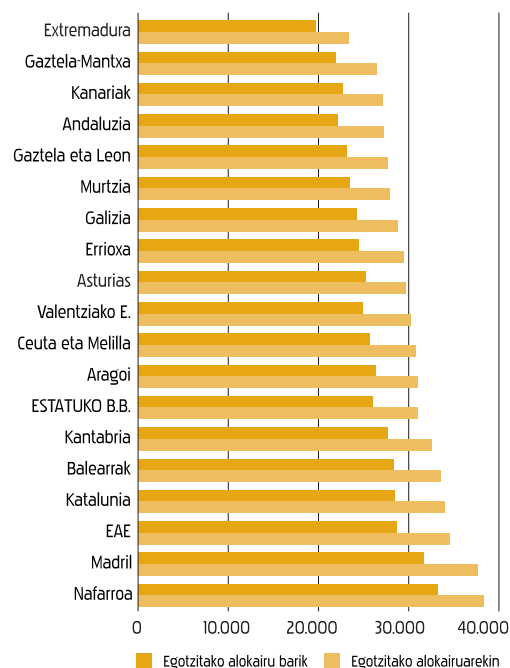
INEren Bizi Baldintzen Inkesta Europar Batasunak Errentari eta Bizi Baldintzei buruz dituen estatistikak —"Statistics on income and living conditions" (EU-SILC)— harmonizatzeko prozesuaren barruan dago. Horren helburuetariko bat pobretasuna eta gizarte-bazterkeria aztertzeak aukera ematen duen informazioa ematea da. Informazio oso anitza eskaintzen du; esate baterako, etxebizitza, horrek sorturiko gastuak, diru-sarrerak, etxeko ekipamendua, egoera ekonomikoa, helduen jardura, osasuna, osasun-laguntza, hezkuntza eta datu biografikoak. 2007ko Inkestaren emaitzek aditzera ematen dutenez, lehenengo eta behin, 2006an familia bakoitzeko errenta 27.134 eurokoa zen EAEn (2005ean baino %2,8 handiagoa), Estatuko baino %10,6 handiagoa (24.525 euro). Balio hori gainditzen duten erkidego bakarrik Nafarroa (familia bakoitzeko batez besteko diru-sarrerarik haiena duen erkidegoa, 31.480 euroarekin) eta Madril dira.

Bestalde, familia bakoitzeko errenta kalkulatzeko, 2007an INEk egotzitako alokairua ere aintzat hartu du lehenengoz: egotzitako alokairu hori, jabeak direlako edo merkatuko prezioetik behera alokaturiko etxebizitza dutelako, alokairu osorik ordaintzen ez duten familiei aplikatu zaie. Egotzitako balioa, izatez ere, merkatuan antzeko etxebizitza baterako ordainduko litzatekeenaren baliokidea da, benetan ordaindutako edozein alokairu kenduta. Familia bakoitzeko errenta horren arabera kalkulatuta, EAE berriro ere lehenengo postuan dago autonomia-erkidegoen sailkapenean, 32.498 euroko batez

¹ Luis Vives Fundazioa (2008): "Poniendo en práctica la estrategia europea para la Inclusión Social. Del plano europeo al plano local". Cuaderno Europeo 4. zenbakia.

² Izen bera eduki arren, eragiketa honen emaitzek ez dute loturarik EUSTATEN "Bizi Baldintzen Inkesta" deritzonarekin: EAEko estatistika-erakundeak bost urtean behin egiten duen inkesta (azkena 2004ari buruzkoa). Horrek, gainera, pertsonen errenta mailari loturiko alderdi batzuetan, bizi-kalitatean eragina duten —beste aldagai batzuk ikertzen ditu, adibidez, familia- eta gizarte-harremanak, aisialdi-ohiturak, ingurua, etab. INEren inkesta, izatez ere, diru-pobretasunari buruzko ikerketa da.

III.5.1. Grafikoa. Familia bakoitzaren urteko batez besteko errenta, ohiko etxebizitzaren alokairu egotzia aintzat hartuta eta hartu barik. €, 2006

Iturria: INE. Bizi Baldintzen Inkesta. 2007.

besteko errentarekin, eta 5.364 euroko batez besteko alokairu egotziarekin (alokairurik altuena, Madrilako Erkidegokoaren atzetik, 5.784 euroko batez bestekoarekin).

Pertsona bakoitzeko batez besteko errenta kontuan hartuta, Inkestaren arabera, EAEko urtean 10.493 eurokoa da (aurreko urtean baino %5 handiagoa); errenta hori, ostera ere, Nafarroak eta Madrilak soilik gainditu dute, eta Estatuko batez bestekoa baino %17,7 handiagoa da. Saillapenaren beste muturrean, bi aldagaioi dagokionez, eta aurreko urteetan bezala, Extremadura, Gaztela-Mantxa, Kanariak eta Andaluzia daude. Gainera, familiak errenta-tarteka banatuta ondorioztatzen denez, %49k 25.000 eurotik gorako urteko diru-sarrerak dituzte EAEn, eta ehunekoak 1,2 puntuko gorakada izan du azken urtean. Horien artean, %25,8k urteko 35.000 eurotik gorako diru-sarrerak dituzte; %23,2k 25.000 eta 35.000 euro bitarteko diru-sarrerak; %28,2k 14.000 eta 25.000 euro bitartekoak, eta gainerako %22,2k urtean 14.000 eurotik beherako diru-sarrerak (azken horietako %11,8k 9.000 eurotik beherakoak). Estatuari dagokionez, 25.000 eurotik gorako errenta familien %39,4k dute (2005ean baino 2 puntu gehiago); %30,6 errentaren erdiko segmentuan daude, eta familien herenak baino gehiagok (%30) 14.000 eurotik beherako diru-sarrerak dituzte urtean.

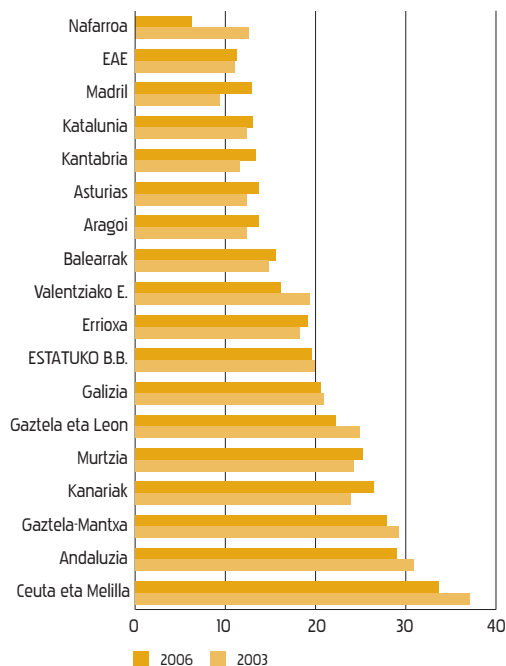
INEren Bizi Baldintzen Inkestak, bestalde, "pobretasunaren ataria" deritzonaren azpitik (diru-sareren banaketaren %40) dagoen pertsona kopurua kalkulatu du. Estatuko batez bestekoari dagokionez, ehuneko hori ia ez da aldatu azken lau urteotan, eta 2006an %19,7koa izan da. EAE, berriz, Estatuko batez bestekoa baino askoz ere beherago dago, baina azken

III.5.1. LAUKIA. ZENBAIT GASTU EGIN EZIN DITUZTEN FAMILIAK, AUTONOMIA ERKIDEGOEN ARABERA. DATUAK EHUNEKOTAN. 2007

	Oporrak gutxienez astebete urtean	Okela, oilaskoa edo arraina gutx. egun bitik behin jatea	Etxebizitza tenperatura egokian edukitzea	Ezusteko gastuei aurre egiteko gaitasuna
Kanariak	49,2	5,9	7,9	56,1
Andaluzia	52,9	3,3	14,6	44,8
Ceuta eta Melilla	43,0	5,9	18,5	47,1
Murtzia	46,7	2,7	16,4	35,5
Galizia	41,8	1,3	13,4	28,7
Extremadura	45,4	0,9	6,2	31,3
Gaztela-Mantxa	37,3	1,7	9,6	28,9
ESTATUKO B.B.	35,8	2,3	7,9	30,5
Valentziako E.	34,3	3,0	7,3	27,7
Katalunia	31,6	3,0	5,5	28,5
Gaztela eta Leon	34,8	1,0	4,1	23,9
Asturias	33,1	3,3	4,0	22,8
Balearrak	24,2	1,1	7,7	22,8
Madril	24,0	1,3	4,5	25,9
Errioxa	24,1	3,1	5,1	22,8
Kantabria	34,3	0,1	3,4	14,6
EAE	19,2	0,5	3,9	19,4
Aragoi	22,5	0,4	1,4	12,8
Nafarroa	17,2	0,2	1,3	14,3

Iturria: INE. Bizi Baldintzen Inkesta. 2007.

III.5.2. Grafikoa. Pobretasunaren ataritik behera dauden pertsonen ehunekoa. 2003-2006

Iturria: INE: Bizi Baldintzen Inkesta.

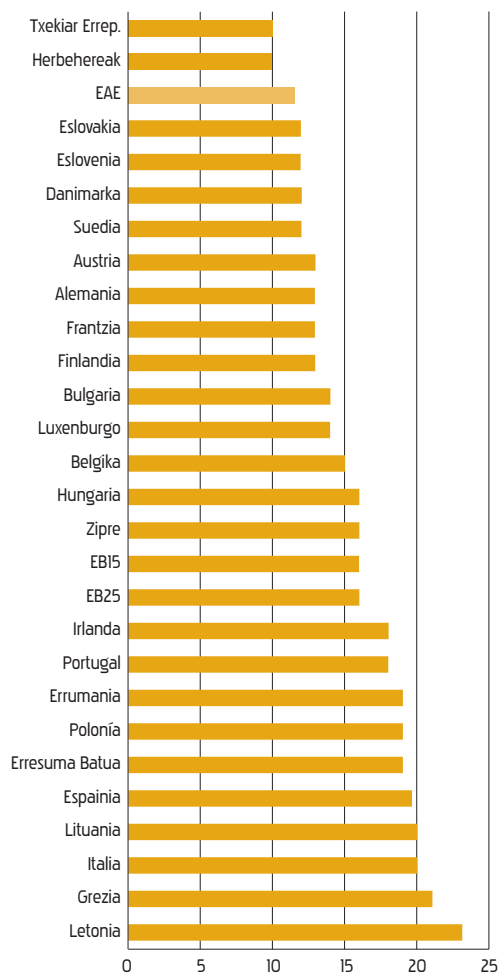
aldian gorakada izan du; hain zuzen ere, 2003an %11,2koa izan arren, %9,5era murriztu zen 2004an, eta %9,8ra handitu 2005ean eta %11,6ra 2006an.

Familien bizi-baldintzak eta errenta maila agerian jartzen dituen beste adierazle bat etxerako ekipamendu jakina lortu ezin duten familien ehunekoa da. Horrela, esate baterako, EAEn %13,9k diote ezin duela automobilik eduki, eta ehuneko horrek 3,7ko murriztapena izan du azken urtean. Tasa hori %18,9koa da Estatuan, %26tik gorakoa Andaluzian eta %43,2koa Ceutan eta Melillan (2006an baino 6,7 puntu gehiago). Halaber, EAEko familien %7,1ek diote ezin dutela ordenagailurik eduki (aurreko urtean %11,6), eta ratio hori %18,3koa da Estatuan.

Era berean, Inkestak beste gastu batzuk eduki ezin dituzten familien ehunekoa kalkulatu du: %19,2k ezin dute urtean aste-beteko oporraldirik izan (Estatuan %35,8) eta %19,4k ezin diete ezusteko gastuei aurre egin (Estatuan %30,5, eta guraso bakoitzeko familien kasuan %49,7). Halaber, Estatuko familien %2,3k ezin du okelarik, oilaskorik edo arrainik jan gutxienez egun bitik behin (EAEko familien %0,5), eta %7,9k ezin du etxebizitza tenperatura egokian eduki (EAEn %3,9).

Azkenik, Bizi Baldintzen Inkestan pobretasunaren deskripzio-azterketa egin da, hori diru-pobretasun erlatibotzat hartuta; horretarako, biztanleria pobreak direnen eta ez direnen artean sailkatzeko erabilitako metodoa familiako kontsumo-unitate bakoitzeko diru-sarrera garbietan oinarritzen da, hau da, familiaren diru-sarrera garbi guztiak (errenta erabilgarria) kontsumo-unitateen kopuruarekin zatitzen dira. Hortik abiatuz, pobretasun-larria edo pobretasun-ataria kontsumoko unitate bakoitzeko diru-sarreraren banaketaren %60an ezartzen da³. Horrela, atari horretatik beherako diru-sarrerak (kontsumo-unitate bakoitzekoak) dituen edozein pertsona "pobrea" da;

III.5.3. Grafikoa. Diru-sarrera baxuak Europan (batez bestekoaren %60). 2006

Iturria: EUSTATen eta INEren datuekin landuta.

³ Kontsumo-unitate bakoitzeko diru-sarrera edo diru-sarrera baliokidea familiaren diru-sarrera osoa da, hori "kontsumo-unitate kopuruarekin" zatituta; hala ere, kontzeptu hau eta per capita diru-sarrera ez dira berdinak, familia bateko kide guztiei ez baitaie diru-sarrera bera esleitzen; beste zenbait faktore ere aintzat hartzen dira, adibidez, eskalako ekonomiak. Hau da, familia bateko kide kopurua handitu arren, beti ez da egoten diru-sarreraren handitze proportzionalik, lehengo ongizate maila bera mantentzeko, eta, gainera, kontsumo-ohiturak beti ez dira berdinak, familiako kide bakoitzaren adinaren arabera.

familia bereko kide guztiak, beraz, modu berean sailkatzen dira, hau da, pobreak izango dira edo ez. Atari hori EBko herri bakoitzerako kalkulatu da⁴, eta, horrenbestez, herri bakoitzerako ikuspegi erlatiboa edukitzeko aukera ematen du, herriak elkarrekin zuzen-zuzen konparatzea ahalbidetzen ez badu ere.

Gero, Inkestak pobretasun-atariaren azpitik dauden pertsonen ehunekoa kalkulatu du. Estatuko batez bestekoari dagokionez, ehuneko hori ia ez da aldatu estatistikaren azken lau urteotan, eta 2006ko tasa %19,7koa izan zen (aurreko urtean baino bi hamarren gutxiago). Euskal Autonomia Erkidegoan, "pobretzat" katalogaturiko pertsonen tasa %11,6koa da, eta tasa horrek azken urtean 1,8 puntuko hazkundea izan du.

5.2. Pobretasunaren eta gizarte barruko desberdintasunen inkesta (2008): pobretasunaren eta kolokatasunaren eragina

Eusko Jaurlaritzako Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzako Sailak, lau urterik behin, "Pobretasunaren eta Gizarte Desberdintasunaren Inkesta" (PGDI) egiten du; horren bidez, pobretasunak gure gizartearen duen presentzia, bertan eragina duten arrisku-faktoreak eta pobretasunaren banaketa geografiko desberdina jakin daitezke. Pobretasunak EAEn duen eragina aldagarria da, hori neurtzeko aukeraturiko adierazlearen arabera. Inkestak bi dimentsio desberdin erabiltzen ditu; hain zuzen ere, metaketako pobretasuna eta mantenamenduko pobretasuna, eta, bigarrenaren barruan, pobretasun-ariskuko eta ongizate ezaren arriskuko egoerak.

- Metaketako pobretasuna familiek kontsumo iraunkorreko oinarritzko ondasunak (esate baterako, etxebizitza) lortzeko duten ezintasuna da, horiek beharrezkoak baitira epe luzean bizi maila egokia mantentzeko eta oinarritzko ondare-baliabideak metatzeko.
- Mantenamenduko pobretasunari dagokionez, pobretasun-ariskuko egoeran, beharizanik oinarritzkoenei (elikadura, etxebizitza, arropa eta zapatak) aurre egiteko behar den baliabiderik ez edukitzea sartzen da; ongizate-ariskuko egoeraren barruan, beriz, gizarte jakineko gutxieneko ongizate eta erosotasun mailak mantentzeko behar diren gastuei aurre egiteko diru-sarrera nahikorik ez edukitzea sartzen da. Azken adierazle hori EBko pobretasun erlatiboko edo diru-sarrera baxuko arrisku-tasekin parekatzeko modukoa da, eta tasa horiek familien batez besteko diru-sarreraren %60ko ataritik aurrera finkatuta daude ("pobretasunaren ataria" izenekoa).

Sail horrek egindako "1984-2008. 25 urte Euskadiko pobretasuna ikertzen" txostenean, Inkestak 2008rako dituen emaitzak aurkezteaz gain, horren indarraldiaren ikuskapena ere egiten da⁵, eta, aldi berean, emaitzak Europako estatistiken emaitzekin konparatzen dira.

5.2.1. Mantenamenduaren dimentsioan dauden arazoak

(a) Gabeziaren adierazleak

PGDIk aintzat harturiko gabeziak, alde batetik, ezusteko gastu garrantzitsuak sortzearekiko segurtasun ezari lotuta daude. Biztanleriaren %34,8k diotenez, halako gastuei aurre egiteko gaitasunik ez duten familietan bizi dira, eta, zifrak txikiagoak izan arren, %11,4k zailtasunak dituzte ohiko betebeharrak eta gastuei aurre egiteko. Horien artean, %3,5ek diotenaren arabera, oinarritzko beharizanak betetzeari loturiko arazo larriak dituzte; adibidez, elikadura (%5,7), berotzeko arropak (%3,7) edo berokuntza (%4,1). Arazo horiei dagokionez, %6,4k diru-laguntzak eskatu behar izan dizkiete gainontzekoei: %5,1ek familiari, lagunei edo auzotarrei; %3,5ek erakunde publikoei edo pribatuei; %4,7k aurrezkiak erabili behar izan ditu; eta %3,2k aparteko kredituak eskatu behar izan dituzte.

Hala ere, PGDIk egindako txosten baten arabera, datu horiek zailtasunak adierazten badituzte ere, kolokatasun eta pobretasun ekonomikoaren inplikaziorik larrienek biztanle kopuru askoz ere txikiagoan dute eragina 2008an: elikadura-arazorik larrienak, goseari lotutakoak, biztanleriaren %2,1ean izan zuten eragina 2008an, eta ratio hori koherentea da EUROSTATen (EU-SILC) kolokatasun-adierazlearekin (egoiliarren %2,3). Gainera, ordaindu gabeetan edo atzerapenetan, biztanleriaren %2,9 sartu ziren 2008an, eta hornidura-mozketei (ura, argia, telefonoa...) loturiko gorabeherak biztanleriaren %1,6an baino ez zuten eraginik izan. Bestalde, neurri bereziak (esaterako, jabetzak saldu edo etxebizitza edo ikastetxea aldatu) hartu behar izan dituzten familietako pertsonen proportzioa %0,3koa baino ez da, eta proportzio hori ondasunen enbargoa jasan dutenen proportzioaren baliokidea izan da.

Beste alde batetik, PGDIk dioenez, 2008an EAEko biztanleriaren %20-30ek zailtasunak izan ditu ongizatea lortzeari loturiko baldintzatzaileei aurre egiteko. Arazo horiek, alde batetik, aisial-

III.5.2. LAUKIA. GABEZIA EGOEREN (MANTENAMENDUA) ERAGINAREN BILAKAERA EAE-N. GABEZIAREN ADIERAZLE SINTETIKOA. FAMILIA ETXEBIZITZETAKO BIZTANLEAK (% BERTIKALAK)

Gabezia Mailak	1996	2000	2004	2008
Oso kolokakoa	1,5	1,5	2,6	2,5
Kolokakoa (oinarritzkoa)	15,3	11,9	14,8	12,4
Kolok. (ez hain oinarritzkoa)	10,6	5,7	3,2	6,7
Ez hain kolokakoa	22,9	17,9	20,1	20,1
Kolokakoa ez	49,7	63,0	59,2	58,3
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. PGDI 2008.

⁴ Lehen esan dugunez, pertsonen esleituriko kontsumo-unitate bakoitzeko diru-sarreraren batez bestekoaren %60 ezarri da, EBko herri bakoitzean. Beraz, errentak herri bakoitzaren barruan duen banaketa aztertzen da, eta ez Batasun osorako duen banaketa.

⁵ "Atzerantz" ikuskapen honetan 2008ko pobretasun-atariak apikatu direnez, ondoren adierazten diren beste urte batzuetako datuak egokitu egin dira, eta ez dira Memoria Sozioekonomiko honen lehenagoko edizioetakoak berdinak.

III.5.3. LAUKIA. POBRETASUN ARRISKUAREN EDOTA ONGIZATE EZAREN (MANTENAMENDUA) ADIERAZLEAK. FAMILIAK ETA FAMILIA ETXEBIZITZETAKO BIZTANLEAK (DATU ABSOLUTUAK ETA ERAGIN MAILAK EHUNEKOTAN)

Adierazleak	Familiak	Eragina (%)	Biztanleak	Eragina (%)
PGDI METODOA				
Ongizate eza	141.605	17,8	313.215	14,6
Pobretasuna	36.955	4,6	88.643	4,1
EUROSTAT/EB METODOA				
Pobr. erlatiboa/Diru-sarrera gutxi %60*	137.007	17,2	318.161	14,8
Pobretasuna %40*	23.753	3,0	66.540	3,1

Iturria: Eusko Jaurlaritza. PGDI 2008.

(*)EUROSTATen pobretasun-atariak: diru-sarrerak kontsumo-unitate bakoitzeko duten banaketaren batez bestekoaren %60 eta %40. hurrenez hurren. %60tik behera egoteak "diru-sarrera gutxi" adierazten du, eta %40tik behera egoteak, berriz, "pobretasuna" edukitzea. Beste atari bat ere badago. %30etik beherakoa, eta horrek "pobretasun larria" dagoela adierazten du.

dia edukitzeari eta astialdiaz gozatzeari lotuta daude: familien %33k zailtasunak dituzte arlo horretan. Zergati ekonomikoen eraginez gutxienez hamabost eguneko aisialdi-irteerarik izan ez duten biztanleen ehunekoa %15,3koa da, eta %20,3k ez du te astebeteko oporraldirik izan, halako arazoen eraginez.

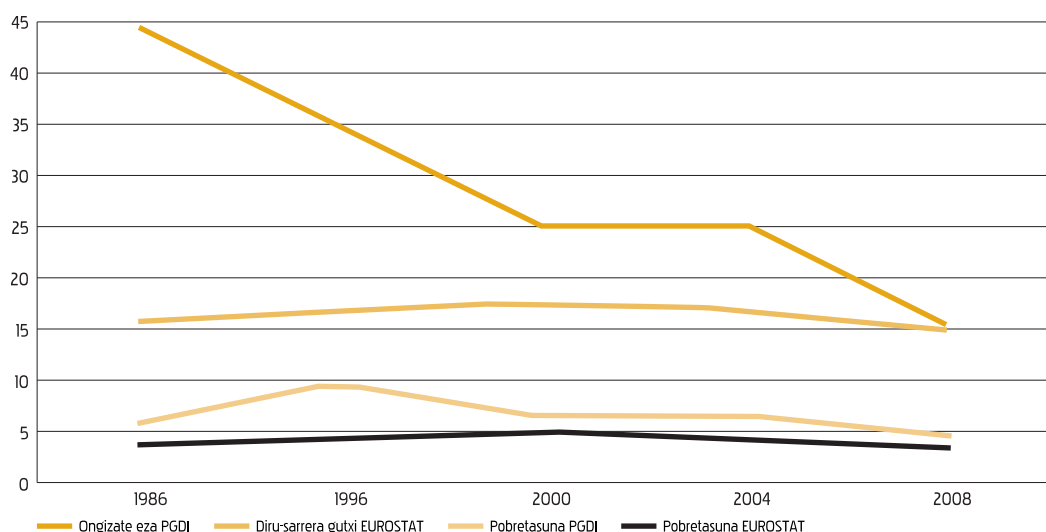
Adierazitako joeren arabera, PGDIk erabiltzen duen adierazle sintetikoak agerian jarri duenez, EAEko biztanleriaren %2,5 kolokatasun handiko egoeran bizi izan dira 2008an; %12,4k kolokatasuna izan dute oinarritzko alderdietan, eta beste %6,7k kolokatasuna izan dute hain oinarritzkoak ez diren alderdietan. Oro har, %21,6k kolokatasunen bat dauka mantenamenduaren dimentsioan, eta hain kolokakoa ez den baina oraindik zailtasunak dituen egoeran bizi direnen ehunekoa %20,1ekoa da.

Azken hamabi urteotako bilakaeraren datuek adierazitakoaren arabera, ongizateko eta kolokatasun gabeziako egoeran da-

goen biztanleriaren ehunekoak hobekuntza handia izan du, eta 1996ko %49,7tik 2008ko %58,3ra igaro da. Kolokatasun maila dagokionez, intentsitate txikienekoak murriztu egin dira, eta gehieneko kolokatasun-egoerak, berriz, gora egin du; hain zuzen ere, %1,5etik %2,5era igaro da. Bilakaerarik orainsukoenari dagokionez, 2004ko inkestan ikusten denez, ongizate-egoeran dagoen taldean puntu bateko murriztapena egon da, "kolokatasun-urrienekoak" mantendu egin dira, eta gainerako kategorietan garrantzi handiegirik gabeko berrosaketa egon da.

(b) Pobretasunaren eta ongizate ezaren adierazle orokorrak. Pobretasunaren eta kolokatasunaren adierazle orokorretan murgilduta, eta erreferentziazat EAEko biztanleria hartuz, PGDI metodoaren eraginezko datuek agerian jarri dutenez,

III.5.4. Grafikoa. Mantenamenduko kolokatasuna EAE: Adierazle orokorren bilakaera. PGDIren eta EUROSTATen adierazleak (familia-etxebizitzetako biztanleen %)

Iturria: PGDI 2008.
Oharra: PGDIren datuak egokituta.

2008an mantenamenduko pobretasunaren arriskua %4,1ekoa izan zen. Arrisku hori %14,6koa da, ongizate ezari loturiko arazoaren kasuan, eta datu hori EUROSTATen adierazleak aipaturiko %14,8koaren antzekoa da; azken adierazle hori diru-sarrerara baxuei buruzkoa da, eta kontsumo-unitate bakoitzeko diru-sarreraren banaketaren batez bestekoaren %60tik behe-rakoak hartzen dira diru-sarrerara baxutzat (INEk hartzen duen erreferentzia bera, aurreko atalean ikusi dugunez).

Batez bestekoaren %40ko erreferentzia hartuta (pobretasun "larria"), zifra %3,1era murrizten da, PGDIren adierazlea baino puntu bat gutxiago; kasu honetan ere, nolabaiteko konbergentzia dago bi metodoek eskaintako emaitzen artean.

Ongizateari loturiko gabezia-adierazleek adierazitako epe luze-rako bilakaera-joerak, oro har, berretsi egin dira, mantenamenduko ongizate-ezaren adierazleen bilakaera kontuan hartuta: ongizate ezaren arriskuko tasek murriztapen handia adierazi dute 1986tik 2000ra, hurrengo laurtekoan mantendu egin dira, eta, berriro, ere bilakaera oso ona izan dute 2004tik 2008ra, %24,3tik oraingo %14,8ra igarota. Pobretasun-arriskuko PGDI adierazleak ere etengabeko beharakada adierazten du, eta 1986ko %5,7tik oraingo %4,1era igaro da; hain zuzen ere, 1986tik 1996ra gorakadatxoa izan du, baina gero etengabeko murriztapena.

Oro har, datuek epe luze-rako bilakaera positiboa adierazten dute, bai pobretasun-tasen arloan eta bai ongizate ezaren egoeraren arloan, batez ere azken horren kasuan. EUROSTATen datuek, berriz, nolabaiteko egonkortzea adierazten dute zifretan, ia aldi osoan zehar: ongizate ezaren edo diru-sarrerara baxuen adierazlea %15 inguruan mantendu da (2008an %14,6), eta %40k antzeko joera adierazten du, %3-5 bitarteko balioekin (2008an %3,1).

5.2.2. Metaketaren dimentsioan dauden arazoak

(a) Gabeziaren adierazleak

Lehenengo eta behin, EAEko biztanleriak ondare-ondasunen lorpen mugatua dauka, etxebizitzaren kasuan izan ezik. Horri buruzko datu aipagarri batzuk honako hauek dira:

- %73,4 ondare-ondasun osagarririk gabeko (adibidez, bigarren egoitzak, lurrak, lonjak, etab.) etxebizitzetan bizi dira.
- %51,9k ez dauka aurrezki handirik (1986ko 250.000 pezeta baliokide), eta %28,5ek ez dute inolako aurrezkiarik.
- Etxebizitzaren jabetza nagusitu arren, %41,7k oraindik ez du hipoteka ordaindu edo aldian behingo ordainketak egin behar ditu, alokairuko etxebizitza duelako.
- Biztanleriaren %14,8 zergati ekonomikoen eraginez 10 urtetik beherako automobilik ez duten familietan bizi da.

Datu horiek ikusita egiaztatzen denez, biztanleriaren %12,9k ondare oso baxua dauka (PGDIren adierazle sintetikoak dienez), eta beste %13,3k ondare baxua. Gainerako %73,9k ondare arrunta edo handiagoa dauka EAEren testuinguruan. Bilakaeraren datuetan ikusten denez, maila oso baxuko ondare-egoerek gora egin dute 1996tik (datu hori adierazten duen lehenengo urtea) 2004ra, eta azken laurtekoan behera egin dute; ondare baxuari buruzko datuek, berriz, bilakaera desberdina adierazten dute, eta ondare arrunteko edo handiagoko datuek, azkenik, murriztapena adierazten dute 2004ra arte, eta urte horretatik 2008ra, oster, 1,2 puntuko hazkundea.

Bestalde, EAEko biztanleriaren gabeziak, oro har, txikiak dira, etxebizitzetan instalazio, ekipamendu eta bizigarritasun-baldintza egokiak edukitzeari dagokionez. Daturik aipagarrienak honako hauek dira:

- Instalazioetako oinarritzko gabeziek (ur beroa, instalazio elektrikoak, komuna edo bainuontzia eta dutxa) EAEko biztanleriaren %0,5etik hurbileko edo hortik beherako zifretan dute eragina; %5,5-7,5ek hezetasunari edo argiztapen ezari loturiko arazoak dituzten etxebizitzetan. %11k zaratei edo kutsadurari loturiko arazoak dituzte, eta gabeziarik zabalduena (%15), berriz, azalera txikiegia edukitzeari lotuta dago (persona bakoitzeko 20 m² erabilgarri baino gutxiago). Azken batean, biztanleriaren %6,5 bizigarritasun-arazo handiak dituzten etxebizitzetan bizi dira.
- Ekipamenduei dagokienez, arazo ekonomikoetan oinarrituriko gabeziek EAEko biztanleriaren %lean edo hortik

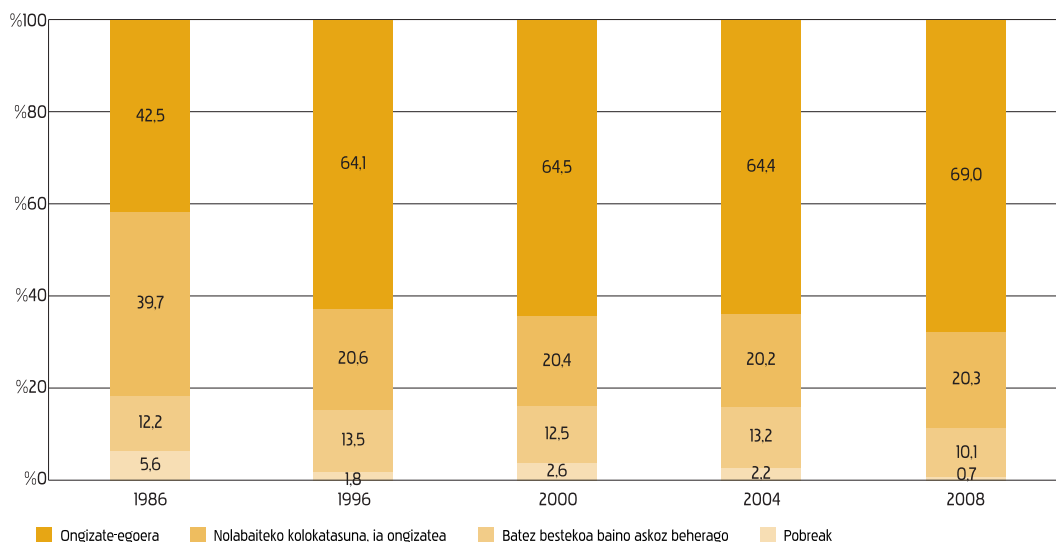
III.5.4. LAUKIA. GABEZIAREN ADIERAZLE BEREZI BATZUEN BILAKAERA (METAKETA). ONDARE BALIABIDEAK ESKURATZEA

ADIERAZLE ESPEZIFIKOAK	1986	1996	2000	2004	2008
Jabetza gutzit ordaindu gabe, alokairua eta antzekoak	31,2	23,5	26,7	34	41,7
250.000 pta.tik gorako aurrezkiarik gabe. Baliokideak. 1986ko oinarria*	46,7	59,7	45,9	52,8	51,9
Aurrezkiarik ez	:	42,7	29,8	33,8	28,5
10 urtetik beherako antzinatasuna duen automobil barik	51,9	37,2	39,3	38,8	38,7
Ondarezko beste ondasunik gabe	:	78,6	71,7	77,5	73,4
ADIERAZLE SINTETIKOA					
Ondare oso baxua	:	12,3	13,5	15,3	12,9
Ondare baxua	:	11,2	14,9	12,1	13,3
Ondare arrunta edo altuagoa	:	76,5	71,6	72,7	73,9

Iturria: EUSKO JAURLARITZA, PGDI 2008.

(*) Erreferentziako urte bakoitzerako aurrezpen-datu baliokidea kalkulatzeko, mantenamenduko pobretasunari buruzko datuen estandarizazioan erabilitako egokitze-adierazle orokorrak erabili dira. Ikusi metodologia "1984-2008. 25 urte Euskadiko pobretasuna ikertzen". Eusko Jaurlaritza, 2008.

III.5.5. Grafikoa. Metaketako kolokatasuna: pobretasun-arriskuari eta ongizate ezari buruzko adierazle orokorren bilakaera. Familia-etxebizitzetako biztanleriaren %

Iturria: PGDI 2008.

beherako ehunekoan dute eragina, oinarritzko ekipamenduak erabiltzearen arloan; adibidez, hozkailua, sukaldeko etxetresna elektrikoak, garbigailua, labea/mikrouhina edo koloreko TB. Aldiz, gabezia maila handiagoa da hain oinarritzkoak ez diren ekipamenduetan: %3k ez dauka bideorik; %4,1ek ez dauka musika-ekipamendurik, eta %5,7k ez dauka ordenagailurik. Halaber, %8k ez dauka ontzi-garbigailurik, diru-arazoak direla eta.

Etxebizitzako instalazioen eta ekipamenduen arloko arazoen adierazle sintetikoak dioenez, arazo oso larriak biztanleen %1,5ek baino ez dituzte, eta beste %9,5ek arazo larriak dituzte. %89k ez dute etxebizitza-arazorik; edo, edukita ere, horiek ez dira hain larritzat hartzen. Denbora-bilakaerari dagokionez, aintzat harturiko larritasun maila guztiek bilakaera oso positiboa izan dute 1996tik 2008ra, eta arazorik gabeko pertsonen ehunekoak 21,3 puntuko gorakada izan du.

(b) Pobretasunaren eta ongizate ezaren adierazle orokorrak.

PGDI metodoan lau jarrera zehazten dira, pobretasunaren eta ongizatearen eskalan, metaketari dagokionez. Lehenengo eskalak, muturreko kolokatasun diferentzialeko egoerari lotuta dagoenak, 14.395 pertsonarengan izan du eragina 2008an (guztizkoaren %0,7); edo, beste modu batera esateko, 4.126 familian izan du eragina (%0,5). Metaketako pobretasun-arriskuko egoeran dagoen taldea da. Bigarren taldean, halako kolokatasun-egoera larriak ez duten familiak daude, baina EAEko familien batez besteko metaketa maila baino nahiko baxuagoa dutenak. Egoera horretan 216.769 pertsona daude (%10,1), edo 67.749 familia (%8,5).

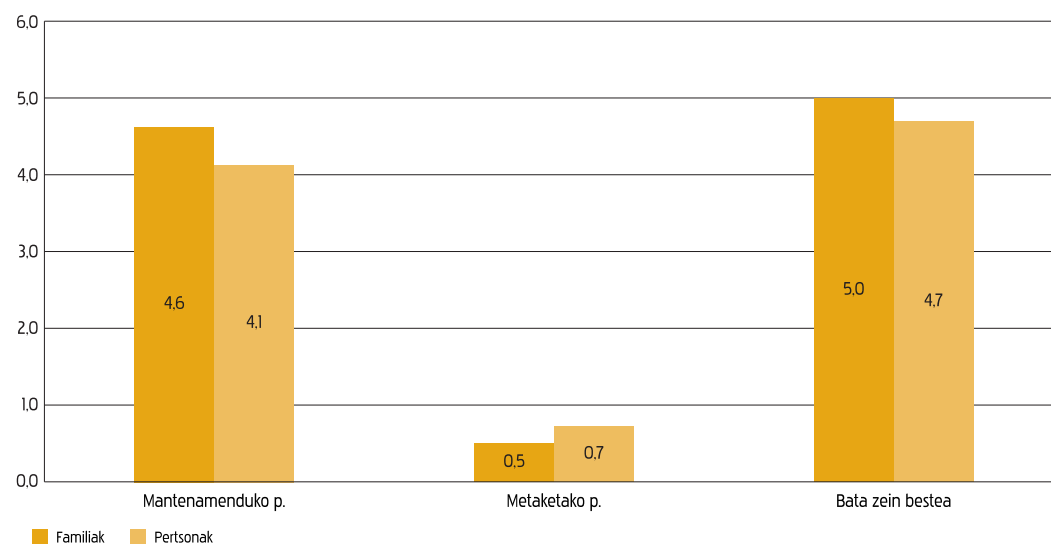
Hirugarren taldean, kolokatasun mailak txikiagoak dira, baina metaketa mailak EAEko familiarik gehienek baino txikiagoak dira; nolabait ere, ongizate-egoera da, eta horrek EAEko biztanleriaren %20,3an dauka eragina, edo familien %18,1ean.

III.5.5. LAUKIA. POBRETASUN ARRISKUAREN EDOTA ONGIZATE EZAREN ADIERAZLEAK (METAKETA). FAMILIAK ETA FAMILIA ETXEBIZITZETAKO BIZTANLEAK (DATU ABSOLUTUAK ETA ERAGIN MAILAK EHUNEKOETAN)

ADIERAZLEAK	Familiak	Eragina (%)	Biztanleak	Eragina (%)
Pobrea	4.126	0,5	14.395	0,7
B.b. baino askoz beherago	67.749	8,5	216.769	10,1
Nolab. kolok., ia ongizatea	144.480	18,1	436.202	20,3
Ongizate-egoera	581.018	72,9	1.484.419	69,0
GUZTIRA	797.372	100,0	2.151.785	100,0

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. PGDI 2008.

III.5.6. Grafikoa. Mantenamenduko eta metaketako pobretasun-arriskuko egoerak EAEn. 2008.
Datuak ehunekotan

Iturria: PGDI 2008.

Azkenik, biztanleriaren %69 edo familien %72,9 ongizate-egoeran daude, PGDIk adierazitakoaren arabera.

Adierazle horiek denboran izandako bilakaerak agerian jarri duenez, pobretasunaren eta kolokatasunaren aurkako borrokan aurrerakuntza garrantzitsuak egon dira; izan ere, aintzat harturiko hiru kolokatasun mailak etengabe murriztu dira 1986tik 2008ra, batez ere gehieneko kolokatasun maila, hori ia desagertu egin baita, 1986an %5,6koa izan ondoren; gauza bera esan daiteke gutxieneko kolokatasun mailari buruz ere, aintzat harturiko aldiak ia erdira murriztu baita. Ongizate-egoeran dagoen biztanleriaren ehunekoak 26,5 puntuko hazkundera izan du aldi horretan.

5.2.3. Pobretasun errealearen eraginerako hurbilketa

Azterketako gabeziak orokorrean hartuta, PGDIren ustez, aintzat harturiko arrisku-egoeraren baten (mantenamendukoa edo metaketakoa) eraginpekoak, 2008an, EAEko 39.737 familia dira (guztizkoaren %5). Eraginpeko pertsona kopurua 100.250ekoa da, hau da, biztanleria osoaren %4,7. Hala ere, kontuan hartutako metaketako eta mantenamenduko pobre-

tasun-egoerak pobretasuneko errealtate objektiboak eta aha-lezkoak dira, baina kasu askotan arriskuko egoerak adierazten dituzte; beraz, arriskuko egoera horiek pobretasun errealeko arazo zein neurritan bihurtzen diren aztertu behar da.

Horretarako, Eusko Jaurlaritzaren txostenak egokituriko pobretasun-adierazle objektibo bat erabiltzen du, arriskuko egoerak epe luzean izango duten eraginaren azterketara hobeto egokitzen dena.

Adierazle horrek aintzat hartzen ditu, egoera berezietan, aztertutako familien pertzepzio subjektiboak, eta pobretasun errealearen adierazle objektiboa dela esan daiteke, pertzepzio subjektiboak aintzat hartuz egokituriko adierazlea, sailkapen objektiboaren eta familiaren pertzepzioaren arteko kontraesan nabaria dagoenean, kasuan kasuko familiak pobretasun- edo ongizate-eskalan duen posizioari dagokionez.

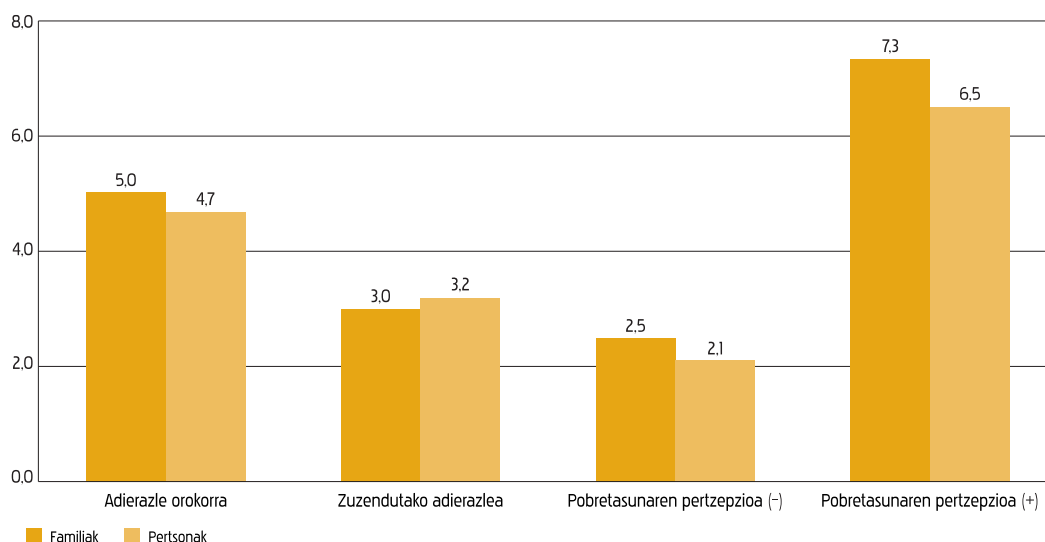
Prozedura honetan, kontuan hartzen dira sailkapen objektiboaren eta pertzepzio subjektiboaren arteko distorsioaren eraginez esleipen objektiboan egon daitezkeen zalantzak, esleipen objektiboaren ingurukoak. Sartzen diren egokitze-elementuak honako hauek dira:

III.5.6. LAUKIA. POBRETASUN ERREALEKO ADIERAZLE EGOKITUEN BILAKAERA, ONGIZATE EZA FAMILIA ETXEBIZITZETAKO BIZTANLEAK (%BERTIKALAK)

ADIERAZLEA	1986	1996	2000	2004	2008
Pobretasun erreala	8,3	5,8	4,4	4,2	3,2
Pobretasun errealik ez, erabateko ongizaterik ez	40,6	35,4	28,7	28,4	17,9
Erabateko ongizaterik ez	48,9	41,2	33,1	32,7	21,1
Erabateko ongizatea	51,1	58,8	66,9	67,3	78,9
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. PGDI 2008.

III.5.7. Grafikoa. Pobretasunaren eragin erreala EAEn. Adierazle orokorra, zuzendutako adierazleak eta familien iritzia. 2008. Familien eta familia-etxebizitzetako biztanleen %

turria: PGDI 2008

* A. orokorra: metaketako pobretasuna edo mantenamenduko pobretasun-arriskua duten familien %.

* Zuzendutako a.: metaketako pobretasuna edo mantenamenduko pobretasun-arazoak (metaketaren dimentsioan ongizatekoa edo ia ongizatekoa den egoerarekin konpentsatu barik) dituzten familien %; pertzepzio subjektibok erabiliz egokituta.

* Pobretasunaren pertzepzioa (-): euren burua pobretzat edo oso pobretzat duten familien %.

* Pobretziaren pertzepzioa (+): euren burua pobre samartzat hartzen duten familien %.

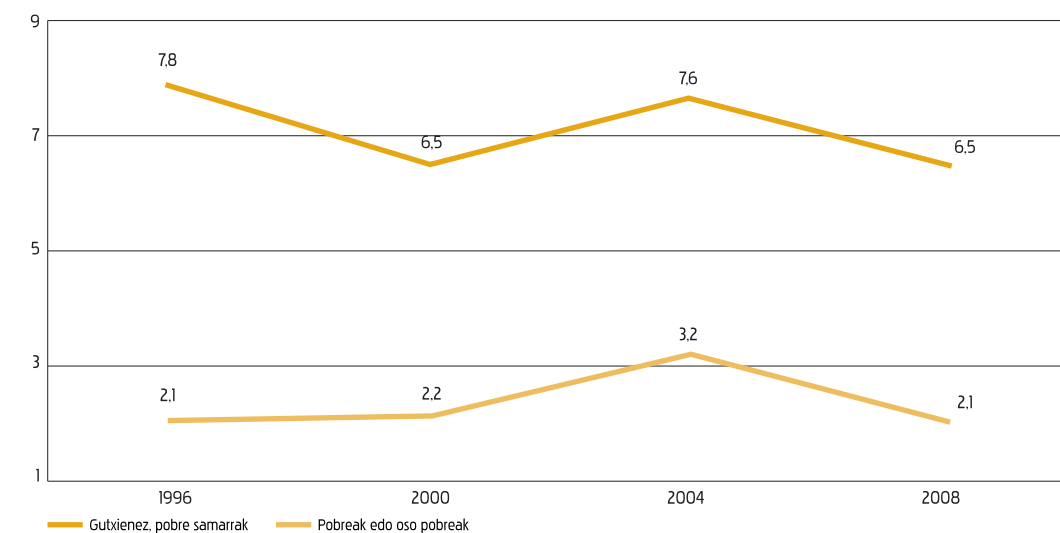
1. Ez dira pobretzat hartzen metaketako pobretasun-egoeran egon arren mantenamenduaren aldetik ongizate-baldintzetan bizi diren pertsonak, baldin eta erreferentziako familiaren ustez bere egoera ekonomikoa eroso bada.
 2. Aldiz, pobretzat hartzen dira mantenamenduko egoera baten eraginpean dauden pertsonak, metaketaren dimentsioan ongizateko edo nolabaiteko ongizateko egoeran egon arren, baldin eta euren burua pobretzat edo oso pobretzat hartzen badute, edo, euren burua pobre samartzat hartu arren, euren diru-sarrerak oinarritzko beharrianak betetzeko gutxienekoak baino txikiagoak bada.
 3. Halaber, pobretzat hartzen dira mantenamenduko dimentsioan ongizate ezaren egoeran (pobreak izan ez arren) dauden pertsonak, baita metaketako dimentsioan ageriko kolokatasun-egoeran (pobreak izan ez arren) daudenak ere. Kasu honetan, pobretasunaren pertzepzio subjektiboa egon behar da, eta, gainera, diru-sarrera erabilgarriak oinarritzko beharrianak betetzeko adierazitako gutxienekoak baino txikiagoak izan behar dira.
- 2008an, pobretasun errealearen eragina, adierazle honen arabera, EAeko biztanleriaren %3,2koa izan zen; beraz, pobretasunaren bi dimentsioetako baten %4,7ko eragina baino txikiagoa da. Pobretasun errealeko tasa hori euren burua "pobretzat edo oso pobretzat" hartzen duten familietako pertsonen %2,1etik gorakoa da; hala ere, euren burua "gutxienez pobre samartzat" hartzen duten familiei dagokien %6,5 baino askoz ere baxuagoa da.

Pobretasunaren eta ongizatearen eskalan posizioak modu zabalagoan aintzat hartuta, mantenamenduko eta metaketako dimentsioen ikuspegitik ongizate-errealitatea guztiz finkaturik ez duten egoeretarako hurbilketa ere egin daiteke, horietan pobretasun errealearen errealitatea egon ez arren. Hori aintzat hartuta egiaztatzen denez, pobretasun errealeko egoeraren eraginpeko pertsonen %3,2koaren aurkako muturrean, %78,9 erabateko ongizateari asimilatze moduko egoeran daude. Erdiko posizioan, biztanleriaren %19,7, oraindik ere pobretasunaren bizipen errealearen eraginik jasan gabe, gure gizarteari dagozkion ongizate mailetatik urrunagoko edo hurbilagoko posizioan daude.

Baina pobretasun errealearen bilakaerari buruzko daturik garrantzitsuena, izatez ere, horren eragina 1986tik hona gero eta txikiagoa izatea da, bai datu egokituak eta bai egokitu gabek aintzat hartuta. Tasa hori murrizteko prozeduraren berrezko faktoreak kontuan hartuz egiaztatzen denez, 1986-1996 aldiko hobekuntza nabaria metaketako pobretasunaren adierazlea erortzeari lotuta dago, mantenamenduko pobretasun-arriskuak gora egin baitzuen aldi horretan. 1996tik 2000ra, aldiz, erortzearen jarraipena mantenamenduko pobretasun-arriskuko mailen murriztapenari lotuta dago.

2000tik 2004ra, pobretasun-egoera desberdinen eraginak murriztapen oso txikia izan du, eta, horrela, pobretasun errealearen tasa ia egonkortu egin da. Azkenik, 2004tik 2008ra, pobretasun errealeko zifren erortze berria estu lotuta dago bai mantenamendu pobretasun-arriskuko tasetan izandako behar-rakada suspertzeari (%6,1etik %4,1era, balio egokituetan), bai

III.5.8. Grafikoa. Pobretasun errearen adierazleak. Pertzepzio subjektiboa. Familia-etxebizitzetako biztanleak (eragina ehunekotan)

metaketako pobretasun-tasak izandako erortze handiari; izan ere, azken hori, 1996tik %2-2,5 inguruan mantendu ondoren, %1etik behera erori zen lehenengoz, eta 2008an %0,7koa izan da. Beste muturrean, erabateko ongizate-egoeran dauden pertsonen ehunekoa 1986ko %51,1etik 2008ko %78,9ra igaro da, eta horrek agerian jarri ditu gure gizartearen ongizate mailan egon diren aurrerakuntzak.

Azkenik, pertzepzio subjektiboko datuen bilakaerak, oro har, berretsi egin ditu adierazle objektiboek adierazitako joerak, eta bi gertaera garrantzitsu nabarmendu dira. Lehenengo eta behin, hautemandako pobretasunari dagokionez, aldi

nagusia 1986-1996 bitartekoa da, aldi horretan euren burua pobretzat edo oso pobretzat hartzen zuten pertsonen ehunekoa %17,6tik %2,1era igaro baitzen. Ordutik aurrera, zifrek gora egin zuten, eta 2004an %3,2koak izan ziren; hala ere, berriro ere murriztu egin ziren 2008ko %2,1eraino. Bigarren elementu aipagarri bat hau da: hautemandako pobretasunaren adierazleak, behintzat familia pobreetako edo oso pobreetako biztanleriari buruzkoak, 1996tik aurrera pobretasun errearen adierazle objektiboak baino txikiagoak dira, 2004an adierazleen nolabaiteko konbergentzia egon arren.

6. JARDUERA JUDIZIALAREN BILAKAERA EAE-N

6.1. justiziaren zifrak

Justiziaren zifrei buruzko azterketa egitea, oro har, horren irizipean jartzen diren gaiak/auziak/eztabaidak kuantifikatzea da, ebazten direnak eta ebatzi barik gelditzen direnak; hori organo judizialen eraginkortasuna aztertzearen parekoa izan daiteke. Zerbitzu publiko baten eraginkortasuna neurri batean adierazten duen ezaugarrietariko bat helburuak lortzea da, eta, kasu honetan, gaiak berme guztiekin eta epe ahalik eta laburrenean ebatzea.

Horri dagokionez, kontuan hartu behar da hiritarrek Justiziaren zerbitzu publikoaren eraginkortasunari buruz egiten duten balorazioa. Eusko Jaurilaritzaren Euskadiko Justizia Behatokiak¹ 2003ko txosten batean agerian jarritakoaren arabera, EAEko justiziaren irudiari buruzko ikerketa batean hiritarrek justiziaren eraginkortasunari buruz egindako diagnostikoa "oso kezagarria" da: elkarriketatuen %8len ustez, "*Justizia Administrazioa oso motela da, eta, ahal izanez gero, hobe da bertara ez jo-tzea*". Hau da, hiritarren %8len iritziz, Justiziaren erritmoa oso motela da, eta, hortaz, hobe da babes judizial eragingarriaren oinarritzko eskubideari uko egitea.

Hala eta guztiz ere, aipagarria da eraginkortasun eza judizial horri nabardurak egiten zaizkiela, gairen bat auzitegieta izan duten pertsonen galdetzen zaienean. Zuzeneko erabiltzaile horien kasuan, prozesuen iraupenen argakia ondoren adierazitakoaren arabera da: kontsultaturikoen %45ek uste du bere gaiaren iraupena zentzuzkoa izan dela (%8k diote laburra izan dela), eta %53k, ostera, erantzun dute iraupena zentzuzkoa baino luzeagoa izan dela (%28ren iritzian, gehiegizkoa izan da).

Espainiako konstituzioko 24. artikulua, bestalde, bidegabeko luzapenik ez duen eta berme guztiak dituen prozesu publiko izateko eskubidea bermatzen die pertsona guztiei. Horri dagokionez, "*Hiritarrek Justiziarekiko dituzten Eskubideen Gutuna*" deritzonak biztanleengan eragina duten gaiak azkar tramita-

tzeko eskubidea aldarrikatzen du, eta gai horiek legezko epearen barruan ebatzi behar direla dio. Hala eta guztiz ere, argi dago "bidegabeko luzapenik gabeko" prozesua izateko eskubidea ez dela prozesu hori legeetan ezarritako prozesu-epoen barruan ebatztearen sinonimoa. Bideko luzapenik gabeko prozesua, horrela, zentzuzko epearen barruan tramitaturikoa izango litzateke, kasuaren ezaugarriak kontuan hartuta. Konstituzio Auzitegiaren epai batzuek argitu egiten dituzte atzerapen judizialak epaitzeko irizpideak: auziaren konplexutasuna, mota bereko auzien iraupenaren ohiko bitarteak, demandatzailearen prozesu-jokabidea eta kasuan inplikaturiko agintarien jokabidea.

Prozesuen ezaugarri horiek guztiak ez dira ezagunak, eta zenbakizko datuak baino ez daude; horrenbestez, helburua ez da bidegabeko luzapenak egoteari edo ez egoteari buruzko balio-judizioa egitea, beste haxe baizik: organo judizialen ebazpen-gaitasunari eta eraginkortasunari buruzko ebaluazioa errealitatera egokitzeko behar diren tresnak eduki beharra agerian jartzea. Hain zuzen ere, jurisdikzio-agindu bakoitzaren bidez sartutako, ebatzitako eta ebatzi gabeko gaiak aztertuko ditugu, baita ebatzitakoen eta ebatzi gabekoen tasa ere. "*Ebatzitakoen tasaren*" helburua organo judizialen ebazpen-gaitasuna adieraztea da, eta, horrenbestez, ebatzitako gaien ehunekoa adierazten da, sartutako gai guztiei dagokienez. "*Ebatzi gabekoen tasari*" dagokionez, ostera, kontuan hartu behar da ebatzi gabekotzat zenbatutako kasuak ez direla iker-turiko urteari buruzkoak bakarrik, urte batzuetatik bestera ebatzi gabeko poltsak eramaten baitira herrestan.

Gainera, EAEko Jarduera Judizialaren Adierazleek, 2007an, Judizio Azkarrei buruzkoa sartu zuten beritasuntzat, Adierazle horretan, premiazko eginbideak aztertzen dira gehienbat (prozedura honen arabera tramitaturiko delitu-tipologia), baita lorturiko adostasun-epaiak ere.

Amaitzeko, eta Justiziaren zerbitzu publikoak EAE duen garrantzi ekonomikoa kalkulatzeko, aintzat hartuko dugu sail honen gastuaren datuak EAEko Aurrekontu Orokorren barruan adierazten duena. 2008an gastu hori 155,5 milioi eurokoa izan

¹ Autonomia Estatutuko I. tituluan, EAEren eskumenei buruzkoan, Justiziari dagokionez, haxe dago ezarrita:

13. artikulua.

- Justizia Administrazioari dagokionez, jurisdikzio militarren kasuan izan ezik, Euskal Autonomia Erkidegoak, bere lurraldean, Botere Judizialaren eta horren Kontseilu Nagusiaren Lege Organikoek Gobernuari onarturiko, erreserbatutako edo eratzitako ahalmenak betearaziko ditu.
- Estatuak, Lege Orokorretan ezarritakoaren arabera, bere gain hartzen ditu Fiskaltzaren grazia-eskubidea eta antolamendua eta funtzionamendua.

14. artikulua

- Jurisdikzio Organoen eskumena, Euskal Autonomia Erkidegoan, honako honetara hedatzen da:
- Ordena zibilean, auzialdi eta maila guztietara, EAEko Foru Zuzenbide Zibilarren arloko kasazio- eta berrikuspen-errekurtsoak ere barne.
- Zigor —eta gizarte-ordenan, auzialdi eta maila guztietara, kasazio— eta berrikuspen-errekurtsoen kasuan izan ezik.
- Administrazioarekiko auzien ordenan, auzialdi eta maila guztietara, baldin eta EAEko Administrazioak emandako egintzak badira, Euskal Autonomia Erkidegoaren eskumen soileko legeria duten arloetan; eta, lehen auzialdian, Estatuko Administrazioak emandako egintzak direnean.
- Euskal Autonomia Erkidegoko organo judizialen arteko eskumenaren barruko alderdietan.
- EAEko zuzenbide pribatuaren inguruko agiriaren kalifikazioari buruzko errekurtsoetan, horiek Jabetzaren Erregistroak erabili behar dituztenean.
- Gainerako arlo guztietan, legeen arabera bidezkoak diren errekurtso guztiak jarri ahal izango dira Auzitegi Nagusian, Auzitegi horrek, halaber, EAEko organo judizialen eta Estatuko gainerako arloko eskumen eta jurisdikzio-gatazkak ere ebatziko ditu".

² Diputatuen Kongresuko Osoko Bilkurak onetsitako ez-legezko proposamena, parlamentuko talde guztiek aho batez onetsitako, 2002ko apirilaren 16an, Justizia Erreformatzeko Estatuko 200leko maiatzaren 28ko Itunaren bidez. Itun horren lehentasunen artean, hiritarrek justiziarekiko dituzten eskubideen gutuna egitea dago; hori gardentasun, informazio- eta arreta-printzipioetan oinarritzen da, eta erabiltzaileek justiziarekiko dituzten eskubideak ezartzen ditu.

zen; hori Aurrekontu Publiko osoaren %1,7 da (2006an %1,5), eta EAEko urte horretako BPGren %0,2, behin-behineko datuen arabera (2005eko eta 2006ko ehuneko berdina). Bestalde, Justizia Administrazioaren zerbitzuko langile kopurua (epaileak, fiskalak eta idazkari judizialak) 2.991 pertsonakoa izan zen 2007an.

Ondoren, jarduera judizialaren “Prozesuaren Adierazleak” deritzon buruzko atalaren laburpena aurkeztuko dugu; hori Memoriaren 2007ko edizioan sartu zen, 2008ko Memoria itxeko unean informazio hori oraindik gaurkotu gabe zegoelako.

6.2. Prozesuaren adierazleak

Jarduera judizialaren azken datu erabilgarriak auziek EAEko organo judizialean 2007an izandako bilakaerari buruzkoak dira. Urte horretan, EAEn 353.466 gai sartu eta 348.280 ebatzi ziren. Horren eraginez, ebatzi gabeko gaien proportzioak gora egin du (asko aurreko ekitaldietakoak), aztertutako gaien dagokionez.

Aurreko urteari dagokionez, datuek agerian jartzen dutenaren arabera, sartutako gai kopurua handitzeko joera dago, eta hazkunde hori %8,5ekoa da. Ebatzitako gaien dagokionez, horien ehunekoak ere gora egin du, baina proportzio txikiagoan (%4,3). Ebaluazio horrek eragin positiboa izan du ebatzi gabeko tasan (urte amaieran ebatzi gabeko gaiak), eta horien ehunekoa %32,4tik %31,3ra igaro da. Datu horiek Lurralde Historiko bakoitzean aztertuta ikusten denez, tasa murriztu egin da Gipuzkoan (%29,1etik %28,7ra) eta Bizkaian (%35etik %31,1era), eta Araban, berriz, gora egin du eta %27,9tik %29ra igaro da.

Hala eta guztiz ere, joera orokorrak auzi kopuruaren hazkundera adierazi arren, sartutako gaien bilakaeran desberdintasunak daude, jurisdikzioaren arabera. Horrela, sarrera-bolumenak lehen auzialdiko auzitegien (%+44,8) eta administrazioarekiko auzien auzitegien (%+20,2) izan du hazkunderik handiena; instrukzio auzitegien, berriz, ia ez du hazkunderik izan (%+0,7), eta probintzia-azuitegien ere ez (+1,4). Merkataritzako auzitegien eta emakumearen aurkako indarkeriaren auzitegien (tipologia sorberriak) kasuan, oraindik ezin da joerarik ezarri, auziek izandako bilakaerari buruz.

a) *Instrukzioko auzitegiak*: Instrukzioko auzitegiek delituen eraginezko auziak instruitu eta, zenbait kasutan, faltak epaitzen dituzte. Gai kopururik handiena duen jurisdikzioa da; hala ere, prozedura horietariko asko, zenbait kasutan %75, artxibatu edo largetsi egiten dira. EAEn instrukzioko 23 auzitegi daude, eta horietan, 2007an, 143.692 kasu sartu ziren; horietatik 142.997 ebatzi ziren, hau da, sartutakoak baino 715 kasu gutxiago.

b) *Zigorreko auzitegiak*: Halako auzitegiek instrukzioko auzitegiek instruitutako delituen eraginezko auziak tramitatzen dituzte. EAEn zigorreko 14 auzitegi daude, eta bertako auzibolumenaren bilakaerak goranzko joeratzat dauka sarreretan, eta beheranzkoa ebazpenetan.

c) *Epaiketa azkarra*: 2007tik aurrera, EAEko Justizia Administrazioaren memoriak adierazle berria jasotzen dute,

epaiketa azkarrei buruzkoa. Azkartzat tramitaturiko gaien ehunekoa, urte honetan, %10,7koa izan da. Beste datu garrantzitsu bat premiazko eginbideena da, hau da, prozedura berri honen bidez tramitatzeko delitu-tipologiaren: gairik gehienak (%51,2) taldeko segurtasunaren aurkako delituak dira (batik bat, alkoholemiak), gero lesioak (%22,6), ondarearen aurkako delituak (%10,1) eta kondena-urratzeak (%7,1). Gainerako gaiak oso gutxi dira.

d) *Lehen auzialdiko auzitegiak*: Auzitegi horiek ordena zibileko gai juridikoak ebazten dituzte. EAEn, guztira, halako 29 auzitegi daude; horietan, 2007an, 51.459 prozedura sartu ziren (aurreko urtean baino %44,7 gehiago), eta horietatik 50.634 ebatzi ziren, hau da, aurreko urtean baino %1,6 gutxiago. Datuak adierazten dutenez, hortaz, sartutako gai kopuruak eta ebatzitakoak kopuruak gora egin dute.

e) *Familiako auzitegiak*: EAEn familiako 6 auzitegi daude, eta horietan, 2007an, 10.393 gai sartu ziren, aurreko urtean baino 984 gehiago; horietatik 2.024 ebatzi dira, eta, beraz, ebazpenen tasa %96,4koa izan da.

f) *Gizarte-gaietako auzitegiak*: Gizarte-gaietako auzitegien, laneko eta Gizarte Segurantzako arazoei buruzko ohiko demadak ebazten dituzte. EAEn halako 18 epaitegi daude; horietan, 2007an, 22.043 gai erregistratu eta horietatik 21.782 ebatzi dira.

g) *Administrazioarekiko auzien auzitegiak*: Halako epaitegien Herri Administrazioen jarduerari (Administrazio Zuzenbidearen mendeko jardura) lotutako auziak ebazten dira, baita Legea baino beheragoko lerruneko xedapenei eta Legegintzako Dekretuei lotutako auziak ere. Halaber, bizilekuan eta gainerako eraikinetan edo lekuan sartzeko baimena ere auzitegiok ematen dute, horretarako titullaren baimena behar denean, baldin eta Administrazioaren egin-tzen derrigorrezko betearazpenerako beharrezkoa bada. EAEn, guztira, halako 11 epaitegi daude; horietan, 2007an, 7.053 gai erregistratu eta horietatik 5.567 ebatzi dira.

g) *Merkataritzako auzitegiak*: Jurisdikzio-ordena zibilean espezializaturiko auzitegi hauetan, konkurtso-prozedurak ebazten dira. Halaber, ondare-garrantzidun ekintza zibiletan ere eskumena dute, ekintza horiek konkurtsopekoaren ondarearen aurkakoak direnean, baita helburutzat lan-kontratuen iraungitze, aldaketa edo etete kolektiboa duten gizarte-ekintzetan ere, kontratuotan enplegatzailea konkurtsopekoa denean. Merkataritzako auzitegiak 2004ko Konkurtso Legea indarrean sartzean sortu ziren, eta EAEn halako hiru auzitegi daude. Laukietan ikusten denez, jurisdikzio horretan auzi kopurua handitzeko joera dago; hain zuzen ere, 2006ko 956 auzietatik 2007ko 1.528 auzietara igaro dira.

h) *Adin txikikoen auzitegiak*: 2007an, EAEko adin txikikoen lau auzitegien 3.994 gai erregistratu eta horietatik 4.311 ebatzi dira. Adin txikikoen justiziak zigor-jurisdikzioan duen proportzioa guztizkoaren %2,7koa da, eta azken urteko joerak %4,7ko hazkundera adierazten du, erregistraturiko gai kopuruan. Ebatzitakoei dagokionez, horien kopuruak

III.6.1. LAUKIA. JUSTIZIA ADMINISTRAZIOA EAE-N: JARDUERAREN LABURPENA ORGANO JUDIZIALEN ARABERA. 2005-2007

	2005			2006			2007		
	Sartuta	Ebatzita	Ebatzi barik	Sartuta	Ebatzita	Ebatzi barik	Sartuta	Ebatzita	Ebatzi barik
Instrukzioa	146.896	150.070	21.375	142.677	140.001	24.066	143.692	142.977	22.208
Zigorra	16.404	19.754	11.442	16.089	18.036	9.492	16.768	15.987	9.407
1. auzialdia	47.953	49.412	25.044	35.550	36.299	20.642	51.459	50.634	25.060
Familia		:	:	9.409	9.340	3.709	10.393	10.024	4.129
Mistoak		67.225	18.073	63.998	62.208	19.856	68.285	68.782	18.447
Gizartea	22.879	25.256	9.898	21.575	22.974	8.493	22.043	21.782	9.096
Administrazioar. auziak	6.968	6.196	3.697	5.866	5.713	3.850	7.053	5.567	5.454
Adin txikikoak	3.879	3.870	2.889	3.813	3.722	2.980	3.994	4.311	2.656
Espetxe-zaintza	5.993	5.853	626	4.900	4.949	577	5.488	5.472	581
Probintzia- auzitegiak	11.015	10.992	4.181	10.670	10.829	4.018	10.817	10.160	4.430
JAN	6.976	8.223	6.128	6.599	6.923	6.046	7.077	7.114	5.849
Merkataritza- auzitegiak	1.619	:	:	1174	1183	956	2.091	1575	1528
Emak. aurk. ind. auzitegiak	1.485	1085	409	3532	3190	751	4.306	3895	1046
GUZTIRA	337.848	347.936	103.762	325.852	325.367	105.436	353.466	348.280	109.891

Iturria: Justizia Administrazioako Euskadiko Behatokiaren Urteroko Memoretan oinarrituz eginda.

III.6.2. LAUKIA. EAE-KO JUSTIZIA ADMINISTRAZIOA: PROZESUAREN ADIERAZLEAK

	Ebatzitakoen Tasa			Ebatzi Gabekoen Tasa		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Instrukzioa	102,2	98,1	99,5	14,6	16,9	15,5
Zigorra	120,4	112,1	95,3	69,8	59,0	56,1
1. auzialdia	103,0	102,1	98,4	52,2	58,1	48,7
Familia		99,3	96,4	:	39,4	39,7
Mistoak		97,2	100,7	27,5	31,0	27,0
Gizartea	110,4	106,5	98,8	43,3	39,4	41,3
Administra- zioarekiko auziak	88,9	97,4	78,9	53,1	65,6	77,3
Adin txikikoak	99,8	97,6	107,9	74,5	78,2	66,5
Espetxe-zaintza	97,7	101,0	99,7	10,4	11,8	10,6
Probintzia- auzitegiak	99,8	101,5	93,9	38,0	37,7	41,0
JAN	117,9	104,9	100,5	87,8	91,6	82,6
Merkataritza- auzitegiak		100,8	75,3	:	81,4	73,1
Emak. aurk. ind. Auzitegiak	:	100,8	90,5	:	81,4	24,3
GUZTIRA	103,0	99,9	98,5	30,7	32,4	31,1

Iturria: Justizia Administrazioako Euskadiko Behatokiaren Urteroko Memoretan oinarrituz eginda.

ere goranzko joera dauka, eta ebazpen-ratioa %107tik go-
rakoa da.

i) *Espetxe-zaintzako auzitegiak*: Auzitegi hauek eratxikita dituz-
ten funtzioen artean, aipatzekoak dira askatasuna kentzeko
zigorrek betearaztea, baldintzapeko askatasuna onestea edo

ezezteak, eta presoan irteerako baimenei edo sailkapenari lo-
turiko funtzioak. Espetxe-zaintzako auzitegi bakarra Bilbon
dago; bertan, 2007an, 5.488 gai sartu eta horietatik 5.472
ebatzi dira.

j) *Emakumearen aurkako indarkeriaren auzitegiak:* Emakumearen aurkako indarkeriaren auzitegitan, zigor-ordenan, delitu eta falta jakinak ebatzen dira, baldin eta horiek gizon batek bere emaztearen edo emazte ohiaren aurka egiten baditu, edo egilea emakume horri antzeko afektibitate-harremanekin lotuta egon bada, euren arteko bizikidetzarik egon ez arren. Ordena zibilean, familiako gaiak ebatzen dira, baldin eta alderdietariko bat biktima edo egilea, eragilea edo laguntzailea bada, genero-indarkeriako ekintzetan. Auzitegi hauen (guztira 4, horietatik 2 Bilbon) funtzionamendua 2005ean hasi zen; 2007an sarturiko gai kopurua handitzeko joera hasi zen, baita ebatzitako eta ebatzi gabeko gai kopurua handitzeko joera ere.

k) *Lehen auzialdiko eta instrukzioko auzitegiak (mistoak):* Auzitegitan gai zibilak eta zigor-gaiak ebatzen dira, eta EAEn, guztira, 32 daude. Bertan, 2007an, 68.285 gai sartu

ziren guztira, eta sartutakoak baino %0.7 gehiago ebatzi ziren.

l) *Probintzia-auzitegiak:* Auzitegi hauetan, 2007an, 10.817 prozedura erregistratu eta horietatik 10.160 ebatzi dira. Azken urteetan auzi kopuruak izandako bilakaerak goranzko joera dauka (%+1.4), eta ebatzitako gai kopuruak, berriz, %6.2ko murriztapena izan du.

l) *Justizia Auzitegi Nagusia:* EAEko JANek hiru sala ditu (zibila eta zigorrekoa, gizarte-gaietako eta administrazioarekiko auziena); lehenengoan, 2007an, 54 gai sartu eta 55 ebatzi ziren. Horrela, ebatzitakoen tasa 2006ko %95.4tik 2007ko %101.9ra igaro da. Gizarte-gaietako salan, berriz, 3.078 gai erregistratu eta 3.389 ebatzi dira. Ebatzi gabeko gai kopuruak %39.7ko murriztapena izan du. Jurisdikzio-ordena honetan, erregistraturiko gaien bolumena egonkortzeko joera ikusten da. Azkenik, administrazioarekiko auzien salan, 3.945 gai berri sartu eta 3.670 ebatzi dira.

04.

GIZARTE BABESA EAEn

2008an, EAEko Gizarte Babesari dagokionez, Gizarte Zerbitzuei buruzko Lege berria onetsi da abenduan, Euskal Autonomia Erkidegoko Gizarte Zerbitzuen Estatistiken erregistroaren 20 urte bete direnean. Aldi horretan aldaketa handiak egon dira. EUSTATen *"Gizarte Zerbitzuen Estatistika"* deritzonaren azken datu erabilgarrien arabera (2006ari buruzko datuak), egoera ondoren honelaxe laburbildu ahal da:

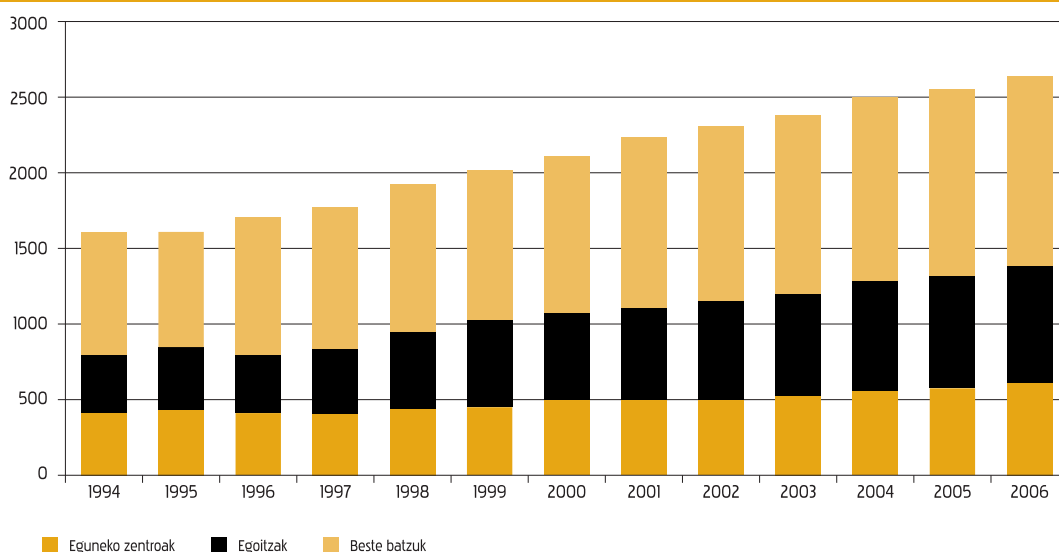
- Urte horretan, EAEk egoitza-laguntzako 22.143 plaza zituen; horien %75,9 adineko pertsonentzat, %10,1 bazterkeria egoeran edo horren arriskuan zeuden pertsonentzat, %4 adin txikiko babesgabeentzat, %1,7 emakumearen laguntzarentzat eta %8,3 ezinduentzat ziren.
- Halaber, eguneko laguntzako 6.522 plaza daude laguntzako eguneko zentroetan, laguntzako 8.948 plaza okupazio-zentroetan (OZ) eta enplegu-zentro berezietan (EZB), 2.901 eguneko edo banakako laguntzako beste zentro batzuetan eta 55.161 plaza aisialdiko eta astialdiko zentroetan.
- Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzuak (EELZ) 21.115 erabiltzaile ditu. Horietatik, 18.935 (%89,7) adineko pertsonak dira, 1.726 (8,2) ezinduak eta 454 (%2,1) beste talde batzuetako pertsonak. EELZko erabiltzaileen %55,5 Bizkaian bizi dira, %26,5 Gipuzkoan eta %18 Araban.
- 2006an, gainera, Oinarritzko Errentaren 33.824 eta GLLren 26.094 familia-unitate jasotzaile zeuden, eta horiek guztiak pobrezia- edo bazterkeria-egoeran edo horren arriskuan zeudela jotzen da. Oinarritzko Errentaren jasotzaileen %71,6 Bizkaian bizi ziren, %16,8 Gipuzkoan eta %11,6 Araban¹.
- Zerbitzu horiek eta beste batzuek 14 milioi euroko gastu osoa dute; hain zuzen ere, biztanleko 684 euroko gastua edo BPGren %2,4. Zenbateko horretatik, %71 erakunde publikoek ematen dute, eta %14,4 familiek, sistemari egindako baterako ordainketatzat. Gainerako %15 irabazi asmorik gabeko erakundeek eta beste iturri pribatu batzuek ematen dute.
- Azkenik, sisteman 22.985 pertsonak zuzeneko lana egiten dute, eta horietatik ia hiru laurdenek erakunde pribatuentzat egiten duten lan.

Bilakaerari dagokionez, honako datu hauek nabarmendu behar dira:

- 1988tik, Gizarte Zerbitzuen arloan lan egiten duen langile kopurua 3,5 aldiz handiagoa da, eta sei mila pertsona baino apur bat gehiago izatetik aipaturiko ia 23.000 pertsonakoa izatera igaro da.
- Epe horretan, biztanle bakoitzeko gastua 8,7 aldiz handiagoa da, eurotan, eta Gizarte Zerbitzuetarako BPGren ehuneko 4 aldiz handiagoa da; hain zuzen ere, 1988ko %1etik 2006ko %2,4ra igaro da. 2000tik 2006ra bitartean, gastuak %40ko hazkundera izan du.
- 1994tik, egoitza-plazen estaldura 1,6 aldiz handiagoa da, eta EELZko plazen estaldura 3,3 aldiz handiagoa. Eguneko laguntza-zentroen estaldura ia bost aldiz handiagoa da 1988tik 2006ra, eta OZ eta EZB zentroena (biak batuta) ia bi aldiz handiagoa da 1994tik hona.

Datu horiek ez ezik, sektorean azken 20 urteotan egon diren aldaketa kualitatiboak ere aipatu egin behar dira²; izan ere,

IV.1. Grafikoa. EAEko Gizarte Zerbitzuko zentro kopuruaren bilakaera, zentro motaren arabera

¹ Halako prestazioei buruzko informazio gaurkotuagoa lortzeko, begiratu kapitulu honetako 3.1 atalean.

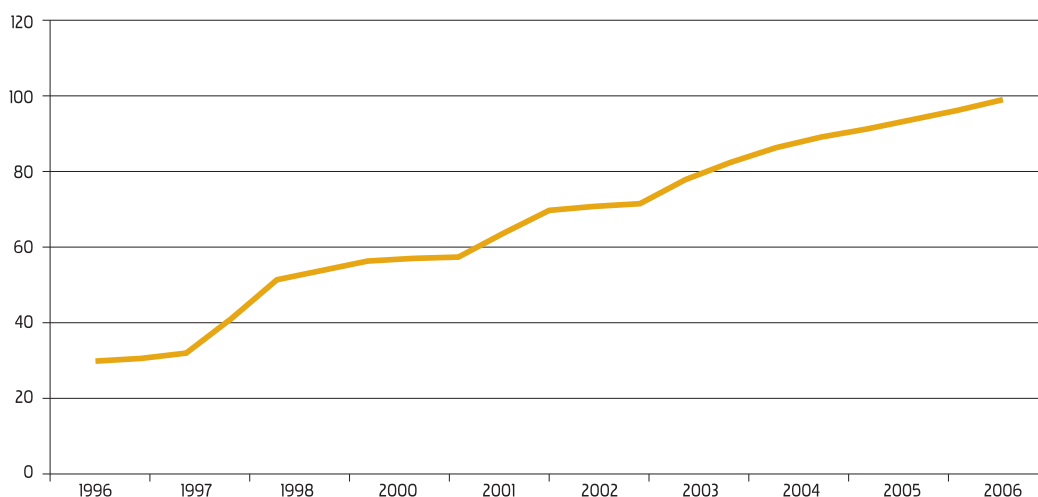
² "20 urteko Gizarte Zerbitzuak EAEn" txostena. GIZARTE.DOC. Gizarte Zerbitzuei eta Gizarte Esku-hartzeari buruzko dokumentu-aldizkaria, 29. zenbakia. EUSKO JAURLARITZA.

V.1. LAUKIA. EAE-N GIZARTE ZERBITZUETAN EGINDAKO GASTU OSOAREN BANAKETA, FINANTZIAZIO ITURRIEN ARABERA. DATUAK %-TAN.

	1994	1998	2002	2006
FINANTZIAZIO PUBLIKOA	70,6	70,0	70,1	71,1
Estatuko Administrazioa	1,7	3,4	2,3	2,1
EAEko Administrazioa	12,4	12,1	16,7	21,4
Lurralde Administrazioa	43,6	41,4	37,1	35,7
Udal Administrazioa	12,8	13,1	14,0	11,9
FINANTZIAZIO PRIBATUA	29,4	30,0	29,9	28,9
IAG erakundeak	6,1	3,8	3,8	2,5
Enpresak	0,6	0,6	0,4	0,6
Familiak	14,2	15,1	13,7	14,4
Beste batzuk	8,4	10,6	11,9	11,3
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: EUSTAT. Gizarte Zerbitzuen Estatistika.

IV.2. Grafikoa. ELZen estalduraren bilakaera EAEn (urteko erabiltzaile kopurua, 10.000 biztanleko)

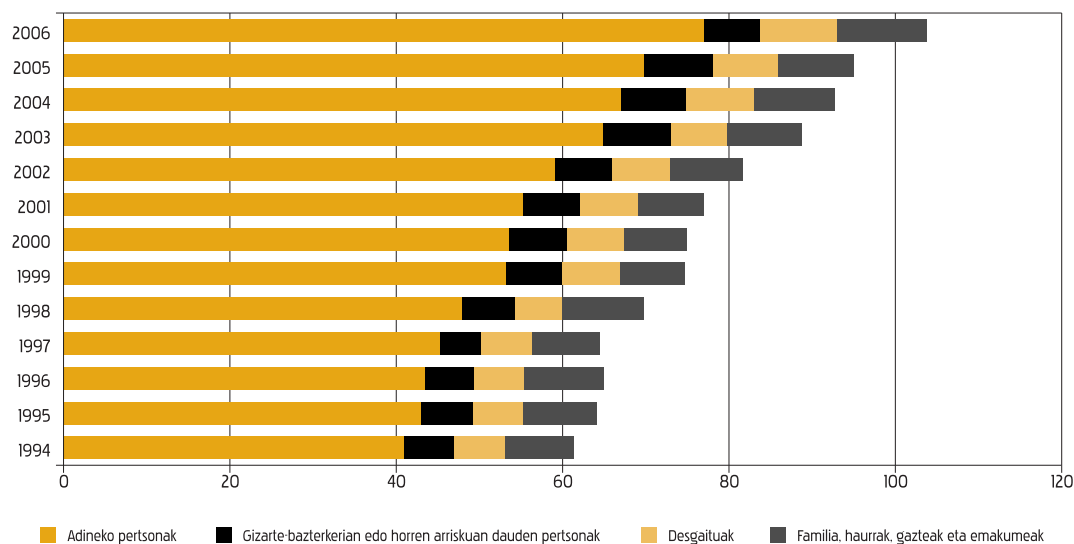

Iturria: EUSTAT. Gizarte Zerbitzuen Estatistika.

alde batetik, aurrerapausoak eman dira Gizarte Zerbitzuak normalizatzeko eta "sozializatzeko" prozesuan, gizarte talde gero eta zabalagoek ezagutzen eta eskatzen baitituzte. Gizarte Zerbitzuek babesten dituzten kontingentzia batzuen (batez ere, mendekotasuna) prebalentzia handitzearen ondorioz (besteak beste), gizarte-zerbitzu publikoek gero eta erabiltzaile gehiago dute, oraindik ere osasunaren, hezkuntzaren edo pentsioen normalizazio maila lortu ez den arren. Aldi berean, sektorearen barruan paradigma-aldaketa egon da; hain zuzen ere, eskatu ahalakoa eta ongintzakoa izatek, hiritarrek beharrian jakinak babesteko dituzten eskubideetan eta beharrianok babesteko erantzukizun publikoan oinarritutakoa izatera igaro da. Testuinguru horretan, Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legearen helburua, bertako Zioen Azalpenean

adierazitakoaren arabera, gizarte-zerbitzuen xedea finkatzen eta mugatzen laguntzea da (jarduketa-eremutzat), hiritarrek zerbitzuok erabiltzeko duten eskubidea bermatuz; halaber, jasotzaile kopurua handitu, horien babesa hobetu eta handitu, eta, gainera, zerbitzuon erabiltzaileen eta profesionalen eskubideen eta betebeharren multzoa ezarri da. Lege berriak xedea finkatzea eta prestazioak (lehenengo) eta zerbitzuak (azkenik) identifikatzea aurrerapausotzat hartu da; prestazio eta zerbitzu horiek erantzuna emango diote gizarte-zerbitzuei lotutako gizarte-beharrian espezifikoiari. Nabarmendu beharreko beste alderdi bat pertsonen aukerak maximizatzaren aldeko apustua da, pertsona horiek hautaturiko inguru konbentzionalean eta familia-inguruan gelditu ahal izateko; horrela, esku-hartzeak malgutu eta pertsonalizatu egin beharko ditu laguntzak, erabiltzaileek nahi dituzten fa-

IV.3. Grafikoa. Egoitzako plazzen estalduraren bilakaera (10.000 biztanleko), lagundutako biztanle motaren arabera. EAE

Iturria: EUSTAT. Gizarte Zerbitzuen Estatistika.

miliako eta erkidegoko sareak eta loturak indartzeko, eta salbuespenez baino ezin izango dute horien orde bestek batzuk erabili. Horrela, aniztasuna eta heterogeneitatea sustatzen dira, gizarte-zerbitzuen erabiltzaileak talde jakinakoak izatearen arabera sailkatu barik (adinaren, gaitasunaren, sexuaren eta halako ezaugarrien arabeko taldeak).

Nolanahi ere, Katalogoak izendatu eta aipatu egiten ditu zerbitzuak, baina Prestazioen eta Zerbitzuen Zorroak (eta horren etengabeko gaurkotzeak) zehaztuko ditu ezaugarri nagusiak eta sartzeko oinarritzko baldintzak, Gizarte Zerbitzuen Euskadiko

Sistema kudeatzeko informazio-sistema integralaren diseinua eta funtzionamendua, eta EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapa jasotzen duen Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoaren lanketa.

Azkenik, indartu egin dira Gizarte Zerbitzuen Euskadiko Sistemaren garapen koherentea eta orekatua eta Sistemaren beraren (eta bere prestazioen eta zerbitzuen) artikulazio hobe bermatzeko behar diren erakunde arteko koordinazio-dispositiboak, kontuan hartuta antzekoak edo osagarriak diren beste sistema edo politika publiko batzuk (hiritarren ongizatea sustatzera bideraturikoak).

I. LANGABEZIARAKO BABESA: EIN-EEZP

Langabeziako prestazioek babestu egiten dituzte lan egin ahal edo nahi izanik lana aldi baterako edo behin betiko galtzen duten pertsonak, edo lanaldiaren zati handia galtzen dutenak, horren ondorioz euren soldatak galdu edo nabarmen murrizten baitira. Prestazioak kotizaziopekoak (langabezia osoaren edo partzialaren eraginezkoak) eta laguntzakoak (langabeziako sorospena) izan daitezke. Kotizaziopeko prestazioak jasotzeko, beharrezkoa da langileak kontingentzia horretarako Gizarte Segurantzaren kotizatzea; halako prestazioak langileen eta enpresaburuen kuoten bidez finantzatzen dira. Gutxi gorabehera, soldata errealearen %60-70ekoak dira, soldatarik handien kasuan izan ezik, halakoetan ehunekoa txikiagoa baita, langabetu bakoitzeko familia-egoeraren gehienekoak aintzat hartuta. Langabeziako sorospenaren barruan, prestazio ekonomikoa (kontribuziopeko prestazioaren zenbatekoa baino txikiagoa) eta Gizarte Segurantzaren egindako kotizazioa sartzen dira; finantziarioa langileen eta enpresaburuen kuoten bidez egiten da.

Oro har, OAEAPen ("Ondore Anitzeko Errentaren Adierazpen Publikoa") %80 hartzen da erreferentziazat, eta hori hileko 526,90€-koa da 2008rako.

I.1. Prestazioen jasotzaileak eta langabeziarako estaldura

2008an, langabeziako prestazioen onuradun kopurua 51.900 pertsonakoa izan zen EAEn, aurreko urtean baino %15,1 gehiago. Jasotzaile kopuruak, beraz, zortzigarren urtez jarraian egin

du gora, 90eko hamarkadan beherakada handia izan ondoren. Estatuan, jasotzaile kopuruak tasa handiagoan egin du gora: %27,7, eta, beraz, EAEk onuradunen kopuru osoan duen partaidetza %3,2tik %2,9ra murriztu da. 51.000 pertsona horietatik %53,4 Bizkaian bizi dira, %32 Gipuzkoan eta gainerako %14,5 Araban.

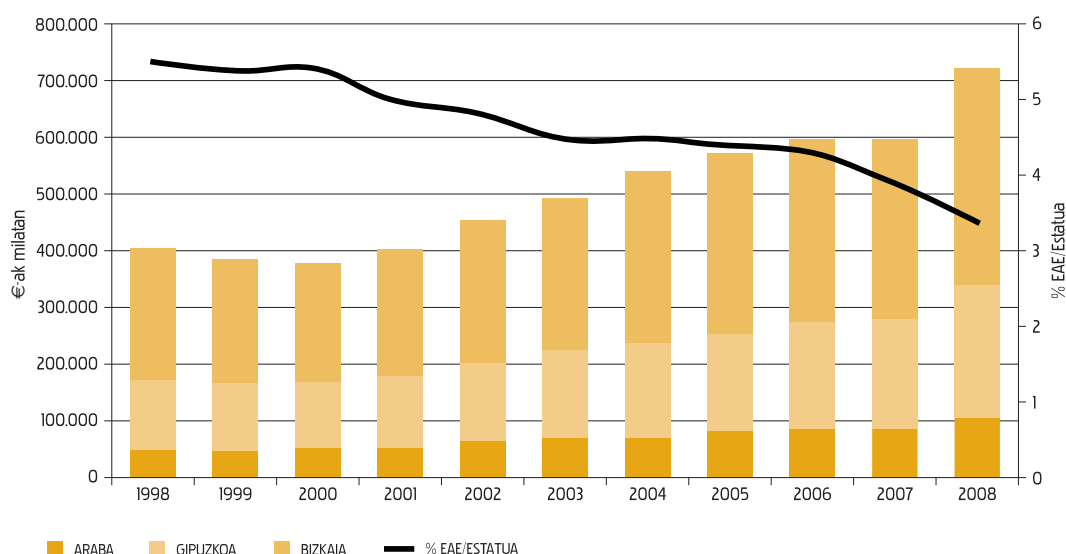
Jasotzaileen hileroko bilakaera kontuan hartuta ikusten denez, irailean beherakada handia egon da, eta urteko azken hila-beteetan hazkundea etengabekoa izan da; hain zuzen ere, abenduan 64.300 jasotzaile egon dira, aurreko hilean baino %7,1 gehiago, eta 2007ko abenduan baino %41,6 gehiago.

2008ko abenduari buruzko datuekin, jasotako prestazioen %73,3 kotizaziopekoak ziren, %25,3 sorospenak eta gainerako %1,4 Gizarteratze Errenta Aktibokoak. Abenduan, guztira, 64.305 jasotzaile egon dira, eta estaldura-tasa (EEZPn erregistraturiko langabetuak aintzat hartuz) EAEko langabetu guztien %63,9koa izan da (2007ko abenduan %79,76); Estatuan batez besteko estaldura %74,09koa izan da. Lurralde Historikoen arabera, estaldurarik handiena Gipuzkoan egon da (%68,27).

Datu horiek aintzat hartuta, 2008ko abenduan EAEko 100 langileko 36k ez zuten prestaziorik jasotzen; prestazioa jasotzen zuten 64retatik 47k kotizaziopeko prestazioa, 16k sorospena eta 1ek Gizarteratze Errenta Aktiboa jasotzen zuten.

Langabeziaren eraginezko prestazioen jasotzaileen urteko batez besteko balioak kontuan hartuta¹, 2008an onuradun kopurua 51.870 pertsonakoa izan da, aurreko urtean baino %15,1 handiagoa. Bestalde, erregistraturiko batez besteko langabezia 84.855 pertsonakoa izan da (2007ari dagokionez, %13,8). Ho-

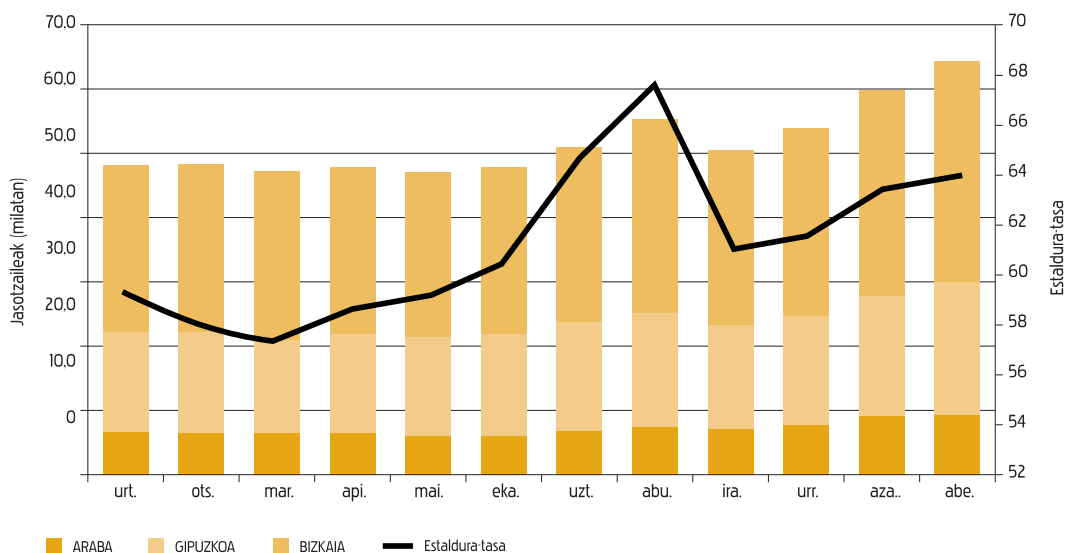
IV.1.1. Grafikoa. Langabeziako prestazioetan egindako gastuaren lurralde banaketa, eta Estatuko gastu osoaren ehunekoa

Iturria: LINM, 2008ko datuak behin-behinekoak dira.

¹ EEZPko Prestazio Zuzendariordetzak Euskadiko CESerako berariaz prestatzen dituen zifra hauek ez datoz bat Lan eta Inmigrazio Ministerioak ondoren argitaraturikoekin. Horrenbestez, iturri batetik eta bestetik ondorioztatzen diren emaitza hauek kontuz erabili behar dira, eta metodo-logiaren aldetik ezin dira konparatu.

IV.1.2. Grafikoa. Langabeziako prestazioen jasotzaile kopuruaren hileroko bilakaera EAEn, milatan, eta erregistraturiko langabetu bakoitzeko estaldura-tasa

Iturria: LINMko datuekin eginda.

IV.1.1. LAUKIA. LANGABEZIAKO PRESTAZIOAK EAE-N. 2008KO ABENDUA.

	Araba	Gipuzkoa	Bizkaia	EAE	ESTATUA	% EAE/ ESTATUA
Onuradunak guztira	9.816	20.521	33.968	64.305	2.318.355	2,8
Kotizaziopeko p.	7.492	14.716	24.948	47.156	1.508.515	3,1
Sorospena	2.265	5.498	8.502	16.265	571.787	2,8
Laneratzeko Errenta Aktiboa	59	307	518	884	75.749	1,2
ESTALDURA TASA	65,41	68,27	61,13	63,90	74,09	
Hileroko prest. (€-ak milatan)	12.051	24.784	40.343	77.178	2.293.264	3,4
Urtean metatua (€-ak milatan)	108.380	232.192	383.555	724.127	21.047.656	3,4
Onuradun bak. b. besteko gastua (€/hilean)*	1.227,7	1.207,7	1.187,7	1.200,2	989,2	121,0

Iturria: EEZPn oinarrituz eginda.

(*) Estatuko datuan Nekazaritzako Behin-behinekoren Sorospena ere sartzen da.

IV.1.2. LAUKIA. LANGABEZIAKO PRESTAZIOEN BATEZ BESTEKO JASOTZAILE KOPURUA EAE-N

	KOTIZAZIOPEKO PRESTAZIOAK			LAGUNTZAKO PRESTAZIOAK			PRESTAZIOAK GUZTIRA*			ERREGISTRATURIKO LANGABEZIA		
	Gizona	Emak.	Guztira	Gizona	Emak.	Guztira	Gizona	Emak.	Guztira	Gizona	Emak.	Guztira
2004	12.401	13.120	25.521	6.856	6.596	13.452	19.527	19.716	39.243	30.315	41.087	71.402
2005	16.717	13.931	30.648	6.464	6.723	13.187	23.617	21.454	45.071	35.931	47.459	83.390
2006	15.966	14.631	30.597	6.625	7.688	14.313	22.591	23.319	45.910	31.317	44.886	76.203
2007	14.982	14.973	29.955	6.521	8.606	15.127	21.503	23.579	45.082	31.068	43.514	74.582
2008	19.053	16.742	35.795	6.427	9.648	16.075	25.480	26.390	51.870	36.414	48.441	84.855
Ald. % 05/06	-4,5	5,0	-0,2	2,5	14,4	8,5	-4,3	8,7	1,9	-12,8	-5,4	-8,6
Ald. % 06/07	-6,2	2,3	-2,1	-1,6	11,9	5,7	-4,8	1,1	-1,8	-0,8	-3,1	-2,1
Ald. % 07/08	27,2	11,8	19,5	-1,4	12,1	6,3	18,5	11,9	15,1	17,2	11,3	13,8

(*) Laneratzeko Errenta Aktiboa barne.

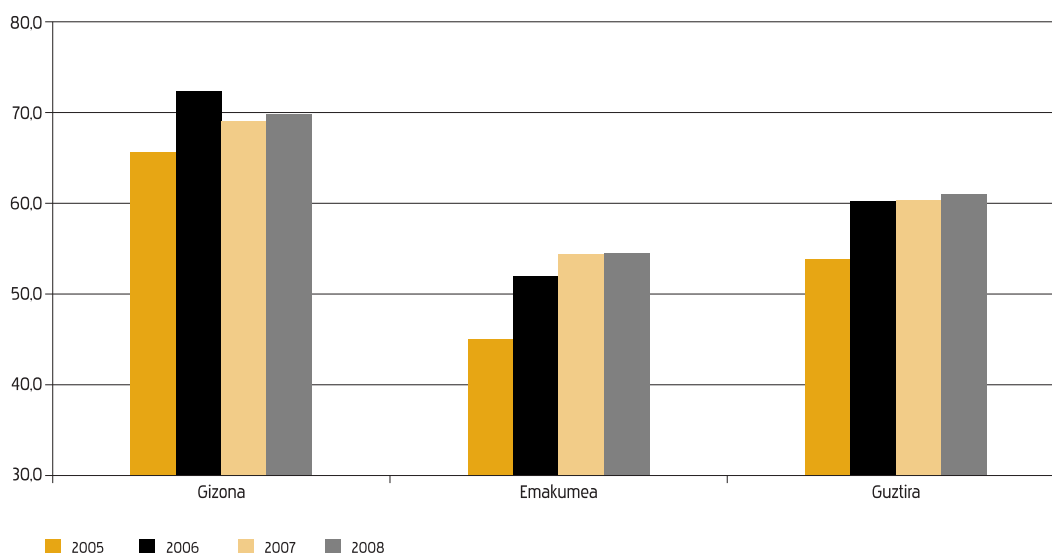
Iturriak: EEZP (Prestazio Zuzendariordetza) eta Lan eta Inmigrazio Ministerioa.

IV.1.3. LAUKIA. LANGABEZIAKO PRESTAZIOETAKO GASTUAREN ETA ESTALDURAREN ADIERAZLEAK, A. ERKIDEGOEN ARABERA. 2007KO ETA 2008KO ABENDUA

	Estaldura-tasak			Onuradun bakoitzeko b.b. gastua (€/hilean)		
	2007	2008	% Var. 07/08	2007	2008	% Var. 07/08
Andaluzia	87,6	82,9	-5,4	877	807	-7,9
Aragoi	69,5	76,0	9,4	1.031	1.139	10,5
Asturias	61,2	68,5	11,9	924	991	7,3
Balearrak	113,5	112,2	-1,1	1.142	1.119	-2,0
Valentziako E.	63,1	67,0	6,2	987	1.051	6,5
Kanariak	61,4	65,9	7,3	869	880	1,2
Kantabria	60,9	69,1	13,5	950	1.056	11,2
EAE	60,9	63,9	4,9	1.106	1.200	8,5
Gaztela-Mantxa	61,6	64,3	4,4	889	1.023	15,0
Gaz. eta Leon	46,4	60,0	29,3	964	960	-0,4
Katalunia	84,5	83,9	-0,7	1.084	1.140	5,3
Ceuta	35,7	39,4	10,4	778		
ESTATUA	72,2	74,1	2,6	979	989	1,1
Extremadura	86,3	87,2	1,0	720	691	-4,1
Galizia	54,2	61,3	13,1	867	930	7,2
Errioxa	62,4	70,1	12,3	1.164	1.207	3,7
Madril	67,2	68,8	2,4	1.110	1.138	2,5
Melilla	31,9	33,9	6,3	787		
Murtzia	63,5	70,0	10,2	1.099	1.172	6,7
Nafarroa	66,8	71,2	6,6	1.121	1.192	6,3

Iturria: LINMko datuekin eginda.

IV.1.3. Grafikoa. Langabeziako prestazioen estaldura-tasen bilakaera EAEn

Iturria: EEZP-LINMko datuetan oinarrituz eginda.

rrenbestez, estaldura tasa %61,1ekoa izan da, aurreko urtekoa baino zazpi hamarren handiagoa. Prestazioen jasotzaileak sexuaren arabera aztertuta ikusten denez, kotizaziopeko prestazioa jaso duen emakume kopuruak %11,8ko hazkundea izan du aurreko urteari dagokionez, eta 2008an guztira 16.742 pertsona izan dira.

Gizonen artean, jasotzaile kopuruak hazkunde handiagoa izan du, eta 2007ko 14.982tik azken urteko 19.053ra igaro da, eta horrek %27,2ko hazkundea adierazten du. Laguntzako prestazioak kontuan hartuta, emakume jasotzaileen kopuruak gora egin du (%+12,1), eta gizonen artean murriztu egin da (%-1,4).

Azken batean, Gizarteratze Errenta Aktiboaren jasotzaile kopurua aintzat hartuta, 2008an prestazioen emakume jasotzaileen kopuruak gora egin du, eta guztira 26.390 izan dira (%+11,9); gizon jasotzaileen kopurua, berriz, ia 4.000n hazi da, eta %18,5eko tasa dauka.

Horrenbestez, gizonen taldeak nolabaiteko garrantzia berreskuratu du guztizkoaren barruan: 2007an emakumeak langabeziako prestazioen jasotzaile guztien %52,3 ziren, eta 2008an %50,9. Hala eta guztiz ere, langabeziako prestazioen batez besteko zenbatekoak txikiagoak dira emakumeentzat gizonentzat baino: 2008an, Estatuko batez besteko datuen arabera, eguneko batez besteko gordina, langabeziako kotizaziopeko prestazioen onuradunen kasuan, 23,98€-koa izan da emakumeentzat, eta 28,81€-koa gizonentzat.

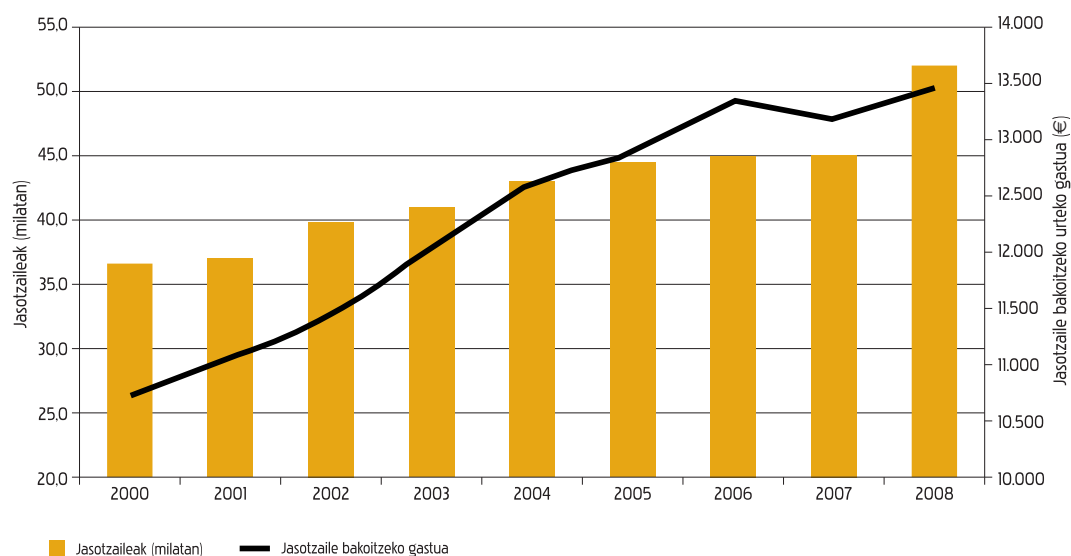
Prestazioen onuradun kopuruan egon diren aldaketen eta erregistraturiko langabeziaren zifren bilakaeraren eraginez, norabide bereko bilakaerak egon dira bi sexuen langabeziako estaldura-tasetan; hain zuzen ere, gizonen kasuan %70 eta emakumeen artean %54,5 (2007ko ratioak %69,2 eta %54,2, hurrenez hurren). Langabeziako prestazioen estaldura-tasak oso aldagarriak dira autonomia-erkidego batetik bestera. Aipatzekoa da, alde bate-tik, Balearren kasua, datu erabilgarrien arabera bertako langabetu guztiek prestazioen bat jasotzen baitute; eta, bestetik, Ceutaren eta Melillaren kasua, bertan langabetuen erdiak ere ez baitu jasotzen prestazioa. 2008ko abenduko datuekin, Estatuko batez bestekoa %74,1ekoa zen (2007ko abenduari dagokionez, %+2,6), eta EAEko datua hori baino baxuagoa izan da (hilabete horretan erregistraturiko langabetuen %63,9).

VI.1.4. LAUKIA. EEZP-REN LANGABEZIAKO GASTU OSOA ETA DIRU-SARRERAK GIZARTE KOTIZAZIOEN ONDORIOZ, EAE-N (EUROAK MILIOITAN)

	2005	2006	2007	2008*	Ald.% 07	Ald.% 08
Kontribuziopeko prestazio gordinak	342,58	362,03	355,71	424,05	-1,7	19,2
(-) Langabetuaren konturako Gizarte Seg.	18,67	18,76	18,11	20,86	-3,5	15,2
(-) PFEZren atxikipenak	2,91	3,53	2,73	2,09	-22,7	-23,4
Kontribuziopeko prestazio garbiak	321,00	339,74	334,87	401,10	-1,4	19,8
Langabeziako sorospeneko prestazioak	62,44	66,43	71,33	79,58	7,4	11,6
EEZPren ekarpena Gizarte Segurantzari	167,28	170,18	167,50	193,31	-1,6	15,4
EEZPren kontribuziopekoak	152,41	153,90	150,03	168,15	-2,5	12,1
EEZPren laguntzakoak	14,87	16,28	17,47	25,16	7,3	44,0
GASTU OSOA LANGABEZIAN	572,30	598,64	594,54	696,94	-0,7	17,2
EEZP-RAKO BILDUTAKO KUOTAK	1.023,38	1.077,69	1.130,51	:	4,9	:
SALDOA	451,08	479,05	594,54	:	11,9	:
DIRU-SARRERA / GASTUA	1,79	1,80	1,90	:	5,6	:

Iturria: EEZPren datuekin eginda. Prestazio Zuzendariordetza Nagusia.

IV.1.4. Grafikoa. Langabeziako prestazioak EAEn: jasotzaile kopuruaren eta gastuaren bilakaera

Iturria: EEZPko datuekin eginda.

2008an, langabeziako prestazioaren onuradun bakoitzeko batez besteko gastua 1.200 eurokoa izan zen EAEn (aurreko urtean baino %8,5 handiagoa), eta zenbateko hori Estatuko batez bestekotik gorakoa da (989€, eta 2007ko abenduari dagokionez %1,1). Beste modu batera esateko, onuradun bakoitzeko gastua %21 handiagoa zen EAEn Estatuan baino. Izan ere, aldagai horretan lehenengo postuetan dauden erkidegoak EAE, Murtzia, Errioxa, Madril eta Nafarroa dira.

1.2. Gastua eta diru-sarrera langabeziako babesean

EAEn langabeziako prestazioetarako gastu osoa, 2008an eta behin-behineko datuen arabera, 696,94 milioi eurokoa izan da, 2007an baino %17,2 handiagoa. Zenbateko hori EAEko BPGren %1ekoa da, aurreko urtean baino hamarren bat handiagoa, eta 2006ko ratio bera.

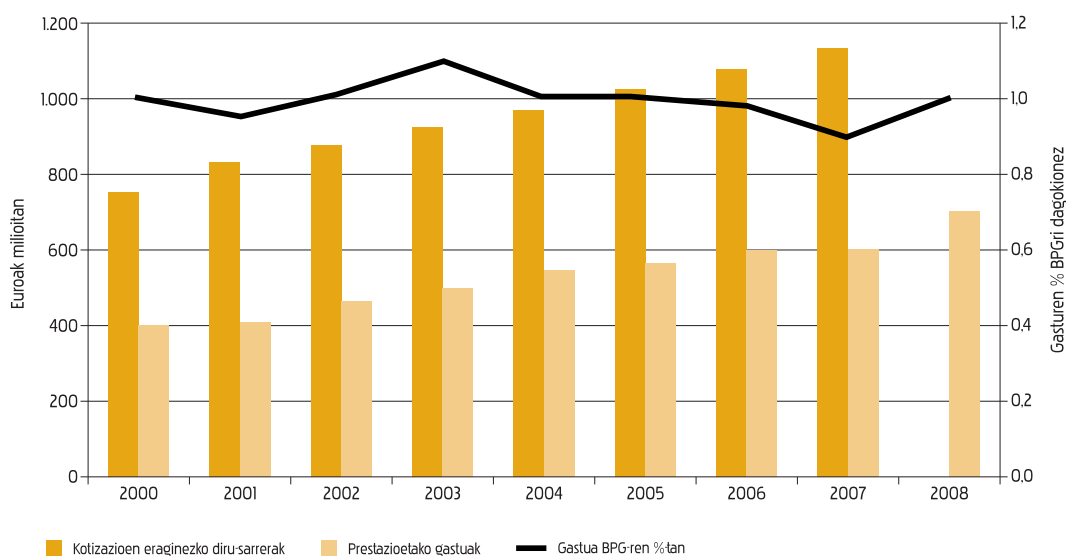
Gainera, Estatuko gastu osoaren %3,4 da, aurreko urtean baino bost hamarren gutxiago. Tasa hori etengabe murriztu da

1995etik, urte horretan %5,8koa baitzen. Gastu horren guztizkotik, 108,38 milioi euro Arabakoak dira, eta zenbateko horrek %21,7ko hazkundera izan du 2007koari dagokionez. Bizkaiakoa 383,56 milioi eurokoa da (%+20,5 2007koari dagokionez), eta Gipuzkoakoa 232,19 milioi eurokoa (%+20,6).

Bestalde, enpresek eta soldatapekoek ordaindu eta Gizarte Segurantzako Diruzaintza Orokorrak biltzen dituen EEZPrako gizarte-kotizazioen eraginezko diru-sarrerak, 2007an (azken datu erabilgarriak), 1.131 milioi eurokoak izan ziren, aurreko urtean baino %4,9 handiagoak; beraz, diru-sarreraren eta gastuen arteko aldea, EAEko langabeziako kontingentzia babesteko, hazi egin da, eta urte horretan 594,5 milioi euroko saldo positiboa izan du (2006an baino 115 gehiago).

Beste modu batera esateko, diru-sarreraren eta gastuaren arteko ratioa 1,90ekoa izan da 2007an, aurreko urtean baino hamarren bat handiagoa.

IV.1.5. Grafikoa. Langabeziako prestazioetako gastua eta diru-sarrera EAEn

Iturria: EUSTAT eta EEZPko datuekin eginda.

2. GIZARTE SEGURANTZAKO PRESTAZIOAK EAE-N

2008an, Gizarte Segurantzako pentsio-sistemak 490.851 onuradun izan zituen, eta zifra horrek %1,5eko hazkundea adierazten du 2007ari dagokionez (aurreko urtean izandako hazkunde bera). Azken urteotan bezala, hazkunde hori kotizaziopeko pentsioen onuradun kopuruak izandako bilakaeraren ondoriozkoa da (%+1,6), beste modalitate batzuetan (intensitate desberdinetan bada ere) jasotzaile kopuruak murrizteko joera izan baitu. EAEn Gizarte Segurantzako prestazio ekonomikoek babesturiko biztanleriaren ehunekoa 2007ko %22,7tik 2008ko %22,9ra igaro da.

Kotizaziopeko pentsioen batez besteko zenbatekoak (898,27€) %6,6ko hazkundea izan zuen 2008an, aurreko urtean %4,4koa izan ondoren. Guztira, 6.045 milioi euro izan dira, 2007an baino %6,1 gehiago. Kotizazio gabeko pentsioen zenbateko osoa 45 milioi eurokoa izan da, eta, beraz, %5,9ko hazkundea egon da; abenduan jasotako hileko batez besteko zenbatekoaren hazkundea %7koa izan da Baliaezintasunaren modalitatean eta %8,4koa Erretiroaren modalitatean, 2007ko abenduari dagokionez. Azkenik, laguntzako pentsioetan egindako gastuaren zenbatekoa, azken urteotan aldaketa barik mantendu ondoren, %7,4an murriztu da, eta jasotzaile kopuruak behera egin du urte horretan ere, baina 2007an baino neurri

txikiagoan (%-3,6 eta %-8,4, hurrenez hurren). EGL sorospenei dagokionez, horien onuradun kopuruak %10,4ko murriztapena izan du, eta zenbateko osoak, berriz, %8ko murriztapena.

Azken batean, EAEn pentsioen gastu osoa, behin-behineko kalkulu batean, 6.093 milioi eurokoa izan zen 2008an, eta %6,1eko hazkundea izan zuen 2007tik; horrela, handitu egin zen BPGren gainera ehunekoa, eta hori 2007ko %8,7tik %8,80ra igaro zen (EUSTATEN behin-behineko datuekin).

2.1. Gizarte segurantzako prestazioak transferitu gabeko kudeaketarekin

Gizarte Segurantzako kudeaketa-erakundeek (EAEn transferitu gabekoak: oro har, Gizarte Segurantzako Institutu Nazionala, eta Itsasoko Gizarte Institutua, Itsasoko Langileen Araubide Bereziaren aplikazioaren kasuan) egiten dituzten prestazio ekonomikoak bi motakoak dira:

- Kotizaziopekoak, ordura arte kotizaturiko aldiaren eta zenbatekoaren arabera egiten direnak; iraupen mugagabea dute eta Gizarte Babesean egindako gastu osoaren %50 ingurukoak dira. Euren helburua, funtsean, prestazio honetarako eskubidea sortu duten pertsonen (baldintza batzuk beteta sortutako eskubidea) errenten lorpenean jarraipena bermatzea da, horien zenbait kontingentzien ondorioz amaitzen direnean (laneko bizitza bukatzea eragin dezaketen kontingentziak).

IV.2.1. LAUKIA. GIZARTE SEGURANTZAKO PENTSIOAK EAE-N, MOTEN ARABERA. LABURPEN-LAUKIAK

	2005	2006	2007	2008	% 06/07	%07/08
Onuradun kopurua (urteko b. best.)						
Kotizaziopeko pentsioak	449.200	464.400	471.900	479.400	1,6	1,6
Kotizazio gabeko pentsioak	10.027	9.938	9.742	9.633	-2,0	-1,1
Laguntzako pentsioak	1.408	1.317	1.201	1.158	-8,8	-3,6
EGL* sorospenak	954	850	759	680	-10,7	-10,4
GUZTIRA	461.589	476.505	483.602	490.851	1,5	1,5
Biztanleriaren %	21,9	22,5	22,7	22,9	0,9	0,7
Hileko zenbatekoa (€)						
Kotizaziopeko pentsioak**	771,82	806,10	843,02	898,27	4,6	6,6
Kotizazio gabeko pentsioak (abe):						
Baliaezintasuna	296,70	308,20	317,40	339,60	3,0	7,0
Erretiroa	260,70	272,40	285,70	309,80	4,9	8,4
Laguntzako pentsioak	149,86	149,86	149,86	149,86	0,0	0,0
EGL* sorospenak:						
Gutxieneko diru-sarreraren bermea	149,86	149,86	149,86	149,86	0,0	0,0
Gainontzekoaren laguntza	58,45	58,45	58,45	58,45	0,0	0,0
Mugikortasuna eta garraio-gastuak	45,77	47,80	49,54	56,14	3,6	13,3
Zenbateko osoa (€-ak milioietan)						
Kotizaziopeko pentsioak	4.908,67	5.261,42	5.699,30	6.044,86	8,3	6,1
Kotizazio gabeko pentsioak	39,20	40,71	42,01	44,48	3,2	5,9
Laguntzako pentsioak	3,10	2,90	2,70	2,50	-6,5	-7,4
EGL* sorospenak	2,00	1,70	1,52	1,40	-10,5	-8,0
GUZTIRA	4.952,97	5.306,73	5.745,53	6.093,24	8,3	6,1
BPGren %	8,65	8,59	8,71	8,80	1,4	1,0

(*) Osasun- eta farmazia-laguntza izan ezik, horrek ez baitu zenbatekorik sortzen.

(**) Hileko b.b. zenbatekoa, lau pentsio motetan oinarrituz. Lan Ministerioak kalkulatu.

Iturria: EUSTATEN, E. Jaurilaritzaren, Foru Aldundien eta Lan eta Inmigrazio Ministerioaren datuekin eginda.

IV.2.2. LAUKIA. GIZARTE SEGURANTZAREN DIRUZAINZA OROKORREKO KUOTEN BILKETAREN BILAKAERA EAE-N. EUROAK MILIOIETAN

	Euroak milioietan				%	Aldaketaren %		
	2004	2005	2006	2007		2004-05	2005-06	2006-07
Orokorra	3.726	3.924	4.143	4.475	72.6	5.3	5.6	8.0
Autonomoak	524	545	568	588	9.5	4.0	4.2	3.5
Nekazaritza	14	14	15	16	0.3	0.0	7.1	6.7
Itsasoko langileak	29	29	30	30	0.5	0.0	3.4	0.0
Etxeko langileak	15	20	23	22	0.4	33.3	15.0	-4.3
Ikatzaren meatzaritza	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0
AT/EP kuotak (Diruzaintza)	7	7	8	6	0.1	0.0	14.3	-25.0
EEZPko langabetuak	342	378	374	396	6.4	10.5	-1.1	5.9
GSDO-KO KUOTAK GUZTIRA	4.658	4.917	5.160	5.533	89.7	5.6	4.9	7.2
Liko eta LGko mutualitateak	382	406	435	468	7.6	6.3	7.1	7.6
KKAako mutualitateak	127	137	150	164	2.7	7.9	9.5	9.3
MUTUALITATEAK GUZTIRA	509	543	585	632	10.3	6.7	7.7	8.0
S. SEG. SIST. BILKETA GUZTIRA	5.167	5.460	5.745	6.165	100.0	5.7	5.2	7.3
Langabeziarako bildutako kuotak	970	1.023	1.078	1.131	19.7	5.5	5.4	4.9
Soldatak bermatzeko funtsa	48	50	42	29	0.5	4.2	-16.0	-31.0
Lanbide Heziketa	97	103	109	117	2.0	6.2	5.8	7.3

Iturria: GSDOko datuekin eginda: Urteko Memoriak.

- Kotizazio gabekoak, adibidez, erretiroko edo baliaezintasuneko pentsioak, kotizazio gabeko modalitatean, eta amatasuneko eta familiako prestazioak.

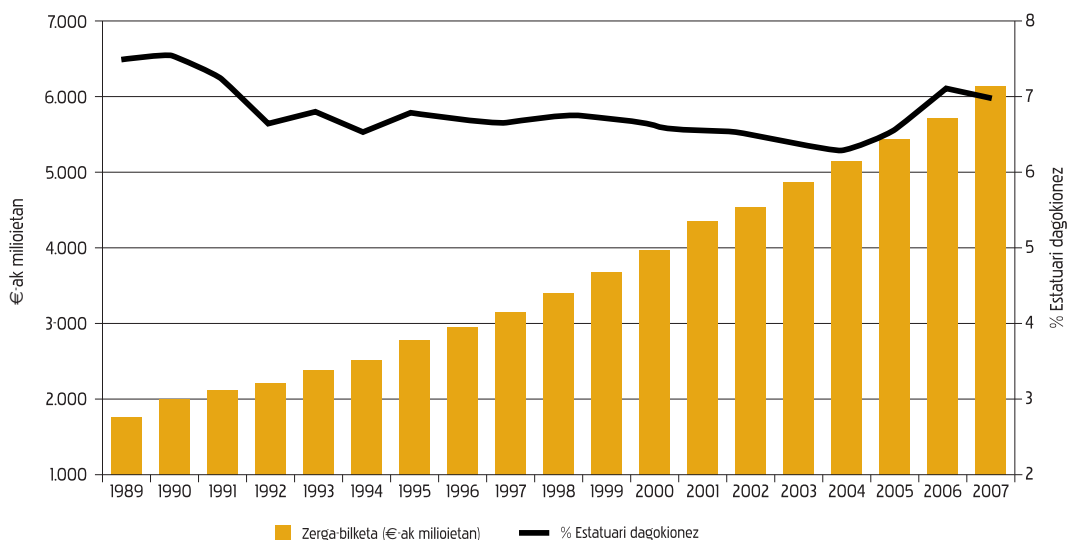
2007an (azken datu ofizialak urte horri buruzkoak), Gizarte Segurantzako Sistemak 6.165 milioi euro bildu zituen EAEn, 2006an baino %7.3 gehiago, eta Estatuan bildutako guztia-
ren %6 (2006an %6.1). Zenbateko horretatik, %89.7 Gizarte Segurantzako Kuotena da, eta gainerako %10.3 laneko istripuen mutualitateena. Kuoten %72.6 araubide orokorrekoak

dira, eta guztira 4.475 milioi euro izan dira (aurreko urtekoen %8).

Halaber, Gizarte Segurantzak Langabeziari, Soldatak Bermatzeko Funtzari eta Lanbide Heziketari dagozkion kuotak ere biltzen ditu, eta horien zenbateko osoa, EAEn, 1.277 milioi eurokoa izan da 2007an, aurreko urtean baino 48 milioi gehiago.

Bestalde, Gizarte Segurantzako Diruzaintza Orokorra 2008an pentsioetara bideraturiko transferentzia arrunten kontzeptuan onaturiko betebeharrak 6.468.7 milioi eurokoak izan dira,

IV.2.1. Grafikoa. Gizarte Segurantzako kotizazioen* zerga-bilketaren bilakaera EAEn

(*) Langabezia, LH eta Soldatak Bermatzeko Funtza izan ezik.
Iturria: GSDOko datuekin landuta.

IV.2.3. LAUKIA. GIZARTE SEGURANTZAK ONARTURIKO BETEBEHARREN ZENBATEKOAREN BILAKAERA EAE-N (EUROAK MILATAN)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	%06/07	%07/08
Kotizaziopeko pents.	4.001.550	4.245.874	4.580.986	4.908.668	5.261.417	5.699.297	6.044.857	8,3	6,1
A. baterako baliaezintasuna	193.410	212.455	234.008	248.887	257.841	262.455	258.014	1,8	-1,7
Amatasuna/aitatasuna, haurdunaldiko arriskua eta edoskitzaroa	56.571	67.154	71.225	78.024	84.514	100.990	117.706	19,5	16,6
Familia-prestazioak	32.207	34.710	36.100	39.193	41.000	43.127	48.111	5,2	11,6
PRESTAZIOAK GUZTIRA	4.283.738	4.560.193	4.922.319	5.274.772	5.644.772	6.105.589	6.468.688	8,2	5,9
B. transferentzia batzuk	159.627	154.704	160.569	161.402	169.304	175.598	69.242	3,7	7,8
TRANSFERENTZIA ARRINTAK	4.443.365	4.714.897	5.082.888	5.436.174	5.814.076	6.281.467	6.537.930	8,0	6,0
Prestazioen % / Transf. arruntak	96,4	96,7	96,8	97,0	97,1	97,2	98,9	0,1	1,7

Iturria: GIZARTE SEGURANTZAKO datuetan oinarrituz eginda. Gizarte Segurantzaren aurrekontu-jarraipena.

IV.2.4. LAUKIA. GIZARTE SEGURANTZAREN KOTIZAZIOPEKO PENTSIONEN JASOTZAILE KOPURUA ETA B. B. ZENBATEKOA EAE-N

	2006	2007	2008	% 2008	% s/SMI 2008	06-07	07-08
Jasotzaile kopurua							
Guztira	464.400	471.900	479.400	100,0		1,6	1,6
Baliaezintasun Iraunkorra	42.900	43.900	44.400	9,3		2,3	1,1
Erretiroa	279.900	285.100	290.800	60,7		1,9	2,0
Alarguntasuna	125.500	127.000	128.500	26,8		1,2	1,2
Zurztasuna / Familia-Mesed.	16.100	15.800	15.700	3,3		-1,9	-6,0
B. b. zenbatekoa (euroak hilean)							
Guztira	806,1	843,0	898,3	100,0	149,7	4,6	6,6
Baliaezintasun Iraunkorra	947,8	984,0	1.033,4	115,0	172,2	3,8	5,0
Erretiroa	916,9	958,6	1.023,7	114,0	170,6	4,5	6,8
Alarguntasuna	568,0	592,9	628,4	69,9	104,7	4,4	6,0
Zurztasuna / Familia-Mesed.	357,3	375,5	401,4	44,7	66,9	5,1	6,9

Iturria: LAN ETA INMIGRAZIO MINISTERIOKO datuekin eginda, "Laneko Estatistiken Aldizkaria".

IV.2.5. LAUKIA. PENTSIONEN ARLOKO AHALEGINAREN HURBILKETA EAE-N

Urteak	Kontribuziop. pentsioak (1)	B. b. zenbatekoa, €/hilean (2)	Zenbateko osoa, €/hilean (3) = (1)*(2)	Gizarte Segurantz. afiliatuak (4)	Ahalegina: €/hilean afiliatuko (3)/(4)
2003	436.200	691,2	301.501.440	874.200	344,89
2004	440.900	733,2	323.267.880	889.600	363,39
2005	449.200	771,8	346.692.560	911.900	380,19
2006	464.400	806,1	374.352.840	933.200	401,15
2007	471.900	843,0	397.811.700	957.900	415,30
2008	479.400	898,3	430.630.638	967.900	444,91
Ald. % 07	1,6	4,6	6,3	2,6	3,5
Ald. % 08	1,6	6,6	8,2	1,0	7,1

Iturria: Lan Eta Inmigratio Ministerioa.

2007an baino %5,9 gehiago; zenbateko hori Gizarte Segurantzak EAE-n egiten dituen transferentzia arruntak %98,9koa da. Zenbateko hau EAEko BPGren %9,3koa izan da (2007an %9,2), eta azken bosturtekoan %41,9ko hazkundera izan du. Prestazioetara bideraturiko zenbatekotik, %93,4 (6.045 milioi euro) kotizaziopeko pentsioetarako da (%+6,1 2007ari dagokio-

nez), eta gainerako %6,6 beste prestazio batzuetarako. Horien barruan, zatirik handiena (%61) Aldi Baterako Ezintasunerako prestazioetarako da (eta, gero, beste prestazio batzuetarako, adibidez, Amatasuna/Aitatasuna, Haurdunaldiko Arriskua eta Edoskitzaroa eta Familia). Ehuneko horiek ia ez dira batere aldatu azken urteotan.

EAEn Gizarte Segurantzako kotizaziopeko pentsioen onuradun kopuruari dagokionez, 2008an kopuru osoa 479.400 pertsonakoa izan da, aurreko urtean baino %1,6 handiagoa. Pentsio motaren arabera, ezintasun iraunkorreko jasotzaile kopuruak %1,1eko hazkundera izan du azken urtean; erretiroko prestazioen jasotzaile kopuruak %2ko hazkundera izan du, eta alarguneko prestazioen jasotzaile kopuruak, berriz, %1,2ko hazkundera. Aldiz, urte honetan ere, zurtasuneko kotizaziopeko pentsioaren jasotzaile kopurua 15.700 pertsonara jaitsi da (%-6).

Batez besteko zenbatekoak hileko 55,3 euroko hazkundera izan du 2008an, eta hileko 898,5 eurokoa da; horrek %6,6ko hazkundera adierazten du, 2007ari dagokionez.

Erretiroaren ondoriozko pentsioaren aldetik (Gizarte Segurantzako kotizaziopeko pentsioen jasotzaile guztien %60,7k jasotzen dutena), 2008an horien batez besteko zenbatekoa hileko 1.023,70€-koa da, eta EAErako hileroko batez besteko zenbatekoaren %48,6 da, Laneko Kostuaren "soldatak" osagaiari dagokionez (INEK Laneko Kostuari buruzko Urteroko Inkestan kalkulazten duena). Osagai hori hileko 2.107,39€-koa da, eta EAEko 2008ko batez besteko soldataren hurbilketatzat har daiteke.

2008an pentsioduntzat alta hartuta duten pertsonen erretiroko pentsioa soilik kontuan hartuta, batez besteko zenbatekoa 1.051,70€ da (Estatuko datua, ez baitago EAEri buruzko informaziorik). Horrek Laneko Kostuaren Inkestan Estatuturako ezarritako "soldatak" osagaiaren %58,3 adierazten du. Ratio hori EAEn pentsio berrien eta batez besteko soldataren artean mantenduz gero, erretiroa 2008an harturiko pertsonen batez besteko pentsioa 1.228€-koa izango litzateke, eta erretiroko pentsioen guztizkoa, berriz, 1.023€-koa da.

Bestalde, pentsioen batez besteko zenbateko guztiek gora egin dute 2008an, baina intentsitate desberdinekin: alargun-

tasuneko, erretiroko eta zurtasuneko pentsioek %6-7ko hazkundera izan dute (batez besteko hazkundera %6,6koa izan da); ezintasuneko pentsioa gutxiago hazi da, %5, eta hileko batez bestekoa 1.033,40€-koa izan da.

Horri dagokionez, batez besteko pentsioa, 1983an (EAEn 157,38€, eta Estatuko batez bestekoa 138,29€) Lanbide arteko Gutxieneko Soldata (193,29€) baino apur bat txikiagoa izan ondoren, azken hori baino tasa askoz ere handiagoetan hazi da, eta KPIren gainetik ere hazi da. 2008ko abenduan, EAEko batez besteko pentsioak (905,27€) %6,5eko hazkundera izan du,

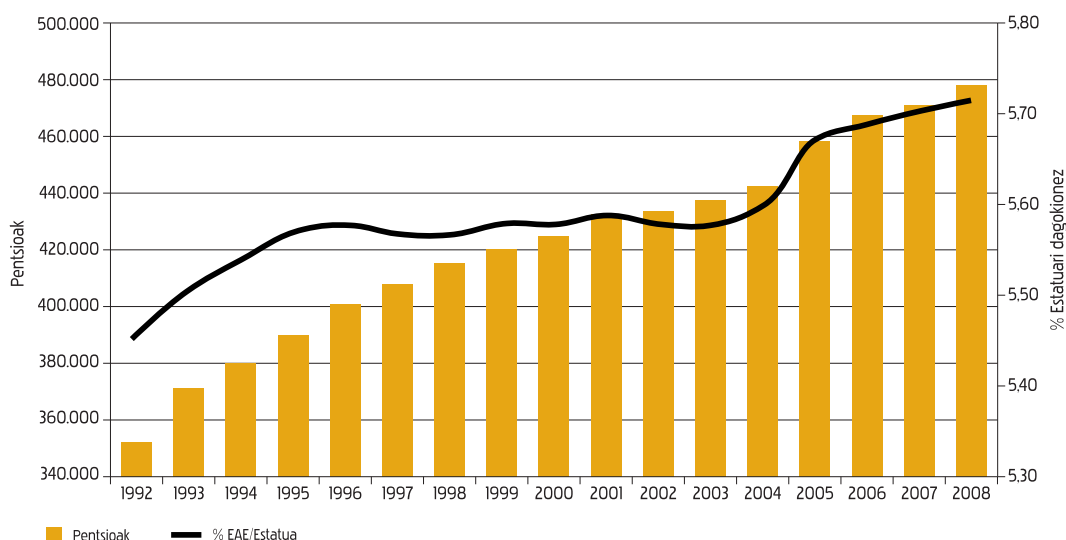
IV.2.6. LAUKIA. PENTISIO KOPURUA ETA B.B. ZENBATEKOAK ARAUBIDEAREN ARABERA. EAE-ESTATUA KONPARAZIOA. 2008KO ABENDUA

	Pentsio kopurua	B. b. pentsioak	
		Zenbat. (€)	Estatuaren %
OROKORRA	331.819	1.053,20	121,4
AUTÓNOMOAK*	78.337	579,55	114,6
NEKAZARITZA*	1.420	470,95	97,2
ETXEA	5.916	449,30	100,2
ITSASOA	13.366	967,88	121,9
LI ETA LG	15.345	931,39	111,7
SOVI	37.424	331,11	98,6
IKATZA	272	887,72	69,5
GUZTIRA	483.899	905,27	124,8

Iturria: GSIN.

* Uztailaren 4ko 18/2007 Legearekin, Nekazaritza Araubide Bereziko norberaren konturako langileak Autonomoen Araubide Berezira igaro dira.

IV.2.2. Grafikoa. Kotizaziopeko pentsioen eta estatuko guztizkoarekiko garrantziaren bilakaera EAE-n

Iturria: LAN ETA INMIGRAZIO MINISTERIOko datuetan oinarrituz eginda.

2007ko abenduari dagokionez; urte batetik besterako KPIren aldaketa, berriz, %1,9koa izan da hilabete horretara arte.

2.2. Kudeaketa transferituta duten gizarte segurantzako prestazioak: kotizazio gabeko prestazioak

Kotizazio gabeko prestazioak inoiz ere kotizatu ez duten edo kontribuziopeko prestazioak lortzeko aldi nahikoan kotizatu ez duten pertsonen egiten zaizkie, pertsona horiek bizirauteko balibide nahikorik ez dutenean.

Halako prestazioek, errenta ekonomikoa ez ezik, osasuneko edota farmaziako laguntzarako eta gizarte-zerbitzuetarako eskubidea ere sortzen dute; hortaz, beharizan-egoera batekiko estaldura integrala eskaintzen dute. Pentsio horiek Estatuko abenduaren 20ko 26/1990 Legearekin sortu dira, eta lege horrek 26/1985 Legearekin (Gizarte Segurantzaren Egitura eta Babes Ekintza Arrazionalizatzeko Premiazko Neurriei buruzko Legea) hasitako erreformak osatu zituen; babeseko kotizazio gabeko maila antolatu zen, premia-egoeran zeuden eta lanbideko edo kotizazioko sistemarik ez zuten pertsonen prestazioak eman ahal izateko. Horrela, adineko pertsonen edo ezinduen aldeko eskubide subjektiboa sortu zen.

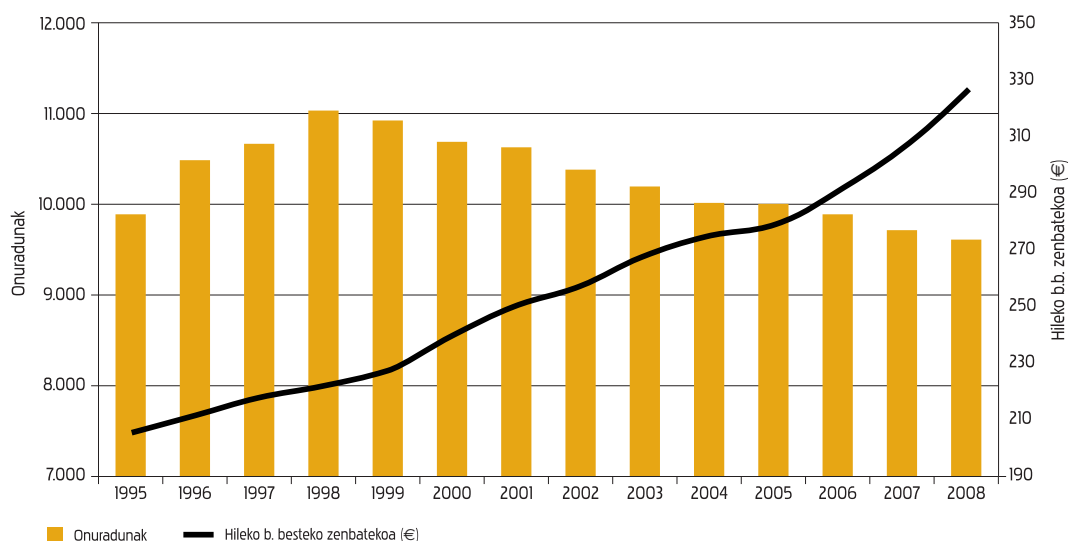
Gizarte-babeseko sistema hori unibertatsala denez, ez da beharrezkoa alde aurretik kotizatzea, prestazioak jasotzeko eskubidea edukitzeko; gainera, kotizazio gabeko izaera duenez, zenbatekoa Estatuko Aurrekontu Orokorrei buruzko Urteroko Legeetan finkatzen da. Finantziazioa, berriz, Estatuak egiten du oso-osorik, eta Gizarte Segurantzak kasuan kasuko transferentziak jasotzen ditu bertatik, 26/1990 Legeko Zortzigarren Xedapen Gehigarrian ezarritakoaren arabera, eta Toledoko Ituneko gomendioak kontuan hartuta.

Estatuan IMSERSOk kudeatzen ditu, eta EAEn, erakunde horren funtzioen eta zerbitzuen transferentzia egin ondoren, prestazioen onarpena, kudeaketa eta finantziazioa Foru Aldundien eta EAEko Administrazio Nagusiaren eskumenekoak dira. Kotizazio gabeko prestazio horiek hiru motakoak dira: Gizarte Segurantzaren kotizazio gabeko pentsioak, laguntzako pentsioak eta EGL prestazioak. Jaso beharreko zenbatekoa kasuan kasuko egoeraren eta errentaren arabera ezartzen da.

2.2.1. Kotizazio gabeko Prestazioak Gizarte Segurantzaren

Garrantzitsuenak, bolumena eta zenbatekoa kontuan hartuta, EAEko Foru Aldundiek emandako kotizazio gabeko pentsioak dira, kotizazio gabeko prestazio guztien artean. Diru-sarrera nahikorik ez duten pertsonentzat izaten dira (urteko diru-sarrera guztien batuketa pentsioaren urteroko zenbatekoa baino txikiagoa denean esaten da diru-sarrerak ez direla nahiko), eta euren zenbatekoa gero eta handiagoa da urte batetik bestera. Kotizazio gabeko pentsioaren onuradunak, EAEn bizi direnak, emakumeak dira gehienbat; hain zuzen ere, onuradun guztien %64 emakumeak dira, eta ehuneko hori Estatuko batez bestekoa baino 8 puntu baxuagoa da. Feminizazio-tasa hori Estatu osoko baxuena da, Ceutako hiri autonomokoaren atzetik. Gainera, IMSERSOren fitxategian adierazitakoaren arabera, onuradun gehieneko egoera zibila "ezkongabea" da (ia %50). Horrela, EAE salbuespena da, Gaztela eta Leonekin, Errioxarekin eta Galiziarekin batera, Estatuko kotizazio gabeko pentsiodun gehieneko egoera zibilar dagokionez. Gainerako erkidegoetan ezkongabeak dira nagusi. Halaber, alargunek EAEn pentsiodun guztien multzoan duten partaidetza (%9) egoera zibil hori duten gizonena baino askoz ere handiagoa da, hain zuzen ere, lau aldiz handiagoa. Era berean, banan-

IV.2.3. Grafikoa. Kotizazio gabeko pentsioak EAEn. Onuradunen eta B.B. zenbatekoen bilakaera

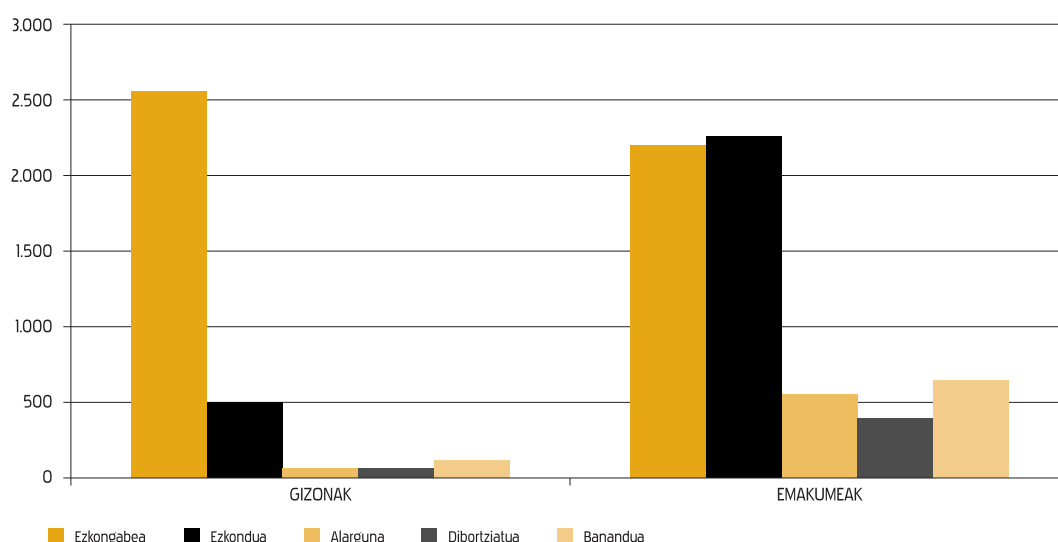
Iturria: LAN ETA INMIGRAZIO MINISTERIOA.

**IV.2.7. LAUKIA. GIZARTE SEGURANTZAKO KOTIZAZIO GABEKO PENTSIOAK EAE-N:
ADIERAZLE NAGUSIAK**

	ONURADUNAK ABENDUAN		B. B. ZENB. ABENDUAN (€)		ZENB. OSOA (€-AK MILIOITAN)	
	ERRETORIOA	BALIAEZINT.	ERRETORIOA	BALIAEZINT.	ERRETORIOA	BALIAEZINT.
2005	4.696	5.331	260.7	296.7	17,4	21,8
2006	4.549	5.389	272.4	308.2	17,7	23,0
2007	4.363	5.379	285.7	317.4	18,0	24,0
2008	4.303	5.330	309.8	339.6	19,0	26,0
Ald. % 06/07	-4,1	-0,2	4,9	3,0	1,7	4,3
Ald. % 07/08	-1,4	-0,9	8,4	7,0	5,6	8,3

Iturria: LINMko eta EUSKO JAURLARITZAko datuekin eginda.

IV.2.4. Grafikoa. Gizarte Segurantzako kotizazio gabeko pentsioen jasotzaileen banaketa EAEn, sexuaren eta egoera zibilaren arabera. 2008

Iturria: EUSKO JAURLARITZA, LINMko datuekin.

dutako eta dibortziaturiko emakumeen presentzia gizonena baino askoz ere handiagoa da.

Bestalde, erretiroko pentsioa jasotzen duten pertsonarik gehienak 70-79 urte bitartekoak dira (gutxizkoaren %50). Gainera, emakumeen nagusitasuna adin talde guztietan gelditzen da agerian, %80 inguruko proportzioekin, eta, gainera, 85 urtetik gorako titularren %90 emakumeak dira. Ezintasuneko pentsioen onuradunen kasuan, %73k 30-49 urte dituzte, eta adin tarterik ugariena 35-44 urte bitartekoena da. Gainera, 50 urtetik gorakoei dagokionez, ezintasuneko kontribuzio gabeko pentsiodunik gehienak emakumeak dira.

Ezintasun mailari dagokionez, kotizazio gabeko ezintasuneko pentsiodunen %65ek, Euskal Autonomia Erkidegoan, %65-74 bitarteko elbarritasun maila dute; proportzio hori Estatu Autonomia Erkidego guztien arteko bigarren proportziorik txikiena da. Gaztela-Mantxakoaren ostean.

2008an, onarturiko kotizazio gabeko pentsio kopurua 9.633koa izan da, 2007an baino 109 gutxiago, eta horien barruan EAEko biztanleria osoaren %0,5 sartzen da. Erretiroko pentsioak, abenduan, 4.303 izan ziren, eta ezintasunekoak 5.330. Oro har, aurreko urtean baino pentsio gutxiago onartu dira, baina murriztapena ez da handia izan. Estatuari dagokionez, 9.633 pentsio horiek %2 dira (2007an baino hamarren bat gutxiago). Lurraldeka, ehuneko Bizkaian %63koa, Gipuzkoan %26koa eta Araban %11koa da.

Kotizazio gabeko pentsioen gehieneko zenbatekoak Estatu osorako ezartzen dira urtero. 2008rako, hileroko 336,33€ ezarri ziren, erretiroko eta %65eko edo hortik gorako ezintasuneko. Halaber, %50eko osagarria onartzen da %75eko edo hortik gorako ezintasuneko pentsioetarako, beste pertsona baten laguntza behar denean. Gainera, onuradunak bere errentak edo diru-sarrerak baditu, zenbatekoa beste horrenbeste mu-

rrizten da. Murritzapena egin arren, pentsioa ezarritako pentsioaren %25ekoa izango da gutxienez (hilean 84,08€).

EAEn, 2008ko abenduan pentsiodun bakoitzari ordaindutako batez besteko zenbatekoa 339,6€-koa izan zen ezintasunagatik, eta 309,8€-koa erretiroagatik; azken hori lehenengoetariko batzuk aipaturiko osagarria jasotzen dutelako da txikiagoa. Bi pentsioen zenbatekoen batuketa, gutxi gorabehera, kotizaziopeko pentsioaren arloan kontzeptu berberengatik jasotakoaren %30ekoa izan zen.

Bestalde, 2006an, EAEn 45 milioi euroko gastua egon da kotizazio gabeko pentsioetan (2007an baino 3 milioi gehiago), eta horiek honelaxe banatu dira: 19 milioi erretiroko pentsioetan eta 26 ezintasuneko pentsioetan. Pentsio horien zenbatekoa Estatuan egindako gastu osoaren %2koa da, eta pentsio kopuruak ere ehuneko horixe dauka. Kotizaziopeko pentsioen kasuan, EAEn erretiroko eta ezintasuneko pentsioetan egindako gastua Estatuko gastu osoaren %7 ingurukoa da (ehuneko horiek ez dira aldatu aurreko urtetik).

EAEn halako pentsioen onuradun kopuruak 1999an lortu zuen gehienekoa, eta, guztira, 10.972 pertsona izan ziren. Harrezkero, kopurua murrizten joan da, baina ez tasa oso handietan; horrela, 2008an 2007an baino %1,1 pentsio gutxiago onartu dira. Pentsiodun kopuruak izandako murriztapen hori ez da islatu 2008ko gastuan, gastu horrek %7,1eko hazkundera izan baitu aurreko urteari dagokionez. Estatuan hazkundera %4koa izan da.

2.2.2. Gizarte Ongizateko Funtseko laguntzako prestazioak

Gizarte Segurantzak dituen laguntzako pentsioak, Foru Aldundiei transferitu zaizkienak, banakako diru-laguntzak dira, aldian behingoak eta mugagabeak, eta zaharrei (65 urtetik

gorakoak) eta gaixoei edo erabateko ezintasuna dutenei ematen zaizkie, horiek bizirauteko baliabiderik ez dutenean (urteko diru-sarrera guztien batuketa batez besteko pentsioaren urteko zenbatekoa baino txikiagoa denean). Kotizazio gabeko pentsioen kasuan, beharrezkoa da Estatuan legez bizitzea (bertan, gutxienez, 10 urte bizitzea —ezintasunaren kasuan 5 urte—, betiere eskabidea egin baino lehenago 2 urteetan, gutxienez), eta laguntza hauei dagokienez, ostera, baldintza bakarra onuradunak EAEko udalerriren batean erroldaturik egotea da, eta, beraz, onuradunen artean atzerriko nazionalitatea dutenak, errefuxiatuak eta aberriko gabekoak sartzen dira, EAEn bizitzeko baimena dutenak.

Halako prestazioak apurka-apurka murrizten ari dira, 5/1992 ELD indarrean sartu ondoren indargabeturik gelditu baitziren, eta, beraz, urte horretatik aurrera alta berririk egon ez delako; horrela, garai hartan onarturiko pentsioak soilik mantentzen dira, kotizazio gabeko pentsioak jasotzea aukeratu ez dutenak, eta horiek, oro har, zenbatekorik handienekoak dira.

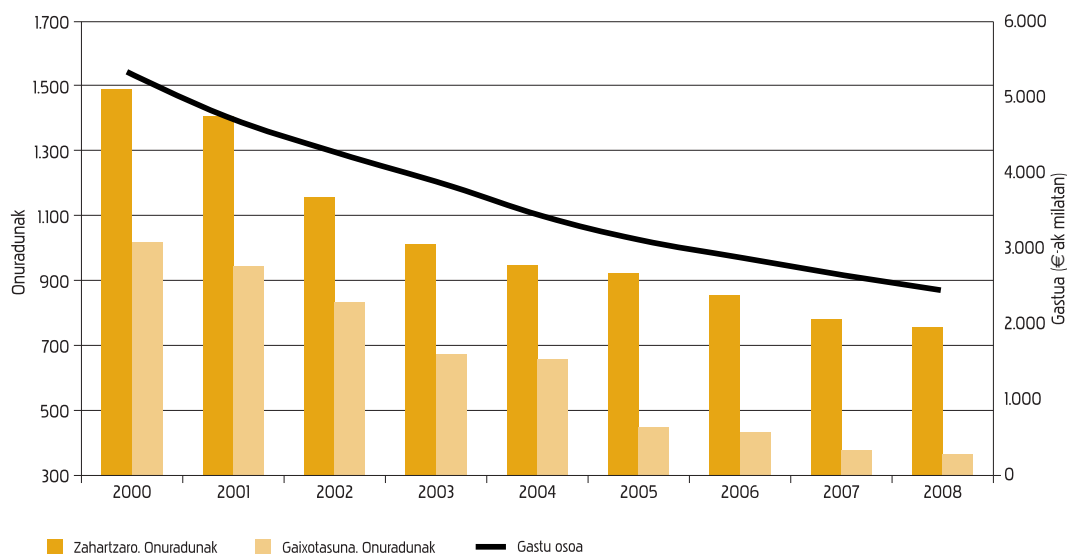
2008ko abenduan, EAEn zaharren aldeko 772 pentsio eta gaixoen aldeko 286 pentsio mantentzen dira; guztira, 1.158 dira, aurreko urtean baino 43 gutxiago. Laguntzaren zenbatekoa hileko 149,86€-koa izan da 2008an (1992tik honako zenbateko bera), eta pertsona horiek, gainera, urtean aparteko bi ordainketa dituzte.

EAEko Foru Aldundien Gizarte Ongizateko Funtseko laguntzako pentsioen zenbateko osoa 2,5 milioi eurokoa izan zen 2008an, aurreko urtean baino %7,4 txikiagoa.

2.2.3. EGL prestazioak

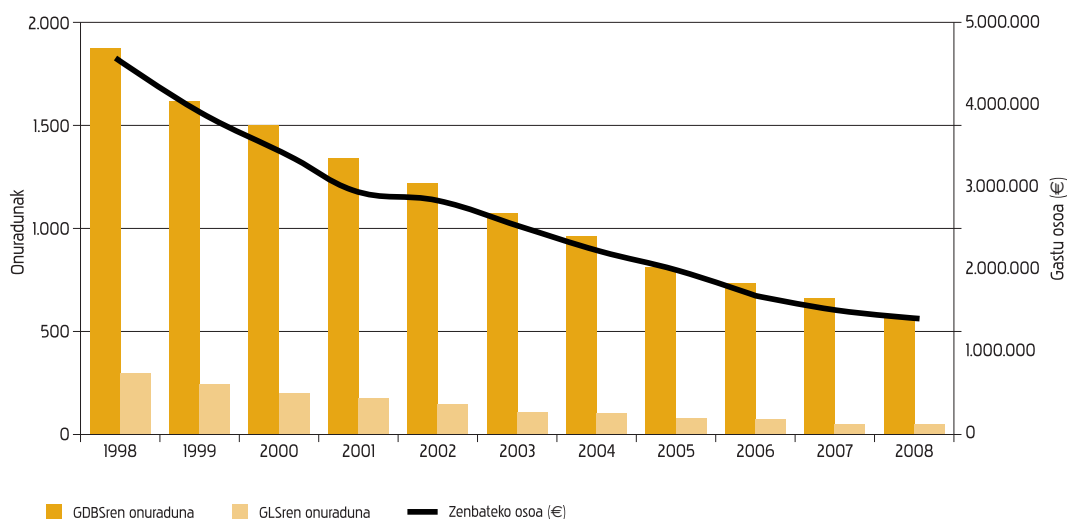
Elbarriak Gizarteratzeari buruzko 13/82 Legean (EGL) onarturiko prestazioen jasotzaileak, Legearen izenak bera dio-

IV.2.5. Grafikoa. Gizarte Ongizateko Funtseko pentsioak: onuradunaren eta gastu osoaren (euroak milatan) bilakaera

Iturria: Eusko Jaurlaritzak, Foru Aldundietako datuekin.

IV.2.6. Grafikoa. EGL prestazioak: GDBS-ren eta GLS-ren onuradun kopuruaren eta gastu osoaren bilakaera

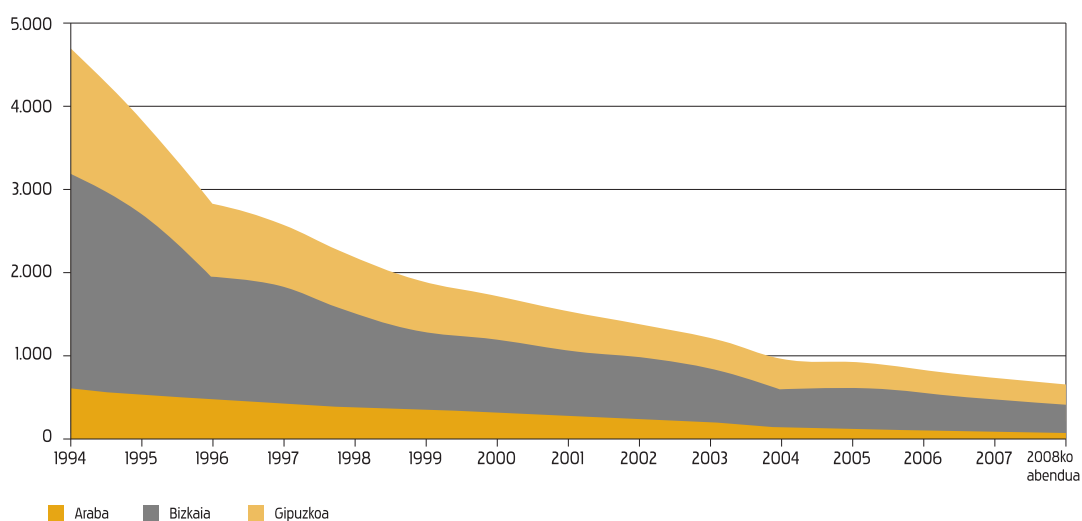

Iturria: EUSKO JAURLARITZAko datuetan oinarrituz eginda.
GDBS: Gutxieneko Diru-sarrerak Bermatzeko Sorospena.
GLS: Gainontzekoari Laguntzeko Sorospena.

enez, %65etik gorako ezintasuna duten 18 urtetik gorako pertsonak dira, horien urteko baliabideak lanbide arteko gutxieneko soldataren %70etik beherakoak direnean (elbarriaren ardurapean beste pertsona batzuk egonez gero, ardurapeko bakoitzeko %10eko hazkundea). Prestazio horiek hileko zenbateko finkoa dute 1995etik, gutxieneko diru-sarrerak bermatzeko sorospenerako; zenbateko hori 149,86 eurokoa da (sorospenaren onuradunak antzeko prestazio ekonomikoa jasotzen duenean, sorospenean finkaturiko

zenbatekoak beste horrenbesteko murriztapena izango du), eta 58,45 eurokoa gainerako pertsonaren laguntzagatiko sorospenerako. Mugikortasuneko eta garraioko gastuak konpentsatzeko sorospena urterik urtera gaurkotzen da, eta 2008an hileko 56,14 eurokoa izan zen, 2007an baino %13,3 handiagoa. Sorospen guztietan 12 hileko ordainketa dago, gehi aparteko beste bi ordainketa, gutxieneko diru-sarrerak bermatzeko sorospenaren eta gainerako pertsonaren laguntzarako sorospenaren kasuan.

IV.2.7. Grafikoa. EGL prestazioen* onuradun kopuruaren bilakaera, lurralde historikoen arabera

Iturria: EUSKO JAURLARITZAko datuetan oinarrituz eginda.
(*) GDBSko (Gutxieneko Diru-sarrerak Bermatzeko Sorospena) eta GLSko (Gainontzekoari Laguntzeko Sorospena) prestazioak bakarrik.

Sorospen hauek Estatuko 26/1990 Legea indarrean sartu zenean indargabetu ziren; lege horren bidez, Gizarte Segurantzaren kontribuzio gabeko prestazioak ezarri ziren. Hala eta guztiz ere, data hori baino lehen sorospen horien onuradunak ziren pertsonak aukera dute onuraduntzat jarraitzeko edo kotizaziopeko pentsioa eskatzeko, baina ez da indargabeturiko babes-ekintzen onarpen berririk egongo. Hori dela eta, Gizarte Ongizateko Funtseko laguntzako prestazioen kasuan gertatzen den bezala, EGL prestazioen onuradun kopurua txikiagoa da urterik urtera.

Laguntza hauek honako lau modalitate hauetan jaso ahal dira:

- Gutxieneko diru-sarrerak bermatzeko sorospena (GDBS). Prestazio honen onuradunak %65etik gorako ezintasuna duten 18 urtetik gorakoak dira, horien baliabide pertsonalak Ondore Anitzeko Errentaren Adierazpen Publikoaren (OAEAP) %70etik beherakoak direnean, edo %100etik beherakoak izanez gero, baldin eta norbait euren ardurapean badute. 2008rako, OAEAPk hileko 516,90€ finkatu zituen. 2008ko abenduan laguntza hori 605 pertsonak zuten onartuta (aurreko urtean baino 69 pertsona gutxiago).
- Gainontzekoari laguntzeko sorospena (GLS). Aldian behingo prestazio honen jasotzaileak aurreko ataleko badintzak bete eta, gainera, %75etik gorako ezintasuna duten pertsonak

dira. 2008ko abenduan, laguntza hori 75 pertsonak zuten onartuta (aurreko urtean baino 10 gutxiagok).

- Mugikortasuneko eta garraio-gastuak konpentsatzeko sorospena (MGGKS). %33tik gorako ezintasuna duten pertsonen ohiko bizilekutik kanpo joateko dituzten gastuei aurre egiteko sorospena da, pertsona horiek baliabide ekonomikorik ez dutenean, 3 urtetik gorakoak direnean eta taldeko garraioak erabiltzeko zailtasun larriak dituztenean.
- Osasun-laguntza eta farmazia-prestazioa. Foru Aldundiek onarturiko prestazioa da, baina Osakidetzako osasun-zerbitzuek egiten diete (ez du kostu ekonomikorik sortzen) %33tik gorako ezintasuna duten pertsonen, pertsona horiek Gizarte Segurantzaren Sistemaren aplikazio-eremuaren barruan ez daudenean. Helburua, hain zuzen ere, onuradunen osasuna kontserbatzeko eta sendatzeko zerbitzuak eskaintzea da, kasu bakoitzean ezartzen diren osasuneko eta errehabilitazio eta farmaziako laguntzen bidez.

2008an, EAEn EGLren 680 onuradunak ondoren adierazitakoaren arabera banatu dira: 603 GDBSren prestazioetan, 77 GLSren prestazioetan eta 28 MGGKSren prestazioetan. Sorospen horien murriztapena handia izan da, orain dela hamarkada bat 5.000 onuradun baino gehiago baitzegoen. 2008an, prestazio horien ondoriozko nominen zenbateko osoa 1,4 milioi eurokoa izan da (2007an baino %8 gehiago).

3. POBREZIAREN ETA GIZARTE BAZTERKERIAREN AURKAKO NEURRIAK EAE-N

Pobrezia desoreka ekonomikoei eta diru-sarrera mailarik baxue-
neko biztanleriari lotuta egon da beti. Hala eta guztiz ere,
azken urteotan, gure gizartean izandako aldaketekin batera
(ekonomian, gizartean eta familian izandako aldaketak) mar-
jinazio-mekanismo berriak sortu dira; horietan, beste zenbait
faktorek, eta ez bakarrik ekonomikoak, gizarte-bazterkeriako
prozesuak eragiten dituzte. Gaur egun, pobrezia buruz hitz
egitea errealitate-mosaiko konplexura hurbiltzea da: errealita-
te horien artean, desoreka ekonomikoa ez ezik, "bazterkeria"
kontzeptua ere sartzen da, hain zuzen ere, "gizarte-eskubideak
gauzatzeko ezintasuna edo ez-gaitasuna, batez ere, lanerako
eskubidea; baina baita hezkuntza, heziketa, kultura, osasun,
etxebizitza duin eta gizarte-babeserako eskubidea ere".

EAE-n pobrezia, marjinazioari eta gizarte-bazterkeriari aurre
egiteko tresna nagusien artean, hau da, Gizarte Zerbitzuen
Legen, Bazterkeriaren aurkako Legea eta Gizarte Eskubideen
Gutunaren Legea ezarritako tresnen artean, orain arte,
Oinarrizko Errenta eta Gizarte Larrialdiko Laguntzak (GLL) dau-
de, pobrezia aurkako borrokarako plan integratuean jasotako
gutxieneko diru-sarrerak bermatzeko programak.

Horiek ez ezik, gizarteratzeko, heziketarako eta laneratzeko
programak ere badaude, partaideen (horretarako enpresa
bereziak sortzea aurreikusita dago), udalen eta bazterkeria-
egoeran edo horren arriskuan dauden pertsonen arteko hit-
zarmenen bidezkoak. Halako tresnak, batik bat, AUZOLAN pro-
gramaren bidez garatzen dira; programa horren jasotzaileak
honako hauek dira: Oinarrizko Errenta eskubidearen titularrak,
Oinarrizko Errenta eskubidearen titularrekiko independentea
den bizikidetzaren kideak edo bazterkeria-arriskuan
dagoen edozein pertsona (gizarteratzeko eta laneratzeko hit-
zarmena sinatu duena).

2008an, pobrezia eta bazterkeria dagokionez, Diru-sarrerak
Bermatzeari eta Gizarteratzeari buruzko abenduaren 23ko
18/2008 Legea onetsi da. Horren helburu nagusiak ho-
nako hauek dira: alde batetik, Diru-sarrerak Bermatzeko eta
Gizarteratzeko Euskal Sistema sortzea, sistema autonomo-
tza, horren kudeaketan gizarte- eta enplegu-zerbitzuek parte
hartuta, eta herri-administrazioen beste arlo batzuen lankide-
zarekin; bestetik, Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko
Euskal Sistemaren funtzionamenduko printzipioak eta egitura-
zko oinarriak ezartzea, eta hiritarrei prestazio ekonomikoak eta
gizarteratzeko eta laneratzeko tresnak bermatzea, berdintasun
eta ekitate-irizpideetan oinarrituz, lurralde osoan modu homo-
geneoan aplikatuko direla segurtatzeko neurriak hartuta.

Lege berriaren funtsezko beritasunak honako hauek dira:

1. Diru-sarrerak Bermatzeko Errentaren bi modalitatean artiku-
latzea, oinarrizko bi irizpidetan oinarrituz: batetik, bizikidetzaren
unitatean lanaren eraginezko diru-sarrerak egotea ala ez

egotea, eta, bestetik, modalitate bakoitzak gizarteratzeko
eta laneratzeko hitzarmenarekin duen lotura mota. Horrela,
honako hau izango dugu:

- Alde batetik, Gizarteratzeko eta Gizarte Babeserako Oinarrizko
Errenta; laneko errenten ondoriozko baliabide ekonomikorik
ez duten pertsonak eta bizikidetzaren unitateak izango dira jaso-
tzaileak, baldin eta horien hileko diru-sarrera maila Oinarrizko
Errentaren zenbatekora heltzen ez bada. Prestazio horrekin
batera, gizarteratzeko eta laneratzeko laguntza bereziak
aplikatuko dira, horretarako hitzarmen baten esparruan,
baldin eta kasuan kasuko gizarte-zerbitzuak, beharizanen
diagnostikoa egin ondoren, aurkakoa erabakitzen ez badu.
Oinarrizko Errenta lanbide arteko gutxieneko soldataren bes-
tekoa izango da, baldin eta bizikidetzaren unitatea osatzen du-
ten pentsiodunen diru-sarrerak eta baldintzak nahikoak ez
badira pentsiodun horiek bizitza duina edukitzeko, eta une
horretan laneratzeko modukoak ez badira.

- Bestetik, Laneko Diru-sarreraren Errenta Osagarria; laneko
errentak eduki arren Oinarrizko Errentara heltzen ez den hi-
leroko diru-sarrera maila duten pertsonak dira jasotzaileak.
Prestazio hau laguntza berezien aplikazioari lotuta egongo
da, eta laguntza horien helburua, berriz, laneko egoera hobet-
zea izango da, enplegu-zerbitzuek esku hartuta; halaber,
gizarte-zerbitzuak bidezkoa dela uste duenean, gizartera-
tzeko beste laguntza batzuk ere aplikatuko dira.

Diru-sarrerak Bermatzeko Errentaren bi modalitateak artiku-
latzearen (errenta horrek berez ez dakar prestazio berriak
integratzea, egoera oso anitzak antolatzea eta argitzea baizik,
orain arte Oinarrizko Errentaren barruan modu bereizigabea-
n landu diren egoerak) helburu nagusia, bestalde, sistemaren
kudeaketa arinagoa izango dela bermatzea da.

2. Etxebizitzaren Prestazio Osagarria (EPO), beharizanik han-
diena duten pertsonen (hau da, diru-sarrera bermatzeko
errentaren titularrei) etxebizitza bermatzeko. Prestazio ho-
nek, horrela, orain arte Gizarte Larrialdiko Laguntzak (GLL)
babesturiko beharizanik gehienak bermatzen ditu, baina
oraingoa, gainera, eskubidea da: horren bidez, halaber,
GLLek euren izaera berezia berreskuratuko dute.

Diru-sarrerak Bermatzeko Errentak laguntzako babes-izaera
duela aintzat hartuta, horren arauketa eta inplementazioa
Autonomia Erkidegoak gizarte-laguntzaren arloan duen esku-
menean oinarritzen da; izan ere, babesten dituen egoera guz-
tien ezaugarri komuna bizikidetzaren unitate jasotzailearen diru-
sarrera maila txikiagia izatea da, unitate horrek diru-sarreraren
bat duenean, horien jatorria edozein izanik ere. Oinarrizko
Errenta berriaren helburua, pentsiodunek eta euren ardura-
peko beste pertsona batzuek eraturiko bizikidetzaren unitatei
dagokionez, ez da pentsioak osatzea, laguntza espezifiko
ematea baizik, diru-sarreraren urritasuna gainditzeko laguntzako.
Era berean, Errenta Osagarriaren kasuan, horren helburua ez
da soldataren osagarria edo langabeziako sorospena izatea,
diru-sarreraren urritasuna gainditzeko laguntzako laguntza es-

¹ Maiatzaren 22ko 12/1998 Legea, Gizarte Bazterkeriaren aurkakoa.

pezifikoa ematea baizik, eta urritasun hori, halako kasuetan, soldata maila baxuaren ondoriozkoa izaten da.

EPOri dagokionez (gaur egun, gizarte-laguntzako eskumene-tan babestuta), prestazio hori Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko Euskal Sistemaren barruan gelditzeko, beharrezkoa izango da etxebizitza-politika publikoan antzeko edo beste mota bateko neurriak ez artikulatzea (talderik zaurgarrien edo baztertuenen etxebizitza-beharrizan hori babes-ten duten neurriak).

Eskumen-esparruaren barruko azken elementu aipagarria haxe da: diru-sarrerak bermatzeko errenta eta etxebizitzaren prestazio osagarria prestazio subsidiarioak eta, bestela, osagariak izatea, indarreko legerian ezarritako baliabide eta presta-zio ekonomiko guztiei dagokienez (titularrenak edo horren bizikidetzak-unitateko edozein kiderenak izan daitezkeen ba-liabideak eta prestazioak). Bestalde, halako prestazioek azken babes-sarea osatzen dute, eta, beraz, ezin izango dira beste prestazio edo laguntza batzuekin osatu.

3.1. Pobreziaren eta bazterkeriaren aurkako prestazioak²

3.1.1. Oinarrizko Errenta

Lehenko Gizarteratzeko Gutxieneko Diru-sarrera ordeztu duen *Oinarrizko Errenta* (Gizarte Eskubideen gutunari buruzko abenduaren 27ko 10/2000 Legearen bidezko ordezkpena) EAEn urtebetetik beherako antzinasunarekin erroldaturik daudenei ematen zaie, horiek oinarrizko beharrizanei eta gizarteratze-

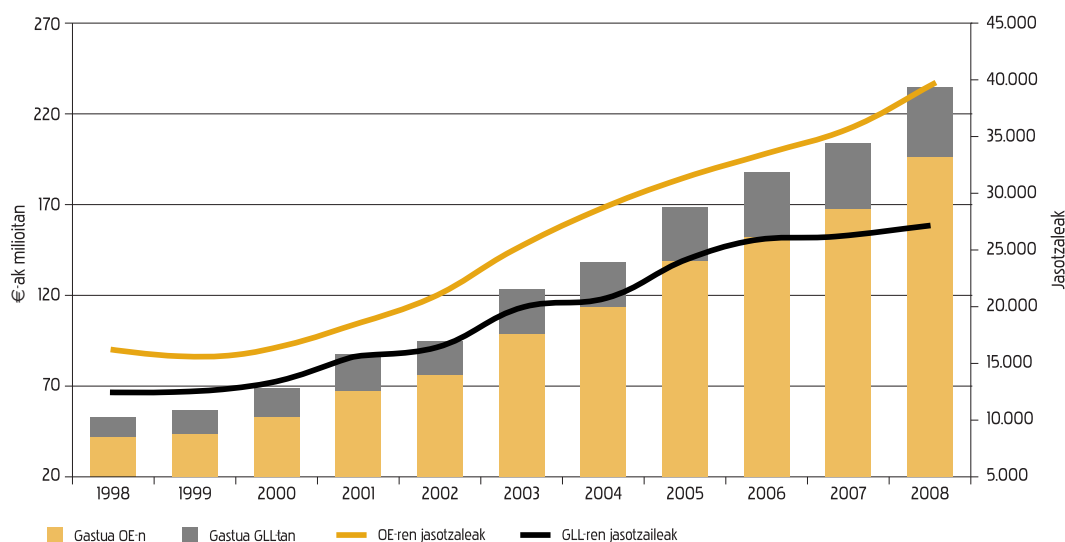
eta laneratze-prozesuaren eraginezko beharrizanei aurre egi-teko baliabide nahikorik ez dutenean.

Laguntza hau jasotzeko, beharrizan-egoeraren ziurtagiria behar da, oinarrizko gizarte-zerbitzuek eman behar dutena, baita (salbuespenezko kasuetan izan ezik) gizarteratze- eta laneratze-hitzarpenetako partaidetza ere, gizarteratze eta laneratze hori errazteko eta beharrizan-egoeratik irteten ahal izateko. Oinarrizko Errenta eskuratzeko baldintza orokorren ar-tean, erreferentziako urtean, aipatzekoa da 23 urtetik gorakoa izatea, eta beharrezko zenbatekoa jasoko da urteko lanbide arteko gutxieneko soldataren %88 bermatzeko urtean, hama-bi hiletan, baita horren %25 bigarren pertsonarentzat eta %10 hirugarrenarentzat eta hortik aurrerako pertsona bakoitzaren-tzat ere³.

Oinarrizko Errenta prestazio independentea da lan-jardueraren edo gizarte-prestazioen eraginezko errentarik ez dutenentzat (besteak beste, Gizarte Segurantzako kotizazio gabeko pen-tzioak); gainera, prestazio osagarria ere bada, mota bateko edo besteko diru-sarrerak Oinarrizko Errentaren zenbatekora iristen ez direnean.

Oinarrizko Errentaren familia jasotzaile kopurua 39.715koa izan da 2008an, eta horrek %10,3ko hazkundera adierazten du aurreko urteari dagokionez, urte horretan 36.004 bizikidetzak-unitateri eman baitzitzaizen laguntza. Lurraldeka, jasotzaileek gehienak Bizkaian daude (28.048 jasotzaile, eta EAEko osoko %70,6). Bestalde, unitate jasotzaileen kopuruak 2007tik izan-

IV.3.1. Grafikoa. Urteroko jasotzaile kopuruaren eta gastuaren bilakaera (euroak milioietan), oinarrizko errentari eta gizarte larrialdirako laguntzei dagokienez

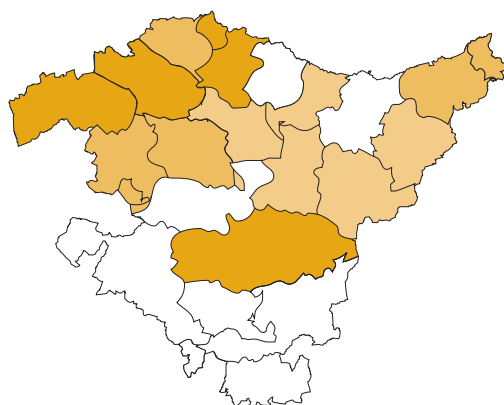

Iturria: Gizarteratze Zuzendaritzako datuetan oinarrituz egida. EUSKO JAURLARITZA.

² Diru-sarrerak Bermatzeari buruzko Lege berria 2008ko abenduan onetsi zenez, 2008ko pobreziaren eta bazterkeriaren aurkako prestazioei buruzko informazioa, oraindik ere, aurreko araudiaren arabera egituratuta dago.

³ Honako lege honek aldatutako zenbatekoa: "Ekainaren 22ko 4/2007 Legea, *Gizarte Bazterkeriaren aurkako 12/1998 Legea eta Gizarte Eskubideen Gutunari buruzko abenduaren 27ko 10/2000 Legea aldatu dituen*".

Gráfico IV.3.2. Jasotzaile-tasa eskualdearen arabera

● %1.28tik □ %2.52ra (4) ● %0.88tik □ %1.28ra (5)
● %0.45etik □ %0.88ra (5) ○ %0.25etik □ %0.45era (5)

Iturria: Geuk eginda, Lan, Justizia eta Gizarte Segurantzza Sailaren (2007) eta Eustaten (2005) datuetan oinarrituz.

dako hazkundera handiagoa izan da Araban: %23koa, aurreko urteari dagokionez; Bizkaian %10,6 eta Gipuzkoan %8,2. 2008an Oinarrizko Errentaren kontzeptuan ordaindutako zenbateko osoa 197,3 milioi eurokoa izan da (2007an baino %17 gehiago); bizikidetzaren jasotzaile bakoitzari emandako batez besteko zenbatekoa 502,08€-koa izan da, eta hori 2008rako finkaturiko Lanbide arteko Gutxieneko Soldataren %71,7 da (aparteko ordainketak hainbanatuta). Oinarrizko Errentaren bidez ordaindutako zenbatekoen lurralde-banaketa bat dator unitate jasotzaileen banaketarekin; horrela, gastuaren ehunekorik handiena Bizkaia iri dagokio.

guztizkoaren %76,4rekin, gero Gipuzkoari (%13,2) eta azkenik Arabari %9,8).

Bestalde, Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzza Sailak, 2007an, 2006ko prestazioari buruzko datuak eta lagin adierazgarriari egindako inkestan oinarrituz, “Oinarrizko Errentaren jasotzaileei buruzko ikerketa” egin zuen, eta horrek aukera ematen du oinarrizko profila, lanerako profila eta beste ezaugarri interesgarri batzuk ezagutzeko⁴.

Lehenengo eta behin, Oinarrizko Errentaren jasotzaileen profilari dagokionez, gehienak Bizkaian erroldaturiko emakumeak, immigranteak eta adin nagusikoak dira. Diru-sarrera maila baxuko pertsonak dira, eta horien herena 16 urtetik beherako seme-alabekin bizi da, gizarte-arazo anitzak dituzten familietan: tratu txarrak, drogazaletasuna... Gainera, arazo ekonomiko onduoriz, jasotzaileetarako batzuk argi barik gelditu dira, kredituak eskatu behar izan dituzte, enbargoak jasan dituzte...

Arazo hauek halako pertsonetarako batzuen dute eragina: beste jasotzaile batzuen kasuan, aldiz, ez da gizarte-bazterkeriako egoera, arazo ekonomikoak baizik, baina horiek, azkenean, bazterkeria-egoera eragin dezakete. Oinarrizko Errenta eta beste baliabide batzuk egon ezean.

Laneko egoerari dagokionez, jasotzaileen %15 inguruk erretiroa hartuta dute, eta antzeko ehunekoak etxeko lanak egiten ditu, ordaindu gabekoak. Adina kontuan hartuta, herena berrogeita hamar urtetik gorakoa da; adin horretan, lan egiteko adina izan arren, oso zaila da lan-merkatuan sartzea, batez ere laneko heziketa eta esperientzia urriak izanez gero.

3.1.2. Gizarte Larrialdiko Laguntzak

Gizarte Larrialdiko Laguntzak (GLL) aldi behingoak ez diren prestazioak dira; euren helburua oinarrizko beharrian espezi-

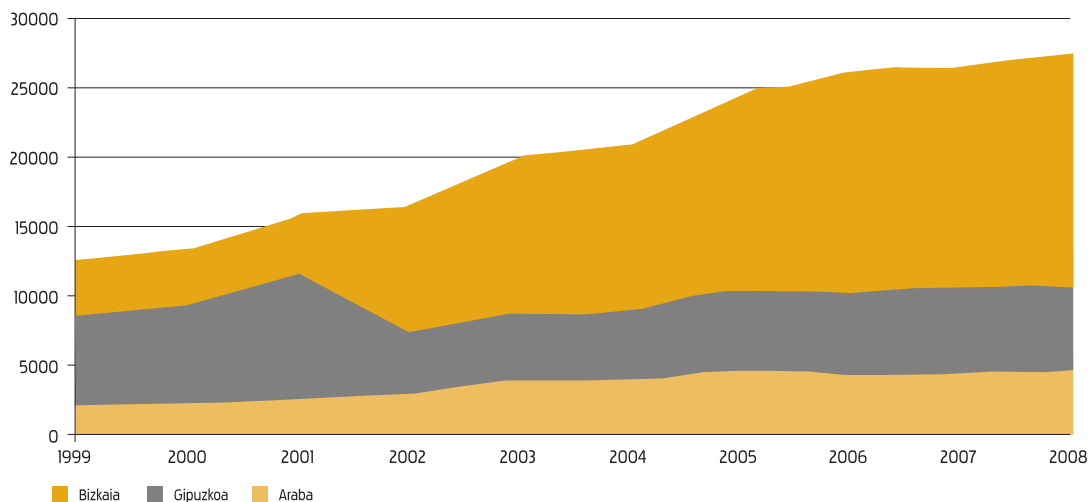
IV.3.1. LAUKIA.

Jardueraren oraingo egoera	Gizona		Emakumea		Guztira	
	N	%	N	%	N	%
Norberaren konturako lana (autonomoa)	13	2,4	25	1,9	38	2,0
Kontratua merkatu normalizatuan duen soldatapekoa	69	12,9	235	17,6	304	16,3
Kontratua laneratze-enpresan edo enplegu-zentro berezian duen soldatapekoa	9	1,7	23	1,7	32	1,7
Kontraturik gabeko langilea (garbiketa, azokatxoa, txatarra, familia-laguntza)	34	6,4	103	7,7	137	7,3
Langabetua (lan bila)	247	46,2	425	31,9	672	36,0
Ikasten (lan bila ez)	5	0,9	14	1,1	19	1,0
Erretiroduna, pentsioduna (lan bila ez)	107	20,0	176	13,2	283	15,1
Etxeko lanak (lan bila ez)	4	0,7	286	21,5	290	15,5
AUZOLANeko partaidea	1	0,2	1	0,1	2	0,1
Beste bat	43	8,0	45	3,4	88	4,7
Ed/Ee	3	0,6	0	0	3	0,2
Guztira	535	100	1.333	100	1.868	100

Iturria: Oinarrizko Errentaren jasotzaileei egindako inkesta (2007).

⁴ Ikerketa zehatzago aztertzeko, irakurri EAEko 2007ko Memoria Sozioekonomikoa.

IV.3.3. Grafikoa. Gizarte larrialdiko laguntzak: jasotzaile kopuruaren bilakaera lurraldeka

Iturria: Gizarteratze Saila. EUSKO JAURLARITZA.

IV.3.2. LAUKIA. OINARRIZKO ERRENTAREN ETA GIZARTE LARRIALDIKO LAGUNTZEN ERABILTZAILE KOPURUAREN ETA GASTUAREN BILAKAERA EAE-N

	Oinarritzko errenta			GLL		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Jasotzaile kopurua*						
Araba	3.933	4.206	5.175	4.353	4.547	4.670
Gipuzkoa	5.673	5.869	6.492	5.976	6.183	6.102
Bizkaia	24.218	25.929	28.048	15.765	15.668	16.528
GUZTIRA	33.824	36.004	39.715	26.094	26.398	27.300
Gastua (euroak milioitan)						
Araba	14,59	16,28	19,43	4,82	4,88	5,31
Gipuzkoa	22,36	23,53	26,08	8,07	8,32	8,61
Bizkaia	116,75	128,75	151,78	22,11	22,81	24,08
GUZTIRA	153,70	168,56	168,56	35,00	36,00	38,00

(*) Urtean zehar laguntzak jasotzen dituen bizikidetz-unitate edo familia kopurua.

Iturria: EUSKO JAURLARITZAko Lan eta Gizarte Gaietako Saila. Gizarteratze Zuzendaritza.

fikoei aurre egitea da, batez ere etxebizitzarekin zerikusia duten beharrianen, beharrianok gastuei aurre egiteko baliabide nahikorik ez duten pertsonen bat-batean sortzen zaizkienean, baldin eta gastuok beharrezkoak badira gizarte-bazterkeriako egoerak aurreikusteko, ekiditeko edo arintzeko. Halako laguntzek izaera finalista dute, eta jatorrizko helbururako baino ezin dira erabili.

Halako laguntzetan sartzen diren gastuak honako hauek dira:

- Ohiko etxebizitza edo bizilekua erabiltzeko eta mantentzeko gastuak (alokairuak, kredituen interesak eta amortizazioak, energia, ura, estolderia, zaborrak, komunitatea...).
- Ohiko etxebizitzaren edo bizilekuaren epe luzerako bizigarritasunari eta oinarritzko ekipamenduari loturiko gastuak (altzariak, linea zuriko etxetresna elektrikoak, oinarritzko instalazioak, edo horiek egokitzeko edota konpontzeko gastuak).

- Aparteko, ezusteko eta ez-ohiko beharrianetarako gastuak, beharrianok oinarritzkoak direnean eta sistema publikoak ordaintzen ez dituztenean (arropa, hezkuntza, heziketa edo osasun-laguntza, edo antzeko besteren bat, baldin eta, Oinarritzko Gizarte Zerbitzuen ustez, ezinbestekoak badira gizarte-marjinazioko egoerak aurreikusteko, ekiditeko edo arintzeko).

2008an halako laguntzek 27.300 jasotzaile izan zituzten (aurreko urtean baino %3,4 gehiago); horietatik 16.528 Bizkaian (guztizkoaren %60,5), 6.102 Gipuzkoan (%22,4) eta 4.670 Araban (%17,1).

2008an Gizarte Larrialdiko Laguntzetarako emandako zenbatekoa, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Nagusiko aurrekontuen konturakoa, 38 milioi eurokoa izan da, aurreko urtean baino 2 milioi handiagoa (%5,6ko hazkundea). Onuradun

bakoitzeko ordaindutako urteko batez besteko zenbatekoa 1.392 eurokoa izan da, 2007an baino %2 handiagoa.

3.2. Gizarteratzea sustatzeko programak

3.2.1. AUZOLAN programa

Programa hau prestazio ekonomikoen (Oinarrizko Errenta eta GLL) jasotzaileak eta bazterkeria-egoeran zeuden beste pertsona batzuk laneratzeko abiatu zen. Programa uztailaren 30eko 199/2002 Dekretuaren bidez arautzen da, baita abuztuaren 31ko 166/2004 Dekretuak (bazterkeria-egoeran edo horren arriskuan dauden pertsonak laneratzeko Dekretua) sarturiko aldaketaren bidez ere.

2008an beste Kontsulta Erakunde bat homologatu da (guztira 32), eta, gainera, bazterkeria-arriskuko 822 pertsonari (2006an baino 61 gehiago) lan-kontratua egiteko laguntzak eman dira. Deialdi honetako laguntzen jasotzaileak, guztira, 98 proiektu izan dira (aurreko urtean baino 9 gehiago), EAEko 51 erakunderen bitartez (udalak edo mankomunitateak eta udal-zerbitzuen taldeak). Erakunde horiek emandako zenbateko osoa 9,5 milioi eurokoa izan da (2007an baino %17,9 gehiago).

Azken batean, azken bederatzi urteotan, Programak 52 milioi euro bideratu ditu jatorrizko helburuak betetzeko, eta 6.000 onuradun izan ditu. Eusko Jaurlaritzako Justizia, Lan eta Gizarte Segurantza Sailak (Programaren arduraduna), 2007an, AUZOLANen ebaluazioa aurkeztu zuen, 2002-2005erako; bertako ondorioen artean, aipatzekoa da programaren ekarpen nagusia bertan parte hartzen duten pertsonen laneko trebakuntza eta itxaropenak hobetzea dela.

3.2.2. Gizarteratze Programen kudeaketa errazteko indartze-programa

Programa honen helburua oinarrizko gizarte-zerbitzuetan teknikariak eta langile osagarriak kontratatzeke diru-laguntzak ematea da, gizarteratzeko eta laneratzeko hitzarmenak eta beste programa batzuk errazago kudeatzeko.

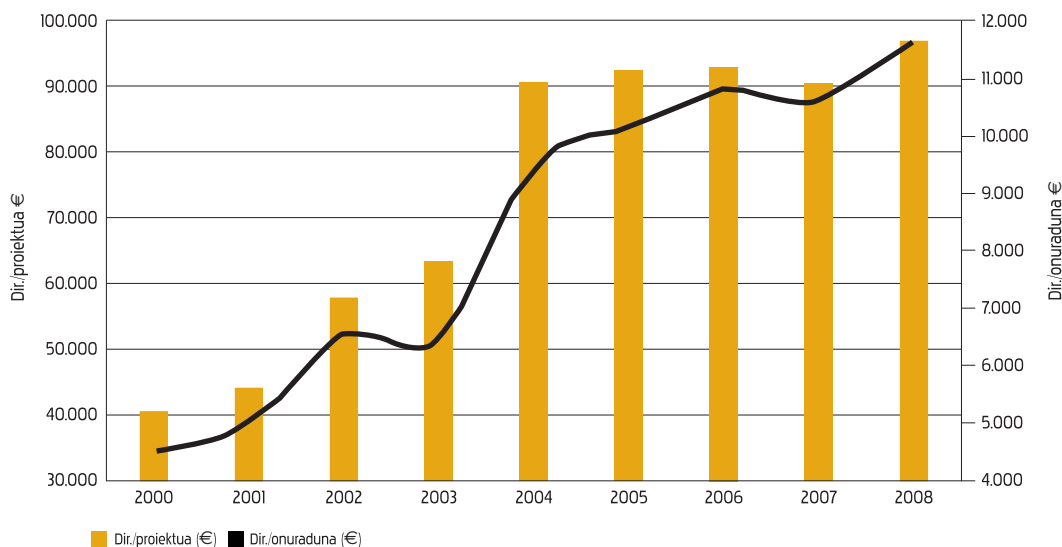
2008ko apirilaren 7ko 65. zenbakiko EHAAn programa horren deialdia argitaratu zen, 2008rako. Deialdi horretan oinarrituz, lanaldi osorako edo lanaldi erdirako 138 teknikari eta 83 administratibo kontratatzeke laguntzak eman dira, Autonomia Erkidegoko 82 erakundetara (udalak edo mankomunitateak, kuadrillak, par-

IV.3.3. LAUKIA. AUZOLAN PROGRAMA: EMAITZEN URTEROKO BILAKAERA

	2006	2007	2008	Ald. % 06/07	Ald. % 07/08
Proiektuak	68	89	98	30,9	10,1
Erakundeak	36	48	51	33,3	6,3
Onuradunak	591	761	822	28,8	8,0
Dir. / Onuraduna (€)	10.740	10.641	11.621	-0,9	9,2
Dir. / Proiektua (€)	93.344	90.986	97.473	-2,5	7,1
G. OSDA (€-ak milioitan)	6,35	8,10	9,55	27,6	17,9

Iturria: Gizarteratze Zuzendaritzako datuekin eginda. EUSKO JAURLARITZA.

IV.3.4. Grafikoa. Auzolan programa: onuradun eta proiektu bakoitzeko bilakaera (€).

Iturria: EUSKO JAURLARITZAKO datuetan oinarrituz eginda.

tzuzergeroak edo udalerrietako zerbitzu taldeak). EAEko udalerririk gehienak barruan biltzen dituzten erakunde horiei emandako zenbateko osoa, 2008an, 5,87 milioi eurokoa izan da.

Ondoren, Gobernu Kontseiluak, 2008ko urriaren 14an egin-dako bileran, baimena eman zuen EAEko udalerrirei 1,45 milioi euroko zuzeneko diru-laguntza emateko, eta, horrela, EAEko udaletako, mankomunitateetako, kuadrilletako eta udal taldeetako oinarritzko gizarte-zerbitzuetako langileak kontratatzeke; horren helburua ekainaren 25eko 8/2008 Legea indarrean sartzearen ondoriozko aparteko lan-kargari erantzuna ematea da. Guztira, emandako zenbatekoa 7,31 milioi eurokoa izan da.

3.2.3. Gizarteratze eta Laneratze Enpresak sortzeko eta mantentzeko laguntzak

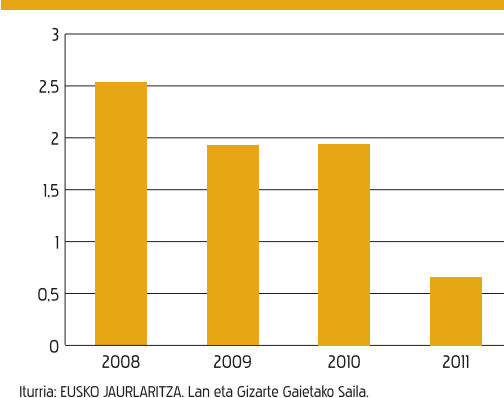
Azken urteotan, Espainiako estatuan eklosio handia egon da Gizarteratze eta Laneratze Enpresen arloan. Alde batetik, zenbait autonomia-erkidegok (besteak beste, EAE) halako enpresak arautu eta onarpen eta diru-laguntza bereziak eman dizkiete; gainera, halako enpresa kopuruak hazkunde esponentziala izan du⁵.

Gizarteratze eta Laneratze Enpresen helburu nagusia lan-merkatuan sartzeko zailtasunak dituzten pertsonak gizarteratzea eta laneratzea da. Halako enpresen ezaugarri nagusia euren helburu sozialaren dualtasuna da: alde batetik, enpresaren berezko jarduera ekonomikoa egiten dute, eta, bestetik, bazterkeria-arriskuan dauden pertsonak gizarteratzen eta laneratzen dituzte.

Euskal Autonomia Erkidegoan, Eusko Jaurlaritzako Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzako sailburuaren 2002ko abenduaren 11ko Aginduaren bidez, Gizarteratze eta Laneratze Enpresak sortzeko eta mantentzeko laguntzak arautu dira. Agindu hori abenduaren 26ko 305/2000 Dekretua garatzeko ezarri zen, eta, azen dekretu horren bidez, gizarteratze- eta laneratze-enpresen kalifikazioa arautu, horietan sartzeko prozedura ezarri eta halako enpresen erregistroa sortu da. Azaroaren 11ko 182/2008 Dekretuak indargabetu egin du 305/2000 Dekretua, abenduaren 13ko 44/2007 Legearen baldintzetara egokitzeke, eta lege hori Gizarteratze eta Laneratze Enpresen araubidea arautzeari buruzkoa da.

Laguntza hauen helburua halako enpresei laguntza-formulak eskaintzea da, euren ezaugarrietara eta beharrianetara egokiturikoak, eta eurentzat berariaz diseinaturiko diru-laguntzak arautzen dituzten oinarriak ezartzea. Esparru horretan, erakunde sustatzaileentzako diru-laguntzak aurreikusten dira, gizarteratze- eta laneratze-enpresak sortzeko, baita halako enpresetarako diru-laguntzak ere, iraun ahal izateko.

IV.3.5. Grafikoa. EAEko gizarteratze-enpresak: 2008an onetsitako laguntzak. Euroak milioitan

Tresna hauekin, Eusko Jaurlaritzak gizarteratzeke eta laneratzeke modalitate berezi hau hedatu nahi du; bertan, pertsona bat halako enpresa batean sartzea, bai inoren konturako langileztat eta bai kide langileztat edo laneko kideztat, lan-kontratu baten bidez gauzatzen da, eta, lehenengo eta behin, gizarteratze- eta laneratze-hitzarmena sinatzen da.

2008an EAEn 3 enpresa berri kalifikatu eta erregistratu dira, eta beste 3 ez dira onartu; horrenbestez, Eusko Jaurlaritzako Gizarteratze eta Laneratze Enpresen Erregistroan, 2008aren amaieran, aurreko urteko enpresa kopuru bera zegoen, hain zuzen ere, 53 enpresa. Horietatik 9 Araban, 12 Gipuzkoan eta 32 Bizkaian.

Martxoaren 25eko Aginduaren bidez, 2008rako, Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzako sailburuaren 2002ko abenduaren 11ko Aginduan ezarritako laguntzetarako deialdia egin zen; agindu horren bidez, gizarteratze- eta laneratze-enpresak sortzeko eta eusteko laguntzak arautu dira. Laguntzen gehieneko zenbatekoa 9,36 milioi eurokoa da, eta horietatik 2008an 3,86 milioiko kreditua ordainduko da; 2009rako kreditua 2,35 milioiokoa izango da, 2010erako beste horrenbestekoa, eta 2011rako, azkenik, 800.000 eurokoa.

Azkenik, Eusko Jaurlaritzako Lan eta Gizarte Gaietarako Sailak emandako datuen arabera, 2008an 43 gizarteratze- eta laneratze-enpresetarako laguntzak eman dira, eta horien eraginpean 454 pertsona gelditu dira, enpresa horien kontratupeko laneratzea egiten dutenak. 2008rako laguntzak 2,5 milioi eurokoak dira, eta 2008-2011rako 7,1 milioi euroko laguntza-konpromisoa sinatu da.

⁵ Retolaza et al (2008): "Eficiencia en las empresas de inserción y apoyo público". Zerbitzuan aldizkaria, 2008ko abendua. EUSKO JAURLARITZA.

4. GIZARTE AURREIKUSPENENKO SISTEMA OSAGARRIAK EAE-N

EAE-n, gizarte-aurreikuspen osagarriko sistema pribatuko protagonista nagusiak borondatezko gizarte-aurreikuspeneko erakundeak (BGAE) eta horien barruko aurreikuspen-planak dira. EAEko zergadunek errentaren gaineko zergaren aitorpenean kentzen duten %92 inguru (gizarte-aurreikuspen osagarriko erakundeei egindako ekarpenen eraginezko murriztapena) BGAEetara bideratzen da. Gainerako %8 pentsioko planetara eta funtsetara, taldeko aseguru-kontratueta, mutualitateetara eta halakoetara bideratzen da. EAEko BGAEetara aplikatzeko moduko araudiaren arabera, erakunde horien helburu nagusia (irabazi asmorik gabekoa), derrigorrezko Gizarte Segurantza osatzen duten aurreikuspen-sistemen esparrutik kanpo, borondatezko eta gizarteko aurreikuspen-modalitatea gauzatzea da, kideak edo horien ondasunak ezustekoak eta aurreikusteko modukoak diren gertakarietatik babesteko. Gizarte Segurantzako sistema publikoen pentsio-plan pribatu osagarriak dituzten estatu guztietan bezala, EAE-n bi plan-modalitate nagusi daude: enplegu-aurreikuspenekoak edo okupaziokoak, hau da, langileei zuzendu eta enpresaren nahiz lan-harremanen arloan egituratzen direnak; eta finantza-erakundeek sustaturiko banakako aurreikuspen-planak edo kontu pertsonalak, eta horietan edozein pertsona fisikok har dezake parte. Gure legerian hirugarren modalitate bat ere badago, elkarturiko aurreikuspen-planak; horien bazkideak elkar-teetako, sindikatuetako eta halakoetako kideak dira, eta halako planek hedapen askoz ere txikiagoa dute. Enpleguko aurreikuspen-planen barruan, aldi berean, desberdintasun garrantzitsuak dituzten bi modalitate daude: emate

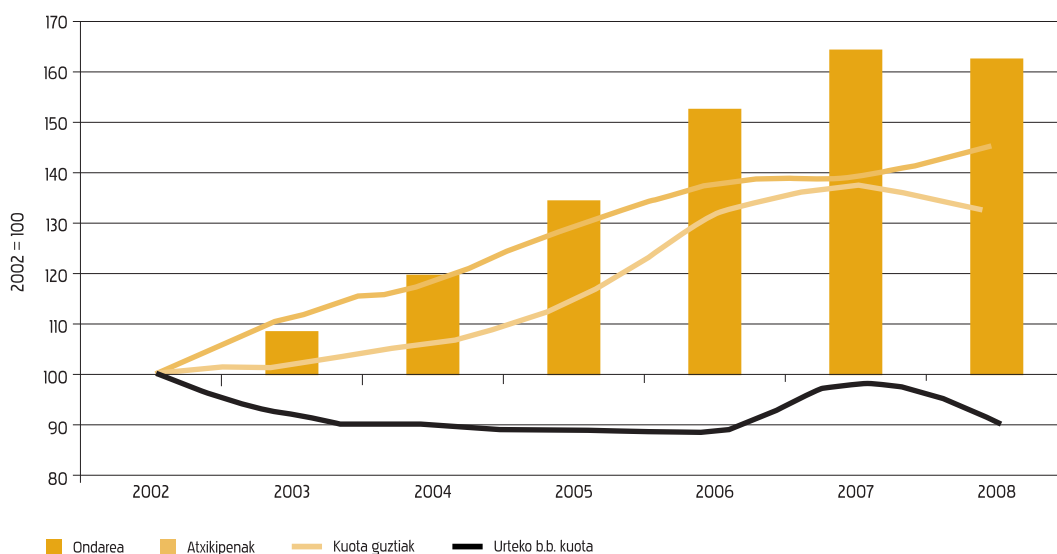
IV.4.1. LAUKIA. EKARPEN ETA EMATE ZEHAZTUKO ENPLEGU PLANAK. PERTSONA ELKARTUAK. 2006.

	EZ-ko planak	EMZ-ko progr.	Guztira
Jasotzaile Aktiboak	241.920	28.842	270.762
%	89,3	10,7	100,0
Jasotzaile Pasiboak	6.190	19.363	25.553
%	24,2	75,8	100,0
Etenda	70.002	182	70.184
%	99,7	0,3	100,0
Kideak Guztira	318.112	48.387	366.499
%	86,8	13,2	100,0

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

zehaztuko planak (EMZ) eta ekarpen zehaztuko planak (EZ). EMZko planak berebizikoak dira gizarte-babeseko sistema publikoen osagarritasuna lortzeko, antzeko ezaugarriak baitituzte: babes-erakundera elkarturiko pertsonaren arriskuaren transferentzia dago, eta prestazioak, oro har, langilearen lan-bizitzan oinarrituz kalkulatzen dira. Hori dela eta, hedapenik handieneko modalitatea da gizarte-aurreikuspeneko sistema pribatuetan tradizioa duten estatuetan. Plan tradizional horiei dagokienez, ekarpen zehaztukoek gero eta garrantzi handiagoa dute. Euren ezaugarri nagusia arriskua (biometrikoa eta finantzakoa) gehienbat bazkideak jasatea da; gainera, aldagai erabakigarria ekarpenaren zenbatekoa da, eta ezin da jakin zer prestazio kobratuko den, hori ordaindutako kuoten kapitalizazioaren ondorioz lorturiko errentagarritasunaren arabera izango baita. Halako planen

IV.4.1. Grafikoa. BGAEen bilakaera EAE-n. Oinarri-urtea: 2002

Iturria: Eusko Jaurlaritzako datuekin eginda.

IV.4.2. LAUKIA. BGAE-EN MAGNITUDE NAGUSIAK EAE-N. DATU FINKATUAK

	2004	2005	2006	2007	% 2004-05	% 2005-06	% 2006-07
Pertsona elkartuak*	1.059.766	1.162.565	1.225.429	1.241.510	9,7	5,4	1,3
Ekarpenak (€-ak milatan)	1.132.447	1.278.994	1.397.278	1.450.530	12,9	9,2	3,8
Ondarea (€-ak milatan)	12.871.137	14.469.881	16.216.923	17.659.170	12,4	12,1	8,9
Inb. Errent. Finkoan (€-ak milioitan)	7.124	7.069	8.373	:	-0,8	18,4	:
Inb. Errent. Aldag. (€-ak milioitan)	2.405	2.471	2.864	:	2,7	15,9	:
Gastua pentsiotan (€-ak milioitan)	269	272	316	:	1,1	16,2	:
BGAEn kopurua	204	199	185	185	-2,5	-7,0	0,0

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzako Saila.

(*) Pertsona bat BGAE batean baino gehiagotan egon daiteke. Bikoiztasunak kenduta, atxikitako pertsona kopuru erreala txikiagoa da.

hobari nagusia langileen lan-mugikortasuna ez oztopatzea da, langileak enpresa aldatzen duenean metaturik dituen eskubideak eramangarriak direlako¹.

EAEko gizarte-aurreikuspen osagarriko sisteman, enpleguko planik gehienak ekarpen zehaztuko planak dira: 2006ko datuekin, EZko 172 plan eta EMZko 51 plan. EZko planen nagusitasuna oraindik ere argiago ikusten da, bazkide kopurua (eratzikipenak) kontuan hartuz gero: enpleguko planen bazkideen %87k ekarpen zehaztuko plan bat dute, eta emate zehaztuko kasuan ehunekoa %13koa da.

2008ko behin-behineko datuen arabera, Memoria hau ixteko unean, EAEn 187 BGAE daude, EAEko BGAEen Erregistroan inskribatuta (2007an baino bi gehiago). Horiek 1,29 milioi kide dituzte (EAEko biztanleriaren %60,1); horietatik %60 banakako BGAEtan daude, eta %32 enpleguko erakundeetan; ondare osoa 17.216 milioi eurokoa da (BPGren %25,5, behin-behineko datuen arabera). 2007ko joera (EAEko BGAEen gaineko magnitude nagusien inguruko behin betiko informazioa urte hori buruzkoa), bestalde, sektoreko aldagai adierazgarrien hazkunde orokorrekoa da, gizarte-aurreikuspen osagarria EAEn ezartzeko prozesuak aurrera jarraitzen baitu, behintzat BGAEei dagokienez, hazkunde hori moteldu arren. Izan ere, 2008ko behin-behineko datuek jarri dutenez (Memoria ixteko uneko datuak), atxikipen kopuruan %4ko hazkundea egon arren, EAEko ondare osoa eta BGAEetarako atxikipena murriztu egin dira urte honetan (hurrenez hurren, %3,7 eta %2,5).

Bazkide kopuruak %1,3ko hazkundea izan du 2007an, eta dagoeneko 1,24 milioi baino gehiago dira; dena den, kontuan hartu behar dira atxikipenetan egon daitezkeen bikoiztasunak. Horietatik %60 banakako erakundeetan dira, %31 enpleguko BGAEenak eta gainerako %9 beste erakunde mota batzuenak.

Bestalde, ekarpenak 1,45 milioi eurokoak dira, aurreko urtean baino %3,8 handiagoak; ondarea, berriz, 17.659 milioi euroko da, 2006koa baino %8,9 handiagoa. Ondare hori ia zati berdinetan banatuta dago enpleguko erakundeetan eta banakako erakundeetan artean.

4.1. Aseguraturiko biztanleria

Eusko Jaurlaritzaren “*Euskadiko Gizarte Aurreikuspen Osagarria 2006an*” txostenak agerian jarri duenez, lehenengo eta behin, BGAEek eskainitako aurreikuspen-planetako bazkide kopurua 1,2 milioi pertsonakoa izan da 2006an. Zifra horrek, hala eta guztiz ere, ez ditu adierazten aurreikuspen-planak dituzten pertsona guztiak; izan ere, pertsona batek plan bat baino gehiago izan dezake BGAE berean, edo BGAE bat baino gehiago izan dezake; beraz, estatistika honetan behin baino gehiago zenbatuta agertuko da. Guztiarekin ere, eta lehen esan dugunaren arabera, 2008rako behin-behineko datuekin, Eusko Jaurlaritzak %60,1eko estaldura-tasa kalkulatu du.

Berriro ere 2006ko datuekin, aurreikuspen-planetako bazkide kopuru osotik, 746.999 “aktiboak” dira, hau da, kotizazioa edo

IV.4.3. LAUKIA. BGAE-EN DATUAK EAE-N, 07-12-31 (EUROAK MILATAN)

	Kop.	Bazkideak	Ekarpenak	Ondarea
ENPLEGUKO BGAE-AK	49	384.642	559.840	8.881.040
BANAKAKO BGAE-AK	45	736.153	886.070	8.767.580
GAINERAKO BGAE-AK	91	120.715	4.620	10.550
BGAEn GUZTIRA	185	1.241.510	1.450.530	17.659.170

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzako Saila.

¹ Bi modalitateek alde onak eta txarrak dituzte, eta, biak konbinatzeko, sistema mistoak diseinatu dira; halako sistemen helburua arriskuak alderdien artean banatzea da, gutxieneko errentagarritasunak bermatzeko edo prestazioen zantzuak emateko mekanismoak erabilia, aldagai sozioekonomiko batzuen jokabidean oinarrituz.

IV.4.4. LAUKIA. BGAE-EN AURREIKUSPEN PLANETARA ELKARTURIKO PERTSONAK. 2006

	Banakako planak	Enpleguko planak	Plan elkartuak	Aurreikuspen-planak guztira
Aktiiboak	472.666	270.762	3.571	746.999
Jasotzaileak	16.135	25.553	448	42.136
Etenda	340.867	70.184	909	411.860
GUZTIRA	829.668	366.499	4.828	1.200.995

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

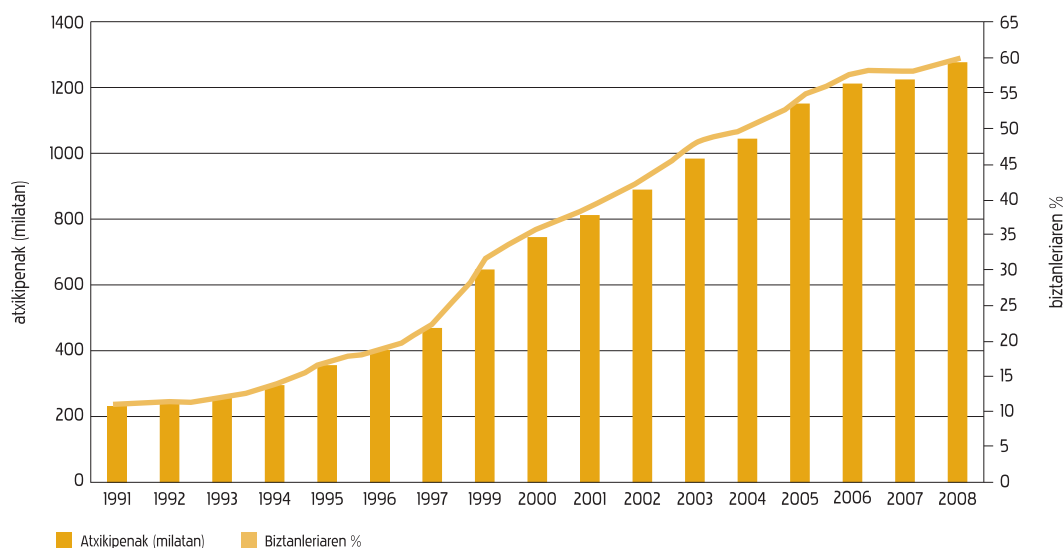
ekarpena egiten dute planean (%62,2): 42.136 pasiboak dira, alegia, aurreikuspen-planetatik prestazioren bat jasotzen dute (%3,5); eta 411.860 "etenaldiko" bazkideak dira, hain zuzen ere, aktiboen egoeran egonik ere ez dute ekarpenik egiten, baina euren eskubideak erakundean metatuta mantentzen dituzte² (%34,3).

Modalitatearen arabera, banakako aurreikuspen-planek nagusitasun handia dute sistemaren multzo osoan, kontuan hartuta euren 829.668 bazkideek bikoiztu egiten dutela enpleguko planetako bazkide kopurua. Desoreka hori apur bat txikiagoa da BGAEen barruko bikoiztasunak ezabatuz gero (BGAE berean aurreikuspen-plan bat baino gehiago duten pertsonak), kasu honetan, banakako BGAEetako bazkide kopurua 739.046koa da, hau da, banakako aurreikuspen-planetako bazkide guztien batuketa baino 90.622 gutxiago. Enpleguko BGAEetako bazkide kopurua ia ez da murriztu, eta guztira 365.623 dira.

Egoera hau banakako planen nagusitasun gero eta handiagoko joera baten barruan txertatzen da. EAEko aurreikuspen osagarriaren multzo osoan. 2005ean izan ezik (ItzARRI sortu zen urtea: EAEko Administrazio Nagusiko langileen BGAE, hasierako 75.000 bazkide baino gehiago dituen), banakako planetako bazkide kopurua enpleguko planetako bazkide kopurua baino gehiago hazi da. Oro har, 2006an, BGAEetako aurreikuspen-planetako bazkide kopuruak gorantz jarraitu zuen bi modalitateetan, hazkundearen eritimoa moteldu egin bazen ere.

Bestalde, etorkizunean pentsio ona edukitzeko, beharrezkoa da aldi behin eta etenik gabe zenbateko nahikoa ordaintzea eta ekarpen hori garajaz egiten hastea. Horri dagokionez, aurreikuspen-planetako bazkideen adina alderdi garrantzitsua da. Oro har, aurreikuspeneko aurrezpen-sistemetako partaide-tza handitu egiten da adinarekin, baina aurreikuspen-plane-

IV.4.2. Grafikoa. BGAEetako bazkideak diren pertsonak EAEn: Atxikipenak eta garrantzia, biztanleria osoari dagokionez

Iturria: EUSKO JAURLARITZAren eta EUSTATen datuekin eginda.

² Eusko Jaurlaritzaren txostenak dioenez, "etenaldian" dauden kide askok ez dute ekarpenik egin urte honetan; banakako planen kasuan, aurreikuspen-plana duten pertsonen %41ek baino gehiagok 2006an ez dute inolako ekarpenik egin euren planean. Hori kontabilizazio anitzak azaltzen du; izan ere, pertsona askok, BGAE berean edo desberdinean aurreikuspen-plan baino gehiago dutenez, horietariko batean baino ez dute ekarpena egiten. Hala ere, bikoiztasun horien ondorioak ezabatuta ere, urtean zehar ekarpenik egiten ez duen halako bazkide-ehuneko handiak aditzera ematen du nolabaiteko konpromiso eza dagoela, BGAE horietako bazkide askoren aurreikuspen osagarriarekin.

IV.4.5. LAUKIA. LAUKIA.ENPLEGUOKO AURREIKUSPEN PLANEN BAZKIDEAK, SEKTOREAREN ARABERA. 2006

	Ekarpen zehaztuko planak	Prestazio zehaztuko planak	Guztira
Sektore publ.	92.984	3.294	96.278
Sektore prib.	225.128	45.093	270.221
GUZTIRA	318.112	48.387	366.499

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osgarria Euskadin. 2006

tako modalitate batzuk beste zenbait baino egokiagoak dira gazteen partaidetza lortu ahal izateko.

Orokorrean, enpleguko aurreikuspen-planetako bazkideak banakako planetakoak baino gazteagoak dira; 35 urtetik beherakoek bazkide guztiekiko duten ehunekoa ia bi aldiz handiagoa da enpleguko planetan (%31,2), banakako planetan baino (%16,8). Horren ondorioz, enpleguko planetan 45 urtetik beherako biztanleria nagusitzen da, eta banakako planetan, berriz, 45 urtetik gorakoa.

Sexuaren arabera, pentsio osagarriko sistema pribatueta gehienak gizonak dira; hain zuzen ere, BGAEtan bazkide guztien %60 dira, eta gizonen nagusitasun hori nabarmendu egiten da enpleguko sistemetan, bertan emakumeak %36ra baino ez baitira iristen. Aldiz, Gizarte Segurantzako sistema publikoan, emakumeen afiliazioa %41,3koa izan da urte horretan. Alde hori BGAEak zerbitzu sektorean ezarkuntza urriagoa edukitzearen ondoriozkoa izan daiteke (sektore horretan gehienak

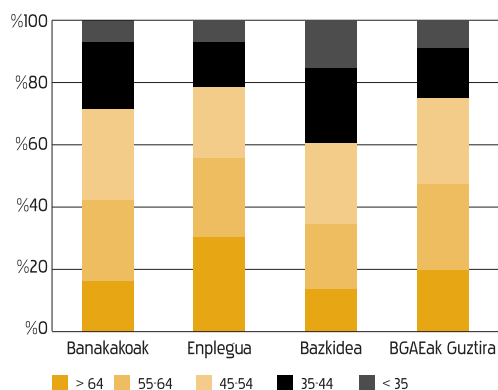
emakumeak). Banakako sistemetan, alderdi honi dagokionez, diskriminazio gutxiago dago.

Sektoreari dagokionez, enpleguko planetako bazkiderik gehienek (%73,7) sektore pribatuan egiten dute lan. Hala ere, gizarte-aurreikuspen osagarriaren ezarkuntza askoz ere handiagoa da sektore publikoan enpresa pribatuan baino: 2006an enpleguko aurreikuspen-planak zituzten herri-administrazioetako 96.278 langileek enplegu publiko ia osoa adierazten dute, eta enpleguko planak zituzten enpresa pribatueta 270.221 langileak, berriz, EAEko ekonomiako sektore pribatuko langileen %30era ere ez dira iristen.

Bestalde, beste arrisku mota batzuk babesten dituzten erakundeak kenduta (adibidez, suteak edo hiletak), BGAEek 64.623 prestazio eman dituzte 2006an, pentsioen eta "beste prestazio batzuk" deritzonaren artean³. Datu horri dagokionez, gogoratu behar da emandako prestazio kopurua ez datorrela bat prestazioen jasotzaile kopuruarekin, pertsona berak BGAE bateko edo batzuetako prestazio bat baino gehiago jaso ahal duelako.

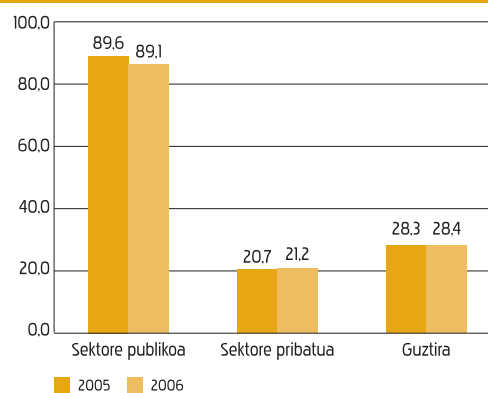
Prestaziorik gehien enpleguko BGAEek ematen dituzte, banakakoek baino bazkide eta ekarpen-egile askoz ere gutxiago eduki arren. Hori, batez ere, pentsioak kobratzeko moduaren eraginezkoa da; hain zuzen ere, enpleguko BGAEetan gehienak errenta moduan kobratzen dira, eta banakako BGAEetan, berriz, kapital moduan. Errenta moduan kobratutako pentsio bat bere iraupeneko urte guztietan zenbatzen da, eta kapital moduan kobratutako bat, berriz, behin bakarrik erregistratzen da⁴. BGAEek ematen duten prestazio motarik garrantzitsuenak, gastuaren zenbatekoa eta kopurua kontuan hartuta, pentsioak dira, eta, horien barruan, ugarienak erretiroko pentsioak.

IV.4.3. Grafikoa. BGAEetako bazkideak diren pertsonak EAEn, erakunde motaren arabera. Adinaren arabera banaketa. 2006

Iturria: Justizia, Lan eta Gizarte Segurantza Saila, EUSKO JAURLARITZA.

IV.4.4. Grafikoa. Enplegu-planetan ekarpenak egiten dituztenak, landun kopuru osoari dagokionez, sektorearen arabera, EAEn. %

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osgarria Euskadin. 2006.

³ Prestazioen jasotzaileak bazkide pasiboak edo "onuradunak" izan daitezke; hau da, BGAEetako bazkideak izan ez arren, bazkide batek sorturiko eskubideen kausadunak diren pertsonak, adibidez, alarguntasun-pentsioak edo beste pentsio "deribatu" batzuk jasotzen dituzten pertsonak.

⁴ Azalpen estatistiko hori ez ezik, azalpen substantiboagoa dago; hau da, enplegu-erakunde batzuen tradizio eta antzinatasun handiagoa. Esate baterako, Lagunarako (kooperatiben estaldura egiten duena) gainerako BGAEek (batez ere, banakakoak) baino heldutasun maila handiagoa lortu du dagoeneko.

IV.4.6. LAUKIA. BGAE-EK EMANDAKO PRESTAZIO KOPURUA. 2006

	Banakako BGAEak	Enpleguko BGAEak	Elkartuen BGAEak	BGAEEK guztira
Erretiroa	9.099	14.803	323	24.225
Baliaezintasuna	1.712	3.494	10	5.216
Alarguntasuna	3.213	6.018	22	9.253
Zurztasuna	159	398	6	563
Pentsioak guztira	14.183	24.713	361	39.257
Gaixotasunak	59	22.118	45	22.222
Langabezia	1.896	709	5	2.610
B. prestazio batzuk	442	92	0	534
B. prestazio b. guztira	2.397	22.919	50	25.366
Guztira	16.580	47.632	411	64.623

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria EAEn. 2006.

IV.4.7. LAUKIA. BGAE-EN PRESTAZIO KOPURUA, KOBRATZEKO MODUAREN ARABERA. 2006

	Banakako BGAEak	%	Enpleguko BGAEak	%	Elkartuen BGAEak	BGAEEK guztira	%
Kapital moduan	9.583	59,39	3.121	12,21	110	12.814	30,44
Errenta moduan	6.373	39,50	22.424	87,75	297	29.094	69,02
Modu mistoan	179	1,11	8	0,04	41	228	0,54
GUZTIRA	16.135	100,00	25.553	100,00	448	42.136	100,00

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

IV.4.8. LAUKIA. BGAE-ETAN URTERO EGINDAKO B.B. EKARPENAK EAE-N. EUROTAN

	2005	2006	Ala.%
BGAEEK guztira (PFEZ)	2.106	2.320	10,2
B. b. soldataren %	8,14	8,81	8,2
BGAEEK guztira (KDE)	1.754	1.862	6,2
B. b. soldataren %	6,78	7,08	4,4
Banakako BGAEak	1.809	1.906	5,4
EPSV Empleo	1.650	1.763	6,8
EPSV Asociados	2.351	3.714	58,0

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

Pentsio publikoak osatzeaz gain, BGAEek iraupen luzeko langabeziaren kontingentzia edo beste kontingentzia batzuk babesten dituzte, adibidez, gaixotasunaren eraginezko aldi baterako ezintasuna. Halako prestazioen kopurua handia izan arren, euren garrantzi erlatiboa murriztu egiten da, sortzen duten gastua aintzat hartuta, gastu hori askoz ere txikiagoa baita.

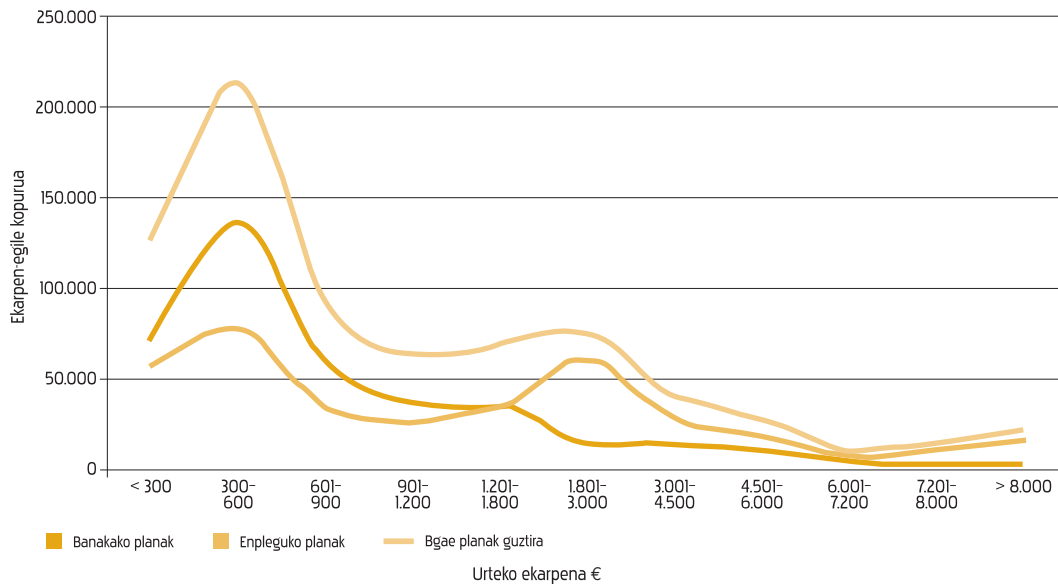
BGAEEtako prestazioak kobratzeko moduari dagokionez, halako prestazioak osagarriak direnez, babes-ekintzaren eraginkortasuna bermatzeko komenigarria da kobratzeko modua prestazio publikoak kobratzeko moduaren antzekoa izatea. Hain zuzen ere, pentsioen kasuan, egokiena BGAEetako pentsioak biziarteko errentak izatea izango litzateke, Gizarte Segurantzakoak beza-

la. Enpleguko emate zehaztuko BGAEetan horrelaxe da, baina gainerako BGAEetan (emate zehaztuko enpleguetako eta banakakoetan) prestazioaren unean metaturiko kapitala ordainketa bakarrean, errenta-eran edo modu mistoan jaso ahal da. BGAEek urtero ordaintzen dituzten prestazioen ia %70 (pentsioa, gehi langabeziako prestazioa) errenta-eran kobratzen dira. Horietatik, gutxienez heren bat (EMZko planek ematen dituzten 19.363 prestazioak) biziarteko errentak dira. Hala eta guztiz ere, hautatzeko gaitasuna banakakoen esku uzten denean, beste jokabide bat dago. Kasu horretan, banakakoek ordainketa bakarraren bidez kobratzea aukeratzen dute, banakako BGAEen kasuan ikusten denean; izan ere, kasu horretan, ia %60k kapital-erako kobrantza aukeratu dute, bai metaturiko kapital urria dutelako, bai kapital-erako kobrantzak zerga-tratamendu jakina duelako. Enpleguko BGAEetan, EMZko planen ehunekoa %12koa da.

4.2. Babesaren intentsitatea

"Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006" deritzon jasotakoa kontuan hartuta, lehenengo eta behin, 2006an BGAEen aurreikuspen-planen urteko batez besteko ekarpena 1.862€-koa izan zen, 2005ekoa baino %6,2 handiagoa. Lan eta Gizarte Segurantzako Zuzendaritzak erabiltzen duen Kontabilitateko Dokumentazio Estatistikoan (KDE) jasotakoaren arabera. Banakako planen kasuan, zenbatekoa apur bat txikiagoa izan zen, 1.900 (%+5,4), eta enpleguko planetan oraindik ere txikiagoa: 1.763€ (%+6,8 2005ari dagokionez).

IV.4.5. Grafikoa. BGAEetan ekarpenak egiten dituztenen kopurua, ekarpenaren zenbatekoaren arabera. Eurotan. 2006

Iturria: Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzza Saila. EUSKO JAURLARITZA.

Datu horiek zerga-iturriek emandakoekin erkatu ahal dira; bertan ez da bikoiztasun-arazorik, baina aitortzen egile bakoitzak gizarte-aurreikuspen osagarrietako erakundeen multzo osoari (eta ez BGAEri bakarrik) ordaintzen diona adierazten dute. 2006ko PFEZren aitortzean jasotako batez besteko ekarpena 2.320€-koa izan zen, aurreko urtekoa baino %10,2 handiagoa. Gobernuaren txostenaren arabera, datu honetan gehiegizko balorazioaren eraginez egon daitekeen alborape-na txikiagoa da, KDEko datuen kasuan egon daitekeen gutxi-egizko balorazioa baino; beraz, BGAE erakundeei pertsona bakoitzeko egindako batez besteko ekarpena hurbilago dago 1.862-2.320€-ko tartearen goiko mugatik.

Urteko 2.320€ horiek (hileko 166€) EAEko langileen soldata gordinaren %8 ingurukoak izan dira, 2006an. Irizpidetzat, babes publikoaren oraingo parametroak kontuan hartuta, soldata gordinaren %6 inguruko ekarpenak, 30 urtean egindakoak, nahikotzat hartzeko moduko pentsio osagarria ematen duela jotzen da.

Hau da, aurreikuspen-planetako kiderik gehienek oso diru gutxi ordaintzen dute. %76k batez bestekotik beherako ekarpena egiten dute, urtean 1.800 euro, eta %46k 600 eurotik beherako ekarpena egiten du; zenbateko hori ez da nahikoa pentsio osagarri egokia sortu ahal izateko. Batez besteko ekarpena, horrenbestez, zenbateko oso baxuko ekarpen askorekin eta zenbateko handiko gutxiarekin lortzen da. Enpleguko aurreikuspen-planen kasuan, kideen %57k euren soldataren %3tik beherako ekarpenak egiten dituzte, eta ia %80k euren

soldataren %6tik (komenigarritzat jotzen den zifra) beherako ekarpena egiten dute. Gogoratu behar da, hala ere, langile askok ezin dutela banakako beste aurreikuspen planetarako aldi bereko ekarpenik egin.

Bestalde, ekarpen handiak egiten dituzten kiderik gehienak banakako planen modalitatean daude. Urtean 8.000 eurotik gorako ekarpena egiten duten kideen %89 banakako planetan daude. Beste modu batera esateko, 8.000 eurotik gorako ekarpena egiten dutenak banakako planetako kideen %3,6 eta enpleguko planetako kideen %0,6 dira. Banaketaren beste muturrean aurkakoa gertatzen da: ekarpenik txikiena (urtean 300 euro baino gutxiago) egiten duten kiderik gehienak (%21) enpleguko planetan daude, eta gutxiak banakako planetan (%15).

Bestalde, enpleguko sistemetan ekarpen "nahiko" lortzeko, kide babesleak garrantzi handiko eginkizuna dauka; hori, gehienetan, enpresaburua da, eta banakako kidearekin partekatzen du ordainketa-ahalegina, berak ere ekarpena egiten baitu aurreikuspen-planean. EAEko enpleguko planetan 2006an egindako ekarpenen %83 kide babesleek ordaindu zituzten⁵. Kideek egiten dituzten ekarpenen zenbatekoari dagokionez, adinean aurrera egin ahala, gizarte-aurreikuspen osagarrian egiten dutenen proportzioak gora egiten du, eta, gainera, ordaindutako zenbatekoa ere gero eta handiagoa da. Horrela, 61 urtetik gorakoek ekarpena lau aldiz handiagoa da 35 urtetik beherakoena baino. Jokabide hori unibertaria da, eta EAEko hiru zerga-lurraldeetan gertatzen da. Halaber, gizonek emaku-

⁵ Neurri honek errealitate oso desberdinak ezkutatzeko ditu; BGAE batzuetan kotizazioa %50ean banatzen da bazkide babestuen eta bazkide arruntaren artean; beste batzuetan %100 bazkide babestuen kontura zenbatzen da, eta beste zenbaitetan, euren Araudiaren arabera %50ean badira ere, langilearen ekarpenak borondatezkoak direnez, bazkide babesleak nahitaez ordaindutako kuota sartutakoaren %90 baino gehiago dira.

IV.4.9. LAUKIA. BAKOITZAK METATURIKO B.B. ONDAREA. EUROTAN

	2005	2006	Ald. %
BGAEk guztira	13.062	13.496	3,3
Banakako BGAEk	9.245	9.729	5,2
Enpleguko BGAEk	21.508	21.688	0,8
Enplegua EMZ	:	110.343	:
Enplegua EZ	:	10.106	:

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

meek baino ekarpen handiagoa egiten dute aurreikuspen osagarrian. Hain zuzen ere, urtean egiten duten batez besteko ekarpena %20 handiagoa da.

Bestalde, BGAEtako aurreikuspen-planetako kideek metaturiko ondarea, 2006an, 13.496 euro per capita zen, aurreko urtekoa baino %3,3 handiagoa. BGAE bateko kide batek aurreikuspen-plan bat baino gehiago eduki ahal duenez, aurreikuspen-sistema osagarrian metaturiko ondarea handiagoa izan daiteke. Kasu hau, batez ere, banakako modalitateko planetan gertatzen da, eta horrek aurreikuspen-plan bakoitzean metaturiko zenbateko txikiagoa azaltzen du.

Pentsioen azken zenbatekoa, neurri handian, metaturiko funtsen inbertsio-politikaren egokitasunaren arabera da; horrek bateratu egin behar ditu errentagarritasunik handiena eta arriskurik txikiena. Errentagarritasuna eta arriskua positiboki lotuta daudenez (arriskua zenbat eta handiagoa, errentagarritasuna ere hainbat eta handiagoa), plan bakoitzeko kideen profilak errentagarritasunaren eta arriskuaren konbinaziorik egokiena adieraziko du, kasu bakoitzerako. Gehienek onarturiko irizpide batzuen arabera, azen kotizazio-urteetan arrisku askoz ere txikiagoa hartu behar da, hori errentagarritasunean punturen bat galtzearen kontura bada ere; lehenengo urteetan, aldis, errentagarritasun ahalik eta handiena bilatu behar da, horretarako arrisku handiagoa hartu behar bada ere.

Kideen beharizanei eta lehenasunei erantzun egokia emateko, BGAE erakundeek arrisku-profil desberdineko aurreikuspen-planen aniztasun handia eskaintzen dute.

Aurreikuspen-planen inbertsio-orientazioa sailkatzeko, hiru kategoriaz eizartzen dira: inbertsio "kontserbadorea" bermaturiko funtsetan eta errenta finkoko aktiboetan egiten dena da, eta errenta aldakorrek aktiboetan inbertituriko ehunekoa %15etik beherakoa izaten da; "arrisku ertaineko" inbertsioan, errenta aldakorrek aktiboak guztizkoaren %15-75 bitartekoak dira, eta "arrisku handiko" inbertsioan, azkenik, errenta aldakorrek aktiboak %75etik gorakoak dira. Banakako BGAEtako kideek plan mota horietariko edozein aukeratu ahal dute (enpleguaren kasuan aukera hori urriagoa da); hortaz, plan mota bakoitzeko kide kopurua, neurri handian, arriskuaren banakako pertzepzioaren arabera da.

2006an, BGAEtako kideen %45ek inbertsio-orientazio "kontserbadoreko" aurreikuspen-planak zituzten: plan bermatuak edo errenta aldakorrek %15etik beherako inbertsioa dutenak. %50 "arrisku ertaineko" planetan zeuden (euren funtsen %15-75 inbertitzen dituzte errenta aldakorrek), eta %5 baino ez zeuden "arrisku handiko" planetan (errenta aldakorrek %75etik gorako inbertsioa).

Azkenik, BGAEEK ematen dituzten prestazioak, funtsean, Gizarte Segurantzak ematen dituenekiko osagarriak dira: erretiroko, ezintasuneko, alarguntasuneko eta zurtasuneko pentsioak. 2006an BGAE guztien gastuaren %86 izan ziren, eta gaixotasuneko prestazioak %9 eta iraupen luzeko langabeziaren prestazioak %2 izan ziren.

BGAEk pentsioetan ordaindutako 316 milioi euroak Gizarte Segurantzak, EAEn, 2006an pentsioetan egindako gastuaren %6 izan ziren. BGAEn pentsioen batez besteko zenbatekoa urtean kontzeptu horren eraginez ordaindutakoaren eta jasotzaile kopuruaren arteko zatiduratzat kalkulatu ikusten denez, BGAEEK urtean emandako batez besteko pentsioa, 2006an, 8.053 eurokoa izan zen, eta hori, 14 ordainketatan banatuta, hileko 575 euroko pentsioa da. Zenbateko garrantzitsua da pentsio publikoaren osagarritzat, Gizarte Seguran-

IV.4.10. LAUKIA. BAZKIDEEN BANAKETA, ONDAREAREN ZENBATEKOAREN ARABERA. 2006

Ondarea	Aurreikus.-planak guztira	%	Banakako planak	%	Enpleguko planak eta elkartuak	%
900€ baino gutxiago	362.842	32,2	214.809	26,7	148.033	45,8
901 eta 6.010€ bitartean	389.620	34,6	283.958	35,3	105.662	32,7
6.011 eta 12.000€ bitart.	162.392	14,4	124.908	15,5	37.484	11,6
12.001 eta 24.000€ bitart.	107.688	9,5	93.439	11,6	14.249	4,4
24.001 eta 48.000€ bitart.	65.514	5,8	57.457	7,1	8.057	2,5
48.000€ baino gehiago	39.414	3,5	29.488	3,7	9.926	3,1
Banakako ondarea duen bazkide kopurua*	1.127.470	100,0	804.059	100,0	323.411	100,0

* Aurreikuspen-plan guztietako 1.200.995 bazkideei, prestazio zehaztuko enpleguaren eta espezifikatu gabeko beste batzuen bazkideak kendu zaizkie.

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

IV.4.11. LAUKIA. BGAE-EN AURREIKUSPEN PLAN KOPURUA, INBERTSIO ORIENTAZIOAREN ARABERA. 2006

Inbertsio Orientazioa	Banakako planak	Enpleguko planak	Plan elkartuak	Aurreikuspen-planak guztira
Bermatua	44	0	0	44
Errenta finkoa	85	105	12	202
E. aldag., %15eko max.	19	13	1	33
E. aldag., %30eko max.	36	87	4	127
E. aldag., %75eko max.	32	9	1	42
E. aldag., %75-85	41	9	2	52
GUZTIRA	257	223	20	500

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

IV.4.12. LAUKIA. BGAE-EN PRESTAZIOEN URTEKO B.B. ZENBATEKOA. 2006

Prestazioak	Banakako planak	Enplegu-plan elkartuak	BGAEEK guztira
Erretiroa	7.728	9.586	8.888
Baliaezintasuna	5.782	7.252	6.769
Alarguntasuna	6.737	6.738	6.737
Zurztasuna	5.973	5.474	5.615
Pentsioak guztira	7.249	8.507	8.053
Gaixotasuna	5.887	1.482	1.494
Langabezia	2.516	5.243	3.262

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

tzak emandako batez besteko pentsioaren (836 euro) %68,8 baita.

Hala eta guztiz ere, kontuan hartu behar da pentsio publikoak bihurtzekoak direla, eta pribaturik gehienak aldi baterakoak direla, hain zuzen ere, ordainketa bakarren eta iraupen desberdinekin finantza-errenten arteko nahastea. Pentsioaren urteko zenbatekoari dagokionez, ez da gauza bera prestazioa sortzeko unean metaturiko kapitala 5 urtetan edo 15 urtetan kobratzea. Lehenengo kasuan, urteko pentsioa bigarren kasukoa baino hiru aldiz handiagoa izango da.

4.3. Babeseko erakundeak, horien dimentsio ekonomikoa

2006an, borondatezko gizarte-aurreikuspenaren arloan, 186 BGAE zeuden EAEn. Horien artean, lehenengo eta behin, bi talde nagusi bereizten dira: Gizarte Segurantzaren prestazioen baterako prestazio osagarriak ematen dituztenak, 96 erakunde; eta beste arrisku batzuk babesten dituztenak, adibidez, suteak, ehorzketak, osasun-laguntza eta beste batzuk, guztira 90 erakunde. Prestazio osagarriak ematen dituen taldearen barruan, modalitatearen arabera banaketa hauxe da: enpleguko 44 BGAE, jarduketaren eremutik enpresa duten aurreikuspen-planak osatzen dituzten 40 erakunde eta 2 erakunde sektorial, hau da, aurreikuspen-planen barruan enpresa multzoa

jasotzen dutenak (kasu batean, kooperatibak, eta bestean, Gipuzkoako probintzia-hitzarmen kolektiboak sinaturik dituztenak). Azkenik, sektore publikoko langileentzako 2 BGAE daude: bata Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Nagusiko langileentzat, eta bestea Toki Administrazioa langileentzat. Gizarte Segurantzaren prestazioekiko prestazio osagarriak ematen dituzten 96 BGAEei dagokionez, 2006an BGAE bakoitzeko batez besteko kide kopurua 11.057koa da; banakako BGAEen kasuan 16.066 eta enpleguaren kasuan 7.312. Banakako BGAEen tamaina enpleguaren tamaina baino bi aldiz handiagoa da.

Hala eta guztiz ere, kontuan hartu behar da enpleguko BGAErik gehienek (%63) 1.000 kide baino gutxiago dituztela, eta 5.000 kidetik gorako 5 erakunde baino ez daudela. Banakako kasuan, %28k soilik dute 1.000 kide baino gutxiago, eta 25.000 kidetik gorakoak %20 dira.

BGAEEK batez besteko ondarea, 2006an, 169 milioi eurokoa izan zen. Aldagai horri dagokionez, ia ez dago desberdintasunik enpleguko erakundearen eta banakako erakundearen artean, guztien batez besteko ondarea antzekoa baita. Laburtzeko, banakako BGAEen kide kopurua banakako kopurua baino bi aldiz handiagoa da, baina ondare oso antzekoa dute. Gainera, kide kopuruaren arabera tamaina aztertzean gertatzen den bezala, ondarea erakunde oso gutxitan metatzen da, eta hori, berriaz, egindako jardueretan eskalako ekonomia garrantzitsuak dituen sektorearen ezaugarria da: finantza-jarduerak eta epe luzekoak, pentsio-funtsek mundu osoan duten tamaina agerian jartzen duenez.

Bestalde, BGAEen garrantzi makroekonomikoa nabarmendu egiten da, erakundeok kudeaturiko aktiboen bolumenari erreparaturik gero. Pentsio-funtzen kasuan bezala, finantza-sisteman garrantzi handia duten herri askotan (pentsio-funtzen kasuan ere berebiziko eginkizuna, nazioarteko finantza-merkatuetan), BGAEek kudeaturiko ondarea garrantzitsua da, errenta nazionalizatzen adierazita; hain zuzen ere, EAEko BPGren %26,2, finkaturiko azken datuen arabera, eta %24,9, 2008rako zenbatespenak aintzat hartuta.

Hala ere, BGAEen garrantzia murriztu egiten da ekarpenen arabera diru-sarrera arruntak kontuan hartzen direnean

IV.4.13. LAUKIA. BGAE-AK EAE-N: SEKTOREAREN DIMENTSIO EKONOMIKOA

	2005	2006	2007	2008P
BGAE / BPG kuoten %	2,23	2,25	2,20	2,02
BGAE / BPG prestazioen %	0,63	0,59	:	:
BGAE / BPG ondarearen %	25,22	26,26	26,84	24,88
BGAE kuoten / G. Segurantzako kuoten %	23,17	26,77	:	:
BGAE gastuaren / G. Segurantzako gastuaren %	6,82	6,27	:	:

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin (2006), eta geuk landuta.

IV.4.14. LAUKIA. BGAE-EN TAMAINA, BAZKIDE KOPURUAREN ARABERA. 2006

Bazkide kopurua	Enpleguko BGAEak				Banakako BGAEak	BGAE elkartuak	BGAEak guztira
	S. publikoa	Sektoriala	Enpresa	Guztira			
< 250			14	14	8	2	24
250-1.000			14	14	5	2	21
1.001-5.000			11	11	17	2	30
5.001-25.000	1		1	2	7		9
> 25.000	1	2		3	9		12
GUZTIRA	2	2	40	44	46	6	96

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

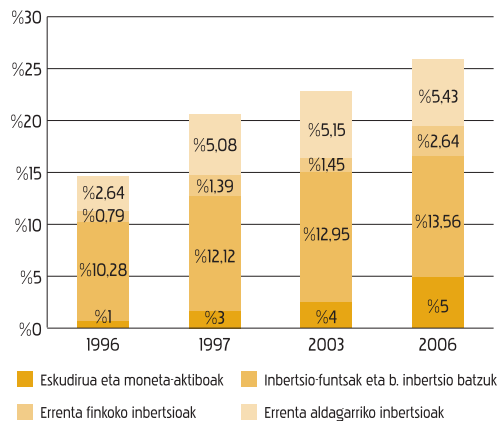
(2006an PBGrén %2,3, eta 2008an %2, behin-behineko datuen arabera), edo gizarte-prestazioetako gastua kontuan hartuz gero (BPGGrén %0,6 –2006ko datua–). Magnitude horiek testuinguruan kokatzeko eta esangura handiagoa emateko, komenigarria Gizarte Segurantzaren sistema publikoak kontzeptu horietan egiten dituen diru-sarrerekin eta gastuekin konparatzea (BGAEek osatu nahi dituzten diru-sarrerak eta gastuak); hain zuzen ere, Gizarte Segurantzak EAEn gizarte-kotizazioengatik jasotakoaren %26,8 dira. Hala eta guztiz ere, bi sistemek ematen dituzten prestazioak direnean ehunekoa askoz ere txikiagoa da, kasu horretan BGAEen sektore pribatua Gizarte Segurantzaren sistema publikoaren %6,3 baita⁶. Funtzak inbertitzeko orduan, BGAEen ondarearen erdia (%51) errenta finkoko finantza-aktiboetan gauzatzen da. Sailkapenean, bigarren postuan, errenta aldakorrekiko aktiboak daude (%18), eta, ondoren, diruzaintza eta moneta-aktiboak (%21); azkenik, neurri txikiagoan, inbertsio-funtzak eta beste finantza-inbertsio batzuk daude. Aktibo motaren arabera, banaketa hori nahiko antzekoa da Espainiako estatuko pentsio-funtsetan gertatzen denarekin. Nazioarteari begiratuta ikusten denez, estatutik gehienetan errenta finkoko inbertsioa nagusitzen da; errenta aldakorrekiko inbertsioak, dena den, pentsio-funtzen ezakuntzarik handieneko estatuetan (Holanda, Erresuma Batua, AEB, etab.) dute garrantzirik handiena. Eusko Jaurlaritzaren ikerketak agerian jarri duenez, lotura estua da

go pentsio-funtzen garrantziaren eta finantza-inbertsioen sofistikazioaren artean, funtsei errendimendu handiagoa ateratzeko.

Bestalde, BGAEen aurreikuspen planek 2006an lorturiko batez besteko errentagarritasuna %5,12koa izan zen (2005ean %6,36). Urte horretako inflazioa kenduta (KPIren urte batetik besterako batez besteko hazkundea %3,6koa), %1,5 inguruko gutxi gorabeherako errentagarritasun erreala lortzen da. Horrenbestez, hazkunde positiboa da, baina ekonomiaren hazkundea baino txikiagoa. 2006a urte hona izan zen burtsarako, eta, beraz, arriskurik handieneko inbertsio-orientaziodun planek lortu zituzten emaitzarik onenak, hau da, errenta aldakorrekiko loturarik handieneko planek. Planen errentagarritasunen lerruna, gainera, oso zabala izan zen, %2,4tik %13,1erakoa.

Batez besteko errentagarritasunek ez zuten aldaketa handirik izan, aurreikuspen-planen modalitate desberdinen artean, baina banakako planek enpleguak baino batez besteko errentagarritasun handiagoa lortu zuten. Hala eta guztiz ere, aipagarriena da banakako planen artean dagoen errentagarritasun-aldaketaren lerrun askoz ere handiagoa. Horiek enpleguak baino errentagarritasun txikiagoak lortu zituzten, inbertsio-orientazio kontserbadoreko planetan (gehienak, ondarea eta kide kopurua kontuan hartuta), baina askoz ere handiagoak “arrisku handiko” orientazio-planetan.

⁶ BGAEek gizarte-babeseko diru-sarreretan eta gastuetan duten eginkizuneko desberdintasun garrantzitsu honen interpretazioak balizko bi azalpen ditu; bata, sistema pribatua publikoa baino askoz ere gazteagoa eta heldutasun urriagokoa da; eta bigarrena, sistema pribatuko diru-sarrera asko ez dira gizarte-prestazio bihurtzen, euren helburura aplikatu orduko erreskatatzen direlako.

IV.4.6. Grafikoa. BGAEen finantza-aktiboak**IV.4.16. LAUKIA. AURREIKUSPEN PLANAK, URTEKO ERRENTAGARRITASUNAREN ARABERA. 2006.**

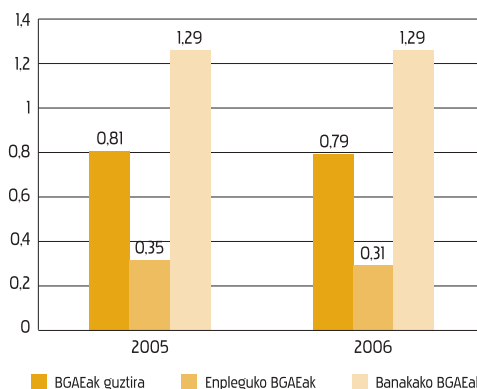
Erren-tagarr.	Aurreikus.-planak guztira	Banakako planak	Enpleg.-planak	Plan elkart.
Negatiboa	34	32	2	0
%0-5	278	120	144	14
%5-10	117	54	60	3
>%10	61	47	12	2

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin (2006), eta geuk landuta..

IV.4.15. LAUKIA. BGAE-N AKTIBOEN EGITURA. 2006 Urtea.

	Euroak milioitan
Errenta finkoko aktiboak	8.373,37
Errenta aldagarriko aktiboak	2.864,46
Inbertsio-funtsak eta b. batzuk	1.632,44
Eskudirua eta moneta-aktiboak	3.351,54
Finantza-aktiboak guztira	16.221,81

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

IV.4.7. Grafikoa. BGAEak EAEn: Administrazio-gastuen garrantzia, ondareari dagokionez. %

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Gizarte Aurreikuspen Osagarria Euskadin. 2006.

Hori guztia ikusita ondorioztatzen denez, EAEko BGAEen planik eta kiderik gehienek ez dute 2006ko hazkunde ekonomikoaren hobaririk jaso: planen erdiek baino gehiagok %5etik behe-rako errentagarritasunak izan zituzten urtean, eta %12k baino ez zuten %10etik gorako errentagarritasuna lortu. Azkenik, BGAEek lorturiko errentagarritasuna, neurri handian, BGAEen gastu eragileen zenbatekoaren arabera da: ekarpenak eta prestazioak kudeatzeko gastuak, aktiboak kudeatzeko gastuak, jarduletzat eta auditoretzat eskainitako zerbitzu profesional independenteen ondoriozko gastuak, etab. 2006an BGAEek 129 milioi euro inguruko administrazio-gastuak izan zituzten, eta horrek euren ondarearen %0,79 adierazten du (2005ean %80,81). Ratio hori askoz ere baxuagoa da enpleguko BGAEetan banakakoetan baino: hurrenez hurren, %0,31 eta %1,29. Desberdintasun hori berezkoa da erakundeak kideekin banakako planetan dituen banakako harremanetan, horrek kostu handiagoak sortzen baititu kudeaketan, merkaturatzean, etab.

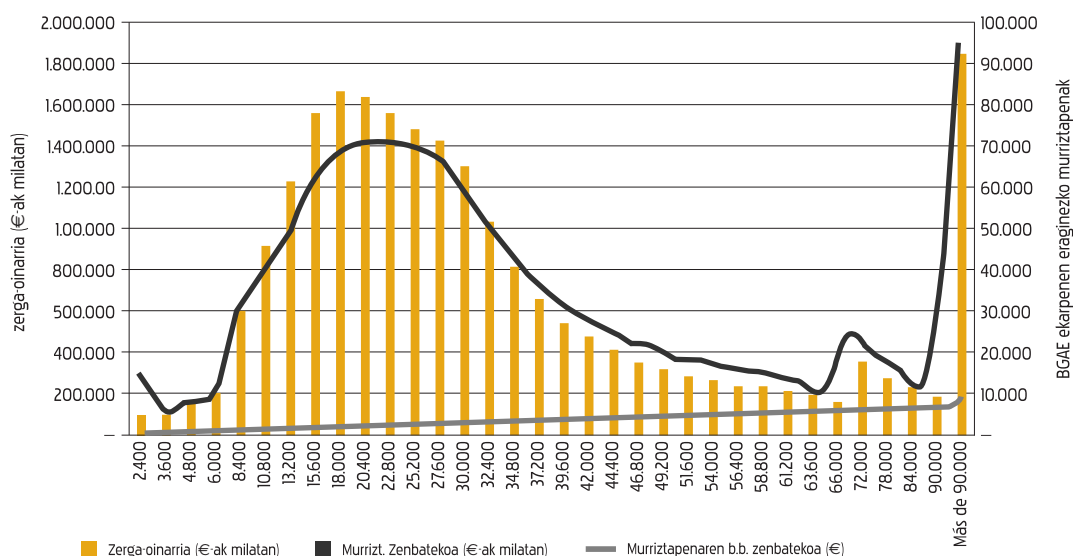
4.4. Zerga araubidea

BGAEek EAEn lorturiko garapen garrantzitsua, neurri handian, zerga-pizgarriaren eraginezkoa izan da, horrek erakargarriago bihurtu baitu aurrezteko formula hori; pizgarria, batez ere, PFEZren bidez egin da (zenbakiko kideentzat), baina baita Sozietateen gaineko Zergaren bitartez ere (bai erakundeentzat eurentzat, bai enpresen edo kide babesleen partaidetza sustatzeko, enpleguko planetan). EAEn, fiskalitatearen arloko eskumenak Foru Aldundiek eta lurralde historiko bakoitzeko Batzar Nagusiek dituzte. Oro har, zenbakiko kideek ordaindutako kuotak Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zergaren zerga-oinarritik kentzen dira⁷. Bestalde, diferituriko errentatzat hartzen direnez, BGAEetatik jasotako prestazioak (eta kontingentzia gertatu baino lehenago ordaindutako zenbatekoak edo erreskateak ere bai) lan pertsonalaren errendimendutzat hartzen dira, baita atxikipenaren ondoretarako ere⁸. Zerga Koordinazioko Erakundeak PFEZren likidazioari buruz emandako datuen arabera (azken datu erabilgarriak, 2006ari

⁷ Bazkidearen eskubide finkatuak. Ondarearen gaineko Zerga Bereziari dagokionez, zerga honen aitortpena aurkeztu beharrik ote dagoen zehazteko soilik zenbatzen dira; hala ere, salbuetsitako eskubidetza hartzen dira, eta, beraz, ez dira zerga-oinarrian sartzen.

⁸ Prestazioak, kapital-erako pertzepzioa bada, %40ko murriztapena dauka; errenta-izaera edukiz gero, berriz, zerga-oinarrian sartzen da oso osorik.

Gráfico IV.4.8. Zerga oinarri orokorraren murriztapenak, BGAE-ei egindako ekarpenen eraginezkoak, PFEZ-ren likidazioan. 2006ko likidazioaren datuak

Iturria: ZKEko datuetan oinarrituz eginda.

buruzkoak), BGAEetan eta gainerako aurreikuspen-formuletan egindako ekarpenen eraginezko murriztapena 1.174 milioi eurokoa izan zen, 2005ekoa baino %9.5 handiagoa; hain zuzen ere, EAEko BPGren %1.90 urte horretan (2005ean %1.62); guztira, 502.393 aitorle egon dira, aurreko urtean baino %3.9 gehiago, eta horrek aitorle guztien %46 adierazten du. Horrenbestez, batez besteko murriztapena 2.336€-koa izan da, 2005eko batez bestekoa baino %5.4 handiagoa. Kontzeptu horrengatik murrizturiko zenbatekoa Zerga Oinarriaren %5 da, eta murriztapen-iturri nagusia da, baterako zerga-ordainketa-aren eraginezkoaren aurretik, eta biek batera %10etik hurbileko murriztapena eragiten dute zerga-oinarrian.

BGAEetan ekarpena egitearen ondoriozko murriztapenak garrantzi handiagoa dute errenta ertainen artean: likidazio oinarriaren 18.000 eta 30.000€-ko tartean (aitorpen guztien

%34.8 barruan hartzen dituen tartea), BGAEetan egindako ekarpenen eraginezko murriztapenen %29.2 sartzen dira (guztira, 343 milioi euro). Ondoren, garrantzitsuen hori baino beheragoko errenta maila da, hau da, 6.000 eta 18.000 euro bitartekoa. Tarte horren barruan aitorpen guztien %33.3 sartzen dira, eta murriztapenen zenbatekoaren %21. Gainera, Foru Aldundietako PFEZren aitorpenen datu finkatuek agerian jarri dutenez, errentarik txikieneko (6.000€-ko oinarri likidagarria baino gutxiago) aitorpenen %6.6 BGAEetan egindako ekarpenen eraginezko murriztapenen %3.4 baino ez dira, hau da, 39.5 milioi euro.

Bestalde, grafikoan ikusten denez, BGAEetan egindako ekarpenen (PFEZren zerga-oinarrian) eraginezko murriztapenaren zenbatekoa, aitorturiko errenta maila zenbat eta altuagoa izan, hainbat eta handiagoa da (batez beste).

05.

GARAPENERAKO LANKIDETZA

Pobretasunaren eta azpigarapenaren inguruko kezka Bigarren Munduko Gerra amaitu ondoren sortu zen, modu formalean, deskolonizazio-prozesuaren ondoriozko herri berriak sortu zirenean. Kolonia izandako herri horien Garapenerako Laguntza finantza- eta merkataritza-harremanak mantentzeko printzipioan oinarritu zen; harremanok mendebaldeko herrien interes estrategikoetan, politikoetan eta merkataritzakoetan oinarritu ziren, baina laguntza-modu berriak sortzen ere hasi ziren, Nazio batuen eremuan.

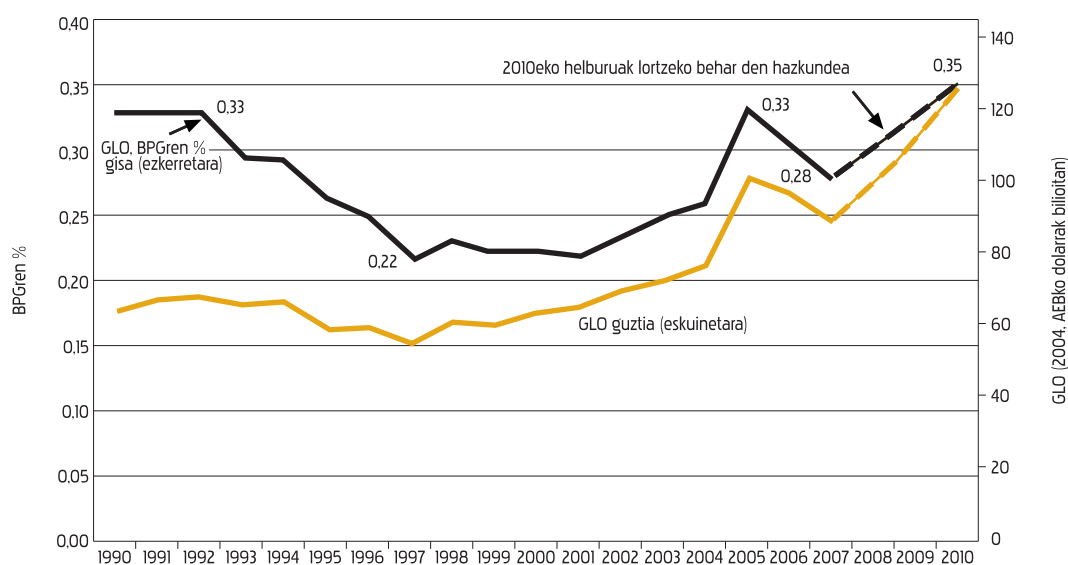
Hala eta guztiz ere, halako laguntzak garapenaren alderdi ekonomikoetara eta diru-alderdietara baino ez ziren bideratzen. 90eko hamarkadan aldatu egin zen nazioarteko lankidetzaren ikuspegia, herri guztien garapenean oinarrituriko hazkunde iraunkorra politika ekonomikorako jarraibide komun bidez lortu ahal zela pentsatuz, globalizazio-prozesuaren barruan. Planteamendu hori pobretasuna ezabatzeke nahikoa ez izatearen ebidentzia enpirikoaren (berori ere alderdi ekonomikoan soilik oinarritzen baitzen) eta ordura arteko desberdintasunak mantentzearen eraginez, 2000. urtetik aurrera, Milurtekoko Adierazpenaren bitartez, gizarte-garapenean garrantzi handiagoa eman zitzaizen gizarte-alderdiei, garapen horren oinarritzko faktoretzat.

Izan ere, azken mendean garapen ekonomikoaren arloan inoizko aurrerakuntzarik handiena egon den arren, munduko milioika pertsonak oraindik ere gosea, pobretasuna, gaixotasuna eta analfabetismoa jasaten dute. Mundu osoan muturreko desberdintasun-egoera honek iraun egin duela aintzat hartuta, garapenerako lankidetzari leku nagusia eman behar zaio agenda politiko guztietan.

Milurtekoko Garapen Helburuen (MGH) funtsezko elementu bat pobretasunaren aurkako borroka talde-lana behar duela onartzea da, eta horien emaitzen hobariak herri guztiek jasoko dituztela jakitea. Helburuak betetzearen erantzukizun nagusia garapen bideko herrietan dago. Hala eta guztiz ere, nazioarteko laguntza ere behar da, batez ere pobretasunaren eta isolamendu geografikoaren eraginik handiena jasaten duten herriei zuzenduta. Bestalde, mundu-ekonomiak elkarmenpeketasuna duela aintzat hartuta, beharrezkoa da merkataritza-bide berriak sortzea, nazioarteko finantza-egonkortasuna lortzea eta teknologiaren zabalkundea egitea, garapen bideko herriek garapen azeleratua eta iraunkorra ahalbidetzen duten aukera guztiak aprobetxatu ahal izateko.

Nazio Batuek 2007an MGH betetzearen bilakaerari buruz egin dako txostenaren arabera, itxaropenak ez dira onak; dirudienez, ezarritako helburuetariko batzuk lortu egin daitezke (adibidez, muturreko pobretasuna erdira murriztea), edo beste zenbait kasutan aurrerakuntza garrantzitsuak egon dira (esaterako, haurren eskolatzeta edo paludismoaren eta tuberkulosiaren eragina murriztea), baina zenbait erronka baztertuta gelditu dira, konpromiso ezaren eraginez: urtean milioi erdi emakumetik gora hiltzen da oraindik, haurdunaldian eta erditzeko uneen tratatzeko eta aurreikusteko moduko arazoaren ondorioz; 30 milioi haur ohikoa baino pisu arinagoa duten haurren proportzioa murrizteko helburutik kanpo geldituko dira, oraingo bilakaerari jarraituz gero; 2006an 2,9 milioi pertsona hil ziren HIESak jota; herri pobreetako biztanleriaren erdiak baino gehiagok ez dauka oinarritzko saneamendurik; langabezian dauden gazteen tasa nagusiena baino hiru aldiz handiagoa da...

V.1. Grafikoa. GLBko Garapenerako Laguntza Ofiziala, 1990-2007, eta 2008-2010erako simulazioa

Iturria: ELGA, Garapenerako Laguntza Ofizialaren Estatistikak. 2008.

V.1. LAUKIA. MILURTEKOKO GARAPEN HELBURUAK: BETE GABEKO ERRONKA BATZUK

- Egunean 1,25 dolarrekin bizi diren Hegoaldeko herrietako pertsona kopurua 1.400 milioikoa da. Aberatsen eta pobreen arteko desberdintasuna nabarmen handitu da garapen bideko herrietan.
- Lehen Hezkuntza ikasteko adinean dauden 72 milioi haur eskolatu barik daude. %57 neskak dira. 771 milioi analfabeto daude, horietatik %65 emakumeak.
- 10,1 milioi haur 5 urte bete orduko hiltzen dira, aurreikusteko moduko zergatien eraginez. Egunero 28.000 haur hiltzen dira, eta heriotza horietako %50 baino gehiago gosearekin eta elikadura ezarekin lotuta daude.
- Soldata barik lan egiten duten pertsonen %60 emakumeak dira. Munduko parlamentuetako eta beheko ganberetako ordezkarien %17 baino ez dira emakumeak.
- Urtean milioi erdi emakume baino gehiago hiltzen dira, aurreikusteko eta sendatzeko moduko arazoen eraginez, haurdunaldian eta erditzean. Amen heriotza guztien %99 Hegoaldeko herrietan gertatzen dira.
- 1,6 milioi pertsona hiltzen dira urtero tuberkulosiak jota. Urtean 8,8 milioi kasu berri erregistratzen dira. Erretrobiralen bidezko tratamendua behar duten 7,1 milioi pertsonetatik, %28k soilik jasotzen dituzte. Urtean 4,3 milioi pertsona GIBekin kutsatzen dira.
- Baso-soiltzeak erritmo oso kezagarria hartu du. Urtean 13 milioi hektarea soiltzen dira (egunean 200 km²).
- 5 herri garatuk soilik betetzen dute euren errenta nazionalako %0,7 garapenerako laguntzara bideratzeko konpromisoa. ELGAko herriek garapenerako emandako laguntza ofizialak %8,7ko murriztapena izan du.

Iturria: ALBOAN. NAZIO BATZUEN datuekin.

Datu horiek agerian jartzen dutenez, oraingo joerak mantenduz gero, MGHeK ez dute ezer lortuko. Nazio Batuen iritziz, urteroko 30.000 milioi dolarreko ahalegin gehigarria behar da 2015era arte, helburu horiek lortu ahal izateko.

Zenbateko hori, adibidez, oraingo gastu militarren urteroko zenbatekoa baino 30 aldiz txikiagoa da. Aldiz, garapenerako laguntza murriztu egin da orokorrean, 2006an eta 2007an.

1. GIZA GARAPENA, ZORRA ETA GARAPENERAKO LAGUNTZA MUNDUAN

1.1. Giza garapenaren indizea. 2007-2008ko emaitzak

Giza garapenaren helburua pertsonak dira, horiek bizitza betea eta sortzailea askatasunez eta duintasunez garatu ahal izateko. Hazkunde ekonomikoa, merkataritzaren eta inbertsioen hazkundea eta aurrerakuntza teknologikoak garrantzi handikoak dira, baina bitartekoak dira berez, eta ez helburuak. Aukera horiek handitzeko, giza gaitasunak garatu behar dira, hau da, beharrezkoa da pertsonak izateko moduko gauza kopuruaren aniztasuna garatzea. Giza garapenaren gaitasunik oinarritzarenak honako hauek dira: bizitza luzea eta osasuntsua edukitzea, hezkuntza izatea, bizi maila duina edukitzea eta kasuan kasuko erkidegoko bizitzan parte hartzeko aukera ematen duen askatasun zibila eta politikoa edukitzea.

Testuinguru honetan, Nazio Batuen Garapen Programak (NBGP) urtero egindako Giza Garapenaren Indizearen (GGI) bilakaera ez da egokiena. GGIk honako honi buruzko adierazle sozioekonomiko batzuen arabera neurtzen du nazioen aurrerakuntza: bizi-itxaropena, hezkuntza maila eta biztanle bakoitzeko diru-sarrerak. Onartu egiten du giza garapenaren neurri integraltzat dituen mugak, ez baitira alderdi garrantzitsu batzuk aintzat hartzen, adibidez, giza eskubideen errespetua, demokrazia edo berdintasuna; hala ere, ikuspegi zabala eskaintzen du giza aurrerakuntza eta diru-sarreraren eta ongizatearen arteko lotura konplexua ikusteko.

2007-2008ko edizioan, NBGPren "Giza Garapenaren txostena" deritzon salatu egiten da klimaren aldaketak giza garapenean aurrekorik gabeko arazoak sortzeko arriskua eragin

duela. Mundua inflexio-puntu baterantz doa, eta, horren barruan, herriek pobreenak eta bertako biztanlerik zaurgarrienak geratu ahal dira harrapatuta, aurkako baldintza gero eta txarragoetan; gainera, milioika pertsona elikadura txarraren, ur-urritasunaren, mehatxu ekologikoen eta bizitzeko baliabideak galtzearen eraginpean utzi ahal ditu. Horrela, txostenean adierazitakoaren arabera, klimaren aldaketaren mehatxua gizateria osora hedatzen da, baina metaturiko zor ekologikoan inolako erantzukizunik ez dutenek, hau da, pobreek jasango dituzte aldaketa horren giza kosturik larrienak eta berehalakoak. Mundu mailan, 2007-2008rako giza garapenaren sailkapeneko lehenengo postuan Islandia dago (Norvegiaren orde, hori 2006an egon baitzen lehenengo postuan); azken postuan, berriz, Sierra Leona dago¹.

1.2. Garapenerako laguntza ofiziala eta zorraren zama

Garapenik urrieneko herriek pobretasunetik ihes egiteko duten kanpoko finantziario-iturri nagusia laguntza ofiziala da. Garapenerako laguntza ofizial horren zati handia kanpoko zorraren interesak ordaintzeko da. Eskualde ia guztietan, Saharatik hegoalderako Afrikan izan ezik, 70eko hamarkadatik gaur egunera, laguntza murriztu egin da, PBGren ehuneko-tzat, eta zorraren ordainketak gora egin du. Oso adierazgarria da Amerika Latinoaren eta Karibereen kasua: izan ere, bertako laguntza %0,3an murriztu da, eta zorraren ordainketak, berriz, %5eko hazkundea izan du aldi horretan.

NBEko 2007-2008ko Giza Garapenaren txosteneko datuen arabera, Garapenari Laguntzeko Batzordeko (GLB) kideek 106.777 milioi dolar bideratu zituzten 2005ean garapenari laguntzeko (aurreko urtean baino %34,2 gehiago). Laguntza

V.1.1. LAUKIA. GARAPENERAKO LAGUNTZA GARBI OFIZIALAREN, ATZERRIKO INBERTSIO ZUZENAREN ETA ZORRAREN ZERBITZUAREN LABURPENA

	Jasotako GLO garbia				Atzerriko inbertsio zuzena		Zorraren zerbitzua	
	\$ miliotan	\$ per capita	BPGren %		BPGren %		BPGren %	
	2005	2005	1990	2005	1990	2005	1990	2005
MUNDU OSOA	106.372,9	16,3	0,3	0,2	1,0	1,9	..	5,1
Garapen bideko herriak	86.043,0	16,5	1,4	0,9	0,9	2,7	4,4	4,6
Garapen urriagoko herriak	25.979,5	33,9	11,8	9,3	0,3	2,6	3,0	2,3
Estatu arabiarak	29.612,0	94,3	2,9	3,0	..	..	..	..
Ekialdeko Asia eta Barea	9.541,6	4,9	0,8	0,2	..	..	..	..
Amerika Latina eta Karibea	6.249,5	11,3	0,5	0,3	0,8	2,9	4,0	6,6
Hegoaldeko Asia	9.937,5	6,3	1,2	0,8	..	0,8	2,3	2,6
Saharatik hegoalderako Afrika	30.167,7	41,7	5,7	5,1	0,4	2,4	..	..
Erdialdeko eta Ekialdeko Europa eta EIE	5.299,4	13,1	..	0,3	..	..	..	..
GGI ertaineko herriak	40.160,4	9,4	1,8	0,7	0,7	2,8	4,8	3,7
GGI baxuko herriak	21.150,9	42,0	9,7	9,0	0,7	1,5	6,4	5,6
Diru-sarrera ertaineko herriak	42.242,2	13,7	0,7	1,3	0,9	3,1	4,5	5,5
Diru-sarrera baxuko herriak	44.123,0	18,2	4,1	3,2	0,4	1,4	3,7	3,1

Iturria: NBGP "Giza garapenari buruzko txostena, 2007-2008".

¹ "Giza Garapenaren Indizea, 2007-2008" deritzonari (biurteko aldizkakotasuna, edizio honetatik aurrera) buruzko informazio gehiago lortzeko, EAEko 2007ko Memoria Sozioekonomikoa kontsultatu ahal du irakurleak. Bertan jasotakoaren laburpena egin dugu guk hemen.

V.1.2. LAUKIA. HERRI GARATUEK GARAPENERAKO EMANDAKO LAGUNTZA OFIZIAL GARBIA*

GGIren arabera sailkapena	GLO** - \$-ak milioitan	BPGren %		\$ per capita		Bi aldeko GLO lotu gabea (gutxitzaoren %)	
		1990	2005	1990	2005	1990	2005
2. Norvegia	2.786	1,17	0,94	453	600	61	100
3. Australia	1.680	0,34	0,25	76	83	33	72
4. Kanada	3.756	0,44	0,34	115	116	47	66
5. Irlanda	719	0,16	0,42	27	180	..	100
6. Suedia	3.362	0,91	0,94	256	371	87	98
7. Suitza	1.767	0,32	0,44	148	237	78	97
8. Japonia	13.147	0,31	0,28	91	103	89	90
9. Herbehereak	5.115	0,92	0,82	247	313	56	96
10. Frantzia	10.026	0,60	0,47	166	165	64	95
11. Finlandia	902	0,65	0,46	174	171	31	95
12. A. Estatu Batuak	27.622	0,21	0,22	63	93	..	..
13. Espainia	3.018	0,20	0,27	35	70	..	87
14. Danimarka	2.109	0,94	0,81	315	388	..	87
15. Austria	1.573	0,11	0,52	29	191	32	89
16. Erresuma Batua	10.767	0,27	0,47	72	179	..	100
17. Belgika	1.963	0,46	0,53	123	188	..	96
18. Luxenburgo	256	0,21	0,82	101	570	..	99
19. Zeelanda Berria	274	0,23	0,27	44	67	100	92
20. Italia	5.091	0,31	0,29	77	87	22	92
22. Alemania	10.082	0,42	0,36	125	122	62	93
24. Grezia	384	..	0,17	..	35	..	74
29. Portugal	377	0,24	0,21	25	36	..	61
GLB GUZTIRA	106.777	0,33	0,33	93	122	68	92

(*) Garapenari Laguntzeko Batzordeko (GLB) herriak. Iturria: NBGP "Giza garapenari buruzko txostena, 2007-2008".

(**) GLBkoak ez diren herri batzuek ere GLOrako hornidura ematen dute. ELGAK dioenez, honako herri hauek 2005ean ordaindutako GLO garbia 3.231 milioi dolarrekoa izan zen: Taiwan, Txekiar Errep., Hungaria, Islandia, Israel, Koreako Errepublika, Kuwait, Polonia, Saudi Arabia, Eslovakia, Turkia, Arabiar Emirerri Batuak eta ekarpen txikiagoa egin duten beste batzuk, adibidez, Estonia, Letonia, Lituania eta Eslovenia. Txinak ere laguntza eman du, baina ez dakigu zenbat.

hori herri horien BPGren %0,33koa da, eta 122 dolar per capita gastua (2004an baino 31 gehiago). Garapenerako laguntzarik gehien eman zuten herrien artean, bai BPGri eta bai biztanleko gastuari dagokionez, honako hauek nabarmendu ziren berriro: Norvegia, Suedia, Danimarka eta Luxenburgo. Laurok hobetu egin dituzte euren adierazleak, 1990ari dagokionez, Batzordeko herrikideek bezala, bi urteen artean igarotako hamabost urteetan (BPGri dagokionez %0,33an mantendu dituzten arren) hobetu egin baitituzte per capitaren arloan (93 dolarretik 122ra igarota).

Garapenerako laguntza ofizialaren bolumen horiei dagokionez, NBEk egindako kalkuluen arabera, herri hartzaileen oraingo egoera aintzat hartuta, Milurtekoko Helburuak lortzeko, laguntza ematen duten herriak prest egon behar dira garapenerako laguntza ofizial horren eta BPGren arteko proportzioa bikoizteko, 2006-2015 bitarteko aldirian.

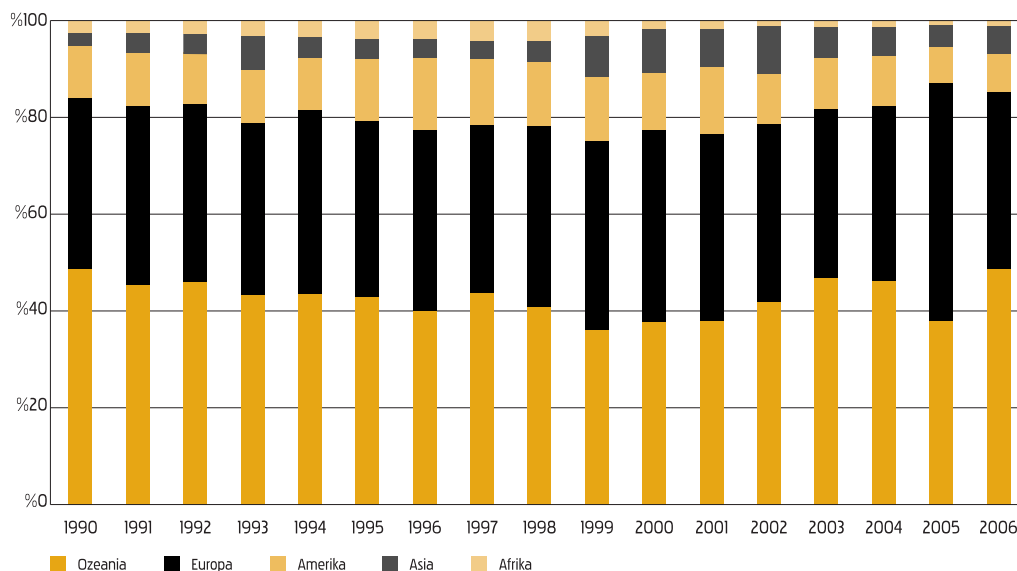
Garapenerako laguntza ofizialaren arloko beharrezkoen kalkuluek laguntzako kategoria garrantzitsu batzuk albo batera uzten dituzte, etorkizunean segurutzat beharrezkoak izango direnak (azpiegitura-proiektu garrantzitsuak, aldaketa klima-

tikoaren egokitzapenean egindako gastuen gorakada, gatazken osteko berreraikuntza-lanak eta baztertu ezin diren beste lehentasun geopolitiko batzuk); beraz, egindako kalkuluen arabera, dohaintza-emateak 2015erako BPGren %0,7ko helburua lortzeko konpromisoa hartu beharko lukete. Gutxi gorabehera, zenbateko horren hiru laurdenak helburuetara bideratuko dira, eta gainerakoa, berriz, garapenerako laguntzaren beste beharrian batzuetara.

Europar Batasunak 2005etik garapenerako emandako laguntzari dagokionez, estatukideek eta Batzordeak garapenari buruzko ikuspegi komuna partekatzen dute, eta hori "Garapenerako Europako Adostasuna" deritzon gauzatu da. Batasunak adierazitako printzipio eta helburu nagusiek garapenerako laguntzarako egindako ahaleginak, batez ere, garapen bideko herrietan pobrezia murrizteko estrategietan laguntzera bideratu dira, hain zuzen ere; hain zuzen ere, haurren lehen hezkuntza sustatu, herri pobreenetako osasun-sistemak indartu, edateko ura lortzeko aukera bermatu edo gaitasunak indartzeko programak sustatu dira, baita demokraziaren eta gobernantza onaren arloko ekimenak ere².

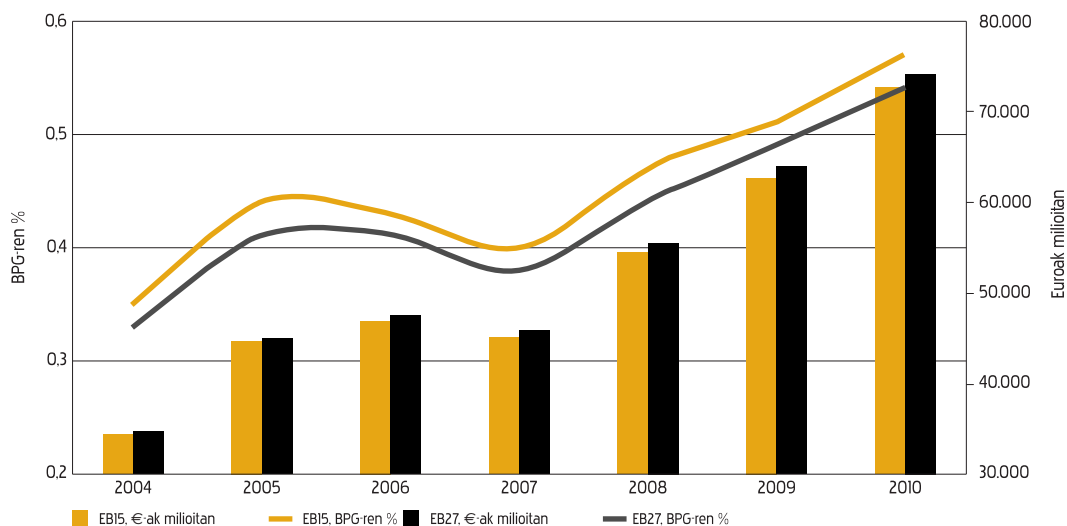
² EUROPAKO Batzordea: "EB garapenerako kide globalizat. Milurtekoko Helburuetarako aurrerakuntzak bizkortzea". BATZ. (2008) 177 azkena. 2008ko apirila.

V.1.1. Grafikoa. Garapenerako Laguntza Ofiziala: ehunekoaren bilakaera, kontinente jasotzailearen arabera

Iturria: ELGA. Garapenerako Laguntza Ofizialaren Estatistikak, 2008.

V.1.2. Grafikoa. Europar batasunak garapenerako emandako laguntza ofiziala. Orintsuko bilakaera eta 2008-10erako aurreikuspenak

Iturria: EUROPAKO BATZORDEA. BATZ. (2008) 177 azkena.

Monterrey-ko 2002ko Konferentzia eginda (garapenerako finantziario buruzkoa), Milurtekoko Helburuetan lorturiko aurrerakuntzen ikerketa eginda eta 2005ean Europako Adostasuna Hartuta, EBk konpromisoak hartu zituen laguntza-bolumenari, horren eraginkortasunari eta garapenerako eta merkataritzari laguntzearen aldeko politiken koherentziari buruz. Garapenerako Laguntza Ofizialari dagokionez, garapenerako bideko herrien dohaintza-emaila nagusia eta kiderik garrantzitsuen Batasuna da oraindik ere, eta urtean biztanleko 93 euroko ahalegina egiten du (Amerikako Estatu Batuek 53 euro eta Japoniak 44), baina 2007ko balantzeak laguntza hori murriztu egin dela adierazten du.

Hain zuzen ere, 2007an (informazioa duen azken urtea) garapenerako laguntzaren zenbateko osoak %3,3ko murriztapena izan du EB-27an (EB15ean %3,6), eta 46.000 milioi eurokoa izan da; hain zuzen ere, BPGren %0,38 (2005ean eta 2006an

tzitsuen Batasuna da oraindik ere, eta urtean biztanleko 93 euroko ahalegina egiten du (Amerikako Estatu Batuek 53 euro eta Japoniak 44), baina 2007ko balantzeak laguntza hori murriztu egin dela adierazten du.

%0,41). Guztiarekin ere, 2008-2010 aldirako aurreikuspenak baikorrak dira, eta 2007ko beherakada alde handiz gainditzeko itxaropena dago.

Azkenik, langile immigranteen bidalketak euren herrietako diru-sarrera iturri nagusienetarikoa dira. Garapen bideko herrietarako bidalketen jarioek hazkunde nabaria izan dute 70eko hamarkadatik, eta 2006an 200.000 milioi dolarretik gorakoak izan ziren, Munduko Bankuak emandako datuen arabera; eskualde hartzaileak gehienetan urteko %10etik gorako hazkundeak izan dute. Aipagarriak dira Ekialdeko Asiako eta Bareko eta Amerika Latinoko eta Karibeko kasuak, horietan urte horietan 45.000 eta 53.000 milioi dolarrekoak izan baitira, hurrenez hurren. Herri horietariko batzuetan, bidalketen harrera BPGren %10 ingurura heltzen da urtero.

2006an, EBko immigranteek euren herrietara egindako bidalketak 19.200 milioi eurokoak izan ziren, aurreko urtekoak baino %13 handiagoak, EUROSTATEk emandako datuen arabera. Guztiarekin ere, bidalketen bolumen erreala kuantifikatzea zaila da; baina, nolana ere, herriek emandako zifra ofizialeetatik gorakoa da. Moldaviako BPGren %38, Bosnia-Herzegobinakoaren %19, Albaniakoaren %15 eta Marokokoaren %3-5 izan ziren.

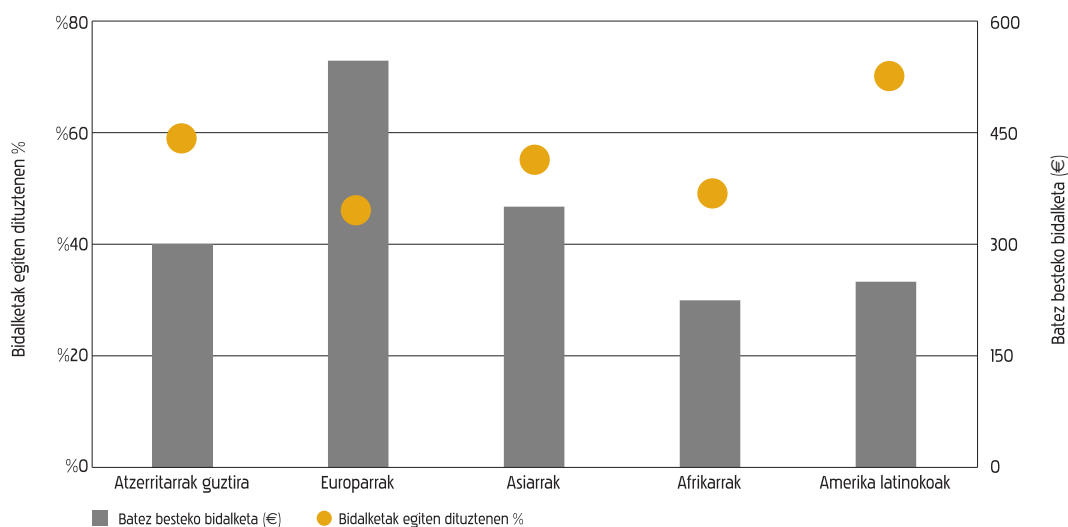
Espainiako estatuan, bidalketen merkatuak garapen handia izan du; izan ere, azken hamarkadan immigrazio-prozesu azeleratua egon da, eta bidalketen ordainketetan %30 inguruko hazkundeak egon da (BPG baino puntu erdi gehiago). Izan ere, 2005ean kanporako bidalketak handiagoak izan ziren Estatuak kontzeptu horren bidez jasotzen dituenak baino (beste

estatu batzuetako immigrante espainolek egindakoak). Horrela, Espainia EBko lehenengo postuan dago, egindako bidalketen bolumena kontuan hartuta (beti immigrante asko eduki dituzten Alemaniaren eta Frantziaren aurretik), eta munduko hirugarren postuan, Amerikako Estatu Batuen eta Saudi Arabiaren atzetik.

Hain zuzen ere, Espainiako Bankuak egindako kalkuluaren arabera, Estatuko immigranteen bidalketen bolumena 7.840 milioi eurokoa izan zen 2008an, 2007koa baino %7,1 txikiagoa; horrek urte horretako BPGren %0,7 adierazten du, eta aurreko urtean %0,8 izan zen. Aipatzekoa da bidalketek laugarren hiru hilekoan izandako murriztapen itzela (%-21, 2007ko hiru hileko berari dagokionez), koiuntura ekonomikoaren ondoriozkoa. Fondo horien herri jasotzaile nagusiak Estatuko immigranteen jatorrizko herri nagusiak dira: Maroko, Kolonbia, Ekuador eta Errumania.

EAEk datuei dagokionez, Immigrazioaren Euskal Behatokiak (IKUSPEGI) egindako kalkuluaren arabera, Euskal Autonomia Erkidegoan bizi diren immigranteen %58,2k bidalketak egiten zituzten, 2007an, euren jatorrizko herrietara, eta horien batez besteko zenbatekoa 300 eurokoa izan zen. Nazionalitateak aintzat hartuta, dirurik gehien bidali zutenak Ekuadorkoak, Kolonbiakoak eta Boliviakoak izan ziren, gehienak (%73,3) hileroko aldirakotasunarekin eta batez besteko 250 euroko zenbatekoarekin. Halaber, Estatuan bizi diren immigranteek, jatorrizko herrietara egindako bidalketetan, soldataren %25 sartzen dutela kalkulatu da, eta soldata hori gutxitan izaten da hileroko 1.000 eurotik gorakoa.

V.1.3. Grafikoa. Immigranteek EAE-n egindako diru bidalketak. 2007

Iturria: IKUSPEGI. Amerika Latinoko biztanleak EAE-n. 2007.

2. GARAPENERAKO LAGUNTZA EAE-N, 2008AN

2008an, Euskal Autonomia Erkidegoan, garapenerako lankidetzari dagokionez, ekainaren 19ko 5/2008 Legea onetsi da, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia sortu eta arautu duena; era berean, Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Sailaren "Garapenerako Lankidetzaren Plan Estrategikoa eta Gidaria" abiatu da.

Lehenengo eta behin, 5/2008 Legearen helburua, Garapenerako Lankidetzari buruzko otsailaren 22ko 1/2007 Legeak aurreikusitakoaren arabera, EAEko Administrazioaren barruan garapenerako lankidetzarako erakunde espezifiko sortzea da, beharrezkoa baita politika publiko hori betearazteko egitura eta tresnak horrek azken urteotan izandako hazkundera egokitzea: Eusko Jaurlaritza 80ko hamarkadako erdialdetik beste herri batzuekiko lankidetzarako baliabideak bideratzen hasi zenetik, aurrekontu-zuzkidurak eta tresnek hazkunde nabaria izan dute, baita ekintzen bolumenak eta konplexutasunak ere. Gainera, Legean adierazitakoaren arabera, Agentzia EAEko Aurrekontu Orokorretakoak ez diren beste ekarpen batzuk kudeatzeko bidea da, eta Erkidegoko beste erakunde batzuekiko izaera irekiarekin diseinatu da.

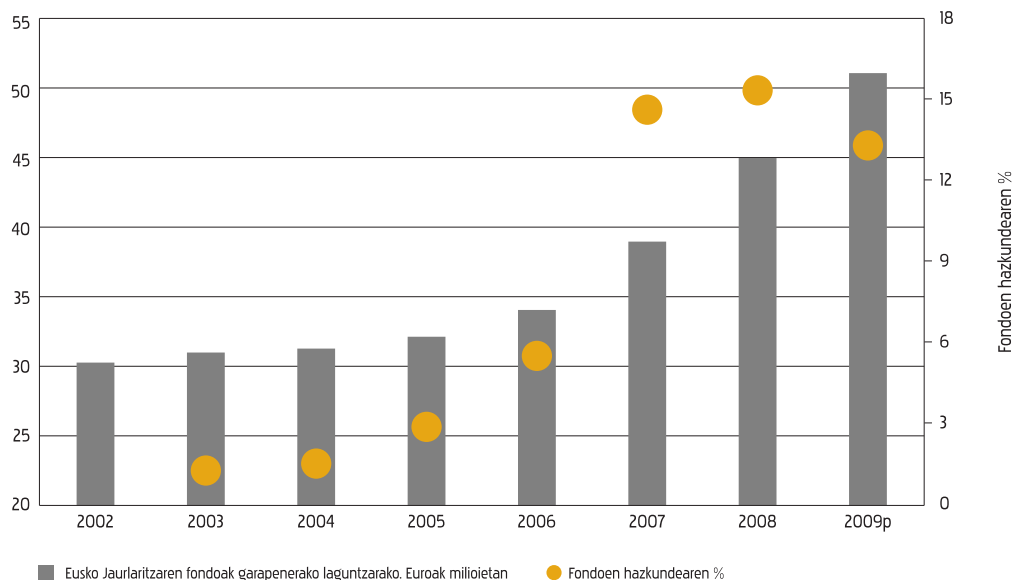
2008-2011ko aldirako Garapenerako Lankidetzako Plan Gidaria ere 1/2007 Legean ezarritakoaren ondoriozkoa da, eta Eusko Jaurlaritzak lankidetzak hobetzea sustatzeko sortu da, honako hau lortu ahal izateko *"identitate eraldatzailea duen garapenerako lankidetzako politika finkatzea, kalitatezkoa, koordinatua eta koherentea den politika, egiturazko pobrezia ezabatzea bideratzen dena"*. Horretarako, lankidetzarako fondoak handi-

tzea dago aurreikusita, baita aurrekontu osoarekiko ehunekoa handitzea ere, 1/2007ko Legeak ezarritako konpromisoa lortzen joateko (2012an %0,7ra heltzea); halaber, lankidetzarako, garapenerako hezkuntzarako eta ekintza gizatiarrerako esparru teoriko koherentea ezarri nahi da, arlo sektorial estrategikotan ahaleginak finkatuko dituen, zeharkako ildoen garrantzia indartuz.

Agiri estrategikoak gizarte-beharrizanetan, herri-ekonomian, emakumearen berdintasun ezan, giza eskubideetan eta kultura-identitatean oinarritzen ditu laguntzak, eta, lehentasun horiek kontuan hartuta, bere helburuak 22 herritan oinarritzen ditu, aintzat hartuz ea giza eskubideen zaurgarritasun larria eta orokorra duten, gatazka-zonak edo larrialdi gizatiar-dun egoerako zonak diren, bertan EAEko lankidetz-eragilerik dagoen edo EAEra etorritako immigrante bolumen garrantzitsua duten nazioak diren. Honako herri hauek aukeratu dira: Gueatmala, Kuba, El Salvador, Nikaragua, Mexiko eta Honduras Erdialdeko Amerikan eta Kariben; Ekuador, Bolivia, Peru, Venezuelak, Brasil eta Kolonbia Hegoaldeko Amerikan; Saharako Arabiar Errepublikak, Angola, Kongo, Ruanda, Burundi, Mozambike, Uganda eta Boli Kosta Afrikan; eta India eta Palestina Asian. Planak herri guztiok, gutxienez, lankidetzarako dauden fondo guztien %90 jasoko dituztela bermatzen du.

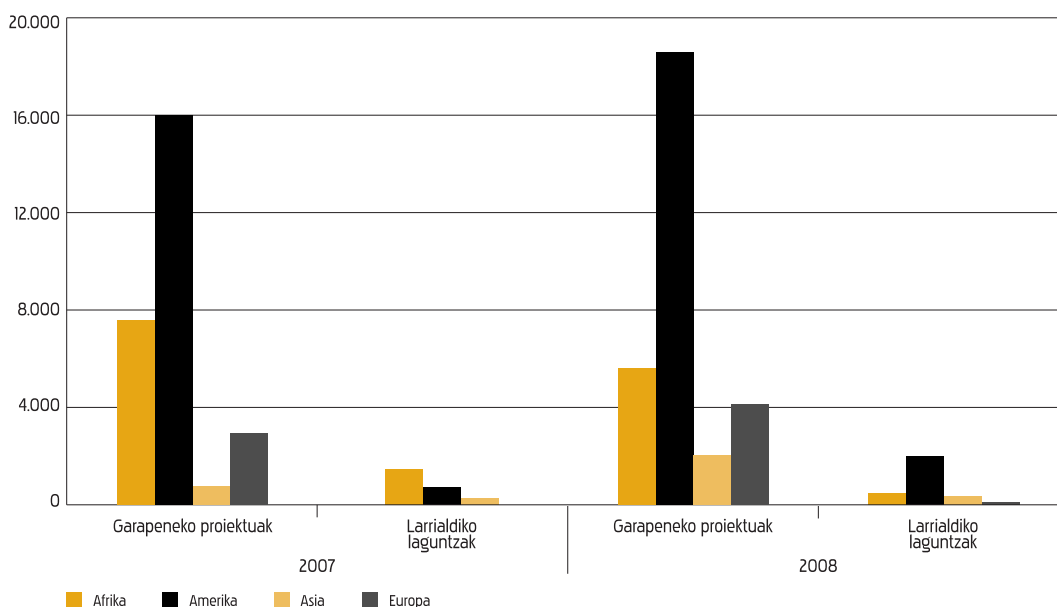
Azken urteotan, garapenerako lankidetzaren alderdi praktikoa Garapenerako Lankidetzarako eta Laguntzarako Fondoaren (GLLF) bitartez bideratzen da EAE-n; udalek eta Foru Aldundiek ere lankidetzarako beste programa batzuk dituzte, eta horietan ere zenbateko gehigarriak bideratzen dira. Aipatzekoa da EUSKAL FONDOA erakundearen eginkizuna: EAEko Toki Erakunde Lankideen Elkarteak da; horren barruan 86 toki-erakunde

V.2.1. Grafikoa. Eusko Jaurlaritzaren fondoak garapenerako laguntzarako. Euroak milioietan

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Garapenerako Lankidetzako Zuzendaritza.

V.2.2. Grafikoa. GLLFren laguntzen norakoa kontinenteka. Euroak miletan

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Garapenerako Lankidetzako Zuzendaritza.

(besteak beste, EAEko hiru hiriburuak) eta Arabako Foru Aldundia daude, hain zuzen ere, EAEko biztanleria osoaren %75.

2.1. Garapenerako lankidetzarako eta laguntzarako fondoa (GLLF)

2008an, lehenengo eta behin, Eusko Jaurlaritzaren Garapenerako Lankidetzako Fondoaren bidez, 30,87 milioi euro eman ziren garapenerako proiektuetarako. Gainerako fondook, alde batetik, larrialdiko laguntza-ildoan bidez betearazi ziren (3,4 milioi euro), eta, bestetik, garapenerako programen bitartez: azken formula hori proiektuen formularen antzekoa da, baina iraupen luzeagoa eta asmo handiagoko helburuak ditu (8,7 milioi euro, 57/2007 Dekretuaren bidez sorturiko erreminta berria). Guztira, Garapenerako Lankidetzarako aurrekontu-partida 45 milioi eurokoa da (2007an baino %14,7 gehiago).

Hain zuzen ere, GLLFk garapenerako laguntzarako 114 proiektu finantzatu zituen, eta horien zenbatekoa 30,87 milioi eurokoa izan zen. Zenbateko horrek %11,7ko hazkundea izan du, 2007koari dagokionez, eta 270.000 euroko batez besteko zenbatekoa dauka (aurreko urtean baino %+8,8 gehiago). 2008ko deialdira aurkezturiko 216 proiektu horietatik (51 milioi euroko eskabidea) 114 proiektuek lortu zuten diru-laguntza, eta, horrela, proiektuen onespen mailak %46,6tik %52,8rako hazkundea izan du, proiektu kopuruari dagokionez, eta %50,3tik %60,3ra fondoen bolumenaren aldetik. Proiektuen herri jasotzaile nagusiak Peru (15 proiektu eta 4,7 milioi euro, guztizkoaren %15,4), Kuba (%9,6) eta Guatemala (%8,5) dira. Gainera, EAEk berak beste 4,3 milioi jasotzen ditu, batez ere biztanleria jabearazteko programetarako.

Halaber, lehen esan dugunez, larrialdiko laguntzetarako 3,4 milioi euro eman dira, eta zenbateko hori urtean zehar beteazten da, laguntza gizatiarrak dituen beharrezan arabera. Herriak aintzat hartuta, aipatzekoak dira txaderako (783.300€), Boli Kostarako (733.400€) eta Palestinarako (509.100€) laguntzak.

Eremu geografikoen arabera ikusten denez, GLLFren bidez bideraturiko laguntzarik gehiena (garapenerako proiektuen eta larrialdiko laguntzen batuketa aintzat hartuta) Amerikara doa, eta horrek guztizkoarekiko duen garrantziak gora egin du 2007ari dagokionez (%60,9 eta 2007an %55). Afrikara bideratzen dena, aldiz, %29,8tik %18,5era igaro da. Larrialdiko laguntzak soilik aintzat hartuta, Amerikak horretarako fondo guztien %64 jasotzen ditu.

Bestalde, Eusko Jaurlaritzak azken urteotan sustaturiko garapenerako lankidetzaren diagnostikoak, Plan Gidarian jasota dagoenak, aukera ematen du sail arduradunak gai horri buruz emandako informazioa osatzeko. Lehenengo eta behin, aipagarria da, Etxebizitza eta Gizarte Gaitako Sailak lankidetzaren arloan aurrekontu-ahalegin gero eta handiagoa egin arren (azken bi ekitaldietan %15 inguruko hazkundea), EAEko Aurrekontu Orokorrek azken urteotan izandako gorakada oraindik ere handiagoa izan denez, bilakaera ez dela nahikoa izan, eta hartutako konpromisoa ez dela bete (aurrekontu osoaren %0,7).

Jarduketa-eremuei dagokionez, Eusko Jaurlaritzak hiru eremutan egin du lan sistematikoa: garapenerako lankidetzak (2002-2007ko aldiko fondoen %86), ekintza gizatiarra (aldi horretako fondoen %6) eta garapenerako hezkuntza (gainerako %8).

V.2.1. LAUKIA. GLLF-REN GARAPEN PROIEKTUAK ETA HORIETARAKO LAGUNTZEN ZENBATEKOAK

		2005	2006	2007	2008	Ald. % 06/07	Ald. % 07/08
Proiekt.	Aurkeztuta	267	216	238	216	10,2	-9,2
	Onetsita	107	98	111	114	13,3	2,7
	Onetsitakoen/aurkeztut. %	40,1	45,4	46,6	52,8	2,6	13,3
Zenbatak (euroak milioitan)	Eskatuta	52.376	49.148	54.960	51.183	11,8	-7,0
	Emanda	22.496	24.079	27.642	30.870	14,8	11,7
	Emandakoen/eskatutak. %	43,0	49,0	50,3	60,3	2,6	19,9
B. b. zenbatak.	Emandako proiektuak	210,2	245,7	249,0	270,8	13	8,8

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Garapenerako Lankidetzako Zuzendaritza.

V.2.2. LAUKIA. EUSKO JAURLARITZAREN GARAPEN PROIEKTUEN HERRI JASOTZAILE NAGUSIAK. EUROAK MILIOITAN. 2008

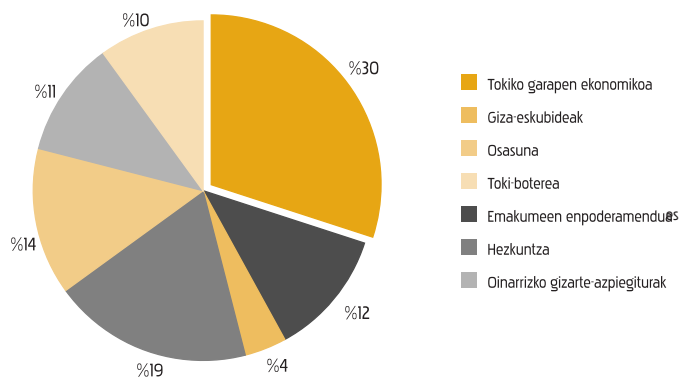
	Proiektuak	Fondoak
Guatemala	7	2.608,6
El salvador	6	1.850,7
Ekuador	5	2.055,0
Peru	15	4.743,5
Kuba	10	2.960,2
Kolonia	3	707,0
Brasil	3	678,6
Bolivia	4	1.666,1
Saharako E.	3	1.386,0
Senegal	3	967,7
Palestina	2	590,4
Etiopia	1	599,8
Kongoko E.D.	2	734,2
Indonesia	2	594,2
India	2	871,3
EAE	33	4.299,4
Beste Batzuk	13	3.557,6
Guztira	114	30.870,3

Iturria: Eusko Jaurlaritza. Garapenerako Lankidetzako Zuzendaritza.

V.2.3. LAUKIA. EUSKO JAURLARITZAREN LARRIALDIKO LAGUNTZEN ZENBATEKOA. EUROAK MILATAN

	2006	2007	2008
Aljeria	200,00	850,00	—
Bolivia	—	352,33	179,88
Boli kosta	210,08	257,36	733,41
Kolonia	—	95,21	—
Kuba	—	—	271,44
Txad	—	350,00	783,30
Guatemala	204,68	—	—
Indonesia	100,00	—	—
Kenya	159,74	—	200,00
Libano	119,84	130,00	124,06
Mexiko	120,00	—	150,00
Nikaragua	—	110,29	—
Pakistan	40,00	—	—
Palestina	296,40	231,64	509,13
Peru	—	360,95	159,34
Kongo-Ruandako E.	180,00	—	—
Saharako e. Arabiarra	—	—	140,00
Somalia	—	155,90	—
Sudan	360,00	—	—
Tanzania	—	—	100,00
Guztira	1.990,74	2.893,68	3.400,56

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Garapenerako Lankidetzako Zuzendaritza.

V.2.3. Grafikoa. Eusko Jaurlaritzaren garapenerako laguntza-fondoen banaketa sektoriala. 2002-2007

Iturria: EUSKO JAURLARITZA. Garapenerako Lankidetzako Zuzendaritza.

Azkenik, emandako fondoen banaketa sektorialari dagokionez ikusten denaren arabera, berezko lotura dago giza garapen iraunkorrarekin: ildo nagusiak oinarritzko gizarte-beharrianak eta tokiko garapen ekonomikoa izan dira, beste zenbait arlo garrantzitsu ahaztu barik, adibidez, emakumeen enpoderamendua, tokiko boterea eta giza eskubideak edo tokiko identitatea.

2.2. Euskal fondoa

“EAEko Toki Erakunde Lankideen Elkartea - EUSKAL FONDOA” elkartearen helburu nagusia hauxe da: garapenerako nazioarteko lankidetzak-ekimenak sustatzea, bultzatzea eta koordinatzea, EAEko erakundeetatik eta toki-erakundeetatik. 1995ean sortu zenetik, EUSKAL FONDOAK Lankidetzak eta Elkartasun Fondoen Konfederazioaren Idazkaritza dauka (egoitza Bartzelonan); Estatuan dauden Lankidetzak eta Elkartasun Fondoen baterako koordinazioaren eta ordezkaritza esparrua da.

2008an EUSKAL FONDOAREN barruko erakundeen ekarpenek (1.832.612 euro) Biltzar Nagusi Arruntak ekitaldirako onetsitako aurrekontua (1.681.965 euro) gainditu dute. Hain zuzen ere, %9ko hazkundea egon da, egindako aurreikuspenetik, eta horrek aukera eman du harturiko konpromisoen %100 betetzeko, baita garraioko azpiegitura handitzeko proiektu berri bat finantzatzeko ere, Saharako Errefuxiatuen Kanpamenduetarako. Proiektuak Nikaraguan, El Salvadorren, Guatemalan, Kuban eta Saharan garatzen dira (azken urteotako ohiko herriak).

Gainera, Eusko Jaurlaritzak eta Bizkaiko Foru Aldundiak 2008an egindako ekarpenak (horiekin 527.857 eta 150.000 euroko baterako finantziario-hitzarmenak sinatuta, hurrenez hurren) finantziario osagarriko iturri nagusiak izan ziren. Zenbateko horiek EUSKAL FONDOA elkartearen barruko erakundeek lorturikoari gehituta, 2008an kudeaturiko guztizkoa 2,5 milioi eurokoa da (aurreko urtean baino %38,9 gehiago).

V.2.4. LAUKIA. EUSKAL FONDOA: ELKARTURIKO ERAKUNDEEK* PROIEKTUEI EGINDAKO EKARPENA, HERRIEN ARABERA. EUROAK

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nikaragua	303.197	419.624	409.129	428.146	471.776	493.588	791.523
El Salvador	200.270	174.605	365.183	339.874	384.716	427.291	144.670
Guatemala	238.749	359.191	45.200	244.657	486.087	247.631	193.665
Kuba	278.366	200.550	191.057	172.753	149.249	65.168	292.445
Sahara	126.894	169.458	299.277	258.834	268.815	127.382	395.307
Beste Batzuk	27.760	37.111	36.555	150.272	162.096	305.715	15.000
Guztira	1.175.236	1.360.539	1.346.401	1.594.536	1.922.739	1.666.775	1.832.612

Iturria. EUSKAL FONDOA. Urteko Memoriak.

(*) Elkarturiko erakundeen aurrekontu-zuzkidurak EUSKAL FONDOKO proiektuetarako.

06.

JARDUERA ARAUEMAILEA EAEn

1. JARDUERA ARAUEMAILEA EAE-N

Euskal Autonomia Estatutuari buruzko abenduaren 18ko 3/1979 Lege Organikoak ezarritakoaren arabera, EAEren eskumenekoa da Estatuko oinarritzko legeria bertako lurraldearen barruan garatzea eta betearaztea, zenbait arlotan. Halaber, bertan ezartzen denez, Euskal Autonomia Erkidegoaren bote-reak Legebiltzarrak, Eusko Jaurlaritzak eta Lehendakariak betearaziko dituzte, eta Lurralde Historikoei euren foru-erakundeak kontserbatu eta antolatuko dituzte, estatuan ezarritakoa kontuan hartuta.

EAEko autogobernuko erakundeak indarrean sartzeko, Autonomia Estatutuan ezarritakoaren arabera, Legebiltzarrak Eusko Jaurlaritzaren antolamenduari eta eratzikipenei buruzko legeak onetsi behar izan zituen; gainera, Erakunde Komunak eta Lurralde Historikoen eskumen maila arautu behar izan zen. Eusko Jaurlaritzaren egitura, eskumenak eta Legebiltzarrekiko harremanak ezartzeko, Eusko Jaurlaritzari buruzko ekainaren 30eko 7/1981 Legea onetsi zen. Beste eskumen batzuen artean, Legeak ezartzen duenez, Jaurlaritzaren eskumenekoa izango da hauxe egitea: legegintza-ekimena, Lege Proiektuak onetsita eta horiek, gero, Legebiltzarrera bidalita; legegintzako ordezkariak, Legegintzako Dekretuen bidez; eta, arauzko ahalak, Dekretuen eta Aginduen bitartez.

Ondoren, azaroaren 25eko 27/1983 Legea promulgatu zen, Euskal Autonomia Erkidegoko Erakunde Komunak eta bertako Lurralde Historikoetako Foru Organoen arteko harremanei buruzkoa. Lege horretan ezarritakoaren arabera, Eusko Legebiltzarra lege-lerruneko arauak onesteko gaitasuna duen erakunde bakarra da Euskal Autonomia Erkidegoan, Autonomia Estatutuaren arabera Euskal Autonomia Erkidegoaren eskumenekoa izanik Estatutuan, lege honetan edo ondorengo legeetan Lurralde Historikoetako Foru Organoei eratzikitzen ez zaizkien arloetan. Tradizio historikoa kontuan hartuta, Lurralde Historikoetako Foru Organoak Batzar Nagusiak eta Foru Aldundiak dira. Halaber, Lurralde Historikoetako eskumenak arautzen dira, eta, bertan ezartzen denez, eskumen soilekoak diren arloetan arauzko ahalak izango dute, bertako Batzar Nagusietako Foru Arauen bitartez.

1.1. Legebiltzarra eta eusko jaurlaritza

Esparru honetan, Eusko Legebiltzarrak, legegintza-funtzioa beteta, 19 lege onetsi zituen 2008an, 2007an baino 4 gehiago. Guztira, 22 lege-proiektu onartu ziren tramitean, eta horietatik 1 Jaurlaritzari itzuli zitzaion, Legebiltzarreko Batzordearen erabakiaren eraginez, bertan tramitatzen ari baitziren; gainera, beste 5 bertan behera gelditu ziren, Eusko Jaurlaritza desegin eta hauteskundeetarako deialdia egin zenean, Ganberaren Araudiko 129. artikuluan ezarritakoaren arabera¹.

Ondoren, Eusko Legebiltzarrak 2008an onetsitako legeen edukiaren laburpena eskainiko dugu:

• Otsailaren 8ko 1/2008 Legea, Familia Bitartekotzari buruzkoa

Lege honen helburua familia-bitartekotza eta bertan lan egiten duten pertsonen jarduketak arautzea da; aintzat hartzen ditu familia-bitartekotzarako eskubidea eta familia-bitartekotzako zerbitzu integralak egoteko betebeharrak.

Familia-bitartekotza, izatez ere, familia barruan sortzen diren arazoak judizioz kanpo ebazteko borondatezko prozedura da; bertan, bitartekotzan gaitasuna duen profesional batek edo gehiagok (inpartzialak eta erabaki-ahalik gabeak) laguntza eta orientazioa ematen die alderdiei, arazoa ebazteko aukera ematen duten soluzio onargarriak aurkitzeko Lege honek aplikazio-eremu zabala aukeratu du, eta horrek bikotea hausteko egoeretan sorturiko arazoak gainditzeko; hain zuzen ere, familia inguruan sor daitezkeen beste arazo batzuetan aplikatu ahal da.

Bertan ezartzen denez, Herri Administrazioek doako familia-bitartekotza bermatuko diete hiritarrei.

Legeak Bitartekarien Erregistroa sortu du, bitartekotza legeak eskaturiko baldintzak betetzen dituzten pertsonak egiten dutela bermatzeko kontrol-tresnatzat, eta norbanakoek bitartekariak eta bitartekotza-zerbitzu publikoak ezagutzeko baliabide-tzat.

Halaber, Familia Bitartekotzako Aholku Batzordea sortu du, familia-bitartekotzaren arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailari aholkua eta laguntza emateko, arlo horretan garatzen dituen jardueretan.

• Maiatzaren 28ko 2/2008 Legea, EAEko Poliziaren Legea hirugarrenez aldatzeko buruzkoa

EAEko Poliziari buruzko uztailaren 17ko 4/1992 Legeko 105. artikuluan ezarritakoaren arabera, Ertzaintzaren eskalak honako hauek dira: Goikoa, Betearazlea, Ikuskapenekoa eta Oinarritzkoa. Horiek, hurrenez hurren, EAEko herri-administrazioetako funtzionarioak sailkatzeko (lanpostua lortzeko eskaturiko titulazioaren arabera) A, B, C eta D taldeei dagozkie.

Azken urteotan Herri Administrazioek arauak aldatu dituzte, sailkapeneko D taldeko polizia-funtzionarioei dagokienez, eta aldaketa guztiek lotura komuna izan dute, hau da, D taldean sailkatutako funtzionario horiek C taldera igarotzea.

Eusko Legebiltzarrak 2006ko ekainaren 30ean egindako osoko bilkuran, legekoa ez zen proposamen bat onetsi zen, eta, horren arabera, Legebiltzarrak eskabide hau egin zion Jaurlaritzari: *“arauak aldatzeko prozesuan, Ertzaintzaren Oinarritzko Eskalan daudenak titulazioaren C taldean sartzeko ahalbidetzeko (Ertzaintzaren lan-baldintzak arautu dituen indarreko akordioan ezarritakoa), Toki Poliziako Kidegoetarako ere antzeko berrikuntzak sustatzea, EUDELen arabera”*.

Agindu hori betetzeko, Legeak Euskal Autonomia Erkidegoko Polizia Kidegoan sailkapen taldea aldatzeko behar den aldaketa garatuko du.

¹ Eusko Legebiltzarreko Aaudia, 129. art.: *“Eusko Legebiltzarra desegin ondoren edo horren agintaldia amaitutakoan, iraungi egingo dira tramitazioan dauden gai guztiak. Aldundi Iraunkorraren irizpena behar dutenak edo legeko xedapenez luzatu behar direnak izan ezik”*

• **Ekainaren 13ko 3/2008 Legea, Euskal Eskola Publikoaren Legea bigarrenenez aldatzeari buruzkoa**

Euskal Eskola Publikoari buruzko otsailaren 19ko 1/1993 Legeko artikulua batzuetan, Euskal Eskola Publikoaren barruko ikastetxeetako zuzendarien eskumenak arautzen dira, baita horiek hautatzeko, izendatzeko eta kargutik kentzeko baldintzak eta prozedura ere.

Legea onetsi zenetik igarotako urteetan, Hezkuntza Administrazioak, zenbait bideren bitartez, egiaztatu du indarreko araudia aldatu egin behar dela. Hezkuntzaren Lege Organikoan ezarritakoa garatzeko, eta, horrela, zuzendari kargua sustatzeko eta Euskal Eskola Publikoaren barruko ikastetxeen antolamenduan eta funtzionamenduan funtsezko garrantzia duen kargu hori betetzeko pertsonarik egokiena izendatzen dela bermatzeko.

Horri dagokionez, lege honek EAEko ikastetxe publikoetako zuzendaria hautatzeko sistema ezarri du, karrerako irakasle funtzionarioen artean egindako merezimendu-lehiaketaren bidez; gainera, zuzendaritza-karguak beste modu batera ordainduko direla ezarri eta, azkenik, euren eskumenei buruzko artikulua aldatu du, zuzendariari bere lana ondo garatzeko behar dituen eratzikipenak emateko.

Halaber, xedapen gehigarri baten bidez, Euskal Eskola Publikoaren Legea Lanbide Heziketako ikastetxeetan ere aplikatuko dela ezarri da. Prestakuntzei eta Lanbide Heziketari buruzko ekainaren 19ko 5/2002 Legea aplikagarri duten alderdi espezifikoetan izan ezik.

• **Ekainaren 19ko 4/2008 Legea, Terrorismoaren Biktimen Onespenerari eta Ordainketari buruzkoa**

Lege honen helburua terrorismoaren biktimen onarpena egitea da, baita terrorismoa jasan duten pertsonak babesteko eta laguntzeko sistema ezartzea ere, terrorismoaren ekintzari loturiko kalte guztiak konpontzeko eta arintzeko.

Edukari dagokionez, Legeak dimentsio bikoitza dauka:

- Biktima horien eskubideei buruzko printzipio orokorrak bilatzeko ahalegina egin du, ikuspegi etikoa eta politikoan oinarrituta.
- Lege-lerruna dauka. Zabaldutako eta hobetu egin ditu Legea onetsi aurreko indarreko araudiak (EAEko araudia) terrorismoaren biktimen zatik ezarritako prestazioak eta laguntza neurriak. Horrela, terrorismoaren ekintzek eragindako kalteak konpontzeko prestazioak eta administrazio-neurriak arautzeko Laguntza Integraleko Sistema sortu da.

Terrorismoaren biktimek horri loturiko arloetan duten parte-hartzea bideratzeko, eta Herri Administrazioei arlo horretako politika zehatzak abiatzeko proposamena egiteko, Terrorismoaren Biktimen Partaidetzarako Euskal Kontseilua sortu da.

• **Ekainaren 19ko 5/2008 Legea, Garapenerako Lankidetzako EAEko Agentzia sortzeari eta arautzeari buruzkoa**

Garapenerako Lankidetzari buruzko otsailaren 22ko 1/2007 Legeko azken xedapenean (lehenengoa) ezarritakoaren arabera, garapenerako lankidetzaren arloko politikaren plangin-

tza eta horren koordinazioa, kudeaketa eta betearazpena Garapenerako Lankidetzarako Euskal Agentziak egingo du, eta hori lege espezifiko baten bidez sortuko da. Lege honen helburua aurreikuspen hori betetzea da, eta, beraz, agentzia hori sortzea eta arautzea.

• **Ekainaren 25eko 6/2008 Legea, Euskadiko Sozietate Kooperatibo txikiari buruzkoa**

Azken urteotan, Europar Batasuneko erakundeetan gero eta sentibilditate handiagoa dago, enpresa-ekimen berriak abiatzeko behar diren baldintzen sinplifikazioa errazteko erabakiak hartzeko. Sozietate mota bakoitzari dagokion legeriak behar dituen eskakizun horiek eragina izan dute enpresa ia guztien sorkuntzan, horien ezarkuntza formala egin nahi izan denean. Hala eta guztiz ere, enpresa ertainen eta, batik bat, txikien ustez, sozietate-forma bakoitza eratzeko legeko baldintzak administrazio-oztopoak dira, eta horiek, erraztasunak ez emateaz gain, gehienbat mikroenpresen kasuan benetako oztopoak dira halakoen gauzapean formalerako.

Europako eta Estatuko administrazioek legegintzako aldaketak egin dituzte merkataritzaren arloan, oztopoko horiek gainditzeko eta, horrela, enpresa txikien eta ertainen sorkuntza sustatzeko, horiek funtsezkoak baitira lanpostu berriak sortzeko.

Aldaketa horiek kooperatiben munduan sartu behar dira berehala; horrela, aipaturiko ikuspegian oinarrituta, kooperatiba txikien sorkuntza sustatzeko. Hala eta guztiz ere, EAEko kooperatibetarako orain arte ez da ezarri lehen aipaturiko gomendioak eta konpromisoak bete egiten direla bermatzeko eremu juridikorik.

Arau honen bidez, erantzuna eman nahi zaie, arlo honetan, elkarturiko laneko kooperatibarik txikienei, hau da, gehienek bazkide diren hamar langile dituztenei, legearen egokitzapenak eginda.

• **Ekainaren 25eko 7/2008 Legea, Merkataritza Jardueraren Legea bigarrenenez aldatzeari buruzkoa**

Lege honek Merkataritza Jarduerari buruzko maiatzaren 27ko 7/1994 Legeko artikulua batzuk aldatu ditu; gainera, aldaketak sartu ditu merkataritza-establezimenduen ezarkuntzari loturiko alderdietan, merkataritza-establezimendu iraunkorretik kanpo egindako salmenta-modalitateetan, merkataritza-lehiaketen arauketan, merkataritza-jarduera antolatzearen arloko urratzeetan eta zehapenetan, eta merkataritzako egituren berrikuntzan.

Legiegintzako aldaketa horietariko batzuk, izatez ere, Europako Parlamentuak eta Kontseiluak barruko merkaturako zerbitzuei buruz 2006ko abenduaren 12koan emandako 2006/123/EE Zuzentaraua (Bolkestein Zuzentaraua) aplikatzearen ondoriozkoak dira.

• **Ekainaren 25eko 8/2008 Legea, Gizarte Bazterkeriaren aurkako Legea eta Gizarte Eskubideen Gutunaren Legea aldatzeari buruzkoa**

Gizarte Bazterkeriaren aurkako maiatzaren 22ko 12/1998 Legeak pertsona, gizarte- eta lan-bazterkeriaren arriskua

aurreikusteko behar diren gizarte-tresnak eta prestazio ekonomikoak ezarri zituen, baita bizimodu independentea garatzeko ezinbestekoak diren baliabide pertsonalak, sozialak edo ekonomikoak ez dituzten pertsonak gizarteratzeko behar direnak ere.

Gizarte Eskubideen Gutunari buruzko abenduaren 27ko 10/2000 Legeak eragina izan du lege horretan; bertan, Oinarrizko Errenta ezarri da, pertsona guztiek beharrezko diru-sarrerak jaso ahal izateko eta, horrela, euren oinarrizko gizarte-eskubideak garatzeko eta zio ekonomikoen ondoriozko gizarte-bazterkeria ekiditeko.

Hala ere, Oinarrizko Errentaren arauketak nabarmen mugatzen du horren lorpen erreala; izan ere, pertsona horien diru-sarrera urriak errenta jasotzeko eskubidea emateko, beharrezkoa da urritasun hori bizikidetzaren unitatearen diru-sarreraren zenbaketa orokorrean egotea. Hori dela eta, arau honek aldatu egin ditu 12/1998 eta 10/2000 legeak, bi helburu nagusirekin: alde batetik, pentsiodunentzat bizikidetzaren unitatearen izaera berariaz jasotzea, baita horiek familiako beste kide batzuekin bizi direnean ere; bestetik, halako kasuetan prestazioaren gehieneko zenbatekoa handitzea, pertsona horiek ezin baitute euren diru-sarrera maila lan merkatuan sartuta handitu.

• **Ekainaren 27ko 9/2008 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleek bakea eta normalizazio politikoa lortzeko negoziazio-prozesua irekitzeari buruz duten iritzia jakiteko herri-kontsultarako deialdia eta horren arauketa egiteari buruzkoa**

Euskal Autonomia Erkidegoan sufragio aktiborako eskubidea duten herritar guztiei kontsulta baterako deialdia antolatzeko eta kontsulta egiteko, eta, horrela, herritar horiek indarkeriaren amaiera elkarriketatuko prozesua irekitzeari buruz duten iritzia jakiteko, ETAK borroka armatuari amaiera emateko asmoa duela egiaztatu ondoren; halaber, baimena eman dio EAEko alderdi politiko guztien arteko negoziazioa irekitzeko, eta, horrela, normalizazio politikorako akordioa lortzeko; akordio horretan, Euskal Autonomia Erkidegoaren eta Espainiako estatuaren arteko harreman berrietarako oinarriak ezarriko dira.

Halaber, lege horrek kontsulta garatzeko eta egiteko alderdi nagusiak ere arautu ditu.

• **Urriaren 10eko 10/2008 Legea, Euskadiko Terapeuta Okupazionalen Lanbide Elkargoa sortzeari buruzkoa**

Autonomia Estatutuko 10.22 artikulua Euskal Autonomia Erkidegoari eskumen soilak eratziki dio lanbide-elkargoen eta tituludun lanbideen arloan. Hori dela bide, Tituludun Lanbideei eta Lanbide Elkargoei eta Kontseiluei buruzko azaroaren 21eko 18/1997 Legea eman zen; bertako 29. artikuluan ezartzen denez, lanbide-elkargo berriak sortzeko, Eusko Legebiltzarrak horri buruzko legea sortu behar du, eta, horretarako, interesa duten profesionalak eskabide adierazgarria eta egiaztatua egin beharko dute.

Euskal Autonomia Erkidegoko Terapeuta Okupazionalen Lanbide Elkargoa eskatuta, egindako eskabidea eta lege

eskatzeko moduko baldintzak egiaztatzeko tramitazioa hasi zen; baldintza horien artean, aipatzekoa da lanbidearen elkar-go-izaera justifikatzen duten herri-intereseko zergati nahiko egotea.

Lege horren bidez Euskal Autonomia Erkidegoko Terapeuta Okupazionalen Lanbide Elkargoa (borondatezko eratzikipena duen lanbide-korporaziotzat) sortzea justifikatzen duen zergatietariko batzuk, ikuspegi horretatik begiratuta, gizartearen zerbitzurako arauketa deontologikoa garatzea eta lanbide-antolamendu egokia egitea dira.

• **Azaroaren 28ko 11/2008 Legea, Erkidegoak hirigintza-ekintzak sorturiko gainbalioetan duen parte-hartzea aldatzeari buruzkoa**

Espainiako konstituzioko 47. artikuluan ezarritakoaren arabera, Erkidegoak parte hartu behar du hirigintza-ekintzak sorturiko gainbalioetan. Parte-hartze hori, berriz, Toki Administrazioari lurzorua edo horren balio ekonomiko baliokidea (hirigintzako eraikigarritasunaren ehuneko jakinari dagokiona) eman behar izatean gauzatu da beti.

Ehuneko hori finkatzeko eskumena, gaur egun, Estatuak eta autonomia-erkidegoek partekatzen dute. Horrenbestez, Estatuak legeak sortu ditu arlo honetan, eta erreferentziako urkila bat ezarri du, gero autonomia-erkidegoetako hirigintza-legeriek zehaztu behar dutena.

Oraintsu, lurzorua araubidearen arloko araudien aldaketak garrantzitsuak egin dira: Erkidego mailan, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko 2/2006 Legea indarrean sartuta, eta Estatu mailan Lurzoruaren Araubideari eta Balorazioei buruzko 6/1998 Legea indargabetuta eta Lurzoruari buruzko 8/2008 Legea onetsita; horiek eragina izan dute Erkidegoak hirigintza-ekintzak sorturiko gainbalioetan parte hartzeari loturiko alderdi batzuetan.

EAEko udalek indarreko legeria autonomikoa aldatzeko eskabidea egin zuten, Estatu araudian orokorrean ezarritako gehieneko parte-hartze ehunekoak ezarri ahal izateko. Hala eta guztiz ere, azkenean, aldaketa hori ondorengo legegintzaren baterako uztea erabaki zen, gai horrek hausnarketa sakonagoa behar zuelako.

Lege honek, indarreko hirigintza-legeriarekin koordinazioan, iragankortasuneko araubide juridikoa ezarri nahi du, gauzatzeko orduan nolabaiteko bizkortasuna eta arintasuna edukitzeko, aldi berean arau-aldaketa guztiek izan behar duten segurtasun juridikoa behar bezala bermatuz, kontraesanik ez sortzeko.

• **Abenduaren 5eko 12/2008 Legea, Gizarte Zerbitzuei buruzkoa**

Lege honen helburua Euskal Autonomia Erkidegoan biztanle guztien gizarte-ongizaterako eskubidea sustatzea eta bermatzea da, erantzukizun publikoa eta izaera unibertsala duen Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema araututa eta antolatuta. Horrela, bertan ezarritakoaren arabera, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemak, beste sistema eta politika publiko batzuekin

lankidetzan eta koordinazioan, sustapen-, prebentzio-, babes- eta laguntza-eginkizuna izango du, euren funtzionamenduan erreferentziako eredutzat EBko ikuspegia (laguntzaren hurbiltasuna) izango duten prestazioak eta zerbitzuak garatuta.

Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemako Prestazioen eta Zerbitzuen Katalogoa eta Zorroa ezarri ditu, eta horien ezaugarriak, edukiak eta gaurkotzea arautu ditu, baita prestazioak eta zerbitzuak lortzeko baldintza orokorrak ere.

Sistemaren planifikazioa arautu du; hori arautuko duten printzipioak ezarri eta, tresna nagusitzat, Euskal Autonomia Erkidegoko Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoa aukeratu du; hori, halaber, Gizarte Zerbitzuen Mapan sartu behar da, eta horren eginkizuna Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren zabal-kundea ezartzea izango da.

Bestalde, eskumen, antolamendu, kontsulta eta partaidetza-araubidea ezarri du; halaber, herri-administrazioek gizarte-zerbitzuen arloan dituzten eskumenak ezarri ditu, baita administrazioen arteko lankidetzarako eta koordinaziorako prozedurak eta organoak ere. Horretarako, garrantzi handikoa da Gizarte Zerbitzuen Erakunde arteko Organoa sortzea; horrek, alde batetik, Eusko Jaurlaritzaren, eta, bestetik, foru-aldundien eta udalen (EUDelen bidez) ordezkaritza paritarioa izango du.

Era berean, Gizarte Zerbitzuen Euskal Kontseilua sortu du, kontsulta- eta partaidetza-organo nagusitzat; bertan, alde batetik, herri-administrazioak, eta, bestetik, sektorean esku hartzen duten gizarte-eragileak egongo dira ordezkaturak; hain zuzen ere, sindikatuak, enpresak, erabiltzaileak, gizarte-ekintzako hirugarren sektorekoak eta gizarte-zerbitzuetan lan egiten duten profesionalak.

Gizarte-zerbitzuen antolamendu egokia eta bertako baliabideen ezagupen gaurkotua bermatzeko, erakunde, zerbitzu eta zentro guztiak erregistratu egin behar direla ezarri du.

Sistema osatzen duten prestazioen, zerbitzuen, programen eta jardueren kalitatearen hobekuntza, bestalde, Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokia sortuta bideratu da, baita Gizarte Zerbitzuei buruzko Informazioko Euskal Sistema abiatuta ere.

• **Abenduaren 12ko 13/2008 Legea, Familiei Laguntzeari buruzkoa**

Lege honen helburua familia-politika integralerako esparrua eta oinarriak ezartzea da, familien eta horien kideen ongizatea eta bizi-kalitatea hobetzeko.

Horretarako, bertako xedapen orokorretan, Legeak familia-politika oinarritzen duten printzipioak eta horien helburuak azaldu ditu; gainera, erakundearen arteko koordinaziorako eta erakunde pribatuen lankidetzarako jarraibideak ezarri ditu, eta familien errenta estandarizaturak finkatu du.

Legeko xedapenetan, familiei laguntzeko neurriak eta zerbitzuak daude jasota, jarduketaren eremuan arabera sailkatuta; gainera, familiaren arloko eskumenen banaketa arautzen da, autonomia, foru eta toki-administrazioen artean.

Erakunde-antolamendua honako honen bidez garatzen da:

- Familiaren Euskal Kontseiluaren eraketa, kontsulta-organo-tzat; horren bitartez, Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalen arteko koordinazioa eta lankidetzaren egituraturakoa da, baita irabazi asmorik gabeko erakunde pribatuen parte-hartzea ere.

- Familiaren Behatokiaren sorkuntza, familiak Euskal Autonomia Erkidegoan dituen egoera, errealitatea eta arazoak aztertzeko, eta lege hau aplikatzeko garaturiko politiken eragina ere bai.

• **Abenduaren 12ko 14/2008 Legea, Euskadiko Dietista-Nutrizionista Elkargo Ofiziala sortzeari buruzkoa**

Autonomia Estatuko 10.22 artikulua lanbide-elkargoen eta tituludun lanbideen arloko eskumen soilak eman dio Euskal Autonomia Erkidegoari. Hori dela bide, Tituludun Lanbideei eta Lanbide Elkargoei eta Kontseiluei buruzko azaroaren 21eko 18/1997 Legea eman zen; bertako 29. artikuluan ezarritakoaren arabera, lanbide-elkargo berriak sortzeko, Eusko Legebiltzarraren legea behar da, eta, horretarako, interesa duten profesionalak eskabide adierazgarria eta egiaztatua egin behar dute.

Euskadiko Dietetika eta Nutrizio Diplomadunen Elkarteak eskatuta, egindako eskabidearen oinarria eta legez eskatzeko moduko baldintzak egiaztatzeko tramitazioa hasi zen; horien artean, aipatzekoa da lanbidearen elkargo-izaera justifikatzen duten herri-intereseko arrazoi nahiko egotea.

Ikuspegi horretatik begiratuta, lege honen bidez Euskadiko Dietetika eta Nutrizio Diplomadunen Elkargoa sortzea (borondatezko atxikipeneko lanbide-korporaziotzat) justifikatzen duten arrazoiatariko batzuk, izatez ere, gizartearen zerbitzurako arauketa deontologikoa eta lanbide-antolamendu egokia dira.

• **Abenduaren 19ko 15/2008 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitatekanpoko irakaskuntzako irakasle-kidegoak sortzeari buruzkoa**

Euskal Autonomia Erkidegoko Unibertsitatekanpoko irakaskuntzako irakasle-kidegoei buruzko otsailaren 19ko 2/1993 Legeak EAEko unibertsitateko irakaskuntza-funtzio publikoa antolatzeko eta arautzeko oinarriak finkatu zituen, bertako irakasle-kidegoen sorkuntzan euskarrituriko egitura batean oinarrituz, oinarritzko legerian ezarritako kidegoen antolamendua aintzat hartuta.

Hala eta guztiz ere, gero, zenbait lege organikok nabarmen aldatu zuten sistema, funtzio jakinak garatzeko kidego espezifikoak sortuta.

Beharrezkoa da, beraz, Euskal Autonomia Erkidegoko irakasle-kidegoen eraketa egokitzea, oraindik sortu ez direnak sortuta, horretarako lege berezi baten bitartez.

Horretarako, lege honen bidez, lau irakaskuntza-kidego berri sortu dira: Euskal Autonomia Erkidegoko Bigarren Hezkuntzako Katedradunen Kidegoa, Euskal Autonomia Erkidegoko Plastika eta Diseinuko Katedradunen Kidegoa, Euskal Autonomia Erkidegoko Hizkuntza Eskola Ofizialeko Katedradunen

Kidegoa, eta Euskal Autonomia Erkidegoko Hezkuntza Ikasketzaileen Kidegoa.

• **Abenduaren 23ko 16/2008 Legea, Turismoa Antolatzeko Legea aldatzeari buruzkoa**

Euskadiko Turismoa Antolatzeari buruzko martxoaren 16ko 6/1994 Legearen aldaketa hau, batez ere, indarreko arauzko esparrua gaurkotu behar izatean oinarritzen da, EAEko turismo-eskaintza turismo-eskariaren profilak izan duen aldaketara egokitzeko (ikerketek diotenez egon den aldaketara). Horretarako, legeak ostatu mota batzuen gabezia zuzendu du, horiek garrantzi handikoak baitira landa-ostatuaren profesionalizazioan; gainera, ia kalitateko estandarrik ez duen beste ostatu mota baten zehaztapena ikuskatu du.

• **Abenduaren 23ko 17/2008 Legea, Nekazaritza eta Elikadura Politikari buruzkoa**

Europar Batasuneko nekazaritza- eta elikadura-politikaren esparruan, indarreko araudian finkaturiko printzipioak eta helburuak kontuan hartuta, lege honen helburua EAEko nekazaritza- eta elikadura-politika zehazteko balio duten printzipioak ezartzea da, baita erreferentziako erakunde-esparrua argitzea ere, betiere Autonomia Estatutuak eta honako lege honek ezarritako eskumen-banaketa errespetatuz: Euskal Autonomia Erkidegoko Erakundearen eta bertako Lurralde Historikoetako Foru Organoen arteko Harremanei buruzko Legea.

Lege honen aplikazio-eremu objektiboa nekazaritza eta elikadura-sektorearen antolamendu orokorra da, produkzioari, eraldaketari, ontziratzeari eta merkaturatzeari dagokienez, baita nekazaritza-inguruko funtzio anitzari loturiko jarduerak antolatzea ere. Halaber, barruan sartzen dira baso-sektorearen eraldaketa eta merkaturatzea, baldin eta ustiapenean edo nekazaritza-industrian bertan egiten bada.

Arauketarako tresnatzat, legeak lau erregistro berri sortzen ditu: Nekazaritza Ustiapenen Erregistroa, Artisautza Produktuen Erregistroa, Nekazaritza Industrien Erregistroa eta Ardoen eta Alkoholdun Edarien Botilatzaileen eta Ontziratzaileen Erregistroa.

Nekazaritza eta elikadura-eremuen berrikuntza sustatzeko eta arlo horretan aholkua emateko, Nekazaritza eta Elikadura Berrikuntzako Foroa sortu da, eta, bertan, besteak beste, honako erakunde hauetako ordezkariak hartu dute parte: Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Nagusiko nekazaritza-arloko sail eskudunekoak, foru-aldundikoak, sektorekoak eta Euskal Herriko Unibertsitatekoak.

Bestalde, sektoreko elkarte- eta ordezkari-esparrua arautu da, eta hori eragile sektorialentzako erreferentzia izan behar da, Administrazioarekin dituzten harremanetan; halaber, testuinguru horretan, Nekazaritza eta Elikadura Elkarleen Zentsua sortu da.

Azkenik, lege honek nekazaritzaren arloko sail eskudunari atxikitako kide anitzeko bi organo sortu ditu: Euskadiko

Nekazaritza eta Elikadura Kontseilua eta Nekazaritza eta Elikadura Politikako Batzordea.

• **18/2008 Legea, Diru-sarrerak Bermatzeari eta Gizarteratzeari buruzkoa**

Lege honen helburua erantzukizun publikoa eta izaera uniberttsala duen Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko Euskal Sistema antolatzea da, eta, esparru horretan, honako honetarako eskubidea arautzea ere bai: prestazio ekonomikoak eta bazterkeria arriskua saihesteko tresnak edukitzea; pertsona-, gizarte- eta lan-bazterkeriako egoerak arintzea, eta herritarren gizarte-eskubideak benetan gauzatzeko baliabide pertsonak, sozial edo ekonomiko nahikorik ez duten pertsonen integrazioa erraztea.

Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko Euskal Sistema, horrela, sistema autonomoa da, eta horren erreferentziako esparrua Europako laguntza-eredua izango da (laguntza pertsonalizatua eta hurbila); horren kudeaketan gizarte-zerbitzuek laguntzen dute, eta, batez ere, enpleguko zerbitzuek.

Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko Euskal Sistemaren oinarritzko osagaitzat, Legeak honako hauek zehazten eta arautzen ditu:

- prestazio ekonomikoak, zuzenbideko prestazio ekonomikoak eta diru-laguntzak jasotzen dituztenak eta,
- gizarteratzeko eta laneratzeko tresnak; hauen artean, alde batetik, integrazio-hitzarmena sartzen da, izaera desberdineko ekintzak egituratzeko oinarritzko tresnatzat, eta, bestetik, integrazio-hitzarmenaren esparruan modu konbinatuan aplikatu ahal diren esku-hartze neurri espezifikoak.

Halaber, Sistemaren plangintza arautzen du, eta EAerako tresna nagusitzat Gizarteratzeko Euskal Plana ezarri du.

Bestalde, herri-administrazioen eskumen-arabidea ezartzen du, eta euren arteko koordinazioa eta lankidetzara arautzen du; horretarako erakunde gorena, berriz, Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordea da.

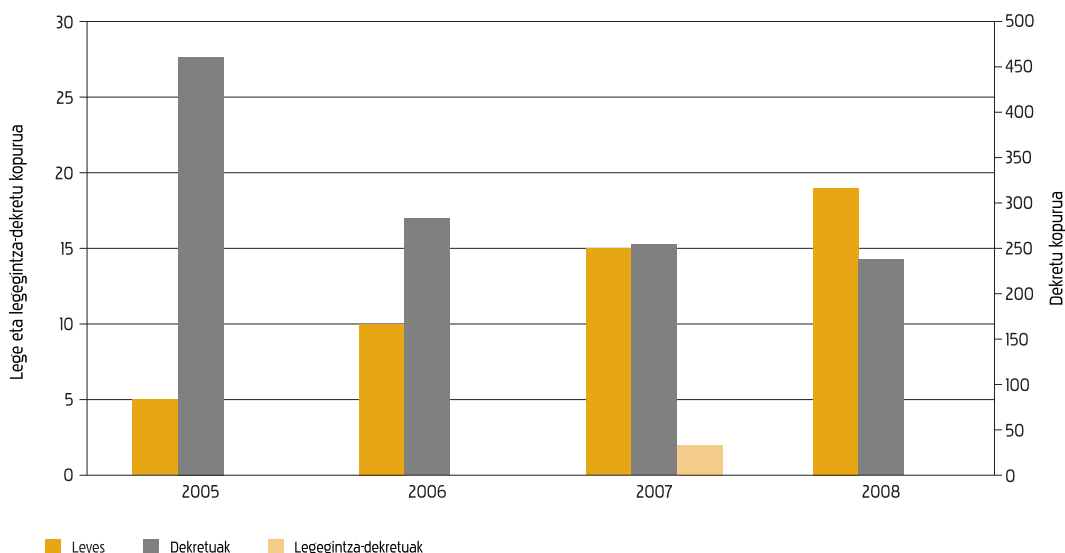
Kontsultaren eta parte-hartzearen arloan, Gizarteratzeko Euskal Kontseilua sortu da, eta, bertan, honako hauek egongo dira ordezkaturik: Eusko Jauriaritza, foru-aldundiak eta udalak, baita sindikatuak, enpresak, erabiltzaileak, gizarteratzearen arloan esku hartzen duten gizarte-ekintzako hirugarren sektorea eta sektore horretako profesionalak.

• **Abenduaren 29ko 19/2008 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko 2009rako Aurrekontu Orokorra onesteari buruzkoa**

CESek, Eusko Legebiltzarreko kontsulta-organotzat, 2008an onetsitako 5 legeri buruzko erabakia eman zuen, eta honako irizpen eta txosten hauek eman zituen:

- Merkataritza Jardueraren 7/1994 Legea bigarren aldatu duen Lege Aurreproiektuari buruzko 6/07 Irizpena (7/2008 Legea)

VI.1.1. Grafikoa. Eusko Legebiltzarraren eta Eusko Jaurlaritzaren jardura arauemailea

Iturria: Geuk landuta. EHAAn oinarrituz.

- EAEko Gizarte Zerbitzuen Lege Aurreproiektuari buruzko 3/08 Irizpena (12/2008 Legea)
- Turismoa Antolatzeko Legea aldatu duen Lege Aurreproiektuari buruzko 4/08 Irizpena (16/2008 Legea)
- Gizarte Bazterkeriaren aurkako maiatzaren 22ko 12/1998 Legea eta Gizarte Eskubideen Gutunari buruzko abenduaren 27ko 10/2000 Legea aldatu dituen Lege Aurreproiektuari buruzko 09/08 Irizpena (8/2008 Legea)
- Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko Lege Aurreproiektuari buruzko 01/08 Irizpena (18/2008 Legea)
- Nekazaritza eta Elikadura Politikaren Lege Aurreproiektuari buruzko 02/08 Irizpena (17/2008 Legea)

Bestalde, Eusko Jaurlaritzak, arautzeko ahala erabiliz, 2008an 238 dekretu onetsi ditu guztira, 2007an baino apur bat gutxiago.

Aurreko urtean ez bezala, 2008an ez da Legegintza Dekreturik onetsi.

Azkenik, Euskadiko CESeK, Eusko Jaurlaritzaren kontsulta-organotzat, 2008an onetsitako dekretuetariko 6ren irizpena eman zuen:

- Euskadiko Herri Administrazioetan laneko arriskuen prebentzioaren arloko urratzearen eraginezko neurri zuzentzaileak ezartzeko prozeduraren Dekretu Proiektuari buruzko 1/07 Irizpena (20/2008 Dekretua)
- Kanpoko Prebentzio Zerbitzuen eta prebentzio sistemako auditoria jardura garatzeko pertsona edo erakunde espezializatuen Erregistroa sortu eta arautu duen 4/07 Irizpena (26/2008 Irizpena)

- Kontsumitzaileen eta Erabiltzaileen Estatutuko II. tituluko VII. kapitulua garatu duen Dekretu Proiektuari buruzko 2/08 Irizpena. Kontsumitzaileen eta erabiltzaileen hizkuntza-eskubideak (123/2008 Dekretua)
- Eraikuntza Sektorean Egiatzaturiko Enpresen Erregistroa sortu eta arautu duen Dekretu Proiektuari buruzko 07/08 Irizpena (142/2008 Dekretua)
- Euskadiko Lan Autonomoko Elkarleen Erregistro Berezia sortu eta arautu duen Dekretu Proiektuari buruzko 08/08 Irizpena (207/2008 Dekretua)

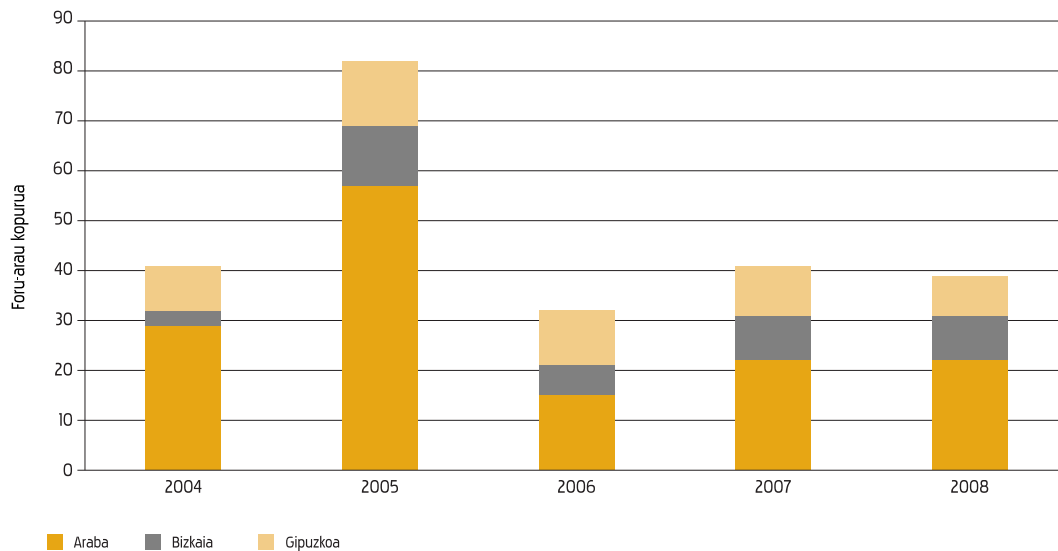
1.2. Lurralde historikoetako batzar nagusiak

Lurralde Historikoetako Batzar Nagusiei dagokienez, horiek 2008an izandako arauzko jardura, onetsitako foru-arauen arabera neurtuta, aurreko urtekoaren oso antzekoa izan da. Hain zuzen ere, Araban eta Bizkaian 2008an onetsitako arau kopurua aurreko urtekoaren berdina izan da: 22 eta 9, hurrenez hurren.

Gipuzkoaren kasuan, 2008an 8 arau onetsi dira guztira, 2007an baino 2 gutxiago.

1.3. Eusko legebiltzarraren VIII. Legealdiaren balantzea

2005eko maiatzaren 16an hasitako VIII. Legealdia 2009ko urtarilaren 6ra artekoa izan zen, harik eta Lehendakariaren urtarilaren 2ko 1/2009 Dekretua Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu eta indarrean sartu arte; dekretu horren

VI.1.2. Grafikoa. Lurralde Historikoetako Batzar Nagusiek onetsitako foru-arauak

Iturria: Geuk landuta, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako aldizkari ofizialetan oinarrituz.

bidez, Eusko Legebiltzarra desegin eta hauteskundeetarako deialdia egin zen.

Lau urte horietan, Eusko Legebiltzarrak, legegintza-funtzioa betez, 49 lege onetsi ditu guztira. Halaber, 45 Lege Proiektu eta 50 Lege Proposamen tramitatu dira; azken horietariko 2 foru-erakundeek eskatuta aurkeztu dira, eta beste 4 herri-ekimenez eskatuta.

Eusko Jaurlaritzaren sustapen- eta kontrol-funtzioari dagokionez, legealdi honetan Eusko Jaurlaritzak egindako 20 plan tramitatu dira Legebiltzarrean. Horietatik, Euskadiko CESeK onetsitako legeetako 6ri buruzko irizpena edo txostena eman du, eta onetsitako planetariko 2ri buruzkoa. Halaber, eta azkenik, Eusko Jaurlaritzak 1.236 dekretu onetsi ditu aldi horretan.

